

GŁÓWNY URZĄD STATYSTYCZNY
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

MAŁY ROCZNIK STATYSTYCZNY 1939

Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego zatwierdziło wydawnictwo jako książkę zaleconą do bibliotek nauczycielskich oraz jako książkę pomocniczą dla uczniów szkół ogólnokształcących, zawodowych i zakładów kształcenia nauczycieli.

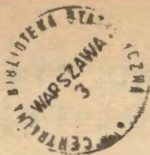
ROK X

WARSZAWA

1939

NAKŁADEM GŁÓWNEGO URZĘDU STATYSTYCZNEGO

154613

**KOMITET REDAKCYJNY
GŁÓWNEGO URZĘDU STATYSTYCZNEGO**

Przewodniczący:

Edward Szturm de Sztrem — Dyrektor Głównego Urzędu Statystycznego

Członkowie:

Stefan Szulc — Redaktor główny

Tadeusz Czajkowski — Zastępca redaktora głównego

Jan Derengowski

Władysław Malinowski

Ewa Estreicher-Grodzicka — Sekretarz redakcji

PRZEDMOWA DO DZIESIĄTEGO WYDANIA

Obecne wydanie Rocznika zamyka pierwsze dziesięć lat jego istnienia. Dziś z całą stanowczością mogę stwierdzić wielką użyteczność tego wydawnictwa. Zamiast przytaczania opinii i przychylnych głosów wystarczy powiedzieć, że nakład Rocznika z 2 000 egzemplarzy w 1930 r. dochodzi w 1934, tj. piątym roku istnienia, do 24 000, i w 1938, tj. w dziesiątym roku, do 100 000 egzemplarzy. Tego nie dokonała reklama, której z natury rzeczy przy wydawnictwie tego typu nie mogło być dużo, lecz stało się to za sprawą odczuwanej przez szerokie koła polskiego społeczeństwa potrzeby posiadania o kraju informacji liczbowych treściwych oraz dotyczących możliwie wszystkich dziedzin życia gospodarczego, społecznego, kulturalnego, politycznego itd.

Mały Rocznik Statystyczny w ciągu dziesięciu lat przeszedł znaczną ewolucję. Będąc początkowo kieszonkową książeczką informacyjną, zawierającą krótkie liczbowe oświetlenie najważniejszych, że tak powiem, wytycznych tematów, rozszerzył kilkakrotnie zakres obejmowanych zagadnień. Większość zagadnień ujął wielostronnie i stał się podręczną encyklopedią, zbiorem podstawowych wiadomości o Polsce, tam gdzie one dają się ująć liczbowo. Krócej mówiąc, w ciągu dziesięciolecia Rocznik Statystyczny mały stopniowo stał się co do swej zawartości Rocznikiem dużym. Gdy ostatni „Rocznik Statystyki Rzeczypospolitej Polskiej” z roku 1930 zawierał 537 tablic dotyczących różnych zagadnień, to obecny dziesiąty Mały Rocznik Statystyczny zawiera 601 tablic. Lecz przytoczenie samej liczby tablic nie mówi jeszcze wszystkiego, należy bowiem mieć na uwadze, że większość tablic obecnego Małego Rocznika jest znacznie bogatsza pod względem tematów i cech w nich zawartych.

Zostało urzeczywistnione pragnienie, które wyraziłem w przedmowie do pierwszego wydania *Małego Rocznika Statystycznego*, żeby się przyczynił „do spopularyzowania, pogłębienia i utrwalenia wiadomości o tym, czym jest istotnie dzisiejsza Polska”. *Rocznik* spopularyzował te wiadomości przez to, że się stał książką znaną i niezbędną dla szerokich kół społeczeństwa polskiego; rozbudowując swoją zawartość, pogłębił wiedzę społeczeństwa i wreszcie, dając liczbowe ilustracje porównawcze dla Polski od czasu odzyskania niepodległości, a gdzie to było możliwe od okresów wcześniejszych, dał obraz Polski dynamicznej.

Muszę podkreślić, że rozwój *Rocznika* stał się możliwy dzięki dołożeniu niemałego trudu ze strony szeregu oddanych współpracowników, którzy w różnym czasie nie szczędzili wysiłków i czasu, aby to pionierskie u nas wydawnictwo uczynić coraz to lepszym.

Pozostaje jeszcze wyrazić nadzieję, że *Mały Rocznik*, zakańczając obecnie pierwsze dziesięciolecie swego istnienia i zaczynając w najbliższej przyszłości drugie dziesięciolecie już jako *duży Rocznik w małej formie*, w dalszym ciągu i coraz lepiej będzie spełniał zadania zakreślone w roku 1930 w pierwszej przedmowie do wydawnictwa.

Warszawa, w czerwcu 1939 roku.

Przewodniczący
Komitetu Redakcyjnego

EDWARD SZTUM DE SZTREM
Dyrektor Głównego Urzędu Statystycznego

10333(37)

PRZEDMOWA DO PIERWSZEGO WYDANIA

Podjmując niniejsze nowe wydawnictwo, Główny Urząd Statystyczny ma na celu zaspokoić od dawna odczuwaną przez szersze koła społeczeństwa potrzebę podręcznika-informatora, w którym byłyby zgrupowane najbardziej ogólne, ale zarazem i najistotniejsze dane liczbowe o Polsce. Mając na uwadze powyższą potrzebę, Główny Urząd Statystyczny potraktował Mały Rocznik Statystyczny jako publikację zupełnie odrębną od Rocznika Statystyki Rzeczypospolitej Polskiej, ujmując go zarówno pod względem treści jak i układu odpowiednio do zadań, które ma spełnić.

Dążąc do zgrupowania w Małym Roczniku Statystycznym możliwie wszechstronnych informacji, Główny Urząd Statystyczny nie ograniczył się do podania jedynie liczb zaczerpniętych ze źródeł urzędowych, lecz korzystał w wielu wypadkach z danych, które zostały ogłoszone przez poszczególne instytucje lub autorów, a które były opracowane w granicach możliwej ścisłości. Tak samo licząc się z potrzebami, dla których zaspokojenia wydawnictwo zostało podjęte, Główny Urząd Statystyczny zwrócił szczególną uwagę na rozwinięcie działu porównań międzynarodowych; nie dążył przy tym do tego, aby dać wyczerpujący obraz stosunków światowych, ale poprzestał na umieszczeniu tych tylko liczb, które pozwalają na zorientowanie się co do miejsca, jakie Polska zajmuje wśród innych państw i narodów.

Jednocześnie z polskim nakładem Małego Rocznika ukazuje się to samo wydawnictwo bez zmian w języku angielskim celem udostępnienia innym krajom korzystania z tej najtreściwszej publikacji o Polsce.

Materiał liczbowy zawarty w Małym Roczniku Statystycznym niekiedy nie został wyjaśniony uwagami i odnośnikami, które normalnie umieszczane bywają (np. w Roczniku Statystyki Rzeczypospolitej Polskiej) w każdym wypadku, nasuwającym jakiegokolwiek wątpliwości. W Małym Roczniku umieszczono uwagi jedynie tam, gdzie ich brak mógł wywołać u czytelnika błędne pojęcie o istocie zjawiska. Tak więc w zestawieniach międzynarodowych niejednokrotnie ani w tytule, ani w odnośnikach nie uwidoczniło roku: wszystkie wymienione porównania między-

Weltstatistik, Wiedeń; Statistisches Handbuch der Weltwirtschaft, Berlin; The Mineral Industry of the British Empire and Foreign Countries, Londyn; Minerals Yearbook, Waszyngton; Statistique Internationale des Chemins de Fer, Paryż; Statistique Générale du Service Postal, Bern. Korzystano także z zestawień międzynarodowych w wydawnictwach: Lloyd's Register of Shipping, Londyn, oraz Statistisches Jahrbuch für das Deutsche Reich, Berlin.

O ile nie zaznaczono inaczej, informacje dla Polski nie zawierają danych dla ziem odzyskanych w 1938 r.

Przy opracowaniu zagadnień terytorialnie łączono w niektórych wypadkach województwa w grupy. Do grupy województw centralnych zaliczono województwa: m. st. Warszawę, warszawskie, łódzkie, kieleckie, lubelskie i białostockie; wschodnich: wileńskie, nowogródzkie, poleskie i wołyńskie; zachodnich: poznańskie, pomorskie i śląskie; południowych: krakowskie, lwowskie, stanisławowskie i tarnopolskie. W grupie województw centralnych wydzielano niekiedy m. st. Warszawę, w grupie województw zachodnich — województwo śląskie.

W tablicach uwzględniano następujący podział administracyjny: 1° przy podawaniu danych dla grup województw dawny podział administracyjny obowiązujący do dn. 31. III 1938 r.; 2° przy podawaniu danych dla województw, o ile nie zaznaczono inaczej, obecny podział administracyjny obowiązujący od 1. IV 1939 r. W dziale II, w tablicy 4 na str. 11 podano porównawczo powierzchnię i ludność Polski według podziału administracyjnego obowiązującego: 1° od dn. 1. IV 1939 r., 2° w dn. 31. III 1939 r., 3° w dn. 31. III 1938 r.

W tablicach sumy wyrażone w walutach obcych, o ile nie zaznaczono inaczej, przerachowano na złote według bieżących kursów.

Dane liczbowe, ogłoszone w poprzednich wydaniach Małego Rocznika Statystycznego i w innych publikacjach Głównego Urzędu Statystycznego, zostały szczegółowo sprawdzone, uzupełnione i wszędzie, gdzie to było możliwe, poprawione, przeważnie przez zastąpienie obliczeń tymczasowych ostatecznymi.

Dane liczbowe za ostatnie okresy posiadają częściowo charakter tymczasowy i mogą ulec zmianom przy ostatecznym ich opracowaniu.

ZNAKI UMOWNE

Kreska (—) oznacza stwierdzenie, że dane zjawisko nie występuje.

Zero (0) oznacza, że zjawisko istnieje, jednakże w ilościach mniejszych od tych liczb, które mogły być wyrażone uwidocznionymi w tablicy znakami cyfrowymi: np. jeżeli produkcja wyrażona jest w tysiącach ton, znak 0 oznacza, że produkcja w danym wypadku nie osiąga 0,5 tys. ton.

Kropka (.) oznacza zupełny brak informacji albo brak informacji wiarygodnych.

Znak × umieszcza się w rubryce, która nie może być wypełniona ze względu na układ tablicy.

WAŻNIEJSZE SKRÓTY

zł	= złoty	kg	= kilogram
mil.	= milion	q	= kwintal
tys.	= tysiąc	t	= tona
m	= metr	BRT	= tona rejestrowa brutto
m ²	= metr kwadratowy	NRT	= tona rejestrowa netto
m ³	= metr sześcienny	KM	= koń mechaniczny
km	= kilometr	kW	= kilowatt
km ²	= kilometr kwadratowy	kWh	= kilowatt · godzina
ha	= hektar	szt.	= sztuka
hl	= hektolitr	kar.	= karat
l	= litr	tuz.	= tuzin
g	= gram		

SPIS RZECZY

Mapa Polski

Gęstość zaludnienia Polski (kartogram)

Str.

Tabl. 1.	Wskaźniki życia gospodarczego świata (1928—1937)	1
„ 2.	Wskaźniki życia gospodarczego niektórych krajów (1926—1938)	3

Dział I. Położenie geograficzne. Hydrografia. Meteorologia

Tabl.	1. Położenie geograficzne Polski	7
„	2. Powierzchnia zlewni i dorzeczy w Polsce	7
„	3. Układ pionowy powierzchni łądów stałych	7
„	4. Układ pionowy powierzchni Polski	8
„	5. Temperatura powietrza (średnie 1851—1900 i 1938, skrajne 1886—1910) i usłonecznienie (1938)	8
„	6. Opady (średnie 1891—1910 i 1938) i zachmurzenie (1886—1910 i 1938)	8
„	7. Temperatura powietrza (średnie 1851—1900) i opady według miesięcy (średnie 1891—1910)	9
„	8. Usłonecznienie rzeczywiste w odsetkach usłonecznienia możliwego (1937 i 1938)	9

Dział II. Powierzchnia, podział administracyjny, ludność

Tabl.	1. Granice Polski	10
„	2. Rozwój ludności (1870, 1900, 1921, 1931 i 1939)	10
„	3. Przeciętny roczny przyrost ludności (1870 — 1900, 1921—1939)	10
„	4. Powierzchnia, podział administracyjny i ludność	11
„	5. Powierzchnia, ludność i gęstość zaludnienia według powiatów w 1931 r.	12
„	6. Rozwój ludności świata (1650, 1750, 1800, 1850, 1900, 1920, 1930, 1936 i 1937)	15
„	7. Rozwój ludności niektórych krajów (1800, 1850, 1900, 1910, 1920, 1939 i 1938)	15
„	8. Powierzchnia i ludność krajów posiadających dominia, kolonie, protektoraty, mandaty w końcu 1936 r.	15
„	9. Powierzchnia, ludność i gęstość zaludnienia świata w końcu 1936 r.	16
„	10. Gminy wiejskie według powierzchni i ludności	18
„	11. Ludność według płci i wieku (1921 i 1931)	18
„	12. Zmiany struktury ludności według wieku (1900, 1921, 1932, 1939 i 1950)	19
„	13. Rozwój ludności w wieku 15—19 lat (1900, 1921, 1932—1950)	19
„	14. Rozwój ludności niektórych krajów według grup wieku	20
„	15. Ludność niektórych krajów według wieku i płci	20
„	16. Ludność niektórych krajów w stanie małżeńskim w poszczególnych grupach wieku	21
„	17. Ludność według języka ojczystego w 1931 r.	22
„	18. Ludność według wyznania w 1931 r.	24
„	19. Ludność według wyznania i języka ojczystego w 1931 r.	26
„	20. Zmiany składu wyznaniowego ludności (1900—1931)	26
„	21. Ludność świata według wyznania około 1920 r.	27

Tabl.	22. Ludność niektórych krajów europejskich według wyznania . . .	27
"	23. Analfabetyzm według pici i wieku (1921 i 1931) . . .	28
"	24. Analfabetyzm wśród ludności w wieku 10 lat i więcej w 1931 r. . .	29
"	25. Ludność w miastach i na wsi według źródła utrzymania i stanowiska społecznego w 1931 r. . .	29
"	26. Ludność według działów i ważniejszych gałęzi zawodu w 1931 r. . .	30
"	27. Ludność według źródła utrzymania, wyznania i stanowiska społecznego w 1931 r. . .	31
"	28. Ludność świata według zawodu około 1930 r. . .	33
"	29. Ludność według zawodu w niektórych krajach . . .	33
"	30. Ludność miejska według grup wielkości miast (1900, 1921 i 1931) . . .	34
"	31. Rozwój ludności miast liczących w 1931 r. powyżej 10 000 mieszkańców (1900, 1921 i 1931) . . .	34
"	32. Rozwój ludności wielkich miast (1860, 1880, 1900, 1910, 1921, 1931 i 1939) . . .	36
"	33. Ludność większych miast (1921 i 1931) . . .	37
"	34. Miasta (gminy) powyżej 10 000 mieszkańców oraz ich ludność w niektórych krajach według ostatnich spisów . . .	39
"	35. Ludność miast liczących powyżej miliona mieszkańców . . .	39

Dział III. Ruch ludności

Tabl.	1. Składniki przyrostu ludności. Zestawienie ogólne (1895—1939) . . .	40
"	2. Składniki przyrostu ludności według wyznania w okresie między spisami ludności 1921 i 1931 r.	40
"	3. Ruch naturalny ludności	
	A. Województwa. Przeciętne roczne (1896—1900, 1909—1911, 1921—1938)	42
	B. Polska. Poszczególne lata (1919—1938)	43
"	4. Ruch naturalny ludności według wyznania (1926—1938)	43
"	5. Ruch naturalny ludności w wielkich miastach	
	A. Zestawienie ogólne (1921—1938)	44
	B. Poszczególne miasta (1931—1938)	44
"	6. Ruch naturalny ludności w niektórych krajach (1876—1885, 1908—1913, 1921—1930, 1932—1938)	45
"	7. Ruch naturalny ludności Europy (1801—1830, 1841—1850, 1861—1910, 1924—1937)	46
"	8. Nowożeńcy. Przeciętne roczne w latach 1931—1932	46
"	9. Nowożeńcy w niektórych krajach	47
"	10. Urodzenia żywe. Przeciętne roczne w latach 1931—1932	47
"	11. Płodność kobiet (1900—1901, 1931—1932)	48
"	12. Płodność kobiet w niektórych krajach (1876—1905, 1910, 1920, 1930 i 1936)	48
"	13. Zgony według wieku (1896—1900, 1931—1932)	49
"	14. Zgony w niektórych krajach według wieku (1871—1880, 1930—1932)	50
"	15. Polska tablica wymieralności 1931/32 r.	51
"	16. Tablice wymieralności niektórych krajów	51
"	17. Wychodztwo, powrót wychodźców i repatriacja (1919—1938)	52
"	18. Repatriacja (1918—1924)	52
"	19. Wychodztwo według krajów i zawodu w latach 1927—1938	53
"	20. Wychodztwo według krajów, wyznania i pici w latach 1927—1938	53
"	21. Wychodztwo według województw w latach 1927—1938	54
"	22. Wychodztwo z niektórych krajów europejskich (1920—1937)	54
"	23. Wychodztwo pozaeuropejskie z niektórych krajów europejskich według części świata	55
"	24. Ruch cudzoziemców w 34 większych miastach i uzdrowiskach (1934—1938)	56
"	25. Wyjazdy za granicę (1936—1938)	56

Dział IV. Budynki. Mieszkania. Ruch budowlany

	Str.
Tabl. 1. Budynki mieszkalne w miastach według materiału ścian i pokrycia w 1931 r.	57
„ 2. Budynki mieszkalne w miastach według zaopatrzenia w instalacje w 1931 r.	57
„ 3. Nieruchomości mieszkalne w miastach według liczby osób zamieszkałych (1921 i 1931)	58
„ 4. Mieszkania oraz zaludnienie mieszkań według liczby izb (1921 i 1931)	59
„ 5. Warunki mieszkaniowe niektórych grup społeczno-zawodowych w miastach liczących 20 000 i więcej mieszkańców w 1931 r.	59
„ 6. Mieszkania i gęstość zaludnienia mieszkań w większych miastach (1921 i 1931)	60
„ 7. Mieszkania i gęstość zaludnienia mieszkań w niektórych krajach	61
„ 8. Ruch budowlany w miastach	
A. Polska. Poszczególne lata (1931, 1935—1938)	62
B. Budynki rozpoczęte w 1937 r. według województw i większych miast	63
„ 9. Mieszkania wybudowane przy udziale kredytów budowlanych Banku Gospodarstwa Krajowego (1929—1938)	64
„ 10. Mieszkania wybudowane przy pomocy kredytów Towarzystwa Osiedli Robotniczych (1934—1938)	65
„ 11. Budownictwo mieszkaniowe w miastach niektórych krajów (1933, 1935—1937)	65

Dział V. Dochód społeczny

Tabl. 1. Szacunek wartości światowej produkcji rolniczej, górniczej i przemysłowej w 1929 r.	66
„ 2. Szacunek wartości światowej produkcji rolniczej, górniczej i przemysłowej na głowę ludności w 1929 r.	67

Dział VI. Rolnictwo, leśnictwo, hodowla, rybołówstwo

Tabl. 1. Gospodarstwa (zespoły rolnicze) na wsi według powierzchni użytków rolnych w 1931 r.	68
„ 2. Gospodarstwa rolne w niektórych krajach	69
„ 3. Reforma rolna (1919—1938)	
A. Parcelacja, prace regulacyjne i melioracje	70
B. Parcelacja	71
a. Działki utworzone w wyniku parcelacji	71
b. Instytucje i osoby parcelujące oraz nabywcy gruntów	71
C. Podział wspólnot gruntowych	71
„ 4. Użytkowanie gruntów w 1931 r.	72
„ 5. Użytkowanie gruntów według rodzajów gospodarstw w 1931 r.	73
„ 6. Użytkowanie gruntów w niektórych krajach w 1936 r.	73
„ 7. Państwowe majątki rolne w 1938 r.	74
„ 8. Kapitał, koszty produkcji i dochody mniejszych gospodarstw rolnych (1926/27—1937/38)	74
„ 9. Koszty produkcji i dochody mniejszych gospodarstw rolnych w niektórych krajach	75
„ 10. Ceny ziemi w 1928 r. i w pierwszym półroczu 1936 i 1937 r.	76
„ 11. Powierzchnia zasiewów, zbiory i plony z ha. Polska. Ważniejsze ziemioplody (1909—1913, 1924—1938)	77
„ 12. Powierzchnia zasiewów, zbiory i plony z ha. Województwa (1934—1938)	78

Tabl.	13. Zbiory niektórych pasz i słomy (1934—1938)	81
..	14. Produkcja głównych zbóż i ziemniaków na jednego mieszkańca (1924—1938)	81
..	15. Daty rozpoczęcia niektórych robót polowych (1932—1938)	81
..	16. Wartość produkcji polowej i łąkowej (1928, 1932, 1935—1938)	82
..	17. Produkcja światowa ważniejszych ziemiopłodów i przetworów rolniczych (1909—1913, 1932—1937)	82
..	18. Powierzchnia zasiewów, zbiory i plony z ha ważniejszych ziemiopłodów w niektórych krajach (1909—1913, 1932—1937)	83
..	19. Produkcja wełny, jedwabiu naturalnego, cukru trzcinowego i buraczanego oraz wina w niektórych krajach (1909—1913, 1932—1937)	87
..	20. Powierzchnia lasów w 1937 r.	87
..	21. Zmiany powierzchni lasów w 1937 r.	88
..	22. Niektóre gatunki drzew w lasach	88
..	23. Użytkowanie drzewostanów w 1938 r.	89
..	24. Eksploatacja lasów państwowych (1930/31—1937/38)	89
..	25. Powierzchnia i eksploatacja lasów w niektórych krajach	90
..	26. Zbiory owoców (1934—1937)	90
..	27. Rozwój jedwabnictwa (1924—1938)	90
..	28. Zwierzęta gospodarskie	
	A. Polska, Poszczególne lata (1930—1938)	91
	B. Województwa. Rok 1938	91
..	29. Zwierzęta gospodarskie w niektórych krajach	92
..	30. Hodowle zarodowe (1937/38)	92
..	31. Szacunek produkcji mleka w 1934 r.	93
..	32. Mleczność krów (1930/31—1937/38)	93
..	33. Rybołówstwo morskie	
	A. Rybacy i sprzęt rybacki (1929, 1931—1938)	94
	B. Połowy (1929, 1931, 1934, 1937 i 1938)	94
..	34. Połowy morskie w niektórych krajach (1935 i 1936)	94

Dział VII. Przedsiębiorstwa, zrzeszenia gospodarcze

A. Przedsiębiorstwa

Tabl.	1. Świadczenia przemysłowe na 1935 r. wykupione dla zakładów przemysłowych w miastach i na wsi	95
..	2. Świadczenia przemysłowe na 1938 r. wykupione dla zakładów handlowych w miastach i na wsi	95
..	3. Świadczenia przemysłowe wykupione dla zakładów przemysłowych według kategorii (1932—1938)	96
..	4. Świadczenia przemysłowe na 1935 r. wykupione dla zakładów przemysłowych według gałęzi przemysłu w miastach i na wsi	97
..	5. Świadczenia przemysłowe wykupione dla zakładów handlowych (bez zajęć przemysłowych) według kategorii (1932—1938)	98
..	6. Świadczenia przemysłowe na 1938 r. wykupione dla zakładów handlowych według branż	99
..	7. Świadczenia przemysłowe na 1938 r. wykupione dla zakładów handlowych według branż i formy prawnej	101
..	8. Świadczenia przemysłowe na 1938 r. wykupione dla zakładów handlowych według branż i wyznania właścicieli	103
..	9. Rzemiosło	
	A. Karty rzemieślnicze według rodzajów rzemiosła w 1937 r.	106
	B. Niektóre rzemiosła według województw	106
..	10. Upadłości ogłoszone (1925—1932, 1935—1938)	107
..	11. Upadłości w niektórych krajach (1925—1932, 1935—1938)	107

B. Spółki akcyjne, spółki z ograniczoną odpowiedzialnością

Tabl.		Str.
12.	Krajowe spółki akcyjne i udział w nich kapitałów zagranicznych (1935—1937)	108
13.	Ruch krajowych spółek akcyjnych (1928—1933, 1935—1938)	108
14.	Bilanse krajowych spółek akcyjnych (1928—1937)	
	A. Stan czynny	109
	B. Stan bierny	110
15.	Zyski i straty krajowych spółek akcyjnych (1928—1937)	111
16.	Podział czystego zysku krajowych spółek akcyjnych (1931—1937)	112
17.	Bilanse zagranicznych spółek akcyjnych działających w Polsce (1928—1937)	
	A. Stan czynny	113
	B. Stan bierny	113
18.	Emisje kapitałów akcyjnych w niektórych krajach (1928, 1930—1938)	114
19.	Krajowe spółki akcyjne z ograniczoną odpowiedzialnością i udział w nich kapitałów zagranicznych w 1936 r.	114

C. Spółdzielczość

20.	Spółdzielnie związkowe (1928—1938)	115
21.	Członkowie spółdzielni związkowych (1928—1937)	116
22.	Działalność gospodarcza, bilanse i rachunki strat i zysków spółdzielni związkowych (1928, 1932, 1936 i 1937)	117
23.	Bilanse i rachunki strat i zysków spółdzielni związkowych według typów spółdzielni w 1937 r.	118
24.	Centrale gospodarcze spółdzielni związkowych w 1937 r.	119
25.	Spółdzielnie niezwiązkowe w 1937 r.	120
26.	Spółdzielnie spożywców w niektórych krajach w 1936 r.	121
27.	Członkowie spółdzielni według części świata około 1930 r.	121

D. Kartele

28.	Stan i ruch krajowych i międzynarodowych kartell w Polsce	122
29.	Zakres działalności krajowych i międzynarodowych kartell w Polsce w 1938 r.	122

Dział VIII. Górnictwo i przemysł

Tabl.		
1.	Rozmieszczenie przemysłu na podstawie liczby zatrudnionych robotników w zakładach I—VII kategorii w 1937 r.	123
2.	Silniki zainstalowane w zakładach przemysłu przetwórczego I—VII kategorii w 1936 r.	124
3.	Moc silników zainstalowanych w przemyśle i w elektrowniach w niektórych krajach (1906, 1926 i 1930)	125
4.	Zużycie paliwa i prądu elektrycznego na produkcję w zakładach przemysłu przetwórczego I—VII kategorii w 1936 r.	125
5.	Zasoby węgla kamiennego i brunatnego oraz rud żelaza w niektórych krajach	125
6.	Zasoby sił wodnych	126
7.	Zakłady wodne w 1938 r.	126
8.	Zasoby sił wodnych w niektórych krajach (1926 i 1935)	126
9.	Elektrownie i produkcja energii elektrycznej	
	A. Polska. Poszczególne lata (1925, 1928, 1929, 1932, 1934—1938)	127
	B. Województwa, Rok 1938	127

	Str.
Tabl. 10. Produkcja energii elektrycznej w niektórych krajach (1928, 1932, 1936 i 1937)	128
„ 11. Produkcja górnicza i hutnicza (1913, 1923, 1926, 1928, 1929, 1932, 1934, 1936—1938)	128
„ 12. Produkcja przetworów naftowych i gazoliny (1928, 1929, 1932—1938)	129
„ 13. Zatrudnienie i wypłaty w zakładach I—VII kategorii niektórych rodzajów przemysłu przetwórczego (1935—1937)	130
„ 14. Zakłady przemysłu przetwórczego I—VII kategorii według liczby robotników w 1935 r.	134
„ 15. Zatrudnienie, wypłaty i obrót w zakładach przemysłu przetwórczego I—VII kategorii w 1937 r.	134
„ 16. Produkcja ważniejszych artykułów przemysłowych w zakładach przemysłu przetwórczego I—VII kategorii	139
„ 17. Przemiał zboża w młynach I—VII kategorii (1929—1937)	143
„ 18. Produkcja cukru	
A. Polska. Poszczególne lata (kampanie) (1913/14, 1920/21, 1924/25, 1927/28, 1930/31, 1933/34, 1936/37—1938/39)	143
B. Województwa. Kampania 1938/39	143
„ 19. Produkcja spirytusu	
A. Polska. Poszczególne lata (kampanie) (1909/10, 1924/25, 1927/28, 1930/31, 1933/34, 1934/35—1937/38)	144
B. Województwa. Kampania 1937/38	144
„ 20. Produkcja zapalek (1924—1938)	144
„ 21. Produkcja cygar, papierosów i tytoniu (1925, 1926, 1927/28, 1930/31, 1933/34, 1936/37—1938/39)	145
„ 22. Wrzeczona i krosna zainstalowane w przędzalniach i tkalnicach I—VII kategorii (1929, 1932—1937)	145
„ 23. Wrzeczona w przemyśle bawełnianym w niektórych krajach (1913, 1928, 1936 i 1937)	146
„ 24. Wskaźniki produkcji przemysłowej w niektórych krajach (1926—1938)	146
„ 25. Produkcja światowa ważniejszych artykułów górniczych, hutniczych i przemysłowych (1913, 1928, 1932—1937)	147
„ 26. Produkcja ważniejszych artykułów górniczych, hutniczych i przemysłowych w niektórych krajach (1913, 1928, 1936 i 1937)	148
„ 27. Statki handlowe nowozbudowane w niektórych krajach (1928, 1930—1938)	153
„ 28. Nowe narzędzia miernicze zgłoszone do legalizacji (1924—1938)	153
„ 29. Patenty na wynalazki, wzory użytkowe i znaki towarowe według krajów zgłaszających w Polsce (1924—1938)	154
„ 30. Patenty na wynalazki udzielone w Polsce (1924—1938)	154
„ 31. Patenty na wynalazki i wzory użytkowe w niektórych krajach w 1937 r.	154

Dział IX. Handel wewnętrzny, spożycie

Tabl. 1. Rozmieszczenie handlu	155
„ 2. Domy składowe (1936—1938)	
A. Obroty towarowe	155
B. Obroty warrantowe	156
„ 3. Targi małe i wielkie w 1937 r.	156
„ 4. Wystawcy na międzynarodowych targach w Polsce (1928, 1936—1938)	156
„ 5. Wystawy i targi gospodarcze (1931—1938)	157
„ 6. Obroty giełdowe płodami rolnymi oraz ich przetworami (1933/34, 1935/36—1937/38)	157
„ 7. Obrót zwierzętami rzeźnymi na targowiskach i w rzeźniach 32 miast (1932—1938)	157

	Str.
Tabl. 8. Ubój zwierząt gospodarskich (1929—1938)	158
„ 9. Sprzedaż niektórych artykułów wewnątrz kraju (1929—1938)	158
„ 10. Zbyt węgla kamiennego i żelaza walcowanego wewnątrz kraju (1927—1929, 1932, 1934—1938)	158
„ 11. Produkcja, przywóz, wywóz i spożycie niektórych artykułów (1933—1937)	159
„ 12. Spożycie niektórych artykułów (1929—1938)	159
„ 13. Spożycie mięsa w większych miastach (1931—1937)	160
„ 14. Spożycie wody, gazu i elektryczności w większych miastach (1913, 1928, 1933, 1936 i 1937)	160
„ 15. Przeciętne roczne spożycie artykułów żywnościowych w budżetach rodzin robotniczych w niektórych krajach	161

Dział X. Handel zagraniczny

Tabl. 1. Bilans handlowy Polski (1922—1938)	162
„ 2. Wskaźniki wartości, ilości oraz cen artykułów światowego obrotu handlu zagranicznego (1931—1938)	162
„ 3. Obroty handlu zagranicznego niektórych krajów (1928, 1936—1938)	162
„ 4. Handel światowy (1929—1938)	163
„ 5. Udział części świata i ważniejszych krajów w obrotach handlu światowego (1929, 1932, 1937 i 1938)	164
„ 6. Handel Polski z wyodrębnieniem obrotów drogą lądową i drogą morską (1930—1932, 1935—1938)	165
„ 7. Handel Polski z poszczególnymi krajami (1928—1930, 1932—1938)	166
„ 8. Udział Polski w handlu zagranicznym niektórych krajów (1928, 1934—1938)	168
„ 9. Przywóz i wywóz niektórych krajów według najważniejszych krajów pochodzenia i przeznaczenia w 1938 r.	168
„ 10. Przywóz do Polski według ważniejszych grup towarów z wyodrębnieniem handlu przez porty Gdynię i Gdańsk (1935—1938)	170
„ 11. Wywóz z Polski według ważniejszych grup towarów z wyodrębnieniem handlu przez porty Gdynię i Gdańsk (1935—1938)	171
„ 12. Handel Polski według stopnia obrobienia towarów (1935—1938)	172
„ 13. Handel Polski według stopnia obrobienia i przeznaczenia użytkowego towarów (1936—1938)	173
„ 14. Handel zagraniczny niektórych krajów według stopnia obrobienia i przeznaczenia użytkowego towarów (1936 i 1937)	174
„ 15. Przywóz do Polski ważniejszych towarów (1928, 1929, 1932, 1934—1938)	175
„ 16. Wywóz z Polski ważniejszych towarów (1928, 1929, 1932, 1934—1938)	176
„ 17. Przywóz do Polski niektórych towarów według ważniejszych krajów pochodzenia (1935—1938)	177
„ 18. Wywóz z Polski niektórych towarów według ważniejszych krajów przeznaczenia (1935—1938)	178
„ 19. Handel Polski z niektórymi krajami według ważniejszych towarów (1936—1938)	179
„ 20. Handel Polski wytworami rolniczymi i wyrobami przemysłu rolnego strefy umiarkowanej (1928, 1932, 1936—1938)	183
„ 21. Wywóz drewna z Polski (1935—1938)	183
„ 22. Wywóz światowy ważniejszych towarów (1929, 1933 i 1936)	184
„ 23. Przywóz niektórych surowców do ważniejszych krajów importujących (1927—1937)	185
„ 24. Wywóz niektórych surowców z ważniejszych krajów eksportujących (1927—1937)	186

Dział XI. Komunikacja

	Str.
Tabl. 1. Sieć komunikacyjna	188
„ 2. Nowozbudowane linie kolejowe	
A. Według roku otwarcia ruchu (1920—1938)	188
B. Według ważniejszych odcinków (linie normalnotorowe)	188
„ 3. Stan i praca kolei	
A. Zestawienie ogólne (1919—1938)	189
B. Zestawienie szczegółowe. Rok 1938	190
„ 4. Motoryzacja i elektryfikacja kolei (1930—1938)	190
„ 5. Przewozy pasażerów na kolejach (1936—1938)	191
„ 6. Przewozy turystów na P. K. P. (1935—1938)	191
„ 7. Przewozy towarów na kolejach normalnotorowych (1928, 1933, 1935, 1937 i 1938)	192
„ 8. Przewozy towarów na kolejach normalnotorowych w 1938 r.	193
„ 9. Tranzyt kolejowy przez obszar Polski łącznie z W. M. Gdańskiem	
A. Przesyłki handlowe zwyczajne i pośpieszne według rodzajów tranzytu (1927—1938)	193
B. Przesyłki handlowe zwyczajne według kierunków tranzytu (1937 i 1938)	194
C. Przesyłki handlowe zwyczajne i pośpieszne według najważniejszych dróg i towarów (1932, 1935—1937)	194
„ 10. Opłaty przewozowe wewnętrzne na kolejach normalnotorowych (1929, 1932 i 1939)	195
„ 11. Wypadki na kolejach normalnotorowych (1928, 1931—1938)	195
„ 12. Koleje w niektórych krajach	
A. Długość eksploatacyjna linii i tabor kolejowy w 1937 r.	196
B. Przewozy pasażerów i towarów (1928, 1932, 1935—1937)	196
„ 13. Rozwój światowej sieci kolejowej (1850, 1860, 1870, 1880, 1890, 1900, 1910, 1920, 1930 i 1936)	197
„ 14. Drogi o twardej nawierzchni (1924—1938)	197
„ 15. Wydatki na budowę, przebudowę i utrzymanie dróg (1927/28—1937/38)	198
„ 16. Tramwaje (1928, 1929, 1932, 1936—1938)	198
„ 17. Zarejestrowane samochody, motocykle i rowery (1926—1939)	199
„ 18. Autobusy międzymiastowe (1928, 1932, 1934—1938)	199
„ 19. Samochody i motocykle w niektórych krajach (1928, 1929, 1936—1938)	200
„ 20. Rzeczna flota handlowa Polski i W. M. Gdańska (1928, 1931, 1935—1938)	200
„ 21. Morska flota handlowa Polski i W. M. Gdańska	
A. Liczba i pojemność statków (1930—1939)	201
B. Liczba statków według pojemności w 1939 r.	201
„ 22. Światowa flota handlowa morska (1914, 1928 i 1938)	201
„ 23. Drogi wodne śródlądowe	
A. Długość dróg	202
B. Przewozy pasażerów i towarów (1931—1938)	202
„ 24. Drogi wodne śródlądowe w niektórych krajach	
A. Długość dróg	202
B. Przewozy towarów (1928, 1932, 1934—1936)	202
„ 25. Przewozy pasażerów i towarów na statkach polskich przedsiębiorstw żeglugowych morskich (1932, 1935—1938)	203
„ 26. Ruch statków handlowych w niektórych portach (1913, 1928—1938)	203
„ 27. Porty Gdynia i Gdańsk (1928, 1937 i 1938)	204
„ 28. Wskaźniki frachtów morskich (1913, 1927, 1928, 1930—1938)	205
„ 29. Polskie linie lotnicze	
A. Zestawienie ogólne (1922—1938)	205
B. Zestawienie szczegółowe. Rok 1938	205
„ 30. Towarzystwo Air-France (1934—1938)	206

	Str.
Tabl. 31. Lotnictwo na liniach pasażerskich niektórych krajów (1929, 1934, 1936—1938)	206
„ 32. Poczta, telefon, telegraf	206
A. Zestawienie ogólne (1923—1938)	206
B. Zestawienie szczegółowe. Rok 1938	207
„ 33. Przesyłki listowe w niektórych krajach (1928, 1932, 1936 i 1937)	207
„ 34. Telefony w niektórych krajach (1928, 1932, 1936 i 1937)	208
„ 35. Telegramy w niektórych krajach (1928, 1932, 1936 i 1937)	208

Dział XII. Pieniądz i kredyt

Tabl. 1. Sieć instytucji kredytowych	
A. Zestawienie ogólne (1927—1938)	209
B. Sieć niektórych instytucji kredytowych według województw w 1938 r.	210
A. Obieg pieniężny, banki biletowe, stopa procentowa	
„ 2. Obieg pieniężny (1927—1938)	210
„ 3. Obroty i stan rachunków żyrowych Banku Polskiego (1927—1932, 1935—1938)	211
„ 4. Obroty izb rozrachunkowych (1927—1938)	211
„ 5. Obroty i stan rachunków czekowych Pocztowej Kasy Oszczędności (1927—1932, 1935—1938)	211
„ 6. Obroty izb rozrachunkowych w niektórych krajach (1927—1932, 1935—1938)	212
„ 7. Szacunek zapasów złota monetarnego w niektórych krajach (1927—1932, 1935—1938)	212
„ 8. Bilanse i rachunki strat i zysków Banku Polskiego (1927—1932, 1935—1938)	213
„ 9. Bilanse banków biletowych niektórych krajów (1928, 1932, 1937 i 1938)	214
„ 10. Stopa procentowa od dyskonta i od wkładów (1927—1932, 1935—1938)	215
„ 11. Stopy dyskontowe banków biletowych w niektórych krajach (1927—1932, 1935—1938)	215
„ 12. Oprocentowanie rzeczywiste obligacji państwowych w niektórych krajach według kursów na giełdach wewnętrznych (1927—1932, 1937 i 1938)	215
B. Bilanse instytucji kredytowych i oszczędnościowych	
„ 13. Bilanse i rachunki strat i zysków Banku Gospodarstwa Krajowego (1927—1932, 1935—1938)	216
„ 14. Bilanse i rachunki strat i zysków Państwowego Banku Rolnego (1927—1932, 1935—1938)	217
„ 15. Bilanse i rachunki strat i zysków banków komunalnych (1927—1932, 1935—1938)	218
„ 16. Bilanse i rachunki strat i zysków banków prywatnych	
A. Zestawienie bilansów i rachunków strat i zysków (1927—1936)	219
B. Zestawienie bilansów (1937 i 1938)	220
„ 17. Bilanse i rachunki strat i zysków Pocztowej Kasy Oszczędności (1927—1932, 1935—1938)	221
„ 18. Bilanse Banku Polska Kasa Opieki (1931—1938)	221
„ 19. Bilanse i rachunki strat i zysków komunalnych kas oszczędności (1934—1938)	222

Tabl.	20. Bilanse i rachunki strat i zysków kredytowych spółdzielni związkowych (1927—1932, 1935—1937)	223
„	21. Centrale kredytowe spółdzielni związkowych	
	A. Główne pozycje bilansów central kredytowych spółdzielni związkowych (1934—1938)	223
	B. Bilanse Centralnej Kasy Spółek Rolniczych (1927—1932, 1935—1938)	224
	C. Niektóre pozycje bilansów Banku Związku Spółek Zarobkowych (1927—1932, 1935—1938)	224
„	22. Bilanse gminnych kas pożyczkowo-oszczędnościowych (1929—1932, 1935—1937)	225
„	23. Bilanse kantorów wymiany (1928—1932, 1936—1938)	225
„	24. Zakłady zastawnicze (lombardy) (1927—1932, 1935 i 1936)	225

C. Kredyty

„	25. Kredyty krótkoterminowe instytucji kredytowych i oszczędnościowych (1927—1932, 1935—1938)	226
„	26. Kredyty zbożowe (1934/35, 1938/39)	227
„	27. Kredyty i dotacje dla gospodarstw rolnych dotkniętych klęskami żywiołowymi (1933—1938)	227
„	28. Kredyty na spłaty rodzinne (1936—1938)	227
„	29. Rozdział kredytów B. G. K. i P. B. R. (1927—1932, 1935—1938)	228
„	30. Rozdział kredytów P. B. R. według województw w 1938 r.	228
„	31. Kredyty budowlane B.G.K. (1924—1938)	229
„	32. Kredyty budowlane wiejskie z Państwowego Funduszu Budowlanego (1936—1938)	229
„	33. Kredyty budowlane Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych (1925—1937)	229
„	34. Kredyty budowlane Towarzystwa Osiedli Robotniczych (1934—1938)	229
„	35. Akcja oddłużeniowa w rolnictwie	
	A. Konwersja krótkoterminowych długów rolniczych w Instytucjach kredytowych za pośrednictwem Banku Akceptacyjnego (1934—1938)	230
	B. Uporządkowanie długów rolniczych. Sprawy załatwione przez Urzędy Rozjemcze do spraw majątkowych posiadaczy gospodarstw wiejskich (1934—1938)	230
	C. Postępowanie układowe dla większej własności rolnej i spółdzielni rolniczo-handlowych (1937 i 1938)	230
„	36. Emisje listów zastawnych i obligacji instytucji kredytowych (1927—1932, 1935—1938)	231
„	37. Lokaty długoterminowe zakładów ubezpieczeń (1927—1932, 1936 i 1937)	231
„	38. Zobowiązania i należności zagraniczne polskich instytucji kredytu krótkoterminowego (1927—1932, 1936—1938)	232
„	39. Wskaźnik obiegu wekslowego i protesty weksli (1929, 1930, 1932—1938)	232

D. Wkłady

„	40. Wkłady w Instytucjach kredytowych i oszczędnościowych (1927—1932, 1935—1938)	233
„	41. Wkłady i obroty na książeczkach oszczędnościowych w P. K. O. i k. k. o. (1927—1932, 1935—1938)	234
„	42. Wkłady na książeczkach oszczędnościowych w k. k. o.	
	A. Według województw (1937 i 1938)	234
	B. Według wysokości wkładów w 1938 r.	234

Tabl. 43.	Wkłady oszczędnościowe w kasach oszczędności w niektórych krajach (1927—1932, 1936—1938)	235
-----------	--	-----

E. Giełdy i kursy

..	44. Obroty na giełdach pieniężnych (1927—1932, 1934—1938)	235
..	45. Parytety i kursy walut oraz ważniejsze daty dotyczące walut niektórych krajów (1928—1939)	236
..	46. Kursy walut na giełdzie w Warszawie (1927—1932, 1935—1938)	237
..	47. Kursy papierów procentowych (1927—1932, 1937 i 1938)	237
..	48. Kursy polskich pożyczek na giełdach zagranicznych (1927—1932, 1937 i 1938)	238
..	49. Kursy pożyczek niektórych krajów na giełdzie w Nowym Jorku (1927—1932, 1937 i 1938)	238
..	50. Wskaźniki kursów akcji przemysłowych w niektórych krajach według kursów na giełdach wewnętrznych (1927—1938)	238

F. Bilanse płatnicze

..	51. Bilans płatniczy (1936 i 1937)	239
..	52. Obroty bezgotówkowe (clearing) (1936 i 1937)	240
..	53. Bilans wymiany towarów i usług (brutto) (1936 i 1937)	241
..	54. Należności i zobowiązania zagraniczne (1935—1937)	242
..	55. Bilanse płatnicze niektórych krajów	
	A. Obroty płatnicze niektórych krajów w 1937 r.	243
	B. Salda niektórych pozycji bilansów płatniczych (1927—1932, 1935—1937)	244

Dział XIII. Ceny

Tabl.	1. Rozwój cen (1924—1938)	245
..	2. Wskaźniki cen (1929, 1933—1938 i marzec 1939)	245
..	3. Wskaźniki cen hurtowych w niektórych krajach (1924, 1928, 1932—1938 i marzec 1939)	247
..	4. Wskaźniki cen hurtowych na rynkach światowych na podstawie cen w złocie (1929—1938 i marzec 1939)	248
..	5. Wskaźniki kosztów utrzymania i kosztów żywności w niektórych krajach (1924, 1928, 1932—1938 i marzec 1939)	248
..	6. Ceny hurtowe żywności (1924—1938 i marzec 1939)	249
..	7. Ceny miejscowe płacone producentom (1924—1938 i marzec 1939)	249
..	8. Ceny hurtowe artykułów przemysłowych (1928, 1932, 1937, 1938 i marzec 1939)	250
..	9. Ceny giełdowe zbóż w niektórych krajach (1913, 1928—1938 i marzec 1939)	252
..	10. Ceny hurtowe niektórych artykułów na rynkach światowych (1913, 1928, 1932, 1934, 1937, 1938 i marzec 1939)	253
..	11. Rozwój cen detalicznych w Warszawie (1924—1938 i marzec 1939)	254
..	12. Ceny detaliczne artykułów pierwszej potrzeby w największych miastach (1928, 1937, 1938 i marzec 1939)	254
..	13. Porównanie kosztów żywności w miastach (1914, 1928, 1932, 1937 i 1938)	255
..	14. Rozwój cen wyrażonych w złocie (styczeń 1914, 1921—1928)	256
..	15. Ceny detaliczne niektórych artykułów przemysłowych wyrażone w kilogramach żyta, w kilogramach wieprza i w litrach mleka (1913 lub 1914, 1927/28, 1929/30, 1931/32, 1934/35—1937/38, marzec 1938 i 1939)	257

Dział XIV. Praca

Tabl.		Str.
	1. Pracownicy najemni (1931)	258
..	2. Pracownicy najemni w rolnictwie zamieszkałi na wsi (1931)	259
..	3. Bezrobotni poza rolnictwem (1931)	259
..	4. Pracownicy najemni według płci i wieku (1931)	260
..	5. Kobiety czynne zawodowo poza rolnictwem (1931)	260
..	6. Pracownicy najemni zatrudnieni poza rolnictwem objęci różnymi badaniami statystycznymi (1931 i 1937)	261
..	7. Robotnicy zatrudnieni w wielkim i średnim przemyśle (1928—1938)	261
..	8. Robotnicy zatrudnieni w poszczególnych gałęziach wielkiego i średniego przemysłu przetwórczego (1928—1938)	262
..	9. Wskaźniki stanu zatrudnienia w niektórych krajach (1929—1938)	262
..	10. Udział mężczyzn, kobiet i młodocianych wśród robotników w wielkim i średnim przemyśle (1931, 1937 i 1938)	263
..	11. Robotnicy zatrudnieni w wielkim i średnim przemyśle przetwórczym według wieku w styczniu 1934 r.	263
..	12. Przeciętna liczba dniówek odrobionych i opuszczonych w ciągu roku na jednego robotnika w kopalniach węgla i hutach żelaza (1928—1938)	264
..	13. Robotnicy w wielkim i średnim przemyśle przetwórczym według dni pracy w tygodniu (1928—1938)	264
..	14. Przeciętna liczba godzin pracy w tygodniu przypadająca na jednego robotnika zatrudnionego w wielkim i średnim przemyśle przetwórczym (1928—1938)	265
..	15. Przepracowane robotniko-godziny w wielkim i średnim przemyśle (1928—1930, 1932—1938)	265
..	16. Robotnicy przyjęci i zwolnieni w hutnictwie oraz w wielkim i średnim przemyśle przetwórczym (1937 i 1938)	265
..	17. Urlopy robotników zatrudnionych w wielkim i średnim przemyśle (1933, 1934, 1936—1938)	266
..	18. Koszty urlopów robotników zatrudnionych w wielkim i średnim przemyśle (1930, 1934—1936)	266
..	19. Wskaźniki wydajności pracy w wielkim i średnim przemyśle (1929—1937)	266
..	20. Wydajność pracy w kopalniach węgla kamiennego (1913, 1924, 1925, 1928, 1931—1938)	267
..	21. Wydajność pracy w kopalniach węgla kamiennego w niektórych krajach w 1937 r.	267
..	22. Działalność publicznych biur pośrednictwa pracy (1928—1938)	267
..	23. Zapośredniczeni przez publiczne biura pośrednictwa pracy według charakteru zatrudnienia (1937 i 1938)	268
..	24. Działalność społecznych biur pośrednictwa pracy w 1937 r.	268
..	25. Bezrobocie w niektórych krajach (1929, 1931—1938)	268
..	26. Płace umowne stałych robotników rolnych (ordynariuszów) (1927/28—1933/34 i 1937/38)	269
..	27. Płace dniówkowych robotników rolnych (1928 i 1933)	269
..	28. Przeciętne zarobki tygodniowe robotników objętych ubezpieczeniem emerytalnym w Z. U. S. według gałęzi pracy i grup wieku w 1935 r.	270
..	29. Robotnicy objęci ubezpieczeniem emerytalnym w Z. U. S. według wysokości zarobku tygodniowego w 1935 r.	271
..	30. Zasięg umów zbiorowych w wielkim i średnim przemyśle przetwórczym (1933 i 1936)	272
..	31. Zarobki tygodniowe i godzinne robotników w wielkim i średnim przemyśle przetwórczym (1932—1938)	272
..	32. Robotnicy w wielkim i średnim przemyśle przetwórczym według wysokości zarobku tygodniowego (1932—1938)	273

	Str.
Tabl. 33. Wskaźniki płac robotników w przemyśle (1921—1938)	274
.. 34. Zarobki godzinne robotników w wielkim i średnim przemyśle (1928—1938)	274
.. 35. Zmiany stawek płac w wielkim i średnim przemyśle przetwórczym (1937 i 1938)	274
.. 36. Wskaźniki sum wypłaconych robotnikom w wielkim i średnim przemyśle (1929—1938)	275
.. 37. Robotnicy zatrudnieni na robotach publicznych finansowanych przez Fundusz Pracy według wysokości płacy dziennej w sierpniu 1937 r.	276
.. 38. Wskaźniki nominalnych płac robotniczych w niektórych krajach (1929—1938)	276
.. 39. Przeciętne zarobki miesięczne pracowników umysłowych objętych ubezpieczeniem emerytalnym w Z. U. S. w 1935 r.	276
.. 40. Pracownicy umysłowi objęci ubezpieczeniem emerytalnym w Z. U. S. według wysokości zarobku miesięcznego (1928, 1930, 1933—1935)	277
.. 41. Uposażenie miesięczne funkcjonariuszów państwowych, wojskowych zawodowych oraz pracowników przedsiębiorstw państwowych	278
.. 42. Przychody (środki do życia) rodzin robotniczych w Warszawie w 1935 r.	280
.. 43. Budżety domowe rodzin robotniczych w Warszawie	281
.. 44. Budżety domowe rodzin pracowników umysłowych w Warszawie w 1932 r.	282
.. 45. Wartość odżywcza i ciepła dziennych norm spożycia na jednostkę konsumcyjną	283
.. 46. Struktura budżetów rodzin robotniczych i pracowników umysłowych w niektórych krajach	283
.. 47. Strajki (1923—1938)	284
.. 48. Strajki i lokauty według gałęzi pracy oraz według żądań i wyników (1928, 1932 i 1938)	284
.. 49. Okupacje zakładów przy zatargach pracy (1933—1938)	285
.. 50. Rozmiary i trwanie strajków i okupacji (1932—1938)	285
.. 51. Strajki i lokauty w niektórych krajach (1928, 1932, 1937 i 1938)	285
.. 52. Związki zawodowe (1926, 1930 i 1935)	285
.. 53. Inspekcja Pracy (1928, 1932 i 1937)	286
.. 54. Działalność Funduszu Pracy w zakresie robót publicznych (1934/35—1937/38)	286

Dział XV. Opieka społeczna

Tabl. 1. Wydatki z budżetu Ministerstwa Opieki Społecznej na opiekę społeczną (1927/28—1939/40)	287
.. 2. Wydatki związków samorządu terytorialnego i Skarbu Śląskiego na opiekę społeczną (1927/28—1938/39)	287
.. 3. Stowarzyszenia opiekuńcze w 1936/37 r.	288
.. 4. Fundacje opiekuńcze i lecznicze (1936—1939)	288
.. 5. Komisje opieki społecznej i opiekunowie społeczni (1932 i 1938)	288
.. 6. Zakłady opieki całkowitej (zamkniętej) dla dzieci i młodzieży (1935 i 1937)	289
.. 7. Zakłady opieki całkowitej (zamkniętej) dla dorosłych (1935 i 1937)	290
.. 8. Opieka całkowita (zlecona) w rodzinach zastępczych dla dzieci i młodzieży (1936 i 1938)	290
.. 9. Niektóre formy opieki częściowej nad matką i dziećmi na wsi (1935—1938)	290
.. 10. Dożywianie dzieci i młodzieży (1935/36—1937/38)	291
.. 11. Letnie kolonie i półkolonie dziecięce (1924, 1928, 1932, 1935 i 1937)	291

Tabl.	12. Przyfabryczne instytucje ochrony macierzyństwa (1931, 1932, 1936—1939)	292
„	13. Pomoc dla bezrobotnych	
	A. Akcja pomocy doraźnej Funduszu Pracy i Pomocy Zimowej (1934/35—1937/38)	292
	B. Źródła dochodów Pomocy Zimowej (1936/37 i 1937/38)	292
„	14. Zarejestrowani inwalidzi wojenni w 1937 r.	
	A. Według narodowości	293
	B. Według stopnia utraty zdolności do pracy	293
„	15. Zarejestrowani inwalidzi wojskowi według stopnia utraty zdolności zarobkowej w 1937 r.	293
„	16. Zaopatrzenia weteranów powstań narodowych i byłych skazańców politycznych	
	A. Osoby pobierające zaopatrzenia (1931—1938)	294
	B. Wydatki z budżetu Skarbu Państwa (1931/32—1939/40)	294
„	17. Zaopatrzenia inwalidów wojennych i wojskowych	
	A. Osoby pobierające renty inwalidzkie (1931—1938)	294
	B. Wydatki z budżetu Skarbu Państwa (1931/32—1939/40)	294

Dział XVI. Zdrowotność publiczna. Sport

A. Zdrowotność publiczna

Tabl.	1. Personel lekarski (1923 i 1938)	295
„	2. Lekarze w 1938 r.	295
„	3. Lekarze w niektórych krajach	295
„	4. Apteki i personel apteczny (1923, 1930, 1937 i 1938)	296
„	5. Szpitale i łóżka w szpitalach (1923, 1924, 1928—1938)	296
„	6. Łóżka w szpitalach w niektórych krajach	296
„	7. Łóżka w szpitalach według rodzaju chorób (1937 i 1938)	297
„	8. Łóżka dla chorych na gruźlicę w szpitalach ogólnych, sanatoriach i prewentoriach (1928, 1931 i 1938)	297
„	9. Zakłady dla umysłowo chorych (1923, 1925, 1930, 1937 i 1938)	297
„	10. Kuracjusze w uzdrowiskach oraz wydane kąpiele i zabiegi (1920, 1925, 1928, 1929, 1931, 1935—1937)	297
„	11. Przychodnie dla walki z chorobami społecznymi (1925, 1926, 1928, 1929, 1931, 1932, 1934—1937)	298
„	12. Ośrodki zdrowia (1931, 1935—1937)	298
„	13. Wydatki na ośrodki zdrowia (1931/32, 1935/36—1937/38)	298
„	14. Przychodnie dla matki i dziecka (stacje opieki nad matką i dzieckiem) (1935—1937)	299
„	15. Pomoc lekarska dla funkcjonariuszów państwowych i ich rodzin (1925/26, 1935/36—1937/38)	299
„	16. Lecznictwo w ubezpieczalniach społecznych (1937 i 1938)	300
„	17. Szczepienia ochronne (1925, 1930—1938)	301
„	18. Ważniejsze choroby zakaźne zarejestrowane (1921—1938)	301
„	19. Zgony według przyczyn w miastach liczących 100 000 i więcej mieszkańców (1925, 1930, 1937 i 1938)	302
„	20. Zgony według przyczyn w niektórych krajach w 1936 r.	302
„	21. Samobójstwa	
	A. Zamachy i zgony według płci w 1938 r.	303
	B. Zamachy według płci i wieku w 1938 r.	303
	C. Zamachy według płci i wyznania w 1938 r.	303
	D. Zamachy według sposobu w 1937 r.	303

B. Sport, wychowanie fizyczne

„	22. Urządzenia sportowe (1933—1939)	304
„	23. Frekwencja w szkolnych schroniskach wycieczkowych (1931, 1932, 1934—1938)	304

Tabl. 24.	Frekwencja turystów w niektórych schroniskach górskich i ni- zinnnych w 1935 r.	304
„ 25.	Stowarzyszenia sportowe (1932—1938)	305
„ 26.	Związki sportowe (1934 i 1938)	305
„ 27.	Osoby, które zdobyły państwową odznakę sportową (1932, 1934—1938)	305
„ 28.	Sport szybowcowy (1928—1938)	305

Dział XVII. Ubezpieczenia. Pożary

A. Ubezpieczenia społeczne

Tabl. 1.	Rozwój ubezpieczeń społecznych (1925—1938)	306
„ 2.	Ubezpieczeni według województw w kwietniu 1938 r.	307
„ 3.	Osoby pobierające renty lub zasiłki z zakładów ubezpieczeń spo- łecznych (1925—1938)	307
„ 4.	Bilansy zakładów ubezpieczeń społecznych (1925—1937)	308
„ 5.	Dochody i wydatki zakładów ubezpieczeń społecznych	
	A. Wszystkie rodzaje ubezpieczeń społecznych (1925—1937)	309
	B. Poszczególne rodzaje ubezpieczeń społecznych (1925—1937)	309
„ 6.	Dochody ze składek i świadczenia zakładów ubezpieczeń spo- łecznych na jednego ubezpieczonego (1925, 1927—1929, 1933—1937)	311
„ 7.	Podział świadczeń ubezpieczenia na wypadek choroby (1925, 1927—1929, 1933, 1935—1938)	311
„ 8.	Wypadki w zatrudnieniu, odszkodowane przez zakłady ubezpie- czeń od wypadków	312
	A. Wypadki według przyczyn i następstw (1928—1930, 1932, 1933 i 1935)	312
	B. Wypadki według następstw w poszczególnych działach pracy w 1935 r.	312

B. Inne ubezpieczenia

„ 9.	Liczba zakładów ubezpieczeń działających w Polsce (1929, 1932, 1936 i 1937)	312
„ 10.	Działalność zakładów ubezpieczeń (1929, 1932, 1936 i 1937)	313
„ 11.	Bilansy i rachunki strat i zysków zakładów ubezpieczeń (1929, 1932, 1936 i 1937)	314

C. Pożary. Straże pożarne

„ 12.	Pożary budynków (1932, 1934, 1936 i 1937)	315
„ 13.	Straże pożarne (1937 i 1938)	315

Dział XVIII. Szkolnictwo. Oświata pozaszkolna

A. Szkolnictwo

Tabl. 1.	Wydatki na oświatę z budżetu Skarbu Państwa, Skarbu Śląskie- go i związków samorządu terytorialnego (1928/29—1930/31, 1932/33, 1934/35—1939/40)	316
„ 2.	Liczba etatów nauczycielskich (1924/25, 1928/29 i 1939/40)	316
„ 3.	Nauczyciele i personel pomocniczy w roku szkolnym 1935/36	317
„ 4.	Szkoły i uczniowie (1922/23, 1926/27, 1928/29, 1930/31, 1932/33, 1934/35, 1936/37 i 1938/39)	317
„ 5.	Rozmieszczenie szkół w roku szkolnym 1937/38	318
„ 6.	Język nauczania w szkołach w roku szkolnym 1937/38	319
„ 7.	Uczniowie niektórych typów szkół według wyznania w roku szkolnym 1936/37	319

Tabl.	8. Świadectwa ukończenia szkół (1922/23, 1926/27, 1928/29, 1930/31, 1932/33, 1934/35—1936/37)	320
„	9. Absolwenci niektórych typów szkół według wyznania w roku szkolnym 1936/37	320
„	10. Przedszkola (1926/27, 1928/29 i 1937/38)	320
„	11. Dzieci i uczniowie w wieku 7—13 lat	
	A. Polska. Poszczególne lata szkolne (1932/33—1938/39)	321
	B. Województwa. Rok szkolny 1937/38	321
„	12. Szkoły początkowe publiczne i prywatne (1922/23, 1928/29, 1932/33 i 1938/39)	322
„	13. Koedukacja w szkołach początkowych (1922/23 i 1936/37)	322
„	14. Publiczne szkoły powszechne według stopnia w roku szkolnym 1937/38	323
„	15. Język nauczania w szkołach powszechnych w roku szkolnym 1937/38	324
„	16. Szkoły powszechne z polskim językiem nauczania i innym językiem jako przedmiotem w roku szkolnym 1937/38	325
„	17. Izby lekcyjne publicznych szkół powszechnych (1925/26, 1936/37 i 1937/38)	325
„	18. Uczniowie publicznych szkół powszechnych według klas w roku szkolnym 1937/38	326
„	19. Absolwenci szkół powszechnych (1922/23, 1924/25, 1926/27, 1927/28, 1932/33—1936/37)	326
„	20. Szkoły średnie ogólnokształcące według praw (1935/36—1938/39)	326
„	21. Koedukacja w szkołach średnich ogólnokształcących w roku szkolnym 1937/38	327
„	22. Kandydaci i nowoprzyjęci do pierwszej klasy gimnazjów ogólnokształcących (1934/35—1937/38)	327
„	23. Uczniowie szkół średnich ogólnokształcących według klas (1922/23, 1928/29, 1932/33, 1936/37 i 1937/38)	327
„	24. Świadectwa ukończenia gimnazjów ogólnokształcących w roku szkolnym 1936/37	327
„	25. Świadectwa dojrzałości szkół średnich ogólnokształcących dawnego ustroju (1922/23, 1926/27, 1928/29, 1932/33, 1934/35 i 1936/37)	328
„	26. Szkoły kształcenia nauczycieli (1922/23, 1928/29 i 1937/38)	328
„	27. Świadectwa ukończenia szkół kształcenia nauczycieli (1928/29, 1932/33, 1934/35 i 1936/37)	328
„	28. Szkoły i kursy zawodowe (1928/29, 1932/33 i 1937/38)	328
„	29. Wydziały i uczniowie szkół i kursów zawodowych według kierunku wykształcenia (1928/29, 1936/37 i 1937/38)	329
„	30. Kandydaci i nowoprzyjęci do klas początkowych szkół zawodowych (1936/37 i 1937/38)	330
„	31. Absolwenci szkół i kursów zawodowych (1928/29, 1932/33, 1935/36 i 1936/37)	330
„	32. Ludowe szkoły rolnicze (1928/29 i 1937/38)	331
„	33. Szkoły zawodowe dokształcające (1927/28 i 1937/38)	331
„	34. Szkoły artystyczne (1934/35 i 1937/38)	
	A. Szkoły artystyczne (bez szkół państwowych o poziomie wyższym)	331
	B. Szkoły artystyczne państwowe o poziomie wyższym	331
„	35. Studenci szkół wyższych według kierunku studiów i roku studiów (kursu) w roku akademickim 1937/38	331
„	36. Wydziały, studenci i wolni słuchacze szkół wyższych (1928/29, 1933/34 i 1937/38)	332
„	37. Wydziały, katedry, studenci i wolni słuchacze szkół wyższych państwowych i prywatnych (1933/34 i 1937/38)	332
„	38. Kandydaci i nowoprzyjęci w szkołach wyższych (1933/34 i 1937/38)	333
„	39. Studenci państwowych szkół wyższych według kierunku i stanu studiów (1933/34 i 1937/38)	333
„	40. Studenci i wolni słuchacze szkół wyższych według wyznania (1928/29, 1932/33 i 1937/38)	334

Tabl. 41.	Dyplomy ukończenia szkół wyższych (1922/23, 1928/29, 1932/33, 1935/36 i 1936/37)	334
„ 42.	Dyplomy ukończenia szkół wyższych według czasu trwania studiów (1932/33 i 1936/37)	335
„ 43.	Osoby, które otrzymały dyplomy ukończenia szkół wyższych, według wyznania (1932/33, 1935/36 i 1936/37)	335
„ 44.	Stypendia akademickie (1936/37 i 1937/38)	336
„ 45.	Szkoły duchowne niektórych wyznań w roku szkolnym 1935/36	336

B. Oświata pozaszkolna

„ 46.	Organizacja pracy oświaty pozaszkolnej (1935/36—1937/38)	337
„ 47.	Kursy dokształcające dla dorosłych i młodocianych (1935/36—1937/38)	337
„ 48.	Szkoły wieczorowe, uniwersytety niedzielne i powszechne (1935/36—1937/38)	338
„ 49.	Świetlice, teatry ludowe, chóry ludowe (1935/36—1937/38)	338
„ 50.	Przysposobienie rolnicze (1933—1938)	
	A. Według organizacji prowadzących przysposobienie rolnicze	339
	B. Według stopnia przysposobienia rolniczego	339
„ 51.	Kursy dla przedpoborowych w roku szkolnym 1937/38	340
„ 52.	Praca oświatowa w wojsku (1929, 1931, 1933—1938)	340

Dział XIX. Życie kulturalne. Rozrywki. Stowarzyszenia

A. Życie kulturalne. Rozrywki

Tabl. 1.	Zasiłki z budżetu Skarbu Państwa na popieranie nauk i sztuki (1931/32 i 1935/36)	341
„ 2.	Działalność Funduszu Kultury Narodowej Józefa Piłsudskiego (1928/29—1938/39)	341
„ 3.	Biblioteki szkolne (1929/30 i 1936/37)	341
„ 4.	Biblioteki oświatowe (1935/36—1937/38)	
	A. Liczba bibliotek	342
	B. Działalność bibliotek	342
„ 5.	Muzea publiczne w 1939 r.	343
„ 6.	Domy ludowe w 1933 r.	343
„ 7.	Druki nieperiodyczne według typów (1928—1938)	343
„ 8.	Druki nieperiodyczne według treści i języka (1928, 1932, 1936 i 1937)	344
„ 9.	Czasopisma według treści i języka (1933—1937)	345
„ 10.	Czasopisma według częstości wychodzenia w 1937 r.	345
„ 11.	Druki nieperiodyczne w niektórych krajach (1929, 1934, 1935 i 1936)	345
„ 12.	Teatry ludowe (1931—1938)	346
„ 13.	Teatry w 1936 r.	346
„ 14.	Bilety sprzedane w teatrach i na koncertach w miastach liczących 20 000 i więcej mieszkańców (1937 i 1938)	
	A. Bilety w tysiącach	346
	B. Cena biletów w tysiącach złotych	347
„ 15.	Kinematografy (1929, 1937 i 1938)	347
„ 16.	Bilety sprzedane w kinematografach w miastach liczących 20 000 i więcej mieszkańców (1928, 1932, 1934, 1936—1938)	348
„ 17.	Filmy ocenzone według pochodzenia (1929, 1934, 1936—1938)	348
„ 18.	Kinematografy dźwiękowe w niektórych krajach w 1939 r.	348
„ 19.	Radioabonenci	
	A. Polska. Poszczególne lata (1925—1939)	349
	B. Województwa. Rok 1938	349
„ 20.	Stacje polskiego radia i ich działalność	349
„ 21.	Audycje radiowe (1931/32, 1937 i 1938)	350
„ 22.	Radioabonenci w niektórych krajach (1937—1939)	350

B. Stowarzyszenia

Tabl.	23. Towarzystwa naukowe w 1936 r.	350
„	24. Niektóre stowarzyszenia oświatowo-kulturalne (1937 i 1938)	351
„	25. Niektóre stowarzyszenia wyższej użyteczności (1937 i 1938)	352
„	26. Liga Morska i Kolonialna (1918, 1937 i 1938)	352

Dział XX. Administracja wyznań

Tabl.	1. Wydatki z budżetu Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego na wyznania (1927/28, 1929/30, 1931/32, 1933/34, 1935/36, 1938/39 i 1939/40)	353
„	2. Stanowiska niektórych wyznań przewidziane w budżecie na 1939/40 r.	353
„	3. Kościół rzymskokatolicki w Polsce w 1937 r.	353
„	4. Kościół rzymskokatolicki obrządku łacińskiego według diecezji w 1937 r.	354
„	5. Zakony męskie i żeńskie rzymskokatolickie obrządku łacińskiego w 1937 r.	354

Dział XXI. Sejm i Senat

Tabl.	1. Wybory do Sejmu (1935 i 1938)	355
„	2. Wybory do Senatu (1935 i 1938)	355
„	3. Posłowie i senatorowie według wieku (1935 i 1938)	355

Dział XXII. Administracja publiczna

Tabl.	1. Stanowiska administracji cywilnej i nauczycielskie przewidziane w budżetach Państwa (1931/32—1939/40)	356
„	2. Wydatki na zaopatrzenia emerytalne ze Skarbu Państwa, Państwowego Zakładu Emerytalnego oraz z funduszy przedsiębiorstw i monopolów państwowych (1928/29, 1932/33—1939/40)	356
„	3. Osoby pobierające zaopatrzenia emerytalne ze Skarbu Państwa, Państwowego Zakładu Emerytalnego oraz z funduszy przedsiębiorstw i monopolów państwowych (1933—1938)	357
„	4. Liczba stanowisk pracowników oraz zaopatrzenia emerytalne przewidziane w budżetach Skarbu Śląskiego (1933/34, 1938/39 i 1939/40)	358
„	5. Nadania niektórych odznaczeń państwowych	
	A. Odznaczenia wojenne	358
	B. Odznaczenia niepodległościowe	358
	C. Odznaczenia cywilne (1921—1938)	358
„	6. Sędziowie oraz czynności Najwyższego Trybunału Administracyjnego (1928, 1931—1938)	359
„	7. Liczba wszczętych spraw karnych skarbowych (1928, 1932—1938)	359
„	8. Kary administracyjne (1935/36 i 1937/38)	359

Dział XXIII. Sądownictwo powszechne, przestępczość, więziennictwo

Tabl.	1. Sądownictwo powszechne (1929 i 1937)	360
„	2. Powierzchnia i ludność w okręgach apelacyjnych	360
„	3. Czynności sądów powszechnych (1936 i 1937)	360
„	4. Czynności sądów pracy w sprawach cywilnych (1930, 1932—1938)	361
„	5. Egzekucje sądowe (1936 i 1937)	361

	Str.
Tabl. 6. Adwokaci i aplikanci adwokaccy (1929, 1936—1939)	361
„ 7. Niektóre przestępstwa zameldowane policji	
A. Według rodzajów przestępstw (1935 i 1938)	362
B. Według województw w 1938 r.	362
„ 8. Skazani prawomocnie według okręgów apelacyjnych (1932—1936)	362
„ 9. Skazani prawomocnie według wymiaru kary w 1937 r.	
A. Nieletni (do ukończonych 17 lat)	363
B. Dorośli	363
„ 10. Skazani prawomocnie według przestępstw, płci oraz recydywisci w 1937 r.	364
„ 11. Skazani prawomocnie według przestępstw i wyznania w 1937 r.	365
„ 12. Skazani prawomocnie według miejsca popełnienia przestępstwa i wyznania w 1937 r.	366
„ 13. Recydywisci w 1937 r.	366
„ 14. Nieletni, wobec których zastosowano środki wychowawcze w 1937 r.	367
„ 15. Uwolnieni od kary w 1937 r.	367
„ 16. Skazani prawomocnie za przestępstwa ścigane z oskarżenia prywatnego w 1937 r.	368
„ 17. Więzienia i inne zakłady penitencjarne (1938 i 1939)	368
„ 18. Więźniowie według terminu kar (1935, 1938 i 1939)	368
„ 19. Więźniowie oraz zatrudnienie więźni i innych zakładów penitencjarnych (1928, 1932, 1934, 1936, 1938 i 1939)	368
„ 20. Więźniowie według wieku i wyznania w 1939 r.	368
„ 21. Nieletni pozbawieni wolności (1938 i 1939)	369
„ 22. Przedterminowe zwolnienia z więzień (1937 i 1938)	369
„ 23. Szpitale i izby chorych w więzieniach (1938 i 1939)	369
„ 24. Lecznictwo w więzieniach (1933, 1935—1937)	369

Dział XXIV. Finanse Skarbu Państwa, Skarbu Śląskiego i samorządu

Tabl. 1. Zadłużenie długoterminowe Skarbu Państwa, Skarbu Śląskiego i samorządu terytorialnego (1932—1938)	370
„ 2. Dochody z danin publicznych Skarbu Państwa, Skarbu Śląskiego i samorządu (1928/29, 1930/31, 1932/33—1937/38).	371
A. Finanse Skarbu Państwa	
„ 3. Długi państwowe (1928—1938)	372
„ 4. Wewnętrzne długi państwowe w 1938 r.	372
„ 5. Zagraniczne długi państwowe w 1938 r.	372
„ 6. Długi państwowe zaciągnięte w latach 1928, 1930—1938	373
„ 7. Obsługa długów państwowych i wypłaty z tytułu gwarancji państwowych (1928/29, 1930/31—1937/38)	373
„ 8. Długi państwowe niektórych krajów (1924, 1928, 1932, 1936 i 1937)	374
„ 9. Gwarancje finansowe Skarbu Państwa (1929, 1930, 1932, 1934, 1936—1938)	375
„ 10. Bilanse funduszy obrotowych Skarbu Państwa (1929, 1932, 1934—1939)	375
„ 11. Wydatki i dochody państwowego budżetu brutto (1928/29, 1934/35, 1936/37 i 1937/38)	376
„ 12. Wydatki i dochody budżetowe Państwa (1928/29, 1932/33—1939/40)	376
„ 13. Wydatki i dochody budżetowe niektórych krajów (1928, 1932 i 1936)	377
„ 14. Wydatki i dochody budżetowe Państwa według grup i części budżetu (1936/37—1939/40)	379

Tabl. 15.	Dochody skarbowe z danin publicznych i monopolów (1934/35—1939/40)	
	A. Podatki budżetowane w dziale danin publicznych oraz wpłaty monopolów	380
	B. Podatki i opłaty celowe pobierane na rzecz funduszy specjalnych	380
..	16. Obciążenie niektórych artykułów podatkami spożywczymi (1928, 1930—1938)	381
..	17. Wymiar podatków gruntowego i od nieruchomości (1928, 1932, 1936 i 1938)	381
..	18. Płatnicy podatku dochodowego według wysokości dochodu	
	A. Podatek dochodowy od osób fizycznych, osób prawnych i spadków wakujących (1929 i 1936)	382
	B. Podatek dochodowy od uposażeń, emerytur i wynagrodzeń za pracę najemną (1929 i 1938)	382
..	19. Wymiar podatku dochodowego od dochodów fundowanych osób fizycznych, osób prawnych i spadków wakujących (1928, 1932, 1934 i 1936)	383
..	20. Wymiar podatku przemysłowego od obrotu	
	A. Zestawienie ogólne (1928 i 1935)	383
	B. Przedsiębiorstwa przemysłowe—za 1935 r.	384
	C. Przedsiębiorstwa handlowe—za 1935 r.	385
..	21. Ogólne zamknięcie rachunków podatków bezpośrednich (1936/37 i 1937/38)	386
..	22. Podział wpływów z cel między Polską a W. M. Gdańskiem (1929/30, 1931/32—1937/38)	386
..	23. Zwroty cel wypłacone przy wywozie towarów krajowych (1928/29, 1931/32—1938/39)	387
..	24. Wydatki i dochody Lasów Państwowych (1931/32, 1932/33, 1934/35—1937/38)	387
..	25. Wydatki i dochody przedsiębiorstwa Polskie Koleje Państwowe (1931, 1932, 1934—1939)	388
..	26. Wydatki i dochody przedsiębiorstwa Polska Poczta, Telegraf i Telefon (1931/32, 1932/33, 1934/35—1939/40)	388
..	27. Wydatki i dochody monopolów państwowych (1932/33, 1934/35—1939/40)	389
..	28. Wydatki i dochody Funduszu Kwaterunku Wojskowego (1927/28, 1934—1939)	390
..	29. Wydatki i dochody Funduszu Pracy (1933/34—1938/39)	390

B. Finanse Skarbu Śląskiego

..	30. Zadłużenie długoterminowe Skarbu Śląskiego (1932, 1934, 1936, 1938 i 1939)	391
..	31. Wydatki i dochody Skarbu Śląskiego (1932/33, 1934/35, 1936/37—1939/40)	391

C. Finanse związków samorządu terytorialnego

..	32. Zadłużenie długoterminowe związków samorządu terytorialnego (1930/31—1937/38)	392
..	33. Oddłużenie związków samorządu terytorialnego przez Komisje Oddłużeniowo-Oszczędnościowe (1934—1937)	392
..	34. Zadłużenie długoterminowe związków samorządu terytorialnego według źródeł i przeznaczenia pożyczek (1930/31 i 1937/38)	393
..	35. Działalność Śląskiego Komunalnego Funduszu Pożyczkowo-Zapomogowego (1928, 1932, 1934, 1936 i 1938)	393

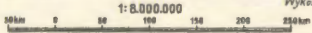
Tabl.	36. Działalność Komunalnego Funduszu Pożyczkowo-Zapomogowego (1928, 1930, 1932, 1934, 1936—1938)	394
„	37. Dotacje i pożyczki Funduszu Pracy udzielone związkom samorządu terytorialnego (1935/36—1937/38)	394
„	38. Rachunki zamknięcia sum pozabudżetowych związków samorządu terytorialnego (1932/33 i 1937/38)	395
„	39. Ważniejsze rodzaje wydatków i dochodów związków samorządu terytorialnego (1928/29, 1930/31, 1932/33, 1934/35, 1936/37—1938/39)	396
„	40. Wydatki i dochody związków samorządu terytorialnego według typów związków samorządowych (1928/29, 1930/31, 1932/33, 1934/35—1938/39)	397
„	41. Wydatki i dochody związków samorządu terytorialnego według województw (1932/33 i 1937/38)	398
„	42. Wydatki związków samorządu terytorialnego (1936/37 i 1937/38)	399
„	43. Dochody związków samorządu terytorialnego (1936/37 i 1937/38)	400
„	44. Wydatki związków samorządu terytorialnego (1937/38 i 1938/39)	401
„	45. Dochody związków samorządu terytorialnego (1937/38 i 1938/39)	402
„	46. Wydatki i dochody zwyczajne zakładów opiekuńczych i szpitali związków samorządu terytorialnego (1932/33, 1936/37—1938/39)	403
„	47. Wydatki i dochody zwyczajne przedsiębiorstw miejskich miast liczących 20 000 i więcej mieszkańców w 1937/38 r.	403
„	48. Wydatki i dochody zwyczajne przedsiębiorstw związków samorządu terytorialnego (1933/34, 1937/38 i 1938/39)	404
„	49. Przedsiębiorstwa związków samorządu terytorialnego w 1938 r.	404
	D. Finanse samorządu gospodarczego	
„	50. Wydatki i dochody izb rolniczych, przemysłowo-handlowych i rzemieślniczych (1936—1938).	405
Skorowidz	alfabetyczny	406

RZECZPOSPOLITA POLSKA

Podział administracyjny z dnia 1 IV 1939 r.

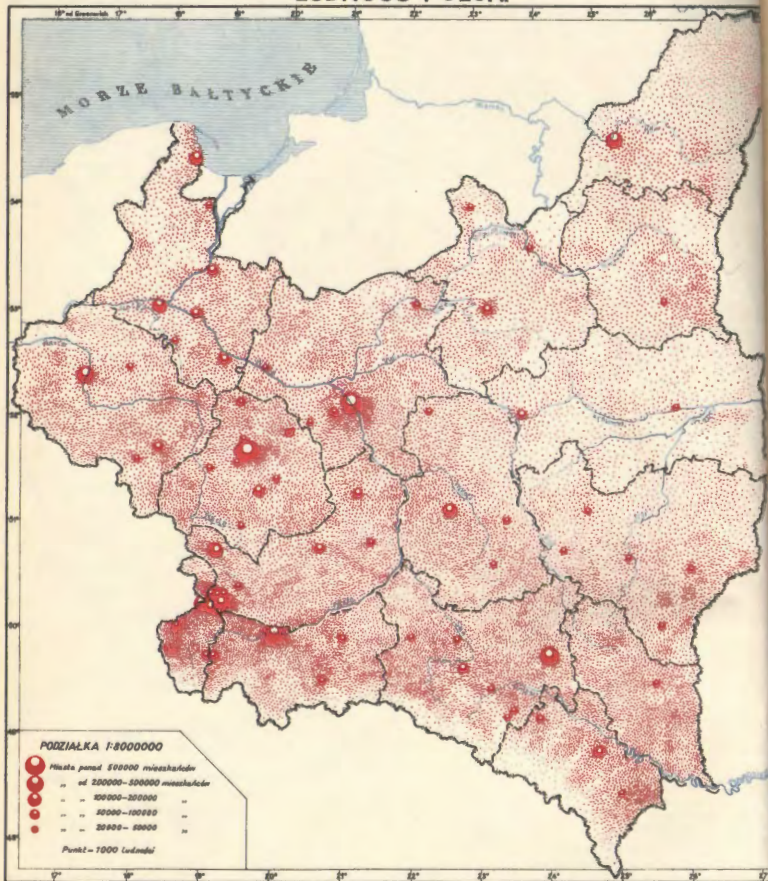

1:8.000.000

Wykonano w Referacie Kartograficznym Gł. U. St.

LUDNOŚĆ POLSKI

TABL. I. WSKAŹNIKI ŻYCIA GOSPODARCZEGO ŚWIATA
Rok 1928 = 100

Części świata	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937	% ^a	
											A	B
Produkcja artykułów podstawowych												
a. Artykuły rolnicze^b												
Ogółem z Z.S.R.R.	100	100	102	100	99	101	101	101	104	108	100	×
Ogółem bez Z.S.R.R.	100	100	101	102	102	104	104	103	106	109	89	100
Europa bez Z.S.R.R.	100	103	102	99	106	109	110	110	110	112	36	40
Azja bez Z.S.R.R.	100	99	102	99	100	104	98	100	108	108	17	20
Afryka	100	106	104	99	105	111	113	119	119	125	3	3
Ameryka Płn.	100	97	98	101	96	95	91	86	92	99	20	23
Ameryka Środk. i Płd.	100	94	97	96	95	98	104	103	108	109	9	10
Australia	100	98	107	110	120	120	119	122	122	126	4	4
b. Artykuły nierolnicze^c												
Ogółem z Z.S.R.R.	100	111	102	87	76	83	94	103	116	131	100	×
Ogółem bez Z.S.R.R.	100	109	100	86	74	80	91	99	111	126	91	100
Europa bez Z.S.R.R.	100	110	104	90	81	85	95	101	110	123	32	35
Azja bez Z.S.R.R.	100	111	110	102	96	108	128	139	154	177	12	13
Afryka	100	112	110	82	58	79	106	122	135	168	2	3
Ameryka Płn.	100	110	98	81	65	72	78	86	102	115	39	42
Ameryka Środk. i Płd.	100	109	96	77	61	64	81	88	96	113	5	6
Australia	100	101	98	76	87	91	102	115	120	127	1	1
Zapasy surowców przemysłowych^d. Stan w końcu roku												
Ogółem bez Z.S.R.R.	100	112	128	134	132	127	119	106	100	114	×	×
Produkcja przemysłowa												
Ogółem z Z.S.R.R.	100	106	94	84	74	83	91	102	118	127	100	×
Ogółem bez Z.S.R.R.	100	105	91	79	67	76	82	91	102	109	.	100
Europa bez Z.S.R.R.	100	104	95	84	75	80	89	96	105	115	.	.
Ameryka Płn.	100	107	87	73	58	69	72	82	95	100	.	.
Produkcja węgla kamiennego												
Ogółem z Z.S.R.R.	100	107	98	86	77	81	88	91	100	105	100	×
Ogółem bez Z.S.R.R.	100	106	97	84	74	77	83	85	93	98	91	100
Europa bez Z.S.R.R.	100	108	100	90	82	83	89	90	95	104	45	49
Ameryka Płn.	100	106	93	76	62	66	72	74	85	86	35	39
Produkcja ropy naftowej												
Ogółem z Z.S.R.R.	100	112	107	103	98	107	113	123	134	152	100	×
Ogółem bez Z.S.R.R.	100	112	104	97	93	102	107	117	128	146	90	100
Europa bez Z.S.R.R.	100	110	129	148	158	153	181	181	187	158	3	3
Azja bez Z.S.R.R.	100	106	112	102	111	120	137	160	176	197	9	10
Ameryka Płn.	100	112	100	95	87	99	100	109	121	140	62	69

a Ob. uwagę a na str. 2. b Do artykułów podstawowych rolniczych zaliczono: pszenicę, żyto, jęczmień, owies, kartofle, cukier buraczany i trzciniowy, ryż, kukurydzę, mięso, ryby morskie, mleko, wino, chmiel, kawę, herbatę, kakao, tytoń (surowy), nasiona: bawełny, konopi, lnę i sezamu, rzepak, soję, koprę, orzechy ziemne, olej palmowy, oliwę, tran surowy, bawełnę-włóknę, len-włóknę, konopie-włóknę, konopie maniłskie, sisal, konopie aloesowe z wysp Św. Maurycego, konopie nowozelandzkie, jute, wełnę owczą, wełnę mohair, jedwab surowy. c Do artykułów podstawowych nierolniczych zaliczono: jedwab sztuczny, włókna sztuczne, kauczuk, drewno obrobione, celulozę, węgiel kamienny i brunatny, ropę naftową, gaz ziemny, energię elektryczną, żelazo, miedź, ołów, cynk, cynę, aluminium, nikiel, srebro, mangan, chrom, tungsten, molibden, wanad, antymon, kadm, magnezyt (surowy), rtęć, cement, azbest, sól, grafit, młkę, starcę, fosforyty naturalne, guano, saletrę chilijską, sole potasowe, żuźle Thomasa. d Zapasy uchwytne: lnu-nasiona, bawełny, wełny, jedwabiu surowego, kauczuku, ropy naftowej, rudy żelaznej, miedzi, ołowiu, cynku, cyny, cementu.

(dok. str. 2)

TABL. I. WSKAŹNIKI ŻYCIA GOSPODARCZEGO ŚWIATA (dok.)
Rok 1928 = 100

Części świata	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937	% ^a	
											A	B
Produkcja stali												
Ogółem z Z.S.R.R.	100	110	86	63	46	62	75	90	112	123	100	x
Ogółem bez Z.S.R.R.	100	109	84	61	42	58	69	82	102	111	87	100
Europa bez Z.S.R.R.	100	109	88	69	55	66	81	90	102	114	41	48
Ameryka Pn.	100	110	79	50	27	45	51	66	93	98	39	45
Produkcja cementu												
Ogółem z Z.S.R.R.	100	105	100	86	68	67	80	87	104		100 ^b	x
Ogółem bez Z.S.R.R.	100	105	98	84	65	65	77	83	99		92 ^b	100 ^c
Europa bez Z.S.R.R.	100	110	103	92	80	83	99	109	121		50 ^b	54 ^c
Ameryka Pn.	100	98	92	72	43	35	43	43	63	66	27 ^b	29 ^c
Produkcja samochodów												
Ogółem z Z.S.R.R.	100	120	79	58	38	51	71	98	111	121	100	.
Ogółem bez Z.S.R.R.	100	120	79	58	37	50	70	96	109	117	97	100
Europa bez Z.S.R.R.	100	108	99	86	82	101	122	140	166	174	17	18
Ameryka Pn.	100	122	76	54	31	43	62	90	100	109	80	82
Spożycie kauczuku												
Ogółem z Z.S.R.R.	100	118	103	100	100	121	142	141	156	164	x	x
Spożycie bawełny												
Ogółem z Z.S.R.R.	100	101	102	91	87	95	98	101	107	116	x	x
Liczba wrzecion w przemyśle bawełnianym. Stan w dniu 31.VII												
Ogółem z Z.S.R.R.	100	100	99	98	98	96	95	93	92	91	100	x
Ogółem bez Z.S.R.R.	100	99	99	98	96	94	93	91	90	88	93	100
Europa bez Z.S.R.R.	100	99	99	97	94	91	89	85	83	81	53	56
Azja bez Z.S.R.R.	100	102	107	111	116	121	126	132	138	145	18	19
Ameryka Pn.	100	98	96	93	90	88	88	85	80	77	19	20
Produkcja celulozy i miążgi drzewnej												
Ogółem z Z.S.R.R.	100	113	110	100	94	106	118	126	140		100 ^b	x
Ogółem bez Z.S.R.R.	100	112	109	98	93	104	116	123	137		97 ^b	100 ^c
Europa bez Z.S.R.R.	100	115	115	102	105	117	130	137	149		49 ^b	51 ^c
Azja bez Z.S.R.R.	100	109	111	100	98	111	123	128	132	143	4 ^b	4 ^c
Ameryka Pn.	100	109	102	94	80	91	101	110	126		44 ^b	45 ^c
Produkcja energii elektrycznej												
Ogółem z Z.S.R.R.	100	111	113	110	105	113	124	138	154		x	x
Handel zagraniczny — wartość obrotów w złocie												
Ogółem z Z.S.R.R.	100	102	82	59	40	36	34	35	38	47	100	x
Ogółem bez Z.S.R.R.	100	102	82	58	39	36	34	35	38	47	99	100
Europa bez Z.S.R.R.	100	103	88	64	42	38	37	36	37	46	50	50
Azja bez Z.S.R.R.	100	98	74	53	37	35	35	36	39	50	15	16
Afryka	100	101	86	65	53	51	47	51	57	66	6	6
Ameryka Pn.	100	102	75	49	32	27	26	29	33	41	16	16
Ameryka Środk. i Płd.	100	100	74	50	33	31	32	34	37	47	9	9
Australia	100	98	71	41	36	36	35	38	44	52	3	3
Przewozy kolejowe w tonach												
Ogółem	100	105	94	80	67	70	77	80	91		x	x
Ruch statków morskich^c												
Ogółem	100	111	110	103	96	101	105	109	110	117	x	x
Ceny hurtowe na rynkach światowych												
Ogółem	100	96	74	54	42	40	38	38	42	50	x	x
Artykuły rolne	100	92	70	50	39	36	35	35	39	45	x	x
Artykuły przemysłowe	100	107	90	67	55	52	49	49	51	68	x	x

^a Udział procentowy części świata w 1937 r.: A — w stosunku do ogółem z Z.S.R.R., B — w stosunku do ogółem bez Z.S.R.R. ^b 1936 r. ^c Lata 1927-1929 = 100.

Źródła: La Production Mondiale et les Prix, Genewa 1938; Annuaire Statistique de la Société des Nations 1937/38, Genewa 1938.

TABL. 2. WSKAŹNIKI ŻYCIA GOSPODARCZEGO NIEKTÓRYCH KRAJÓW
Rok 1928 = 100

Kraje	1926	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938
Produkcja przemysłowa													
Polska	.	.	100	102	90	78	64	70	79	85	94	111	119
Anglia	.	101	100	106	98	89	88	94	105	112	123	131	123
Francja	.	.	100	.	.	.	.	.	.	.	85	88	82
Japonia	.	92	100	111	106	102	109	126	143	158	168	190	193
Niemcy	81	101	100	101	87	68	54	62	81	95	108	119	128 ^c
Stany Zj. A m.	97	96	100	107	86	73	58	68	72	81	94	99	77
Włochy	.	.	100	109	100	85	73	81	87	102	96	109	108
Estonia	.	91	100	101	99	91	79	82	97	107	121	139	146
Finlandia	81	92	100	98	89	78	81	94	114	122	134	146	143
Łotwa ^b	.	.	.	102	111	91	84	114	133	140	146	164	178
Rumunia	80	91	100	107	104	109	95	110	133	131	139	141	.
Węgry	.	98	100	102	96	89	79	86	100	113	131	140	136
Produkcja stali													
Polska	55	87	100	96	86	72	39	58	60	66	80	101	100
Anglia	42	107	100	113	86	61	62	82	104	116	137	152	122
Francja	89	88	100	103	98	81	61	71	70	66	71	83	65
Japonia	79	88	100	120	119	98	125	167	197	241	263	.	.
Niemcy	85	113	100	112	79	57	39	52	82	113	131	135	161 ^a
Stany Zj. A m.	94	87	100	109	79	50	27	45	51	66	93	98	55
Włochy	91	81	100	108	89	72	71	90	93	113	103	107	119
Rumunia	73	85	100	105	103	74	67	95	114	139	144	156	.
Węgry	67	97	100	106	76	65	37	47	65	92	114	137	133
Produkcja energii elektrycznej													
Polska	76	89	100	116	111	99	86	85	100	108	118	138	152
Anglia	75	91	100	112	117	124	132	149	167	193	220	247	261
Francja	87	88	100	110	118	110	105	115	117	122	128	136	144
Japonia	77	88	100	111	116	120	133	151	165	186	202	222	.
Niemcy	67	86	100	113	111	100	93	100	120	140	163	189	204
Stany Zj. A m.	84	91	100	111	109	104	95	97	104	113	129	138	132
Włochy	86	91	100	110	113	111	115	125	133	147	152	168	169
Estonia	.	86	100	111	.	125	132	139	136	161	186	215	.
Finlandia	81	91	100	132	160	167	196	224	245	277	308	369	.
Łotwa	.	.	100	119	140	141	134	147	169	188	206	225	.
Rumunia	76	81	100	97	109	100	132	136	148	169	186	210	221
Węgry	80	93	100	108	111	110	106	112	125	138	151	155	161
Ceny hurtowe nominalne													
Polska	88	99	100	96	86	75	66	59	56	53	54	59	56
Anglia	106	101	100	97	85	75	73	73	75	76	80	93	86
Francja	108	100	100	97	86	78	66	62	58	52	64	90	101
Japonia	108	102	100	95	78	66	70	80	79	83	88	104	118
Niemcy	96	98	100	98	89	79	69	67	70	73	74	76	76
Stany Zj. A m.	103	99	100	99	89	76	67	68	77	83	84	89	81
Włochy	.	.	100	95	85	75	70	63	62	68	76	89	95
Estonia	94	94	100	97	84	75	69	70	70	69	75	83	83
Finlandia	98	99	100	96	88	82	88	87	88	88	90	101	97
Łotwa	.	.	100	93	79	66	66	65	65	68	71	88	88
Rumunia ^c	.	.	.	100	78	60	54	52	52	60	69	78	78
Węgry	92	98	100	90	71	70	68	56	59	66	66	70	71
Koszty utrzymania nominalne													
Polska	87	100	100	100	92	83	75	67	63	60	58	62	61
Anglia	104	101	100	99	95	89	87	84	85	86	89	93	94
Francja	97	99	100	107	112	110	101	100	99	93	98	119	134

a łącznie z Austrią. b Lata 1930—1933 = 100, c 1929 r. = 100.

(c. d. str. 4)

TABL. 2. WSKAŹNIKI ŻYCIA GOSPODARCZEGO NIEKTÓRYCH KRAJÓW (c. d.)
Rok 1928 = 100

Kraje	1926	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938
Koszty utrzymania nominalne (dok.)													
Japonia	108	102	100	98	84	74	74	79	81	82	86	95	103
Niemcy	94	97	100	102	98	90	79	78	80	81	82	82	83
Stany Zj. Am. . .	103	101	100	100	96	87	78	75	79	82	84	88	86
Włochy	.	.	100	102	98	89	85	81	77	78	84	92	100
Estonia	95	94	100	104	93	89	84	79	78	79	88	93	98
Finlandia	96	98	100	99	92	84	83	81	80	81	81	85	87
Łotwa ^a	.	.	.	.	100	91	79	76	72	73	73	79	87
Rumunia ^a	.	.	.	.	100	81	71	65	55	61	65	70	73
Węgry	87	95	100	100	91	86	84	78	76	78	82	88	88
Koszty utrzymania w złocie													
Polska	87	100	100	100	92	83	75	67	63	60	58	62	61
Anglia	104	101	100	99	95	84	62	57	53	51	54	56	56
Francja	80	99	100	107	112	110	101	100	99	93	90	73	59
Japonia	110	105	100	98	90	78	45	34	31	30	32	35	39
Niemcy	94	97	100	102	98	90	79	78	80	81	82	82	83
Stany Zj. Am. . .	103	101	100	100	96	87	78	60	47	49	50	52	51
Włochy	.	.	100	101	98	88	82	80	75	73	69	54	59
Estonia	94	94	100	104	92	89	82	64	48	47	53	56	59
Finlandia	96	98	100	99	92	78	52	47	42	41	42	44	44
Łotwa ^a	.	.	.	.	100	91	79	76	72	73	65	47	52
Rumunia ^a	.	.	.	.	100	84	74	68	57	57	48	50	53
Węgry	87	95	100	100	91	85	62	56	52	48	51	46	46
Stawki nominalnych płac robotniczych w przemyśle													
Polska	78	91	100	107	106	99	91	84	81	79	79	82	86
Anglia	102	102	100	100	99	97	95	95	95	96	99	103	107
Francja	98	98	100	116	127	126	121	121	121	119	135	192	200
Japonia	101	101	100	99	97	92	89	86	84	82	81	83	86
Niemcy	87	92	100	106	107	102	86	84	84	84	84	84	84
Stany Zj. Am. . .	98	100	100	102	102	98	86	85	100	104	106	119	124
Włochy	.	.	100	100	99	93	91	89	86	84	90	101	108
Estonia	.	94	100	103	104	102	96	94	93	96	101	110	120
Łotwa	.	.	100	100	104	104	90	84	84	84	86	90	98
Rumunia	.	99	100	101	97	86	70	64	63	62	63	67	67
Węgry	.	98	100	102	102	97	90	86	83	79	81	83	.
Zatrudnienie													
A. Pracownicy najemni ubezpieczeni w ubezpieczalniach społecznych													
Polska	75	86	100	106	102	94	83	79	81	83	88	97	106
Anglia	96	100	100	102	98	94	94	97	101	104	109	115	114
Niemcy	.	.	100	101	94	82	72	75	86	91	98	105	112
Łotwa	87	94	100	108	113	106	89	95	103	109	115	125	133
Węgry	88	97	100	99	93	88	81	80	86	90	96	103	109
B. Robotnicy w wielkim i średnim przemyśle													
Polska	74	88	100	101	87	75	64	64	69	73	78	88	95
Francja ^a	.	.	.	100	96	86	84	82	76	75	80	83	83
Japonia	111	105	100	101	91	82	83	91	101	111	117	130	143
Niemcy ^b	.	.	100	87	72	59	66	84	92	100	111	118	118
Stany Zj. Am. . .	102	100	100	106	93	78	66	74	86	92	98	106	87
Włochy ^b	.	.	100	97	89	79	79	83	94	95	104	111	111
Estonia	.	.	100	101	98	89	82	84	98	111	128	147	149
Finlandia	88	94	100	98	86	77	75	83	96	103	109	123	123
Łotwa	85	91	100	107	107	99	92	105	126	140	150	167	178

a 1930 r. = 100. b 1929 r. = 100.

(c. d. str. 5)

TABL. 2. WSKAŹNIKI ŻYCIA GOSPODARCZEGO NIEKTÓRYCH KRAJÓW (c.d.)
Rok 1928 = 100

Kraje	1926	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938
Przewozy kolejowe w tona-km													
Polska	75	88	100	107	90	91	68	71	82	80	82	100	.
Anglia	79	106	100	107	101	92	84	85	92	93	99	104	95
Francja	104	94	100	107	104	94	81	79	75	68	72	73	71
Japonia	93	98	100	98	85	83	83	94	105	110	119	132	.
Niemcy	89	99	100	104	83	70	61	65	78	87	97	109	118
Stany Zj. A m.	102	99	100	103	88	71	54	58	62	65	78	83	66
Włochy	110	113	100	104	109	99	86	78	74	74	86	95	89
Estonia	92	91	100	102	110	95	78	88	111	100	104	124	124
Finlandia . . .	89	96	100	98	86	78	80	91	107	108	119	137	117
Łotwa	69	85	100	105	99	68	54	64	75	72	76	117	81
Rumunia	106	111	100	106	106	103	106	114	126	131	139	145	145
Węgry	.	.	100	99	98	84	71	60	71	69	76	89	91
Ruch statków morskich. Pojemność w NRT													
Polska ^a	72	86	100	107	123	134	112	123	146	148	163	180	224
Anglia	89	99	100	105	104	95	92	93	95	97	100	106	102
Francja	83	92	100	109	113	107	98	100	98	98	98	100	96
Japonia	95	95	100	106	108	105	104	114	122	135	141	134	113
Niemcy	85	93	100	101	101	92	83	86	94	96	102	107	112
Stany Zj. A m.	96	94	100	103	102	92	81	78	80	82	83	92	90
Włochy	85	94	100	105	105	97	94	99	108	106	85	102	103
Estonia	89	93	100	90	98	108	92	100	114	115	119	134	118
Finlandia . . .	81	97	100	97	92	80	79	96	109	113	129	136	127
Łotwa	.	87	100	93	97	73	61	73	72	71	59	78	66
Rumunia	.	111	100	128	182	166	98	173	154	141	170	148	112
Handel zagraniczny — wartość przywozu w złocie													
Polska	46	86	100	93	67	44	26	25	24	26	30	37	39
Anglia	104	102	100	103	89	69	44	40	39	39	44	53	47
Francja	92	99	100	109	98	79	56	53	43	39	43	48	37
Japonia	110	100	100	101	75	59	40	38	40	42	47	64	45
Niemcy	71	102	100	96	74	48	33	30	31	30	30	39	39
Stany Zj. A m.	108	102	100	106	76	51	32	27	24	30	35	44	28
Włochy	86	90	100	97	78	52	36	33	33	32	22	37	29
Estonia	73	73	100	93	74	46	28	23	26	31	40	51	49
Finlandia . . .	71	80	100	87	65	40	27	28	31	34	40	59	53
Łotwa	84	81	100	118	96	57	27	30	30	33	34	45	44
Rumunia	87	104	100	90	70	47	35	36	40	30	28	44	41
Węgry	79	98	100	88	68	45	27	26	28	33	36	40	35
Handel zagraniczny — wartość wywozu w złocie													
Polska	90	100	100	112	97	75	43	38	39	37	41	48	47
Anglia	90	98	100	101	79	50	36	35	34	35	37	43	39
Francja	94	106	100	96	82	58	38	35	34	30	27	28	25
Japonia	105	102	100	109	80	62	41	41	43	47	51	60	50
Niemcy	80	83	100	110	98	78	47	40	33	35	39	48	43
Stany Zj. A m.	94	95	100	103	75	47	31	25	25	26	28	39	36
Włochy	92	102	100	102	81	67	44	40	34	32	29	41	41
Estonia	76	85	100	92	75	56	33	27	33	38	40	51	49
Finlandia . . .	90	101	100	103	87	66	45	49	52	51	60	77	68
Łotwa	71	85	100	105	95	63	37	31	32	37	45	60	51
Rumunia	107	139	100	105	104	81	61	52	50	53	57	82	57
Węgry	106	98	100	126	111	69	41	47	48	54	61	71	63

a Porty Gdynia i Gdańsk.

(dok. str. 6)

TABL. 2. WSKAŹNIKI ŻYCIA GOSPODARCZEGO NIEKTÓRYCH KRAJÓW (dok.)
Rok 1928 = 100

Kraje	1926	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938
Emisje kapitałów akcyjnych													
Polska	.	.	100	75	67	23	43	15	7	23	23	37	28
Anglia	70	87	100	70	65	24	31	37	41	50	60	47	33
Francja	44	62	100	128	67	32	21	15	15	14	9	19	16
Japonia	.	.	100	103	68	67	51	113	179	148	184	.	.
Niemcy	74	107	100	73	41	47	11	7	11	12	29	25	57
Stany Zj. Am.	.	49	100	198	50	10	1	4	1	2	12	13	2
Włochy	105	59	100	135	114	80	68	62	66	57	55	103	128
Estonia	58	31	100	66	29	45	12	10	15	17	.	110	.
Finlandia	25	68	100	58	26	32	43	14	18	22	39	64	41
Lotwa	146	135	100	223	92	69	33	30	52	213	115	383	302
Rumunia	134	71	100	83	120	40	10	12	23	26	32	104	102
Kursy akcji przemysłowych													
Polska ^a	.	.	100	71	50	29	20	21	21	24	27	32	44
Anglia	81	87	100	98	79	61	59	73	88	98	113	106	86
Francja	55	66	100	127	107	73	60	57	45	46	42	55	52
Japonia ^b	.	.	.	.	75	76	104	177	223	182	206	252	245
Niemcy	74	108	100	89	71	54	36	46	53	62	69	77	75
Stany Zj. Am.	65	77	100	123	91	57	30	43	53	59	83	85	65
Włochy	105	84	100	100	86	60	45	52	61	68	73	89	84
Finlandia	.	.	100	79	77	66	64	70	86	91	107	126	113
Węgry	53	100	100	81	62	49	46	42	39	52	69	86	59
Szacunek zapasów złota monetarnego. Stan w końcu roku													
Polska	38	83	100	113	90	97	81	77	81	71	63	70	72
Anglia	99	99	100	95	97	79	79	125	126	131	205	213	213
Francja	64	64	100	131	168	215	261	242	258	208	142	122	115
Japonia	104	100	100	100	76	43	39	39	43	46	50	28	18
Niemcy	68	69	100	84	82	38	31	16	5	6	2	3	3
Stany Zj. Am.	109	106	100	104	113	108	108	107	130	160	177	201	229
Włochy	84	90	100	103	105	111	115	140	115	60	46	47	43
Estonia	150	150	100	100	100	100	200	250	350	450	450	450	450
Finlandia	100	100	100	100	100	100	100	100	100	150	238	200	200
Lotwa	100	100	100	100	100	120	140	180	180	180	180	180	200
Rumunia	96	98	100	112	112	118	116	120	127	133	137	145	161
Węgry	86	97	100	83	83	51	49	40	40	40	43	43	63
Dochody skarbowe z podatków, ceł i monopolic													
Polska	67	87	100	100	86	71	61	61	60	64	70	78	81
Anglia	102	101	100	97	102	102	98	96	95	99	105	115	122
Francja	81	93	100	110	103	97	84	83	76	74	75	86	108
Japonia ^d	97	99	100	98	94	87	86	92	89	93	104	129	.
Niemcy ^e	80	94	100	102	100	86	74	76	91	107	127	155	196
Stany Zj. Am. ^f	102	100	100	103	79	50	52	76	94	102	131	155	.
Włochy ^d	105	99	100	96	99	96	90	89	93	97	107	129	.
Estonia ^f	88	138	100	100	100	88	68	67	76	82	93	103	111
Finlandia ^f	78	79	100	86	87	78	58	65	82	90	96	118	109
Lotwa ^f	79	83	100	93	82	60	62	62	66	72	78	87	.
Węgry ^f	94	98	100	100	107	95	79	83	83	84	91	96	.

^a Wskaźniki obliczono na podstawie cen w złotych w złocie. ^b Styczeń 1930 r. = 100. ^c Lata budżetowe. ^d Zwyczajne dochody skarbowe. ^e Łącznie z udziałem krajów związkowych. ^f Ogólne dochody skarbowe.

DZIAŁ I. POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE. HYDROGRAFIA. METEOROLOGIA

TABL. 1. POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE POLSKI

Najdalsze wysunięcie granicy państwowej:

na północ 55° 51' szerokości północnej (w pow. brasławskim woj. wileńskiego)
na południe 47° 44' szerokości północnej (w pow. kosowskim woj. stanisławowskiego)

na zachód 15° 47' długości wschodniej od Greenwich (w pow. międzychodzkiem woj. poznańskiego)

na wschód 28° 22' długości wschodniej od Greenwich (w pow. dziśieńskim woj. wileńskiego).

Rozciągłość z południa na północ wynosi 8° 07', co odpowiada 903 km.

Rozciągłość z zachodu na wschód wynosi 12° 35', co odpowiada 864 km, liczoną na równoleżniku 52°.

TABL. 2. POWIERZCHNIA ZLEWISK I DORZECZY W POLSCE

Zlewiska i dorzecza	Ogółem		w tym w Polsce	
	w tysiącach km ²	w tysiącach km ²	w odsetkach ^a	
			A	B
Polska	x	389,7	x	100,0
Zlewisko morza Bałtyckiego	x	291,0	x	74,6
Dorzecze: Wisły	198,5	180,3	90,9	46,2
Niemna	90,5	51,6	57,0	13,2
Odry	120,0	46,7	38,8	12,0
Dźwiny	85,0	10,4	12,2	2,7
Małe rzeki побереża morskiego	x	2,0	x	0,5
Zlewisko morza Czarnego	x	98,7	x	25,4
Dorzecze: Dniepru	527,0	61,5	11,7	15,8
Dniestru	76,9	31,8	41,4	8,2
Dunaju	817,0	5,4	0,7	1,4

a A — w odsetkach ogólnej powierzchni danego dorzecza, B — w odsetkach ogólnej powierzchni Polski.

TABL. 3. UKŁAD PIONOWY POWIERZCHNI LĄDÓW STAŁYCH

Części świata	Średnie wzniesienie nad poziom morza w m	Wzniesienie nad poziom morza w m						
		poniżej 0	0—300	300—500	500—1000	1000—2000	2000—3000	powyżej 3 000
			w odsetkach ogólnej powierzchni					
Ląd stały ogółem	880	0,5	33,5	18,6	19,0	15,8	9,5	3,1
Europa	290	1,4	72,6	10,1	10,9	4,3	0,6	0,1
Azja	990	1,2	31,2	15,8	21,3	17,6	6,1	6,8
Afryka	660	0,1	22,4	27,0	28,6	20,2	1,5	0,2
Ameryka Północna	780	0,0	32,8	22,6	17,5	16,1	10,1	0,9
Ameryka Połudn.	650	—	49,0	19,5	16,8	6,2	3,5	5,0
Australia	330	0,2	54,0	29,5	13,0	2,4	0,7	0,2
Antarktyda	2 030	—	6,4	0,2	5,2	28,7	56,9	2,6

Źródło: J. Wasowicz i A. Zierhoffer Świat w cyfrach. Rocznik 1938, Lwów — Warszawa 1938.

TABL. 4. UKŁAD PIONOWY POWIERZCHNI POLSKI

Średnie wzniesienie nad poziomem morza w m	Wzniesienie nad poziomem morza w m				
	0-150	150-300	300-500	500-1000	powyżej 1000
	w odsetkach ogólnej powierzchni				
223	38	49	9	2	2

Źródło: J. Wasowicz i A. Zierhoffer *Świat w cyfrach*, Rocznik 1938, Lwów—Warszawa 1938.

TABL. 5. TEMPERATURA POWIETRZA I USŁONECZNIENIE

Stacje meteorologiczne	Temperatury średnie		Temperatury skrajne		Amplitudy temperatur skrajnych	Usłonecznienie rzeczywiste w odsetkach możliwego 1938
	1851-1900	1938	maksimum	minimum		
			absolutne			
	1886-1910		w stopniach Celsjusza			
Wilno	6,4	7,6	33,6	-31,9	65,5	.
Hel	7,5	8,6	30,9	-20,7	51,6	.
Poznań	8,2	8,7	35,7	-22,0	57,7	36,9
Warszawa	7,6	8,8	36,8	-30,1	66,9	34,7
Pińsk	6,8	7,9	35,2	-29,4	64,6	.
Kraków	7,8	9,1	35,5	-31,4	66,9	33,4
Tarnów	8,6	9,1	.	.	.	.
Lwów	7,6	8,8	31,7	-20,4	52,1	35,7
Tarnopol	6,6	7,7	.	.	.	.
Cieszyn	7,9	8,9	.	.	.	.
Zakopane	4,6	4,9	.	.	.	.

TABL. 6. OPADY I ZACHMURZENIE

Stacje meteorologiczne	Wzniesienie nad poziomem morza w m	Sumy opadów w mm		Liczba dni z opadem 1938	Zachmurzenie średnie ^a	
		średnie 1891-1910	1938		1886-1910	1938
Wilno	128,0	592	446	166	6,9	7,2
Hel	3,0	489	440	151	6,6	6,0
Białystok	133,2	578	497	161	.	6,8
Bydgoszcz	46,4	511	490	172	6,6	6,2
Poznań	79,0	502	559	177	6,3	5,8
Warszawa	89,9	541	545	144	6,7	5,5
Pińsk	147,0	583	538	182	6,7	6,3
Brześć n. Bugiem	132,7	558	551	172	.	6,6
Puławy	143,0	581	692	170	6,7	6,3
Łuck	198,6	559	578	133	.	6,1
Kraków	220,0	735	737	199	6,6	6,7
Tarnów	207,3	730	850	176	.	5,6
Lwów	311,8	690	696	182	6,1	6,6
Tarnopol	324,0	571	621	156	6,2	6,9
Cieszyn	300,0	1 020	881	193	6,4	6,9
Zakopane	846,4	1 101	1 447	199	.	6,6
Hala Gąsienicowa	1 520,0	.	2 014	225	.	6,6
Ardżeluża (Czarnohora)	1 300,0	.	1 349	155	.	.

^a Stopnie od 0 do 10: 0—niebo bez chmur, 10—całkowicie pokryte chmurami.

TABL. 7. TEMPERATURA POWIETRZA I OPADY WEDŁUG MIESIĘCY

Stacje meteorologiczne	Miesiące											
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Temperatury średnie w stopniach Celsjusza Średnie 1851—1900												
Wilno	-5,3	-4,8	-1,1	5,8	12,5	17,1	18,8	17,1	12,6	6,9	0,8	-3,6
Hel	-1,1	-0,9	0,5	4,8	9,3	14,5	17,2	17,3	14,6	9,0	3,9	0,3
Poznań	-1,9	-1,0	2,0	7,7	12,9	17,2	18,8	17,9	14,0	8,6	2,7	-0,8
Warszawa	-3,6	-2,5	1,1	7,6	13,4	17,7	18,9	17,9	13,7	8,0	1,8	-2,3
Pińsk	-5,4	-4,5	-0,4	6,9	13,8	17,6	19,0	17,7	13,0	7,0	0,9	-3,8
Kraków	-3,3	-2,0	2,0	7,9	13,3	17,0	18,7	17,7	13,9	8,8	2,4	-2,2
Tarnów	-2,8	-1,2	2,8	8,5	14,0	17,8	19,2	18,5	14,7	9,7	2,9	-1,4
Lwów	-4,0	-2,8	1,3	7,5	13,4	17,0	18,7	17,9	13,8	8,7	2,3	-2,3
Tarnopol	-5,9	-4,7	-0,3	6,5	13,1	16,8	18,4	17,5	13,0	7,6	1,0	-3,6
Cieszyn	-2,9	-1,7	2,2	7,7	12,9	16,5	18,4	17,6	14,0	9,3	2,8	-1,7
Zakopane	-5,6	-4,8	-1,4	4,3	8,9	13,2	15,3	14,5	10,4	5,9	-0,8	-4,2
Sumy opadów w mm Średnie 1891—1910												
Wilno	33	28	27	38	47	77	82	96	46	40	44	36
Hel	29	24	28	24	35	41	61	67	48	47	47	38
Białystok	28	31	26	43	54	83	89	74	42	33	38	37
Bydgoszcz	33	26	44	35	52	56	65	54	40	33	36	37
Poznań	29	25	35	37	63	46	79	48	41	28	36	35
Warszawa	34	26	33	41	51	64	80	64	42	32	37	36
Pińsk	27	29	29	49	53	77	97	59	46	41	39	37
Brześć n. B.	28	27	25	46	57	86	90	53	42	37	36	32
Puławy	29	29	30	41	58	82	100	71	39	34	35	34
Łuck	23	21	25	40	58	92	98	63	43	39	30	29
Kraków	28	30	38	45	70	109	131	97	60	53	37	34
Tarnów	29	35	39	49	78	113	130	78	52	50	42	35
Lwów	32	33	36	46	66	107	108	74	54	54	41	39
Tarnopol	27	19	27	43	61	89	92	63	42	49	34	24
Cieszyn	46	46	54	78	107	151	162	122	79	74	51	49
Zakopane	51	46	55	74	118	177	184	129	92	69	50	56

TABL. 8. USŁONECZNIENIE RZECZYWISTE W ODSETKACH
USŁONECZNIENIA MOŻLIWEGO

Stacje meteorologiczne	Miesiące											
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
1937												
Poznań	38,9	12,9	29,7	29,7	63,7	54,8	48,1	52,0	51,7	38,6	19,1	10,6
Warszawa	45,2	13,6	27,1	28,1	72,4	64,0	54,1	46,1	44,7	41,9	9,3	7,2
Puławy	27,7	14,9	26,6	22,5	66,8	54,4	46,7	36,2	41,4	41,8	7,6	5,1
Kraków	30,4	12,2	21,7	22,5	54,5	46,6	43,8	24,2	40,6	38,7	15,3	6,9
Lwów	24,6	20,9	26,9	23,1	70,3	59,9	53,8	37,4	49,7	31,7	10,6	5,1
1938												
Poznań	17,4	34,7	39,6	29,6	55,5	55,1	46,4	50,5	54,2	25,7	22,5	11,1
Warszawa	8,9	31,5	35,3	22,1	48,3	61,1	48,0	54,9	50,3	21,8	21,9	11,8
Puławy	10,6	30,1	33,8	31,2	50,7	55,9	45,0	53,8	51,0	19,2	20,7	10,1
Kraków	9,6	31,6	37,7	21,9	43,5	48,6	45,0	44,4	49,4	29,0	23,2	16,3
Lwów	16,6	22,7	34,2	34,3	44,8	60,8	53,2	46,4	54,6	27,3	27,2	5,8

DZIAŁ II. POWIERZCHNIA, PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY, LUDNOŚĆ

Tablice zawierające dane dla lat 1921 i 1931 (tabl. 2, 3, 4, 5, 10, 11, 12, 13, 17, 18, 19, 20, 23, 24, 25, 26, 27, 30, 31, 32 i 33) oparte są na opracowaniu spisów 30.IX 1921 r. i 9.XII 1931 r.

W tablicach tych, o ile nie zaznaczono inaczej: 1) nie uwzględniono wojska skoszarowanego; 2) dla 1931 r. podano ludność zamieszkałą, z wyjątkiem tabl. 10 i 30 opartych na danych o ludności obecnej; dla 1921 r. wszystkie tablice podają ludność obecną.

TABL. 1. GRANICE POLSKI

Odcinki granic	Długość granic	
	w km	w %
Ogółem	5 548	100,0
Morskie (wybrzeże) ^a	140	2,5
w tym Zatoka Pucka	68	1,2
Lądowe	5 408	97,5

^a Granica wód terytorialnych wynosi 104 km.

TABL. 2. ROZWÓJ LUDNOŚCI

Województwa	Ludność ogółem					Ludność miejska			
	1870	1900	1921 ^a	1931 ^a	1939	1870	1900	1921	1931
	w milionach					w milionach			
Polska ^b	17,0	25,2	27,4	32,3	35,1	2,78	4,45	6,59	8,80
Centralne	6,2	9,9	11,4	13,4	14,6	1,09	1,83	3,45	4,44
Wschodnie	2,5	4,4	4,2	5,6	6,2	0,23	0,36	0,47	0,76
Zachodnie ^b	2,8	3,6	4,3	4,7	5,1	0,59	0,93	1,18	1,68
Południowe ^b	5,5	7,3	7,5	8,6	9,2	0,87	1,33	1,49	1,92
	na 1 km ²					w odsetkach ogółu ludności			
Polska ^b	44	65	70	83	90	16	18	24	27
Centralne	45	72	83	98	106	17	19	30	33
Wschodnie	20	36	33	45	50	9	8	11	14
Zachodnie ^b	58	75	90	99	107	21	26	27	35
Południowe ^b	69	92	95	108	116	16	18	20	22

^a Z wojskiem skoszarowanym. Wojsko skoszarowane podzielono szacunkowo na grupy województw. ^b Łącznie z ziemiami odzyskanymi w 1938 r.

TABL. 3. PRZECIĘTNY ROCZNY PRZYRÓST LUDNOŚCI

Województwa	Ludność ogółem			Ludność miejska	
	1870-1900	1921-1931	1931-1939	1870-1900	1921-1931
	w odsetkach				
Polska	1,3	1,7	1,2	1,6	2,9
Centralne	1,6	1,7	1,2	1,8	2,6
Wschodnie	1,9	3,0	1,4	1,5	5,0
Zachodnie	0,8	1,0	1,1	1,5	3,6
Południowe	1,0	1,3	1,1	1,4	2,6

TABL. 4. POWIERZCHNIA, PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY I LUDNOŚĆ

Województwa	Powierzchnia w tys. km ²	Liczba						Ludność 1931 r.		
		powiatów		miast		gmin wiej- skich	gro- mad	Ogó- łem	miej- ska	wiej- ska
		Ogó- łem	w tym grodz- kich	Ogó- łem	w tym wy- dziel- onych					
w tysiącach										
Podział administracyjny obowiązujący od dn. I.IV 1939 r.										
Polska ^a	389,7 ^b	264	23	611	53	3195	40533	32348,1 ^c	8929,8	23226,8
M. st. Warszawa	0,14	4	4	1	1	—	—	1179,5	1179,5	—
Warszawskie	31,7	22	—	53	3	293	6411	2460,9	520,3	1940,6
Łódzkie	20,4	15	1	39	5	237	3920	2650,1	1090,4	1559,7
Kieleckie	22,2	18	3	37	8	275	3668	2671,0	730,5	1940,5
Lubelskie	26,6	16	1	29	3	228	3259	2116,2	405,2	1711,0
Białostockie	26,0	10	1	35	3	128	3477	1263,3	311,8	951,5
Wileńskie	29,0	9	1	15	1	96	880	1276,0	263,2	1012,8
Nowogródzkie	23,0	8	—	10	—	87	1717	1057,2	102,8	954,4
Poleskie	36,7	9	—	12	2	79	1785	1132,2	146,8	985,4
Wołyńskie	35,7	11	—	22	3	103	2740	2085,6	276,5	1809,1
Poznańskie	28,1	29	2	100	3	237	3644	2339,6	784,8	1554,8
Pomorskie	25,7	28	5	64	6	234	2872	1884,4	677,2	1207,2
Śląskie ^a	5,1	11	3	25	3	463	—	1533,5	521,7	1011,8
Krakowskie ^a	17,6	18	1	47	3	195	1797	2300,1	579,5	1720,6
Lwowskie ^a	28,4	27	1	58	5	252	2237	3126,3	775,9	2350,4
Stanisławowski	16,9	12	—	28	3	119	911	1480,3	295,2	1185,1
Tarnopolskie	16,5	17	—	36	1	169	1215	1600,4	268,5	1331,9
Podział administracyjny obowiązujący w dn. 31.III 1939 r.										
Województwa, których granice uległy zmianom w dn. I.IV 1939 r.										
Warszawskie	25,0	20	—	46	2	254	5675	2109,3	470,0	1639,3
Łódzkie	12,7	9	1	28	5	154	2288	2007,0	974,2	1032,8
Kieleckie	25,6	20	3	40	8	313	4284	2936,8	751,1	2185,7
Lubelskie	31,2	19	1	33	3	274	3985	2464,6	441,6	2023,0
Białostockie	32,4	13	1	44	4	170	4506	1643,9	391,5	1252,4
Podział administracyjny w dn. 31.III 1938 r.										
A. Grupy województw										
Centralne	137,8	92	10	223	25	1281	22932	13377,3	4463,8	8913,5
Wschodnie	124,4	37	1	59	6	365	7124	5551,0	788,9	4762,1
Zachodnie	47,2	61	10	152	10	742	4297	4481,6	1611,1	2870,5
Południowe	79,2	74	2	169	12	735	6156	8505,9	1919,1	6586,8
B. Województwa, których granice uległy zmianom od dn. I.IV 1938 do dn. 31.III 1939 r.^d										
M. st. Warszawa	0,12	4	4	1	1	—	—	1171,9	1171,9	—
Warszawskie	29,5	23	—	59	3	303	6647	2529,2	585,3	1943,9
Łódzkie	19,0	13	1	46	6	221	3525	2632,0	1125,6	1506,4
Poznańskie	26,6	31	4	99	4	205	2855	2106,5	838,4	1268,1
Pomorskie	16,4	19	3	35	3	153	1442	1080,1	353,8	726,3
Śląskie	4,2	11	3	18	3	384	—	1295,0	419,0	876,0
Krakowskie	17,4	18	1	47	3	195	1798	2297,8	579,5	1718,3

a Łącznie z ziemią odzyskanymi w 1938 r. b Bez Zatoki Puckiej (394 km²), wód terytorialnych (493 km²) i pasa przyległego do wód terytorialnych (494 km²).
c W tym 191,5 tys. wojska skoszarowanego nie uwzględnionego w danych dla województw oraz w podziale na ludność miejską i wiejską. d W związku ze zmianami administracyjnymi i przyłączeniem ziem odzyskanych w 1938 r.

TABL. 5. POWIERZCHNIA, LUDNOŚĆ I GĘSTOŚĆ ZALUDNIENIA WEDŁUG POWIATÓW W 1931 R.

Województwa Powiaty	Po- wierz- chnia w km ²	Ludność		Województwa Powiaty	Po- wierz- chnia w km ²	Ludność	
		Ogó- łem w tys.	na 1 km ²			Ogó- łem w tys.	na 1 km ²
Polska ^a	389720 ^b	32348,1 ^c	83	Łódzkie (dok.)			
M. st. Warszawa	141	1 179,5	8 337	39 Sieradzki	1 618	167,4	103
1 Południowo- warszawski	50	307,1	6 080	40 Skierniewicki	831	71,0	85
2 Północno-war- szawski	31	478,2	15 158	41 Wieluński	2 107	214,3	102
3 Prasko-warszaw- ski	43 ^d	176,1	4 087	Kieleckie	22 204	2 671,0	120
4 Śródmiejsko- warszawski	10	218,1	22 415	42 Będziński	459	231,3	504
Warszawskie	31 656	2 460,9	78	43 Częstochow- ski gr.	48	117,2	2 441
5 Błoński	1 074	143,8	134	44 Częstochowski	1 855	182,6	98
6 Ciechanowski	1 209	78,8	65	45 Ilżecki	1 835	162,4	88
7 Działdowski ^e	842	42,7	51	46 Jędrzejowski	1 277	108,8	85
8 Garwoliński ^f	2 044	175,7	86	47 Kielecki	2 052	244,1	119
9 Gostyniński	1 147	81,6	71	48 Koziernicki	1 857	143,1	77
10 Grójceki	1 699	132,4	78	49 Miechowski	1 353	153,7	114
11 Łomżyński ^g	2 657	168,2	63	50 Olkuski	1 361	151,3	111
12 Makowski	1 136	65,6	58	51 Opatowski	1 639	186,5	114
13 Miński	1 228	111,1	90	52 Pińczowski	1 148	126,0	110
14 Mławski	1 486	103,1	69	53 Radomski gr.	25	77,9	3 141
15 Ostrołęcki ^g	2 281	112,6	49	54 Radomski	2 095	166,9	80
16 Ostrowski ^g	1 467	99,8	68	55 Sandomierski	1 186	124,4	105
17 Płocki	1 485	128,1	86	56 Sosnowiecki gr.	33	109,0	3 282
18 Płoński	1 289	81,4	63	57 Stopnicki	1 590	153,2	96
19 Przasnyski	1 410	69,1	49	58 Włoszczowski	1 446	101,6	70
20 Pułtuski	1 527	118,1	77	59 Zawierciański	945	131,0	139
21 Radzyński	1 076	97,5	91	Lubelskie	26 555	2 116,2	80
22 Sierpecki	1 204	84,9	70	60 Bialski	2 122	116,0	55
23 Sochaczewski	1 052	75,2	71	61 Bilgorajski	1 720	116,9	68
24 Sokółowski ^f	1 276	83,9	66	62 Chełmski	1 975	162,3	82
25 Warszawski	1 766	318,5	180	63 Hrubieszowski	1 575	130,0	83
26 Węrowski ^f	1 301	88,8	68	64 Janowski	1 960	152,7	78
Łódzkie	20 446	2 650,1	130	65 Krasnostawski	1 521	134,2	88
27 Brzeziński	1 100	150,9	137	66 Lubartowski	1 389	108,0	78
28 Konecki ^h	1 619	135,9	84	67 Lubelski gr.	30	112,3	3 681
29 Kutnowski ⁱ	922	108,0	117	68 Lubelski	1 889	163,5	87
30 Łaski	1 400	171,9	123	69 Łukowski	1 762	129,1	73
31 Łęczycki	1 317	127,6	97	70 Puławski	1 618	156,5	97
32 Łowicki ⁱ	1 258	104,8	83	71 Radzyński	1 621	99,1	61
33 Łódzki gr.	59	604,6	10 292	72 Siedlecki	1 988	151,4	76
34 Łódzki	893	181,7	181	73 Tomaszowski	1 397	121,1	87
35 Opoczyński ^h	1 773	129,9	73	74 Włodawski	2 326	113,6	49
36 Piotrkowski	2 073	222,2	107	75 Zamojski	1 662	149,5	90
37 Radomski	2 149	186,4	87	Białostockie	26 036	1 263,3	49
38 Radomski ⁱ	1 327	93,5	70	76 Augustowski	2 035	74,8	37
				77 Białostocki gr.	39	91,1	2 318
				78 Białostocki	3 079	140,1	45

^a Łącznie z ziemiami odzyskanymi w 1938 r. ^b Bez Zatoki Puckiej (394 km²), wód terytorialnych (493 km²) i pasa przyległego do wód terytorialnych (494 km²). ^c W tym 191,5 tys. wojska skoszarowanego, nie uwzględnionego w danych dla powiatów i województw. ^d Bez Wisły (7 km²). ^e Do 31.III 1938 r. w woj. pomorskim. ^f Do 31.III 1939 r. w woj. lubelskim. ^g Do 31.III 1939 r. w woj. białostockim. ^h Do 31.III 1939 r. w woj. kieleckim. ⁱ Do 31.III 1939 r. w woj. warszawskim.

TABL. 5. POWIERZCHNIA, LUDNOŚĆ I GĘSTOŚĆ ZAŁUDNIENIA WEDŁUG POWIATÓW W 1931 R. (c. d.)

Województwa Powiaty	Po- wier- chnia w km ²	Ludność		Województwa Powiaty	Po- wier- chnia w km ²	Ludność	
		Ogó- łem w tys.	na 1 km ²			Ogó- łem w tys.	na 1 km ²
Białostockie (dok.)				Wolyńskie (dok.)			
79 Bielski	4 989	204,5	41	121 Włodzimierski	2 208	150,4	68
80 Grodzieński	4 459	213,1	48	122 Zdołbuński	1 349	118,3	88
81 Sokółski	2 333	103,1	44	Poznańskie	28 089	2 339,6	83
82 Suwalski	2 246	110,1	49	123 Chodzieski	893	44,5	50
83 Szczuczynski	1 451	68,2	47	124 Czarnkowski	919	43,3	47
84 Wołkowycki	3 938	171,3	43	125 Gnieźnieński gr.	18	30,7	1 704
85 Wysoko-mazow.	1 467	87,0	59	126 Gnieźnieński	1 126	57,3	51
Wileńskie	29 011	1 276,0	44	127 Gostyński	701	55,9	80
86 Brański	4 217	143,1	34	128 Jarociński	1 124	87,5	78
87 Dziśnieński	3 968	159,9	40	129 Kaliska ^a	1 478	196,7	133
88 Mołodecki	1 898	91,3	48	130 Kępiński	1 179	86,8	74
89 Oszmiański	2 362	104,6	44	131 Kolska ^a	1 097	109,8	100
90 Postawski	3 050	99,9	33	132 Koniński ^a	2 152	188,0	87
91 Święciański	4 017	136,5	34	133 Kościański	1 057	78,9	75
92 Wilejski	3 427	131,1	38	134 Krotoszyński	915	75,5	82
93 Wileński gr.	105	195,1	1 863	135 Leszczyński	827	61,2	74
94 Wileńsko-trocki	5 967	214,5	36	136 Międzychodzki	755	31,0	41
Nowogródzkie	22 966	1 057,2	46	137 Mogileński	1 059	70,3	66
95 Baranowski	3 298	161,1	49	138 Nowotomyski	1 276	87,3	68
96 Lidzki	4 258	183,5	43	139 Obornicki	966	50,4	52
97 Nieświeski	1 968	114,5	58	140 Ostrowski	1 194	104,1	87
98 Nowogródzki	2 930	149,5	51	141 Poznański gr.	77	246,5	3 206
99 Stonimski	3 069	126,5	41	142 Poznański	1 227	91,2	74
100 Stołpecki	2 371	99,4	42	143 Rawicki	523	49,9	95
101 Szczuczynski	2 273	107,2	47	144 Szamotulski	1 076	67,7	63
102 Wołczyński	2 799	115,5	41	145 Średzki	800	49,9	62
Poleskie	36 668	1 132,2	31	146 Śremski	921	57,3	62
103 Brzeski	4 625	216,2	47	147 Turecka ^a	1 591	130,5	82
104 Drohiczyński	2 351	97,0	41	148 Wągrowiecki	1 037	54,3	52
105 Kobryński	3 545	114,0	32	149 Wolsztyński	754	47,9	64
106 Kosowski	3 562	83,7	23	150 Wrzesiński	608	43,7	72
107 Koszyński	3 243	95,0	29	151 Żniński	739	41,5	56
108 Łuniniecki	5 722	109,3	19	Pomorskie	25 683	1 884,4	73
109 Piński	5 587	183,6	33	152 Brodnicki	912	56,3	62
110 Pruszyński	2 644	108,6	41	153 Bydgoski gr. ^b	75	117,2	1 559
111 Stoliński	5 389	124,8	23	154 Bydgoski ^b	1 334	58,1	44
Wolyńskie	35 754	2 085,6	58	155 Chełmiński	738	52,8	71
112 Dubieński	3 275	226,7	69	156 Chojnicki	1 854	76,9	41
113 Horochowski	1 757	122,1	69	157 Gdyniński gr.	66	38,6 ^c	587
114 Kostopolski	3 496	159,6	46	158 Grudziądzki gr.	28	54,0	1 896
115 Kowelski	5 682	255,1	45	159 Grudziądzki	758	42,8	56
116 Krzemieniecki	2 790	243,0	87	160 Inowrocławski			
117 Lubomelski	2 054	85,5	42	gr. b	37	34,4	932
118 Łucki	4 767	290,8	61	161 Inowrocławski ^b	1 267	67,5	53
119 Rówieński	2 898	252,8	87	162 Kartuski	1 302	68,7	53
120 Sarnieński	5 478	181,3	33	163 Kaścierski	1 162	51,7	44
				164 Lipnowski ^d	1 535	104,5	68
				165 Lubawski	833	53,6	64

a Do 31.III 1938 r. w woj. łódzkiej. b Do 31.III 1938 r. w woj. poznańskiej.
c Według spisu 1936 r. — 83,4 tys. d Do 31.III 1938 r. w woj. warszawskiej.
(dok. str. 14)

TABL. 5. POWIERZCHNIA, LUDNOŚĆ I GĘSTOŚĆ ZALUDNIENIA WEDŁUG POWIATÓW W 1931 R.* (dok.)

Województwa Powiaty	Po- wierz- chnia w km ²	Ludność		Województwa Powiaty	Po- wierz- chnia w km ²	Ludność	
		Ogó- łem w tys.	na 1 km ²			Ogó- łem w tys.	na 1 km ²
Pomorskie (dok.)				Lwowskie (dok.)			
166 Morski	1 281	79,9	62	215 Jaworowski	977	86,8	89
167 Nieszawski ^a	1 278	117,9	92	216 Kolbuszowski	873	69,6	80
168 Rypiński ^a	1 188	84,9	71	217 Krośniński	934	113,4	121
169 Sepoleński	681	31,6	46	218 Leski ^c	1 832	111,6	61
170 Starogardzki	1 127	71,8	64	219 Lubaczowski	1 146	87,3	76
171 Szubiński ^b	917	47,8	52	220 Lwowski gr.	67	312,2	4 683
172 Świecki	1 533	88,0	57	221 Lwowski	1 276	142,8	112
173 Tczewski	716	67,4	94	222 Łańcucki	889	97,7	110
174 Toruński gr.	59	61,9	1 038	223 Mościcki	755	89,5	118
175 Toruński	864	52,3	61	224 Niżański	973	64,2	66
176 Tucholski	1 039	41,2	40	225 Przemyski	1 002	162,5	162
177 Wąbrzeski	673	49,9	74	226 Przeworski	415	61,4	148
178 Włocławski ^a	1 325	147,8	112	227 Rawski	1 401	122,1	87
179 Wyrzyski ^b	1 101	64,9	59	228 Rudecki	670	79,2	118
Śląskie ^c	5 122	1 533,5	299	229 Rzeszowski	1 270	185,1	146
180 Bielski gr.	10	25,4	2 494	230 Samborski	1 133	133,8	118
181 Bielski	339	59,5	176	231 Sanocki	1 282	114,2	89
182 Chorzowski gr.	32	128,9	4 041	232 Sokalski	1 324	109,1	82
183 Cieszyński ^c	1 305	176,6	135	233 Tarnobrzesci	949	72,2	76
184 Frysztacki ^c	262	143,0	546	234 Turczański	1 829	114,4	63
185 Katowicki gr.	42	126,2	3 001	235 Żółkiewski	1 111	95,5	86
186 Katowicki	213	357,3	1 678	Stanisławowskie	16 894	1 480,3	88
187 Lubliniecki	715	45,2	63	236 Doliński	2 397	118,4	49
188 Pszczyński	1 046	151,5	145	237 Horodeński	849	92,9	109
189 Rybnicki	890	212,9	239	238 Kałuski	1 137	102,3	90
190 Tarnogórski	268	107,0	399	239 Kołomyjski	1 339	176,0	131
Krakowskie ^c	17 560	2 300,1	131	240 Kosowski	1 839	93,9	51
191 Biały	635	139,1	219	241 Nadworniański	2 472	140,7	57
192 Bocheński	877	113,8	130	242 Rohatyński	1 147	127,3	111
193 Brzeski	849	102,2	120	243 Stanisławowski	1 249	198,4	159
194 Chrzanowski	722	138,1	191	244 Stryjski	2 081	152,6	73
195 Dąbrowski	650	66,7	103	245 Śniatyński	567	78,0	138
196 Dębicki	1 141	110,9	97	246 Tłumacki	934	116,0	124
197 Gorlicki ^c	1 082	104,8	97	247 Żydaczowski	883	83,8	95
198 Jasielski	1 055	116,1	110	Tarnopolskie	16 533	1 600,4	97
199 Krakowski gr.	48	219,3	4 528	248 Borszczowski	1 067	103,3	97
200 Krakowski	884	187,5	212	249 Brodzki	1 125	91,3	81
201 Limanowski	944	87,3	92	250 Brzeżański	1 135	103,8	91
202 Mielecki	901	77,5	86	251 Buczański	1 208	139,1	115
203 Myślenicki	988	102,7	104	252 Czortkowski	734	84,0	114
204 Nowosądecki ^c	1 572	183,9	117	253 Kamionecki	1 000	82,1	82
205 Nowotarski ^c	2 069	131,8	64	254 Kopyczyński	841	88,6	105
206 Tarnowski	881	142,4	162	255 Podhajecki	1 018	95,7	94
207 Wadowicki	1 109	145,1	131	256 Przemysłański	927	89,9	97
208 Żywiecki	1 153	130,9	114	257 Radziechowski	1 022	69,3	68
Lwowskie ^c	28 402	3 126,3	110	258 Skałacki	876	89,2	102
209 Bobrecki	891	97,1	109	259 Tarnopolski	1 231	142,2	116
210 Brzozowski	684	83,2	122	260 Trembowelski	789	84,3	107
211 Dobromilski	994	94,0	95	261 Zaleszczycki	684	72,0	105
212 Drohobycki	1 499	194,4	130	262 Zbaraski	740	65,6	89
213 Gródecki	889	85,0	96	263 Zborowski	941	81,4	87
214 Jarosławski	1 337	148,0	111	264 Złoczowski	1 195	118,6	99

^a Do 31.III 1938 r. w woj. warszawskim. ^b Do 31.III 1938 r. w woj. poznańskim. ^c Łącznie z ziemiami łądzkimi w 1938 r.

TABL. 6. ROZWÓJ LUDNOŚCI ŚWIATA

Część świata	1650	1750	1800	1850	1900	1920	1930	1936	1937
	w milionach								
Ogółem	545	728	906	1 171	1 608	1 739	2 013	2 118	2 134
Europa	100	140	187	266	401	450	506	534	537
Azja	330	479	602	749	937	987	1 103	1 153	1 161
Afryka	100	95	90	95	120	133	142	152	154
Ameryka	13	12	25	59	144	211	252	268	271
Australia i Oceania	2	2	2	2	6	8	10	11	11

Źródła: Carr-Saunders A. M. *World Population*, Oxford 1936; *Annuaire Statistique de la Société des Nations 1937/38*, 1937/38, Genewa; *Bulletin Mensuel de Statistique*, nr 11, Genewa 1938.

TABL. 7. ROZWÓJ LUDNOŚCI NIEKTÓRYCH KRAJÓW

Kraje	1800	1850	1900	1910	1920	1930	1938
	w tysiącach						
Anglia z Walią i Szkocją	10 501	20 817	37 000	40 834	42 769	44 791	46 211
Belgia		4 337	6 694	7 424	7 462	8 092	8 375
Dania ^a	929	1 415	2 450	2 757	3 267	3 550	3 764
Francja	28 250	36 472	40 681	41 479	39 210	41 835	41 950
Hiszpania	10 541		18 618	19 156	21 338	23 560	24 849 ^b
Holandia	2 100	3 057	5 104	5 858	6 865	7 953	8 680
Niemcy ^a	24 831	35 900	56 367	64 926	59 177	64 280	78 780 ^c
Norwegia	883	1 400	2 243	2 390	2 653	2 815	2 917
Polska ^d	9 000	13 600	25 563	28 978	26 664	31 258	34 849
Szwecja	2 347	3 483	5 136	5 522	5 904	6 142	6 290
Włochy ^a	18 125	24 348	32 475	34 671	38 033	41 230	43 680
Z. S. R. R. (część europ.)	39 000	60 670	108 594	130 819		116 063 ^e	
Australia		405	3 774	4 455	5 436	6 501	6 893
Brazylia	3 250		17 319	24 618	31 235	40 273	43 247 ^f
Indie Brytyjskie		206 162 ^g	294 361	315 156	318 942	352 838	375 490 ^h
Japonia		33 301 ^g	46 732	49 588	55 963	64 450	72 124
Kanada		1 842	5 371	7 205	8 788	10 290	11 233
Stany Zjedn. Am.	5 308	23 192	75 994	91 972	105 711	123 630	130 215

^a Do 1910 r. w granicach politycznych z dn. 1.1 1914 r. ^b 1935 r. ^c Łącznie z Austrią i Sudetami. ^d W granicach z dn. 1.1 1938 r. ^e 1926 r. ^f 1937 r. ^g 1870 r. ^h 1936 r.

U w a g a. O ile nie zaznaczono inaczej, dane dotyczą ludności krajów w każdorazowych granicach politycznych.

TABL. 8. POWIERZCHNIA I LUDNOŚĆ KRAJÓW POSIADAJĄCYCH DOMINIA, KOLONIE, PROTEKTORATY, MANDATY W KOŃCU 1936 R.

Kraje	Powierzchnia		Ludność		Kraje	Powierzchnia		Ludność	
	Ogółem	w tym posiadł.	Ogółem	w tym w posiadł.		Ogółem	w tym posiadł.	Ogółem	w tym w posiadł.
Imper. Bryt.	34145	33900	523,6	476,3	Portugalia	2 191	2 099	16,6	9,4
Francja	12419	11868	111,6	69,6	Holandia	2 089	2 055	75,3	66,7
Stany Zj. Am.	9 683	1 844	144,5	15,7	Hiszpania	838	333	26,1	1,0
Włochy	3 795	3 485	51,2	8,5	Japonia	681	299	101,3	30,8
Belgia	2 442	2 411	21,9	13,6	Norwegia	386	63	2,9	0,0
					Dania	357	313 ^a	3,8	0,0 ^a

^a Część Grenlandii wolna od lodów.

Źródło: *Annuaire Statistique de la Société des Nations 1937/38*, Genewa 1938.

TABL. 9. POWIERZCHNIA, LUDNOŚĆ I GĘSTOŚĆ ZALUDNIENIA ŚWIATA W KOŃCU 1936 R.

Kraje Podział polityczny z dn. I. I 1939 r.	Po- wierz- chnia w tys. km ²	Ludność		Kraje Podział polityczny z dn. I. I 1939 r.	Po- wierz- chnia w tys. km ²	Ludność	
		Ogó- łem w milio- nach	na 1 km ²			Ogó- łem w milio- nach	na 1 km ²
Ogółem	146 734	2 117,8	14	Azja (dok.)			
Ogółem bez An- tarktydy	132 734	2 117,8	16	Arabia (państwa niepodległe)	2 600	7,0	3
Europa	11 426	534,3	47	Butan	50	0,3	5
Albania	28	1,1	40	Chiny	9 800	414,7	42
Andorra	0,5	0,005	10	Chiny właściwe	5 629	407,9	72
Anglia (Zj. Król.)	245	47,3	193	Mongolia zewn.	1 612	0,8	0,5
Belgia	31	8,3	273	Turkiestan	1 823	2,5	1
Bułgaria	103	6,2	61	Tybet	736	3,5	5
Czecho-Słowacja	99	10,3	104	Irak	302	3,6	12
Dania	44	3,8	85	Iran	1 643	15,0	9
Estonia	48	1,1	24	Japonia	382	70,5	184
Finlandia	383	3,6	9	Mandżuria	1 303	35,3	27
Francja	551	41,9	76	Nepal	140	5,6	40
Gdańsk W. M.	2	0,4	213	Syjam	518	14,4	28
Grecja	130	6,9	53	Turcja	763	16,5	22
Hiszpania	505	25,0	50	w tym w Azji	739	15,2	21
Holandia	34	8,6	250	Z. S. R. R.	21 176	175,5	8
Irlandia	69	3,0	43	w tym w Azji	15 174	37,0	2
Islandia	103	0,1	1	Pos. brytyjskie	5 211	388,9	75
Jugosławia	248	15,2	61	w tym:			
Lichtenstein	0,16	0,012	76	Cejlon	66	5,7	86
Litwa	56	2,5	45	Cypr	9	0,4	40
Luksemburg	3	0,3	115	Indie Bryt.	4 684	374,2	80
Łotwa	66	2,0	30	Malaje Bryt.	136	4,8	35
Monako	0,0015	0,025	16700	Palestyna (M)	26	1,4	52
Niemcy	583	78,5	135	Transjordanja (M)	90	0,3	3
w tym: Austria	84	6,8	81	Pos. francuskie	939	27,2	29
Sudety	29	3,7	128	w tym:			
Norwegia	323	2,9	9	Indochiny	736	23,2	32
P o l s k a	390	35,1	90	Liban (M)	9	0,9	95
Portugalia	92	7,3	79	Syria (M)	193	2,6	13
Rumunia	295	19,4	66	w tym Sandżak			
San Marino	0,06	0,014	230	Aleksandretty	5	0,2	46
Szwajcaria	41	4,2	101	Pos. holenderskie			
Szwecja	449	6,3	14	Indie Holenderskie	1 488	66,3	45
Turcja	763	16,5	22	Pos. japońskie	297	30,7	104
w tym w Europie	24	1,3	54	Formoza	36	5,3	148
Watykan	0,00044	0,001	2 300	Korea	221	23,4	106
Węgry	105	10,1	96	Kwantung	4	1,7	459
Włochy	310	42,7	138	Sachalin	36	0,3	9
Z. S. R. R.	21 176	175,5	8	Posiadłości:			
w tym w Europie	6 002	138,5	23	portugalskie	23	1,2	54
Pos. brytyjskie				Stanów Zj. Am.	296	13,4	45
Malta	0,32	0,3	829	włoskie	3	0,14	56
Gibraltar	0,005	0,019	3 958	Afryka	30 082	151,7	5
Pos. norweska				Egipt ^a	1 000	15,9	451
Szpicsberg	63	0,0006	0,01	w tym zamieszkały	35	15,9	451
Azja	41 558	1153,4	28	Liberia	120	2,5	21
Afganistan	650	7,0	11	Tangerb	0,6	0,1	133

a łącznie z częścią azjatycką Egiptu (półwysep Synal). b Pod zarządem międzynarodowym.

U w a g a. Umieszczone przy krajach w nawiasach skróty oznaczają: D — do-
minium, M — mandat. (dok. str. 17)

TABL. 9. POWIERZCHNIA, LUDNOŚĆ I GĘSTOŚĆ ZALUDNIENIA ŚWIATA
W KOŃCU 1936 R. (dok.)

Kraje Podział polityczny z dn. 1. I 1939 r.	Po- wier- zchnia w tys. km ²	Ludność		Kraje Podział polityczny z dn. 1. I 1939 r.	Po- wier- zchnia w tys. km ²	Ludność	
		Ogó- łem w millo- nach	na 1 km ²			Ogó- łem w millo- nach	na 1 km ²
Afryka (dok.)				Ameryka Środk.	2 798	39,3	14
Pos. brytyjskie	7 337	54,4	7	Costa Rica	60	0,6	10
w tym:				Guatemala	110	2,4	22
Afr. Płd.-Zach. (M)	835	0,4	0,4	Haiti	26	2,6	100
Afr. Zach. Bryt.	1 285	25,9	20	Honduras	154	1,0	7
w tym:				Kuba	114	4,4	38
Kamerun (M)	89	0,8	9	Meksyk	1 969	19,0	10
Nigeria	877	19,4	22	Nikaragua	128	0,9	7
Togo (M)	34	0,4	10	Panama	84	0,5	6
Kenia	583	3,3	6	Salwador	34	1,6	48
odezja Płd. i Płn.	1 135	2,7	2	San Domingo	50	1,5	30
Tanganika (M)	969	5,1	5	Posiadłości:			
Zw. Płd.-Afr. (D)	1 222	9,7	8	brytyjskie	55	2,3	418
Budana^a	2 521	6,0	2	francuskie	3	0,6	186
Pos. belgijskie	2 411	13,6	6	holenderskie	1	0,1	91
Kongo	2 356	10,1	4	Stanów Zj. Am.	10	1,8	180
Ruanda-Urundi (M)	55	3,5	64	Ameryka Płd.	18 269	88,2	5
Pos. francuskie	10 801	41,7	4	Argentyna	2 793	12,6	5
w tym:				Boliwia	1 313	3,0	2
Afr. Równ. Franc.	2 256	3,5	2	Brazylia	8 511	42,4	5
Afr. Zach. Franc.	4 700	14,7	3	Chile	742	4,6	6
Alger	2 196	7,3	3	Ekwador	455	3,0	7
Kamerun (M)	419	2,4	6	Kolumbia	1 162	8,8	8
Madagaskar	616	3,8	6	Paragwaj	458	0,9	2
Maroko	431	6,4	15	Peru	1 249	7,0	6
Togo (M)	52	0,7	14	Urugwaj	187	2,0	11
Tunis	125	2,6	21	Wenezuela	912	3,4	4
Pos. hiszpańskie	333	1,0	3	Posiadłości:			
Pos. portugalskie	2 076	8,1	4	brytyjskie	247	0,3	1
w tym:				w tym Gujana	232	0,3	1
Angola	1 264	3,3	3	francuskie	90	0,04	0,4
Możambik	771	4,3	6	holenderskie			
Pos. włoskie	3 482	8,4	2	(Surinam)	150	0,17	1
Afr. Wsch. Włoska	1 708	7,6	4	Australia i Ocea- nia	8 966	10,6	1
Abisynia	785	5,3	7	Pos. brytyjskie	8 495	9,8	1
Erytrea	221	1,0	5	w tym:			
Somali	702	1,3	2	Australia (D)	7 704	6,8	1
Libia	1 774	0,8	0,5	Nowa Gwinea, Sa- moa i inne (M)	239	0,7	3
Ameryka Płn., Środk. i Płd.	40 702	267,8	7	Nowa Zelandia (D)	268	1,6	6
Ameryka Płn.	19 635	140,3	7	Posiadłości:			
Stany Zjedn. Am.	7 839	128,8	16	francuskie	23	0,1	4
Pos. brytyjskie	9 964	11,4	1	francusko-bryt. holenderskie (No- wa Gwinea)	12	0,06	5
Kanada (D)	9 542	11,1	1	japońskie (M)	416	0,14	0,3
Nowa Fundlandia (D)	422	0,3	0,7	Stanów Zj. Am.	2	0,1	51
w tym Labrador	311	0,005	0,016	Antarktyda	14 000	0,0	0,0
Posiadłości:							
Włoskie (Grentlan- dia ^b)	313	0,017	0,05				
Stanów Zj. Am. (Alaska)	1 519	0,06	0,04				

a Kondominium anglo-egipskie. b Część wolna od lodów.

Uwaga. Ob. uwagę na str. 16.

Źródła: Annuaire Statistique de la Société des Nations 1937/38, Genewa 1938;

Hilmers Weltstatistik, Wiedeń 1939.

Mały Rocznik, 1939

TABL. 10. GMINY WIEJSKIE WEDŁUG POWIERZCHNI I LUDNOŚCI

Województwa	Liczba gmin									
	Ogółem	o powierzchni km ²					o ludności ^a tys.			
		50 i mniej	50-100	100-200	200-300	powyżej 300	4 i mniej	4-8	8-12	powyżej 12
Polska ^b	3 195	634	1 088	1 051	228	194	650	1 374	782	361
Warszawskie	293	22	122	141	8	—	37	190	56	1
Łódzkie	237	21	161	55	—	—	27	153	51	1
Kieleckie	275	48	163	63	1	—	22	182	55	1
Lubelskie	228	5	85	131	7	—	21	119	74	1
Białostockie	128	—	13	73	25	17	10	74	34	1
Wileńskie	96	—	—	12	43	41	1	19	46	3
Nowogródzkie	87	—	1	24	39	23	—	18	36	2
Poleskie	79	—	—	1	21	57	—	6	36	3
Wołyńskie	103	—	—	8	46	49	—	—	10	9
Poznańskie	237	6	93	128	10	—	16	175	38	1
Pomorskie	234	9	116	99	9	1	67	149	16	1
Śląskie ^b	463	460	2	1	—	—	413	28	9	1
Krakowskie	195	30	104	59	2	—	6	85	72	3
Lwowskie	252	17	93	133	9	—	14	78	110	5
Stanisławow.	119	2	43	61	7	6	5	18	72	2
Tarnopolskie	169	14	92	62	1	—	11	80	67	1

a Na podstawie spisu ludności z dn. 9.XII 1931 r. b łącznie z ziemią odzyskanymi w 1938 r.

TABL. 11. LUDNOŚĆ WEDŁUG PŁCI I WIEKU
Na podstawie spisów ludności

Wyszczególnienie	Ogółem	W wieku lat									70 i więcej
		0-4	5-9	10-14	15-19	20-29	30-39	40-49	50-59	60-69	
w tysiącach											
Polska 1931	31 916 ^a	3 982	3 967	2 777	3 036	6 144	4 254	2 987	2 253	1 628	861
Miasta	8 731	835	934	672	834	1 818	1 329	938	677	456	221
Wieś	23 185	3 147	3 033	2 105	2 202	4 326	2 925	2 049	1 576	1 172	639
Mężczyźni	15 428	2 020	2 005	1 405	1 474	2 931	1 999	1 391	1 052	753	381
w tym żonaci	5 911	—	—	—	12	1 082	1 731	1 287	948	610	231
Miasta	4 104	424	473	339	394	830	605	433	312	198	91
Wieś	11 324	1 596	1 532	1 066	1 080	2 101	1 394	958	740	555	299
Kobiety	16 488	1 962	1 962	1 372	1 562	3 213	2 255	1 596	1 201	875	479
w tym zamęż.	6 030	—	—	—	95	1 681	1 803	1 205	747	387	101
Miasta	4 627	411	461	333	440	988	724	505	365	258	131
Wieś	11 861	1 551	1 501	1 039	1 122	2 225	1 531	1 091	836	617	348
w odsetkach											
Polska 1921 ^b	100,0	10,1	11,5	13,8	12,2	16,8	11,4	9,3	7,7	4,7	2,7
1931 ^b	100,0	12,4	12,4	8,6	9,5	19,7	13,3	9,3	7,0	5,1	2,7
1931	100,0	12,5	12,4	8,7	9,5	19,3	13,3	9,4	7,1	5,1	2,7
Miasta	100,0	9,6	10,7	7,7	9,6	20,8	15,2	10,8	7,8	5,2	2,7
Wieś	100,0	13,6	13,1	9,1	9,5	18,7	12,6	8,8	6,8	5,1	2,7
na 100 mężczyzn przypada kobiet											
Polska 1921 ^b	106,9	97,5	99,2	97,9	112,5	114,9	117,0	109,2	106,2	105,7	108,4
1931 ^b	105,6	97,1	97,8	97,7	106,0	102,9	112,8	114,7	114,2	116,2	123,1
1931	106,9	97,1	97,8	97,7	106,0	109,6	112,8	114,7	114,2	116,2	123,1
Miasta	112,8	96,8	97,3	98,2	111,6	119,1	119,8	116,8	116,7	129,8	152,4
Wieś	104,7	97,2	98,0	97,4	104,0	105,9	109,8	113,7	113,1	111,3	114,4
na 100 mężczyzn lub kobiet danej grupy wieku przypada											
Żonaty	59,1 ^c	—	—	—	—	0,8	26,9	86,6	92,5	90,1	81,0
Zamężnych	53,9 ^c	—	—	—	—	6,1	52,3	80,0	75,6	62,2	44,3

a W tej liczbie 28 tys. ludności w wieku niewiadomym. b Z wojskiem szarowanym. c Obliczono w stosunku do ludności w wieku 15 lat i więcej.

TABL. 12. ZMIANY STRUKTURY LUDNOŚCI WEDŁUG WIEKU

Grupy wieku	Ludność na podstawie								
	spisów ^c			szacunków		spisów ^a			szacunków
	około 1900	1921 ^c	1932 ^d	1939	1950	około 1900	1921 ^c	1932 ^d	1939
	w tysiącach					w odsetkach			
Ogółem . . .	25 106	27 176	32 150	35 090	.	100,0	100,0	100,0	100,0
0—14 lat . . .	9 864	9 627	10 791	11 413	.	39,3	35,4	33,6	32,5
15—49 lat . . .	11 975	13 513	16 650	18 421	21 865	47,7	49,7	51,8	52,5
50—64 lat . . .	2 357	2 894	3 167	3 502	4 464	9,4	10,7	9,8	10,0
65 i więcej lat	910	1 142	1 542	1 754	2 053	3,6	4,2	4,8	5,0
Mężczyźni . . .	12 482	13 133	15 639	17 124	.	100,0	100,0	100,0	100,0
0—14 lat . . .	4 937	4 856	5 462	5 781	.	39,6	37,0	34,9	33,8
15—49 lat . . .	5 933	6 322	7 989	8 976	10 832	47,5	48,1	51,1	52,4
50—64 lat . . .	1 152	1 399	1 480	1 599	2 009	9,2	10,7	9,5	9,3
65 i więcej lat	460	556	708	768	870	3,7	4,2	4,5	4,5
Kobiety . . .	12 624	14 043	16 511	17 966	.	100,0	100,0	100,0	100,0
0—14 lat . . .	4 927	4 771	5 329	5 632	.	39,0	34,0	32,3	31,3
15—49 lat . . .	6 042	7 191	8 661	9 445	11 033	47,9	51,2	52,5	52,6
50—64 lat . . .	1 205	1 495	1 687	1 903	2 455	9,5	10,6	10,2	10,6
65 i więcej lat	450	586	834	986	1 183	3,6	4,2	5,0	5,5

a Z wojskiem skoszarowanym. Wojsko skoszarowane podzielono szacunkowo na grupy wieku. b Szacunek na podstawie spisu 1931 r. oraz tablic wymieralności; do 1939 r. wzięto pod uwagę rzeczywiste liczby urodzeń i zgonów oraz emigracji. c Ludność terenów nie objętych spisem 1921 r. na podstawie spisów z 1919 r. d Ludność według spisu z dn. 9.XII 1931 r. przeliczono na 1.I 1932 r.

TABL. 13. ROZWÓJ LUDNOŚCI W WIEKU 15—19 LAT

Lata ^a	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety	Lata	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
	w tysiącach				w tysiącach		
Okolo 1900	2 480	1 178	1 302	1.I 1940	3 600	1 822	1 778
30.IX 1921	3 328	1 566	1 762	1.I 1941	3 793	1 920	1 873
1.I 1922	3 053	1 489	1 564	1.I 1942	3 893	1 969	1 924
1.I 1933	2 749	1 346	1 403	1.I 1943	3 924	1 985	1 939
1.I 1934	2 483	1 224	1 259	1.I 1944	3 924	1 987	1 937
1.I 1935	2 400	1 200	1 200	1.I 1945	3 920	1 986	1 934
1.I 1936	2 515	1 268	1 247	1.I 1946	3 888	1 969	1 919
1.I 1937	2 742	1 388	1 354	1.I 1947	3 877	1 963	1 914
1.I 1938	3 065	1 552	1 513	1.I 1948	3 838	1 944	1 894
1.I 1939	3 418	1 730	1 688	1.I 1949	3 751	1 900	1 851
				1.I 1950	3 681	1 863	1 818

a Dane dla lat 1900, 1921 i 1932 na podstawie spisów ludności, dla następujących lat na podstawie szacunku (ob. uwagi do tabl. 12).

TABL. 14. ROZWÓJ LUDNOŚCI NIEKTÓRYCH KRAJÓW WEDŁUG GRUP WIEKU

Kraje	Rok spisu	Ogółem	Ludność w wieku lat			
			0-14	15-49	50-64	65 i więcej
			w odsetkach			
Anglia z Walią i Szkocją	1881	100,0	36,5	49,1	9,8	4,6
	1911	100,0	30,8	53,2	10,8	5,2
	1931	100,0	24,2	53,2	15,2	7,4
Belgia	1880	100,0	33,5	48,1	12,0	6,4
	1910	100,0	30,5	51,8	11,3	6,4
	1930	100,0	23,0	54,2	15,2	7,6
Francja	1881	100,0	26,7	50,7	14,5	8,1
	1911	100,0	25,8	51,3	14,5	8,4
	1931	100,0	23,0	51,6	16,1	9,3
Holandia	1879	100,0	35,1	47,6	11,8	5,5
	1909	100,0	34,5	49,0	10,4	6,1
	1930	100,0	30,6	51,3	11,9	6,2
Niemcy	1880	100,0	35,6	48,6	11,1	4,7
	1910	100,0	34,0	50,6	10,5	4,9
	1933	100,0	24,1	54,1	14,7	7,1
Polska	1900	100,0	39,3	47,7	9,4	3,6
	1921	100,0	35,4	49,7	10,7	4,2
	1931	100,0	33,4	51,8	9,9	4,9
Szwajcaria	1880	100,0	32,1	49,9	12,5	5,5
	1910	100,0	31,3	51,8	11,1	5,8
	1930	100,0	24,5	54,2	14,4	6,9
Szwecja	1880	100,0	32,6	48,6	12,9	5,9
	1910	100,0	31,7	47,6	12,3	8,4
	1935	100,0	22,2	54,4	14,2	9,2
Włochy	1881	100,0	32,2	50,4	12,3	5,1
	1911	100,0	34,0	47,1	12,4	6,5
	1936	100,0	30,6	49,6	12,3	7,5

TABL. 15. LUDNOŚĆ NIEKTÓRYCH KRAJÓW WEDŁUG WIEKU I PŁCI

Kraje	Rok spisu	Ogółem	Ludność w wieku lat									
			0-4	5-9	10-14	15-19	20-29	30-39	40-49	50-59	60-69	70 i więcej
			w odsetkach									
Anglia z Walią i Szkocją	1931	100,0	7,6	8,4	8,1	8,7	17,1	14,6	12,9	11,1	7,3	4,2
	1930	100,0	8,7	8,6	5,7	7,4	16,7	14,7	12,8	11,5	8,4	5,5
Holandia	1930	100,0	10,5	10,6	9,5	9,4	17,2	13,8	10,9	8,7	5,8	3,6
	1933	100,0	7,3	8,1	8,7	6,3	18,8	16,3	12,7	10,7	7,1	4,0
Polska	1921	100,0	10,1	11,5	13,8	12,2	16,8	11,4	9,3	7,7	4,7	2,5
	1931	100,0	12,4	12,4	8,6	9,5	19,7	13,3	9,3	7,0	5,1	2,7
Szwajcaria	1930	100,0	8,0	8,6	8,0	8,9	18,0	14,9	12,4	10,5	6,9	3,8
	1935	100,0	6,6	7,2	8,4	8,7	17,6	15,4	12,7	10,2	7,1	6,1
Włochy	1936	100,0	10,1	10,2	10,3	7,2	17,7	13,8	10,9	8,8	6,4	4,6
	1926	100,0	15,2	10,4	11,6	11,5	17,6	11,9	8,8	6,3	4,4	2,3
St. Zj. Am.	1930	100,0	9,3	10,3	9,8	9,4	13,9	14,9	12,3	8,7	5,3	3,1

TABL. 15. LUDNOŚĆ NIEKTÓRYCH KRAJÓW WEDŁUG WIEKU I PŁCI (dok.)

Kraje	Rok spisu	Ogółem	Ludność w wieku lat									
			0-4	5-9	10-14	15-19	20-29	30-39	40-49	50-59	60-69	70 i więcej
			na 100 mężczyzn przypada kobiet									
Anglia z Walią i Szkocją	1931	108,8	98,0	98,1	98,0	100,9	105,9	115,9	116,0	111,2	115,6	143,6
Francja	1931	107,1	97,7	97,6	96,8	98,6	95,6	110,4	118,8	111,5	117,9	142,6
Holandia	1930	101,3	95,9	96,6	96,8	98,9	102,9	104,2	103,3	103,8	105,6	112,5
Niemcy	1933	105,8	96,4	97,1	96,7	97,7	100,0	110,7	120,5	109,3	109,3	127,3
Polska	1921	106,9	97,5	99,2	97,9	112,5	114,9	117,0	109,2	106,2	105,7	108,5
	1931	105,6	97,1	97,8	97,7	106,0	102,9	112,8	114,7	114,2	116,2	123,1
Szwajcaria	1930	107,6	97,4	97,9	98,1	101,2	107,6	112,2	109,5	110,4	120,9	141,0
Szwecja	1935	102,3	95,8	96,8	96,5	96,2	97,3	102,1	106,5	106,5	111,3	124,7
Włochy	1936	103,7	96,5	97,2	97,6	97,9	99,6	106,8	118,4	111,4	108,0	113,5
Z. S. R. R.	1926	107,0	98,6	99,6	97,7	108,7	111,8	111,3	104,6	118,6	123,3	134,2
St. Zj. Am.	1930	97,6	97,1	97,6	97,8	100,6	103,0	98,3	92,5	91,1	94,1	102,5

TABL. 16. LUDNOŚĆ NIEKTÓRYCH KRAJÓW W STANIE MAŁŻEŃSKIM W POSZCZEGÓLNYCH GRUPACH WIEKU

Kraje	Rok spisu	Ludność w stanie małżeńskim w wieku lat							
		15 i więcej	15-19	20-24	25-29	30-39	40-49	50-59	60 i więcej
		w odsetkach mężczyzn lub kobiet danej grupy wieku							
Mężczyźni									
Anglia z Walią i Szkocją	1931	58,6	0,3	13,6	51,5	79,9	85,3	82,1	67,1
Francja	1931	63,0	0,6	42,8		81,6	86,0	83,0	68,5
Holandia	1930	55,9	0,2	10,3	50,1	81,2	85,8	82,7	65,4
Niemcy	1933	60,3	0,0	6,8	40,5	78,6	90,6	89,4	74,1
Polska	1931	59,1	0,8	16,8	58,4	86,6	92,5	90,1	74,4
Szwajcaria	1930	52,7	0,1	6,8	39,7	72,8	81,0	79,8	63,4
Szwecja	1935	50,0	0,0	6,2	33,2	64,6	78,1	77,5	61,9
Włochy	1936	56,5	0,4	9,0	44,8	77,6	86,9	84,4	68,8
Z. S. R. R.	1926	65,5	4,8	47,4	80,8	92,3	94,0	90,1	71,1
Stany Zj. Am.	1930	60,0	1,7	28,1	61,3	78,6	82,1	80,4	68,3
Kobety									
Anglia z Walią i Szkocją	1931	52,8	1,9	25,4	57,8	73,7	73,6	67,8	41,5
Francja	1931	57,4	7,2	61,3		78,2	73,0	65,3	36,5
Holandia	1930	54,2	1,6	24,3	61,1	78,0	78,7	73,1	46,7
Niemcy	1933	55,4	1,2	20,4	56,1	75,0	76,0	70,6	44,4
Polska	1931	53,9	6,1	38,5	68,0	80,0	75,6	62,2	36,5
Szwajcaria	1930	47,3	0,7	17,3	50,8	69,1	70,6	62,9	35,2
Szwecja	1935	48,3	1,2	21,5	50,6	66,8	69,3	63,6	40,5
Włochy	1936	54,0	3,8	30,5	60,6	75,2	74,4	67,5	40,5
Z. S. R. R.	1926	59,3	13,3	68,6	85,0	83,5	73,5	58,4	33,5
Stany Zj. Am.	1930	61,1	12,6	51,6	74,3	81,9	79,2	69,7	42,5

TABL. 17. LUDNOŚĆ WEDŁUG JĘZYKA OJCZYSTEGO W 1931 R. ²⁾

Województwa Miasta Wieś	Ogółem	język ojczysty							żydowski i hebrajski	Inny i nie podany
		polski	ukraiński	ruski	białoruski	rosyjski	niemiecki			
w tysiącach										
Polska	31 915,8	21 993,4	3222,0	1219,6	989,9	138,7	741,0	2 732,6	878,6	
Miasta	8 738,6	5 974,1	187,9	96,1	32,8	53,3	230,2	2 124,9	39,3	
Wieś	23 177,2	16 019,3	3034,1	1123,5	957,1	85,4	510,8	607,7	839,3	
M. st. Warszawa	1 179,5	833,4	1,2	0,1	0,6	4,0	1,9	333,7	4,6	
Warszawskie	2 460,9	2 171,3	1,0	0,1	0,4	1,8	39,0	239,7	7,6	
Miasta	491,3	318,6	0,2	0,0	0,1	0,5	2,3	168,4	1,2	
Wieś	1 969,6	1 852,7	0,8	0,1	0,3	1,3	36,7	71,3	6,4	
Łódzkie	2 650,1	2 146,5	0,7	0,0	0,1	1,4	129,5	365,0	6,9	
Miasta	1 081,0	671,3	0,3	0,0	0,1	1,2	78,7	327,7	1,7	
Wieś	1 569,1	1 475,2	0,4	0,0	0,0	0,2	50,8	37,3	5,2	
Kieleckie	2 671,0	2 375,7	0,8	0,1	0,1	0,9	6,7	284,2	2,5	
Miasta	723,1	512,6	0,3	0,0	0,0	0,7	0,6	207,6	1,3	
Wieś	1 947,9	1 863,1	0,5	0,1	0,1	0,2	6,1	76,6	1,2	
Lubelskie	2 116,2	1 801,4	63,0	10,7	1,3	2,7	13,4	221,7	2,0	
Miasta	399,7	251,9	1,0	0,1	0,1	0,8	0,3	144,8	0,7	
Wieś	1 716,5	1 549,5	62,0	10,6	1,2	1,9	13,1	76,9	1,3	
Białostockie	1 263,3	845,7	2,5	0,7	205,5	35,0	5,6	153,5	14,8 ^a	
Miasta	317,1	175,8	0,4	0,0	5,9	10,5	2,6	121,3	0,6	
Wieś	946,2	669,9	2,1	0,7	199,6	24,5	3,0	32,2	14,2	
Wileńskie	1 276,0	761,7	0,4	1,2	289,7	43,3	1,3	108,9	69,5 ^b	
Miasta	261,3	164,5	0,2	0,1	7,8	9,7	0,6	75,6	2,8	
Wieś	1 014,7	597,2	0,2	1,1	281,9	33,6	0,7	33,3	66,7	
Nowogródzkie	1 057,2	553,9	0,5	0,7	413,5	6,8	0,4	77,0	4,4	
Miasta	102,7	46,6	0,1	0,1	11,8	2,5	0,2	41,3	0,1	
Wieś	954,5	507,3	0,4	0,6	401,7	4,3	0,2	35,7	4,3	
Poleskie	1 132,2	164,4	54,0	—	75,4	16,2	1,0	113,0	708,2 ^c	
Miasta	148,8	44,1	0,8	—	5,6	7,8	0,1	72,7	17,7	
Wieś	983,4	120,3	53,2	—	69,8	8,4	0,9	40,3	690,5	
Wołyńskie	2 085,6	346,6	1418,3	8,6	2,4	23,4	46,9	205,5	33,9 ^d	
Miasta	252,5	69,5	40,6	0,4	0,3	13,4	2,7	122,8	2,8	
Wieś	1 833,1	277,1	1377,7	8,2	2,1	10,0	44,2	82,7	31,1	
Poznańskie	2 339,6	2 117,2	1,4	0,1	0,2	0,7	173,5	44,5	2,0	
Miasta	771,5	700,1	0,6	0,1	0,1	0,5	29,7	39,9	0,5	
Wieś	1 568,1	1 417,1	0,8	0,0	0,1	0,2	143,8	4,6	1,5	
Pomorskie	1 884,4	1 657,3	0,6	0,1	0,4	0,9	190,8	30,2	4,1	
Miasta	669,4	597,4	0,4	0,1	0,3	0,6	42,0	27,4	1,2	
Wieś	1 215,0	1 059,9	0,2	0,0	0,1	0,3	148,8	2,8	2,9	
Śląskie	1 295,0	1 195,6	0,2	0,0	0,0	0,2	90,6	6,5	1,9 ^e	
Miasta	418,4	357,6	0,2	0,0	0,0	0,1	53,8	5,9	0,8	
Wieś	876,6	838,0	0,0	0,0	0,0	0,1	36,8	0,6	1,1	
Krakowskie	2 297,8	2 097,4	2,1	58,3	0,1	0,3	8,9	128,0	2,7	
Miasta	579,6	459,5	1,0	1,1	0,0	0,2	5,4	111,4	1,0	
Wieś	1 718,2	1 637,9	1,1	57,2	0,1	0,1	3,5	16,6	1,7	
Lwowskie	3 126,3	1 804,0	579,5	487,6	0,2	0,7	12,1	232,9	9,3	
Miasta	775,7	492,1	57,4	36,5	0,1	0,6	3,4	183,9	1,7	
Wieś	2 350,6	1 311,9	522,1	451,1	0,1	0,1	8,7	49,0	7,6	
Stanisławowskie	1 480,3	332,2	693,8	325,1	0,0	0,2	16,7	109,4	2,9	
Miasta	295,2	120,6	55,3	32,3	0,0	0,1	5,6	80,9	0,4	
Wieś	1 185,1	211,6	638,5	292,8	0,0	0,1	11,1	28,5	2,5	
Tarnopolskie	1 600,4	789,1	402,0	326,2	0,0	0,2	2,7	78,9	1,3	
Miasta	271,8	158,5	27,9	25,2	0,0	0,1	0,3	59,6	0,2	
Wieś	1 328,6	630,6	374,1	301,0	0,0	0,1	2,4	19,3	1,1	

a — e W tym język: a litewski 13,1; b litewski 65,3; c „cutejszy” 707,1; d czeski 31,0; e czeski 0,3; (dok. 55, 23)

TABL. 17. LUDNOŚĆ WEDŁUG JĘZYKA OJCZYSTEGO W 1931 R. (dok.)

Województwa Miasta Wieś	Ogół- tem	język ojczysty							
		poł- ski	ukra- iński	ruski	biało- ruski	ro- syj- ski	nie- miec- ki	żydow- ski i hebraj- ski	inny i nie poda- ny
		w odsetkach							
Polska	100,0	68,9	10,1	3,8	3,1	0,4	2,3	8,6	2,8
Miasta	100,0	68,4	2,1	1,1	0,4	0,6	2,6	24,3	0,5
Wieś	100,0	69,1	13,1	4,9	4,1	0,4	2,2	2,6	3,6
M. st. Warszawa	100,0	70,7	0,1	0,0	0,0	0,3	0,2	28,3	0,4
Warszawskie	100,0	98,3	0,0	0,0	0,0	0,1	1,6	9,7	0,3
Miasta	100,0	64,8	0,0	0,0	0,0	0,1	0,5	34,3	0,3
Wieś	100,0	94,1	0,0	0,0	0,0	0,1	1,9	3,6	0,3
Łódzkie	100,0	81,0	0,0	0,0	0,0	0,0	4,9	13,8	0,3
Miasta	100,0	62,1	0,0	0,0	0,0	0,1	7,3	30,3	0,2
Wieś	100,0	94,0	0,0	0,0	0,0	0,0	3,3	2,4	0,3
Kieleckie	100,0	88,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,3	10,7	0,1
Miasta	100,0	70,9	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	28,7	0,2
Wieś	100,0	95,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,3	3,9	0,1
Lubelskie	100,0	85,1	3,0	0,5	0,1	0,1	0,6	10,5	0,1
Miasta	100,0	63,0	0,3	0,0	0,0	0,2	0,1	36,2	0,2
Wieś	100,0	90,3	3,6	0,6	0,0	0,1	0,8	4,5	0,1
Białostockie	100,0	66,9	0,2	0,1	16,3	2,8	0,4	12,1	1,2
Miasto	100,0	55,4	0,1	0,0	1,9	3,3	0,8	38,3	0,2
Wieś	100,0	70,8	0,2	0,1	21,1	2,6	0,3	3,4	1,5
Wileńskie	100,0	59,7	0,0	0,1	22,7	3,4	0,1	8,5	5,5
Miasta	100,0	63,0	0,1	0,0	3,0	3,7	0,2	28,9	1,1
Wieś	100,0	58,8	0,0	0,1	27,8	3,3	0,1	3,3	6,6
Nowogródzkie	100,0	52,4	0,0	0,1	39,1	0,7	0,0	7,3	0,4
Miasta	100,0	45,4	0,1	0,1	11,4	2,4	0,2	40,3	0,1
Wieś	100,0	53,2	0,0	0,1	42,1	0,4	0,0	3,7	0,5
Poleskie	100,0	14,5	4,8	—	6,6	1,4	0,1	10,0	62,6
Miasta	100,0	29,7	0,5	—	3,7	5,3	0,1	48,8	11,9
Wieś	100,0	12,2	5,4	—	7,1	0,9	0,1	4,1	70,2
Wołyńskie	100,0	16,6	68,0	0,4	0,1	1,1	2,3	9,9	1,6
Miasta	100,0	27,5	16,1	0,2	0,1	5,3	1,1	48,6	1,1
Wieś	100,0	15,1	75,2	0,4	0,1	0,6	2,4	4,5	1,7
Poznańskie	100,0	90,5	0,1	0,0	0,0	0,0	7,4	1,9	0,1
Miasta	100,0	90,7	0,1	0,0	0,0	0,1	3,8	5,2	0,1
Wieś	100,0	90,4	0,0	0,0	0,0	0,0	9,2	0,3	0,1
Pomorskie	100,0	88,0	0,0	0,0	0,0	0,1	10,1	1,6	0,2
Miasta	100,0	89,2	0,1	0,0	0,0	0,1	6,3	4,1	0,2
Wieś	100,0	87,3	0,0	0,0	0,0	0,0	12,3	0,2	0,2
Śląskie	100,0	92,3	0,0	0,0	0,0	0,0	7,0	0,5	0,2
Miasta	100,0	85,5	0,0	0,0	0,0	0,0	12,9	1,4	0,2
Wieś	100,0	95,6	0,0	0,0	0,0	0,0	4,2	0,1	0,1
Krakowskie	100,0	91,3	0,1	2,5	0,0	0,0	0,4	5,6	0,1
Miasta	100,0	79,3	0,2	0,2	0,0	0,0	0,9	19,2	0,2
Wieś	100,0	95,3	0,1	3,3	0,0	0,0	0,2	1,0	0,1
Lwowskie	100,0	57,7	18,5	15,6	0,0	0,0	0,4	7,5	0,3
Miasta	100,0	63,5	7,4	4,7	0,0	0,1	0,4	23,7	0,2
Wieś	100,0	55,8	22,2	19,2	0,0	0,0	0,4	2,1	0,3
Stanisławowskie	100,0	22,4	46,9	22,0	0,0	0,0	1,1	7,4	0,2
Miasta	100,0	40,8	18,7	11,0	0,0	0,0	1,9	27,4	0,2
Wieś	100,0	17,9	53,9	24,7	0,0	0,0	0,9	2,4	0,2
Tarnopolskie	100,0	49,3	25,1	20,4	0,0	0,0	0,2	4,9	0,1
Miasta	100,0	58,3	10,3	9,3	0,0	0,0	0,1	21,9	0,1
Wieś	100,0	47,4	26,1	22,7	0,0	0,0	0,2	1,5	0,1

TABL. 18. LUDNOŚĆ WEDŁUG WYZNANIA W 1931 R.

Województwa Miasta Wieś	Ogółem	Wyznanie							nie określ. i nie po- dane
		rzymskokat.		pra- wo- stawa- ne	ewan- gelic- kie ^a	inne chrze- ścijań- skie	moj- żesz- owe	inne nie- chrze- ścij.	
		obrz. łac.	obrz. gr.kat.						
w tysiącach									
Polska	31915,8	20670,1	3 336,2	3762,5	835,2	145,4	3113,9	6,8	45,1
Miasta	8738,6	5 571,7	322,4	190,9	243,0	16,8	2380,4	3,1	10,1
Wieś	23177,2	15098,4	3 013,8	3571,6	592,2	128,6	733,5	3,7	35,0
M. st. Warszawa	1179,5	791,0	1,0	9,1	21,3	1,1	353,0	0,2	2,1
Warszawskie	2460,9	2 130,9	1,1	4,4	58,6	16,9	244,5	0,1	4,1
Miasta	491,3	309,7	0,2	1,5	7,8	0,9	170,5	0,1	0,4
Wieś	1 969,6	1 821,2	0,9	2,9	50,8	16,0	74,0	0,0	3,7
Łódzkie	2 650,1	2 090,0	1,1	4,0	153,6	15,0	382,3	0,0	4,1
Miasta	1 081,0	644,3	0,6	3,3	84,5	5,4	342,0	0,0	0,8
Wieś	1 569,1	1 445,7	0,5	0,7	69,1	9,6	40,3	0,0	3,3
Kieleckie	2 671,0	2 352,4	1,1	2,8	10,0	3,3	295,8	0,0	5,8
Miasta	723,1	502,6	0,5	1,9	2,8	0,3	214,3	0,0	0,7
Wieś	1 947,9	1 849,8	0,6	0,9	7,2	3,0	81,5	0,0	4,9
Lubelskie	2 116,2	1 592,6	3,2	210,1	20,3	11,6	275,0	0,0	3,4
Miasta	399,7	219,0	0,5	6,5	1,3	0,5	171,4	0,0	0,5
Wieś	1 716,5	1 373,6	2,7	203,6	19,0	11,1	103,6	0,0	2,9
Białostockie	1 263,3	779,4	1,3	304,2	12,5	8,6	155,4	0,7	1,2
Miasta	317,1	161,0	0,5	27,0	4,6	0,6	122,7	0,5	0,2
Wieś	946,2	618,4	0,8	277,2	7,9	8,0	32,7	0,2	1,0
Wileńskie	1 276,0	797,5	1,0	324,7	3,5	34,7	110,8	2,8	1,0
Miasta	261,3	159,0	0,3	19,6	2,0	3,0	76,2	1,0	0,2
Wieś	1 014,7	638,5	0,7	305,1	1,5	31,7	34,6	1,8	0,8
Nowogrodzkie	1 057,2	424,6	1,8	542,3	1,3	1,2	82,9	2,4	0,7
Miasta	102,7	38,1	0,1	19,1	0,4	0,1	43,7	1,1	0,1
Wieś	954,5	386,5	1,7	523,2	0,9	1,1	39,2	1,3	0,6
Poleskie	1 132,2	125,2	1,8	875,8	5,5	9,3	114,0	0,1	0,5
Miasta	148,8	37,5	0,5	36,7	0,6	0,3	73,2	0,0	0,0
Wieś	983,4	87,7	1,3	839,1	4,9	9,0	40,8	0,1	0,5
Wołyńskie	2 085,6	327,9	11,1	1455,9	53,4	28,0	207,8	0,1	1,4
Miasta	252,5	63,8	1,0	59,3	3,5	0,6	124,0	0,1	0,2
Wieś	1 833,1	264,1	10,1	1396,6	49,9	27,4	83,8	0,0	1,2
Poznańskie	2 339,6	2 089,2	1,4	2,4	191,3	2,5	50,0	0,0	2,8
Miasta	771,5	692,1	0,7	1,4	31,6	0,7	44,3	0,0	0,7
Wieś	1 568,1	1 397,1	0,7	1,0	159,7	1,8	5,7	0,0	2,1
Pomorskie	1 884,4	1 648,5	1,4	2,6	190,4	5,0	33,6	0,0	2,9
Miasta	669,4	593,2	0,7	1,9	40,6	1,6	30,3	0,0	1,1
Wieś	1 215,0	1 055,3	0,7	0,7	149,8	3,4	3,3	0,0	1,8
Śląskie	1 295,0	1 195,0	0,8	0,4	77,3	1,4	19,0	0,0	1,1
Miasta	418,4	373,1	0,4	0,3	27,3	0,5	16,4	0,0	0,4
Wieś	876,6	821,9	0,4	0,1	50,0	0,9	2,6	—	0,7
Krakowskie	2 297,8	2 045,6	51,8	12,0	6,9	0,7	173,6	0,0	7,2
Miasta	579,6	426,6	3,7	0,6	4,1	0,3	143,6	0,0	0,7
Wieś	1 718,2	1 619,0	48,1	11,4	2,8	0,4	30,0	0,0	6,5
Lwowskie	3 126,3	1 447,7	1 305,3	9,0	13,1	4,1	342,4	0,1	4,6
Miasta	775,7	371,4	138,2	1,9	4,9	0,6	257,8	0,0	0,9
Wieś	2 350,6	1 076,3	1 167,1	7,1	8,2	3,5	84,6	0,1	3,7
Stanisławowskie	1 480,3	246,0	1 079,0	0,9	12,5	0,6	139,7	0,2	1,4
Miasta	295,2	86,8	99,6	0,4	5,1	0,2	102,8	0,1	0,2
Wieś	1 185,1	159,2	979,4	0,5	7,4	0,4	36,9	0,1	1,2
Tarnopolskie	1 600,4	586,6	872,0	1,9	3,7	1,4	134,1	0,1	0,6
Miasta	271,8	102,5	73,9	0,4	0,6	0,1	94,2	0,0	0,1
Wieś	1 328,6	484,1	798,1	1,5	3,1	1,3	39,9	0,1	0,5

^a Wyznania ewangelickie: augsburskie, reformowane i unijne.

(dok. str. 25)

TABL. 19. LUDNOŚĆ WEDŁUG WYZNANIA I JĘZYKA OJCZYSTEGO
W 1931 R.

Wyznania	Ogółem	Język ojczysty							inne i nie podane
		polski	ukra- iński	ruski	biało- ruski	ro- syj- ski	nie- miec- ki	ży- dow- ski i he- brajski	
Ogółem	31 915,8	21993,4	3222,0	1219,6	989,9	138,7	741,0	2 732,6	878,6
Rz. kat.: obrz. łac.	20 670,1	20333,3	12,6	12,9	77,8	1,9	118,5	—	113,1
obrz. gr. kat.	3 336,2	487,0	1676,8	1163,8	2,3	0,9	0,3	—	5,1
Prawosławne . . .	3 762,5	497,3	1501,3	38,7	903,6	99,6	0,1	—	721,9
Ewangelickie ^a . .	835,2	219,0	6,7	0,5	0,5	0,7	598,9	—	8,9
Inne chrześcijań- skie	145,4	55,1	23,2	2,7	4,2	35,0	15,9	—	9,3
Mojżeszowe	3 113,9	371,9	0,2	0,3	0,2	0,4	6,8	2 731,4	2,7
Inne niechrześci- jańskie	6,8	4,4	0,1	0,1	1,0	0,1	0,0	—	1,1
Nie określone i nie podane	45,7	25,4	1,1	0,6	0,3	0,1	0,5	1,2	16,5

^a Wyznania ewangelickie: augsburskie, reformowane i unijne.

TABL. 20. ZMIANY SKŁADU WYZNANIOWEGO LUDNOŚCI

Lata	Ogółem	Wyznanie					
		rzymskokat.		prawo- sławne	ewange- lickie	mojże- szowe	inne
		obrz. łac.	obrz. gr. kat.				
Ludność w tysiącach							
Okolo 1900	25 106	13 957	3 104	3 573	1 473	2 941	58
1921 ^a	27 176	17 365	3 031	2 848	1 002	2 846	84
1931 ^a	32 107	20 824	3 359	3 787	841	3 137	159
Ludność w odsetkach							
Okolo 1900	100,0	55,6	12,4	14,2	5,9	11,7	0,2
1921 ^a	100,0	63,9	11,1	10,5	3,7	10,5	0,3
1931 ^a	100,0	64,8	10,5	11,8	2,6	9,8	0,5
Zmiany w tysiącach							
1900—1931	+7 001	+6 867	+255	+214	-632	+196	+101
1900—1921	+2 070	+3 408	- 73	-725	-471	- 95	+ 25
1921—1931	+4 931	+3 459	+328	+939	-161	+291	+ 75
Zmiany w odsetkach w stosunku do stanu na początku okresu							
1900—1931	+27,9	+49,2	+ 8,2	+ 6,0	-42,9	+ 6,7	+174,1
1900—1921	+ 8,2	+24,4	- 2,4	-20,3	-32,0	- 3,2	+ 44,8
1921—1931	+18,1	+19,9	+10,8	+33,0	-16,1	+10,2	+ 89,3

^a Ludność o wyznaniu niewiadomym rozdzielono proporcjonalnie do ludności o wyznaniu wiadomym.

U w a g a. Z wojskiem skoszarowanym. W 1931 r. wojsko skoszarowane podzielono szacunkowo na wyznania. Składniki przyrostu ludności według wyznania ob. dział III, tabl. 2, str. 40.

TABL. 21. LUDNOŚĆ ŚWIATA WEDŁUG WYZNANIA^a OKOŁO 1920 R.

Wyznanie	Ogółem	Europa	Azja	Afryka	Amer- ryka	Au- stralia
	w milionach					
Ogółem	1 818	450	1 020	130	210	8
Chrześcijańskie	679	426	31	14	201	7
w tym:						
katolickie	331	191	16	2	121	1
ewangelickie	205	112	5	4	79	5
prawosławne	132	119	11	1	1	0
Niechrześcijańskie	1 128	18	985	116	8	1
w tym:						
mojżeszowe	12	9	1	1	1	0
mahometańskie	230	8	193	29	0	0
brahmanizm	238	0	238	0	0	0
buddyzm, konfucjonizm, taoizm	488	0	488	0	0	0
szintoizm	40	—	40	0	0	0
pogańskie i fetyszyzm	119	—	25	86	7	1
Niewiadome	11	6	4	0	1	0

^a Liczby szacunkowe; różnią się od liczb podanych w tabl. 6, str. 15.

Źródło: Gaetano Zingali *Demografia (Trattato Italiano d'Igiene. Monografia 184)*, Turyn 1930.

TABL. 22. LUDNOŚĆ NIEKTÓRYCH KRAJÓW EUROPEJSKICH WEDŁUG WYZNANIA

Kraje	Rok spisu	Ogółem	Wyznanie					inne i niewia- dome
			rzymsko- katolic- kie ^a	ewan- gelickie	prawo- sławne	Inne chrześci- jańskie	mojże- szowe	
w odsetkach								
Austria	1934	100,0	90,4	4,4	0,0	0,5	2,8	1,9
Bulgaria	1926	100,0	0,7	0,1	83,4	0,5	0,8	14,5
Czechosłow.	1930	100,0	73,7	7,7	5,0	5,4	2,4	5,8
Estonia	1922	100,0	19,3	78,2	.	1,6	0,3	0,6
Finlandia	1930	100,0	0,0	96,7	1,8	.	0,1	1,4
Grecja	1928	100,0	0,6	0,1	96,1	.	1,2	2,0
Holandia	1930	100,0	36,5	45,5	.	.	1,4	16,6
Irlandia	1926	100,0	92,6	7,0	.	.	0,1	0,3
Jugosławia	1931	100,0	37,8	1,7	48,7	0,1	0,5	11,2
Litwa	1923	100,0	85,7	3,8	0,2	.	7,6	2,7
Łotwa	1935	100,0	24,4	61,6	8,9	.	4,8	0,3
Niemcy	1933	100,0	32,1	61,9	0,2	0,3	0,8	4,7
Norwegia	1930	100,0	0,1	99,0	.	.	0,0	0,9
Polska	1931	100,0	75,2	2,6	11,8	0,5	9,8	0,1
Rumunia	1934	100,0	16,0	6,4	70,8	.	4,8	2,0
Szwajcaria	1930	100,0	41,0 ^b	57,3	.	.	0,4	1,3
Szwecja	1930	100,0	0,1	99,5	.	.	0,1	0,3
Węgry	1930	100,0	67,2	27,0	0,5	.	5,1	0,2
Włochy	1931	100,0	99,6	0,2	0,0	.	0,1	0,1

^a Wszystkich obrządków. ^b Łącznie z prawosławnymi.

Źródła: *Statistique Générale de la France. Annuaire Statistique 1937*; *Pariz 1938*; *Hübners Weltstatistik, Wiedeń 1939*.

TABL. 23. ANALFABETYZM WEDŁUG PŁCI I WIEKU

Lata spisu Miasta Wieś Płeć	Nie umiało czytać ani pisać osób w wieku lat								
	10 i wię- cej ^a	10-14	15-19	20-24	25-29	30-39	40-49	50-59	60 i wię- cej
	w odsetkach ogółu osób danego wieku								
Polska									
Ogółem 1921	33,1	29,7	24,0	23,7	25,7	31,5	38,6	46,6	54,2
Miasta	18,7	13,5	11,6	12,0	13,4	17,8	23,6	30,7	37,1
Wieś	38,1	34,4	28,0	28,0	30,7	37,2	44,4	52,1	59,4
Ogółem 1931	23,1	6,6	12,4	16,9	17,1	21,4	30,3	38,6	50,0
Miasta	12,2	2,3	4,2	6,2	7,4	10,5	16,4	22,6	33,4
Wieś	27,6	8,0	15,5	21,4	21,3	26,4	36,7	45,5	56,3
Mężczyźni 1921	30,0	29,6	22,6	20,5	21,7	25,3	32,9	41,8	50,9
1931	17,8	5,8	9,8	13,7	12,8	15,0	21,9	30,3	43,4
Miasta	8,9	2,5	3,6	5,3	5,9	7,5	11,3	15,9	25,1
Wieś	21,3	6,9	12,1	16,9	15,5	18,2	26,6	36,3	49,6
Kobiety 1921	35,7	29,7	25,2	25,7	29,3	36,7	43,9	51,1	57,3
1931	27,9	7,4	14,8	19,8	21,2	27,1	37,6	45,9	55,6
Miasta	15,0	2,1	4,7	6,9	8,7	13,0	20,6	28,3	39,4
Wieś	33,4	9,1	18,7	25,4	26,8	33,8	45,5	53,6	62,3
Woj. centralne									
Ogółem 1921	31,7	25,1	20,6	22,3	25,1	31,4	38,8	47,6	56,2
1931	22,3	3,7	7,4	11,3	15,1	22,6	32,5	41,6	54,2
Miasta	15,6	2,6	4,2	6,5	9,6	14,7	22,2	29,5	41,1
Wieś	25,9	4,2	9,0	13,9	18,3	27,3	38,9	48,8	60,6
Mężczyźni 1931	17,9	3,9	7,4	10,0	11,8	16,8	24,6	33,2	47,0
w tym wieś	21,0	4,3	8,8	12,2	14,1	20,2	29,7	39,9	53,8
Kobiety 1931	26,3	3,5	7,4	12,3	18,2	27,9	39,6	49,0	60,0
w tym wieś	30,5	4,0	9,1	15,5	22,4	34,1	47,4	56,8	66,6
Woj. wschodnie									
Ogółem 1921	64,7	71,0	58,6	55,6	53,8	59,9	67,6	73,0	79,0
1931	41,0	17,0	31,1	37,3	35,6	39,1	49,3	60,1	68,7
Miasta	15,6	3,8	7,3	10,0	11,0	13,6	20,1	28,1	37,3
Wieś	45,5	18,9	35,1	41,9	40,0	44,2	54,8	66,0	74,1
Mężczyźni 1931	27,3	12,9	20,2	24,7	21,2	21,3	29,8	44,6	58,0
w tym wieś	30,2	14,2	22,6	27,5	23,5	23,9	33,3	49,6	63,4
Kobiety 1931	53,6	21,2	40,7	49,1	48,9	55,6	67,2	73,9	77,8
w tym wieś	59,6	23,7	46,0	55,7	55,6	63,2	74,6	80,7	83,5
Woj. zachodnie									
Ogółem 1921	4,2	2,7	1,8	1,9	2,2	2,5	3,6	7,2	13,4
1931	2,7	0,6	0,9	1,2	1,3	1,8	2,6	3,9	11,6
Miasta	2,0	0,5	0,6	0,8	0,8	1,0	1,5	2,8	10,2
Wieś	3,2	0,6	1,0	1,4	1,6	2,3	3,4	4,5	12,2
Mężczyźni 1931	2,5	0,6	1,0	1,4	1,4	1,8	2,7	3,5	10,0
w tym wieś	3,1	0,7	1,2	1,7	1,7	2,4	3,5	4,2	10,9
Kobiety 1931	2,9	0,6	0,7	1,0	1,2	1,8	2,6	4,4	12,9
w tym wieś	3,3	0,6	0,8	1,2	1,6	2,3	3,2	4,9	13,5
Woj. południowe									
Ogółem 1921	31,5	26,2	21,4	19,9	22,1	29,2	38,7	48,8	57,7
1931	24,2	8,2	14,7	20,7	17,0	18,6	28,9	39,8	53,5
Miasta	11,6	2,5	5,9	8,1	6,9	7,8	12,9	20,3	32,6
Wieś	28,2	9,5	17,6	24,9	20,3	22,2	34,5	46,3	60,0
Mężczyźni 1931	20,1	7,4	12,6	18,5	15,2	14,6	21,9	31,8	47,1
w tym wieś	23,7	8,6	15,2	22,1	18,0	17,5	26,7	37,9	53,6
Kobiety 1931	27,9	9,0	16,7	22,7	18,8	22,0	34,5	46,5	59,1
w tym wieś	32,4	10,5	19,9	27,6	22,6	26,3	40,7	53,5	65,8

^a Łącznie z ludnością w wieku niewładowym,

TABL. 24. ANALFABETYZM WŚRÓD LUDNOŚCI W WIEKU 10 LAT I WIĘCEJ W 1931 R.

Województwa	Miasta i wieś		Miasta			Wieś			
	Nie umiało czytać ani pisać osób								
	Ogółem	mężczyzn	ko-biet	razem	mężczyzn	ko-biet	razem	mężczyzn	ko-biet
	w odsetkach ogółu ludności								
Polska	23,1	17,8	27,9	12,2	8,9	15,0	27,6	21,3	33,4
M. st. Warszawa	10,0	6,9	12,6	10,0	6,9	12,6	x	x	x
Warszawskie	21,8	18,3	25,0	18,9	15,1	22,3	22,5	19,1	25,8
Łódzkie	22,7	18,5	26,6	17,7	13,3	21,3	26,8	22,3	31,1
Kieleckie	25,7	21,0	30,1	17,9	13,7	21,5	28,8	23,7	33,6
Lubelskie	24,6	19,3	29,6	18,6	14,4	22,3	26,1	20,4	31,5
Białostockie	23,1	15,5	30,0	14,5	9,7	18,7	26,2	17,6	34,2
Wileńskie	29,1	20,8	36,6	13,6	8,9	17,5	33,5	23,9	42,3
Nowogródzkie	34,9	21,5	47,3	14,1	7,7	20,1	37,3	23,1	50,5
Poleskie	48,4	31,1	64,2	16,1	9,5	22,0	53,9	34,7	71,4
Wolyńskie	47,8	32,2	62,3	18,1	11,5	23,9	52,3	35,3	68,3
Poznańskie	7,6	6,9	8,2	4,5	3,7	5,3	9,1	8,5	9,7
Pomorskie	8,3	7,4	9,1	5,3	4,2	6,4	10,0	9,2	10,7
Śląskie	1,5	1,3	1,6	1,4	1,1	1,6	1,5	1,3	1,6
Krakowskie	13,7	13,0	14,4	7,4	5,8	8,7	16,1	15,6	16,6
Łwowski	23,1	19,7	26,1	10,3	7,2	12,8	27,9	24,1	31,3
Stanisławowskie	36,6	28,1	44,3	17,1	12,1	21,4	41,8	32,2	50,6
Tarnopolskie	29,8	23,4	35,4	18,7	13,8	23,0	32,1	25,4	38,1

TABL. 25. LUDNOŚĆ W MIASTACH I NA WSI WEDŁUG ŹRÓDŁA UTRZYMANIA I STANOWISKA SPOŁECZNEGO W 1931 R.

Zawodowo czynni oraz członkowie rodzin na ich utrzymaniu

Działy zawodu	Miasta				Wieś			
	Ogółem	Samo-dziel-ni	Najemni		Ogółem	Samo-dziel-ni	Najemni	
			pra-cown.-umy-słowi	robot-nicy ^a			pra-cown.-umy-słowi	robot-nicy ^a
	w tysiącach							
Ogółem	8731,1 ^b	2998,0	986,1	4092,5	23184,7 ^b	17335,7	400,0	5043,5
rolnictwo	609,7	488,4	6,1	115,2	18737,2	16005,9	30,6	2700,7
ogrodn., ryb. i leśn.	44,2	19,7	5,0	19,5	189,8	22,7	18,0	149,1
górnictwo i przemysł	3772,9	1186,0	173,2	2413,7	2405,0	829,6	65,7	1509,7
handel i ubezpiecz.	1484,9	1013,0	152,6	319,3	458,3	401,5	14,3	42,5
komunikacja i transp.	730,4	135,6	129,3	465,5	422,7	38,6	49,5	334,6
służba publ. i kościół	495,0	19,2	270,7	205,1	218,1	1,7	96,7	119,7
szkolnictwo i kultura	213,2	44,5	125,9	42,8	124,9	12,0	101,5	11,4
leczn., utrzym. czyst., zakłady opieki społ.	222,1	90,6	44,9	86,6	53,2	23,5	10,3	19,4
służba domowa	313,0	x	x	313,0	128,1	x	x	128,1
zawód niewiadomy	201,0	1,0	78,4	111,8	49,2	0,2	13,4	28,3
utrzym. się bez pracy	644,7 ^b	x	x	x	398,2 ^b	x	x	x

^a łącznie z chałupnikami. ^b Osoby utrzymujące się bez pracy zarobkowej (emeryci, inwalidzi, kapitaliści, osoby przebywające w przytułkach, w więzieniach itp.) oraz członkowie ich rodzin nie są podzieleni według stanowiska społecznego.

TABL. 26. LUDNOŚĆ WEDŁUG DZIAŁÓW I WAŻNIEJSZYCH GAŁĘZI ZAWODU W 1931 R.

Działy zawodu Ważniejsze gałęzie zawodu	Czynni i członkowie rodzin				Czynni ^a			
	Ogół- tem	Samodziel- ni	Pra- cown. umysł.	Ro- bot- nicy ^b	Ogół- tem	Samodziel- ni	Pra- cown. umysł.	Ro- bot- nicy ^b
	w tysiącach							
Ogółem	31915,8 ^c	20333,7	1 386,1	9136,0	15321,5 ^c	10020,0	664,5	4 217,0
Rolnictwo	19346,9	16494,3	36,7	2815,9	9 986,0	8557,1 ^d	17,3	1411,6
Ogrodn., ryb. i leśn.	234,0	42,4	23,0	168,6	81,5	16,0	9,1	56,4
Górnictwo i przemysł	6 177,9	2 015,6	238,9	3923,4	2 537,7	756,2	106,2	1675,3
Górnictwo	562,6	0,8	24,7	537,1	175,1	0,3	8,6	166,2
Hutn. i przem. metal.	806,1	245,6	46,5	514,0	331,7	89,0	21,4	221,3
Przemysł: chemiczny	144,9	12,0	17,3	115,6	57,8	4,2	8,4	45,2
mineralny	226,1	23,3	8,8	194,0	83,8	8,0	3,7	72,1
drzewny	555,3	243,9	18,6	292,8	222,7	85,6	7,5	129,6
papierniczy	48,3	4,9	3,5	39,9	19,2	1,7	1,6	15,9
włókienniczy	497,9	49,5	23,5	424,9	251,0	20,9	10,8	219,3
skórzany	92,8	43,1	1,9	47,8	33,5	14,1	0,9	18,5
odzieżowy	1 074,0	757,7	3,5	312,8	504,6	312,8	1,8	190,0
spożywczy	735,4	311,3	39,5	384,6	288,1	112,1	16,7	159,3
poligraficzny	71,3	22,6	5,4	43,3	35,2	8,9	2,8	23,5
budowlany	647,9	293,4	20,1	334,4	235,8	95,7	10,5	129,6
Wodociągi, elektr. i gaz	65,6	0,2	11,3	54,1	22,0	0,1	4,6	17,3
Handel i ubezpiecz.	1 943,2	1 414,5	166,9	361,8	813,2	548,0	85,6	179,6
Handel towarowy	1 375,1	1 101,2	82,6	191,3	562,2	417,5	43,4	101,3
Domy czynszowe i zakłady gastronomiczne	414,9	246,0	16,1	152,8	186,9	107,8	7,7	71,4
Obrót pieniężny	66,2	2,2	51,3	12,7	31,2	0,9	25,6	4,7
Pryw. zakłady ubez.	10,6	1,0	8,6	1,0	5,0	0,3	4,3	0,4
Pośrednictwo	71,0	62,0	6,2	2,8	25,2	20,6	3,3	1,3
Komunikacja i transp.	1 153,1	174,2	178,8	800,1	340,5	51,0	67,1	222,4
Poczta, telefon, teleg.	108,3	—	44,7	63,6	40,2	—	21,9	18,3
Żegluga wodna i powietrzna	9,9	1,8	1,6	6,5	4,1	0,6	0,8	2,7
Koleje	700,0	—	115,7	584,3	187,8	—	37,4	150,4
Tramwaje i autobusy w miastach	38,9	0,0	3,1	35,8	12,0	0,0	1,1	10,9
Inny transp. i komunik.	253,8	172,4	6,6	74,8	83,9	50,4	3,3	30,2
Dozór drog. i wodny	42,2	—	7,1	35,1	12,5	—	2,6	9,9
Służba publ. i kościoł	713,1	20,9	367,4	324,8	294,8	8,0	169,1	117,7
Administracja publ.	304,3	—	192,5	111,8	116,7	—	81,3	35,4
Sądown. i adwokatura	86,2	20,9	53,6	11,7	38,0	8,0	26,4	3,6
Służba bezp. publ.	181,5	0,0	15,9	165,6	70,4	0,0	5,8	64,6
Kościół i związki wyzn.	118,2	—	89,1	29,1	58,5	—	47,2	11,3
Organizacje społeczne	21,4	—	15,2	6,2	10,4	—	7,8	2,6
Szkolnictwo i kultura	338,1	56,5	227,4	54,2	181,0	27,3	129,2	24,5
Szkolnictwo	234,0	3,8	195,7	34,5	122,9	1,4	107,8	13,7
Wychow. pozaszkolne	51,3	35,2	9,7	6,4	30,8	17,8	8,4	4,6
Prasa, wydawnictwa i czytelnie	11,7	0,9	7,9	2,9	6,5	0,4	4,5	1,6
Widowiska	31,9	13,2	11,1	7,6	16,0	5,7	6,7	3,6
Leczn., utrzym. czyst., zakłady opieki społ.	275,3	114,1	55,2	106,0	151,9	55,7	32,9	63,3
Leczn. i profilaktyka	124,6	41,4	49,0	34,2	70,7	20,8	29,0	20,9
Higiena osobista i utrzym. czystości	137,2	72,7	2,3	62,2	71,4	34,9	1,1	35,4
Służba domowa	441,1	—	—	441,1	415,4	—	—	415,4
Utrzym. się bez pracy	1 042,9 ^c	—	—	—	411,0 ^c	—	—	—

a Łącznie z pomagającymi członkami rodzin. b—c Ob. uwagi a—b do tabl. 25, str. 29. d Liczba częściowo oparta na szacunku.

TABL. 27. LUDNOŚĆ WEDŁUG ŹRÓDŁA UTRZYMANIA, WYZNANIA I STANOWISKA SPOŁECZNEGO W 1931 R.

Ważniejsze wyznania Stanowisko społeczne	Ogo- łęb ^{ab}	Źródło utrzymania						
		Rol- nic- two ^c	Prze- mysł	Hand- del	Ko- mu- nika- cja	Szkol- nictwo i kul- tura	Służ- ba do- mowa	Inne ^b
w tysiącach								
Ogółem	31915,8	19346,9	6177,9	1943,2	1153,1	338,1	441,1	2515,5
Rz. kat. obrz. łaciński	20670,1	12161,7	4317,9	712,3	942,1	233,1	342,9	1960,1
Samodzielni zatrudniający siły najemne	1 201,6	951,5	174,2	48,3	4,2	1,2	—	22,2
Samodzielni nie zatrudniający sił najemnych	9 991,1	8 671,5	855,6	317,4	47,3	16,5	—	82,8
Pracownicy umysłowi	1 038,7	30,5	162,5	95,4	163,9	169,8	—	416,6
Robotnicy i chałupnicy	7 378,9	2 241,3	3125,6	251,2	726,7	45,6	342,9	645,6
Rz. kat. obrz. gr. kat.	3 336,2	2 940,4	193,4	23,2	31,4	13,5	38,3	96,0
Samodz.: zatr. siły naj. nie zatr. sił naj.	155,4	147,7	6,2	0,8	0,1	0,0	—	0,6
Pracownicy umysłowi	2 534,7	2 454,9	64,4	8,7	2,1	1,0	—	3,6
Robotnicy i chałupnicy	39,0	0,5	2,3	3,1	2,4	10,9	—	19,8
Prawosławne	546,6	326,8	120,5	10,6	26,8	1,6	38,3	22,0
Samodz.: zatr. siły naj. nie zatr. sił naj.	3 762,5	3 475,7	127,9	22,7	24,6	7,9	23,6	80,1
Pracownicy umysłowi	118,1	113,1	4,0	0,6	0,1	0,1	—	0,2
Robotnicy i chałupnicy	3 285,6	3 209,5	53,8	14,0	1,9	1,2	—	5,2
Pracownicy umysłowi	41,9	1,0	4,7	2,9	4,2	4,6	—	24,5
Robotnicy i chałupnicy	272,9	137,1	65,4	5,2	18,4	2,0	23,6	21,2
Ewangelickie ^c	835,2	494,2	198,3	40,1	13,0	9,9	12,4	67,3
Samodz.: zatr. siły naj. nie zatr. sił naj.	123,0	97,5	18,9	4,6	0,3	0,1	—	1,6
Pracownicy umysłowi	364,2	300,1	37,1	20,4	1,3	1,1	—	4,2
Robotnicy i chałupnicy	53,6	2,4	19,5	7,5	2,6	7,6	—	14,0
Mojżeszowe	240,5	73,1	122,8	7,6	8,8	1,1	12,4	14,7
Samodz.: zatr. siły naj. nie zatr. sił naj.	3 113,9	125,1	1313,3	1140,5	139,4	72,6	22,5	300,5
Pracownicy umysłowi	234,4	17,6	137,4	60,3	3,8	0,9	—	14,4
Robotnicy i chałupnicy	1 860,9	80,5	654,4	936,3	112,7	34,1	—	42,9
Pracownicy umysłowi	206,6	2,2	48,9	57,4	5,3	33,8	—	59,0
Robotnicy i chałupnicy	659,1	22,5	472,6	86,5	17,6	3,8	22,5	33,6
w odsetkach								
Ogółem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Rz. kat.: obrz. łaciński obrz. gr. kat.	64,8	62,8	69,9	36,6	81,7	68,9	77,7	77,9
Prawosławne	10,4	15,2	3,1	1,2	2,7	4,0	8,7	3,8
Ewangelickie ^c	11,8	17,9	2,1	1,2	2,1	2,3	5,4	3,2
Mojżeszowe	2,6	2,6	3,2	2,1	1,1	3,0	2,8	2,7
Ogółem	9,8	0,7	21,3	58,7	12,1	21,5	5,1	11,9
Ogółem	100,0	-60,6	19,3	6,1	3,6	1,0	1,5	7,9
Rz. kat. obrz. łaciński	100,0	58,8	20,9	3,4	4,6	1,1	1,7	9,5
Samodz.: zatr. siły naj. nie zatr. sił naj.	100,0	79,2	14,5	4,0	0,4	0,1	—	1,8
Pracownicy umysłowi	100,0	86,8	8,5	3,2	0,5	0,2	—	0,8
Robotnicy i chałupnicy	100,0	2,9	15,6	9,2	15,8	16,4	—	40,1
Rz. kat. obrz. gr. kat.	100,0	30,4	42,4	3,4	9,8	0,6	4,6	8,8
Samodz.: zatr. siły naj. nie zatr. sił naj.	100,0	88,1	5,8	0,7	1,0	0,4	1,1	2,9
Pracownicy umysłowi	100,0	95,0	4,0	0,5	0,1	0,0	—	0,4
Robotnicy i chałupnicy	100,0	96,9	2,5	0,3	0,1	0,0	—	0,2
Prawosławne	100,0	1,3	5,9	7,9	6,1	28,0	—	50,8
Ewangelickie ^c	100,0	59,8	22,1	1,9	4,9	0,3	7,0	4,0

a W sumach ogólnych uwzględnieni są dożywotnicy, nie podzieleni według stanowiska społecznego. b W tym osoby utrzymujące się bez pracy zarobkowej (emeryci, inwalidzi, kapitaliści, osoby przebywające w przytułkach, w więzieniach itp.) oraz członkowie ich rodzin nie są podzieleni według stanowiska społecznego. c Wyznania ewangelickie: augsburskie, reformowane i unijne. (dok. str. 32)

TABL. 27. LUDNOŚĆ WEDŁUG ŹRÓDŁA UTRZYMANIA, WYZNANIA I STANOWISKA SPOŁECZNEGO W 1931 R. (dok.)

Ważniejsze wyznania Stanowisko społeczne	Ogół- tem ^a b	Źródło utrzymania						
		Rol- nic- two ^d	Prze- mysł	Hand- el	Ko- mu- nika- cja	Szko- lnictwo i kul- tura	Służ- ba do- mowa	Inne ^b
w odsetkach (dok.)								
Prawosławne	100,0	92,4	3,4	0,6	0,7	0,2	0,6	2,1
Samodz.: zatr. siły naj.	100,0	95,8	3,4	0,5	0,1	0,0	—	0,2
nie zatr. sił naj.	100,0	97,7	1,6	0,4	0,1	0,0	—	0,2
Pracownicy umysłowi	100,0	2,3	11,2	7,0	10,1	11,1	—	58,3
Robotnicy i chałupnicy	100,0	50,2	24,0	1,9	6,7	0,7	8,7	7,8
Ewangelickie ^c	100,0	59,2	23,7	4,8	1,6	1,2	1,5	8,0
Samodz.: zatr. siły naj.	100,0	79,3	15,4	3,7	0,2	0,1	—	1,3
nie zatr. sił naj.	100,0	82,4	10,2	5,6	0,4	0,3	—	1,1
Pracownicy umysłowi	100,0	4,5	36,3	14,0	4,9	14,2	—	26,1
Robotnicy i chałupnicy	100,0	30,4	51,1	3,1	3,7	0,5	5,1	6,1
Mojżeszowe	100,0	4,0	42,2	36,6	4,5	2,3	0,7	9,7
Samodz.: zatr. siły naj.	100,0	7,5	58,6	25,7	1,6	0,4	—	6,2
nie zatr. sił naj.	100,0	4,3	35,2	50,3	6,1	1,8	—	2,3
Pracownicy umysłowi	100,0	1,0	23,6	27,8	2,6	16,4	—	28,6
Robotnicy i chałupnicy	100,0	3,4	71,7	13,1	2,7	0,6	3,4	5,1
Rz. kat. obrz. łaciński	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Samodz.: zatr. siły naj.	5,8	7,8	4,0	6,8	0,5	0,5	—	1,1
nie zatr. sił naj.	48,3	71,3	19,8	44,5	5,0	7,1	—	4,2
Pracownicy umysłowi	5,0	0,3	3,8	13,4	17,4	72,8	—	21,3
Robotnicy i chałupnicy	35,7	18,4	72,4	35,3	77,1	19,6	100,0	32,9
Rz. kat. obrz. gr. kat.	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Samodz.: zatr. siły naj.	4,6	5,0	3,2	3,5	0,3	0,3	—	0,7
nie zatr. sił naj.	76,0	83,5	33,3	37,4	6,7	7,4	—	3,7
Pracownicy umysłowi	1,2	0,0	1,2	13,3	7,6	80,8	—	20,6
Robotnicy i chałupnicy	16,4	11,1	62,3	45,8	85,4	11,5	100,0	22,9
Prawosławne	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Samodz.: zatr. siły naj.	3,1	3,3	3,1	2,8	0,3	0,4	—	0,3
nie zatr. sił naj.	87,3	92,3	42,0	61,6	7,8	15,3	—	6,6
Pracownicy umysłowi	1,1	0,0	3,7	12,9	17,1	59,2	—	30,5
Robotnicy i chałupnicy	7,3	4,0	51,2	22,7	74,8	25,1	100,0	26,4
Ewangelickie ^c	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Samodz.: zatr. siły naj.	14,7	19,7	9,5	11,5	1,9	1,0	—	2,4
nie zatr. sił naj.	43,6	60,7	18,7	50,8	10,1	11,3	—	6,2
Pracownicy umysłowi	6,4	0,5	9,8	18,7	20,2	76,2	—	20,8
Robotnicy i chałupnicy	28,8	14,8	62,0	19,0	67,8	11,5	100,0	21,8
Mojżeszowe	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Samodz.: zatr. siły naj.	7,5	14,1	10,5	5,3	2,8	1,2	—	4,8
nie zatr. sił naj.	59,8	64,3	49,8	82,1	80,8	47,0	—	14,3
Pracownicy umysłowi	6,6	1,8	3,7	5,0	3,8	46,6	—	19,7
Robotnicy i chałupnicy	21,2	18,0	36,0	7,6	12,6	5,2	100,0	11,1

TABL. 28. LUDNOŚĆ ŚWIATA WEDŁUG ZAWODU OKOŁO 1930 R.
Ludność zawodowo czynna

Części świata	Ogółem	Rołnictwo	Górnictwo i przemysł	Inne zawody
	w odsetkach			
Ogółem	100,0	60,5	12,6	26,9
Europa	100,0	55,6	22,2	22,2
Azja	100,0	66,7	6,7	26,6
Afryka	100,0	75,0	1,7	23,3
Ameryka	100,0	36,7	20,0	43,3
Australia i Oceanja	100,0	25,0	25,0	50,0

Źródło: J. W. Nixon *On the Statistics available concerning the occupied population of the world and its distribution. Revue de l'Institut International de Statistique*, nr 3, Haga 1938.

TABL. 29. LUDNOŚĆ WEDŁUG ZAWODU W NIEKTÓRYCH KRAJACH

Kraje ^a	Rok spisu	Rołnictwo	Działy poza rołnictwem	Utrzymujący się bez pracy zarob.	Samodzielni w rołnictwie w % ogółu ludności	Górnictwo i przemysł	Handel i ubezpieczenia	Komunikacja i transport	Inne zawody
		w odsetkach ogółu ludności			w rołnictwie	w odsetkach ludności poza rołnictwem			
		Zawodowo czynni oraz członkowie rodzin na ich utrzymaniu							
Z. S. R. R.	1926	77,6	20,6	1,8	.	41,2	10,7	13,6	34,5
Bulgaria	1926	74,6	23,8	1,6	.	45,4	17,1	9,0	28,5
Polska ^a	1921	63,9	33,0	3,1	.	47,7	17,2	9,4	25,7
	1931	60,9	35,8	3,3	.	49,3	15,5	9,2	26,0
Finlandia	1930	59,4	36,2	4,4	.	45,9	11,2	10,2	32,7
Estonia	1934	58,8	36,3	4,9	.	46,6	13,6	9,4	30,4
Węgry	1930	51,8	43,4	4,8	.	50,8	13,8	9,0	26,4
Norwegia	1930	35,5	55,7	8,8	.	47,9	17,0	17,0	18,1
Szwecja	1930	34,8	57,8	7,4	.	54,8	16,1	12,1	17,0
Dania	1930	29,6	59,3	11,1	.	47,9	18,3	11,6	22,2
Szwajcaria	1930	22,7	69,4	7,9	.	59,2	17,2	7,9	15,7
Niemcy	1933	20,9	65,6	13,5	.	59,3	16,4	9,4	14,9
Zawodowo czynni									
Z. S. R. R.	1926	83,2	14,6	2,2	.	42,4	10,3	11,0	36,3
Bulgaria	1926	80,0	18,8	1,2	90,8	48,1	14,5	7,0	30,4
Polska	1931	64,9	32,4	2,7	85,2	46,6	14,9	6,3	32,2
Estonia	1934	63,0	31,0	6,0	81,3	45,0	13,7	7,6	33,7
Finlandia	1930	60,6	33,2	6,2	.	41,5	12,7	8,5	37,3
Grecja	1928	53,7	41,1	5,2	.	38,7	18,5	9,5	33,3
Węgry	1930	49,7	44,5	5,8	60,9	48,2	14,2	6,2	31,4
Włochy	1931	39,2	43,6	17,2	69,5	55,9	15,8	8,3	20,0
Francja	1931	34,5	62,1	3,4	66,9	52,8	19,6	9,1	18,5
Szwecja	1930	32,2	58,1	9,7	69,0	49,3	18,5	10,2	22,0
Kanada	1931	31,2	68,8	.	.	36,2	17,7	12,1	34,0
Norwegia	1930	30,7	56,1	13,2	71,1	40,1	19,3	14,4	26,2
Dania	1930	27,1	57,8	15,1	63,0	40,0	18,6	8,4	33,0
Niemcy	1933	24,5	60,2	15,3	71,6	56,9	19,1	6,7	17,3
Stany Zj. Am.	1930	22,0	78,0	.	.	40,5	10,5	19,9	29,1
Holandia	1930	20,6	79,4	.	40,6	46,9	19,7	9,5	23,9
Szwajcaria	1930	19,6	71,8	8,6	75,2	55,9	18,7	5,6	19,8
Anglia	1931	5,2	87,3	7,5	29,5	49,0	20,0	8,4	22,6

^a W granicach spisu 1931 r.

Uwaga. Wskutek różnych zasad klasyfikacji dane są częściowo nieporównywalne.

TABL. 30. LUDNOŚĆ MIEJSKA WEDŁUG GRUP WIELKOŚCI MIAST
 Według każdorazowego podziału administracyjnego

Wyszczególnienie	Ogółem	Miasta liczące								
		poni- żej 5	5-10	10- -20	20- -50	50- -100	100- -200	200- -500	500 i więcej	
		tysiący mieszkańców								
Liczba miast . . .	1900	488	291	119	47	22	4	3	1	
	1921	611	354	146	62	36	7	3	2	
	1931	636	308	177	83	46	11	6	3	
Ludność miejska: w tysiącach . . .	1900	4 435	882	794	644	650	262	415	253	535
	1921	6 608	1 008	1 005	842	1 100	563	482	671	937
	1931	8 689	928	1 233	1 099	1 392	688	781	784	1 784
w % ogółu ludności	1900	17,7	3,5	3,2	2,6	2,6	1,0	1,7	1,0	2,1
	1921	24,6	3,8	3,7	3,1	4,1	2,1	1,8	2,5	3,5
	1931	27,2	2,9	3,9	3,4	4,4	2,1	2,4	2,5	5,6

**TABL. 31. ROZWÓJ LUDNOŚCI MIAST LICZĄCYCH W 1931 R. POWYŻEJ
10 000 MIESZKAŃCÓW**

Miasta	Ludność			Miasta	Ludność		
	1900 ^a	1921	1931 ^b		1900 ^a	1921	1931 ^b
	w tysiącach				w tysiącach		
M. st. Warszawa*	593,8	936,7	1179,5	Woj. łódzkie (dok.)			
Woj. warszawskie			Pabianice*	26,8	30,0	45,7	
Płock*	21,6	25,8	33,0	Tomaszów Mazo- wiecki*	20,0	28,3	38,0
Zyrardów*	5,7	21,3	25,1	Zgierz*	19,1	21,1	26,6
Łomża*	17,9	22,0	25,0	Kutno	10,3	16,0	23,4
Pruszków		15,1	23,7	Radomsko	11,8	18,7	23,0
Mława	11,5	17,0	19,6	Zduńska Wola	15,7	18,9	22,9
Ostrów Mazowiecka	8,6	13,4	17,6	Skierniewice	6,2	15,3	20,1
Pultusk	11,4	13,5	16,8	Łowicz	9,1	15,8	17,6
Grodzisk Mazowiecki	2,8	11,3	15,7	Ozorków	11,5	12,6	15,0
Otwock		8,6	15,1	Wieluń	6,7	11,0	14,0
Ostrołęka	7,0	9,1	14,1	Brzeziny	7,6	10,6	13,0
Wołomin		6,2	14,1	Ruda Pabianicka		5,1	12,1
Ciechanów	6,8	12,0	13,9	Aleksandrów Łódzki	6,0	8,2	11,6
Mińsk Mazowiecki	4,1	10,5	13,5	Końskie	6,3	8,3	11,1
Rembertów		1,4	13,2	Łęczyca	7,8	10,3	10,6
Sokołów Podlaski	7,3	8,1	11,9	Sieradz	6,1	9,3	10,5
Sochaczew	5,8	5,1	10,8	Woj. kieleckie			
Wyszków	5,0	9,1	10,8	Częstochowa*	38,4	80,5	117,2
Płońsk	7,9	9,2	10,4	Sosnowiec*		86,5	109,0
Sierpc	5,2	6,7	10,0	Radom*	26,5	61,6	77,9
Woj. łódzkie			Kielce*	18,2	41,3	58,2	
Łódź*	252,9	452,0	604,6	Będzin*	13,5	27,9	47,6
Piotrków Trybunal- ski*	27,8	41,0	51,3	Dąbrowa Górnicza*		39,9	36,9
				Zawiercie*	16,9	29,5	32,9

^a Dla miast b. zaboru rosyjskiego ludność dla 1900 r. podano według spisu 1897 r. ^b Miasta w granicach administracyjnych z dn. I.V 1939 r.

U w a g a. Miasta zaliczono do poszczególnych województw zgodnie z podziałem administracyjnym obowiązującym od dn. I.V 1939 r. Gwiazdką (*) oznaczono miasta wydzielone obecnie z powiatowych związków samorządowych.

TABL. 31. ROZWÓJ LUDNOŚCI MIAST LICZĄCYCH W 1931 R. POWYŻEJ 10 000 MIESZKAŃCÓW (c. d.)

Miasta	Ludność			Miasta	Ludność		
	1900a	1921	1931b		1900a	1921	1931b
	w tysiącach				w tysiącach		
Woj. kieleckie (dok.)				Woj. wołyńskie (dok.)			
Ostrowiec Świętokrzyski*	8,7	19,7	25,9	Krzemieniec	7,9	16,1	21,9
Czeladź	6,0	17,2	21,0	Dubno	5,0	9,1	15,3
Skarżysko-Kamienna		8,2	14,3	Ostróg	8,7	13,0	13,4
Wierzbnik		5,5	13,6	Zdobunów	4,7	7,3	10,2
Jędrzejów	4,6	11,7	12,9	Woj. poznańskie			
Szydłowice	6,9	7,2	10,7	Poznań*	110,1	169,4	246,5
Woj. lubelskie				Kalisz*	20,0	44,6	68,3
Lublin*	39,5	94,4	112,3	Gniezno*	19,2	25,7	30,7
Siedlce*	17,4	30,7	36,9	Ostrów Wielkopolski	10,5	16,4	24,4
Chełm*	11,2	23,2	29,1	Leszno	13,0	16,5	19,4
Zamość	6,0	19,0	24,7	Koło	7,7	11,4	13,8
Biała Podlaska	8,9	13,0	17,4	Krotoszyn	10,6	11,1	13,0
Międzyrzec Podlaski	11,8	12,6	16,8	Konin	7,6	10,0	10,3
Łuków	7,6	12,6	14,0	Kościan	5,8	7,8	10,2
Hrubieszów	6,8	9,6	13,2	Woj. pomorskie			
Kraśnik	5,7	8,3	12,2	Bydgoszcz*	46,9	87,6	117,2
Puławy	5,2	7,2	12,1	Toruń*	24,2	39,4	61,9
Tomaszów Lubelski	6,1	7,1	10,5	Włocławek*	15,4	40,3	56,0
Krasnystaw	2,4	8,9	10,4	Grudziądz*	28,6	33,5	54,0
Woj. białostockie				Gdynia*	0,9 ^d	1,3	38,6 ^e
Białystok*	60,8	76,8	91,1	Inowrocław*	24,0	24,3	34,4
Grodno*	29,2	34,7	49,7	Tczew	12,8	16,2	22,5
Suwałki*	16,6	16,8	21,8	Chojnice	10,6	10,4	14,1
Wołkowysk	8,0	11,1	15,1	Starogard	9,3	10,5	13,2
Augustów	7,1	8,8	12,1	Chełmno	10,4	10,2	12,5
Woj. wileńskie				Wejherowo	6,7	8,8	12,5
Wilno*	138,6	129,0 ^c	195,1	Chełmża	9,0	10,7	11,0
Woj. nowogródzkie				Lipno	4,7	8,5	10,4
Baranowicze		28,1	22,8	Nakło n. Notecią	7,8	7,4	10,3
Lida	7,0	13,4	19,5	Woj. śląskie			
Stonim	12,8	9,6	16,3	Chorzów*	57,9	74,8 ^c	128,9
Woj. poleskie				Katowice*	31,7	45,4 ^c	126,2
Brześć n. Bugiem*	31,0	29,5	50,7	Siemianowice Śląskie	12,2	18,3 ^d	37,8
Pińsk*	28,2	23,5	31,9	Cieszyn	17,3	23,3	28,0
Dawidgródek	7,8	9,8	11,5	Bielsko*	13,3	19,8	25,4
Kobryń	9,5	8,2	10,1	Rybnik	7,2	11,7 ^d	23,0
Woj. wołyńskie				Mysłowice	13,4	17,8 ^d	22,7
Łówne*	14,8	30,5	41,9	Karwina	14,3	19,2	22,3
Łuck*	12,4	21,2	35,6	Tarnowskie Góry	11,9	13,6 ^d	15,5
Kowel*	12,9	20,8	29,1	Mikołów	6,6	8,4 ^d	11,9
Łódzimirz	8,7	11,6	25,6	Bogumin Nowy	5,0	9,6	10,8
				Orłowa	6,7	9,7	10,0

a — b Ob. uwagi a — b na str. 34. c Według spisu 1919 r. d Według spisu 1910 r. e Według spisu 1936 r. — 83,4 tys.

Uwaga. Ob. uwagę na str. 34.

(dok. str. 36)

TABL. 31. ROZWÓJ LUDNOŚCI MIAST LICZĄCYCH W 1931 R. POWYŻEJ 10 000 MIESZKAŃCÓW (dok.)

Miasta	Ludność			Miasta	Ludność		
	1900	1921	1931 ^a		1900	1921	1931 ^a
w tysiącach				w tysiącach			
Woj. krakowskie				Woj. lwowskie (dok.)			
Kraków*	85,3	183,7	219,3	Krosno	4,4	6,3	12,1
Tarnów*	29,3	35,3	44,9	Sokal	9,6	10,2	12,0
Nowy Sącz*	15,1	26,3	30,3	Rawa Ruska	8,5	9,0	11,0
Biała Krakowska	8,3	7,7	22,7	Jaworów	9,9	8,9	10,7
Jaworzno	9,2	15,9	19,1	Żółkiew	8,0	7,9	10,3
Chrzanów	10,0	11,4	17,9	Turka n. Stryjem	6,1	10,0	10,1
Zakopane	5,3	8,8	16,3	Woj. stanisławowskie			
Bochnia	9,4	11,0	12,1	Stanisławów*	27,0	28,2	60,0
Oświęcim	6,8	12,2	12,0	Kołomyja*	32,3	31,7	33,8
Nowy Targ	6,5	8,1	10,7	Stryj*	22,6	27,4	30,5
Jasło	6,6	10,4	10,0	Horodenka	11,6	9,9	12,2
Woj. lwowskie				Kalusz	7,8	6,6	12,1
Lwów*	149,6	219,4	312,2	Śniatyn	11,5	10,6	10,8
Przemyśl*	45,9	48,0	51,0	Bolechów	4,2	3,1	10,7
Boryslaw*	10,7	16,1	41,5	Nadwórna	7,5	6,1	10,4
Drohobycz*	19,4	26,7	32,3	Woj. tarnopolskie			
Rzeszów*	12,7	24,9	26,9	Tarnopol*	28,7	30,9	33,9
Jarosław	22,0	20,0	22,2	Czortków	4,4	5,2	19,0
Sambr	16,3	19,4	21,9	Brody	16,5	10,9	16,4
Sanok	5,8	9,6	14,3	Złoczów	10,1	11,1	13,0
Gródek Jagielloński	11,2	10,5	12,9	Brzeżany	10,6	10,1	11,6
				Buczacz	11,8	7,5	11,1

^a Ob. uwagę ^b na str. 34.

U w a g a. Ob. uwagę na str. 34.

TABL. 32. ROZWÓJ LUDNOŚCI WIELKICH MIAST^a

Miasta	Powierzchnia w km ² 1.1 1939	Ludność						
		około 1860	około 1880	1900	1910	1921	1931	1939
		w tysiącach						
Warszawa	141	158	383	594 ^b	781	937	1 172	1 289
Łódź	59	26	48	253 ^b	408	452	605	672
Lwów	67	68	110	150	196	219	312	318
Poznań	77	51	65	110	150	169	245	272
Kraków	48	50	66	85	143	184	219	259
Wilno	105	60	90	139 ^b	181	129 ^c	195	209
Bydgoszcz	75	22	34	47	53	88	117	141
Częstochowa	48	9	21	38 ^b	73	80	117	138
Katowice	42	8	13	32	43	50	126	134
Sosnowiec	33				99	86	109	130
Lublin	30	16	33	40 ^b	66	94	112	122
Gdynia	66				0,9	1,3	30	120
Chorzów	24	1 ^d	27 ^d	58 ^d	73 ^d	73	81	110
Białystok	39	17		61	80	77	91	107

^a W każdorazowych granicach administracyjnych, bez wojska. ^b 1897 r. ^c 1919 r. ^d Królewska Huta.

TABL. 33. LUDNOŚĆ WIĘKSZYCH MIAST
Płeć. Wiek. Język ojczysty. Wyznanie. Analfabetyzm. Skład zawodowy

Wyszczególnienie	War- szawa	Łódź	Lwów	Po- znań	Kra- ków	Wilno	Kato- wice	Gdy- nia
	w tysiącach							
Ogółem 1921	936.7	452.0	219.4	169.4	183.7	129.0 ^b	45.4 ^b	1.3
Mężczyźni	422.2	204.9	99.3	77.3	83.5	.	.	0.7
Kobiety	514.5	247.1	120.1	92.1	100.2	.	.	0.6
Ogółem 1931 ^a	1171.9	604.6	312.2	246.5	219.3	195.1	126.1	83.4
Płeć i wiek								
Mężczyźni	534.1	278.3	142.3	114.6	98.7	88.3	61.2	44.6
w wieku lat:								
0—9	99.7	57.8	23.0	22.6	15.8	18.1	11.9	8.8
10—19	85.3	45.4	22.7	19.4	17.8	14.8	10.8	5.7
20—29	120.1	58.4	34.9	26.9	23.9	18.2	12.8	11.5
30—39	85.9	42.6	21.8	18.4	14.7	13.3	11.1	11.2
40—49	63.4	32.5	16.7	12.8	11.5	10.1	6.7	4.4
50—59	43.3	23.0	12.7	8.5	8.0	7.5	4.8	1.8
60—69	25.3	13.9	7.4	4.1	4.8	4.4	2.3	0.7
70 i więcej	9.7	4.5	2.9	1.8	2.2	1.9	0.8	0.3
wiek niewiadomy	1.4	0.2	0.2	0.1	0.0	0.0	0.0	0.2
Kobiety	637.8	326.3	169.9	131.9	120.6	106.8	64.9	38.8
w wieku lat:								
0—9	97.1	57.0	22.2	21.8	15.6	17.7	11.6	8.4
10—19	95.7	49.7	25.6	19.9	19.7	15.8	11.0	5.6
20—29	148.6	72.8	42.4	30.9	29.9	23.1	14.9	10.7
30—39	108.7	54.1	28.5	24.6	20.1	17.6	11.4	8.2
40—49	78.4	39.4	20.8	14.9	14.0	13.2	6.8	3.2
50—59	51.9	27.2	15.4	10.0	10.2	9.8	4.9	1.5
60—69	36.8	18.2	9.9	6.0	7.2	6.4	2.9	0.7
70 i więcej	18.8	7.7	4.8	3.7	3.9	3.2	1.4	0.4
wiek niewiadomy	2.1	0.2	0.3	0.1	0.0	0.0	0.0	0.1
Język ojczysty								
1931 ^a Polski	826.2	357.0	198.2	238.2	171.2	128.6	107.0	82.0
Ukraiński	1.2	0.1	24.2	0.2	0.7	0.1	0.1	0.1
Ruski	0.1	0.0	10.9	0.0	0.3	0.1	0.0	0.0
Białoruski	0.6	0.1	0.0	0.0	0.0	1.7	0.0	0.0
Rosyjski	4.0	0.9	0.5	0.2	0.1	7.4	0.1	0.1
Niemiecki	1.9	53.5	2.5	6.4	0.7	0.6	16.9	0.4
Żydowski i hebrajski	333.3	191.7	75.3	1.1	45.8	54.6	1.6	0.4
Inny i nie podany	4.6	1.3	0.6	0.4	0.5	2.0	0.4	0.4
Wyznanie								
1921 Rz. kat.: obrz. łac.	597.8	241.8	111.7	158.1	136.3	.	.	1.2
obrz. gr. kat.	0.4	0.1	27.3	0.1	0.8	.	.	—
Prawosławne	5.8	1.7	0.6	0.2	0.6	.	.	—
Ewangelickie	18.1	49.0	2.7	8.9	0.7	.	.	0.1
Inne chrześcijańskie	0.5	2.2	0.1	0.0	0.0	.	.	0.0
Możeszowe	310.3	156.2	76.9	2.1	45.2	.	.	—
Inne niechrześcijańskie	0.1	0.0	0.0	—	0.0	.	.	—
Nie określił i nie podane	3.7	1.0	0.1	0.0	0.1	.	.	—

^a Dla m. Gdyni zamiast 1931 r. podano 1936 r. ^b 1919 r.

(dok. str. 38)

TABL. 33. LUDNOŚĆ WIĘKSZYCH MIAST (dok.)
Płeć. Wiek. język ojczysty. Wyznanie. Analfabetyzm. Skład zawodowy

Wyszczególnienie	Warszawa	Łódź	Lwów	Poznań	Kraków	Wilno	Katowice	Gdynia
	w tysiącach							
1931^a Rz. kat.: obrz. łac.	783,9	340,2	157,5	236,8	159,4	126,0	113,2	79,1
obrz. gr. kat.	1,0	0,3	49,8	0,4	1,6	0,3	0,2	0,3
Prawosławne	9,0	2,1	1,1	0,5	0,3	9,3	0,2	0,4
Ewangelickie	21,2	56,1	3,6	6,5	1,1	1,8	6,4	1,4
Inne chrześcijańskie	1,1	2,7	0,3	0,2	0,2	2,1	0,2	0,4
Mojżeszowe	352,7	202,5	99,6	2,0	56,5	55,0	5,7	1,6
Inne niechrześcijańskie	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,5	0,0	0,4
Nie określ. i nie podane	2,8	0,7	0,3	0,1	0,2	0,1	0,2	0,3
Analfabetyzm wśród ludności w wieku 10 lat i więcej								
1921 Nie umiało czytać ani pisać osób	121,7	74,7	19,2	2,7	13,3	.	.	.
Mężczyzn	43,0	26,2	5,8	0,9	4,1	.	.	.
Kobiet	78,7	48,5	13,4	1,8	9,2	.	.	.
Niewiadoma umiejętność czytania i pisanja	24,6	10,0	1,6	7,6	0,3	.	.	.
Mężczyzn	9,4	3,4	0,6	2,5	0,2	.	.	.
Kobiet	15,2	6,6	1,0	5,1	0,1	.	.	.
1931ª Nie umiało czytać ani pisać osób	98,0	81,4	21,1	2,1	9,2	19,5	1,1	1,5
Mężczyzn	29,9	26,5	5,5	0,6	2,5	5,6	0,4	0,6
Kobiet	68,1	54,9	15,6	1,5	6,7	13,9	0,7	0,9
Skład zawodowy								
Zawodowo czynni oraz członkowie rodzin na ich utrzymaniu								
1931ª Rolnictwo	4,7	1,9	3,3	2,0	2,0	5,2	0,7	1,4
Samodzielni	2,9	1,1	2,5	0,8	1,4	4,0	-0,3	0,6
Najemni: robotnicy	1,1	0,8	0,5	0,9	0,5	1,0	0,4	0,8
pracownicy umysł.	0,7	0,0	0,3	0,3	0,1	0,2	0,0	0,0
Przemysł	499,7	376,0	93,6	89,1	67,1	67,7	62,4	27,8
Samodzielni	143,1	62,7	28,9	21,2	18,3	26,9	6,6	5,0
Najemni: robotnicy	320,9	295,3	57,1	60,8	42,2	38,4	49,0	21,7
pracownicy umysł.	35,7	18,0	7,6	7,1	6,6	2,4	6,8	1,1
Handel	235,0	103,2	64,2	42,8	45,5	35,1	15,8	12,2
Samodzielni	119,7	63,1	32,1	16,7	23,2	20,3	7,3	6,8
Najemni: robotnicy	74,6	28,8	20,7	15,0	13,2	10,2	4,8	3,4
pracownicy umysł.	40,7	11,3	11,4	11,1	9,1	4,6	3,7	2,0
Komunikacja	104,6	29,3	31,4	33,7	16,5	19,8	13,2	22,3
Samodzielni	22,1	9,9	3,1	1,3	1,5	4,5	0,5	1,3
Najemni: robotnicy	65,4	16,2	21,1	25,0	9,6	10,0	8,7	17,0
pracownicy umysł.	17,1	3,2	7,2	7,4	5,4	5,3	4,0	4,0
Inne zawody ^b	327,9	94,2	119,7	78,9	88,2	67,3	34,0	19,7
Samodzielni	29,5	10,3	8,7	4,0	5,8	4,9	1,5	1,4
Najemni: robotnicy	136,1	43,4	40,0	28,3	32,6	24,9	10,8	10,1
pracownicy umysł.	93,6	23,3	27,5	22,9	19,1	16,9	7,8	4,0

a Ob. uwagę a na str. 37. b Ob. uwagę b do tabl. 27, str. 31.

TABL. 34. MIASTA (GMINY) POWYŻEJ 10 000 MIESZKAŃCÓW ORAZ ICH LUDNOŚĆ W NIEKTÓRYCH KRAJACH WEDŁUG OSTATNICH SPISÓW

Kraje	Liczba miast liczących					Ludność miast liczących					
	10-20	20-50	50-100	100-500	500 i więcej	10 i więcej		20 i więcej		100 i więcej	
	tysiący mieszkańców					tysiący mieszkańców		tysiący mieszkańców		tysiący mieszkańców	
						w ty-się-cach	w % ogó-lu ludn.	w ty-się-cach	w % ogó-lu ludn.	w ty-się-cach	w % ogó-lu ludn.
Anglia z Walią	465 ^a	183	62	46	5	30 884 ^b	77,3	25 899	64,8	15 887	39,8
Belgia	83	40	7	5	—	3 712	45,9	2 630	32,5	940	11,6
Bulgaria	18	9	1	2	—	987	16,2	737	12,1	389	6,4
Dania	36 ^a	7	3	1	1	1 601 ^b	43,2	1 218	32,9	779	21,0
Francja	218	123	46	14	3	16 501	39,4	13 469	32,1	6 691	16,0
Grecja	21	16	1	3	—	1 755	28,3	1 480	23,9	941	15,2
Holandia	86	28	12	4	2	5 046	63,6	3 866	48,7	2 162	27,2
Indie Bryt.	632	269	66	35	3	30 685	8,7	22 148	6,3	9 640	2,7
Irlandia	8	3	1	1	—	760	25,6	658	22,2	468	15,8
Japonia	466	146	54	28	6	31 752	45,8	25 497	36,8	17 518	25,3
Kanada	35	21	7	5	2	3 871	37,3	3 138	30,2	2 328	22,4
Litwa	2	3	—	1	—	216	8,5	194	7,6	108	4,2
Niemcy	312	176	50	44	11	35 701	49,0	31 398	43,1	22 420	30,8
Norwegia	23 ^a	2	2	1	—	720 ^b	25,6	478	17,0	253	9,0
Polska	83	46	11	9	2	6 528	25,8	5 429	21,5	3 349	13,3
Rumunia	107 ^a	22	9	5	—	3 527 ^b	19,6	2 406	13,3	1 063	5,9
Stany Zj. Am.	606 ^e	185 ^f	98	80	13	58 340	47,5	49 243 ^g	40,1	36 326	29,6
Szwecja	22	13	2	2	1	1 772	28,4	1 474	23,6	934	14,9
Węgry	66	33	9	2	1	3 692	42,5	2 820	32,5	1 259	14,5
Włochy	1632 ^a	180	46	17	5	30 016 ^b	70,7	16 061	37,8	7 780	18,3
Z. S. R. R. ^c		62	73	58	6			27 486	16,6	19 978	12,1

a 5 — 20 tys. mieszkańców. b Powyżej 5 tys. mieszkańców. c Szacunek.
d Łącznie z Austrią. e 10 — 25 tys. mieszkańców. f 25 — 50 tys. miesz-
kańców. g Powyżej 25 tys. mieszkańców.

TABL. 35. LUDNOŚĆ MIAST LICZĄCYCH POWYŻEJ MILIONA MIESZKAŃCÓW
Przegląd międzynarodowy

Miasta	Lata	Lud- ność w tys.	Miasta	Lata	Lud- ność w tys.	Miasta	Lata	Lud- ność w tys.
Europa			Europa (dok.)			Ameryka Płn. i Środk.		
Londyn	1937	8 655	Madryt	1934	1 048	Nowy Jork	1934	11 000
w tym bez przedmieść	1937	4 095	Birmingham	1937	1 030	w tym bez przedmieść	1934	7 474
Paryż	1936	4 963	Azja			Chicago	1934	3 491
w tym bez przedmieść	1936	2 830	Tokio	1937	6 274	Filadelfia	1934	2 004
Berlin	1937	4 299	Szanghai	1936	3 552	Detroit	1934	1 487
Łódź	1935	3 642	Osaka	1935	2 990	Los Angeles	1934	1 283
Leningrad	1935	2 740	Peiping	1936	1 556	Meksyk	1933	1 065
Wiedeń	1937	2 087	Tientsin	1936	1 292	Ameryka Płd.		
Hamburg	1937	1 677	Kalkuta	1937	1 261	Buenos-Aires	1936	2 415
Warszawa	1939	1 289	Bombaj	1931	1 161	Rio de Janeiro	1936	1 756
Rzym	1938	1 275	Kanton	1937	1 123	Sao Paulo	1936	1 168
Mediolan	1938	1 204	Nagoja	1935	1 083	Australia		
Barcelona	1934	1 148	Kioto	1935	1 081	Sydney	1937	1 279
Glasgow	1938	1 132	Nankin	1936	1 019	Melbourne	1937	1 024
Wapiesz	1937	1 059	Afryka					
			Kair	1937	1 307			

DZIAŁ III. RUCH LUDNOŚCI

TABL. I. SKŁADNIKI PRZYROSTU LUDNOŚCI Zestawienie ogólne

Lata	Polska	Województwa				
		centralne	wschodnie	zachodnie	południowe	
w tysiącach						
Ludność ^a						
1.I 1895	24 019	9 589	4 338	3 256	6 836	
1.I 1914	30 310 ^b	12 563 ^b	5 377 ^b	4 152	8 218	
1.I 1919	26 282	10 948	3 852	3 987	7 495	
1.I 1924	28 774	11 975	4 812	4 089	7 898	
1.I 1931	31 668	13 263	5 490	4 457	8 458	
1.I 1939	34 849	14 601	6 158	4 888	9 202	
Przyrost rzeczywisty						
1895-1938	10 830 ^b	5 012 ^b	1 820 ^b	1 632	2 366	
1895-1913	6 291 ^b	2 974 ^b	1 039 ^b	896	1 382	
1914-1918	- 4 028 ^b	- 1 615 ^b	- 1 525 ^b	- 165	- 723	
1919-1923	2 492	1 027	960	102	403	
1924-1930	2 894	1 288	678	368	560	
1931-1938	3 181	1 338	668	431	744	
Przyrost naturalny						
1895-1938	16 666	7 237	3 033	2 604	3 792	
1895-1913	8 826	3 717	1 485	1 413	2 211	
1914-1918	- 365 ^b	- 75 ^b	- 150 ^b	10	- 300 ^b	
1919-1923	1 508	659	249	282	318	
1924-1930	3 411	1 421	748	454	788	
1931-1938	3 286	1 365	701	445	775	
Przyrost (+) lub strata (-) na skutek wędrowek						
1895-1938	- 5 836	- 2 225	- 1 213	- 972	- 1 426	
1895-1913	- 2 535 ^b	- 743 ^b	- 446 ^b	- 517	- 829	
1914-1918	- 3 663 ^b	- 1 690 ^b	- 1 375 ^b	- 175	- 423 ^b	
1919-1923	+ 984	+ 368	+ 711	- 180	+ 65	
1924-1930	- 517	- 133	- 70	- 86	- 228	
1931-1938	- 105	- 27	- 33	- 14	- 31	

^a Z wojskiem skoszarowanym. ^b Liczby niepewne.

TABL. 2. SKŁADNIKI PRZYROSTU LUDNOŚCI WEDŁUG WYZNANIA W OKRESIE MIĘDZY SPISAMI LUDNOŚCI 1921 R. I 1931 R.

Województwa Podz. adm. obowiązujący do dn. 31.III 1938 r.	Ogółem	Wyznanie					Inne
		rzymskokat.		prawo- sławne	ewan- gelickie	mojże- szowe	
		obr. łaciński	obr. gr. kat.				
w tysiącach							
Przyrost rzeczywisty na podstawie spisów ludności ^a							
Polska	4 931	3 459	328	939	- 161	291	75
M. st. Warszawa	231	182	1	3	3	43	- 1
Warszawskie . . .	399	374	1	0	7	16	1
Łódzkie	365	294	1	0	18	53	- 1
Kieleckie	380	358	1	0	1	18	2
Lubelskie	365	265	0	58	6	28	8
Białostockie . . .	342	214	1	117	2	4	4
Wileńskie	268	184	1	49	2	18	14
Nowogródzkie . . .	244	106	2	124	1	10	1
Poleskie	385	71	2	283	2	18	9

^a Z wojskiem skoszarowanym. Wojsko skoszarowane podzielono szacunkowo na województwa oraz na wyznania.

U w a g a. Zmiany składu wyznaniowego ludności ob. dział II, tabl. 20, str. 26. (dok. str. 41)

TABL. 2. SKŁADNIKI PRZYROSTU LUDNOŚCI WEDŁUG WYZNANIA W OKRESIE MIĘDZY SPISAMI LUDNOŚCI 1921 R. I 1931 R. (dok.)

Województwa Podz. adm. obowiązujący do dn. 31.III 1938 r.	Wyznanie						
	Ogółem	rzymskokat.		prawo- sławne	ewan- gelickie	mojże- szowe	Inne
		obr. łaciński	obr. gr. kat.				
w tysiącach							
Przyrost rzeczywisty na podstawie spisów ludności^a (dok.)							
Wołyńskie	514	147	11	284	16	30	26
Poznańskie	124	242	0	1	117	3	1
Pomorskie	138	219	0	0	82	1	2
Śląskie	161	182	1	0	26	2	2
Krakowskie	291	258	1	11	1	21	1
Lwowskie	335	172	129	8	1	21	4
Stanisławowskie	223	57	154	0	3	8	1
Tarnopolskie	166	134	24	1	1	5	1
Przyrost naturalny							
Polska	4 943	3 261	489	774	69	326 ^b	24
M. st. Warszawa	67	54	0	0	0	13	0
Warszawskie	413	375	0	0	11	24	3
Łódzkie	371	307	0	0	17	45	2
Kieleckie	493	448	0	0	2	45	0
Lubelskie	420	323	0	40	5	50	2
Białostockie	265	186	0	57	2	18	2
Wileńskie	205	134	0	56	0	9	6
Nowogródzkie	206	86	0	112	0	7	1
Poleskie	241	23	0	206	1	9	2
Wołyńskie	410	66	0	302	13	23	6
Poznańskie	300	295	0	0	6	0	1
Pomorskie	173	171	0	0	2	0	0
Śląskie	219	209	0	0	8	1	1
Krakowskie	322	293	9	1	0	19	0
Lwowskie	427	193	198	0	1	35	0
Stanisławowskie	201	31	154	0	1	15	0
Tarnopolskie	210	69	128	0	0	13	0
Przyrost (+) lub strata (-) na skutek wędrowek i zmian wyznania							
Polska	- 12	+ 198	- 161	+ 165	- 230	- 35 ^b	+ 51
M. st. Warszawa	+ 164	+ 128	+ 1	+ 3	+ 3	+ 30	- 1
Warszawskie	- 14	- 1	+ 1	0	- 4	- 8	- 2
Łódzkie	- 6	- 13	+ 1	0	+ 1	+ 8	- 3
Kieleckie	- 113	- 88	+ 1	0	- 1	- 27	+ 2
Lubelskie	- 55	- 58	0	+ 18	+ 1	- 22	+ 6
Białostockie	+ 77	+ 28	+ 1	+ 60	0	- 14	+ 2
Wileńskie	+ 63	+ 50	+ 1	- 7	+ 2	+ 9	+ 8
Nowogródzkie	+ 38	+ 20	+ 2	+ 12	+ 1	+ 3	0
Poleskie	+ 144	+ 48	+ 2	+ 77	+ 1	+ 9	+ 7
Wołyńskie	+ 104	+ 81	+ 11	- 18	+ 3	+ 7	+ 20
Poznańskie	- 176	+ 53	0	+ 1	- 123	- 3	+ 2
Pomorskie	- 35	- 48	0	0	- 84	- 1	+ 2
Śląskie	- 58	- 27	+ 1	0	- 34	+ 1	+ 1
Krakowskie	- 31	- 35	- 10	+ 10	+ 1	+ 2	+ 1
Lwowskie	- 92	- 21	- 69	+ 8	0	- 14	+ 4
Stanisławowskie	+ 22	+ 26	0	0	+ 2	- 7	+ 1
Tarnopolskie	- 44	+ 65	- 104	+ 1	+ 1	- 8	+ 1

^a Qb, uwagę a na str. 40, ^b Liczby niepewne.

TABL. 3. RUCH NATURALNY LUDNOŚCI
A. Województwa. Przeciętne roczne

Przeciętne roczne Województwa	Małżeń- stwa	Uro- dze- nia żywe	Zgony		Przy- rost natu- ralny	Małże- stwa	Uro- dze- nia żywe	Zgo- ny	Przy- rost natu- ralny	Zgony nie- mowlą na 100 uro- dzeń
			Ogó- łem	w tym niemo- włata						
Podz. adm. obow. do dn. 31.III 1938 r.	w tysiącach									
1896—1900	206	1 093	629	.	464	8,2	43,5	25,0	18,5	.
Centralne	79	422	235	.	187	8,0	42,7	23,8	18,9	.
Wschodnie	37	194	116	35	78	8,5	43,6	26,1	17,5	18,0
Zachodnie	27	154	83	33	71	7,8	44,4	23,9	20,5	21,6
Południowe	63	323	195	71	128	8,6	44,2	26,6	17,6	21,9
1909—1911	214	1 127	651	.	476	7,3	38,7	22,4	16,3	.
Centralne	89	466	260	.	206	7,4	38,8	21,7	17,1	.
Wschodnie	38	198	119	.	79	7,3	38,3	23,0	15,3	.
Zachodnie	27	150	73	.	77	6,8	37,9	18,6	19,3	.
Południowe	60	313	199	.	114	7,6	39,0	24,8	14,2	.
1921—1925	286	985	526	.	459	10,1	34,7	18,5	16,2	.
Centralne	120	398	215	.	183	10,1	33,6	18,2	15,4	.
Wschodnie	50	177	81	.	96	10,8	38,1	17,4	20,7	.
Zachodnie	34	136	69	.	67	8,4	33,2	16,7	16,5	.
Południowe	82	274	161	.	113	10,4	35,0	20,6	14,4	.
1926—1930	281	991	514	146	477	9,2	32,3	16,8	15,5	14,7
Centralne	119	411	211	57	200	9,3	32,0	16,4	15,6	14,0
Wschodnie	50	192	86	24	106	9,5	36,4	16,4	20,0	12,2
Zachodnie	35	126	64	21	62	8,0	29,1	14,7	14,4	16,6
Południowe	77	262	153	44	109	9,3	31,7	18,5	13,2	16,8
1931—1935	273	905	479	123	426	8,3	27,6	14,6	13,0	13,6
Centralne	112	369	193	47	176	8,2	26,8	14,0	12,8	12,7
Wschodnie	48	173	82	20	91	8,4	30,2	14,4	15,8	11,9
Zachodnie	39	119	62	18	57	8,5	25,8	13,4	12,4	14,8
Południowe	74	244	142	38	102	8,4	27,9	16,2	11,7	15,7
1936—1938	280	866	481	120	385	8,2	25,3	14,1	11,2	13,9
Centralne	116	359	197	48	162	8,1	25,0	13,7	11,3	13,4
Wschodnie	49	164	81	21	83	8,2	27,4	13,6	13,8	12,8
Zachodnie	41	117	64	17	53	8,5	24,4	13,3	11,1	14,4
Południowe	74	226	139	34	87	8,1	25,0	15,4	9,6	15,2
M. st. Warszawa	11	18	16	2	2	9,1	14,6	13,0	1,6	10,9
Warszawskie	22	76	41	12	35	8,3	28,1	15,0	13,1	15,2
Łódzkie	23	63	39	9	24	8,2	22,5	14,0	8,5	15,2
Kieleckie	26	82	42	11	40	8,2	26,2	13,3	12,9	13,2
Lubelskie	20	70	33	7	37	7,7	26,3	12,5	13,8	10,4
Białostockie	14	50	26	7	24	7,6	27,7	14,3	13,4	13,9
Wileńskie	12	34	18	4	16	8,6	25,4	13,8	11,6	12,3
Nowogródzkie	9	33	16	4	17	7,9	28,5	13,6	14,9	12,2
Poleskie	9	37	18	5	19	7,3	30,2	14,6	15,6	13,0
Wołyńskie	19	60	29	8	31	8,5	26,6	13,1	13,5	13,3
Poznańskie	19	52	30	7	22	8,3	23,1	13,2	9,9	13,4
Pomorskie	10	34	18	6	16	8,6	29,1	15,2	13,9	16,4
Śląskie	12	31	16	4	15	8,7	22,5	11,9	10,6	13,9
Krakowskie	20	67	37	9	30	7,9	27,2	15,1	12,1	13,2
Lwowskie	27	82	51	12	31	8,0	24,6	15,4	9,2	15,1
Stanisławowskie	13	40	27	8	13	8,6	25,9	17,1	8,6	18,7
Tarnopolskie	14	37	24	5	13	8,2	21,8	14,1	7,7	15,2

a. W województwach wschodnich i częściowo w centralnych dane niekom-
pletne wskutek wadliwej rejestracji. (dok. str. 43)

TABL. 3. RUCH NATURALNY LUDNOŚCI (dok.)
B. Polska. Poszczególne lata

Lata	Małżeństwa	Urodzenia żywe	Zgony		Przyrost naturalny	Małżeństwa	Urodzenia żywe	Zgony	Przyrost naturalny	Zgony niemowląt na 100 urodzeń ^a
			Ogółem	w tym niemowląt ^a						
			w tysiącach							
1919	336	808	712	.	96	12,7	30,5	26,9	3,6	.
1920	284	861	721	.	140	10,6	32,2	27,0	5,2	.
1921	317	890	568	.	322	11,7	32,8	20,9	11,9	.
1922	319	983	555	.	428	11,5	35,3	19,9	15,4	.
1923	287	1 015	494	.	521	10,0	35,6	17,3	18,3	.
1924	269	1 000	519	.	481	9,3	34,5	17,9	16,6	.
1925	239	1 036	492	.	544	8,1	35,2	16,7	18,5	.
1926	257	989	533	.	456	8,6	33,1	17,8	15,3	.
1927	258	959	526	145	433	8,5	31,6	17,3	14,3	15,1
1928	295	991	504	144	487	9,6	32,3	16,4	15,9	14,5
1929	299	994	519	149	475	9,6	32,0	16,7	15,3	14,9
1930	296	1 023	489	146	534	9,4	32,5	15,5	17,0	14,2
1931	271	965	494	137	471	8,5	30,2	15,5	14,7	14,2
1932	269	935	487	135	448	8,4	29,1	15,1	13,9	14,4
1933	274	868	466	111	402	8,4	26,6	14,3	12,3	12,8
1934	277	882	480	124	402	8,4	26,7	14,5	12,2	14,1
1935	280	877	471	111	406	8,4	26,2	14,1	12,1	12,7
1936	284	892	482	126	410	8,4	26,4	14,3	12,1	14,1
1937	276	856	482	117	374	8,1	25,0	14,1	10,9	13,6
1938	279	850	480	119	370	8,1	24,6	13,9	10,7	14,0

^a W województwach wschodnich i częściowo w centralnych dane niekompletne wskutek wadliwej rejestracji.

TABL. 4. RUCH NATURALNY LUDNOŚCI WEDŁUG WYZNANIA

Wyznania Przeciętne roczne	Małżeństwa	Urodzenia żywe	Zgony		Przyrost naturalny	Małżeństwa	Urodzenia żywe	Zgony	Przyrost naturalny	Zgony niemowląt na 100 urodzeń ^a
			Ogółem	w tym niemowląt ^a						
			w tysiącach							
Rzymskokat.: obrz. łaciński										
1926—1930	183	647	331	97	316	9,2	32,6	16,7	15,9	14,9
1931—1935	179	587	307	82	280	8,4	27,6	14,5	13,1	13,8
1936—1938	186	567	312	81	255	8,4	25,6	14,1	11,5	14,3
obrz. gr. kat.										
1926—1930	36	118	73	23	45	11,1	36,6	22,6	14,0	19,4
1931—1935	33	109	66	20	43	9,7	31,7	19,2	12,5	18,0
1936—1938	32	99	63	18	36	9,0	27,7	17,6	10,1	18,2
Prawosławne										
1926—1930	36	141	64	18	77	10,2	39,7	17,9	21,8	13,0
1931—1935	32	125	59	16	66	8,3	32,0	15,2	16,8	12,4
1936—1938	31	115	58	16	57	7,6	28,0	14,1	13,9	13,9
Ewangelickie										
1926—1930	6,9	19	13	3	6	8,3	23,6	16,3	7,3	16,9
1931—1935	7,2	18	13	3	5	8,4	21,2	15,2	6,0	16,3
1936—1938	7,7	18	13	3	5	9,2	20,8	15,0	5,8	16,7
Mojżeszowe ^a										
1926—1930	18	60	30	4	30	5,8	19,6	9,9	9,7	6,4
1931—1935	20	61	31	3	30	6,4	19,2	9,7	9,5	4,9
1936—1938	21	62	34	3	28	6,4	18,9	10,4	8,5	4,8

^a Dane niekompletne i zniekształcone wskutek wadliwej rejestracji.

TABL. 5. RUCH NATURALNY LUDNOŚCI W WIELKICH MIASTACH ^a

A. Zestawienie ogólne

Lata	Małżeń-	Uro-	Zgony	Przy-	Lata	Małżeń-	Uro-	Zgony	Przy-
	stwa	dzenia		rost		stwa	dzenia		rost
na 1 000 mieszkańców					na 1 000 mieszkańców				
	żywe	naturalny		naturalny		żywe	naturalny		naturalny
1921	11,1	24,3	17,1	7,2	1930	8,8	19,4	12,4	7,0
1922	11,6	26,5	16,4	10,1	1931	8,1	17,7	11,9	5,8
1923	11,3	26,1	15,7	10,4	1932	7,8	15,6	12,0	3,6
1924	8,6	23,5	15,4	8,1	1933	8,0	14,5	11,0	3,5
1925	8,4	25,0	14,2	10,8	1934	8,1	14,1	11,0	3,1
1926	7,7	23,2	15,3	7,9	1935	8,1	13,7	11,2	2,5
1927	8,4	20,3	14,2	6,1	1936	8,6	14,5	11,0	3,5
1928	9,5	20,1	14,0	6,1	1937	8,5	14,3	11,3	3,0
1929	9,5	19,7	13,0	6,7	1938	8,7	15,0	11,1	3,9

^a Miasta: Warszawa, Łódź, Sosnowiec, Lublin, Poznań, Bydgoszcz, Katowice, Kraków, Lwów, ponadto od 1926 r.: Częstochowa i Wilno, od 1936 r.: Gdynia, Chorzów, od 1937 r. Białystok.

B. Poszczególne miasta

Miasta	Małżeń-	Uro-	Zgony		Przy-	Małżeń-	Uro-	Zgo-	Przy-	Zgony		
			nie	niemowląt							rost	nie
			mowląt	na 100							naturalny	uro-
	stwa	dzenia	ogółem	w tym	rost	stwa	dzenia	ny	rost	dział		
		żywe			naturalny		żywe		naturalny	na 100		
										uro-		
										dział		
										na 100		
										uro-		
										dział		
1. przeciętne roczne w latach 1931 — 1935												
Warszawa	10259	17294	14574	2 017	2 720	8,6	14,6	12,3	2,3	11,7		
Łódź	4 761	8 167	7 188	1 350	979	7,7	13,2	11,6	1,6	16,5		
Częstochowa	1 187	2 634	1 599	416	1 035	9,7	21,4	13,0	8,4	15,8		
Sosnowiec	921	1 891	1 225	243	666	8,2	16,8	10,9	5,9	12,9		
Lublin	705	1 790	1 375	214	415	6,0	15,2	11,7	3,5	12,0		
Wilno	1 931	3 337	2 652	471	685	9,5	16,4	13,0	3,4	14,1		
Poznań	2 078	4 580	2 709	471	1 871	8,3	18,2	10,8	7,4	10,3		
Bydgoszcz	838	2 445	1 497	335	948	6,9	20,1	12,3	7,8	13,7		
Gdynia	519	1 546	548	217	998	10,6	31,5	11,2	20,3	14,0		
Katowice	1 109	2 200	1 286	304	914	8,6	17,1	10,0	7,1	13,8		
Kraków	1 814	3 029	2 417	272	612	8,0	13,4	10,7	2,7	9,0		
Lwów	2 986	4 620	3 500	460	1 120	9,7	15,0	11,4	3,6	10,0		
2. przeciętne roczne w latach 1936 — 1938												
Warszawa	10665	17401	13693	1 746	3 708	8,5	13,9	10,9	3,0	10,0		
Łódź	4 489	7 770	7 547	1 322	223	6,8	11,7	11,4	0,3	17,0		
Częstochowa	1 047	2 280	1 603	298	677	7,8	16,9	11,9	5,0	13,1		
Sosnowiec	894	1 777	1 206	210	571	7,3	14,4	9,8	4,6	11,8		
Lublin	726	1 831	1 362	204	469	6,1	15,5	11,5	4,0	11,1		
Białystok ^a	743	1 373	1 050	158	323	7,2	13,3	10,2	3,1	11,5		
Wilno	2 192	3 096	2 723	458	373	10,5	14,9	13,1	1,8	14,8		
Poznań	2 491	4 345	2 786	373	1 559	9,3	16,2	10,4	5,8	8,6		
Bydgoszcz	1 038	2 558	1 481	347	1 077	7,8	19,2	11,1	8,1	13,6		
Gdynia	950	3 006	910	460	2 096	9,8	31,0	9,4	21,6	15,3		
Katowice	1 234	2 125	1 303	270	822	9,3	16,0	9,8	6,2	12,7		
Chorzów	1 280	2 002	1 156	236	846	11,8	18,4	10,6	7,8	11,8		
Kraków	2 207	2 896	2 604	209	292	8,9	11,7	10,5	1,2	7,2		
Lwów	3 498	4 475	3 908	520	567	11,0	14,1	12,3	1,8	11,6		

^a Lata 1937—1938.

TABL. 6. RUCH NATURALNY LUDNOŚCI W NIEKTÓRYCH KRAJACH

Kraje	u-urodzenia żywe	1876-	1908-	1921-	1926-	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938
		-1885	-1913	-1925	-1930							
z-zgony		Przeciętne roczne				na 1000 mieszkańców						
p-przyrost naturalny												
Anglia z Walią	u	34,2	24,9	19,9	16,5	15,3	14,4	14,8	14,7	14,8	14,9	15,1
	z	20,0	14,1	12,2	12,1	12,0	12,3	11,8	11,7	12,1	12,4	11,6
	p	14,2	10,8	7,7	4,4	3,3	2,1	3,0	3,0	2,7	2,5	3,5
Bulgaria	u	36,7	41,0	39,0	33,1	31,5	29,1	30,1	26,3	25,7	24,7	22,4
	z	23,3	22,4	20,8	17,9	16,3	15,5	14,0	14,6	14,2	13,9	13,4
	p	13,4	18,6	18,2	15,2	15,2	13,6	16,1	11,7	11,5	10,8	9,0
Estonia	u	.	26,5	19,6	17,6	17,6	16,2	15,4	15,9	16,1	16,1	16,3
	z	.	19,2	15,5	16,5	14,8	14,7	14,1	14,9	15,6	14,7	14,5
	p	.	7,3	4,1	1,1	2,8	1,5	1,3	1,0	0,5	1,4	1,8
Francja	u	24,9	19,5	19,3	18,2	17,3	16,2	16,2	15,3	15,0	14,7	14,6
	z	22,5	18,6	17,2	16,8	15,8	15,8	15,1	15,7	15,3	15,0	15,4
	p	2,4	0,9	2,1	1,4	1,5	0,4	1,1	-0,4	-0,3	-0,3	-0,8
Holandia	u	35,9	29,1	25,7	23,2	22,0	20,8	20,7	20,2	20,2	19,8	20,5
	z	22,7	13,9	10,4	9,9	9,0	8,8	8,4	8,7	8,7	8,8	8,5
	p	13,2	15,2	15,3	13,3	13,0	12,0	12,3	11,5	11,5	11,0	12,0
Niemcy	u	38,0	29,5	22,1	18,4	15,1	14,7	18,0	18,9	19,0	18,8	19,2 ^a
	z	25,8	16,5	13,3	11,8	10,8	11,2	10,9	11,8	11,8	11,7	11,9 ^a
	p	12,2	13,0	8,8	6,6	4,3	3,5	7,1	7,1	7,2	7,1	7,3 ^a
Norwegia	u	31,3 ^b	26,0	22,2	18,0	16,0	14,8	14,6	14,4	14,6	15,4	15,8
	z	17,3 ^b	13,6	11,5	11,0	10,6	10,2	9,9	10,4	10,4	10,4	10,0
	p	14,0 ^b	12,4	10,7	7,0	5,4	4,6	4,7	4,0	4,2	5,0	5,8
Polska	u	.	38,9 ^c	34,7	32,3	28,8	26,5	26,5	26,1	26,2	24,9	24,5
	z	.	22,4 ^c	18,5	16,8	15,0	14,2	14,4	14,0	14,2	14,0	13,8
	p	.	16,5 ^c	16,2	15,5	13,8	12,3	12,1	12,1	12,0	10,9	10,7
Rumunia	u	.	40,1	37,9	35,2	35,9	32,1	32,4	30,7	31,5	30,8	29,7
	z	.	25,9	23,0	21,2	21,7	18,7	20,7	21,1	19,8	19,3	19,0
	p	.	14,2	14,9	14,0	14,2	13,4	11,7	9,6	11,7	11,5	10,7
Szwecja	u	29,8	24,4	19,1	15,9	14,6	13,7	13,7	13,8	14,2	14,3	.
	z	17,8	14,0	12,1	12,1	11,6	11,2	11,2	11,7	12,0	12,0	.
	p	12,0	10,4	7,0	3,8	3,0	2,5	2,5	2,1	2,2	2,3	.
Węgry	u	44,4	36,0	29,4	26,0	23,4	22,0	21,9	21,2	20,4	20,2	19,5
	z	35,1	24,6	19,9	17,0	17,9	14,7	14,5	15,3	14,3	14,2	14,3
	p	9,3	11,4	9,5	9,0	5,5	7,3	7,4	5,9	6,1	6,0	5,2
Włochy	u	37,3	32,4	29,7	26,8	23,8	23,8	23,5	23,4	22,2	22,7	23,6
	z	28,4	20,4	17,3	16,0	14,7	13,7	13,3	13,9	13,6	14,0	13,9
	p	8,9	12,0	12,4	10,8	9,1	10,1	10,2	9,5	8,6	8,7	9,7
Australia	u	.	26,6	23,9	21,0	16,9	16,8	16,4	16,6	17,1	17,4	17,5
	z	.	10,8	9,5	9,3	8,6	8,9	9,3	9,5	9,4	9,4	9,7
	p	.	15,8	14,4	11,7	8,3	7,9	7,1	7,1	7,7	8,0	7,8
Egipt	u	.	45,2	43,0	44,4	42,9	44,1	42,6	41,9	45,0	.	.
	z	.	26,5	25,4	26,2	28,8	27,8	28,1	26,7	29,4	.	.
	p	.	18,7	17,6	18,2	14,1	16,3	14,5	15,2	15,6	.	.
Japonia	u	.	31,9	34,6	33,5	32,9	31,6	30,0	31,6	29,9	30,6	.
	z	.	20,9	21,8	19,3	17,7	17,8	18,1	16,8	17,5	17,0	.
	p	.	11,0	12,8	14,2	15,2	13,8	11,9	14,8	12,4	13,6	.
Stany Zj. A.m.	u	.	.	22,5	19,7	17,4	16,6	17,1	16,9	16,7	17,0	17,9
	z	.	.	11,8	11,8	10,9	10,7	11,0	10,9	11,5	11,2	10,7
	p	.	.	10,7	7,9	6,5	5,9	6,1	6,0	5,2	5,8	7,2

^a Łącznie z Austrią. ^b Lata 1881-1885. ^c W granicach z dn. 1.I 1938 r.
Uwaga. Dane dotyczą każdorazowych terytoriów odnośnych krajów.

TABL. 7. RUCH NATURALNY LUDNOŚCI EUROPY
 Przeciętne roczne

Lata	Ludność w mil.	Małżeństwa	Urodzenia żywe			Przyrost naturalny	Małżeństwa	Urodzenia żywe			Przyrost naturalny
			Zgony	w tysiącach				na 1000 mieszkańców			
1801/20	200	.	7 675	6 400	1 275	.	38,5	32,1	6,4		
1821/30	223	.	8 893	6 747	2 146	.	39,8	30,2	9,6		
1841/50	260	2 150	9 833	8 053	1 780	8,3	37,9	31,0	6,9		
1861/70	294	2 532	11 367	8 732	2 635	8,6	38,6	29,7	8,9		
1871/80	317	2 679	12 332	9 397	2 935	8,5	38,9	29,6	9,3		
1881/90	347	2 783	13 223	9 530	3 693	8,0	38,1	27,5	10,6		
1891/00	380	3 066	14 064	9 848	4 216	8,1	37,0	25,9	11,1		
1901/10	421	3 351	14 792	9 617	5 175	8,0	35,1	22,8	12,3		
1924/27	505	4 094	13 796	7 902	5 894	8,1	27,3	15,6	11,7		
1924/27 ^a	364	2 911	8 897	5 629	3 268	8,0	24,4	15,4	9,0		
1928/30 ^a	373	3 098	8 667	5 574	3 093	8,3	23,2	14,9	8,3		
1931/33 ^a	384	2 965	8 197	5 450	2 747	7,7	21,3	14,2	7,1		
1934/35 ^a	391	3 080	8 164	5 352	2 812	7,9	20,9	13,7	7,2		
1935/36 ^a	394	3 021	8 124	5 440	2 684	7,7	20,6	13,8	6,8		
1936/37 ^a	397	3 060	7 965	5 462	2 503	8,3	20,2	13,9	6,3		

^a Bez Z.S.R.R.

TABL. 8. NOWOŻEŃCY
 Przeciętne roczne w latach 1931-1932

Miasta Wieś Województwa Wyznania	Nowożeńcy w tys.	Nowożeńcy w wieku lat						Wiek średkowy nowożeńców ^a
		19 i mniej	20-24	25-29	30-39	40-49	50 i więcej	
Mężczyźni								
Polska	270	3,8	36,6	37,2	15,5	3,9	3,0	26,3
Miasta	69	1,6	28,7	39,6	20,7	5,1	4,3	27,5
Wieś	201	4,5	39,3	36,4	13,7	3,5	2,6	25,8
Centralne	109	3,4	36,1	37,0	16,1	4,1	3,3	26,4
Wschodnie	47	7,7	39,4	32,2	14,6	4,0	2,1	25,4
Zachodnie	38	0,5	32,0	44,4	16,5	3,6	3,0	27,0
Południowe	76	3,6	37,9	37,2	14,5	3,5	3,3	26,1
Rz.kat.: obrz. łaciński	176	2,5	35,1	39,3	16,1	3,8	3,2	26,6
obrz. gr. kat.	35	5,8	45,5	32,9	10,2	3,1	2,5	24,9
Prawosławne	32	10,4	45,7	28,7	10,4	3,3	1,5	24,3
Ewangelickie	7	1,4	32,2	40,0	16,0	5,7	4,7	27,0
Mojżeszowe ^b	19	1,2	20,1	40,3	28,2	5,9	4,3	28,6
Inne	1	4,5	35,9	30,4	17,2	6,9	5,1	26,6
Kobiety								
Polska	270	20,2	44,4	21,1	11,0	2,3	1,0	23,4
Miasta	69	12,4	40,6	26,3	15,8	3,5	1,4	24,6
Wieś	201	22,8	45,7	19,3	9,4	1,9	0,9	23,0
Centralne	109	20,4	44,2	20,2	11,4	2,6	1,2	23,3
Wschodnie	47	25,4	45,7	17,7	8,8	1,8	0,6	22,7
Zachodnie	38	12,1	47,3	25,9	12,2	1,9	0,6	24,0
Południowe	76	20,5	42,6	22,0	11,4	2,3	1,2	23,5
Rz.kat.: obrz. łaciński	176	19,1	45,6	21,1	10,9	2,3	1,0	23,4
obrz. gr. kat.	35	25,3	44,2	18,9	8,8	1,9	0,9	22,8
Prawosławne	32	30,9	46,8	14,1	6,4	1,4	0,4	22,0
Ewangelickie	7	12,8	43,2	25,3	14,0	3,3	1,4	24,3
Mojżeszowe ^b	19	3,5	31,0	35,9	23,4	4,2	2,0	27,2
Inne	1	24,0	40,9	18,3	12,8	2,9	1,1	23,2

^a Wiek, który w chwili zawarcia małżeństwa połowa nowożeńców przekroczyła, połowa jeszcze nie osiągnęła. ^b Wiek legalizacji związku małżeńskiego.

TABL. 9. NOWOŻEŃCY W NIEKTÓRYCH KRAJACH

Kraje	Przeciętne roczne Lata	Nowożeńcy w tys.	Nowożeńcy w wieku lat						Wiek środkowy nowożeńców ^a
			19 i mniej	20-24	25-29	30-39	40-49	50 i więcej	
			w odsetkach ogółu nowożeńców						
Mężczyźni									
Anglia z Walią	1876—80	192,1	3,2	48,1	25,4	14,3	5,1	3,9	24,9
	1932	307,2	1,8	33,2	38,4	17,2	4,4	5,0	27,0
Bułgaria	1881—85	18,5	14,3	43,7	23,9	11,5	4,3	2,3	24,1
	1932	56,5	19,6	47,3	18,9	9,3	2,8	2,1	23,2
Francja	1876—80	282,2	2,4	24,6	38,9	24,0	6,1	4,0	28,0
	1932	314,9	1,3	39,6	33,9	16,5	4,7	4,0	26,3
Holandia	1876—80	31,0	2,7	24,7	34,3	25,4	8,2	4,7	28,3
	1935	60,4	28,1		43,9	21,0	4,0	3,0	27,5
Niemcy	1901—05	470,5	0,1	29,1	43,5	20,0	4,6	2,7	27,4
	1932	509,6	0,4	28,1	41,5	21,6	4,7	3,7	27,6
Szwecja	1876—80	29,7	0,1	24,0	35,5	28,3	7,7	4,4	28,6
	1930	43,9	0,1	20,9	38,7	30,1	7,0	3,2	28,7
Włochy	1876—80	210,0	1,1	26,3	36,8	25,2	6,7	3,9	28,1
	1932	267,8	4,6	29,7	39,1	19,0	4,3	3,3	27,0
Kobiety									
Anglia z Walią	1876—80	192,1	14,0	49,9	19,2	10,9	4,1	1,9	23,6
	1932	307,2	9,4	44,9	27,5	12,0	3,5	2,7	24,5
Bułgaria	1881—85	18,5	43,0	40,4	7,7	5,8	2,3	0,8	20,9
	1932	56,5	36,7	45,7	10,5	4,4	1,7	1,0	21,5
Francja	1876—80	282,2	22,1	39,1	20,3	13,1	3,7	1,7	23,6
	1932	314,9	17,1	46,9	18,6	11,3	4,0	2,1	23,4
Holandia	1876—80	31,0	11,1	32,6	29,5	18,7	6,0	2,1	26,0
	1935	60,4	52,0		31,3	12,6	2,6	1,5	24,7
Niemcy	1901—05	470,5	8,2	48,0	28,3	11,5	3,0	1,0	24,4
	1932	509,6	7,9	45,3	29,4	13,5	3,0	0,9	24,6
Szwecja	1876—80	29,7	5,8	34,8	30,6	21,8	5,6	1,4	26,5
	1930	43,9	6,9	39,9	30,7	17,8	3,7	1,0	25,4
Włochy	1876—80	210,0	17,4	43,6	21,5	12,6	3,5	1,4	23,7
	1932	267,8	26,0	39,4	20,9	9,9	2,4	1,4	23,0

a Ob. uwagę a pod tabl. 8, str. 46.

TABL. 10. URODZENIA ŻYWE
Przeciętne roczne w latach 1931—1932

Województwa Wyznania	Ogół- tem	Ślub- ne	Nie- ślubne	Mia- sta	Wieś	Ogół- tem	Mia- sta	Wieś	Nieślubne w % ogółu urodzeń
	w tysiącach					na 1000 mieszk.			
Polska	950	893 ^a	57 ^a	184	766	29,8	21,0	33,0	6,0 ^a
Centralne	385	367	19	94	292	28,8	21,0	32,7	5,0
Wschodnie	183	175	8	17	166	33,0	21,7	34,8	4,5
Zachodnie	123	113	10	36	87	27,3	23,4	29,4	8,4
Południowe	258	238	20	37	221	30,4	19,6	33,5	7,6
Rz. kat.: obrz. łac.	617	585	32	125	492	29,8	22,4	32,6	5,2
obrz. gr. kat.	116	109	7	7	109	34,8	21,5	36,3	6,4
Prawosławne	133	127	6	4	129	35,2	21,8	35,9	4,6
Ewangelickie	18	17	1	3	15	22,0	14,3	25,2	6,5
Mojżeszoweb	60	50 ^a	10 ^a	44	16	19,3	18,6	21,6	16,7 ^a
Inne	6	5	1	1	5				

a Dzieci z małżeństw rytualnych wyznania mojżeszowego, nie zarejestrowanych we właściwych urzędach stanu cywilnego, zaliczono do dzieci nieślubnych.
b Dane niekompletne i zniekształcone wskutek wadliwej rejestracji.

TABL. 11. PŁODNOŚĆ KOBIET
Przeciętna roczna liczba urodzeń żywych

Przeciętne roczne Miasta. Wieś Województwa	Ogół- tem ^a	Wiek matki—lat						
		15—19	20—24	25—29	30—34	35—39	40—44	45—49
Urodzenia ogółem na 100 kobiet każdej grupy wieku								
1900—1901 ^b	18,0	3,4	20,8	31,5	30,8	22,6	12,1	3,3
1931—1932	11,0	2,5	14,5	18,9	16,4	11,8	5,3	1,0
Miasta	7,0	1,6	9,1	12,5	10,4	6,8	2,7	0,4
największe ^c	5,0	1,4	6,7	9,1	7,2	4,3	1,6	0,2
inne	8,0	1,8	10,4	14,4	12,1	8,1	3,4	0,6
Wieś	12,8	2,8	16,9	21,8	19,1	14,2	6,5	1,3
Centralne	10,7	2,5	15,0	18,6	15,8	10,9	4,6	0,9
Wschodnie	12,5	2,6	16,8	21,4	18,0	13,7	6,3	1,5
Zachodnie	9,9	2,0	12,4	17,4	14,7	10,9	5,1	0,8
Południowe	11,1	2,7	13,6	18,6	17,2	12,5	6,0	1,1
Urodzenia ślubne na 100 kobiet zamężnych każdej grupy wieku								
1900—1901 ^b	28,0	31,5	38,5	38,6	35,0	25,4	14,6	4,2
1931—1932	18,9	34,4	35,0	26,8	20,1	14,3	6,7	1,4
Miasta	13,2	41,0	32,2	21,2	13,9	8,6	3,6	0,6
największe ^c	10,1	40,5	28,2	17,6	10,5	5,8	2,2	0,3
inne	14,7	41,1	33,8	22,8	15,4	10,0	4,3	0,7
Wieś	21,0	33,4	35,7	28,7	22,5	16,7	8,0	1,7
Centralne	18,4	37,9	36,0	26,2	19,3	13,1	5,7	1,2
Wschodnie	20,3	30,9	33,8	27,5	20,9	15,9	7,8	2,1
Zachodnie	19,0	51,0	41,0	29,2	20,3	14,2	6,7	1,1
Południowe	18,8	29,7	32,2	26,2	20,9	15,1	7,6	1,5

a Na 100 kobiet w wieku 15—49 lat. b Na podstawie danych dla b. Galicji.
c Miasta: Warszawa, Łódź, Wilno, Poznań, Kraków i Lwów.

TABL. 12. PŁODNOŚĆ KOBIET W NIEKTÓRYCH KRAJACH
Przeciętna roczna liczba urodzeń żywych na 100 kobiet w wieku 15 — 49 lat

Kraje	1876— —1885	1886— —1895	1896— —1905	Okolo roku			
				1910	1920	1930	1936
Anglia z Walią	13,5	11,8	10,4	8,8	8,0	5,6	5,3
Australia		12,0	10,8	10,6	9,4	6,3	6,6
Belgia	13,2	11,8	11,4	9,1	7,5	6,8	6,1
Bułgaria			20,0	18,4	16,2	13,8	11,4
Francja	9,9	8,9	8,5	7,5	7,7	6,7	6,2
Holandia	15,0	14,2	13,3	11,7	10,9	8,7	
Irlandia	10,1	9,2	8,9	9,4		8,6	
Japonia			13,1	13,9	13,2	13,8	13,2
Niemcy	15,3	14,6	14,1	11,5	7,0	5,2 ^a	6,9
w tym Saksonia	16,7	15,7	14,0	9,9	7,1	3,8 ^a	
Norwegia	12,7	12,5	11,9	10,6	10,0	6,4	5,3
Polska			18,1		13,0	10,9	9,7
Szwajcaria	11,7	11,0	10,9	9,5	8,4	6,0	5,3
Szwecja	11,9	11,7	11,2	10,0	8,9	5,7	5,1
Węgry	17,2	17,2	15,6	14,5	10,9	8,8	7,6
Włochy	14,8	14,9	13,8	13,2	11,4	9,5	9,0

TABL. 13. ZGONY WEDŁUG WIEKU

Przeciętne roczne Płeć Województwa Wyznania	Zgo- ny ogó- łem	W tym w wieku lat								
		0-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25-34	35-44	45-54	55-64
w tysiącach										
1896—1900^a	393,0	210,9	17,4	8,0	7,8	9,1	16,4	17,7	21,1	31,4
Mężczyźni	203,0	114,8	8,7	3,8	3,5	4,4	7,3	8,4	10,7	15,3
Kobiety	190,0	96,1	8,7	4,2	4,3	4,7	9,1	9,3	10,4	16,1
Wschodnie	115,9	62,8	6,7	2,7	2,7	2,9	5,2	4,7	6,3	8,4
Zachodnie	82,7	45,0	2,8	1,3	1,2	1,4	2,8	3,4	3,9	5,8
Południowe	194,4	103,1	7,9	4,0	3,9	4,8	8,4	9,6	10,9	17,2
1931—1932	490,1	182,4	13,9	7,3	12,0	18,4	31,0	25,5	31,0	49,4
Mężczyźni	254,3	100,7	7,1	3,5	5,9	9,5	14,2	12,0	16,9	26,6
Kobiety	235,8	81,7	6,8	3,8	6,1	8,9	16,8	13,5	14,1	22,8
Miasta:										
wielkie ^b	41,0	10,1	0,9	0,4	1,0	1,9	3,2	3,0	3,8	5,6
inne	68,8	19,8	1,7	0,9	1,7	2,9	4,8	4,1	5,0	7,7
Wieś	380,3	152,5	11,3	6,0	9,3	13,6	23,0	18,4	22,2	36,1
Centralne	198,4	71,4 ^c	5,3	3,1	5,2	7,6	13,0	10,8	12,7	20,2
Wschodnie	82,1	32,1 ^c	3,0	1,4	1,9	3,1	5,2	4,6	5,4	8,3
Zachodnie	62,5	23,1	1,5	0,7	1,6	2,5	4,0	3,1	3,6	5,5
Południowe	147,1	55,8	4,1	2,1	3,3	5,2	8,8	7,0	9,3	15,4
Rz., kat.:										
obrz. łaciński	316,1	118,5	8,4	4,6	8,0	12,1	20,8	16,6	19,3	30,6
obrz. gr. kat.	69,0	29,0	2,2	1,2	1,7	2,5	4,0	3,3	4,4	6,9
Prawosławne	59,0	24,9	2,3	1,0	1,4	2,3	3,7	3,2	3,8	5,7
Ewangelickie	13,2	3,8	0,2	0,1	0,2	0,4	0,7	0,6	0,9	1,5
Mojżeszowe	30,5	5,2	0,7	0,4	0,7	1,0	1,7	1,7	2,5	4,5
Inne	2,3	1,0	0,1	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,2
1933—1934	470,7	162,8	14,0	8,5	9,1	16,6	30,1	25,2	31,1	49,3
Mężczyźni	243,8	89,7	7,1	4,2	4,5	8,5	14,0	11,9	16,7	26,6
Kobiety	226,9	73,1	6,9	4,3	4,6	8,1	16,1	13,3	14,4	22,7
na 1 000 żyjących każdej grupy wieku										
1896—1900^a	25,8	95,8	9,0	4,6	5,2	6,9	7,8	10,8	17,7	36,4
Mężczyźni	27,0	103,4	8,9	4,4	5,0	6,8	7,2	10,3	18,5	35,4
Kobiety	24,7	88,1	9,1	4,8	5,5	7,0	8,3	11,2	17,0	37,3
Wschodnie	26,1	108,1	11,6	5,4	5,9	6,9	8,1	10,9	19,1	37,1
Zachodnie	23,9	84,8	6,3	3,1	3,8	5,2	6,3	9,4	14,3	27,3
Południowe	26,6	93,4	8,7	4,9	5,5	7,6	8,2	11,3	18,6	40,5
1931—1932	15,3	45,8	3,5	2,6	4,0	5,4	5,9	7,4	12,0	25,2
Mężczyźni	16,3	49,9	3,5	2,5	4,0	5,6	5,6	7,4	14,0	29,1
Kobiety	14,3	41,7	3,5	2,8	3,9	5,2	6,1	7,3	10,2	21,9
Miasta:										
wielkie ^b	12,1	37,4	3,0	1,9	3,2	4,4	4,9	6,5	11,6	25,3
inne	12,7	35,4	2,8	2,0	3,3	4,6	5,1	6,5	10,9	22,6
Wieś	16,3	48,4	3,7	2,8	4,2	5,8	6,2	7,7	12,3	25,9
Centralne	14,8	42,8 ^c	3,2	2,5	4,1	5,6	5,9	7,2	11,8	25,3
Wschodnie	14,7	41,6 ^c	4,1	3,0	3,7	5,1	5,8	7,7	12,3	25,8
Zachodnie	13,8	45,6	3,0	1,9	3,4	4,7	5,3	6,4	10,0	19,2
Południowe	17,2	54,1	4,0	3,0	4,3	5,7	6,1	7,9	12,9	28,0
1933—34	14,3	41,7	3,5	2,5	3,7	4,8	5,3	6,9	11,5	24,8
Mężczyźni	15,2	45,4	3,5	2,4	3,7	5,0	5,1	6,9	13,3	28,9
Kobiety	13,4	38,0	3,5	2,6	3,6	4,6	5,4	6,8	9,9	21,4

a Bez terytorium województw centralnych. b Liczące 100 tys. i więcej mieszkańców. c W woj. wschodnich i częściowo w centralnych dane niekompletne wskutek wadliwej rejestracji.

TABL. 14. ZGONY W NIEKTÓRYCH KRAJACH WEDŁUG WIEKU

Przeciętne roczne

Kraje Płeć: m—mężczyźni k—kobiety	Zgony ogółem	W wieku lat									
		0-4	5-14	15-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65-74	75 i więcej	
		na 1000 żyjących każdej grupy wieku									
1871 — 1880											
Anglia z Walią i Szkocją	m	22,7	67,5	5,5	6,5	9,4	13,8	20,1	34,8	69,6	168,8
	k	20,2	57,8	5,3	6,3	8,6	11,7	15,7	28,5	60,4	155,7
Belgia ^a	m	24,0	73,4	4,8	6,8	8,9	11,8	18,1	31,8	70,1	177,7
	k	21,9	64,8	5,4	6,8	8,6	10,3	12,9	24,4	59,6	163,9
Francja	m	23,2	71,6	5,2	7,5	9,8	11,3	16,4	29,5	65,8	156,2
	k	21,6	62,9	5,8	7,0	9,8	10,2	13,5	25,5	59,1	149,2
Hiszpania ^b	m	31,9	128,3	8,5	9,0	10,2	14,8	22,5	40,3	83,3	210,1
	k	29,0	115,9	8,6	8,3	10,2	14,0	18,9	36,2	82,8	217,8
Holandia	m	25,2	86,1	6,2	7,5	8,6	10,8	17,2	30,6	65,7	157,3
	k	23,4	74,2	6,4	6,7	9,7	12,2	13,8	24,9	59,6	152,1
Niemcy	m	27,8	100,6	6,3	6,5	9,1	13,0	20,7	36,6	76,4	175,3
	k	24,7	86,9	6,4	5,7	9,3	11,6	15,3	30,6	70,9	168,6
Szwajcaria	m	25,0	74,6	5,2	7,1	10,3	13,3	21,0	37,4	80,6	179,6
	k	22,1	62,5	5,3	6,6	9,8	11,6	16,3	32,5	79,0	174,0
Szwecja	m	19,1	56,6	6,4	5,8	7,7	9,9	15,2	26,1	56,7	149,9
	k	17,4	49,3	6,4	5,0	6,9	8,6	11,4	21,0	48,4	134,3
Włochy	m	30,6	124,0	9,1	8,4	9,5	12,5	19,3	33,7	74,8	159,6
	k	29,3	115,9	9,9	8,2	10,8	12,5	16,3	32,0	79,0	168,5
1930 — 1932											
Anglia z Walią i Szkocją	m	12,8	22,4	1,9	2,9	3,5	5,7	11,2	23,7	57,8	150,3
	k	11,4	17,7	1,8	2,6	3,3	4,5	8,2	17,5	43,3	129,6
Belgia	m	14,0	27,1	2,0	3,5	4,3	6,2	11,3	23,8	55,5	152,2
	k	12,7	21,5	1,8	3,2	4,0	5,1	8,4	18,2	46,0	133,7
Francja	m	17,2	23,1	2,1	4,2	5,8	8,7	14,5	27,9	50,1 ^c	123,0 ^d
	k	15,0	19,0	2,1	4,0	4,7	5,9	9,3	18,2	35,4 ^c	103,0 ^d
Hiszpania ^e	m	18,1	43,5	3,4	4,7	5,9	8,5	14,5	30,1	52,1 ^c	144,8 ^d
	k	16,2	40,3	3,5	4,7	5,6	6,6	9,3	20,8	36,8 ^c	139,0 ^d
Holandia	m	9,4	15,7	1,4	2,1	2,4	3,4	7,0	17,6	45,2	131,4
	k	9,2	12,4	1,2	1,9	2,6	3,9	7,3	16,6	42,7	126,5
Niemcy ^f	m	11,3	22,1	1,6	2,8	3,2	4,7	9,3	20,6	50,6	136,9
	k	10,6	17,5	1,4	2,3	3,0	4,1	7,6	16,7	45,0	129,4
Szwajcaria	m	12,6	14,7	1,6	3,3	4,1	6,2	12,7	28,1	60,8	154,8
	k	11,4	11,7	1,4	2,9	3,7	4,5	8,5	19,4	50,0	141,8
Szwecja	m	11,8	15,5	1,6	3,4	4,0	5,0	8,8	17,7	42,8	130,3
	k	12,1	12,3	1,5	3,5	3,9	4,7	7,8	15,4	39,3	127,4
Włochy	m	15,3	39,5	2,4	3,6	4,6	6,3	10,5	21,4	51,8	145,2
	k	13,8	36,1	2,4	3,7	4,5	5,4	8,1	17,2	45,6	135,5
Australia ^f	m	9,9	11,9	1,3	2,1	2,7	4,6	9,5	21,8	49,2	129,1
	k	8,0	9,8	1,1	1,7	2,8	4,0	7,2	14,6	36,6	111,0
Stany Zj. Am. ^e	m	12,5	18,6	1,9	3,5	4,9	7,7	13,8	27,1	57,0	138,6
	k	10,5	15,3	1,6	3,2	4,5	6,3	10,9	21,7	48,2	129,5

a Lata 1878 — 1880. b Lata 1861 — 1870. c W wieku lat 65 — 69. d 70 lat i więcej. e Lata 1929 — 1931. f Lata 1932 — 1934.

TABL. 15. POLSKA TABLICA WYMIERALNOŚCI 1931/32 R.

Wiek	Liczba dożywających			Prawdopodobieństwo zgonu w ciągu roku			Przeciętne dalsze trwania życia		
	razem	mężcz.	kobiet	razem	mężcz.	kobiet	razem	mężcz.	kobiet
0	10 000	10 000	10 000	0,1552	0,1692	0,1404	49,8	48,2	51,4
1	8 448	8 308	8 596	0,0297	0,0308	0,0286	57,8	56,9	58,7
2	8 197	8 052	8 350	0,0135	0,0138	0,0131	58,6	57,7	59,4
3	8 086	7 941	8 241	0,0083	0,0083	0,0082	58,4	57,5	59,2
4	8 019	7 875	8 173	0,0058	0,0058	0,0058	57,9	56,9	58,7
5	7 972	7 829	8 126	0,0045	0,0046	0,0045	57,2	56,3	58,0
10	7 832	7 691	7 983	0,0026	0,0026	0,0027	53,2	52,2	54,0
15	7 731	7 597	7 873	0,0031	0,0028	0,0034	48,8	47,8	49,8
20	7 581	7 452	7 721	0,0051	0,0055	0,0048	44,7	43,7	45,7
25	7 378	7 244	7 522	0,0056	0,0055	0,0056	40,9	39,9	41,8
30	7 171	7 047	7 306	0,0058	0,0056	0,0061	37,0	36,0	38,0
35	6 954	6 847	7 074	0,0066	0,0062	0,0069	33,1	31,9	34,2
40	6 718	6 622	6 827	0,0074	0,0075	0,0073	29,2	27,9	30,3
45	6 457	6 351	6 575	0,0088	0,0098	0,0079	26,2	24,0	26,4
50	6 141	5 995	6 297	0,0120	0,0143	0,0101	21,4	20,3	22,4
55	5 719	5 510	5 931	0,0178	0,0208	0,0151	17,8	16,8	18,6
60	5 156	4 886	5 424	0,0254	0,0290	0,0222	14,5	13,7	15,1
65	4 419	4 098	4 738	0,0391	0,0440	0,0347	11,4	10,8	12,0
70	3 485	3 136	3 824	0,0596	0,0668	0,0547	8,8	8,3	9,2
75	2 407	2 078	2 721	0,0907	0,0995	0,0853	6,6	6,3	6,9
80	1 356	1 110	1 592	0,1376	0,1489	0,1296	4,8	4,6	5,0

TABL. 16. TABLICE WYMIERALNOŚCI NIEKTÓRYCH KRAJÓW

Kraje	Lata	Przec. trwanie życia nowo- rodka	Na 10 000 noworodków dożywa wieku lat				
			15	30	45	60	75
Galicja i Bukowina	1870—80	27,8	5 094	4 382	3 395	1 919	432
Austria	1870—80	32,4	5 590	4 876	3 986	2 720	961
Niemcy	1871—81	37,0	6 235	5 597	4 684	3 365	1 218
Francja	1877—81	42,1	6 914	6 135	5 249	4 028	1 799
Anglia z Walią	1871—80	43,0	7 104	6 439	5 408	3 932	1 672
Szwecja	1871—80	47,0	7 382	6 750	5 915	4 685	2 288
Rosja europejska	1896—97	32,3	5 242	4 724	4 037	2 932	1 224
Austria	1906—10	41,7	6 835	6 186	5 362	4 021	1 604
Niemcy	1910—11	49,1	7 653	7 174	6 468	5 080	2 186
Francja	1908—13	50,4	8 058	7 379	6 481	5 044	2 297
Anglia z Walią	1910—12	53,4	8 159	7 755	7 032	5 531	2 616
Szwecja	1911—15	57,9	8 709	8 036	7 289	6 139	3 527
Indie Brytyjskie	1931	26,7	5 540	4 332	2 797	1 410	384
Z. S. R. R. część europ.	1926—27	44,4	6 790	6 286	5 597	4 470	2 320
Japonia	1926—30	45,7	7 609	6 646	5 792	4 401	1 835
Polska	1927	45,9	7 228	6 644	5 888	4 630	2 143
Polska	1931—32	49,8	7 731	7 171	6 457	5 156	2 407
wielkie miasta ^a	1931—32	53,0	8 124	7 642	6 972	5 581	2 628
inne miasta	1931—32	54,0	8 194	7 693	7 021	5 749	2 868
wieś	1931—32	48,7	7 614	7 025	6 289	4 991	2 308
Węgry	1930—31	49,8	7 747	7 148	6 461	5 218	2 447
Włochy	1930—32	54,9	8 157	7 689	7 087	5 978	3 180
Francja	1928—33	56,7	8 741	8 148	7 365	5 910	2 923
Anglia z Walią	1930—32	60,8	8 937	8 558	7 997	6 683	3 473
Niemcy	1932—34	61,3	8 923	8 590	8 071	6 853	3 612
Szwecja	1931—35	64,3	9 244	8 809	8 274	7 158	4 249
Australia	1932—34	65,3	9 328	9 035	8 524	7 268	4 163

^a Liczące 100 tys. i więcej mieszkańców.

TABL. 17. WYCHODZTWO, POWRÓT WYCHODZCÓW I REPATRIACJA

Wyszczególnienie	1919—	1926—	1931—	1934	1935	1936	1937	1938
	—1925 ^a	—1930	—1935					
	w tysiącach							
Wychodztwo	577,8	964,1	229,3	42,6	53,8	54,6	102,4	129,1
Do krajów europejskich	230,0	679,1	135,3	21,8	19,2	29,7	78,6	107,8
w tym: do Francji	217,9	285,1	57,3	8,0	1,4	8,4	33,0	20,5
do Niemiec ^b		362,6	35,4	0,9	1,0	1,1	12,2	63,6
do Łotwy ^b			36,6	12,0	16,1	19,6	22,8	17,8
do Estonii ^b		0,0	0,0	—	0,0	—	1,1	4,0
Do krajów pozaeuropejskich	347,8	285,0	94,0	20,8	34,6	24,9	23,8	21,3
w tym: do St. Zj. Am.	215,5	42,7	6,8	1,5	1,2	1,0	1,6	3,0
do Kanady		103,7	6,3	1,4	1,4	1,5	2,0	2,6
do Ameryki Płd.		119,6	25,8	4,7	6,6	11,0	16,5	12,1
do Palestyny		12,3	52,2	12,7	24,8	10,6	2,9	2,5
Wyznanie:								
rz. kat.: obrz. łac.		493,1 ^c	112,9	17,3	12,6	21,1	65,2	94,5
obrz. gr. kat.		84,1 ^c	11,6	1,4	1,1	3,2	8,3	7,8
prawosławne		34,4 ^c	12,7	2,6	7,0	10,9	16,5	12,9
ewangelickie		14,8 ^c	4,0	1,0	1,2	1,7	2,6	3,6
mojżeszowe		80,3 ^c	83,9	19,0	30,7	16,9	8,9	9,2
inne i niewiadome		89,3 ^c	4,2	1,3	1,2	0,8	0,9	1,1
Powrót wychodźców	459,7	232,5	232,5	34,0	53,4	43,7	40,8	93,6
Z krajów europejskich	426,5	211,5	211,5	31,8	51,7	41,5	39,0	91,9
w tym: z Francji		38,8	117,1	20,2	35,5	23,2	7,6	12,1
z Niemiec ^b		320,2	48,6	0,5	0,2	0,3	11,0	56,4
z Łotwy ^b			28,8	10,1	15,3	17,3	19,2	20,1
z Estonii ^b		0,0	0,0	—	0,0	—	0,8	2,8
Z krajów pozaeuropejskich	162,5	33,2	21,0	2,2	1,7	2,2	1,8	1,7
w tym: ze St. Zj. Am.		8,4	2,4	0,3	0,2	0,4	0,2	0,2
z Kanady		5,0	6,6	0,6	0,5	0,5	0,4	0,2
z Ameryki Płd.		7,7	8,4	0,8	0,5	0,7	0,8	0,8
z Palestyny		5,6	0,9	0,2	0,3	0,5	0,4	0,5
Repatriacja	1 181,8	—	—	—	—	—	—	—

a Dane dotyczące wychodztwa i powrotu wychodźców są niekompletne.
 b Wychodztwo głównie sezonowe. c Lata 1927—1930; dla wychodztwa europejskiego w 1930 r. dane szacunkowe.

U waga. Osoby, które emigrowały parokrotnie, np. robotnicy sezonowi, liczone są tyle razy, ile razy emigrowały.

TABL. 18. REPATRIACJA^a

Okresy	Repatrianci ogółem	Narodowość						
		Po-lacy	Ro-sjanie	Lit-wini	Ru-sini	Biało-rusini	Żydzi	Inna i niewiadoma
		w tysiącach						
Ogółem	1 265	470	122	9	124	492	33	15
11.XI 1918—30.IX 1921	735	337	114	6	85	181	12	—
1918 11.XI—31.XII	83	22	55	0	6	—	0	—
1919	286	193	50	3	33	6	1	—
1920	86	50	3	1	15	15	2	—
1921 1.I—30.IX	280	72	6	2	31	160	9	—
1.X 1921—30.VI 1924	530	133	8	3	39	311	21	15
1921 1.X—31.XII	203	41	2	1	14	140	5	—
1922	279	66	3	2	23	160	15	10
1923	34	18	2	0	2	10	1	1
1924 1.I—30.VI	14	8	1	0	0	1	0	4

a Powrót osób, które opuściły Polskę w związku z wypadkami wielkiej wojny. Dla lat 1918—1922 podano repatriację tylko ze wschodu.

TABL. 19. WYCHODZTWO^a WEDŁUG KRAJÓW I ZAWODU
W LATACH 1927 — 1938

Rodzaje i kierunki wychodztwa	Czynni zawodowo								Bier- ni za- wodo- wob	Za- wód nie po- da- ny
	Ogół- lem	Ra- zem	Rol- nic- two	Gór- nic- two i prze- mysł	Han- del i ko- mu- nika- cja	Wolne zawo- dy, na- uczyl- ciel- stwo	Służba domo- wa, usługi osobi- ste	Bez bliżej okre- ślone- go za- wodu		
Sezonowe	533,8	511,6	505,6	1,0	0,6	0,5	0,6	3,3	7,6	14,6
do Niemiec	431,2	409,9	404,3	0,7	0,6	0,5	0,6	3,2	7,4	13,9
do Łotwy	97,5	96,7	96,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,7
do Estonii	5,1	5,0	4,7	0,3	—	—	—	—	0,1	—
Niesezonowe	777,8	505,1	270,7	58,1	11,9	5,2	9,8	149,4	250,6	22,1
do krajów euro- pejskich	379,1	276,6	119,6	17,1	1,2	1,1	3,5	134,1	92,7	9,8
do Francji	335,5	251,4	114,8	8,4	0,5	0,3	1,9	125,5	77,0	7,1
do Belgii	25,5	14,0	0,4	6,5	0,2	0,1	0,7	6,1	10,8	0,7
do innych europ. do krajów poza- europejskich	18,1	11,2	4,4	2,2	0,5	0,7	0,9	2,5	4,9	2,0
do Stanów Zj. Am do Kanady	398,7	228,5	151,1	41,0	10,7	4,1	6,3	15,3	157,9	12,3
do Argentyny	46,4	20,2	9,9	4,6	1,9	0,7	1,0	2,1	22,9	3,3
do Brazylii	100,0	70,9	61,7	3,4	0,6	0,2	3,3	1,7	27,3	1,8
do Paragwaju	113,1	78,4	61,6	10,9	1,3	0,3	1,0	3,3	33,1	1,6
do Palestyny	32,1	17,2	10,2	4,6	0,9	0,2	0,2	1,1	14,2	0,7
do innych pozaeur. do Stanów Zj. Am	12,0	4,2	4,2	0,0	—	0,0	0,0	0,0	7,8	0,0
do Palestyny	73,7	28,0	1,4	12,8	4,8	2,3	0,5	6,2	41,9	3,8
do innych pozaeur.	21,4	9,6	2,1	4,7	1,2	0,4	0,3	0,9	10,7	1,1

a Wychodztwo do krajów europejskich w 1930 r. podzielono według zawodu szacunkowo. b Rodziny wychodźców.

U w a g a. Ob. uwagę do tabl. 17, str. 52.

TABL. 20. WYCHODZTWO^a WEDŁUG KRAJÓW, WYZNANIA I PŁCI
W LATACH 1927 — 1938

Rodzaje i kierunki wychodztwa	Wyznanie							Płeć		
	rzymskokat.		pra- wo- sław- ne	ewan- gelic- kie	moj- że- szo- we	inne	nie po- da- ne	męż- czy- źni	ko- biety	nie po- da- na
	obr. łac.	obr. gr.kat.								
	w tysiącach									
Sezonowe	393,1	10,0	31,7	11,9	0,6	5,5	81,0	170,0	357,7	6,1
do Niemiec	330,2	7,9	0,2	11,9	0,5	0,2	80,3	135,8	290,0	5,4
do Łotwy	60,1	2,1	29,3	0,0	0,1	5,2	0,7	31,1	65,7	0,7
do Estonii	2,8	—	2,2	—	—	0,1	—	3,1	2,0	—
Niesezonowe	393,7	105,0	55,8	14,8	198,6	1,5	8,4	450,3	318,3	9,2
do krajów europ. do Francji	303,0	43,4	3,8	1,2	19,2	0,3	8,2	218,8	151,2	9,1
do Belgii	274,5	41,6	3,4	0,4	9,0	0,3	6,3	196,1	131,3	8,1
do innych europ. do krajów poza- europejskich	19,1	0,2	0,0	0,0	6,1	0,0	0,1	15,0	10,1	0,4
do Stanów Zj. Am do Kanady	9,4	1,6	0,4	0,8	4,1	0,0	1,6	7,7	9,8	0,6
do Argentyny	90,7	61,6	52,0	13,6	179,4	1,2	0,2	231,5	167,1	0,1
do Brazylii	15,4	2,0	1,0	0,4	27,6	0,0	0,0	20,8	25,6	0,0
do Paragwaju	34,1	35,3	10,5	6,0	13,5	0,5	0,1	60,6	39,4	0,0
do Palestyny	29,9	20,0	25,1	4,0	33,7	0,3	0,1	78,0	35,1	0,0
do innych pozaeur. do Palestyny	8,4	2,8	5,9	1,9	13,0	0,1	0,0	19,9	12,2	0,0
do Palestyny	1,0	0,9	8,8	1,0	0,1	0,2	—	6,3	5,7	—
do innych pozaeur.	0,0	—	0,0	0,0	73,7	—	—	34,9	38,8	0,0
do innych pozaeur.	1,9	0,6	0,7	0,3	17,8	0,1	0,0	11,0	10,3	0,1

a Wychodztwo do krajów europejskich w 1930 r. podzielono według wyznania i płci szacunkowo.

U w a g a. Ob. uwagę do tabl. 17, str. 52.

TABL. 21. WYCHODZTWO WEDŁUG WOJEWÓDZTW
W LATACH 1927-1938

Województwa ^d	Wychodztwo sezonowe				Wychodztwo niesezonowe					
	Ogółem	do Niemiec	do Łotwy	do Estonii	Ogółem	w tym do				
						Francji	Stanów Zjedn. Am.	Kanady	Argentyny	Palestyny
w tysiącach										
Polska	533,8	431,2	97,5	5,1	777,8 ^b	335,5	46,4	100,0	113,1	73,7
M. st. Warszawa	0,3	0,3	0,0	—	33,5	5,9	3,3	1,3	4,8	9,7
Warszawskie	8,8	7,0	1,8	—	40,5	17,2	4,6	3,7	4,6	5,6
Łódzkie	171,8	170,2	1,6	0,0	79,4	56,5	2,0	2,6	2,8	7,2
Kieleckie	82,6	78,8	3,5	0,3	58,9	28,3	1,7	7,0	5,1	4,9
Lubelskie	5,3	2,0	3,3	—	35,7	8,0	2,1	5,1	7,7	4,6
Białostockie	6,4	6,0	0,4	—	30,4	5,9	5,6	2,4	5,5	6,3
Wileńskie	72,8	0,0	68,3	4,5	22,9	7,8	1,2	0,8	7,0	2,9
Nowogródzkie	9,2	0,2	8,8	0,2	15,1	3,5	1,1	0,9	3,7	2,6
Poleskie	0,4	0,0	0,4	—	29,2	0,4	2,7	5,4	10,1	4,6
Wołyńskie	0,5	0,1	0,4	—	60,0	1,1	2,5	12,7	22,9	5,9
Poznańskie	90,4	90,1	0,2	0,1	58,8	45,2	0,8	1,0	0,8	1,9
Pomorskie	13,8	13,6	0,2	0,0	20,9	14,5	1,0	1,2	0,6	0,9
Śląskie	3,9	3,9	—	—	5,3	3,0	0,1	0,0	0,2	0,4
Krakowskie	35,7	34,2	1,5	—	62,2	41,2	3,6	5,4	2,0	3,0
Lwowskie	26,8	21,3	5,5	—	128,8	76,1	8,0	17,7	12,9	6,9
Stanisławowskie	3,0	3,0	—	—	27,6	5,2	2,0	7,6	6,6	3,2
Tarnopolskie	2,0	0,4	1,6	—	64,5	13,0	2,8	25,1	15,7	2,9
Niewiadome	0,1	0,1	—	0,0	3,9	2,7	0,5	0,1	0,1	0,1

a Miejsce wydania paszportu. b W tym 0,2 tys. paszportów wydanych na terenie W. M. Gdańska.

U w a g a. Ob. uwagę do tabl. 17, str. 52.

TABL. 22. WYCHODZTWO Z NIEKTÓRYCH KRAJÓW EUROPEJSKICH

Kraje Wychodztwo:	1920-	1926-	1931-	1928	1930	1932	1933	1934	1935	1936	1937
	1925	1930	1935								
p—pozaeuropejskie	Przeciętne roczne			w tysiącach							
e—europejskie											
Anglia . . . p	201,8	138,6	29,3	136,8	92,2	27,0	26,3	29,2	29,8	29,8	31,8
Austria . . . p	7,3	4,4	1,7	4,5	4,1	1,2	1,3	2,2	2,2	1,7	1,6
Belgia . . . p	3,0	3,0	1,5	2,6	2,2	1,3	1,9	1,5	1,4	1,5	2,1
Belgia . . . e	21,1	12,9	5,5	12,2	9,9	6,0	5,3	4,9	4,1	3,9	4,6
Czechosłow. . . p	13,4	13,0	22,3	15,5	9,2	1,6	1,7	2,4	2,7	3,4	5,4
Czechosłow. . . e	16,8	14,7	3,9	10,0	17,7	3,8	3,2	2,6	2,9	3,9	9,5
Hiszpania . . . p	85,5	45,8	12,7	48,6	41,4	10,2	6,7	15,7	17,0	—	—
Irlandia . . . p	—	23,7	1,0	24,7	16,0	0,8	0,9	1,0	1,0	1,3	1,2
Jugosławia . . . p	12,3	18,7	3,1	21,8	13,6	2,5	2,2	2,9	3,3	3,9	5,4
Jugosławia . . . e	—	16,0 ^a	9,2	12,5	25,4	6,6	7,5	11,0	10,1	8,6	14,3
Niemcy . . . p	50,7	53,6	12,6	56,6	37,4	10,3	12,9	14,1	11,9	15,0	13,7
Polska . . . p	52,7	56,9	18,8	64,6	46,5	9,7	17,2	20,8	34,6	24,9	23,8
Polska . . . e	39,5	135,8	27,1	122,0	171,9	11,8	18,4	21,8	19,2	29,8	78,6
Portugalia . . . p	30,5	31,7	7,3	36,0	23,2	6,0	8,9	6,8	8,7	12,6	14,7
Rumunia . . . p	8,0	12,9	1,8	11,4	10,7	1,4	1,2	1,4	2,3	2,1	1,3
Rumunia . . . e	—	0,3	0,1	0,5	0,2	0,1	0,0	0,0	0,1	—	0,0
Szwecja . . . p	11,1	9,3	0,9	11,7	3,7	0,6	0,9	0,9	0,8	0,9	1,1
Szwecja . . . e	2,7	1,9	1,6	1,8	2,0	1,5	1,5	1,5	1,7	1,5	1,2
Włochy . . . p	177,3	89,0	28,2	70,8	59,1	24,8	22,3	26,2	26,8	19,4	30,3
Włochy . . . e	177,9	122,9	63,4	79,2	221,0	58,5	60,7	42,2	30,6	21,9	29,4

a Lata 1927 — 1930.

TABL. 23. WYCHODZTWO POZAEUROPEJSKIE Z NIEKTÓRYCH KRAJÓW EUROPEJSKICH WEDŁUG CZĘŚCI ŚWIATA

Kraje	Lata	Ogółem	Części świata					
			Azja	Afryka	Ameryka		Austria	Niepodana
					Stany Zj. Am.	pozost. kraje		
Anglia	1922—1926	928 634	26 357	51 910	230 506	309 290	263 684	46 887
	1927—1931	560 493	29 960	28 433	108 645	211 877	124 821	56 757
	1932—1936	142 091	29 489	18 436	7 873	11 970	28 895	45 428
Austria	1922—1926	36 597	616	325	19 838	15 556	43	219
	1927—1931	19 969	951	977	4 643	13 113	184	101
	1932—1936	8 624	2 178	150	1 945	3 143	31	1 177
Czechosłowacja	1922—1926	58 754	.	.	33 298	25 399	57 ^a	—
	1927—1931	55 522	27	.	14 795	39 925	458	317
	1932—1936	11 706	.	.	4 507	7 022	177 ^a	—
Dania	1922—1926	28 396	88	51	18 572	9 498	186	1
	1927—1931	26 506	95	193	11 168	14 878	161	11
	1932—1936	9 688	905	396	2 304	1 813	76	4 194
Grecja	1922—1926	28 141	.	.	17 940	.	.	10 201
	1927—1932	40 353	.	.	28 290	.	.	12 063
	1933—1936	11 605	658	775	8 375	805	992	—
Hiszpania	1922—1926	345 012	.	.	.	.	.	.
	1927—1931	198 333	—	—	686	197 647	—	—
	1932—1936	49 426	.	.	545	48 881	.	.
Irlandia	1924—1926	79 298	—	—	64 510	9 084	3 481	2 223
	1927—1931	90 069	—	—	78 385	6 370	2 901	2 413
	1932—1936	5 040	365	267	1 845	377	1 136	1 050
Jugosławia	1922—1926	73 009	—	52	23 853	45 190	3 885	29
	1927—1931	80 322	—	289	21 061	56 444	2 493	35
	1932—1936	14 787	—	238	6 742	6 007	1 212	588
Litwa	1923—1926	14 838	387	428	3 191	10 086	—	746
	1927—1931	50 455	444	3 868	4 150	40 159	—	1 834
	1932—1936	7 295	2 954	1 276	699	2 126	240	—
Niemcy	1923—1926	300 693	327	5 042	214 511	80 710	103	—
	1927—1931	216 911	114	5 107	165 066	45 735	556	333
	1932—1936	64 147	279	1 766	47 038	14 735	126	203
Polska	1922—1926	204 970	30 547	.	61 683	95 601	.	17 139
	1927—1931	246 382	7 020	.	35 475	201 053	.	2 834
	1932—1936	107 136	61 271	.	6 367	38 111	.	1 387
Portugalia	1922—1926	138 667	.	.	.	.	.	.
	1927—1931	129 377	16	1 506	5 717	110 439	72	11 627
	1932—1936	43 118	75	1 645	2 739	37 202	15	1 442
Rumunia	1927—1931	45 837	478	141	7 507	37 525	3	183
	1932—1936	8 274	2 152	—	1 725	4 262	—	135
	1923—1926	9 830	666 ^b	.	9 164	.	.	—
Węgry	1927—1931	25 737	4 606 ^b	.	1 751	19 380	.	—
	1932—1936	4 695	659 ^b	.	1 696	2 340	.	—
	1923—1926	482 403	.	.	158 330	303 535	16 850	3 688
Włochy	1927—1931	366 876	.	.	148 226	195 604	13 440	9 606
	1932—1936	119 526	.	.	59 918	48 511	6 296	4 801

^a łącznie z Afryką i Azją. ^b łącznie z Australią.

Źródło: Statistisches Jahrbuch für das Deutsche Reich, Berlin.

TABL. 24. RUCH CUDZOZIEMCÓW W 34 WIĘKSZYCH MIASTACH I UZDROWISKACH

Miasta Przynależność państwowa	Liczba cudzoziemców zameldowanych w roku ^a					Łączny czas pobytu cudzoziemców wymeldowanych w roku				
	1934	1935	1936	1937	1938	1934	1935	1936	1937	1938
	w tysiącach osób					w tysiącach dni				
Ogółem	87,1	92,5	92,7	93,4	87,8	2 603	2 593	2 869	2 718	2348
w tym miasta:										
Warszawa	29,9	34,6	35,1	32,4	28,6	959	976	929	961	806
Łódź	4,9	4,9	5,2	5,3	5,3	198	164	181	132	162
Wilno	1,8	1,6	1,6	1,4	1,8	98	121	113	110	91
Poznań	6,2	6,1	6,4	6,2	6,3	118	149	133	174	156
Toruń	1,7	1,8	1,5	1,7	1,8	35	32	31	38	37
Bydgoszcz	4,5	5,6	5,2	5,4	5,4	97	112	104	86	68
Gdynia	1,3	1,5	2,0	2,4	2,9	17	33	41	29	44
Gruziądz	1,4	1,6	1,4	1,5	1,3	26	39	41	60	58
Katowice	8,6	8,4	8,9	9,2	9,9	277	266	584	395	234
Bielsko	3,0	3,0	3,3	3,3	2,3	89	119	120	89	91
Chorzów	2,7	3,0	2,6	2,1	2,5	185	127	243	270	78
Kraków	8,4	8,5	7,0	8,5	7,3	159	102	43	46	156
Zakopane	2,8	1,6	2,2	2,2	2,2	31	26	35	30	28
Lwów	5,2	5,3	4,5	5,3	4,4	82	43	20	29	82
w tym przynależność państw:										
Anglia	3,3	3,8	3,8	4,2	4,0	54	65	66	76	70
Austria	10,0	10,7	9,7	9,6	—	199	192	163	146	—
Czecho-Słowacja	7,3	7,4	6,8	6,8	6,2	280	312	220	212	224
Francja	4,8	4,8	4,9	4,5	4,5	112	123	114	116	111
Gdańsk W. M.	3,0	3,1	3,2	3,6	4,4	40	47	56	56	64
Holandia	1,3	1,6	1,5	1,9	1,7	19	20	20	19	23
Lotwa	2,1	2,0	2,3	2,3	2,3	88	81	71	75	65
Niemcy	29,2	29,7	30,1	29,3	35,3 ^b	760	710	1 160	1 033	790 ^b
Rumunia	2,2	2,2	2,1	2,2	1,9	62	49	39	38	49
Szwajcaria	1,4	1,7	1,7	1,6	1,5	28	34	33	33	38
Węgry	2,3	2,4	2,6	2,7	2,8	43	42	48	48	47
Włochy	2,3	1,9	1,6	1,8	1,6	66	52	48	50	70
Stany Zj. Am.	5,1	5,5	6,9	7,7	6,0	121	129	114	134	128

^a Cudzoziemcy zmieniający miejsce pobytu w Polsce liczeni są parokrotnie.
^b łącznie z Austrią.

TABL. 25. WYJAZDY ZA GRANICĄ^a

Miejsce wydania paszportu (województwo)	1936	1937	1938	Miejsce wydania paszportu (województwo)	1936	1937	1938
	w tysiącach				w tysiącach		
Polska	46,8	65,2	88,9	Poleskie	0,1	0,2	0,4
M. st. Warszawa	12,9	24,9	28,0	Wolińskie	0,2	0,4	0,6
Warszawskie	0,7	1,1	0,9	Poznańskie	5,7	6,1	10,7
Łódzkie	3,5	4,8	3,5	Pomorskie	2,4	2,8	7,5
Kieleckie	1,0	1,7	1,2	Śląskie	9,4	7,8	18,6
Lubelskie	0,3	0,6	0,7	Krakowskie	4,7	6,6	6,8
Białostockie	0,4	0,6	0,7	Lwowskie	3,5	4,7	3,7
Wileńskie	0,6	1,0	3,5	Stanisławowskie	0,9	1,1	1,5
Nowogrodzkie	0,1	0,2	0,2	Tarnopolskie	0,4	0,6	0,4

^a Na podstawie liczby wydanych paszportów zagranicznych. Dane nie obejmują wyjazdów za paszportami emigracyjnymi. Paszporty zbiorowe liczone są według liczby osób, dla których zostały wydane; paszporty wielokrotne liczone są jak paszporty jednorazowe.

DZIAŁ IV. BUDYNKI. MIESZKANIA. RUCH BUDOWLANY
TABL. 1. BUDYNKI MIESZKALNE W MIASTACH WEDŁUG MATERIAŁU ŚCIAN I POKRYCIA W 1931 R.

Miasta	Ogółem w tys.	Materiał ścian			Materiał pokrycia			
		mur. ka- mień	drze- wo, mur pruski	glina, zle- mia	ogniotrwały		nieognio- trwały	
					prócz papy	papa	drze- wo	śloma inne
Polska	618 8 ^a	284,2	309,4	23,0	273,5	165,0	112,9	64,5
		w tysiącach						
		w odsetkach ogółu budynków						
Polska	618,8 ^a	45,9	50,0	3,7	44,2	26,7	18,2	10,4
Miasta: większe ^b	250,5	57,0	41,6	0,9	44,4	39,0	13,4	2,6
inne	368,3	38,4	55,7	5,6	44,1	18,3	21,5	15,7
Warszawa	24,8	69,1	30,5	0,0	54,7	36,0	8,0	0,3
Łódź	17,9	66,1	33,2	0,0	2,9	95,8	0,2	0,3
Lwów	13,7	79,2	19,2	1,0	83,9	3,1	11,3	1,0
Poznań	6,2	90,1	7,9	1,2	29,8	68,8	0,1	0,6
Kraków	7,8	85,5	14,2	0,0	64,8	31,6	0,9	2,4
Wilno	11,9	26,6	73,1	0,3	70,4	2,9	22,7	3,9
Katowice	4,0	96,5	2,7	0,2	23,3	75,5	0,1	0,4
Bydgoszcz	6,7	96,3	2,0	1,0	29,9	68,9	0,1	0,5
Częstochowa	6,1	86,0	13,5	0,1	5,8	91,9	0,5	1,4
Lublin	4,7	73,5	26,0	0,2	40,3	48,5	7,0	3,4
Sosnowiec	4,2	89,6	9,7	0,0	6,7	90,9	1,2	0,3
Chorzów ^c	2,9	98,2	1,2	0,1	17,8	82,0	—	0,0
Gdynia	1,9	61,6	34,5	1,6	25,2	70,4	0,0	1,6
	1931							
	1936	6,9	47,5	49,4	2,0	11,8	85,8	0,6

^a W tym o niewiadomym materiale ścian 2,2 tys. (0,4%) oraz o niewiadomym pokryciu 2,9 tys. (0,5%). ^b Liczące 20 000 i więcej mieszkańców. ^c Według stanu administracyjnego obowiązującego w dn. I. VII 1934 r.

TABL. 2. BUDYNKI MIESZKALNE W MIASTACH WEDŁUG ZAOPATRZENIA W INSTALACJE W 1931 R.

Miasta	Ogółem w tys.	W tym. zaopatrzone w					W tym nie za- opatr- zone w in- stala- cje	% ludn. w bu- dynkach nie za- opatrzo- nych w instala- cje	
		kana- liza- cję	wo- do- ciąg	elek- trycz- ność	gaz	kanalizację i wodociąg oraz elek- tryczność lub gaz			
Polska	618,8	80,0	98,2	234,3	46,2	61,7	347,5	×	
		w tysiącach							
		w odsetkach ogółu budynków							
Polska	618,8	12,9	15,9	37,9	7,5	10,0	56,2	33,4	
Miasta: większe ^a	250,5	23,6	28,0	52,9	11,9	19,3	40,7	20,4	
inne	368,3	5,7	7,6	27,6	4,5	3,6	66,7	54,9	
Warszawa	24,8	46,1	62,0	67,8	31,7	44,1	24,6	9,1	
Łódź	17,9	6,9	14,7	67,1	10,8	5,7	31,3	14,6	
Lwów	13,7	42,7	47,2	43,9	12,5	36,4	45,5	18,8	
Poznań	6,2	68,2	78,0	63,5	56,3	63,9	13,9	4,4	
Kraków	7,8	54,1	64,7	59,2	29,7	47,8	28,8	13,4	
Wilno	11,9	10,0	12,4	39,4	0,9	8,3	59,3	36,0	
Katowice	4,0	68,3	87,5	92,7	18,6	66,8	3,6	1,6	
Bydgoszcz	6,7	51,4	53,8	38,2	38,3	40,3	33,9	22,9	
Częstochowa	6,1	16,8	18,1	48,2	—	14,6	49,5	26,6	
Lublin	4,7	8,2	18,4	35,6	4,5	7,6	62,4	33,3	
Sosnowiec	4,2	12,8	10,7	64,0	—	9,5	34,2	23,4	
Chorzów ^b	2,9	70,3	92,1	88,9	33,1	67,2	2,9	0,9	
Gdynia	1,9	11,5	20,2	44,4	—	10,9	50,8	35,1	
	1931								
	1936	6,9	16,9	18,2	46,5	1,3	15,7	53,1	36,8

^a Liczące 20 000 i więcej mieszkańców. ^b Według stanu administracyjnego obowiązującego w dn. I. VII 1934 r.

TABL. 3. NIERUCHOMOŚCI MIESZKALNE W MIASTACH WEDŁUG LICZBY OSÓB ZAMIESZKAŁYCH

Miasta	Ogółem w tys.	Zamieszkane o liczbie osób						Nie za- mie- szka- ne
		1-5	6-10	11-20	21-50	51-100	101 i wię- cej	
w tysiącach								
Ogółem . . . 1921	377,1	108,6	124,9	71,6	47,8	14,8	7,4	2,0
1931 A	503,5	151,6	166,9	95,2	58,7	17,5	9,3	4,3
1931 B	527,4	156,0	173,3	100,3	63,5	19,9	9,9	4,5
w odsetkach ogółu nieruchomości								
Ogółem . . . 1921	377,1	28,8	33,1	19,0	12,7	3,9	2,0	0,5
Miasta: większe ^a	102,9	13,7	21,7	21,5	24,8	11,2	6,8	0,3
inne	274,2	34,5	37,4	18,0	8,1	1,2	0,2	0,6
Ogółem . . . 1931 A	503,5	30,1	33,1	18,9	11,7	3,5	1,8	0,9
Miasta: większe ^a	176,4	19,4	25,7	21,3	19,8	8,2	5,1	0,5
inne	327,1	35,8	37,2	17,6	7,3	0,9	0,1	1,1
Ogółem . . . 1931 B	527,4	29,6	32,8	19,0	12,0	3,8	1,9	0,9
Miasta: większe ^a	192,0	18,9	25,3	21,3	20,3	8,8	4,9	0,5
inne	335,4	99,0	37,2	17,7	7,3	0,9	0,1	1,1
Warszawa . . . 1921	9,7	7,1	10,3	11,6	18,0	18,2	34,6	0,2
1931	13,1	8,8	12,7	12,5	19,3	16,3	30,0	0,4
Łódź 1921	8,0	9,6	13,0	14,0	25,4	18,7	19,1	0,2
1931	10,6	10,3	12,8	15,9	24,4	17,3	19,1	0,2
Lwów 1921	5,8	8,6	14,4	15,7	36,5	20,5	4,3	0,0
1931	12,2	19,1	24,2	18,4	23,5	11,7	2,4	0,7
Poznań 1921	3,2	6,1	8,3	12,6	27,7	33,2	12,1	0,0
1931	4,9	10,3	15,1	14,8	22,3	23,7	13,8	0,0
Kraków 1921	5,3	8,3	16,0	19,6	35,2	17,0	3,8	0,1
1931	6,2	7,8	14,9	21,3	35,7	15,7	4,4	0,2
Wilno 1931	7,8	17,0	25,0	23,4	21,2	8,1	4,2	1,1
Katowice . . . 1931	3,4	7,1	13,6	17,0	35,8	23,6	2,9	—
Bydgoszcz . . . 1921	4,5	20,3	21,3	21,9	30,8	5,0	0,3	0,4
1931	5,1	14,8	20,4	22,7	32,9	8,0	0,7	0,5
Częstochowa . . 1921	2,6	13,4	23,1	20,6	24,5	12,1	6,0	0,3
1931	4,6	19,9	26,6	20,9	19,3	9,0	4,2	0,1
Lublin 1921	2,5	10,8	19,0	19,3	26,7	15,6	8,3	0,3
1931	3,6	19,1	21,9	17,9	22,5	12,1	6,1	0,4
Sosnowiec 1921	2,6	9,6	13,3	22,1	34,3	16,0	4,4	0,3
1931	3,1	10,1	15,5	19,4	33,4	15,3	5,9	0,4
Chorzów ^b 1931	2,2	3,2	7,3	15,8	36,2	31,4	6,1	0,0
Gdynia 1931	1,6	23,3	28,9	24,2	17,5	4,0	0,9	1,2

^a Liczące 20 000 i więcej mieszkańców. ^b Według stanu administracyjnego obowiązującego w dn. I.VII 1934 r.

U w a g a. W granicach spisu: A — 1921 r., B — 1931 r.

TABL 4. MIESZKANIA ORAZ ZALUDNIENIE MIESZKAŃ WEDŁUG LICZBY IZB

Wielkość mieszkań	Liczba mieszkań w tys.				Przeciętna liczba osób na izbę			
	Miasta		Wieś		Miasta		Wieś	
	1921	1931	1921	1931	1921	1931	1921	1931
Polska — teren spisu 1921 r.^{ab}	1 340,8	1 800,1	3 522,7	4 223,1	2,0	2,0	3,4	3,1
1-izbowe	483,2	677,5	2 088,9	2 206,5	3,8	3,9	5,0	4,8
2-izbowe	404,1	573,2	1 030,5	1 479,3	2,3	2,3	2,9	2,7
3-izbowe i większe	451,8	545,3	395,3	524,2	1,4	1,3	1,7	1,6
Polska — teren spisu 1931 r.^a	×	1 930,4	×	4 472,1	×	2,0	×	3,1
1-izbowe	×	705,0	×	2 298,7	×	3,9	×	4,8
2-izbowe	×	622,6	×	1 580,8	×	2,2	×	2,7
3-izbowe i większe	×	598,3	×	579,0	×	1,3	×	1,6

^a Łącznie z mieszkaniami o niewiadomej liczbie izb. ^b Spis nie objął części woj. wileńskiego oraz górnośląskiej części woj. śląskiego.

TABL 5. WARUNKI MIESZKANIOWE NIEKTÓRYCH GRUP SPOŁECZNO-ZAWODOWYCH W MIASTACH LICZĄCYCH 20 000 I WIĘCEJ MIESZKAŃCÓW W 1931 R.

Grupy społeczno-zawodowe	Ludność w mieszkaniach							
	o liczbie izb				o liczbie osób na izbę ^a			
	1	2	3	4 i więcej	2	2-3	3-4	powyżej 4
	w odsetkach ogółu ludności danej grupy							
	Samodzielní							
Zatrudniający siły najemne:								
w górnictwie i przemyśle w zakładach przemysłowych I-VII kat.	2,0	8,0	20,9	69,1	84,7	11,3	2,5	1,5
w zakładach przem. VIII i niewiad. kat.	12,4	30,6	29,5	27,5	51,1	26,6	11,7	10,6
w handlu i ubezpiecz.	3,5	12,1	25,3	59,1	78,0	15,3	4,4	2,3
Nie zatrudniający sił najemnych:								
w górnictwie i przem. w handlu i ubezpiecz.	35,1	35,2	19,3	10,4	35,7	25,1	16,0	23,2
	17,9	30,3	26,8	25,0	53,8	23,4	10,9	11,9
Adwokatura, oświata i kultura, lecznictwo	12,7	16,9	18,5	51,9	76,4	11,9	5,3	6,4
	Najemni							
Pracownicy umysł.	8,9	20,3	27,3	43,5	79,2	13,5	4,1	3,2
Robotnicy ^b	47,3	34,4	13,2	5,1	29,2	25,4	17,8	27,6

^a Dotyczy tylko mieszkań zamieszkałych przez mniej niż 12 osób. ^b Bez służby domowej zamieszkałej w mieszkaniach pracodawców.

TABL. 6. MIESZKANIA I GĘSTOŚĆ ZAŁUDNIENIA MIESZKAŃ
W WIĘKSZYCH MIASTACH

Wyszczególnienie	War- sza- wa	Łódź	Lwów	Po- znań	Kra- ków	Wil- no	Kato- wice	Gdy- nia
Mieszkania według liczby izb								
1921								
a. w odsetkach ogółu mieszkań								
Mieszkania ogółem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	.	.	.
o liczbie izb: 1	39,2	59,7	27,1	10,9	35,0	.	.	.
2	25,2	19,8	32,3	25,6	30,4	.	.	.
3	17,7	9,9	19,5	27,8	16,9	.	.	.
4 i więcej	17,9	10,6	21,1	35,7	17,7	.	.	.
b. w odsetkach ogółu ludności								
Ludność w mieszk. ogółem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	.	.	.
o liczbie izb: 1	31,3	52,0	20,3	6,4	27,4	.	.	.
2	25,6	21,8	32,2	23,5	31,6	.	.	.
3	20,3	11,8	21,5	28,8	19,2	.	.	.
4 i więcej	22,8	14,4	26,0	41,3	21,8	.	.	.
1931 ^a								
a. w odsetkach ogółu mieszkań								
Mieszkania ogółem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
o liczbie izb: 1	42,7	63,3	32,0	14,4	33,0	31,9	12,4	30,3
2	24,5	19,4	33,8	29,3	30,3	22,4	42,7	39,4
3	16,3	9,0	17,0	25,9	18,2	19,0	22,3	17,9
4 i więcej	16,5	8,3	17,2	30,4	18,5	26,7	22,6	12,4
b. w odsetkach ogółu ludności								
Ludność w mieszk. ogółem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
o liczbie izb: 1	37,0	58,8	26,6	10,2	27,4	28,1	7,9	22,7
2	25,2	20,5	34,2	27,8	30,9	21,7	42,3	40,3
3	18,2	10,2	18,6	27,0	19,7	18,7	25,2	20,8
4 i więcej	19,6	10,5	20,6	35,0	22,0	31,5	24,6	16,2
Mieszkania według liczby osób na izbę								
1931 ^a								
a. w odsetkach ogółu mieszkań								
Mieszkania zamieszkane przez mniej niż 12 osób o liczbie osób na izbę: 2 i mniej	51,5	42,2	62,7	70,6	62,1	62,3	68,7	58,6
2-4	31,2	37,2	28,6	23,9	27,4	24,3	27,2	32,0
4-6	11,7	15,5	6,6	3,6	7,5	8,8	3,0	6,4
powyżej 6	4,5	4,9	1,8	0,9	2,5	3,8	0,5	1,9
Mieszkania zamieszkane przez 12 i więcej osób	1,1	0,2	0,3	1,0	0,5	0,8	0,6	1,1
b. w odsetkach ogółu ludności								
Ludność w mieszkaniach za- mieszanych przez mniej niż 12 osób o liczbie osób na izbę:								
2 i mniej	40,3	31,3	52,1	60,1	50,8	53,8	55,6	44,5
2-4	33,8	37,8	34,2	30,6	32,6	26,5	36,5	39,3
4-6	14,9	20,8	9,4	5,0	10,5	10,9	5,0	9,2
powyżej 6	7,8	9,2	3,4	1,4	4,6	6,5	0,8	3,4
Ludność w mieszk. zamiesz- kanych przez 12 i więcej osób	3,2	0,9	0,9	2,9	1,5	2,3	2,1	3,6

a Dla m. Gdyni, zamiast 1931 r. podano 1936 r.

(dok. str. 61)

TABL. 6. MIESZKANIA I GĘSTOŚĆ ZALUDNIENIA MIESZKAŃ
W WIĘKSZYCH MIASTACH (dok.)

Wyszczególnienie	War- sza- wa	Łódź	Lwów	Po- znań	Kra- ków	Wil- no	Kato- wice	Gdy- nia ^a
Przeciętna liczba osób na izbę								
1921								
Ogółem	2,0	2,3	1,7	1,4	1,9	.	.	.
W mieszkaniach o liczbie izb:								
1	3,7	3,6	3,2	2,7	3,5	.	.	.
2	2,4	2,3	2,1	2,1	2,3	.	.	.
3	1,8	1,6	1,6	1,6	1,7	.	.	.
4 i więcej . . .	1,2	1,2	1,1	1,1	1,2	.	.	.
1931 ^a								
Ogółem	2,1	2,5	1,8	1,6	1,8	1,8	1,7	2,1
W mieszkaniach o liczbie izb:								
1	4,0	3,8	3,4	3,3	3,5	4,1	2,9	3,3
2	2,4	2,2	2,1	2,2	2,2	2,3	2,2	2,3
3	1,7	1,6	1,5	1,6	1,5	1,5	1,7	1,7
4 i więcej . . .	1,1	1,1	1,1	1,1	1,1	1,1	1,0	1,2

a Ob. uwagę a na str. 60.

TABL. 7. MIESZKANIA I GĘSTOŚĆ ZALUDNIENIA MIESZKAŃ
W NIEKTÓRYCH KRAJACH

Miasta	Rok spisu	Mieszkania					Prze- cięt- na liczba osób na izbę	Mieszkania przeludnione ^a		
		Ogół- tem w tys.	o liczbie izb					Miesz- kania	Lud- ność	
			1	2	3	4				5 i więcej
We wszystkich miastach										
Anglia z Walią	1931	7137,3	0,4	4,0	10,5	24,9	60,2	0,85	4,3	7,6
Dania	1935	612,7	5,8	36,6	28,6	29,0	0,77	.	.	.
Estonia	1934	102,0	34,2	24,7	19,3	11,6	10,2	1,24	.	.
Finlandia	1930	157,9	31,9	39,0	13,9	6,8	8,4	1,56	.	.
Holandia	1930	988,5	6,5	10,0	14,1	19,6	49,8	0,84	4,3	.
Niemcy	1927	8709,5	3,1	16,1	29,6	23,9	27,3	0,98	5,6	9,6
Norwegia	1930	201,4	6,2	19,4	31,8	21,0	21,6	1,08	8,7	15,3
Polska	1931	1930,4	36,6	32,3	16,9	8,1	6,1	2,02	44,7 ^b	56,2 ^c
Szwecja ^d	1933	528,9	10,8	38,3	28,3	11,3	11,3	.	.	.
Włochy	1931	3242,4	20,5	26,3	18,5	14,8	19,9	1,36	24,4	34,5
W stolicach										
Berlin	1927	1210,6	4,4	29,6	35,4	12,8	17,8	1,01	5,0	8,8
Haga	1930	129,7	11,3	7,9	9,9	17,3	53,6	0,74	1,7	.
Helsinki	1930	67,9	34,1	34,3	13,3	7,1	11,2	1,49	.	.
Kopenhaga	1935	281,5	7,5	40,0	23,7	28,8	0,73	.	.	.
Londyn	1931	1548,7	0,7	3,3	7,4	16,2	72,4	0,89	5,4	9,4
Oslo	1930	63,5	4,4	26,3	32,0	15,8	21,5	1,10	9,3	15,9
Paryż	1926	992,5	26,4	29,8	22,7	10,3	10,8	0,95	5,3	8,7
Praga	1930	226,5	27,3	39,4	15,4	8,5	9,4	1,44	24,9	33,2
Rzym	1931	169,2	12,1	18,9	21,1	19,0	28,9	1,37	26,2	37,5
Sztokholm	1935	173,8	17,2	36,9	24,2	9,4	12,3	1,05	.	.
Tallin	1934	43,4	39,3	22,6	18,6	10,0	9,5	1,29	20,3	25,9
Warszawa	1931	249,1	42,7	24,5	16,3	8,0	8,5	2,07	47,9 ^b	58,3 ^c

a Liczące ponad 2 osoby na izbę. b Bez mieszkań zamieszkałych przez 12 i więcej osób. c Bez ludności w mieszkaniach zamieszkałych przez 12 i więcej osób. d Bez Sztokholmu.

TABL. 8. RUCH BUDOWLANY W MIASTACH ^a
A. Polska. Poszczególne lata

Wyszczególnienie	Wszystkie miasta ^b				Miasta liczące 20 000 i więcej mieszkańców			
	1931	1935	1936	1937	1931	1936	1937	1938
Budynki rozpoczęte								
a. Budynki mieszkalne								
Liczba budynków ogółem	9 927	13 823	16 462	13 884	4 749	9 432	7 527	6 447
Budynki nowe	8 887	12 620	15 073	12 480	4 181	8 616	6 687	5 614
o 1 mieszkaniu	4 206	6 286	6 782	5 795	1 562	2 694	2 243	1 835
o 2 mieszkaniach	2 536	3 411	4 072	3 169	1 235	2 440	1 762	1 349
o 3 mieszkaniach	606	833	1 077		323	741		394
o 4 mieszkaniach	674	751	1 058	1 703	418	844	1 158	529
o 5—12 mieszkaniach	711	1 021	1 623	1 301	495	1 446	1 060	1 027
o 13—20 mieszkaniach	92	177	303	313	88	297	276	279
o 21 i więcej mieszkaniach	62	141	158	199	60	154	188	201
Nadbudowy i dobudowy	1 040	1 203	1 389	1 404	568	816	840	833
o 1 mieszkaniu	619	736	806	812	338	366	399	379
o 2 mieszkaniach	198	251	283	289	108	195	202	188
o 3 mieszkaniach	73	83	97		40	81		81
o 4 mieszkaniach	58	46	81	185	32	67	147	82
o 5—12 mieszkaniach	75	76	111	106	41	96	82	89
o 13—20 mieszkaniach	9	7	8	8	5	8	6	11
o 21 i więcej mieszkaniach	8	4	3	4	4	3	4	3
Kubatura budynków w tys. m ³ ogółem	6 504	10 282	14 437	11 981	4 250	11 672	9 087	8 875
budynki nowe	6 016	9 769	13 802	11 335	3 911	11 194	8 608	8 385
nadbudowy i dobudowy	488	513	635	646	339	478	479	490
Liczba mieszkań ogółem	25 293	36 196	47 667	42 537	15 612	36 263	30 802	29 372
1-izbowych	4 355	5 561	6 652	7 157	2 984	4 882	5 178	5 568
2-izbowych	9 901	13 355	16 611	16 041	5 900	11 910	11 243	10 209
3-izbowych	6 323	9 448	13 479	11 228	3 779	10 602	8 325	7 904
4-izbowych	3 234	5 395	7 500	5 945	2 033	6 023	4 380	4 111
5-izbowych	983	1 633	2 288	1 473	625	1 938	1 151	1 161
6 i więcej izbowych	497	804	1 137	693	291	908	525	419
Liczba izb	64 301	95 957	129 490	108 694	39 295	100 489	79 400	74 847
b. Budynki niemieszkalne								
Liczba budynków ogółem w tym budynki nowe	1 786	3 044	4 020	4 300	919	1 452	1 473	1 579
Kubatura budynków w tys. m ³ ogółem	1 197	1 760	2 027	2 439	854	1 349	1 584	1 390
w tym budynki nowe	1 103	1 574	1 835	2 213	787	1 200	1 399	1 226
Budynki zakończone								
a. Budynki mieszkalne								
Liczba budynków ogółem budynki nowe	5 594	11 434	10 731	12 067	2 919	6 759	7 370	5 670
nadbudowy i dobudowy	4 862	10 549	9 792	11 012	2 502	6 155	6 723	4 994
nadbudowy i dobudowy	732	885	939	1 055	417	604	647	676

^a Bez budynków wojskowych i górniczych oraz niektórych przemysłowych i użyteczności publicznej, a w 1938 r. ponadto bez wszystkich budynków państwowych. ^b Bez miast poniżej 20 000 mieszkańców woj. śląskiego, dla których brak danych. (c. d. str. 63).

TABL. 8. RUCH BUDOWLANY W MIASTACH^a (c. d.)

A. Polska. Poszczególne lata

Wyszczególnienie	Wszystkie miasta ^b				Miasta liczące 20 000 i więcej mieszkańców			
	1931	1935	1936	1937	1931	1936	1937	1938
a. Budynki mieszkalne (dok.)								
Kubatura budynków w tys. m ³ ogółem . . .	4 585	7 303	8 247	11 307	3 442	6 733	9 341	7 257
budynki nowe	4 208	6 974	7 818	10 816	3 169	6 390	8 962	6 853
nadbudowy i dobudowy . . .	377	329	429	491	273	343	379	404
Liczba mieszkań ogółem . . .	17 284	25 900	28 982	37 893	12 246	22 615	29 599	24 212
1-izbowych	3 392	3 442	4 664	5 854	2 381	3 597	4 574	4 490
2-izbowych	6 207	9 817	10 266	13 379	4 216	7 615	10 059	8 580
3-izbowych	4 300	6 997	7 427	9 914	3 134	5 901	7 722	6 350
4-izbowych	2 237	3 654	4 489	5 942	1 623	3 717	4 832	3 293
5-izbowych	767	1 249	1 397	1 828	602	1 185	1 575	999
6 i więcej izbowych . . .	381	741	739	976	290	600	837	500
Liczba izb	44 105	70 073	77 488	101 744	31 732	61 481	80 633	62 245
b. Budynki niemieszkalne								
Liczba budynków ogółem . . .	1 332	2 199	2 306	2 654	598	856	902	1 024
w tym budynki nowe	1 179	2 016	2 081	2 398	511	717	769	901
Kubatura budynków w tys. m ³ ogółem . . .	998	1 084	1 075	1 358	703	684	874	873
w tym budynki nowe	869	997	896	1 157	596	521	698	773

B. Budynki rozpoczęte w 1937 r. według województw i większych miast

Województwa	Liczba budynków		Kubatura budynków w tys. m ³	Liczba budynków mieszkalnych			Liczba mieszkań			Liczba izb	
	Ogółem	w tym mieszkalne		1-4	5-12	13 i więcej	Ogółem	o liczbie izb	3 i więcej		
Miasta							1	2			
Wszystkie miasta^b											
Centralne	9 047	7 069	7 752	5 938	767	364	24 416	4 701	10 199	9 516	58 856
Wschodnie	2 146	1 582	1 011	1 536	29	17	2 849	296	641	1 912	8 653
Pozn. i pomor.	2 366	1 703	2 012	1 461	210	32	5 160	466	1 473	3 221	15 540
Śląskie	401	287	585	217	42	28	1 389	229	485	675	3 631
Południowe	4 224	3 243	3 060	2 801	359	83	8 723	1 465	3 243	4 015	22 014
Miasta liczące 20 000 i więcej mieszkańców											
Centralne	4 986	4 174	6 140	3 223	609	342	18 725	3 653	7 653	7 419	45 358
w tym:											
Warszawa	1 110	976	3 232	387	295	294	10 742	2 436	4 320	3 986	25 336
Łódź	761	586	911	461	105	20	2 090	476	868	746	4 864
Częstochowa	249	236	154	220	13	3	482	124	212	146	1 068
Łublin	143	136	127	112	18	6	428	25	144	259	1 219
Sosnowiec	167	159	193	135	19	5	472	48	162	262	1 343
Białystok	207	151	119	143	7	1	314	29	71	214	929

a - b Ob. uwagi a - b na str. 62.

(dok. str. 64)

TABL. 8. RUCH BUDOWLANY W MIASTACH^a (dok.)

B. Budynki rozpoczęte w 1937 r. według województw i większych miast (dok.)

Województwa	Liczba budynków		Kubatura budynków w tys. m ³	Liczba budynków mieszk. o liczbie mieszkań			Liczba mieszkań			Liczba izb	
	Miasta	Ogółem		w tym mieszkalne	1-4	5-12	13 i więcej	Ogółem	o liczbie izb		
1			2						3 i więcej		
Miasta liczące 20 000 i więcej mieszkańców (dok.)											
Centr. (dok.)											
Radom . . .	207	197	108	185	12	—	404	64	187	153	968
Kalisz . . .	101	59	75	49	5	5	185	28	54	103	499
Kielce . . .	189	177	131	154	21	2	468	58	202	208	1 176
Włocławek . . .	139	98	93	90	6	2	223	35	93	95	571
Piotrków Tryb. . .	83	64	42	62	2	—	119	11	64	44	288
Wschodnie . . .	994	801	628	765	21	15	1 746	194	287	1 265	5 441
w tym:											
Wilno . . .	103	97	77	89	6	2	249	2	39	208	882
Brześć n.B. . .	174	164	240	147	5	12	687	139	53	495	1 944
Poznańskie i pomorskie . . .	1 343	1 101	1 500	880	191	30	4 017	378	1 143	2 496	12 095
w tym:											
Poznań . . .	463	378	688	282	83	13	1 668	242	365	1 061	5 181
Bydgoszcz . . .	221	180	166	162	17	1	479	4	128	347	1 502
Grudziądz . . .	76	67	33	66	1	—	100	10	40	50	283
Toruń . . .	81	74	157	31	40	3	449	22	50	377	1 476
Gdynia . . .	286	245	304	196	38	11	923	86	435	402	2 448
Śląskie . . .	401	287	585	217	42	28	1 389	229	485	675	3 631
w tym:		88									
Katowice . . .	141		214	63	17	8	387	45	81	261	1 202
Chorzów . . .	88	68	150	54	7	7	390	67	183	140	920
Południowe . . .	1 276	1 164	1 818	826	279	59	4 925	724	1 675	2 526	12 875
w tym:											
Lwów . . .	369	350	640	213	111	26	1 834	379	462	993	4 721
Kraków . . .	210	178	514	66	84	28	1 289	161	430	692	3 463
Stanisławów . . .	83	71	85	56	15	—	197	22	66	109	538
Przemysł . . .	100	88	93	79	8	1	229	27	85	117	591

^a Ob. uwagę ^a na str. 62.

TABL. 9. MIESZKANIA WYBUDOWANE PRZY UDZIALE KREDYTÓW BUDOWLANYCH BANKU GOSPODARSTWA KRAJOWEGO

Mieszkania izby	1929—1938	1933	1934	1935	1936	1937	1938
Mieszkania ogółem . . .	108 862	10 311	19 386	15 692	13 499	11 607	12 936
1-izbowe	23 637	1 782	3 886	2 778	2 348	2 374	2 455
2-izbowe	27 302	2 764	5 155	3 786	3 290	2 495	3 458
3-izbowe	29 084	2 885	4 862	4 478	3 893	3 204	4 101
4-izbowe	20 291	1 952	3 745	3 127	2 882	2 549	2 277
5-izbowe	6 200	628	1 116	1 084	808	735	502
6 i więcej izbowe	2 348	300	622	439	278	250	143
Izby	292 737	28 819	53 374	44 586	37 942	32 367	34 170

U w a g a. Kredyty budowlane B. G. K. ob. dział XII, tabl. 31, str. 229.

TABL. 10. MIESZKANIA WYBUDOWANE PRZY POMOCY KREDYTÓW TOWARZYSTWA OSIEDLI ROBOTNICZYCH

Lata Kredytobiorcy	Liczba mieszkań				Liczba izb
	Ogółem	o liczbie izb			
		1	2	3 i 4	
1934—1938	9 040	802	7 341	897	18 193
Tow. Osiedli Robotniczych ^a	2 179	358	1 591	230	4 230
Samorząd terytorialny	3 613	375	3 047	191	7 050
Zakłady przemysłowe	2 041	56	1 583	402	4 438
Spółdzielnie	764	1	689	74	1 601
Organizacje społeczne	443	12	431	—	874
1934	904	130	624	150	1 828
1935	2 139	410	1 549	180	4 048
1936	1 873	123	1 464	286	3 909
1937	2 267	52	2 127	88	4 570
1938	1 857	87	1 577	193	3 838
Tow. Osiedli Robotniczych ^a	—	—	—	—	—
Samorząd terytorialny	955	54	748	153	2 017
Zakłady przemysłowe	639	20	579	40	1 308
Spółdzielnie	158	1	157	—	315
Organizacje społeczne	105	12	93	—	198

^a We własnym zakresie.

TABL. 11. BUDOWNICTWO MIESZKANIOWE W MIASTACH NIEKTÓRYCH KRAJÓW

Kraje	A—wybudowano w ciągu roku B—czysty przyrost ^a	Mieszkania				Izby				Na 1000 mieszk. miast izb
		1933	1935	1936	1937	1933	1935	1936	1937	
		Dania	A 16 375	22 939	18 146	18 538	45 275	60 700	48 997	
Finlandia	A 1 036	2 883	4 030	6 242	2 638	6 503	8 618	13 758	16,7	
Litwa	A		1 982	2 152			7 006	7 889	20,3	
Łotwa	A	1 432	1 506	1 830	2 153	5 026	5 050	6 056	7 076	10,0
	B	1 473	1 486	1 410	1 729	5 208	5 020	4 924	5 825	8,2
Niemcy	A	72 155	96 477	140 939	144 244	276 158	379 634	541 151	542 828	22,8
	B	60 334	84 189	128 617	133 125	196 220	310 948	474 505	487 542	20,5
Norwegia	B	2 901	3 571	5 290	4 211	10 660	12 702	17 677	14 520	20,2
Polska ^b	A	28 290	36 196	47 667	42 537	78 170	95 957	129 490	108 694	11,4
Szwajcaria	A	9 430	6 661	3 177	4 199	36 737	25 780	12 933	16 567	13,4
Szwecja	A	14 958	29 764	33 637	.	46 488	87 056	100 756	.	39,2 ^c
	B	13 865	27 003	30 933	.	42 928	77 872	92 473	.	36,0 ^c
Włochy	A	27 364	43 723	20 940	21 730	102 621	177 360	91 681	88 553	15,3

^a Po uwzględnieniu rozbiórek i przebudowań. ^b Budynki rozpoczęte. ^c 1936 r.

DZIAŁ V. DOCHÓD SPOŁECZNY

TABL. I. SZACUNEK WARTOŚCI ŚWIATOWEJ PRODUKCJI ROLNICZEJ,
GÓRNICZEJ I PRZEMYSŁOWEJ W 1929 R.

Grupy krajów i niektóre kraje	Produkcja								
	rolnicza, górnicza i prze- mysłowa ogółem	rolnicza ^a			górn- icza	prze- my- słowa	rol- ni- cza ^a	górn- icza	prze- my- słowa
		ra- zem	w tym						
			z upra- wy złemi	hod- owla- nab					
w miliardach złotych						w % ogółu prod.			
Ogółem	1 434	650,0	317,0	276,6	73,6	711	45	5	56
Kraje na wysokim poziomie gospodarki kapitalistycznej	901	282,4	100,9	151,7	51,6	567	31	6	63
Kraje europejskie	370	100,5	27,6	65,0	17,1	252	27	5	68
Niemcy	115	32,6	9,5	21,4	6,0	76	29	5	66
Anglia i Irlandia	86	13,6	2,4	10,1	6,1	66	16	7	77
Anglia	82	10,5	2,0	7,4	6,1	65	13	7	80
Irlandia	4	3,1	0,4	2,7	0,0	1	76	0	24
Francja	76	20,2	8,3	10,7	2,7	53	27	3	70
Inne kraje	93	34,1	7,4	22,8	2,3	57	36	3	61
Kraje pozaeuropejskie	531	181,9	73,3	86,7	34,5	315	34	6	60
Stany Zjedn. Am.	455	139,1	56,0	65,2	31,9	284	31	7	62
Kanada	37	17,8	7,9	6,3	1,9	17	49	5	46
Argentyna	17	12,5	7,2	5,2	0,1	5	71	1	28
Australia	17	9,2	2,1	6,8	0,6	7	55	3	42
Nowa Zelandia	5	3,3	0,1	3,2	0,0	1,5	69	0	31
Kraje o przejściowej strukturze	70	28,9	14,8	10,8	1,4	40	41	2	57
Włochy	35	12,9	6,7	5,6	0,3	22	37	1	62
Japonia	35	16,0	8,1	5,2	1,1	18	46	3	51
Kraje częściowo objęte gospodarką kapitalistyczną	351	272,4	171,2	85,6	17,8	61	78	5	17
Europa rolnicza	78	54,7	24,3	25,2	2,8	21	69	4	27
Polska	19	13,0	5,7	6,6	1,2	5	68	6	26
Kraje nadbałtyckie	9	7,3	1,6	3,7	0,0	2,0	79	0	21
Węgry	7	4,9	2,2	2,6	0,1	2,0	70	1	29
Rumunia	11	8,8	4,1	3,9	0,5	1,2	84	5	11
Inne kraje bałkańskie	12	9,6	4,6	4,2	0,2	2,0	81	2	17
Hiszpania	17	9,5	5,5	3,5	0,8	7	55	5	40
Portugalia	3	1,6	0,6	0,7	0,0	1,5	52	0	48
Kraje pozaeuropejskie	273	217,7	146,9	60,4	15,0	40	80	5	15
Ameryka Środk. i Płd.	50	32,3	16,1	14,8	6,2	12	64	12	24
Indie	61	51,7	43,8	6,1	1,1	8,5	84	2	14
Chiny	90	79,3	48,5	26,4	0,6	10	88	1	11
Inne kraje azjat. i Oceanii	46	37,5	27,8	7,4	2,4	6	82	5	13
Afryka	26	16,9	10,7	5,7	4,7	4	66	18	16
Z. S. R. R.	112	66,3	30,1	28,5	2,8	43	59	3	38

^a Łącznie z produkcją leśną i wartością połowów morskich. ^b Łącznie z produkcją jedwabiu.

TABL. 2. SZACUNEK WARTOŚCI ŚWIATOWEJ PRODUKCJI ROLNICZEJ, GÓRNICZEJ I PRZEMYSŁOWEJ NA GŁOWĘ LUDNOŚCI W 1929 R.

Grupy krajów i niektóre kraje	Produkcja						rolni- cza ^a na głowę ludności rolni- czej
	na głowę ogółu ludności						
	rolni- cza, górn- icza i przemys- łowa ogółem	rolnicza ^a			górn- icza	prze- mys- łowa	
		ra- zem	z u- prawy ziemi	hodo- wła- nab			
w tysiącach złotych							
Ogółem	0.74	0.33	0.16	0.14	0.04	0.37	0.55
Kraje na wysokim poziomie gospodarki kapitalistycznej	2.49	0.78	0.28	0.42	0.14	1.57	3.25
Kraje europejskie	1,76	0,48	0,13	0,31	0,08	1,20	2,05
Niemcy	1,76	0,50	0,15	0,33	0,09	1,17	2,31
Anglia i Irlandia	1,76	0,28	0,05	0,21	0,13	1,35	2,34
Anglia	1,77	0,22	0,04	0,16	0,13	1,42	2,56
Irlandia	1,36	1,03	0,13	0,90	0,00	0,33	1,82
Francja	1,83	0,49	0,20	0,26	0,07	1,27	1,50
Inne kraje	1,70	0,62	0,14	0,42	0,04	1,04	2,17
Kraje pozaeuropejskie	3,51	1,20	0,48	0,57	0,23	2,08	4,79
Stany Zjedn. Am.	3,71	1,14	0,46	0,53	0,26	2,31	4,55
Kanada	3,87	1,88	0,83	0,66	0,20	1,79	5,93
Argentyna	1,55	1,10	0,63	0,46	0,01	0,44	4,63
Australia	2,59	1,42	0,33	1,05	0,09	1,08	7,67
Nowa Zelandia	3,52	2,42	0,09	2,29	0,03	1,07	8,25
Kraje o przejściowej struk- turze	0.68	0.28	0.14	0.10	0.01	0.39	0.59
Włochy	0,88	0,32	0,17	0,14	0,01	0,55	0,66
Japonia	0,55	0,25	0,13	0,08	0,02	0,28	0,54
Kraje częściowo objęte go- spodarką kapitalistyczną	0.26	0.20	0.13	0.06	0.01	0.05	0.29
Europa rolnicza	0,64	0,45	0,20	0,21	0,02	0,17	0,74
Polska	0,61	0,41	0,18	0,21	0,04	0,16	0,70
Kraje nadbałtyckie	1,04	0,82	0,18	0,42	0,00	0,22	1,33
Węgry	0,83	0,58	0,26	0,31	0,01	0,24	1,11
Rumunia	0,60	0,50	0,23	0,22	0,03	0,07	0,75
Inne kraje bałkańskie	0,45	0,36	0,17	0,16	0,01	0,08	0,54
Hiszpania	0,75	0,42	0,24	0,15	0,03	0,30	0,77
Portugalia	0,46	0,24	0,10	0,10	0,00	0,22	0,48
Kraje pozaeuropejskie	0,21	0,17	0,12	0,05	0,01	0,03	0,25
Ameryka Środk. i Płd.	0,47	0,30	0,15	0,14	0,06	0,11	0,50
Indie	0,18	0,15	0,13	0,02	0,00	0,03	0,21
Chiny	0,23	0,20	0,12	0,07	0,00	0,03	0,26
Inne kraje azjat. i Oceanii	0,20	0,16	0,12	0,03	0,01	0,03	0,24
Afryka	0,20	0,12	0,08	0,04	0,04	0,04	0,18
U.S.S.R.	0.75	0.44	0.20	0.19	0.02	0.29	0.62

^a łącznie z produkcją leśną i wartością połowów morskich. ^b łącznie z produkcją jedwabiu.

U w a g a. Wartość produkcji poszczególnych krajów szacowano według jednego poziomu cen.

Zródło tabl. 1 i 2: L. Landau *Gospodarka światowa—Produkcja i dochód społeczny w liczbach*. Instytut Gospodarstwa Społecznego, Warszawa 1939.

DZIAŁ VI. ROLNICTWO, LEŚNICTWO, HODOWLA, RYBOŁÓWSTWO

**TABL. 1. GOSPODARSTWA (ZESPOŁY ROLNICZE) NA WSI WEDŁUG
POWIERZCHNI UŻYTKÓW ROLNYCH W 1931 R.**

Województwa	Ogół- tem	Powierzchnia użytków rolnych w ha						
		poni- żej 2	2-5	5-10	10-15	15-50	50 i więcej	niewia- doma
Liczba gospodarstw w tysiącach								
Polska	3 196,0	747,1	1136,1	728,7	190,9	118,2	14,7	260,3
Gospodarstwa zatrud- niające siły najemne	299,4	23,6	71,1	80,6	39,8	45,6	14,7	24,0
Gospodarstwa nie za- trudniające sił na- jemnych	2 896,6	723,5	1065,0	648,1	151,1	72,6	—	236,3
Warszawskie	234,2	26,3	70,6	78,4	26,0	16,0	1,7	15,2
Łódzkie	203,8	38,6	78,3	60,8	11,8	3,5	0,7	10,1
Kieleckie	241,4	45,0	108,6	62,8	7,5	1,7	0,5	15,3
Lubelskie	262,0	44,5	102,4	74,7	14,5	4,7	0,6	20,6
Białostockie	150,0	11,3	43,3	54,4	19,8	11,9	0,7	8,6
Wileńskie	170,3	13,7	52,3	49,8	14,7	12,1	1,4	26,3
Nowogródzkie	162,4	-17,6	63,0	49,2	12,1	7,9	0,9	11,7
Poleskie	169,0	22,0	58,2	47,6	14,8	10,7	0,7	15,0
Wołyńskie	304,5	44,1	129,5	83,4	16,3	6,7	0,5	24,0
Poznańskie	130,7	14,5	29,8	39,3	22,2	19,4	2,3	3,2
Pomorskie	101,0	9,6	20,3	27,8	17,8	18,9	3,0	3,6
Śląskie	21,0	4,7	7,6	5,3	1,3	0,8	0,1	1,2
Krakowskie	240,7	92,5	99,9	27,7	3,7	1,1	0,3	15,5
Lwowskie	367,4	150,9	139,1	34,1	3,8	1,1	0,6	37,8
Stanisławowskie	210,2	122,0	52,6	11,3	1,6	0,8	0,3	21,6
Tarnopolskie	227,4	89,8	80,6	22,1	3,0	0,9	0,4	30,6
Liczba gospodarstw w odsetkach (bez gospodarstw o niewiadomej powierzchni)								
Polska	100,0	25,5	38,7	24,8	6,5	4,0	0,5	x
Warszawskie	100,0	12,0	32,2	35,8	11,9	7,3	0,8	x
Łódzkie	100,0	19,9	40,4	31,4	6,1	1,8	0,4	x
Kieleckie	100,0	19,9	48,0	27,8	3,3	0,8	0,2	x
Lubelskie	100,0	18,4	42,4	31,0	6,0	1,9	0,3	x
Białostockie	100,0	8,0	30,6	38,5	14,0	8,4	0,5	x
Wileńskie	100,0	9,5	36,3	34,6	10,2	8,4	1,0	x
Nowogródzkie	100,0	11,7	41,8	32,6	8,1	5,2	0,6	x
Poleskie	100,0	14,3	37,8	30,9	9,6	7,0	0,4	x
Wołyńskie	100,0	15,7	46,2	29,7	5,8	2,4	0,2	x
Poznańskie	100,0	11,4	23,4	30,8	17,4	15,3	1,7	x
Pomorskie	100,0	9,8	20,8	28,5	18,4	19,4	3,1	x
Śląskie	100,0	23,8	38,4	26,7	6,6	4,1	0,4	x
Krakowskie	100,0	41,1	44,4	12,3	1,6	0,5	0,1	x
Lwowskie	100,0	45,8	42,2	10,4	1,1	0,3	0,2	x
Stanisławowskie	100,0	64,6	27,9	6,0	0,9	0,4	0,2	x
Tarnopolskie	100,0	45,6	41,0	11,2	1,5	0,5	0,2	x
Ludność w gospodarstwach w tysiącach								
Polska	15694,9	2998,2	5531,0	3943,5	1105,0	694,0	57,3	1365,5

U w a g a. Za zespół rolniczy przyjęto gospodarstwo domowe, w którego skład wchodzi rolnik-właściciel lub dzierżawca w zawodzie głównym. Liczba zespołów odpowiada w przybliżeniu liczbie takich gospodarstw rolnych, których posiadanie lub dzierżawienie jest dla ich właścicieli lub dzierżawców głównym a nie pobocznym źródłem utrzymania.

TABL. 1. GOSPODARSTWA (ZESPOŁY ROLNICZE) NA WSI WEDŁUG POWIERZCHNI UŻYTKÓW ROLNYCH W 1931 R. (dok.)

Województwa	Na 100 gospodarstw						Na 100 gospodarstw nie zatrudniających sił najemnych o powierzchni użytków rolnych w ha				
	Ogółem	o powierzchni użytków rolnych w ha					poniżej 2	2-5	5-10	10-15	15-50
		poniżej 2	2-5	5-10	10-15	15-50					
było gospodarstw zatrudniających siły najemne						było gospodarstw liczących 2 i więcej mężczyzn w wieku 18-60 lat					
Polska	9,4	3,2	6,3	11,1	20,8	38,6	13,9	23,6	32,1	40,6	
Warszawskie	10,1	1,7	3,4	8,8	19,0	35,8	9,6	17,4	27,0	37,0	
Łódzkie	12,5	2,5	7,6	17,1	36,2	57,9	9,9	20,1	31,3	45,1	
Kieleckie	9,1	2,5	6,3	14,0	29,2	52,7	9,8	22,0	32,2	46,1	
Lubelskie	9,9	2,5	6,9	13,0	22,9	42,0	9,3	21,3	32,8	42,5	
Białostockie	6,4	1,1	1,6	4,0	10,6	27,1	11,8	19,0	28,7	38,1	
Wileńskie	8,2	1,7	2,7	6,5	14,6	26,7	14,6	22,3	29,9	37,7	
Nowogródzkie	6,7	1,3	2,5	5,7	14,5	34,0	13,7	22,6	31,9	39,3	
Poleskie	3,7	1,2	1,8	3,1	6,2	11,6	14,4	20,9	28,3	36,0	
Wołyńskie	4,9	1,3	2,2	5,6	15,2	33,2	12,2	23,2	35,8	43,4	
Poznańskie	21,6	2,3	6,2	14,8	29,7	55,1	8,5	18,5	30,6	42,7	
Pomorskie	20,0	2,1	3,7	9,0	22,8	48,1	9,1	16,5	27,3	40,9	
Śląskie	21,8	7,9	14,9	27,6	50,3	72,9	6,9	15,7	28,8	41,8	
Krakowskie	14,9	7,2	16,3	29,3	39,8	57,2	13,2	26,4	39,9	44,9	
Człubskie	8,9	4,0	9,6	21,0	36,6	47,1	18,3	33,3	46,0	54,0	
Stanisławowskie	6,8	3,0	9,2	22,5	39,4	48,5	15,2	27,7	38,2	44,5	
Tarnopolskie	4,7	1,3	4,1	12,2	28,7	51,1	15,2	27,8	39,5	50,3	

U w a g a. Ob. uwagę na str. 68.

TABL. 2. GOSPODARSTWA ROLNE W NIĘKTÓRYCH KRAJACH

Kraje. Klasyfikacja według: A-gruntów ornych B-powierzchni ogólnej gospodarstw C-ziemi użytkowanej rolniczo	Lata	Ogółem	Gospodarstwa o powierzchni w ha					
			poniżej 5	5-10	10-20	20-100	powyżej 100	
w odsetkach ogólnej liczby gospodarstw								
Niandia	A	1929	100,0	54,6	21,8	23,3	0,3	
Niandia	B	1930	100,0	66,8	14,9	11,1	7,1	0,1
Litwa	B	1930	100,0	24,2	25,4	30,1	19,8	0,5
Niemcy	B	1933	100,0	53,5	20,2	14,7	10,5	1,1
			100,0	57,4	20,6	13,8	7,6	0,6
Polska	B	1921	100,0	64,7	22,5	9,5	2,7	0,6
			100,0	71,6	26,1	1,8	0,5	
Stany Zjedn. A.m.	B	1930	100,0	14,6 ^a	22,9 ^b	51,5 ^c	11,0 ^d	
Szwecja	A	1932	100,0	55,4	22,4	13,9	7,7	0,6
w odsetkach ogólnej powierzchni gospodarstw								
Niandia	A	1929	100,0	14,3	19,2	60,4	6,1	
Niandia	B	1930	100,0	14,7	18,0	26,4	39,4	1,5
Litwa	B	1930	100,0	3,8	13,5	29,9	46,5	6,3
Niemcy	B	1933	100,0	8,6	10,5	15,1	27,9	37,9
			100,0	13,9	16,6	21,8	29,5	18,2
Polska	B	1921	100,0	15,3	17,5	14,3	9,9	43,0
			100,0	25,1	37,9	10,3	26,7	
Stany Zjedn. A.m.	B	1930	100,0	1,0 ^a	4,7 ^b	39,4 ^c	54,9 ^d	
Szwecja	A	1932	100,0	15,3	19,2	22,9	32,0	10,6

a Poniżej 8 ha. b 8-20 ha. c 20-105 ha. d Powyżej 105 ha.

TABLE 3. REFORMA ROLNA
A. Parcelacja, prace regulacyjne i melioracje

Lata Województwa	Parcelacja		Prace regulacyjne					Melioracje regulacyjne rzek i kanałów oraz osuszanie rowamj	
	utworzone kolonie i parcele w tys.	powierzchnia rozparcelowana w tys. ha	Scalenie		Znoszenie służebności			w tys. km	na powierzchnię tys. ha
			gospodarstwa scalone w tys.	powierzchnia scalona w tys. ha	gospodarstwa w tys.	powierzchnia za zniesione służebności w tys. ha	wynagrodzenie w gotówce w tys. zł		
Polska 1919	2,1	11,8	2,5 ^b	19,2 ^b	0,1	0,3	—	—	—
1920	11,5	54,3	1,5	11,1	0,2	0,3	—	—	—
1921	29,7	180,4	2,3	18,5	1,4	4,8	—	—	—
1922	41,2	254,2	3,5	32,2	1,6	5,2	—	—	—
1923	43,5	201,7	5,2	39,2	2,1	5,5	—	—	—
1924	30,0	118,3	7,6	61,6	3,8	9,9	1,4	—	—
1925	28,6	128,3	8,6	75,5	7,3	16,8	2,6	—	—
1926	59,4	209,8	16,7	131,7	17,1	50,8	—	—	—
1927	67,0	245,1	29,6	237,0	27,0	85,8	3,0	0,0	0,5
1928	72,8	227,6	42,3	317,9	39,4	100,6	837,3	0,5	17,0
1929	55,9	164,5	56,5	416,5	34,0	94,4	762,3	1,2	29,4
1930	49,4	130,8	72,1	517,7	33,6	76,0	770,7	1,2	29,5
1931	36,4	105,3	76,8	565,5	32,7	45,8	487,8	1,3	43,3
1932	30,8	74,1	58,6	389,9	25,4	38,4	215,3	2,7	91,4
1933	28,7	83,5	61,8	392,3	12,1	16,9	352,0	1,9	66,1
1934	18,7	56,5	59,9	352,7	9,1	10,6	95,9	2,1	59,3
1935	24,5	79,8	83,3	473,4	10,0	10,5	110,4	2,2	58,9
1936	28,5	96,5	86,2	471,6	9,4	11,6	43,3	2,3	55,9
1937	37,7	113,1	93,7	470,2	6,6	4,7	114,2	3,6	97,3
1938	37,7	119,2	90,3	429,6	7,6	6,4	92,9	—	—
1919—1938	734,1	2 654,8	859,0	5423,3	280,5	595,3	3889,1	—	—
1919—1937	696,4	2 535,6	768,7 ^c	4993,7 ^c	272,9	588,9	3796,2	19,0	548,7
Centralne	219,6	827,9	385,3	2430,1	116,4	322,1	3654,9	9,4	253,2
Wschodnie	200,0	977,8	364,1	2489,8	156,5	266,8	141,3	8,9	269,3
Zachodnie	66,3	347,3	0,5	3,2	—	—	—	0,4	18,4
Południowe	210,5	382,6	18,8	70,6	—	—	—	0,3	7,8
1938 ^d									
Warszawskie	2,5	10,4	2,9	17,9	0,5	0,1	29,5	—	—
Łódzkie	1,8	3,9	1,7	7,6	—	0,1	—	—	—
Kieleckie	3,2	5,7	8,6	29,2	0,4	0,3	6,5	—	—
Lubelskie	5,9	13,0	12,5	46,3	0,1	0,1	18,8	—	—
Białostockie	1,7	5,7	11,3	64,7	0,8	0,3	—	—	—
Wileńskie	2,0	8,7	7,9	51,0	0,4	0,4	—	—	—
Nowogrodzkie	2,1	5,8	16,4	85,5	1,7	1,3	1,0	—	—
Poleskie	2,1	10,5	7,0	43,2	1,2	2,3	—	—	—
Wołyńskie	2,9	8,3	17,8	69,6	2,3	1,5	36,6	—	—
Poznańskie	2,6	11,3	—	—	—	—	—	—	—
Pomorskie	2,8	21,0	0,1	0,7	0,2	—	0,5	—	—
Śląskie	0,2	0,4	—	—	—	—	—	—	—
Krakowskie	1,2	1,4	2,5	9,7	—	—	—	—	—
Lwowskie	3,6	6,0	0,9	2,4	—	—	—	—	—
Stanisławow- skie	0,6	0,9	0,7	1,8	—	—	—	—	—
Tarnopolskie	2,5	6,2	—	—	—	—	—	—	—

a Melioracje przeprowadzone w związku z przebudową ustroju rolnego.
b Lata 1918 i 1919. c Lata 1918 — 1937. d Podział administracyjny obowiązujący do
dn. 31. III 1939 r. (dok. str. 71)

TABL. 3. REFORMA ROLNA (dok.)

B. Parcelacja

a. Działki utworzone w wyniku parcelacji

Lata Województwa	Ogółem	Kolonie samodzielne	Parcele dodatkowe	Ośrodki oraz kolonie specjalne	Inne parcele ^a	Powierzchnia wydzielona ^b
Liczba działek w tysiącach						
Polska 1935	24,5	4,8	16,1	0,2	3,4	×
1936	28,5	5,9	18,1	0,2	4,3	×
1937	37,7	7,7	26,0	0,2	3,8	×
1938	37,7	8,0	26,6	0,3	2,8	×
1919-1938	734,1	153,6	503,0	3,9	73,6	×
1919-1937	696,4	145,6	476,4	3,6	70,8	×
Centralne	219,6	56,2	124,9	1,6	36,9	×
Wschodnie	200,0	47,0	146,5	0,5	6,0	×
Zachodnie	66,3	16,4	30,0	0,7	19,2	×
Południowe	210,5	26,0	175,0	0,8	8,7	×
Powierzchnia w tys. ha						
Polska 1935	79,8	41,8	28,4	4,0	3,1	2,5
1936	96,5	50,5	33,8	5,3	3,8	3,1
1937	113,1	60,3	42,3	4,4	3,5	2,6
1938	119,2	64,9	45,8	3,4	2,8	2,3
1919-1938	2 654,8	1 431,8	1 004,3	89,7	57,8	71,2
1919-1937	2 535,6	1 366,9	958,5	86,3	55,0	68,9
Centralne	827,9	467,8	285,6	25,6	26,9	22,0
Wschodnie	977,8	575,7	367,0	14,4	4,6	16,1
Zachodnie	347,3	198,8	81,6	29,9	17,9	19,1
Południowe	382,6	124,6	224,3	16,4	5,6	11,7

^a Robotnicze, rzemieślnicze, urzędnicze, letniskowe i budowlane. ^b Na cele państwowe, samorządowe i inne.

b. Instytucje i osoby parcelujące oraz nabywcy gruntów

Lata Województwa	Powierzchnia rozparcelowana				Nabywcy gruntów				
	Ogółem	przez			Ogółem	Rolnicy			Nie-rolnicy
		urzęd. woj.	P. B. R.	instyt. i osoby prywat.		pełno-rolni	mało-rolni	bez-rolni	
w tys. ha									
Polska 1935	79,8	21,9	15,1	42,8	24,5	4,8	14,4	2,0	3,3
1936	96,5	20,3	13,6	62,6	.	.	.	.	.
1937	113,1	25,2	8,4	79,5	.	.	.	.	.
1938	119,2	34,6	6,8	77,8	.	.	.	.	.
1919-1938	2 654,8	791,4	102,4	1 761,0	.	.	.	.	.
1919-1937	2 535,6	756,8	95,6	1 683,2	629,9^a	37,7	407,1	124,1	61,0
Centralne	827,9	232,8	29,7	565,4	196,5	15,3	100,2	48,4	32,6
Wschodnie	977,8	297,0	30,2	650,6	185,4	9,7	129,8	39,6	6,3
Zachodnie	347,3	224,1	34,2	89,0	54,9	3,7	22,7	12,3	16,2
Południowe	382,6	2,9	1,5	378,2	193,1	9,0	154,4	23,8	5,9

^a Lata 1919 - 1935.

C. Podział wspólnot gruntowych^a

Wspólnoty	1919-1938	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938
	w tysiącach ha										
Wielogromadzkieb	14,6	0,3	1,1	1,2	1,0	2,6	1,2	0,9	0,4	3,2	0,2
Gromadzkie	38,7	2,8	2,0	2,3	1,7	2,6	2,1	3,6	4,9	3,2	1,4

^a Nie uwzględniono podziałów dokonywanych w toku scalania gruntów przy znoszeniu służebności. ^b Wspólnoty należące do dwu lub więcej gromad.

TABL. 4. UŻYTKOWANIE GRUNTÓW W 1931 R.

Województwa Gospodarstwa	Ogółem ^a	Ziemia użytkowana rolniczo					Lasy	Inne grunty i nie- użytki
		Razem	Grunty orze	Sady i ogrody	Łąki	Past- wiska		
w tysiącach ha								
Polska	37 897	25 589	18 557	552	3 804	2 676	8 322	3 988
Warszawskie	3 125	2 299	1 792	27	236	244	499	320
Łódzkie	2 029	1 449	1 203	17	118	111	389	191
Kieleckie	2 199	1 540	1 284	22	124	110	458	201
Lubelskie	2 594	1 890	1 449	38	259	144	497	207
Białostockie	2 457	1 583	1 136	37	251	159	603	271
Wileńskie	2 726	1 753	1 065	53	338	297	525	448
Nowogródzkie	2 126	1 401	903	41	276	181	517	208
Poleskie	3 543	1 899	808	33	690	368	913	731
Wołyńskie	3 449	2 207	1 500	82	433	192	799	443
Poznańskie	2 835	2 130	1 801	32	200	97	494	211
Pomorskie	2 535	1 741	1 460	25	166	90	541	253
Śląskie	421	241	179	6	31	25	137	48
Krakowskie	1 732	1 198	904	21	111	162	399	139
Lwowskie	2 815	1 964	1 414	45	272	233	698	153
Stanisławowskie	1 688	1 007	576	28	201	202	587	94
Tarnopolskie	1 623	1 287	1 083	45	98	61	266	70
Gospodarstwa: poniżej 50 ha	21 817	19 515	14 891	461	2 717	1 446	1 043	1 259
50 ha i więcej	9 780	4 622	3 213	72	826	511	4 164	994
Grunty związków prawa publiczn.	6 300	1 452	453	19	261	719	3 115	1 733
w odsetkach								
Polska	100,0	67,5	49,0	1,5	10,0	7,0	22,0	10,5
Warszawskie	100,0	73,6	57,3	0,9	7,6	7,8	16,0	10,4
Łódzkie	100,0	71,4	59,3	0,8	5,8	5,5	19,2	9,4
Kieleckie	100,0	70,0	58,4	1,0	5,6	5,0	20,8	9,2
Lubelskie	100,0	72,9	55,8	1,5	10,0	5,6	19,1	8,0
Białostockie	100,0	64,4	46,2	1,5	10,2	6,5	24,6	11,0
Wileńskie	100,0	64,3	39,1	1,9	12,4	10,9	19,3	16,4
Nowogródzkie	100,0	65,9	42,5	1,9	13,0	8,5	24,3	9,8
Poleskie	100,0	53,6	22,8	0,9	19,5	10,4	25,8	20,6
Wołyńskie	100,0	64,0	43,5	2,3	12,6	5,6	23,2	12,8
Poznańskie	100,0	75,1	63,5	1,1	7,1	3,4	17,4	7,5
Pomorskie	100,0	68,7	57,6	1,0	6,6	3,5	21,3	10,0
Śląskie	100,0	57,2	42,5	1,4	7,4	5,9	32,6	10,2
Krakowskie	100,0	69,2	52,2	1,2	6,4	9,4	23,0	7,8
Lwowskie	100,0	69,8	50,2	1,6	9,7	8,3	24,8	5,4
Stanisławowskie	100,0	59,7	34,1	1,7	11,9	12,0	34,8	5,5
Tarnopolskie	100,0	79,3	66,7	2,8	6,0	3,8	16,4	4,3
Gospodarstwa: poniżej 50 ha	100,0	89,4	68,3	2,1	12,4	6,6	4,8	5,8
50 ha i więcej	100,0	47,2	32,9	0,7	8,4	5,2	42,6	10,2
Grunty związków prawa publiczn.	100,0	23,0	7,2	0,3	4,1	11,4	49,5	27,5

a Dane z rejestracji użytków różnią się od całkowitej powierzchni (ob. dział II, tabl. 4, str. 11). b Wody, grunty pod zabudowaniami, podwórzami, drogami, cmentarzami itp.

TABL. 5. UŻYTKOWANIE GRUNTÓW WEDŁUG RODZAJÓW GOSPODARSTW W 1931 R.

Województwa	Powierzchnia ogólna			W tym					
				Ziemia użytkowana rolniczo			Lasy		
	Gospodarstwa		Grunty związ. prawa publ.	Gospodarstwa		Grunty związ. prawa publ.	Gospodarstwa		Grunty związ. prawa publ.
	poni-żej 50 ha	50 ha i więcej		poni-żej 50 ha	50 ha i więcej		poni-żej 50 ha	50 ha i więcej	
	w odsetkach powierzchni								
ogólnej			użytkow. rolniczo			lasów			
Polska	57,6	25,8	16,6	76,3	18,0	5,7	12,6	50,0	37,4
Warszawskie	66,2	20,9	12,9	79,0	18,5	2,5	23,6	36,5	39,9
Łódzkie	66,8	20,6	12,6	82,1	14,8	3,1	18,2	46,1	35,7
Kieleckie	65,4	16,3	18,3	83,7	11,0	5,3	15,0	35,8	49,2
Lubelskie	69,5	21,1	9,4	83,2	13,1	3,7	28,3	52,7	19,0
Białostockie	62,7	12,5	24,8	86,1	9,7	4,2	12,6	21,3	66,1
Wileńskie	57,9	28,3	13,8	78,4	19,1	2,5	11,5	52,1	36,4
Nowogródzkie	57,9	27,7	14,4	79,9	16,5	3,6	6,8	60,8	32,4
Poleskie	42,5	38,6	18,9	68,4	22,0	9,6	8,0	66,2	25,8
Wołyńskie	57,0	22,7	20,3	81,9	11,1	7,0	8,2	54,4	37,4
Poznańskie	48,2	38,5	13,3	58,7	36,1	5,2	9,6	54,2	36,2
Pomorskie	45,8	31,5	22,7	60,3	34,4	5,3	6,5	25,6	67,9
Śląskie	44,9	38,4	16,7	70,9	23,4	5,7	5,3	68,7	26,0
Krakowskie	70,1	17,7	12,2	87,4	7,3	5,3	27,3	51,8	20,9
Lwowskie	57,0	27,8	15,2	76,1	13,5	10,4	8,3	71,1	20,6
Stanisławowskie	47,2	22,6	30,2	71,8	15,5	12,7	8,4	36,5	55,1
Tarnopolskie	61,7	28,7	9,6	73,9	19,3	6,8	10,9	76,8	12,3

TABL. 6. UŻYTKOWANIE GRUNTÓW W NIEKTÓRYCH KRAJACH W 1936 R.

Kraje	W tym				W tym			
	Ogółem	grunty orne	łąki i pastwiska	lasy	Ogółem	grunty orne	łąki i pastwiska	lasy
Dania	4 293	2 655	425	.	100,0	61,9	9,9	.
Węgry	9 307	5 619	1 627	1 101	100,0	60,4	17,5	11,8
Polska ^a	37 897	18 557	6 480	8 322	100,0	49,0	17,0	22,0
Litwa	5 567	2 718	1 140	1 051	100,0	48,8	20,5	18,9
Rumunia	29 505	13 940	3 857	6 448	100,0	47,2	13,1	21,9
Włochy	31 019	12 947	5 828	5 552	100,0	41,7	18,8	17,9
Niemcy	47 071	19 413	8 544	12 918	100,0	41,2	18,2	27,4
Francja	55 099	21 134	11 500	10 728	100,0	38,3	20,9	19,5
Bulgaria	10 315	3 606	.	.	100,0	35,0	.	.
Belgia	3 051	1 061	708	.	100,0	34,8	23,2	.
Lotwa	6 579	2 122	1 657	1 747	100,0	32,2	25,2	26,6
Hiszpania	50 572	15 770	.	.	100,0	31,2	.	.
Jugosławia	24 754	7 459	6 242	7 720	100,0	30,1	25,2	31,2
Holandia	3 293	976	1 291	245	100,0	29,6	39,2	7,4
Estonia	4 523	1 081	1 742	937	100,0	23,9	38,5	20,7
Anglia z Walią	15 027	3 561	8 570	.	100,0	23,7	57,0	.
Austria	8 387	1 972	2 246	3 139	100,0	23,5	26,8	37,4
Stany Zj. Am.	770 213	129 438	.	.	100,0	16,8	.	.

^a 1931 r.Źródło: *Annuaire International de Statistique Agricole 1937/38* Rzym 1938.

TABL. 7. PAŃSTWOWE MAJĄTKI ROLNE W 1938 R.

Wyszczególnienie	Ogółem	Gospodarstwa		Drobne działki i nie- użytki
		we własnym zarządzie	oddane w dzier- żawę	
		powierzchnia w tysiącach ha		
Ministerstwo Roln. i Reform Rolnych	99,7	10,6	72,7	16,4
Naczelna Dyrekcja Lasów Państw. . .	91,2	2,1	72,7	16,4
w tym na Śląsku Zaolziańskim . . .	1,8	1,8	—	—
Państwowy Instytut Naukowy Gospo- darstwa Wiejskiego w Puławach . . .	2,2	2,2	—	—
Państwowe Zakłady Chowu Koni . . .	6,3	6,3	—	—
Ministerstwo Sprawiedliwości . . .	3,8	2,1	—	1,7
Ministerstwo Komunikacji	34,9	—	—	34,9
Ministerstwo Opieki Społecznej . . .	0,7	0,5	0,1	0,1
Liceum Krzemienieckie	3,2	2,9	0,1	0,2
Państwowy Bank Rolny	20,4	14,0	5,1	1,3
Bank Gospodarstwa Krajowego . . .	4,5	3,2	1,0	0,3
Przedsiębiorstwa państwowe	5,4	0,8	0,9	3,7

U w a g a. Lasy państwowe ob. tabl. 20, str. 87.

TABL. 8. KAPITAŁ, KOSZTY PRODUKCJI I DOCHODY MNIJSZYCH
GOSPODARSTW ROLNYCH

Lata gospodarcze Woje- wództwa Wielkość gospodarstw	Liczba gospo- darstw wzię- tych do obli- czeń	Prze- ciętny obszar gospo- darstw w ha	Kapitał czynny			Kapi- tał bier- ny (dłu- gi)	Kosz- ty pro- duk- cja	Dochód			
			Ogó- łem	w tym				brut- to	net- to	rol- ni- czyb	spo- łecz- ny
				grun- towy	budo- wlany						
w złotych na ha											
Polska 1926/27	432	14	2 766	1 560	665	155	368	530	162	236	378
1927/28	804	14	3 423	2 040	730	211	381	595	214	281	428
1928/29	855	14	3 874	2 317	852	283	411	569	158	229	372
1929/30	793	14	3 911	2 322	908	342	377	483	106	172	304
1930/31	739	13	3 713	2 148	930	364	337	362	25	91	211
1931/32	437	13	3 165	1 832	840	384	273	281	8	78	167
1932/33	417	13	2 475	1 420	660	374	211	237	26	83	154
1933/34	513	13	2 068	1 143	552	366	184	219	35	83	147
1934/35	564	13	2 002	1 090	556	360	184	202	18	68	125
1935/36	690	12	1 805	999	487	341	181	234	53	101	165
1936/37	714	12	1 856	1 027	499	327	206	269	63	125	194
1937/38	200	13	1 959	1 111	519	296	210	270	60	116	189
Przeciętne w latach 1933/34—1936/37											
2—50 ha	620	12	1 933	1 065	523	349	189	231	42	102	158
Centralne	222	12	1 857	1 050	431	359	194	248	54	135	177
Wschodnie	153	14	1 013	546	266	166	122	154	32	84	117
Zachodnie	109	17	2 633	1 222	974	607	250	282	32	99	162
Południowe	136	8	2 475	1 525	589	298	235	278	43	142	195
2—3 ha	17	2,5	2 761	1 588	774	478	347	378	31	218	251
3—5 ha	69	4	2 589	1 428	756	391	285	336	51	191	228
5—10 ha	213	7	1 978	1 130	480	339	211	259	48	151	185
10—15 ha	143	12	1 853	1 015	506	342	175	221	46	117	157
15—30 ha	155	20	1 629	841	482	342	151	183	32	76	121
30—50 ha	23	37	1 546	828	452	363	128	149	21	48	92

a Bez oprocentowania kapitału czynnego. b Suma dochodów z kapitału i pracy rodziny. c Suma dochodów, które czerpią z gospodarstwa rolnego właściciel i osoby trzecie, tj. państwo, samorząd, najemnicy i wierzyciele.

Źródło: Dane Wydziału Ekonomiki Rolnej Drobnych Gospodarstw Wiejskich w Państwowym Instytucie Naukowym Gospodarstwa Wiejskiego, w Puławach.

TABL. 9. KOSZTY PRODUKCJI I DOCHODY MNIJSZYCH GOSPODARSTW ROLNYCH W NIEKTÓRYCH KRAJACH

Kraje	Przeciętne roczne Lata gospodarcze	Liczba gospo- darstw wzię- tych do obliczeń	Prze- ciętny obszar gospo- d. w ha	Koszty pro- dukcji ^a	Dochód			
					brut- to	netto	rolni- czyb	spo- łecz- nyc
					w złotych na ha			
Dania . . .	1927/28-1929/30	597	23	1 583	1 835	252	.	903
	1930/31-1934/35	564	23	854	913	59	.	444
	1933/34	604	24	540	626	86	.	345
	1934/35	625	24	589	684	95	.	381
Estonia . . .	1927/28-1929/30	.	41	260	285	25	127	192
	1930/31-1934/35	300	38	165	173	8	78	112
	1933/34	300	37	115	139	24	75	98
	1934/35	300	37	101	119	18	62	83
Finlandia . . .	1927/28-1929/30	.	22	504	578	74	206	373
	1930/31-1934/35	704	22	254	309	55	118	204
	1933/34	708	22	204	260	56	103	169
	1934/35	794	22	195	259	64	114	178
Holandia . . .	1927/28-1929/30	.	16	1 353	1 534	181	.	737
	1930/31-1934/35	558	16	934	843	— 91	164	391
	1933/34	603	16	861	883	22	259	467
	1934/35	680	16	867	756	—111	135	341
Litwa . . .	1928/29-1929/30	98	35	234	277	43	87	188
	1930/31-1934/35	110	22	173	184	11	70	124
	1933/34	122	20	137	144	7	69	102
	1934/35	125	18	128	136	8	65	91
Łotwa . . .	1927/28-1929/30	117	43	252	271	19	91	174
	1930/31-1934/35	144	38	216	232	16	79	144
	1933/34	136	37	191	232	41	98	157
	1934/35	160	38	189	223	34	89	146
Niemcy . . .	1928/29-1929/30	2 502	45	952	1 019	67	.	559
	1930/31-1934/35	4 328	46	749	808	59	87	451
	1933/34	3 875	45	705	791	86	122	457
	1934/35	6 934	48	753	842	89	116	463
Norwegia . . .	1927/28-1929/30	.	17	1 411	1 586	175	473	856
	1930/31-1934/35	212	17	854	946	92	260	492
	1933/34	240	18	678	758	80	214	395
	1934/35	236	18	641	786	145	263	437
Polska . . .	1927/28-1929/30	817	14	390	549	159	227	368
	1930/31-1934/35	534	13	238	260	22	81	161
	1933/34	513	13	184	219	35	83	147
	1934/35	564	13	184	202	18	68	125
Szwajcaria . . .	1927/28-1929/30	.	15	1 844	2 169	325	624	1 343
	1930/31-1934/35	545	15	1 743	1 934	191	339	1 081
	1933/34	546	14	1 679	1 849	170	308	1 010
	1934/35	554	14	1 658	1 825	167	304	992
Szwecja . . .	1927/28-1929/30	274	12	806	905	99	.	560
	1930/31-1934/35	376	13	591	659	68	.	383
	1933/34	415	15	484	555	71	.	321
	1934/35	374	15	465	581	116	.	353

a Bez oprocentowania kapitału czynnego. b Suma dochodów z kapitału i pracy rodziny. c Suma dochodów, które czerpią z gospodarstwa rolnego właściciel i osoby trzecie, tj. państwo, samorząd, najemnicy i wierzyciele.

Źródło: Comptabilité Agricole. Recueil de Statistiques pour 1934/35, Rzym 1938.

TABL. 10. CENY ZIEMI W 1928 R. I W PIERWSZYM PÓLROCZU 1936 I 1937 R.

Typy gleby Rodzaje gospodarstw	Lata	Województwa (podział administracyjny obowiązujący do dn. 31.III 1938 r.)							
		War- szawa, Łódź, Kielce, Lublin	Bia- ły- stok	Wiłno, Nowo- gró- dek, Polesie	Wo- łyń	Poz- nań, Po- mo- rze	Śląsk	Kra- ków, Lwów	Stani- sławów, Tam- nopol
przeciętne w złotych za jeden ha									
Ziemia z budynkami, inwentarzami i zapasami									
Pszemno-buraczana . . .	1928	3690	2480	1410	3010	3410	4250	4540	4130
Żytnia dobra, zdatna pod pszenicę	1928	3050	1950	1210	2610	2710	3750	3850	3600
Żytnio-ziemniaczana słabsza	1928	2300	1440	1190	2050	2130	3400	3070	2960
Pszemno-buraczana Gospodarstwa:									
włościańskie małe . . .	1936	1580	810	680	1080	1570	2390	2020	1460
	1937	1710	930	860	1420	1650	2580	2030	1740
włościańskie większe	1936	1550	780	680	1090	1440	2200	1950	1390
	1937	1650	910	850	1380	1520	2370	1940	1750
folwarczne	1936	1430	720	670	1060	1290	1930	1620	1220
	1937	1580	890	780	1220	1330	1970	1680	1540
Żytnio-ziemniaczana Gospodarstwa:									
włościańskie małe . . .	1936	1230	640	500	780	1190	2210	1640	1210
	1937	1320	740	640	990	1270	2220	1650	1480
włościańskie większe	1936	1210	610	520	790	1080	1880	1520	1120
	1937	1290	740	630	980	1170	2050	1600	1490
folwarczne	1936	1110	570	510	750	980	1620	1310	1020
	1937	1240	690	620	920	1030	1810	1420	1330
Ziemia bez budynków, inwentarzy i zapasów									
Pszemno-buraczana . . .	1928	3260	1800	1020	2160	2550	3100	3970	3430
Żytnia dobra, zdatna pod pszenicę	1928	2540	1490	900	1820	2020	2670	3190	3000
Żytnio-ziemniaczana słabsza	1928	1870	1070	630	1360	1500	2290	2510	2370
Pszemno-buraczana Gospodarstwa:									
włościańskie małe . . .	1936	1210	600	480	880	1060	1770	1550	1240
	1937	1300	700	660	1070	1100	1930	1600	1460
włościańskie większe	1936	1180	580	500	900	1000	1670	1460	1190
	1937	1280	680	590	1080	1040	1920	1540	1420
folwarczne	1936	1130	540	490	870	890	1470	1280	1030
	1937	1250	690	590	990	920	1510	1330	1270
Żytnio-ziemniaczana Gospodarstwa:									
włościańskie małe . . .	1936	920	430	350	580	800	1510	1180	990
	1937	990	510	430	730	830	1640	1280	1130
włościańskie większe	1936	900	420	350	590	760	1340	1160	960
	1937	970	510	440	730	790	1590	1250	1100
folwarczne	1936	850	390	350	570	650	1230	890	870
	1937	920	510	430	690	710	1240	1090	1080

U w a g a. Szacunek na podstawie informacji korespondentów rolnych Głównego Urzędu Statystycznego.

TABL. II. POWIERZCHNIA ZASIEWÓW, ZBIORY I PLONY Z ha
 Polska. Ważniejsze ziemiopłody

Przeciętne roczne Lata	Ogółem	W tym					
		pszenica	żyto	jęczmień	owies	ziemniaki	buraki cukrowe
Powierzchnia zasiewów w tys. ha							
1909—1913	.	1 353	5 087	1 265	2 749	2 404	168
1924—1928	15 767	1 307	5 552	1 118	1 978	2 423	195
1929—1933	16 809	1 662	5 777	1 228	2 195	2 696	158
1934—1938	17 328	1 738	5 774	1 199	2 250	2 899	130
1929	16 480	1 427	5 798	1 259	2 192	2 636	239
1930	16 860	1 645	5 895	1 234	2 187	2 672	185
1931	16 948	1 819	5 772	1 272	2 172	2 718	149
1932	16 825	1 726	5 646	1 207	2 220	2 715	116
1933	16 932	1 694	5 775	1 166	2 204	2 740	99
1934	17 051	1 746	5 639	1 177	2 190	2 762	112
1935	17 181	1 754	5 784	1 219	2 234	2 832	119
1936	17 358	1 742	5 831	1 187	2 255	2 893	121
1937	17 422	1 693	5 721	1 232	2 294	2 980	147
1938	17 629	1 754	5 895	1 178	2 277	3 030	150
Zbiory w tysiącach q							
1909—1913	x	16 783	57 112	14 890	28 143	247 899	41 133
1924—1928	x	14 921	55 354	12 535	20 420	246 316	39 050
1929—1933	x	19 637	65 708	14 872	25 368	303 890	33 359
1934—1938	x	20 644	64 672	14 114	25 576	350 065	28 061
1929	x	17 925	70 098	16 598	29 531	317 498	49 704
1930	x	22 404	69 580	14 639	23 476	309 023	47 170
1931	x	22 649	57 026	14 757	23 095	309 884	27 612
1932	x	13 464 ^a	61 105	14 008	23 908	299 745	23 786
1933	x	21 741	70 733	14 359	26 829	283 301	18 523
1934	x	20 804	64 640	14 526	25 507	334 704	25 665
1935	x	20 108	66 170	14 684	25 979	325 017	25 006
1936	x	21 326	63 640	14 014	26 401	342 813	25 554
1937	x	19 262	56 378	13 634	23 429	402 210	32 456
1938	x	21 719	72 534	13 713	26 565	345 582	31 624
Plony z ha w q							
1909—1913	x	12,4	11,2	11,8	10,2	103	245
1924—1928	x	11,4	10,0	11,2	10,3	102	200
1929—1933	x	11,8	11,4	12,1	11,6	113	212
1934—1938	x	11,9	11,2	11,8	11,4	121	216
1929	x	12,6	12,1	13,2	13,5	120	208
1930	x	13,6	11,8	11,9	10,7	116	255
1931	x	12,5	9,9	11,6	10,6	114	186
1932	x	7,8 ^a	10,8	11,6	10,8	110	205
1933	x	12,8	12,2	12,3	12,2	103	187
1934	x	11,9	11,5	12,3	11,6	121	229
1935	x	11,5	11,4	12,0	11,6	115	211
1936	x	12,2	10,9	11,8	11,7	118	210
1937	x	11,4	9,9	11,1	10,2	135	221
1938	x	12,4	12,3	11,6	11,7	114	210

a Zmniejszenie z powodu rdzy.

TABL. 12. POWIERZCHNIA ZASIEWÓW, ZBIORY I PLONY z ha
Województwa

Ziemioplody Województwa	Powierzchnia zasiewów w tys. ha			Zbiory w tys. q			Plony z ha w q		
	1934- -1938 ^a	1938		1934- -1938 ^a	1938		1934- -1938 ^a	1938	
		Ogółem	w tym gospod. poniżej 50 ha		Ogółem	w tym gospod. poniżej 50 ha		Ogółem	w tym gospod. poniżej 50 ha
Pszenvca	1 738	1 754	1 458	20 644	21 719	17 216	11,9	12,4	11,8
Warszawskie	127	125	104	1 393	1 554	1 254	11,0	12,4	12,1
Łódzkie	62	61	48	810	832	637	13,0	13,8	13,4
Kieleckie	121	122	102	1 575	1 521	1 239	13,0	12,5	12,1
Lubelskie	193	196	170	2 422	2 541	2 176	12,5	13,0	12,8
Białostockie	54	56	52	485	535	487	9,0	9,5	9,4
Wileńskie	25	28	25	189	217	187	7,5	7,6	7,6
Nowogródzkie	25	26	24	237	238	216	9,5	9,1	9,0
Poleskie	25	25	24	225	237	222	9,2	9,4	9,4
Wolyńskie	245	250	235	2 979	2 960	2 773	12,1	11,8	11,8
Poznańskie	127	113	59	1 872	2 043	994	14,8	18,1	16,9
Pomorskie	104	99	54	1 637	1 853	972	15,7	18,6	17,9
Śląskie	10	9	7	150	155	104	15,8	16,8	15,7
Krakowskie	101	105	97	1 017	1 122	1 025	10,0	10,7	10,5
Lwowskie	202	210	183	2 092	2 101	1 800	10,4	10,0	9,8
Stanisławowskie	90	94	81	985	1 060	902	10,9	11,3	11,1
Tarnopolskie	227	235	193	2 576	2 750	2 228	11,4	11,7	11,5
Żyto	5 774	5 895	5 221	64 672	72 534	62 516	11,2	12,3	12,0
Warszawskie	705	711	620	7 558	8 739	7 459	10,7	12,3	12,0
Łódzkie	548	552	505	6 455	6 933	6 254	11,8	12,6	12,4
Kieleckie	434	435	411	4 929	4 991	4 674	11,4	11,5	11,4
Lubelskie	432	439	410	4 943	5 374	4 993	11,4	12,3	12,2
Białostockie	340	343	324	3 228	3 696	3 466	9,5	10,8	10,7
Wileńskie	301	304	275	2 368	2 479	2 227	7,9	8,2	8,1
Nowogródzkie	277	286	266	2 815	3 074	2 842	10,2	10,8	10,7
Poleskie	285	291	275	2 906	3 103	2 917	10,2	10,7	10,6
Wolyńskie	396	409	394	4 511	4 657	4 475	11,4	11,4	11,3
Poznańskie	706	715	529	9 455	11 481	8 229	13,4	16,0	15,5
Pomorskie	499	507	378	6 282	7 694	5 565	12,6	15,2	14,7
Śląskie	54	54	47	799	891	754	14,8	16,5	16,1
Krakowskie	186	194	185	1 968	2 248	2 130	10,6	11,6	11,5
Lwowskie	320	335	313	3 195	3 480	3 217	10,0	10,4	10,3
Stanisławowskie	104	116	107	1 145	1 322	1 212	11,1	11,4	11,3
Tarnopolskie	187	203	182	2 115	2 375	2 102	11,3	11,7	11,6
Jęczmień	1 199	1 178	1 000	14 114	13 713	10 919	11,8	11,6	10,9
Warszawskie	67	68	52	837	884	642	12,6	12,9	12,3
Łódzkie	34	34	27	416	432	329	12,4	12,9	12,3
Kieleckie	104	99	93	1 226	1 114	1 029	11,8	11,2	11,1
Lubelskie	104	102	95	1 269	1 180	1 088	12,2	11,6	11,4
Białostockie	55	55	51	502	502	461	9,1	9,1	9,1
Wileńskie	59	58	53	443	441	400	7,4	7,6	7,6
Nowogródzkie	63	63	59	604	526	488	9,6	8,3	8,3
Poleskie	36	36	35	296	271	259	8,2	7,4	7,4
Wolyńskie	134	134	129	1 645	1 504	1 445	12,3	11,2	11,2
Poznańskie	106	103	52	1 621	1 770	850	15,3	17,3	16,3
Pomorskie	116	121	73	1 938	2 136	1 255	16,7	17,7	17,2
Śląskie	5	5	3	86	84	46	16,3	16,8	14,9
Krakowskie	62	62	60	615	630	599	9,9	10,1	10,1
Lwowskie	96	92	86	940	824	763	9,8	9,0	8,9
Stanisławowskie	31	26	24	308	264	236	10,1	10,0	9,9
Tarnopolskie	127	120	108	1 368	1 151	1 029	10,8	9,6	9,5

^a Przeciętne roczne.

(c. d. str. 79)

TABL. 12. POWIERZCHNIA ZASIEWÓW, ZBIORY I PŁONY Z ha (c. d.)
 Województwa

Ziemioplody Województwa	Powierzchnia zasiewów w tys. ha			Zbiory w tys. q			Płony z ha w q		
	1934- -1938 ^a	1938		1934- -1938 ^a	1938		1934- -1938 ^a	1938	
		Ogół- tem	w tym gospod. poniżej 50 ha		Ogół- tem	w tym gospod. poniżej 50 ha		Ogół- tem	w tym gospod. poniżej 50 ha
Owies	2 250	2 277	1 999	25 576	26 565	22 685	11,4	11,7	11,3
Warszawskie	158	162	135	2 024	2 143	1 749	12,8	13,2	12,9
Łódzkie	122	123	105	1 654	1 695	1 424	13,6	13,8	13,6
Kieleckie	158	161	145	2 136	2 170	1 913	13,5	13,5	13,2
Lubelskie	193	196	178	2 407	2 438	2 185	12,4	12,5	12,3
Białostockie	162	163	153	1 418	1 572	1 473	8,7	9,7	9,6
Wileńskie	145	153	131	1 121	1 279	1 084	7,7	8,3	8,3
Nowogródzkie	125	128	116	1 225	1 134	1 013	9,8	8,8	8,8
Poleskie	91	96	90	819	801	741	9,0	8,3	8,3
Wołyńskie	201	206	194	2 368	2 392	2 247	11,8	11,6	11,6
Poznańskie	146	147	101	2 100	2 504	1 661	14,4	17,1	16,5
Pomorskie	92	94	65	1 338	1 472	978	14,5	15,7	15,1
Śląskie	33	33	29	498	544	463	15,3	16,5	16,0
Krakowskie	186	188	179	2 031	2 141	2 015	10,9	11,4	11,3
Lwowskie	245	241	219	2 385	2 362	2 116	9,7	9,8	9,7
Stanisławowskie	83	79	70	843	814	712	10,2	10,3	10,2
Tarnopolskie	110	107	89	1 209	1 104	911	11,0	10,4	10,2
Ziemniaki	2 899	3 030	2 671	350065	345582	300 599	121	114	113
Warszawskie	304	316	279	38 273	38 717	33 814	126	123	121
Łódzkie	230	238	214	29 789	30 691	27 348	129	129	128
Kieleckie	230	237	222	29 830	27 012	25 048	130	114	113
Lubelskie	224	233	213	30 483	32 420	29 556	136	139	138
Białostockie	149	157	148	16 959	16 471	15 527	114	105	105
Wileńskie	107	114	103	10 615	10 832	9 762	99	95	94
Nowogródzkie	116	124	116	13 311	13 752	12 778	114	111	110
Poleskie	138	149	142	15 430	15 993	15 199	112	107	107
Wołyńskie	178	192	186	19 149	18 951	18 201	107	98	98
Poznańskie	311	320	211	41 492	39 905	25 515	133	125	121
Pomorskie	214	222	160	25 891	23 189	16 341	121	105	102
Śląskie	40	41	37	5 401	5 310	4 627	134	129	127
Krakowskie	166	178	172	16 572	17 526	16 909	100	99	98
Lwowskie	228	236	220	25 168	24 564	22 709	110	104	103
Stanisławowskie	112	116	108	12 800	12 490	11 603	114	108	107
Tarnopolskie	152	157	140	18 902	17 759	15 662	124	113	112
Buraki cukrowe	130	150	60	28 061	31 624	11 809	216	210	196
Warszawskie	12	16	8	2 519	3 253	1 581	206	209	201
Łódzkie	8	9	5	1 692	2 080	987	227	220	205
Kieleckie	5	6	3	1 054	1 383	650	203	220	212
Lubelskie	12	14	6	2 244	2 727	1 273	187	194	193
Białostockie	0	0	0	12	30	15	158	193	158
Wileńskie	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Nowogródzkie	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Poleskie	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Wołyńskie	7	8	5	1 308	1 506	857	182	178	167
Poznańskie	41	44	13	9 425	9 472	2 618	232	215	200
Pomorskie	32	36	13	7 358	8 145	2 687	232	225	208
Śląskie	1	1	0	214	252	65	228	229	238
Krakowskie	0	0	0	66	73	12	193	193	184
Lwowskie	6	7	3	1 100	1 233	475	189	190	180
Stanisławowskie	3	4	2	556	688	311	174	181	167
Tarnopolskie	3	5	2	513	782	278	166	173	156

(dok. str. 80)

d Przeciętne roczne.

TABL. 12. POWIERZCHNIA ZASIEWÓW, ZBIORY I PLONY Z *ha* (dok.)
Województwa

Ziemliopłody Województwa ^a	Powierzchnia zasiewów w tys. <i>ha</i>			Zbiory w tys. <i>q</i>			Plony z <i>ha</i> w <i>q</i>		
	1934- -1938 ^b	1938		1934- -1938 ^b	1938		1934- -1938 ^b	1938	
		Ogół- tem	w tym gospod. poniżej 50 <i>ha</i>		Ogół- tem	w tym gospod. poniżej 50 <i>ha</i>		Ogół- tem	w tym gospod. poniżej 50 <i>ha</i>
Mieszanki ze zbóż na ziarno		132,0	95,3		1 780,0	1 216,5		13,5	12,8
Poznańskie		35,6	20,2		572,2	313,4		16,1	15,3
Pomorskie		32,9	21,3		536,7	336,5		16,3	15,8
Gryka	296,3	282,9	266,8	2156,7	2 128,9	2 009,5	7,3	7,5	7,4
Wołyńskie	74,0	70,6	68,1	571,0	580,9	560,7	7,7	8,2	8,2
Tarnopolskie	49,7	42,0	38,2	431,9	297,8	271,4	8,7	7,1	7,1
Lubelskie	39,2	37,2	36,5	300,4	333,7	328,0	7,7	9,0	9,0
Proso	84,9	85,6	83,0	1031,2	1 138,4	1 103,2	12,1	13,3	13,3
Wołyńskie	20,4	19,7	19,1	252,8	261,6	253,9	12,4	13,3	13,3
Poleskie	12,0	12,7	12,4	119,6	153,6	149,7	9,9	12,1	12,1
Lwowskie	12,0	11,5	11,3	135,3	138,1	136,3	11,3	12,0	12,0
Kieleckie	9,8	10,2	9,7	143,9	159,2	149,7	14,7	15,6	15,5
Lubelskie	9,4	9,1	9,0	111,8	124,2	122,5	12,0	13,7	13,7
Kukurydza	90,3	88,2	80,5	1073,0	1 262,3	1 140,8	11,9	14,3	14,2
Stanisławowskie	45,0	43,1	41,4	520,1	598,1	572,8	11,6	13,9	13,9
Tarnopolskie	39,1	37,4	33,9	464,6	541,2	488,9	11,9	14,5	14,4
Groch	156,6	137,8	105,9	1353,0	1 330,9	899,1	8,6	9,7	8,5
Wileńskie	26,3	22,9	21,7	153,9	157,4	148,4	5,8	6,9	6,8
Poznańskie	20,8	17,3	3,8	245,7	259,6	48,6	11,8	15,0	12,7
Białostockie	19,2	16,6	16,2	136,1	116,0	112,9	7,1	7,0	7,0
Fasola, bób, soczewica	38,4	36,5	34,3	383,0	409,8	382,8	10,0	11,2	11,2
Tarnopolskie	8,2	6,7	6,0	71,1	68,7	60,2	8,7	10,2	10,1
Stanisławowskie	5,5	5,0	4,9	47,0	48,5	47,5	8,5	9,7	9,7
Len-nasienie	131,2	147,8	138,1	683,2	693,9	628,4	5,2	4,6	4,3
Wileńskie	33,8	40,3	36,4	144,9	146,2	132,1	4,3	3,6	3,6
Nowogródzkie	18,2	22,2	21,6	94,3	96,8	94,1	5,2	4,4	4,4
Poleskie	14,0	16,1	15,9	79,8	82,0	80,8	5,7	5,1	5,1
Białostockie	11,9	14,0	13,8	67,7	71,3	70,1	5,7	5,1	5,1
Len-włókno	131,2	147,8	138,1	371,1	395,7	368,7	2,8	2,7	2,7
Wileńskie	33,8	40,3	36,4	87,3	91,8	82,6	2,6	2,3	2,3
Nowogródzkie	18,2	22,2	21,6	51,2	59,9	58,1	2,8	2,7	2,7
Poleskie	14,0	16,1	15,9	40,4	45,5	44,9	2,9	2,8	2,8
Białostockie	11,9	14,0	13,8	34,6	40,7	40,0	2,9	2,9	2,9
Konopie-nasienie	33,6	33,4	32,3	190,2	196,4	187,9	5,7	5,9	5,8
Wołyńskie	8,3	8,3	8,2	45,8	44,6	44,4	5,5	5,4	5,4
Tarnopolskie	5,9	5,9	5,4	41,3	45,4	41,3	7,0	7,7	7,7
Lwowskie	5,7	5,3	5,3	26,5	28,5	28,0	4,7	5,3	5,3
Konopie-włókno	33,6	33,4	32,3	118,1	128,4	123,5	3,5	3,8	3,8
Wołyńskie	8,3	8,3	8,2	31,2	34,8	34,6	3,8	4,2	4,2
Tarnopolskie	5,9	5,9	5,4	21,8	23,7	21,6	3,7	4,0	4,0
Lwowskie	5,7	5,3	5,3	16,9	18,6	18,3	3,0	3,5	3,5
Rzepak i rzepik	54,9	66,2	25,4	508,3	716,6	227,5	9,3	10,8	9,0
Wołyńskie	12,4	12,3	9,8	102,8	114,6	91,6	8,3	9,3	9,3
Warszawskie	7,0	9,8	3,4	57,0	104,4	28,1	8,1	10,6	8,3
Chmiel	3,2	3,3	2,0	17,7	22,8	12,6	5,5	6,9	6,3
Wołyńskie	1,9	1,9	1,7	10,1	13,2	10,9	5,4	6,8	6,5
Lubelskie	0,5	0,5	0,0	3,5	4,6	0,1	6,5	8,6	8,2
Tytoń	6,1	7,9		113,7	146,1		18,7	18,5	
Tarnopolskie	2,4	2,6		37,8	38,2		15,8	14,5	

a Wymieniono województwa najbardziej charakterystyczne dla produkcji poszczególnych ziemliopłodów. b Przeciętne roczne.

TABL. 13. ZBIORY NIEKTÓRYCH PASZ I SŁOMY

Lata Województwa	Siano						Słoma zbóż	
	łako- we	kon- czyzny	sera- deli	wyki i bobiku	mie- szanek zbożo- wo- strącz- ko- wych	innych pa- stew- nych oraz mie- szanek	ozl- mych	jarych
	w tysiącach q							
Polska 1934-1938 ^a	80 650	28 999 ^b	896 ^c	487 ^c	479 ^c	409 ^c	160 662	57 319
1938	89 434	34 258	910	501	552	430	186 605	62 434
Warszawskie	6 355	2 125	208	48	97	80	20 306	4 397
Łódzkie	3 443	868	81	11	15	20	15 642	3 115
Kieleckie	4 036	2 077	57	40	22	35	13 236	4 782
Lubelskie	6 991	2 865	100	84	40	37	16 099	5 924
Białostockie	5 017	1 673	64	49	61	31	8 145	2 824
Wileńskie	4 929	2 189	37	20	42	11	5 434	2 878
Nowogródzkie	4 201	1 575	103	21	22	17	5 921	2 748
Poleskie	10 201	507	142	35	31	13	6 515	1 818
Wojłyńskie	10 251	2 416	10	64	41	49	15 095	6 372
Poznańskie	7 320	1 582	42	6	25	31	26 553	6 052
Pomorskie	5 720	2 837	51	12	45	31	16 794	4 887
Śląskie	1 084	670	1	1	1	3	2 040	956
Krakowskie	3 381	4 672	3	7	9	16	7 454	4 919
Lwowskie	8 178	3 808	10	31	19	21	12 137	5 294
Stanisławowskie	5 231	1 984	0	27	14	15	4 717	1 679
Tarnopolskie	3 096	2 410	1	45	68	20	10 517	3 789

a Przeciętne roczne. b Lata 1935-1938. c Lata 1936-1938.

TABL. 14. PRODUKCJA GŁÓWNYCH ZBÓŻ I ZIEMNIAKÓW NA JEDNEGO MIESZKAŃCA

Ziemniopłydy	1924-	1929-	1934-	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938
	1928 ^a	1933 ^a	1938 ^a										
	w kilogramach												
Zboża chlebne	234	265	249	281	291	247	228	280	256	255	248	219	270
pszenica	50	61	60	57	71	41	66	62	59	62	56	62	62
żyto	184	204	189	224	220	177	187	214	194	196	186	163	208
jęczmień	42	46	41	53	46	46	43	44	43	43	41	39	39
owies	68	79	75	95	74	72	73	81	76	77	77	68	76
Ziemniaki	818	945	1 025	1016	975	963	918	858	1002	961	1002	1165	992

a Przeciętne roczne.

TABL. 15. DATY ROZPOCZĘCIA NIEKTÓRYCH ROBÓT POLOWYCH
Średnie według informacji korespondentów rolnych Głównego Urzędu
Statystycznego

Rodzaje robót	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938
Siewy owsa	.	6.IV	29.III	11.IV	28.III	8.IV	24.III
Sianokosy	20.VI	29.VI	15.VI	21.VI	15.VI	12.VI	18.VI
Zniwa żyta	17.VII	25.VII	13.VII	17.VII	10.VII	8.VII	15.VII
Siewy żyta	7.IX	12.IX	8.IX	12.IX	12.IX	10.IX	13.IX

TABL. 16. WARTOŚĆ PRODUKCJI POŁOWEJ I ŁAKOWEJ^a

Ziemniopłydy	1928	1932	1935	1936	1937	1938	1937	1938
	w milionach zł						na ha w zł	
Ogółem (bez słomy) ^b : A			3 322	4 730	4 916	4 187	239	201
B	3 610	3 462	3 193	4 567	4 763	4 027		
Ziemniaki	1 998	875	858	1 185	1 328	1 099	445	363
Zyto	2 007	981	781	1 239	1 163	992	203	168
Pszenica	723	362	341	529	509	417	301	237
Owies	791	315	322	464	448	372	195	163
Jęczmień	472	196	177	266	254	189	206	161
Buraki cukrowe	329	111	99	103	126	125	859	832
Koniczyna-nasienie			37	43	41	52	215	258
Gryka	69	30	32	35	45	31	157	111
Groch	86	31	25	33	27	26	175	192
Len-nasienie	42	12	22	25	32	28	216	192
Mieszanki ze zbóż na ziarno			19	30	32	25	225	189
Kukurydza			16	19	22	23	235	258
Proso	34	17	15	18	22	18	259	207
Rzepak i rzepik	14	8	14	20	25	28	421	432
Seradela-nasienie			12	17	13	14	105	113
Tytoń	10	8	10	10	14	15	1 987	1 868
Konople-nasienie	11	4	4	5	6	6	173	177
Chmiel			3	3	2	3	711	969
Siano łąkowe	1 567	385	331	419	579	460	152	121
Siano koniczyny	457	127	162	216	185	221	214	237
Peluszka, wyka, bobik i lubin- na nasienie			29	39	31	33		
Peluszka, wyka, bobik i sera- dela — na paszę			13	12	12	10		
Słoma	1 835	818	594	692	1 007	812	92,1	73,1

^a Bez drobnych upraw, paru strączkowych i kilku innych ziemniopłódów.
^b A—wszystkie ziemniopłydy; B—bez ziemniopłódów uwzględnionych od 1935 r.

TABL. 17. PRODUKCJA ŚWIĄTOWA WAŻNIEJSZYCH ZIEMIOPŁÓDÓW I PRZETWORÓW ROLNICZYCH

Ziemniopłydy i przetwory rolnicze	1909—1913 ^a	1932—1936 ^a	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937
	w milionach q								
Pszenica	1 028,6	1 273,1	1 260,2	1 251,9	1 311,8	1 257,2	1 278,6	1 266,1	1 037,0 ^b
Zyto	450,4	465,3	433,8	474,6	508,1	440,8	461,0	442,1	226,4 ^b
Jęczmień	379,5	398,3	366,6	404,2	398,9	377,3	418,7	392,4	324,0 ^b
Owies	655,5	623,3	591,4	645,1	610,2	584,5	677,1	599,8	474,4 ^b
Ziemniaki	1 488,0	2 165,4	1 999,0	2 064,4	2 026,8	2 191,0	2 212,3	2 332,4	1 838,0 ^b
Buraki cukrowe	543,1	648,4	609,5	554,4	608,1	669,7	681,4	728,5	816,6
Kukurydza	1 060,3	1 065,2	1 166,0	1 251,0	1 098,0	934,0	1 093,0	949,9	1 151,0 ^b
Ryż	778,0	890,2	889,4	891,3	911,2	860,2	852,7	935,7	929,0
Soja		59,6	69,7	58,7	62,3	52,7	62,1	62,0	64,9
Kauczuk	1,1	8,8	8,1	7,2	8,7	10,3	8,9	8,7	11,5
Len-nasienie	28,2	34,1	41,6	33,3	31,5	35,4	34,1	36,4	25,5 ^b

^a Przeciętne roczne. ^b Bez Z.S.R.R. Produkcję Z.S.R.R. w latach poprzednich ob. tabl. 18, str. 83—87.

U w a g a. Ob. uwagę na str. 83.

(dok. str. 83)

TABL. 17. PRODUKCJA ŚWIATOWA WAŻNIEJSZYCH ZIEMIOPŁODÓW I PRZETWORÓW ROLNICZYCH (dok.)

Ziemiołody i przetwory rolnicze	1909-	1932-	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937
	-1913 ^a	-1936 ^a							
	w milionach q								
Len-włókno	7,4	7,0	6,9	6,0	6,7	6,9	7,7	7,7	8,2
Konopie-nasienie	4,5	3,1	3,8	3,4	3,3	2,8	2,9	2,9	0,7 ^b
Konopie-włókno	5,5	3,5	3,9	3,4	3,4	3,3	3,4	3,9	2,7 ^b
Bawełna-nasienie	97,3	118,7	119,3	105,5	118,2	107,2	119,4	143,3	170,1
Bawełna-włókno	47,9	57,4	59,7	51,9	57,6	51,3	57,4	68,8	83,0
Jula	15,3	14,7	10,1	12,9	14,6	15,5	13,2	17,5	15,8
Wetna	13,9	17,2	17,5	17,6	17,1	16,7	17,0	17,5	.
Jedwab naturalny	0,3	0,5	0,6	0,5	0,6	0,6	0,5	0,5	.
Cukier: trzcinowy	82,8	156,8	161,2	146,4	149,1	147,3	161,1	179,9	176,0
buraczany	71,3	84,9	80,3	71,8	80,6	88,5	89,5	94,3	103,0
Wino ^c	141,1	187,7	174,6	185,0	172,5	207,3	220,5	153,0	178,0
Kawa	12,1	24,2	20,5	24,0	25,8	24,8	20,7	25,7	24,8
Herbata	3,8	4,7	4,7	4,9	4,5	4,7	4,6	4,7	.

^a Przeciętne roczne. ^b Bez Z.S.R.R. Produkcję Z.S.R.R. w latach poprzednich ob. tabl. 18, str. 83-87. ^c Miliony hektolitrow.

U w a g a. W krajach półkuli południowej zbiory w okresie od listopada roku sprawozdawczego do czerwca roku następnego.

Ź r ó d ł o: *Annuaire International de Statistique Agricole 1937/38*, Rzym 1938.

TABL. 18. POWIERZCHNIA ZASIEWÓW, ZBIORY I PŁONY Z *ha* WAŻNIEJSZYCH ZIEMIOPŁODÓW W NIEKTÓRYCH KRAJACH

Kraje	Powierzchnia w tys. ha			Zbiory w ml. q			Płony z ha w q		
	1909-	1932-	1937	1909-	1932-	1937	1909-	1932-	1937
	-1913 ^a	-1936 ^a		-1913 ^a	-1936 ^a		-1913 ^a	-1936 ^a	
Pszenica									
Anglia	750	699	743	15,9	16,1	15,3	21,2	23,0	20,6
Argentyna	6 023	6 518	6 173	40,0	63,1	50,3	6,6	9,6	8,1
Australia	3 077	5 465	5 587	24,6	44,6	49,1	8,1	8,1	8,8
Bulgaria	1 010	1 215	1 309	6,3	13,7	17,7	6,2	11,3	13,5
Czechosłowacja		915	849		16,0	14,0		17,5	16,4
Egipt	532	612	575	9,3	11,9	12,4	17,5	19,4	21,5
Francja	6 787	5 374	5 095	88,6	85,7	69,0	13,1	15,9	13,5
Hiszpania	3 864	4 518		35,5	42,9		9,2	9,5	
Indie Bryt.	11826	13 839	13 445	95,8	95,5	99,7	8,1	7,0	7,4
Japonia	477	620	716	6,4	11,7	13,7	13,5	18,8	19,2
Jugosławia		2 083	2 132		21,7	23,5		10,4	11,0
Kanada	4 025	10 269	10 348	53,6	81,8	49,6	13,3	7,9	4,8
Niemcy	1 657	2 197	1 975	37,7	48,5	44,7	22,7	22,0	22,6
Polska	1 353	1 733	1 693	16,8	19,5	19,3	12,4	11,2	11,4
Rumunia		3 187	3 552		25,9	37,6		8,1	10,6
Stany Zj. Am.	19060	20 297	26 086	187,8	168,1	237,9	9,9	8,3	9,1
Turcja		3 253	3 368		27,3	38,2		8,4	11,3
Węgry	1 511	1 593	1 511	20,0	21,6	19,6	13,2	13,6	13,0
Włochy		5 027	5 188		71,6	80,6		14,3	15,5
Z. S. R. R.	29950	35 789		206,0	280,2		6,9	7,8	
Zyto									
Austria	419	382	361	5,7	5,9	4,3	13,6	15,5	11,9
Czechosłowacja		1 018	967		17,7	14,8		17,3	15,3
Francja	1 253	682	662	13,3	8,1	7,4	10,6	11,9	11,2
Litwa	552	495	509	5,0	6,0	6,1	9,0	12,0	11,9
Niemcy	5 164	4 504	4 156	95,9	79,1	69,2	18,6	17,6	16,6

^a Przeciętne roczne.

U w a g a. Ob. uwagę na str. 86.

(c. d. str. 84)

TABL. 18. POWIERZCHNIA ZASIEWÓW, ZBIORY I PLONY Z *ha* WAŻNIEJSZYCH ZIEMIOPŁODÓW W NIEKTÓRYCH KRAJACH (c. d.)

Kraje	Powierzchnia w tys. <i>ha</i>			Zbiory w mil. <i>q</i>			Plony z <i>ha</i> w <i>q</i>		
	1909- -1913 ^a	1932- -1936 ^a	1937	1909- -1913 ^a	1932- -1936 ^a	1937	1909- -1913 ^a	1932- -1936 ^a	1937
Zyto (dok.)									
Polska . . .	5 087	5 735	5 721	57,1	65,3	56,4	11,2	10,9	9,9
Rumunia . . .		383	438		3,4	4,5		8,8	10,3
Stany Zj. Am. . .	905	1 192	1 554	9,2	8,2	12,6	10,1	6,6	8,1
Węgry . . .	680	644	615	8,0	7,6	6,2	11,8	11,7	10,0
Z. S. R. R. . .	25100	24 768	.	189,1	219,3	.	7,5	8,9	.
Jęczmień									
Alger . . .	1 374	1 306	1 252	10,0	7,6	6,0	7,3	5,8	4,8
Argentyna . . .	47	551	457	0,4	6,6	5,1	7,6	12,0	11,2
Czechosłowacja . . .	.	663	671	.	11,9	11,2	.	18,0	16,6
Dania . . .	.	350	369	.	9,9	11,0	.	28,2	29,8
Francja . . .	804	724	714	11,5	10,6	10,0	14,3	14,6	13,9
Hiszpania . . .	1 420	1 886	.	16,3	23,4	.	11,5	12,4	.
Indie Bryt. . .	3 221	2 582	2 600	31,7	24,4	23,5	.	9,4	9,0
Japonia . . .	1 290	786	756	20,9	16,1	15,8	16,1	20,5	20,8
Kanada . . .	637	1 566	1 753	9,9	15,8	18,1	15,3	10,1	10,3
Korea . . .	365	1 021	1 087	4,2	10,4	13,7	11,5	10,2	12,6
Niemcy . . .	1 399	1 605	1 714	28,7	33,3	36,4	21,2	20,8	21,2
Polska . . .	1 265	1 191	1 233	14,9	14,3	13,6	11,8	12,0	11,1
Rumunia . . .	.	1 723	1 513	.	13,5	9,2	.	7,8	6,1
Stany Zj. Am. . .	3 084	4 060	4 030	40,2	43,6	47,8	13,1	10,4	11,9
Turcja . . .	.	1 581	1 784	.	15,9	22,8	.	10,0	12,8
Węgry . . .	525	466	476	7,1	6,6	5,6	13,6	14,2	11,7
Z. S. R. R. . .	10520	7 832	.	90,5	69,7	.	8,6	8,9	.
Owies									
Anglia . . .	1 352	1 047	930	23,6	21,5	18,8	17,4	20,5	20,2
Argentyna . . .	799	749	719	7,9	8,1	6,9	9,9	10,8	9,6
Czechosłowacja . . .	.	786	777	.	13,3	13,7	.	16,9	17,7
Dania . . .	.	382	376	.	9,8	10,2	.	25,8	27,2
Francja . . .	3 978	3 329	3 218	53,5	47,1	45,6	13,4	14,1	14,2
Kanada . . .	3 884	5 487	5 280	54,2	52,0	41,4	13,9	9,5	7,8
Niemcy . . .	3 884	3 036	2 845	76,8	60,1	59,2	19,8	19,8	20,8
Polska . . .	2 749	2 221	2 294	28,1	25,7	23,4	10,2	11,6	10,2
Rumunia . . .	.	810	785	.	6,9	5,1	.	8,5	6,5
Stany Zj. Am. . .	15118	14 641	14196	166,0	130,8	166,4	11,0	8,8	11,7
Szwecja . . .	792	665	664	12,5	12,0	12,7	15,8	18,1	19,1
Z. S. R. R. . .	16700	17 210	.	134,3	159,6	.	8,0	9,3	.
Ziemniaki									
Anglia . . .	302	309	290	47,2	52,2	49,9	156,4	168,9	172,4
Austria . . .	155	204	218	13,0	25,1	32,2	83,4	122,9	148,0
Czechosłowacja . . .	.	744	772	.	90,9	123,6	.	122,1	160,1
Francja . . .	1 646	1 410	1 421	143,4	155,1	147,2	87,1	110,0	103,6
Hiszpania . . .	260	447	.	30,8	50,2	.	118,1	112,8	.
Niemcy . . .	2 758	2 844	2 888	379,6	450,4	553,1	137,7	158,4	191,5

^a Przeciętne roczne.

(c. d. str. 85)

U w a g a. Ob. uwagę na str. 86.

TABL. 18. POWIERZCHNIA ZASIEWÓW, ZBIORY I PŁONY Z *ha* WAŻNIEJSZYCH ZIEMIOPŁODÓW W NIEKTÓRYCH KRAJACH (c. d.)

Kraje	Powierzchnia w tys. <i>ha</i>			Zbiory w mil. <i>q</i>			Płony z <i>ha</i> w <i>q</i>		
	1909- -1913 ^a	1932- -1936 ^a	1937	1909- -1913 ^a	1932- -1936 ^a	1937	1909- -1913 ^a	1932- -1936 ^a	1937
Ziemniaki (dok.)									
Polska . . .	2 404	2 788	2 980	247,9	317,1	402,2	103,0	113,7	134,9
Rumunia . . .		203	216		17,5	19,3		85,8	89,2
Stany Zj. Am. . .	1 488	1 389	1 286	97,4	100,3	106,5	65,4	72,2	82,8
Węgry	242	292	296	19,4	18,8	25,6	80,2	64,1	86,4
Włochy		403	390		24,9	28,7		61,8	73,6
Z. S. R. R. . . .	2 925	6 570	7 407	202,0	532,8	.	69,1	83,9	.
Buraki cukrowe									
Anglia	1	141	127	.	33,3	25,8	.	234,3	204,1
Czechosłowacja . . .	.	152	181	.	39,1	59,9	.	256,4	331,0
Francja		316	288		89,0	76,5		281,6	265,6
Hiszpania	36	83	.	8,6	19,7	.	241,8	237,3	.
Niemcy	467	339	455	139,9	99,0	157,0	299,7	291,9	344,8
Polska	168	113	147	41,1	23,7	32,5	245,0	209,0	221,1
Stany Zj. Am. . . .	196	328	304	44,1	80,8	79,4	224,7	245,8	260,8
Włochy	53	94	128	18,0	24,5	33,1	335,5	265,4	258,6
Z. S. R. R. . . .	617	1 283	1 130	99,2	119,9	211,0	160,7	96,0	185,0
Kukurydza									
Argentyna	3 525	4 714	2 990	48,7	88,0	45,0	13,8	18,2	15,1
Brazylia	3 058	4 090	.	38,0	58,4	.	16,9	14,3	.
Indie Bryt. . . .	2 932	2 487	.	21,1	21,3	.	.	8,6	.
Jugosławia		2 578	2 691	.	43,5	53,4	.	16,8	19,8
Mandżuria		1 149	1 394	.	17,9	20,8	.	15,6	15,0
Meksyk	2 466	3 046	.	33,9	17,7	.	8,5	5,8	.
Polska	66	92	92	0,7	0,9	1,0	10,7	10,2	11,2
Rumunia		5 007	5 159	.	52,8	47,5	.	10,5	9,2
Stany Zj. Am. . . .	42181	40 284	37 964	689,0	538,6	671,9	16,3	13,2	17,7
Węgry	859	1 146	1 204	15,1	20,7	27,6	17,5	18,1	22,9
Włochy		1 461	1 471	.	28,7	34,2	.	19,6	23,3
Z. S. R. R. . . .	1 320	3 461	.	13,4	37,2	.	10,1	10,1	.
Ryż									
Filipiny	1 114	1 968	.	8,2	21,1	19,8	7,3	10,6	.
Indie Bryt. . . .	31 991	33 788	34 339	486,3	467,1	474,3	16,5	13,8	13,8
Indie Hol. . . .	3 010	3 806	.	40,7	57,0	.	15,8	15,0	.
Indochiny	3 460	5 459	.	53,9	59,0	.	15,6	10,8	.
Japonia	2 954	3 176	3 190	90,9	114,3	123,1	30,7	36,0	38,6
Korea	1 176	1 656	1 625	18,4	32,9	48,9	15,9	19,9	30,1
Syjam	1 831	2 831	2 912	28,5	45,6	47,0	.	16,1	16,1
Soja									
Mandżuria	.	3 592	3 540	.	41,0	41,2	.	11,4	11,6
Stany Zj. Am. . . .	.	675	946	.	6,8	11,2	.	10,0	11,8

^a Przeciętne roczne.

U w a g a: Ob. uwagę na str. 86.

(dok. str. 86)

TABL. 18. POWIERZCHNIA ZASIEWÓW, ZBIORY I PLONY Z *ha* WAŻNIEJSZYCH ZIEMIOPŁODÓW W NIEKTÓRYCH KRAJACH (dok.)

Kraje	Powierzchnia w tys. ha			Zbiory w mil. q			Plony z ha w q		
	1909- -1913 ^a	1932- -1936 ^a	1937	1909- -1913 ^a	1932- -1936 ^a	1937	1909- -1913 ^a	1932- -1936 ^a	1937
Len - nasienie									
Argentyna . . .	1 537	2 435	2 293	7,9	17,3	15,4	5,1	7,1	6,7
Indie Bryt. . .	1 545	1 335	1 454	5,0	4,1	4,2	3,2	3,1	2,9
Kanada	419	139	98	3,1	0,4	0,2	7,4	2,7	1,8
Łotwa	70	51	69	0,3	0,2	0,2	3,7	3,0	3,2
Niemcy	.	17	57	.	0,1	0,4	.	7,2	7,3
Polska	82	110	146	0,4	0,6	0,8	5,4	5,2	5,2
Stany Zj. Am. .	1 008	611	374	5,0	2,2	1,8	4,9	3,5	4,7
Urugwaj	51	135	159	0,2	0,7	1,0	4,7	5,3	6,6
Z. S. R. R. . . .	1 295	2 584	.	4,9	7,4	.	3,8	2,8	.
Len - włókno									
Belgia	20	16	28	0,2	0,1	0,2	11,0	7,8	8,5
Estonia	42	22	31	0,2	0,1	0,1	4,0	3,1	3,3
Francja	.	24	28	.	0,2	0,2	.	6,3	6,9
Litwa ^b	55	65	88	0,2	0,2	0,3	4,4	3,5	3,5
Łotwa	70	51	69	0,3	0,2	0,2	4,3	3,2	3,3
Niemcy	15	17	57	.	0,1	0,3	.	6,3	6,0
Polska	82	110	146	0,4	0,3	0,4	5,1	2,9	2,6
Z. S. R. R. . . .	1 295	2 254	1 196	5,1	5,3	5,7	4,0	2,4	4,8
Konopie - nasienie									
Czechosłowacja	.	7	7	.	0,04	0,03	.	5,1	4,7
Polska	33	33	34	0,2	0,2	0,2	5,5	5,3	5,5
Rumunia	.	48	51	.	0,2	0,2	.	4,2	4,6
Węgry	11	10	14	0,1	0,02	0,01	4,5	2,5	0,8
Z. S. R. R. . . .	687	667	610	3,9	2,5	.	5,7	3,9	.
Konopie - włókno									
Jugosławia . . .	.	38	55	.	0,4	0,5	.	9,3	9,2
Korea	19	27	.	0,1	0,2	.	4,0	7,1	.
Polska	33	33	34	0,2	0,1	0,1	6,2	3,4	3,4
Rumunia	.	48	51	.	0,3	0,3	.	5,4	5,3
Włochy	81	63	87	0,8	0,7	1,1	10,3	10,5	12,4
Z. S. R. R. . . .	687	667	610	3,3	1,5	.	4,8	2,3	.
Bawełna - włókno									
Argentyna . . .	2	244	419	0,01	0,5	0,6	2,9	2,1	1,5
Brazylia	359	1 546	2 700	0,9	2,8	4,8	2,5	1,8	1,8
Chiny	.	2 627	4 550	4,8	6,2	7,0	.	2,4	1,5
Egipt	705	673	831	3,2	3,5	4,9	4,5	5,2	6,0
Indie Bryt. . . .	9 102	9 864	10 566	7,8	9,7	10,6	0,9	1,0	1,0
Meksyk	99	201	336	0,4	0,5	0,7	4,4	2,7	2,2
Stany Zj. Am. .	13 821	12 125	13 731	28,3	25,5	41,1	2,0	2,1	3,0
Turcja	182	194	317	0,2	0,4	0,6	1,2	2,0	1,9
Uganda	23	502	703	0,04	0,5	0,6	2,1	.	.
Z. S. R. R. . . .	635	2 030	2 090	2,0	5,0	8,2	3,1	2,5	3,9
Juta									
Indie Bryt. . . .	1 199	1 003	1 158	15,3	14,7	15,6	12,7	14,6	13,5

a Przeciętne roczne. b Len i konopie.

U w a g a. W krajach półkuli południowej zbiory w okresie od listopada roku sprawozdawczego do czerwca roku następnego.

Ź r ó d ł o: *Annuaire International de Statistique Agricole 1937/38*, Rzym 1938.

TABL. 19. PRODUKCJA WEŁNY, JEDWABIU NATURALNEGO, CUKRU TRZCINOWEGO I BURACZANEGO ORAZ WINA W NIEKTÓRYCH KRAJACH

Kraje	Produkcja w tys. ton			Kraje	Produkcja w tys. ton		
	1909-1913 ^a	1932-1936 ^a	1937		1909-1913 ^a	1932-1936 ^a	1937
Wełna				Cukier trzcinowy w wartości cukru białego (dok.)			
Australia . . .	322,7	455,4	453,6	Brazylia . . .	260,2	1 048,8	1 017,0
Stany Zj. Am. . .	142,3	204,4	206,2	Filipiny . . .	344,5	1 074,6	1 090,0
Argentyna . . .	150,7	171,5	173,3	Wyspy Hawaj. . .	480,1	861,5	884,3
Nowa Zelandia . . .	81,6	130,5	142,0	Portoriko . . .	306,6	784,6	836,5
Z. S. R. R. . . .	145,0	69,7	117,5	Australia . . .	187,6	624,3	760,2
Zw. Płd.-Afr. . .	71,5	123,3	104,3	Cukier buraczany w wart. cukru białego			
Urugwaj	60,4	48,9	52,6	Z. S. R. R. . . .	1 291,3	1 451,2	2 500,0
Anglia	61,7	51,8	48,5	Niemcy	2 033,2	1 378,7	1 965,3
Indie Bryt. . . .	29,5	45,0	.	Stany Zj. Am. . .	584,5	1 191,1	1 164,8
Polska	.	4,3	5,1	Francja	681,9	900,3	870,0
Jedwab naturalny				Czechosłowacja . . .	.	543,0	659,8
Japonia	14,1	43,0	43,5	Polska	634,8	379,9	505,9
Chiny ^b	9,0	5,0	5,5	Anglia	2,2	483,6	383,2
Włochy	3,6	3,0	.	Wino w tysiącach hl			
Korea	0,1	1,6	.	Francja	50 226,0	59 846,2	54 000,0
Cukier trzcinowy w wart. cukru białego				Włochy	46 017,0	37 924,4	34 001,0
Indie Bryt. . . .	1441,9	3304,0	3220,0	Hiszpania	14 863,0	18 544,0	17 200,0
Kuba	1954,0	2393,0	2863,1	Alger	7 904,0	17 424,2	15 424,0
Indie Hol.	1305,4	901,5	1422,0	Rumunia	1 417,0	8 239,6	10 663,0
Japonia i Formoza	226,1	921,0	1294,5	Portugalia	4 142,0	7 237,6	8 100,0

^a Przeciętne roczne. ^b Szacunek.

Źródła: *Annuaire International de Statistique Agricole 1937/38*, Rzym 1938; *Annuaire Statistique de la Société des Nations 1937/38*, Genewa 1938.

TABL. 20. POWIERZCHNIA LASÓW W 1937 R.

Województwa	Powierzchnia lasów		Lasy państwowe Stan w dn. I.X 1937 r.	Lasy niepaństwowe Stan w dn. 31.XII 1937 r.		
	Ogółem w tys. ha	W % ogólnej powierzchni		Ogółem	w tym	
			poniżej 30 ha ^a		powyżej 50 ha	
w tysiącach hektarów						
Polska	8 623,9	22,2	3 338,6	5 285,3	929,9	3 255,4
Warszawskie	335,5	11,4	129,6	205,9	40,7	97,8
Łódzkie	279,2	14,7	77,9	201,3	57,3	87,8
Kieleckie	542,6	21,2	251,8	290,8	81,9	153,4
Lubelskie	516,9	16,6	102,6	414,3	198,2	165,7
Białostockie	790,9	24,4	532,4	258,5	132,2	81,8
Wileńskie	613,8	21,2	257,5	356,3	39,5	224,9
Nowogródzkie	552,5	24,1	221,6	330,9	51,2	221,0
Poleskie	1 221,9	33,3	450,9	771,0	38,5	643,6
Wołyńskie	848,9	23,7	366,6	482,3	41,8	384,8
Poznańskie	525,3	19,8	264,6	260,7	32,8	139,8
Pomorskie	438,3	26,7	332,8	105,5	23,6	38,2
Śląskie	117,6	27,9	30,7	86,9	7,7	70,9
Krakowskie	363,3	20,9	32,0	331,3	84,5	168,1
Łwowskie	661,6	23,3	27,5	634,1	44,7	418,6
Stanisławowskie	574,6	34,0	260,1	314,5	25,6	219,1
Tarnopolskie	241,0	14,6	0,0	241,0	29,7	139,9

^a W województwach wschodnich poniżej 50 ha.

Źródło: Dane Ministerstwa Rolnictwa i Reform Rolnych.

TABL. 21. ZMIANY POWIERZCHNI LASÓW W 1937 R.^a

Województwa	Przybyło			Ubyło				
	Ogółem	wskutek zalesienia		Ogółem	w związku			
		gruntów użytk. rolniczo	nieużytków		z parcelacją	z likwidacją serwitutów	ze scaleniem	z innymi przyczynami
w tysiącach hektarów								
Polska	22,8	14,0	8,8	16,6	3,4	2,1	7,0	4,1
Centralne	11,1	5,1	6,0	4,7	1,7	0,3	1,6	1,1
Wschodnie	3,0	2,6	0,4	11,2	1,4	1,8	5,4	2,6
Zachodnie	7,0	5,3	1,7	0,2	0,0	0,0	0,0	0,2
Południowe	1,7	1,0	0,7	0,5	0,3	0,0	0,0	0,2

^a Bez lasów niepaństwowych poniżej 30 ha, a w województwach wschodnich poniżej 50 ha.

TABL. 22. NIEKTÓRE GATUNKI DRZEW W LASACH

Województwa	Iglaste				Liściaste				
	Sosna	Świerk	Jodła	Inne	Dąb	Buk	Brzoza, osika	Olsza	Inne
w odsetkach ogólnej powierzchni leśnej									
Lasy państwowe w 1938 r. ^a									
Polska	66	12	3	0	4	2	6	6	1
Warszawskie	89	1	0	0	3	0	2	5	0
Łódzkie	90	3	1	0	2	0	2	2	0
Kieleckie	76	1	12	0	4	1	3	3	0
Lubelskie	72	0	2	0	13	0	7	4	2
Białostockie	71	9	0	0	3	0	5	9	3
Wileńskie	62	14	0	0	1	0	16	7	0
Nowogródzkie	57	13	0	0	1	0	15	14	0
Poleskie	60	3	0	0	3	0	15	17	2
Wołyńskie	66	0	0	0	14	0	12	6	2
Poznańskie	89	1	0	0	7	0	2	1	0
Pomorskie	93	1	0	0	2	2	1	1	0
Śląskie	51	38	2	0	5	3	0	0	1
Krakowskie	33	36	18	0	6	3	0	2	2
Lwowskie	1	9	54	0	17	16	0	0	3
Stanisławowskie	1	67	13	0	3	15	0	0	1
Tarnopolskie									
Lasy niepaństwowe w 1932 r. ^b									
Polska	53	11	5	0	5	5	10	8	3
Warszawskie	81	0	0	0	3	0	8	7	1
Łódzkie	79	5	1	0	1	0	11	3	0
Kieleckie	72	4	5	0	1	0	9	9	0
Lubelskie	78	0	3	0	4	1	8	4	2
Białostockie	69	13	0	0	0	0	7	10	1
Wileńskie	63	16	0	0	0	0	12	9	0
Nowogródzkie	59	16	0	0	2	0	12	10	1
Poleskie	55	2	0	0	5	0	17	20	1
Wołyńskie	59	0	0	0	15	0	13	13	0
Poznańskie	82	2	0	0	5	0	6	5	0
Pomorskie	82	4	0	0	4	2	4	2	2
Śląskie	77	16	1	0	1	3	1	1	0
Krakowskie	31	35	20	0	0	12	1	-1	0
Lwowskie	33	10	15	0	5	18	9	6	4
Stanisławowskie	0	50	13	0	4	15	9	2	7
Tarnopolskie	20	1	0	0	13	12	13	7	34

^a Podział administracyjny obowiązujący do dn. 31.III 1939 r. ^b Podział administracyjny obowiązujący do dn. 31.III 1938 r.

TABL. 23. UŻYTKOWANIE DRZEWOSTANÓW W 1938 R.

Województwa Podział administracyjny obowiązujący do dn. 31. III 1939 r.	Lasy państwowe ^a			Województwa Podział administracyjny obowiązujący do dn. 31. III 1938 r.	Lasy niepaństwowe ^b		
	Ogółem	drewno			Ogółem	drewno	
		użytkowe	opałowe			użytkowe	opałowe
w tys. m ³				w tys. m ³			
Polska	8 838	6 022	2 818	Polska	7 569	4 222	3 347
Warszawskiję	211	151	60	Warszawskie	177	99	78
Łódzkie	126	90	36	Łódzkie	148	90	58
Kieleckie	837	607	230	Kieleckie	391	247	144
Lubelskie	332	243	89	Lubelskie	439	291	148
Białostockie	1 300	848	452	Białostockie	206	131	75
Wileńskie	597	394	203	Wileńskie	302	165	137
Nowogródzkie	514	343	171	Nowogródzkie	369	251	118
Poleskie	963	696	267	Poleskie	575	289	286
Wołyńskie	875	553	322	Wołyńskie	522	255	267
Poznańskie	514	314	200	Poznańskie	515	282	233
Pomorskie	1 004	685	319	Pomorskie	148	82	66
Śląskie	140	100	40	Śląskie	183	143	40
Krakowskie	85	61	24	Krakowskie	749	550	199
Lwowskie	127	89	38	Lwowskie	1 462	696	766
Stanisławowskie	1 213	848	365	Stanisławowskie	811	479	332
Tarnopolskie	—	—	—	Tarnopolskie	572	172	400

^a Okres od 1.X 1937 r. do 30.IX 1938 r. ^b Bez lasów o powierzchni poniżej 30 ha, a w województwach wschodnich poniżej 50 ha.

TABL. 24. EKSPLOATACJA LASÓW PAŃSTWOWYCH^a

Wyszczególnienie	1930— —1931	1931— —1932	1932— —1933	1933— —1934	1934— —1935	1935— —1936	1936— —1937	1937— —1938
Powierzchnia wyrębana w tys. ha	24,2	22,0	23,2	25,7	25,2	24,9	23,1	23,3
Wyręb roczny grubizny ^b w mil. m ³	6,4	7,0	6,4	7,4	7,8	8,0	8,6	8,8
Sprzedana masa grubizny, drobnicy i karpiny w mil. m ³	8,3	7,8	8,0	8,2	9,2	9,7	9,8	10,4
Powierzchnia zalesiona w tys. ha	69,7	42,0	35,8	33,4	32,8	35,8	33,8	34,1

^a Okresy od 1.X do 30.IX następnego roku. ^b Drewno użytkowe i opałowe.
U w a g a. Wydatki i dochody lasów państwowych ob. dział XXIV, tabl. 24, str. 387.

TABL. 25. POWIERZCHNIA I EKSPLOATACJA LASÓW W NIEKTÓRYCH KRAJACH

Kraje	Powierzchnia lasów			Wyrąb roczny grubizny		
	Lata	Ogółem w ty- siącach ha	W % ogólnej po- wierz- chni	Lata	Ogółem	w tym
						drewno użytko- we
					w tysiącach m ³	
Z.S.R.R.	1933	949 906	44,7	1935	205 700	113 900
Kanada	1928	298 221	32,8	1930	86 563	59 261
Stany Zjedn. Am.	1930	200 677	26,1	1930	.	61 474
Finlandia	1921-24	25 264	73,5	1935	38 600	.
Szwecja	1923-29	23 181	56,5	1932	34 000	21 900
Japonia	1930	23 023	60,2	1930	64 507	13 269
Niemcy	1935	12 948	27,5	1934-35	49 900	33 700
Francja	1934	10 559	19,2	1932	25 400	7 000
Polska	1937	8 624	22,2	1938	16 407	10 244
Jugosławia	1935	7 642	30,6	1936	16 000	6 500
Norwegia	1919-32	7 629	24,7	1920-26	9 000	6 328
Rumunia	1929	7 134	24,2	1933	16 568	7 142
Włochy	1935	5 808	18,7	1934-35	8 746	3 041
Czechosłowacja	1930	4 643	33,0	1929-30	18 216	11 587
Bułgaria	1933	2 971	28,8	1933	2 472	659
Szwajcaria	1935	1 004	24,3	1934	3 000	1 400

Źródło: *Annuaire International de Statistique Forestière 1933/35*, Rzym 1936.

TABL. 26. ZBIORY OWOCÓW

Wyszczególnienie	Jabło- nie	Grusze	Śliwy	Wiśnie	Cze- reśnie
Zbiory w tys. q					
Ogółem	1934 1 910	380	180	130	80
	1935 2 150	420	390	100	80
	1936 2 130	640	240	270	170
	1937 4 960	940	580	250	190
Plony w kg					
Z jednego drzewa:					
zdołnego do owocowania	1936 22	23	9	19	22
	1937 47	32	20	18	22
owocującego	1936 39	38	20	24	28
	1937 62	48	29	23	27

TABL. 27. ROZWÓJ JEDWABNICTWA

Wyszczególnienie	1924- 1928 ^a	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938
Liczba hodowców	159	362	400	408	520	744	850	896	1 002	1 271	1 322
Waga jajeczek uży- tych do hodowli w hg	19 ^b	15	21	26	46	50	49	60	63	100	113
Produkcja oprzędów w kg	1 260 ^b	843	1 490	2 068	3 414	3 155	3 839	4 509	5 993	8 745	11 130

^a Przeciętne roczne. ^b Lata 1926-1928.

Źródło: Dane Ministerstwa Sprawiedliwości (wzięcia), Centralnej Doświadczalnej Stacji Jedwabniczej w Milanówku, Związku Hodowców Jedwabników w Polsce i Krajowego Gospodarskiego Towarzystwa „Siłskij Hospodar” we Lwowie.

TABL. 28. ZWIERZĘTA GOSPODARSKIE

A. Polska. Poszczególne lata

Zwierzęta gospodarskie	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938	
									Ogół- tem	w tym wieś
									w tysiącach sztuk	
Konie	4 103	4 124	3 940	3 773	3 764	3 760	3 824	3 890	3 916	3 737
poniżej 1 roku	284	283	192	138	165	213	251	296	315	309
od 1 do 3 lat	289	313	326	277	204	178	234	292	342	337
od 3 do 4 lat	264	274	256	266	248	164	145	182	234	230
4-letnie i starsze	3 266	3 254	3 166	3 092	3 147	3 205	3 194	3 120	3 025	2 861
Bydło rogate	9 399	9 786	9 461	8 985	9 258	9 759	10 200	10 572	10 554	10 218
poniżej 1 roku	1 500	1 579	1 259	1 154	1 408	1 613	1 646	1 667	1 520	1 486
roczne i starsze:										
woły i buhaje	495	466	427	342	342	405	445	466	432	424
jałowizna	1 213	1 190	1 202	1 059	1 056	1 188	1 336	1 386	1 365	1 331
krowy	6 191	6 551	6 573	6 430	6 452	6 553	6 773	7 053	7 237	6 977
Trzoda chlewna	6 047	7 321	5 844	5 753	7 091	6 723	7 060	7 696	7 525	7 263
poniżej 6 miesięcy	3 155	3 754	2 783	2 981	3 767	3 474	3 600	4 105	3 795	3 657
6-miesięczna i starsza	2 892	3 567	3 061	2 772	3 324	3 249	3 460	3 591	3 730	3 606
Owce	2 492	2 599	2 488	2 557	2 554	2 802	3 024	3 188	3 411	3 381
poniżej 1 roku	1 018	1 086	1 032	1 103	1 095	1 251	1 352	1 424	1 551	1 540
roczne i starsze	1 474	1 513	1 456	1 454	1 459	1 551	1 672	1 764	1 860	1 841
Kozy	227	237	248	278	321	355	383	406	420	341

B. Województwa. Rok 1938

Miasta. Wieś Wielkość gospodarstw	Ko- nie	Bydło rogате		Trzoda chlew- na	Owce	Kozy	Ko- nie	Bydło roga- te	Trzoda chlew- na	Owce	
		Ogół- tem	w tym krowy								
Województwa	w tysiącach sztuk						na 100 ha ziemi użytkowa- nej rolniczo przypada szt.				
Polska	3 916	10 554	7 237	7 525	3 411	420	15,3	41,2	29,4	13,3	
Miasta	179	336	260	262	30	79	23,4	43,9	34,2	3,9	
Wieś	3 737	10 218	6 977	7 263	3 381	341	15,1	41,2	29,3	13,6	
Gospodarstwa:											
poniżej 50 ha	3 346	9 511	6 565	6 878	2 939	339	.	.	.	.	
50 ha i więcej	391	707	412	385	442	2	.	.	.	.	
M. st. Warszawa	8	3	2	1	0	1	0	0	0	0	
Warszawskie	341	852	615	732	75	6	14,8	37,1	31,8	3,3	
Łódzkie	219	633	454	422	102	19	15,1	43,7	29,1	7,0	
Kieleckie	248	725	507	398	45	28	16,1	47,1	25,8	2,9	
Lubelskie	330	749	551	722	95	3	17,5	39,6	38,2	5,0	
Białostockie	249	500	344	469	361	1	15,7	31,6	29,6	22,8	
Wileńskie	220	514	367	394	648	3	12,5	29,3	22,5	37,0	
Nowogródzkie	194	475	333	384	432	1	13,8	33,9	27,4	30,8	
Poleskie	188	659	395	435	542	2	9,9	34,7	22,9	28,5	
Wołyńskie	416	915	574	709	277	5	18,8	41,5	32,1	12,6	
Poznańskie	308	871	559	960	126	148	14,5	40,9	45,1	5,9	
Pomorskie	256	654	441	693	217	43	14,7	37,6	39,8	12,5	
Śląskie	33	128	93	79	7	56	13,7	53,1	32,8	2,9	
Krakowskie	157	807	556	248	90	39	13,1	67,4	20,7	7,5	
Świętokrzyskie	359	1 071	764	357	111	19	18,3	54,5	18,2	5,7	
Stanisławowskie	139	467	315	195	186	26	13,8	46,4	19,4	18,5	
Tarnopolskie	251	531	367	327	97	20	19,5	41,3	25,4	7,5	

TABL. 29. ZWIERZĘTA GOSPODARSKIE W NIEKTÓRYCH KRAJACH

Kraje	Lata	Konie	Bydło rogате	Trzoda chlewna	Owce	Konie	Bydło rogате	Trzoda chlewna	Owce
		w tysiącach sztuk				na 100 ha ziemi użytkowanej rolniczo przypada szt.			
Anglia	1938	1 096	8 697	4 366	26 302	5,6	44,1	22,1	133,4
Argentyna	1937	8 527	33 101	3 976	43 790	5,5	21,5	2,6	28,4
Australia	1936	1 763	13 491	1 203	108 886	11,7	89,7	8,0	724,0
Brazylia	1935	6 052	40 514	23 183	13 049				
Dania	1938	564	3 183	2 845	187 ^a	18,3	103,4	92,4	6,1 ^a
Estonia	1938	219	661	385	650	7,7	23,2	13,5	22,9
Finlandia	1937	380	1 925	504	1 072	11,1	56,2	14,7	31,3
Francja	1938	2 692	15 622	7 127	9 872	7,8	45,0	20,5	28,4
Hiszpania	1934	568	4 215	5 412	19 093				
Holandia	1937	300	2 627	1 406	608	12,7	111,5	59,7	25,8
Irlandia	1937	429	3 955	935	3 000	9,1	84,0	19,9	63,7
Jugosławia	1937	1 249	4 169	3 180	9 909	8,7	29,1	22,2	69,1
Kanada	1937	2 883	8 841	3 963	3 340				
Litwa	1938	550	1 193	1 187	1 241	14,0	30,5	30,3	31,7
Łotwa	1938	400	1 224	814	1 360	10,5	32,1	21,3	35,6
Niemcy	1938	3 443	19 911	23 481	4 809	12,0	69,3	81,7	16,7
Nowa Zelandia	1937	278	4 389	802	31 306	3,7	57,8	10,6	412,1
Polska	1938	3 916	10 554	7 525	3 411	15,3	41,2	29,4	13,3
Rumunia	1935	2 167	4 327	2 970	11 838	11,9	23,7	16,2	64,7
Stany Zj. Am.	1938	10 800	66 821	49 011	53 762				
Szwecja	1938	617	3 036	1 371	406	12,8	60,9	26,7	8,3
Węgry	1938	814	1 750 ^a	3 110	1 629	10,7	23,1 ^a	41,1	21,5
Włochy	1938	791	7 667	2 940	9 467	3,6	37,5	13,9	44,9
Z.S.R.R.	1938	17 500	63 200	30 600	102 500				

a 1937 r.

TABL. 30. HODOWLE ZARODOWE^a

Izby rolnicze	Bydło rogате			Trzoda chlewna			Owce	
	Obory	Bu- ha- je	Krowy	Chlewna	Knu- ry	Ma- clory	Tryki	Owce
Polska	172	2 124	31 949	59	977	3 424	1 411	17 919
Warszawska	18	245	5 533	2	32	171	60	964
Łódzka	11	119	1 964	.	19	62	90	303
Kielecka	16	165	2 889	.	16	76	169	614
Lubelska	19	171	2 484	.	15	75	193	1 575
Białostocka	.	68	602	.	28	68	57	225
Wileńska	2	87	852	1	45	160	289	2 123
Poleska	.	51	373	.	20	70	40	187
Wołyńska	.	42	469	4	41	262	11	325
Wielkopolska	36	422	5 443	26	277	571	178	2 315
Pomorska	37	257	4 450	.	235	324	218	7 067
Śląska	8	91	1 596	.			5	102
Krakowska	17	147	1 757	11	172	510	92	2 030
Lwowska	8	259	3 537	15	77	1 075	9	89

^a Uznane za zarodowe w myśl ustawy z dn. 5.III 1934 r. o nadzorze nad hodowlą bydła, trzody chlewniej i owiec,

TABL. 31. SZACUNEK PRODUKCJI MLEKA W 1934 R.

Wyszczególnienie	Pol- ska	Województwa			
		cen- tralne	wschod- nie	zachod- nie	połu- dniowe
Ogólna produkcja w mil. litrów	8 978	3 299	1 455	1 604	2 620
Gospodarstwa: poniżej 50 ha	8 174	3 047	1 369	1 252	2 506
50 ha i więcej	804	252	86	352	114
<i>Produkcja przeciętna na 1 ha użytków rolnych w litrach . . . . .</i>	<i>351</i>	<i>343</i>	<i>200</i>	<i>391</i>	<i>480</i>

TABL. 32. MLECZNOŚĆ KRÓW

Lata Rasy ^a Izby rolnicze	Ogółem			Gospodarstwa					
	Krowy pod kon- trolą	Wy- daj- ność mle- ka na krowę w kg ^b	% tłu- szczu w mle- ku	poniżej 50 ha			50 ha i więcej		
				Krowy pod kon- trolą	Wy- daj- ność mleka na krowę w kg ^b	% tłu- szczu w mle- ku	Krowy pod kon- trolą	Wy- daj- ność mleka na krowę w kg ^b	% tłu- szczu w mle- ku
1930/31	114 141	3 022	3,40	29 843	2 433	3,56	84 298	3 219	3,36
1931/32	88 505	2 967	3,38	16 681	2 494	3,54	71 824	3 076	3,35
1932/33	71 681	3 041	3,36	11 396	2 548	3,54	60 285	3 134	3,34
1933/34	68 659	3 171	3,35	11 077	2 584	3,53	57 582	3 284	3,33
1934/35	78 954	3 156	3,38	13 812	2 586	3,57	65 142	3 277	3,34
1935/36	84 964	3 172	3,40	18 146	2 567	3,59	66 818	3 337	3,36
1936/37	94 819	3 183	3,42	19 273	2 586	3,59	75 546	3 336	3,38
1937/38	105 054	3 166	3,42	18 770	2 598	3,60	86 284	3 290	3,40
Rasa: nizinna	61 207	3 461	3,36	6 750	3 049	3,39	54 457	3 512	3,35
czerwona polska	12 952	2 301	3,86	4 683	2 270	3,90	8 269	2 319	3,83
simentalska	3 210	2 569	3,88	1 360	2 523	3,90	1 850	2 603	3,86
inne i bezrasowe	7 076	2 250	3,64	3 028	2 161	3,69	4 048	2 316	3,61
Izba: Warszawska	18 105	3 314	3,37	1 806	2 749	3,44	16 299	3 377	3,37
Łódzka	7 697	3 255	3,38	1 219	2 970	3,43	6 478	3 309	3,37
Kielecka	8 540	3 193	3,32	1 155	2 600	3,50	7 385	3 286	3,30
Lubelska	7 628	2 958	3,47	1 474	2 355	3,53	6 154	3 103	3,45
Białostocka	2 945	2 204	3,79	1 229	2 217	3,89	1 716	2 195	3,70
Wileńska	7 765	2 311	3,64	1 764	2 028	3,78	6 001	2 394	3,61
Poleska	1 689	1 986	3,69	493	2 041	3,75	1 196	1 964	3,66
Wołyńska	2 657	2 429	3,66	761	2 277	3,85	1 896	2 490	3,59
Wielkopolska	17 245	3 664	3,34	1 852	2 971	3,37	15 393	3 747	3,34
Pomorska	10 657	3 509	3,31	1 220	3 462	3,27	9 437	3 515	3,32
Śląska	5 306	3 602	3,33	912	3 146	3,42	4 394	3 696	3,31
Krakowska	5 057	2 849	3,58	1 993	2 291	3,91	3 064	3 212	3,44
Lwowska	9 763	3 010	3,63	2 892	2 590	3,81	6 871	3 187	3,57

^a W podziale na rasy uwzględniono tylko krowy pozostające pod kontrolą przez cały rok. ^b Kilogram mleka odpowiada w przybliżeniu 0,97 litra.

Źródło: Polskie Towarzystwo Zootechniczne. Sprawozdanie z działalności Kółek Kontroli Qbór za 1937/38 r.

TABL. 33. RYBOŁÓWSTWO MORSKIE

A. Rybacy i sprzęt rybacki

Wyszczególnienie	1929	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938
Liczba rybaków . . .	1 370	1 587	1 609	1 631	1 687	1 730	1 780	1 822	1 955
Liczba łodzi:									
motorowych . . .	125	142	155	173	189	206	217	209	191
niemotorowych . . .	906	885	695	713	733	603	817	744	691
Sieci w tys. szt. . . .	31,8	31,4	33,7	32,6	31,4	33,0	35,0	25,6	26,7
Połowy ogółem w tys. q	27,8	57,7	90,6	139,6	145,0	171,1	233,2	140,1	125,2
Wyrtość połowów w tys. zł	3630,8	2393,7	2559,7	4589,4	3991,8	3431,7	3986,0	5127,3	7181,7
Przeciętny roczny połów jednego rybaka w q	20,3	36,1	44,7	85,6	86,0	98,9	131,0	76,9	64,0
w tys. zł	2,6	1,5	0,9	2,8	2,4	2,0	2,2	2,8	3,7

B. Połowy

Gatunki ryb	1929	1931	1934	1937	1938	1929	1931	1934	1937	1938
	w tysiącach q					wartość w tysiącach zł				
Ogółem	27,8	57,7	145,0	140,1	125,2	3630,7	2393,7	3991,8	5127,3	7181,7
Połowy przybrzeżne										
Śledzie	2,9	1,9	6,5	8,4	3,3	275,1	143,4	215,5	264,0	101,5
Plastugi	10,0	9,6	8,4	11,2	4,1	1091,1	627,0	335,3	410,0	166,3
Łososie	1,3	0,8	0,7	0,3	0,3	667,3	452,8	278,6	175,4	151,8
Pomuchle	2,4	1,7	5,4	17,3	12,3	241,6	121,8	116,8	276,5	271,9
Szprotki	7,8	40,9	74,4	29,1	1,4	291,5	417,0	901,8	560,6	56,6
Węgorze	1,4	1,3	1,4	1,5	1,4	648,4	413,4	269,0	312,1	262,4
Inne	2,0	1,5	1,7	2,7	2,2	415,7	218,3	124,8	183,0	159,3
Połowy dalekomorskie										
Śledzie	—	—	46,5	68,7	95,6	—	—	1750,0	2897,9	5776,4
Inne	—	—	—	0,9	4,6	—	—	—	47,8	235,5

TABL. 34. POŁOWY MORSKIE W NIEKTÓRYCH KRAJACH

Kraje	1935	1936							
		Ogółem	w tym						
			pomuchle	wątlusze srebrz.	merlany	śledzie	makrele	plastugi	węgorze
w tysiącach ton									
Anglia	1 011,7	1 063,6	360,4	117,9	36,1	283,7	12,6	31,8	.
Dania	86,8	86,8	19,2	1,7	0,1	16,1	4,6	18,5	4,1
Francja			58,1		10,2	56,7	21,2	6,4	.
Holandia	196,5	232,5	4,0	4,9	2,2	102,7	4,8	8,7	.
Kanada			77,1	18,3		129,4	10,3	.	.
Niemcy	476,8	599,4	118,0	21,7	59,6	234,2	3,1	3,0	2,5
Norwegia	1 003,9	1 120,2	258,0	25,5	59,3	699,1	7,1	3,0	.
Polska	17,1	23,3	0,9			6,1		0,9	0,2
St. Zj. Am.	169,4	188,3	36,9	65,3			13,1		.
Szwecja	106,9	112,0	12,3	4,9	0,2	65,7	3,8	1,3	1,7
w tysiącach złotych									
Anglia	411 760	415 224	107 309	67 741	3 767	63 690	2 713	38 693	.
Dania	46 075	46 619	4 968	1 196	21	4 304	1 100	18 581	6 013
Francja	266 138	289 202	29 471		22 859	19 099	13 895	6 628	.
Holandia	55 459	62 885	2 250	2 643	496	29 614	1 326	4 315	.
Kanada	181 628	207 610	17 663	6 849		13 660	2 449		.
Niemcy	178 461	224 426	37 460	12 303	17 111	94 589	1 153	2 555	7 267
Norwegia	101 784	107 716	32 374	3 197	5 085	35 935	2 093	2 484	.
Polska	3 432	3 986	202			1 621		283	362
St. Zj. Am.	47 727	59 063	12 026	23 643			4 187		.
Szwecja	38 738	37 268	3 389	2 574	46	12 421	1 057	1 715	3 404

DZIAŁ VII. PRZEDSIĘBIORSTWA, ZRZESZENIA GOSPODARCZE

Przedsiębiorstwa państwowe i samorządowe ob. dział XXIV, tabl. 24 — 28, str. 387—390. Opodatkowanie przedsiębiorstw ob. dział XXIV, tabl. 20, str. 383—385.

A. Przedsiębiorstwa

TABL. 1. ŚWIADECTWA PRZEMYSŁOWE NA 1935 R. WYKUPIONE DLA ZAKŁADÓW PRZEMYSŁOWYCH W MIASTACH I NA WSI

Województwa	Ogółem	W miastach						Na wsi
		razem	liczących tysięcy mieszkańców				poniżej 10	
			100 i więcej	50-100	20-50	10-20		
Polska	221 710	140 290	46 636	10 954	20 110	20 114	42 476	81 420
M. st. Warszawa	16 646	16 646	16 646	x	x	x	x	x
Warszawskie	18 874	10 524	—	—	1 454	3 582	5 488	8 350
Łódzkie	22 597	17 460	8 439	1 291	3 747	2 362	1 621	5 137
Kieleckie	14 099	8 814	2 634	1 244	1 788	527	2 621	5 285
Lubelskie	15 221	7 667	1 221	—	1 671	2 757	2 018	7 554
Białostockie	8 809	5 754	—	1 805	872	499	2 578	3 055
Wileńskie	5 355	3 090	2 127	—	—	—	963	2 265
Nowogródzkie	4 796	2 089	—	—	509	718	862	2 707
Poleskie	5 598	3 198	—	905	710	473	1 110	2 400
Wołyńskie	9 911	4 882	—	—	2 253	636	1 993	5 029
Poznańskie	27 531	17 184	3 871	1 070	870	1 878	9 495	10 347
Pomorskie	20 626	12 579	1 784	3 358	835	1 566	5 036	8 047
Śląskie	13 135	6 704	2 904	—	1 772	1 107	921	6 431
Krakowskie	13 279	8 953	3 513	—	1 352	1 671	2 417	4 326
Łwowski	13 492	8 658	3 497	619	1 358	943	2 241	4 834
Stanisławowskie	6 725	3 769	—	662	686	681	1 740	2 956
Tarnopolskie	5 016	2 319	—	—	233	714	1 372	2 697

TABL. 2. ŚWIADECTWA PRZEMYSŁOWE NA 1938 R. WYKUPIONE DLA ZAKŁADÓW HANDLOWYCH W MIASTACH I NA WSI

Województwa	Ogółem	W miastach						Na wsi	Handel bez stałej siedziby
		razem	liczących tysięcy mieszkańców				poniżej 10		
			100 i więcej	50-100	20-50	10-20			
Polska . . . 1935	420 653	250 047	84 682	16 853	40 078	35 059	73 375	132 073	38 533
1938	468 774	271 384	98 075	18 464	40 920	36 941	76 984	158 429	38 961
Zakłady handlowe ^a	462 245	267 337	95 614	18 159	40 362	36 635	76 567	158 088	36 820
M. st. Warszawa	33 115	32 695	32 695	x	x	x	x	x	420
Warszawskie	36 218	16 350	—	—	2 456	6 714	7 180	16 153	3 715
Łódzkie	44 249	30 338	16 483	1 108	5 400	3 436	3 911	10 892	3 019
Kieleckie	36 765	19 489	5 709	3 476	3 610	1 135	5 559	13 390	3 886
Lubelskie	28 941	13 348	2 939	—	3 048	3 669	3 692	12 820	2 773
Białostockie	16 641	9 836	—	2 786	2 380	937	3 733	5 235	1 570
Wileńskie	15 380	7 413	5 130	—	—	—	2 283	5 266	2 701
Nowogródzkie	11 178	4 068	—	—	916	1 405	1 747	5 374	1 736
Poleskie	11 703	5 358	—	1 757	1 139	739	1 723	5 026	1 319
Wołyńskie	25 727	11 190	—	—	6 016	1 459	3 715	11 536	3 001
Poznańskie	35 516	21 965	6 027	1 867	1 352	2 293	10 426	10 520	3 031
Pomorskie	31 094	19 664	6 185	3 693	1 252	2 128	6 406	9 432	1 998
Śląskie	21 930	9 869	5 081	—	2 569	1 172	1 047	8 987	3 074
Krakowskie	35 825	20 951	7 029	—	3 283	3 859	6 790	12 508	2 366
Łwowski	41 351	25 623	8 336	1 616	4 078	3 348	8 245	14 839	889
Stanisławowskie	18 017	9 655	—	1 856	1 892	1 745	4 162	7 621	741
Tarnopolskie	18 595	9 525	—	—	971	2 596	5 958	8 489	581
Zajęcia przemysł.	6 529	4 047	2 461	305	558	306	417	341	2 141

^a łącznie z żegluga—statkami.

TABL. 3. ŚWIADECTWA PRZEMYSŁOWE WYKUPIONE DLA ZAKŁADÓW PRZEMYSŁOWYCH WEDŁUG KATEGORII

Lata Województwa Miasta	Ogół- tem	Kategorie świadectw przemysłowych									
		I-VII razem	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	
Polska . . .	1932	203 434	26 528	202	129	293	1 916	3 762	7 575	12 651	176 906
	1933	203 709	25 255	186	122	268	1 799	3 611	7 421	11 848	178 454
	1934	211 778	26 276	196	128	304	2 036	3 864	7 802	11 946	185 502
	1935	221 710	26 511	202	122	354	1 902	3 438	7 758	12 735	195 199
	1936	234 697	26 728	194	128	337	1 659	3 527	8 039	12 844	207 969
	1937	252 351	28 594	200	117	363	1 753	3 830	8 453	13 878	223 757
	1938	272 540	30 509	210	138	389	1 910	4 131	8 718	15 013	242 031
Województwa											
M. st. Warszawa		20 067	3 346	14	11	46	254	602	552	1 867	16 721
Warszawskie . . .		22 213	1 569	15	6	20	95	187	497	749	20 644
Łódzkie		28 708	4 116	33	36	56	349	604	891	2 147	24 592
Kieleckie		20 230	2 302	37	18	46	150	277	561	1 213	17 928
Lubelskie		16 854	1 658	8	4	7	65	135	530	909	15 196
Białostockie		11 973	1 105	1	—	14	71	114	267	638	10 868
Wileńskie		6 734	886	—	1	3	33	67	178	604	5 848
Nowogródzkie		6 876	628	—	—	3	21	43	152	409	6 248
Poleskie		7 608	645	—	1	6	16	54	178	390	6 963
Wołyńskie		13 784	1 246	3	—	17	63	132	454	577	12 538
Poznańskie		31 552	2 543	16	7	25	159	415	947	974	29 009
Pomorskie		23 427	2 159	17	8	35	134	374	715	876	21 268
Śląskie		15 428	1 738	43	17	47	174	372	354	731	13 690
Krakowskie		15 888	1 953	13	17	31	164	295	497	936	13 935
Lwowskie		17 048	2 650	7	7	19	91	306	1 163	1 057	14 398
Stanisławowskie		7 896	900	2	5	12	44	80	314	443	6 996
Tarnopolskie		6 254	1 065	1	—	2	27	74	468	493	5 189
Miasta liczące 50 000 i więcej mieszkańców											
Warszawa		20 067	3 346	14	11	46	254	602	552	1 867	16 721
Łódź		10 375	1 918	18	16	37	207	353	307	980	8 457
Poznań		4 422	547	1	5	3	43	104	103	288	3 875
Lwów		4 220	564	1	1	7	32	94	124	305	3 656
Kraków		3 990	577	1	1	8	54	103	115	295	3 113
Białystok		2 498	246	—	—	6	36	41	50	113	2 252
Wilno		2 475	312	—	1	—	20	36	42	213	2 163
Bydgoszcz		2 167	296	—	1	11	28	82	54	120	1 871
Częstochowa		2 042	315	5	—	7	31	58	51	163	1 727
Katowice		1 935	407	5	3	8	34	89	65	203	1 528
Sosnowiec		1 751	169	8	2	2	13	19	21	104	1 582
Gdynia		1 619	206	1	—	2	16	42	38	107	1 413
Chorzów		1 528	140	2	—	2	7	35	25	69	1 388
Kalisz		1 434	148	—	—	3	14	21	37	73	1 286
Lublin		1 252	159	2	2	3	14	33	22	83	1 093
Brześć n. Bugiem		1 128	70	—	—	—	3	6	13	48	1 058
Wrocław		1 042	94	—	1	5	12	13	14	49	948
Toruń		997	102	—	1	—	9	22	25	45	895
Kielce		955	131	—	1	2	8	22	29	69	824
Radom		955	142	1	—	1	20	19	34	67	813
Stanisławów		814	82	—	1	2	6	14	18	41	732
Przemyśl		793	91	—	1	—	4	13	14	59	702
Grudziądz		763	69	1	2	2	4	16	8	36	694
Piotrków Tryb.		739	48	1	—	2	7	7	8	23	691

TABL. 4. ŚWIADECTWA PRZEMYSŁOWE NA 1935 R. WYKUPIONE DLA ZAKŁADÓW PRZEMYSŁOWYCH WEDŁUG GAŁĘZI PRZEMYSŁU W MIASTACH I NA WSI

Gałęzie przemysłu	Polska	Kategorie świadectw przemysłowych			Województwa			
		I-V	VI-VII	VIII	centralne	wschodnie	zachodnie	południowe
Ogółem	221 710	6 018	20 493	195 199	104 429	25 660	53 109	38 512
Kat. św. przem. I-V	6 018	6 018	x	x	3 114	362	1 573	969
VI-VII	20 493	x	20 493	x	9 786	2 598	3 647	4 462
VIII	195 199	x	x	195 199	91 529	22 700	47 889	33 081
Miasta	140 290	4 296	11 180	124 814	71 893	13 259	31 439	23 699
Wieś	81 420	1 722	9 313	70 385	32 536	12 401	21 670	14 813
Mineralny wraz z górnictwem	7 454	832	1 616	5 006	2 562	1 053	1 453	2 386
Miasta	3 143	339	755	2 049	1 150	261	619	1 113
Wieś	4 311	493	861	2 957	1 412	792	834	1 273
Metalowy i elektro-techniczny	25 820	692	1 196	23 932	11 213	3 083	7 539	3 985
Miasta	15 894	593	1 093	14 208	7 654	1 617	3 975	2 648
Wieś	9 926	99	103	9 724	3 559	1 466	3 564	1 337
Chemiczny	4 894	298	552	4 044	2 309	886	689	1 010
Miasta	3 096	220	450	2 426	1 658	317	515	606
Wieś	1 798	78	102	1 618	651	569	174	404
Włókienniczy	9 376	872	1 646	6 858	7 429	458	501	988
Miasta	8 315	828	1 525	5 962	6 844	287	436	748
Wieś	1 061	41	121	896	585	171	65	240
Papierniczy	1 026	125	200	701	650	76	109	191
Miasta	963	96	15	675	626	65	92	180
Wieś	63	29	8	26	24	11	17	11
Skórzany	4 366	131	394	3 841	2 406	629	837	494
Miasta	3 412	118	373	2 921	2 035	375	576	426
Wieś	954	13	21	920	371	254	261	68
Drzewny	18 509	750	2 534	15 225	6 985	2 057	5 957	3 510
Miasta	10 152	324	916	8 912	4 498	839	3 150	1 665
Wieś	8 357	426	1 618	6 313	2 487	1 218	2 807	1 845
Spożywczy	58 618	1 466	8 563	48 589	26 311	6 949	14 034	11 324
Miasta	23 889	979	2 526	20 384	11 026	2 219	6 545	4 099
Wieś	34 729	487	6 037	28 205	15 285	4 730	7 489	7 225
Odzieżowy	52 170	137	1 345	50 688	28 143	6 908	10 041	7 078
Miasta	40 618	132	1 313	39 173	23 072	4 831	6 813	5 902
Wieś	11 552	5	32	11 515	5 071	2 077	3 228	1 176
Poliograficzny	4 635	174	421	4 040	2 123	570	1 051	891
Miasta	4 202	173	414	3 615	2 011	449	926	816
Wieś	433	1	7	425	112	121	125	75
Budowlany	7 815	409	1 252	6 154	3 206	323	2 733	1 553
Miasta	5 719	390	1 059	4 270	2 198	214	2 017	1 290
Wieś	2 096	19	193	1 884	1 008	109	716	263
Przeróbka różnych materiałów	3 903	—	33	3 870	1 523	279	1 390	711
Miasta	3 221	—	25	3 196	1 329	200	1 085	607
Wieś	682	—	8	674	194	79	305	104
Elektronie	548	69	86	393	207	126	104	111
Miasta	281	41	57	183	109	61	46	65
Wieś	267	28	29	210	98	65	58	46
Inne	22 576	63	655	21 858	9 362	2 263	6 671	4 280
Miasta	17 385	63	482	16 840	7 683	1 524	4 644	3 534
Wieś	5 191	—	173	5 018	1 679	739	2 027	746

TABL. 5. ŚWIADECTWA PRZEMYSŁOWE WYKUPIONE DLA ZAKŁADÓW HANDLOWYCH (BEZ ZAJĘĆ PRZEMYSŁOWYCH) WEDŁUG KATEGORII

Lata Województwa Miasta	Ogółem	Kategorie świadectw przemysłowych				V oraz handel jarm. i żegluga	
		I	II	III	IV		
Polska	1932	427 871	764	29 475	203 200	187 709	6 723
	1933	405 930	703	23 274	151 664	224 950	5 339
	1934	403 504	553	19 863	118 838	259 309	4 941
	1935	416 970	576	19 215	101 331	291 604	4 244
	1936	431 599	611	20 128	97 115	309 165	4 580
	1937	456 620	758	22 311	98 344	330 421	4 786
	1938	462 245	790	25 663	96 415	333 922	5 455
Województwa							
M. st. Warszawa		33 115	333	4 583	10 162	17 885	152
Warszawskie		36 218	4	700	6 579	28 768	167
Łódzkie		44 249	120	3 862	9 711	30 128	428
Kieleckie		36 765	17	1 311	6 503	28 288	646
Lubelskie		28 941	11	848	5 217	22 785	80
Białostockie		16 641	6	724	3 435	12 337	139
Wileńskie		15 380	21	842	3 423	11 046	48
Nowogródzkie		11 178	3	285	1 930	8 945	15
Poleskie		11 703	3	356	2 094	9 144	106
Wołyńskie		25 727	8	852	4 684	19 918	265
Poznańskie		35 516	39	1 983	8 157	24 704	633
Pomorskie		31 094	53	2 195	7 983	20 012	851
Śląskie		21 930	68	2 307	7 728	11 444	383
Krakowskie		35 825	42	1 991	7 046	26 289	457
Lwowskie		41 351	49	1 963	6 530	32 377	432
Stanisławowskie		18 017	7	461	2 877	14 211	461
Tarnopolskie		18 595	6	400	2 356	15 641	192
Miasta liczące 50 000 i więcej mieszkańców							
Warszawa		33 115	333	4 583	10 162	17 885	152
Łódź		16 480	118	3 159	4 710	8 456	37
Lwów		8 334	33	1 083	2 054	5 087	77
Kraków		7 029	34	988	2 022	3 941	44
Poznań		6 027	35	884	1 995	3 080	33
Wilno		5 130	18	592	1 434	3 085	1
Gdynia		3 436	31	525	1 046	1 773	61
Katowice		3 283	40	910	1 287	1 025	21
Częstochowa		3 125	2	241	835	2 033	14
Lublin		2 939	5	285	901	1 745	3
Białystok		2 786	3	320	733	1 708	22
Bydgoszcz		2 747	9	400	916	1 409	13
Sosnowiec		2 583	6	235	765	1 573	4
Chorzów		2 150	6	294	960	881	9
Radom		1 961	1	144	546	1 269	1
Kalisz		1 867	2	141	482	1 237	5
Stanisławów		1 854	3	135	414	1 291	11
Brześć n. Bugiem		1 757	2	109	379	1 265	2
Przemysł		1 611	2	121	399	1 088	1
Kielce		1 515	1	105	343	1 065	1
Toruń		1 325	3	177	503	629	13
Wrocław		1 268	2	100	385	774	7
Piotrków Trybunalski		1 108	1	40	250	816	1
Grudziądz		1 052	1	110	349	578	14

TABL. 6. ŚWIADECTWA PRZEMYSŁOWE NA 1938 R. WYKUPIONE DLA ZAKŁADÓW HANDLOWYCH WEDŁUG BRANŻ

Kategorie Branże	Kategorie świadectw przemysł.				Województwa Podział adm. obow. od dn. I.IV 1939 r.					
	I	II	III	IV	m. st. War- sza- wa	war- szaw., łódz., kielec., lubel., biało- stockie	wileń., nowo- gródz., pole- skie, wołyń- skie	po- znań- skie, po- mor- skie	ślą- skie	kra- kow., lwow., stani- sław., tarno- polskie
Zakłady handlowe	26453	96415	338 926	33058	162 791	63 936	66299	21930	113 780	
Kat. św. przem. : I III	26453	x	x	4 916	7 603	2 370	4 270	2 375	4 919	
III	x	96415	x	10162	31 445	12 131	16140	7 728	18 809	
IV i V	x	x	338 926	17980	123 743	49 435	45889	11827	90 052	
Handel towarowy	21859	80567	301 623	28148	147 307	56 688	55383	17798	98 725	
Skup towarów . . .	1 122	3 645	25 127	481	11 563	7 025	4 004	288	6 533	
w tym:										
zboże	232	1 063	5 679	6	3 258	1 493	501	5	1 711	
owoce	9	60	3 506	28	2 255	657	339	7	289	
zwierzęta żywe . . .	212	696	5 369	54	2 401	1 078	1 501	28	1 215	
skóry surowe	35	198	1 043	28	496	164	263	27	298	
Sprzedaż towarów	20737	76922	276 496	27667	135 744	49 663	51379	17510	92 192	
Surowce rolne i arty- kuły dla potrzeb rolnictwa	993	1 868	4 837	472	2 204	970	1 632	549	1 871	
w tym:										
syndykaty i spółdziel- nie rolniczo-hand- lowe oraz sklepy z art. rolniczymi	230	676	179	31	314	150	349	71	170	
zboże	244	496	1 027	37	478	292	286	23	651	
zwierzęta żywe . . .	105	53	694	28	154	97	162	92	319	
Art. żywnościowe . .	5 366	36305	170 343	12281	82 481	31 796	29593	10904	44 959	
w tym:										
mąka, kasza, ryż	271	632	775	67	604	247	279	48	433	
wymiana zboża na mąkę i chleb	16	322	1 888	1	483	—	1 509	55	178	
pieczywo	27	783	4 193	424	1 823	564	915	289	988	
nabiał	115	1 018	3 919	576	1 109	217	1 171	934	1 045	
mięso	450	5 578	19 272	1 994	9 477	3 249	2 753	1 730	6 097	
ryby, śledzie	132	310	2 291	354	1 156	355	340	134	394	
owoce, warzywa . . .	180	659	7 808	1 100	3 122	930	1 443	974	1 078	
śłodczyce	186	1 130	11 650	1 694	5 076	1 529	1 215	931	2 521	
piwo	204	1 115	632	25	478	259	381	226	582	
napoje alkoholowe .	247	2 543	1 220	179	1 968	467	490	317	589	
wyroby tytoniowe . .	407	813	5 884	509	1 509	756	832	463	3 035	
Artykuły odzieżowe .	6 780	17385	52 431	5 762	30 269	9 406	10168	2 734	18 257	
w tym:										
tkaniny	3 521	6 303	16 699	985	10 600	3 386	3 141	1 056	7 355	
odzież, futra	815	2 451	5 566	1 073	2 854	1 235	976	266	2 428	
bielizna, trykotaże, galanteria	880	3 856	18 124	2 100	10 138	2 407	3 525	756	3 934	
kapelusze, czapki . .	71	287	1 340	165	377	128	516	111	401	
obuwie	254	1 592	3 935	521	2 320	639	1 000	266	1 035	
skóry, wyr. ze skóry	742	2 648	6 546	810	3 334	1 555	970	264	3 003	
Meble, sprzęty, nac- zynia	719	2 322	6 553	933	3 155	1 014	1 471	433	2 588	
w tym:										
meble	295	1 142	1 764	409	742	208	459	243	1 140	

(dok. str. 100)

TABL. 6. ŚWIADECTWA PRZEMYSŁOWE NA 1938 R. WYKUPIONE DLA ZAKŁADÓW HANDLOWYCH WEDŁUG BRANŻ (dok.)

Branże	Kategorie świadectw przemysł.				Województwa					
	I	II	III	IV	Podział adm. obow. od dn. I. IV 1939 r.	war szaw., łódz., kielec., lubel., białostockie	wileń., nowogródz., pole., wołyńskie	półzn., pomor., skł.	śląskie	kra-kow., lwow., stan-ślów., tarno-polskie
Meble, sprzęty, na-czynia (dok.)										
-sprzęty domowe . . .	125	571	2 683	197	1 356	345	574	81	826	
szkło, ceramika . . .	237	432	1 393	235	751	365	242	59	410	
Artykuły chemiczne	1 656	6 227	4 436	2 440	3 677	1 576	1 796	633	2 197	
w tym:										
apteki	374	1 746	93	115	806	345	347	103	497	
składy apteczne . . .	408	1 679	997	429	754	629	590	261	421	
mydlarnie, farby, la-kiery	178	1 104	2 469	1 488	1 181	264	262	94	462	
przetwory naftowe	307	1 448	561	157	678	262	513	118	588	
Papier i wyroby z pa-pieru	446	1 241	3 084	944	1 344	400	849	270	964	
Książki, czasopisma i dzieła sztuki . .	104	966	2 243	421	915	546	518	190	723	
w tym:										
księgarnie	63	730	1 164	264	606	286	271	99	431	
czasopisma	24	120	782	78	258	237	132	79	142	
Żelazo, metale, wy-roby	2 642	5 651	6 026	1 963	4 242	1 701	2 303	824	3 286	
w tym:										
środki komunikacji .	341	757	499	115	315	163	676	157	171	
maszyny	376	471	268	160	267	214	157	60	257	
przybory i instrum. wyr. zegarmistrzow-skie i jubilerskie .	261	521	257	301	178	96	154	76	234	
wyroby elektrotechn.	164	767	1 046	340	465	174	412	120	466	
Materiały budowlane i opałowe . .	471	954	403	348	480	163	333	185	319	
w tym:										
materiały budowlane	1 527	3 513	11 612	2 140	6 203	1 460	2 168	580	4 101	
węgiel	552	1 310	2 073	372	1 601	431	411	118	1 002	
Artykuły różne i nie określone	267	752	7 163	1 570	3 141	452	1 094	246	1 679	
Zakłady gastrono-miczne i wynajem pomieszczeń . . .	504	1 444	14 931	311	1 254	794	881	393	13 240	
Handel pieniężny i ubezpieczenia .	1 832	11 744	26 022	2 006	10 199	4 850	7 943	2 881	11 719	
Biuła wszelkie . . .	459	277	1 220	252	494	152	605	138	315	
Wypożyczalnie . . .	698	510	425	418	283	93	252	212	375	
Transport, komuni-kacja, ekspedycja .	75	165	4 509	944	1 621	577	904	306	397	
Przedsiębiorstwa rozrywkowe	798	1 356	659	361	926	353	550	173	450	
Lecznictwo i higiena	333	272	749	125	383	199	200	199	248	
Inne i nie określone	115	360	401	227	206	107	69	56	211	
Zajęcia przemysłowe	284	1 164	3 318	577	1 372	917	393	167	1 340	
Żegluga—statki . . .	x	x	x	1 070	1 598	870	929	601	1 451	
	x	x	x	57	23	52	311	—	8	

TABL. 7. ŚWIADECTWA PRZEMYSŁOWE NA 1938 R. WYKUPIONE DLA ZAKŁADÓW HANDLOWYCH WEDŁUG BRANŻ I FORMY PRAWNEJ

Województwa Kategorie Branże	Ogółem	Zakłady stanowiące własność						Zakłady o innej i niewiadomej formie prawnej
		spółek				spółdzielni	osób pojedynczych	
		akcyjnych	z ogr. odp.	komandytowych	firmowych			
Polska	468 774	2 886	4 127	184	14 703	14 465	429 608	2 801
M. st. Warszawa	34 185	725	1 305	51	2 150	248	29 517	189
Warszawskie	36 351	67	118	5	672	541	34 830	118
Łódzkie	44 912	268	338	13	1 498	616	42 004	175
Kieleckie	37 163	148	192	11	661	700	35 318	133
Lubelskie	29 090	84	93	9	916	1 217	26 636	135
Białostockie	16 896	47	61	2	647	396	15 629	114
Wileńskie	15 596	77	74	6	1 040	348	13 921	130
Nowogródzkie	11 297	20	15	—	566	333	10 258	105
Poleskie	11 839	26	51	3	537	394	10 742	86
Wołyńskie	26 126	42	55	2	828	844	24 198	157
Poznańskie	35 949	200	303	22	647	847	33 775	155
Pomorskie	31 590	339	533	25	581	577	29 355	180
Śląskie	22 531	293	448	30	572	423	20 592	173
Krakowskie	36 435	253	257	3	977	600	33 820	525
Lwowskie	41 885	214	223	2	1 264	2 877	37 040	265
Stanisławowskie	18 203	48	41	—	551	1 437	16 028	98
Tarnopolskie	18 726	35	20	—	596	2 067	15 945	63
Zakłady handlowe	461 794	2 807	4 070	184	14 671	14 464	422 798	2 800
Kat. św. przem.: I	790	343	160	16	125	5	122	19
II	25 663	1 496	2 257	115	5 459	158	15 769	409
III	96 415	693	1 291	44	5 045	6 508	81 833	1 001
IV	333 922	272	357	9	3 999	7 791	320 132	1 362
V	5 004	3	5	—	43	2	4 942	9
Handel towarowy	404 049	2 140	2 970	158	12 368	13 041	371 918	1 454
Skup towarów	29 894	16	165	8	1 826	290	27 572	17
w tym:								
zboże	6 974	2	26	1	330	49	6 564	2
owoce	3 575	—	1	—	1	230	3 342	1
zwierzęta żywe	6 277	2	21	3	269	34	5 945	3
skóry surowe	1 276	—	5	—	69	2	1 199	1
Sprzedaż towarów	374 155	2 124	2 805	150	10 542	12 751	344 346	1 437
Surowce rolne i artykuły dla potrzeb rolnictwa	7 698	68	194	18	463	717	6 224	14
w tym:								
syndykaty i spółdzielnie rolniczo-handlowe oraz sklepy z art. rolniczymi	1 085	37	69	4	60	606	303	6
zboże	1 767	3	23	10	138	24	1 565	4
zwierzęta żywe	852	—	22	—	61	14	755	—
Artykuły żywnościowe	212 014	391	770	32	3 035	11 147	195 626	1 013
w tym:								
mąka, kasza, ryż	1 678	2	24	1	136	2	1 512	1
wymiana zboża na mąkę i chleb	2 226	6	15	6	47	13	2 130	9
pieczywo	5 003	10	24	—	151	36	4 775	7
nabiał	5 052	7	33	—	75	473	4 455	9
mięso	25 300	23	158	4	524	78	24 503	10
ryby, śledzie	2 733	4	27	—	99	29	2 562	12
owoce, warzywa	8 647	5	22	—	162	20	8 431	7
słodcyce	12 966	71	47	—	126	10	12 685	27
piwo	1 951	23	20	—	119	7	1 769	13
napoje alkoholowe	4 010	9	47	2	124	18	3 696	114
wyroby tytoniowe	7 104	3	15	3	62	54	6 784	183

TABL. 7. ŚWIADECTWA PRZEMYSŁOWE NA 1938 R. WYKUPIONE DLA ZAKŁADÓW HANDLOWYCH WEDŁUG BRANŻ I FORMY PRAWNEJ (dok.)

Branże	Ogółem	Zakłady stanowiące własność					Zakłady o innej i niewiadomej formie prawnej	
		spółek				spółdzielni		osób pojedynczych
		akcyjnych	z ogr. odp.	komandytowych	firmowych			
Artykuły odzieżowe . . .	76 596	621	313	24	3 028	150	72 417	43
w tym:								
tkaniny	26 523	126	106	11	1 481	72	24 711	16
odzież, futra	8 832	49	68	3	396	11	8 297	8
bielizna, trykotaże, galanteria	22 860	42	35	5	494	19	22 256	9
kapelusze, czapki	1 698	80	6	—	55	—	1 556	1
obuwie	5 781	177	22	1	109	10	5 460	2
skóry, wyroby ze skóry	9 936	108	48	2	351	35	9 387	5
Meble, sprzęty, naczynia	9 594	31	95	2	388	41	9 034	3
w tym:								
meble	3 201	8	38	1	180	27	2 947	—
sprzęty domowe	3 379	4	14	—	82	4	3 272	3
szkło, ceramika	2 062	15	34	—	97	5	1 911	—
Artykuły chemiczne	12 319	339	319	15	813	57	10 683	93
w tym:								
apteki	2 213	3	11	6	233	—	1 950	10
składy apteczne	3 084	42	80	3	179	11	2 758	11
mydlarnie, farby, lakiery	3 751	33	23	—	125	4	3 563	3
przetwory naftowe	2 316	156	123	1	154	29	1 788	65
Papier i wyroby z papieru	4 771	43	105	7	208	35	4 336	37
Książki, czasopisma i dzieła sztuki	3 313	58	85	3	105	75	2 911	76
w tym:								
księgarnie	1 957	49	73	3	70	55	1 660	47
czasopisma	926	8	7	—	21	7	859	24
Żelazo, metale, wyroby	14 319	376	504	27	979	52	12 343	38
w tym:								
środki komunikacji	1 597	21	84	3	118	6	1 361	4
maszyny	1 115	131	73	5	110	12	778	6
przybory i instrumenty	1 039	14	52	6	80	10	873	4
wyroby zegarmistrzowskie i jubilerskie	1 977	7	17	3	73	2	1 874	1
wyroby elektrotechniczne	1 828	113	121	3	183	5	1 383	20
Materiały budowlane i opałowe	16 652	151	324	20	1 247	113	14 770	27
w tym:								
materiały budowlane	3 935	43	106	5	453	10	3 308	10
węgiel	8 102	50	74	4	204	47	7 795	8
Art. różne i nie określone	16 879	46	96	2	276	364	16 002	93
Zakłady gastronomiczne i wynajem pomieszczeń	39 598	104	213	6	915	292	37 251	817
Handel pieniężny i ubezpieczenia	1 956	272	30	3	64	921	573	93
Biura wszelkie	1 633	84	191	6	179	23	1 098	52
Wypożyczalnie	4 749	23	67	1	104	53	4 470	31
Transport, komunikacja i ekspedycja	2 813	133	288	7	437	35	1 878	35
Przedsięb. rozrywkowe	1 354	4	80	1	131	11	987	140
Lecznictwo i higiena	876	9	46	2	135	11	607	66
Inne i nie określone	4 766	38	185	—	338	77	4 016	112
Zajęcia przemysłowe	6 529	—	—	—	—	—	6 529	—
Żegluga — statki	451	79	57	—	32	1	221	1

TABL. 8. ŚWIADECTWA PRZEMYSŁOWE NA 1938 R. WYKUPIONE DLA ZAKŁADÓW HANDLOWYCH WEDŁUG BRANŻ I WYZNANIA WŁAŚCICIELI

Województwa Kategorie Branże	Ogółem	Wyznanie właścicieli firm							
		jedno i wieloosobowych o składzie wyznaniowym jednolitym			wieloosobowych o składzie wyznaniowym niejednolitym			nie- wia- do- me ^a	
		razem	rz. kat. obrz. łac.	moj- żesz- owe	inne	razem	chrze- ścijań- skie		inne
Polska	468 774	444 388	192 420	221 193	30775	1 358	631	727	23026
M. st. Warszawa	34 185	32 022	13 879	17 327	816	329	161	168	1 834
Warszawskie	36 351	35 547	18 212	16 717	618	43	15	28	761
Łódzkie	44 912	43 658	18 777	22 194	2 687	120	65	55	1 134
Kieleckie	37 163	36 065	16 353	19 592	120	38	8	30	1 060
Lubelskie	29 090	27 575	9 153	18 002	420	58	8	50	1 457
Białostockie	16 896	16 240	5 377	9 757	1 106	22	9	13	634
Wileńskie	15 596	14 838	4 713	9 043	1 082	67	23	44	691
Nowogródzkie	11 297	10 772	2 310	6 992	1 470	31	16	15	494
Poleskie	11 839	11 257	1 472	7 731	2 054	30	14	16	552
Wołyńskie	26 126	24 657	3 224	17 425	4 008	51	20	31	1 418
Poznańskie	35 949	34 568	28 016	4 137	2 415	100	84	16	1 281
Pomorskie	31 590	30 124	23 826	3 617	2 681	150	108	42	1 316
Śląskie	22 531	21 387	16 497	3 622	1 268	111	40	71	1 033
Krakowskie	36 435	34 902	16 946	17 583	373	62	8	54	1 471
Łwowski	41 885	37 997	9 023	25 258	3 716	78	18	60	3 810
Stanisławowskie	18 203	16 349	2 051	11 158	3 140	28	13	15	1 826
Tarnopolskie	18 726	16 430	2 591	11 038	2 801	40	21	19	2 256
Zakłady handlowe	461 794	437 610	190 723	216 498	30389	1 342	630	712	22842
Kat. św. przem.:									
I i II	26 453	22 712	7 411	14 208	1 093	626	259	367	3 115
III	96 415	87 154	38 508	44 310	4 336	485	254	231	8 776
IV-i V	338 926	327 744	144 804	157 980	24 960	231	117	114	10 951
Handel towarowy	404 049	384 460	159 490	198 770	26 200	900	474	426	18 689
Skup towarów	29 894	29 370	6 364	21 992	1 014	68	22	46	456
w tym:									
zboże	6 974	6 891	555	6 207	129	9	2	7	74
owoce	3 575	3 552	773	2 676	103	8	—	8	15
zwierzęta żywe	6 277	6 178	2 583	3 195	400	20	12	8	79
skóry surowe	1 276	1 272	167	1 091	14	—	—	—	4
Sprzedaż towarów	374 155	355 090	153 126	176 778	25 186	832	452	380	18 233
Surowce rolne i artykuły dla po- trzebu rolnictwa	7 698	6 807	2 495	3 814	498	41	17	24	850
w tym:									
syndykaty i spół- dzielnie roln.- handl. oraz skle- py z art. roln.	1 085	417	279	113	25	7	5	2	661
zboże	1 767	1 719	308	1 332	79	10	1	9	38
zwierzęta żywe	852	832	361	426	45	2	1	1	18

^a Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, których współnikami są osoby prawne, spółki akcyjne, spółdzielnie, zakłady zależne od niektórych instytucji państwowych, samorządowych, organizacji społecznych itp. oraz zakłady, dla których nie udało się ustalić wyznania właścicieli.

TABL. 8. ŚWIADECTWA PRZEMYSŁOWE NA 1938 R. WYKUPIONE DLA ZAKŁADÓW HANDLOWYCH WEDŁUG BRANŻ I WYZNANIA WŁAŚCICIELI (c. d.)

Branże	Ogółem	Wyznanie właścicieli firm							nie-wła- do- me ^d
		jedno i wieloosobowych o składzie wyznaniowym jednolitym				wieloosobowych o składzie wyznaniowym niejednolitym			
		razem	rz.kat. obrz. łac.	moj- żesz- owe	Inne	razem	chrze- ścijań- skie	Inne	
Artykuły żywnościowe	212014	198316	107637	74 068	16611	284	178	106	13414
w tym:									
mąka, kasza, ryż	1 678	1 659	385	1 214	60	3	—	3	18
wymiana zboża na mąkę i chleb	2 226	2 180	1 832	177	171	12	9	3	34
pieczywo	5 003	4 892	2 277	2 233	382	6	4	2	108
nabiał	5 052	4 527	2 330	1 978	219	4	2	2	521
mięso	25 300	25 011	14 116	8 744	2 151	58	43	15	231
ryby, śledzie	2 733	2 669	510	2 103	56	8	5	3	58
owoce, warzywa	8 647	8 568	3 956	4 296	316	9	3	6	70
słodycze	12 966	12 785	5 327	6 935	523	10	5	5	171
piwo	1 951	1 888	802	975	111	8	5	3	55
napoje alkoholowe	4 010	3 820	2 801	812	207	19	3	16	171
wyroby tytoniowe	7 104	6 800	4 543	1 677	580	5	1	4	298
Artykuły odzieżowe	76 596	75 453	17 240	55 975	2 238	98	49	49	1 045
w tym:									
tkaniny	26 523	26 198	4 818	20 582	798	38	22	16	287
odzież, futra	8 832	8 710	1 651	6 904	155	20	9	11	102
bielizna, trykotaż, galanteria	22 860	22 721	6 682	15 349	690	9	4	5	130
kapelusze, czapki	1 698	1 608	623	935	50	3	2	1	87
obuwie	5 781	5 572	1 932	3 431	209	5	5	—	204
skóry, wyroby ze skóry	9 936	9 732	1 475	7 946	311	15	4	11	189
Meble, sprzęty, naczy- nia	9 594	9 436	2 558	6 361	517	33	16	17	125
w tym:									
meble	3 201	3 124	844	2 059	221	14	7	7	63
sprzęty domowe	3 379	3 356	954	2 260	142	4	3	1	19
szkło, ceramika	2 062	2 022	477	1 449	96	11	3	8	29
Artykuły chemiczne	12 319	11 598	5 320	5 835	443	84	33	51	637
w tym:									
apteki	2 213	2 167	1 550	531	86	17	4	13	29
składy apteczne	3 084	2 967	1 423	1 447	97	22	7	15	95
mydlarnie, farby, lakiery	3 751	3 692	1 351	2 240	101	8	4	4	51
przetwory naftowe	2 316	1 985	850	1 049	86	19	9	10	312
Papier i wyroby z papieru	4 771	4 587	1 891	2 490	206	19	9	10	165

a Ob. uwagę a na str. 103.

(dok. str. 105)

TABL. 8. ŚWIADECTWA PRZEMYSŁOWE NA 1938 R. WYKUPIONE DLA ZAKŁADÓW HANDLOWYCH WEDŁUG BRANŻ I WYZNANIA WŁAŚCICIELI (dok.)

Branże	Ogółem	Wyznanie właścicieli firm							
		jedno i wieloosobowych o składzie wyznaniowym jednolitym				wieloosobowych o składzie wyznaniowym niejednolitym			nie-wi-ado-me ^a
		razem	rz. kat. obrz. łac.	moj-żeszowe	Inne	razem	chrze-ścijańskie	inne	
Książki, czasopisma i dzieła sztuki	3 313	3 046	1 861	1 012	173	13	10	3	254
w tym:									
księgarnie	1 957	1 764	1 042	621	101	6	5	1	187
czasopisma	926	875	558	280	37	5	3	2	46
Żelazo, metale, wyroby	14 319	13 518	3 855	8 960	703	136	88	48	665
w tym:									
środki komuni-kacji	1 597	1 515	806	552	157	26	16	10	56
maszyny	1 115	925	296	538	91	23	19	4	167
przybory i instru-menty	1 039	970	405	493	72	14	9	5	55
wyroby zegarmi-strzowskie i ju-bilerskie	1 977	1 958	549	1 319	90	4	2	2	15
wyroby elektro-techniczne	1 828	1 610	715	800	95	24	13	11	194
Materiały budow-lane i opałowe	16 652	16 141	6 121	9 366	654	88	33	55	423
w tym:									
materiały budo-wlane	3 935	3 803	743	2 935	125	37	16	21	95
węgiel	8 182	8 009	4 128	3 529	352	18	2	16	155
Artykuły różne i nie określone	16 879	16 188	4 148	8 897	3 143	36	19	17	655
Zakłady gastrono-miczne i wynaj-em pomieszczeń	39 598	38 016	23 241	11 901	2 874	99	45	54	1 483
Handel pieniężny i ubezpieczenia	1 956	639	200	413	26	15	1	14	1 302
Biura wszelkie	1 633	1 346	687	526	133	48	20	28	239
Wypożyczalnie	4 749	4 585	2 744	1 385	456	20	5	15	144
Transport, komu-nikacja i ek-spe-dycja	2 813	2 397	1 154	1 119	124	119	25	94	297
Przedsiębiorstwa rozrywkowe	1 354	1 135	766	289	80	39	11	28	180
Lecznictwo i higie-na	876	728	435	247	46	24	8	16	124
Inne i nie okre-ślone	4 766	4 304	2 006	1 848	450	78	41	37	384
Zajęcia przemysło-we	6 529	6 464	1 445	4 646	373	—	—	—	65
Żeluga — statki	451	314	252	49	13	16	1	15	121

TABL. 9. RZEMIOSŁO

A. Karty rzemieślnicze według rodzajów rzemiosła w 1937 r.

Rodzaje rzemiosła	Karty	Rodzaje rzemiosła	Karty	Rodzaje rzemiosła	Karty
Ogółem	373529	Mularstwo	13 325	Zegarmistrzostwo	4 684
Krawiectwo	57 359	Ślusarstwo	10 901	Kuśnierstwo	3 686
Szewstwo	57 194	Ciesielstwo	9 339	Cukiernictwo	3 411
Rzeźnictwo i wędł.	47 548	Cholewkarstwo	8 160	Czapnictwo	3 396
Kowalstwo	32 360	Kolodziejstwo	7 892	Fotografowanie	2 798
Stolarstwo	29 423	Malarstwo	7 104	Szklarstwo	2 776
Piekarstwo	18 904	Blacharstwo	6 474	Kapelusznictwo	2 676
Fryzjerstwo	15 502	Rymarstwo i siodł.	4 893	Inne	23 724

B. Niektóre rodzaje rzemiosła według województw

Województwa Podział adm. obow. do dn. 31. III 1939 r.	Ogółem	W tym								
		kra- wiec- two	szew- stwo	rze- źnic- i wędł.	ko- wal- stwo	sto- lar- stwo	pie- kar- stwo	fry- zjer- stwo	ślu- sar- stwo	
Karty rzemieślnicze w 1937 r.										
Polska	373529	57 359	57 194	47 548	32 360	29423	18904	15 502	10 901	
M. st. Warszawa	23 166	4 386	2 630	1 714	1 199	1 686	589	1 852	898	
Warszawskie	39 037	5 288	7 101	5 979	3 443	2 595	1 732	1 265	939	
Łódzkie	29 964	5 828	4 062	3 965	1 807	2 230	1 513	1 538	891	
Kieleckie	47 981	6 867	9 407	5 851	3 367	3 774	2 201	1 299	1 017	
Lubelskie	36 164	5 772	6 858	3 602	4 015	3 231	1 237	780	659	
Białostockie	18 830	3 404	2 692	2 230	1 586	1 420	1 127	616	591	
Wileńskie	11 497	2 278	1 297	1 079	1 546	683	614	395	325	
Nowogródzkie	9 018	1 820	1 195	987	1 340	728	401	251	214	
Poleskie	13 012	2 132	2 137	1 364	1 694	1 186	444	324	305	
Wołyńskie	17 869	2 856	2 615	2 089	2 108	1 517	579	567	571	
Poznańskie	33 733	3 765	4 380	4 121	3 454	2 782	2 973	1 771	1 559	
Pomorskie	17 461	2 263	2 418	1 957	2 131	1 628	998	798	649	
Śląskie	13 229	1 927	1 415	2 113	586	1 081	1 652	945	426	
Krakowskie	18 949	3 002	2 978	2 810	939	1 615	1 091	935	547	
Lwowskie	23 009	3 117	3 149	4 048	1 675	1 672	1 067	1 167	747	
Stanisławowski	11 285	1 528	1 697	1 720	1 285	905	395	591	277	
Tarnopolskie	9 325	1 126	1 163	1 919	1 185	690	291	408	286	
Świadczenia przemysłowe wykupione na 1938 r. przez zakłady przemysłowe, których właściciele posiadają karty rzemieślnicze										
Ogółem	191 746	32 408	19 352	23 459	12 385	12 661	16 194	13 417	7 683	
Kat. św. przem.:										
V	405	16	13	10	1	29	31	3	52	
VI	892	48	58	20	2	71	110	13	90	
VII	3 967	458	210	150	13	322	546	143	341	
VIII	186 482	31 886	19 071	23 279	12 369	12 239	15 507	13 258	7 200	
M. st. Warszawa	15 171	2 318	972	510	84	858	354	1 434	946	
Warszawskie	14 429	2 550	1 798	2 229	1 196	739	1 213	945	447	
Łódzkie	13 930	2 386	1 033	2 322	418	892	1 205	1 247	551	
Kieleckie	17 030	3 200	1 911	3 320	314	968	1 630	1 048	454	
Lubelskie	13 554	2 942	1 433	1 650	920	823	1 335	641	338	
Białostockie	10 252	2 148	1 207	1 127	739	484	982	544	367	
Wileńskie	3 895	726	215	274	189	122	562	335	168	
Nowogródzkie	4 131	928	460	496	371	210	321	225	137	
Poleskie	5 590	1 156	915	353	646	354	299	243	157	
Wołyńskie	8 471	1 915	919	698	1 014	461	433	481	329	
Poznańskie	25 383	3 098	2 862	3 556	2 407	1 964	2 400	1 572	1 240	
Pomorskie	17 416	2 280	1 919	2 230	1 821	1 505	1 266	1 261	866	
Śląskie	11 165	1 737	956	1 392	486	944	1 684	869	569	
Krakowskie	11 020	1 807	1 091	1 299	354	865	857	783	408	
Lwowskie	12 384	1 884	956	1 283	651	881	1 096	1 072	473	
Stanisławowski	4 088	702	420	354	370	290	252	368	130	
Tarnopolskie	3 837	631	285	366	405	301	305	349	103	

Źródło: Dane Związku Izb Rzemieślniczych.

TABL. 10. UPADŁOŚCI OGŁOSZONE

Forma prawna Rodzaje przedsię- biorstw	1925	1926	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1935	1936	1937	1938
Ogółem	519	303	204	288	516	836	771	549	153	139	122	136
Forma prawna:												
spółki akcyjne	50	41	22	15	14	32	40	31	14	18	8	8
sp. z ogr. odp.	43	34	29	36	33	77	109	65	39	40	36	44
spółdzielnie .	22	19	9	7	18	35	50	66	24	14	10	27
inne	404	209	144	230	451	692	572	387	76	67	68	57
Rodzaje przed- siębiorstw:												
przemysłowe .	135	98	57	109	133	251	248	195	86	67	56	53
handlowe ^a . .	375	193	143	174	372	571	493	312	50	52	50	65
handel pienią- żny	9	12	4	5	3	8	19	35	8	8	4	11
inne	b	b	b	b	8	6	11	7	9	12	12	7

a Bez handlu pieniężnego. b Wliczono do przedsiębiorstw handlowych.

TABL. 11. UPADŁOŚCI W NIEKTÓRYCH KRAJACH

Kraje	1925	1926	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1935	1936	1937	1938
Anglia . .	5 008	4 494	4 620	4 413	4 182	4 395	4 645	4 936	3 603	3 324	3 363	3 326
Belgia . .	.	.	500	495	444	575	852	1 153	758	621	560	632
Dania . .	606	680	681	562	422	381	469	617	231	297	296	295
Finlandia	891	828	857	889	1 401	1 945	2 417	1 915	724	594	583	546
Francja .	5 024	4 934	6 125	6 121	6 502	6 443	7 387	8 992	10 502	8 093	5 794	4 812
Grecja . .	.	87	119	189	467	893	660	384	64	127	134	159
Holandia	4 063	3 721	3 518	3 160	2 729	3 062	3 404	4 539	4 528	4 405	3 125	2 526
Lotwa . .	50	60	114	90	117	82	162	249	60	64	68	47
Niemcy .	11 380	12 034	5 702	8 120	10 001	11 506	13 736	8 534	2 936	2 580	2 248	1 947
Norwegia	889	1 317	1 292	1 017	822	723	621	755	387	337	286	294
Polska .	519	303	204	288	516	836	771	549	153	139	122	136
Stany Zj. Am.	21 214	21 773	23 146	23 842	22 909	26 355	28 285	31 882	11 510	9 185	9 017	12 836
Szwajcaria	603	633	668	622	621	629	639	904	947	967	633	504
Szwecja .	3 498	3 421	3 233	3 096	3 196	3 066	3 557	4 436	2 271	2 112	1 826	1 829
Węgry . .	422	355	150	235	230	221	171	99	40	44	40	39
Włochy .	7 095	7 631	10 366	10 946	11 546	12 589	12 753	12 922	6 985	5 377	3 209	2 846

B. Spółki akcyjne, spółki z ograniczoną odpowiedzialnością
 TABL. 12. KRAJOWE^a SPÓŁKI AKCYJNE I UDZIAŁ W NICH KAPITAŁÓW ZAGRANICZNYCH

Lata Grupy działalności gospodarczej	Spółki czynne ogółem			W tym spółki, które wykazały kapitały zagraniczne			Kapitały zagraniczne w % kapitałów zakładowych	
	Liczba spółek	Kapitały		Liczba spółek	Kapitały zakładowe		spółek czynnych ogółem	spółek, które wykazały kapitały zagraniczne
		zakładowe	rezerwowowe		razem	w tym zagraniczne		
Ogółem 1935	1 118	3346,0	534,1	393	2 117,4	1 498,3	44,8	70,8
1936	1 110	3343,1	559,3	391	2 098,1	1 303,3	39,0	62,1
1937	1 066	3230,3	638,8	391	2 050,7	1 294,3	40,1	63,1
Rolnictwo i hodowla	14	12,2	2,2	2	2,7	0,9	7,4	33,3
Górnictwo i hutnictwo	34	751,2	173,8	22	615,6	391,4	52,1	63,6
Górnictwo naftowe	23	212,5	40,8	17	206,9	185,9	87,5	89,9
Przemysł:								
mineralny	57	84,7	7,3	16	48,5	22,8	26,9	47,0
metalowy	95	148,0	32,6	29	79,4	23,2	15,7	29,2
elektrotechniczny	28	61,9	4,9	18	55,1	40,9	66,1	74,2
chemiczny	103	238,2	66,7	54	187,3	142,8	59,9	76,2
włókienniczy	130	488,9	62,8	37	202,3	108,2	22,1	53,5
papierniczy	25	77,2	18,1	9	54,3	17,6	22,8	32,4
skórzany	14	12,9	1,3	4	4,0	3,5	27,1	87,5
drzewny	54	36,3	3,6	30	23,0	18,9	52,1	82,2
spożywczy	146	312,1	90,3	37	104,6	26,3	8,4	25,1
w tym cukrownie	52	171,2	62,8	16	62,2	8,0	4,7	12,9
odzieżowy i galanter.	6	6,0	0,6	4	4,2	3,6	60,0	85,7
poligraficzny	32	33,5	9,8	2	0,7	0,3	0,9	42,9
budowlany	46	20,8	7,7	12	7,8	5,2	25,0	66,7
Elektrownie i wodociągi	23	214,7	19,6	16	199,7	174,6	81,3	87,4
Handel towarowy	107	56,9	9,4	38	18,3	10,8	19,0	59,0
Handel pieniężny	37	196,7	46,4	14	73,5	34,2	17,4	46,5
Ubezpieczenia	14	19,8	4,8	9	12,7	11,7	59,1	92,1
Zakłady gastronom. i wynajem pomieszczeń	8	16,1	1,2	1	2,0	2,0	12,4	100,0
Transport, komunikacja	51	213,8	31,8	17	142,9	64,7	30,3	45,3
Inne	19	15,9	3,1	3	5,2	4,8	30,2	92,3

a Spółki, których zarząd znajduje się w Polsce. b Łącznie z sumami ulokowanymi w spółkach akcyjnych krajowych przez przedsiębiorstwa działające w Polsce a posiadające kapitały zagraniczne (pośredni udział zagranicy). Dane Instytutu Badania Konjunktur Gospodarczych i Cen. c Bez amortyzacyjnych. d Bez naftowego.

TABL. 13. RUCH KRAJOWYCH SPÓŁEK AKCYJNYCH^a

Wyszczególnienie	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1935	1936	1937	1938
Liczba spółek										
Spółki nowozałożone ^b	80	72	54	33	37	18	26	22	17	57
Powiększenia kapitału ^c	172	128	101	48	35	23	33	23	25	37
Zmniejszenia kapitału	5	3	13	14	12	23	15	27	20	14
Kapitały w milionach złotych										
Spółki nowozałożone ^b	112,0	59,1	55,2	19,0	48,3	31,3	15,6	45,9	11,0	66,0
Powiększenia kapitału ^c	216,1	185,9	163,3	54,7	93,6	16,5	58,2	28,6	111,0	26,8
Zmniejszenia kapitału	6,7	7,4	18,5	26,6	38,2	48,7	80,9	41,9	60,0	18,6

a Na podstawie rejestru handlowego. b Spółki nowe oraz spółki, które zmieniły formę prawną. c Tylko drogą subskrypcji.

TABL. 14. BILANSE KRAJOWYCH SPÓŁEK AKCYJNYCH

A. Stan czynny

Lata Grupy działalności gospodarczej	Liczba spółek uwzględ- nionych w opra- cowaniu	Kasa i banki	Towa- ry i su- rowce	Dłuż- nicy	Rucho- ści i nie- rucho- mości	Inne akty- wa	Straty		
							nie po- kryte z lat ubie- głych	z roku spra- wo- zdaw- czego	
w milionach złotych									
Ogółem	1928	909	279,1	1 174,6	2 938,4	4 281,0	342,5	55,4	44,7
	1929	964	293,0	1 403,4	3 380,6	5 259,9	417,3	31,0	105,7
	1930	1 066	308,0	1 319,4	2 269,1	5 567,3	469,9	64,0	176,9
	1931	1 015	244,3	1 016,6	2 605,9	5 723,0	497,5	102,9	202,9
	1932	978	207,6	812,4	2 241,8	5 420,5	419,9	177,2	194,0
	1933	1 032	193,0	721,5	1 963,7	5 542,9	569,4	251,9	91,8
	1934	1 081	250,3	721,5	2 149,6	5 687,2	580,7	326,6	150,2
	1935	1 058	237,7	734,4	2 381,8	5 995,1	585,3	497,4	112,2
	1936	1 061	272,1	831,7	2 312,4	6 143,4	556,2	456,8	80,3
	1937	1 040	322,1	1 010,8	2 440,7	6 272,6	524,5	296,2	80,0
Rolnictwo i hodowla	13	0,4	2,7	16,9	18,2	2,3	2,1	0,1	
Górnictwo ^a i hutnictwo	34	60,2	218,0	221,7	1 651,0	85,1	29,9	8,7	
Górnictwo naftowe	22	7,6	39,4	88,9	398,8	22,3	13,2	20,8	
Przemysł:									
mineralny	56	5,9	17,6	25,1	179,0	10,4	27,5	1,2	
metalowy	95	20,3	109,7	114,5	361,2	24,5	20,3	2,6	
elektrotechniczny	28	7,2	36,4	50,7	80,8	7,6	7,9	0,9	
chemiczny	99	27,4	121,4	117,8	456,3	27,2	8,9	2,3	
włókienniczy	127	19,6	208,7	190,6	883,7	27,1	110,0	8,2	
papierniczy	25	4,6	29,4	17,6	195,2	3,9	2,0	0,1	
skórzany	14	0,3	11,9	5,9	22,6	0,5	1,0	0,5	
drzewny	52	1,8	14,4	22,4	86,2	11,3	7,4	0,8	
spożywczy	140	18,4	123,4	133,3	620,7	67,9	14,7	3,4	
w tym cukrownie	52	7,3	84,5	62,5	408,8	54,6	3,1	1,3	
odzieżowy i galan- teryjny	6	0,1	1,9	2,8	4,2	0,7	2,4	0,0	
poligraficzny	32	3,7	8,5	9,8	58,6	8,9	2,2	0,8	
budowlany	45	1,8	5,6	15,9	31,8	6,4	4,3	1,5	
Elektrownie i wodo- ciągi	23	20,3	17,7	34,4	484,5	8,9	1,8	0,2	
Handel towarowy	104	7,6	31,3	71,6	50,1	8,6	12,7	2,7	
Handel pieniężny	37	83,3	0,6	1 213,7	77,2	147,7	12,7	17,7	
Ubezpieczenia	14	7,7	—	40,3	29,0	24,5	0,7	3,5	
Zakłady gastronomicz- ne i wynajem po- mieszczeń	8	0,0	1,1	0,7	30,5	0,3	0,6	0,2	
Transport, komuni- kacja	49	22,9	11,1	41,4	536,0	23,9	13,0	3,6	
Inne	17	1,0	0,0	4,7	17,0	4,5	0,9	0,2	

a Bez naftowego.

U w a g a. Dane za 1937 r. zawarte w tabl. 14-17 dotyczą spółek, które do dn. 10.V 1939 r. nadesłały lub ogłosiły swe sprawozdania rachunkowe za 1937 r. (dok. str. 110)

TABL. 14. BILANSE KRAJOWYCH SPÓŁEK AKCYJNYCH (dok.)

B. Stan bierny

Lata Grupy działalności gospodarczej	Suma bilan- sowa	Kapi- tał zakła- dowy	Rezer- wy	Kapi- tał amor- tyza- cyjny	Wle- rzy- ciele	Inne pasy- wa	Zyski	
							pozo- stała z lat ubie- głych	z roku spra- wo- zdaw- czego
w milionach złotych								
Ogółem . . . 1928	9 115,7	2 448,5	849,1	889,2	4 555,2	148,1	17,4	208,2
1929	10 890,9	2 963,3	826,5	1 117,2	5 540,7	237,7	20,7	184,8
1930	11 174,6	3 094,0	776,3	1 381,2	5 586,0	184,4	21,8	130,9
1931	10 393,1	3 099,5	740,3	1 531,2	4 793,4	138,4	20,1	70,2
1932	9 473,4	2 974,4	734,8	1 555,5	4 028,9	114,8	12,9	52,1
1933	9 334,2	3 023,5	665,9	1 725,3	3 660,0	183,6	10,0	65,9
1934	9 866,1	3 094,3	542,3	1 968,7	3 795,2	367,5	12,5	85,6
1935	10 543,9	3 253,2	523,4	2 230,7	4 143,6	298,7	14,5	79,8
1936	10 652,9	3 288,8	558,5	2 430,3	3 927,8	321,4	14,9	111,2
1937	10 946,9	3 201,6	638,1	2 635,9	3 965,2	333,6	15,1	157,4
Rolnictwo i ho- dowla	42,7	12,0	2,2	2,1	24,8	1,2	0,1	0,3
Górnictwo ^a i hut- nictwo	2 274,6	751,2	173,8	745,5	557,9	31,8	0,3	14,1
Górnictwo naftowe Przemysł: mineralny	591,0	212,3	40,8	156,4	113,8	64,4	1,1	2,2
metalowy	266,7	84,3	7,3	64,2	97,4	9,6	0,4	3,5
elektrotechnicz- ny	653,1	148,0	32,6	176,8	267,1	15,7	0,6	12,3
chemiczny	191,5	61,9	4,9	27,8	81,9	6,7	0,3	8,0
włókienniczy	761,3	235,1	66,1	203,1	205,0	28,7	2,0	21,3
papierniczy	1 447,9	471,0	62,8	443,2	396,9	52,8	3,3	17,9
skórzany	252,8	77,2	18,1	110,5	36,3	3,2	0,4	7,1
drzewny	42,7	12,9	1,3	7,3	19,6	1,3	0,0	0,3
spożywczy	144,3	34,5	3,5	18,7	77,8	5,7	1,3	2,8
w tym cukrow- nie	981,8	309,0	90,3	318,7	214,3	32,7	1,0	15,8
odzieżowy i ga- lanteryjny	622,1	171,2	62,8	242,7	120,0	16,0	0,4	9,0
poligraficzny	12,1	6,0	0,6	2,4	2,7	0,1	0,0	0,3
budowlany	92,5	33,5	9,8	26,3	19,5	1,1	0,0	2,3
Elektrownie i wo- dociągi	67,3	20,6	7,7	6,0	30,7	1,5	0,0	0,8
Handel towarowy	567,8	214,7	19,6	145,4	150,4	27,5	0,3	9,9
Handel pieniędzy	184,6	56,2	9,4	11,6	96,5	3,2	0,5	7,2
Ubezpieczenia	1 552,9	196,7	46,4	9,4	270,6	17,6	1,6	10,6
Zakłady gastro- nomiczne i wyna- jem pomieszczeń	105,7	19,8	4,8	1,8	71,8	6,3	0,2	1,0
Transport, komu- nikacja	33,4	16,1	1,2	6,9	8,5	0,2	0,0	0,5
Inne	651,9	213,2	31,8	149,5	214,9	21,9	1,7	18,9
	28,3	15,4	3,1	2,3	6,8	0,4	0,0	0,3

a Bez naftowego.

U w a g a. Ob. uwagę pod tabl. 14, str. 109.

TABL. 15. ZYSKI I STRATY KRAJOWYCH SPÓŁEK AKCYJNYCH

Lata Grupy działalności gospodarczej	Ogólna nad- wyżka zysków (+) lub strat (-) w mil. zł	Spółki które nie wika- zały ani zys- ków ani strat	Spółki, które wykazały					
			zyski			straty		
			liczba spółek	sumy zysków		liczba spółek	sumy strat w mil. zł	
				ogó- łem	w tym które przy- znały dywi- dendę w mil. zł			w tym przy- znana dywi- denda w mil. zł
Ogółem 1928	+ 163,5	691	420	208,2	118,1	218	44,7	
1929	+ 79,1	618	346	184,8	105,7	346	105,7	
1930	- 46,0	517	253	130,9	77,9	549	176,9	
1931	-132,7	41	309	139	70,2	43,1	665	202,9
1932	-141,9	42	287	127	52,1	32,6	649	194,0
1933	- 25,9	75	392	157	65,9	37,1	565	91,8
1934	- 64,6	17	501	187	85,6	41,9	563	150,2
1935	- 32,4	40	504	206	79,8	40,3	514	112,2
1936	+ 30,9	39	612	258	111,2	50,5	410	80,3
1937	+ 77,4	23	690	331	157,4	65,8	327	80,0
Rolnictwo i hodowla . . .	+ 0,2	—	11	2	0,3	0,1	2	0,1
Górnictwo ^a i hutnictwo . .	+ 5,4	—	17	11	14,1	7,6	17	8,7
Górnictwo naftowe . . .	- 18,6	—	10	3	2,2	1,9	12	20,8
Przemysł:								
mineralny	+ 2,3	1	34	14	3,5	1,3	21	1,2
metalowy	+ 9,7	—	76	31	12,3	4,1	19	2,6
elektrotechniczny	+ 7,1	—	21	10	8,0	1,2	7	0,9
chemiczny	+ 19,0	1	80	43	21,3	8,0	18	2,3
włókienniczy	+ 9,7	9	75	35	17,9	5,2	43	8,2
papierniczy	+ 7,0	—	19	13	7,1	3,8	6	0,1
skórzany	- 0,2	—	8	3	0,3	0,1	6	0,5
drzewny	+ 2,0	—	33	14	2,8	1,2	19	0,8
spożywczy	+ 12,4	1	87	59	15,8	8,2	52	3,4
w tym cukrownie odzieżowy i galanteryj- ny	+ 7,7	1	39	30	9,0	5,1	12	1,3
poligraficzny	+ 0,3	—	5	4	0,3	0,2	1	0,0
budowlany	+ 1,5	1	20	9	2,3	1,0	11	0,8
	- 0,7	2	23	10	0,8	0,2	20	1,5
Elektrownie i wodociągi	+ 9,7	2	20	10	9,9	8,3	1	0,2
Handel towarowy	+ 4,5	2	76	33	7,2	1,8	26	2,7
Handel pieniężny	- 7,1	1	28	9	10,6	3,2	8	17,7
Ubezpieczenia	- 2,5	—	9	2	1,0	0,2	5	3,5
Zakłady gastronomiczne i wynajem pomieszczeń	+ 0,3	—	4	2	0,5	0,2	4	0,2
Transport, komunikacja	+ 15,3	2	26	12	18,9	7,7	21	3,6
Inne	+ 0,1	1	8	2	0,3	0,3	8	0,2

a Bez naftowego.

U w a g a. Qb. uwagę pod tabl. 14, str. 109.

TABL. 16. PODZIAŁ CZYSTEGO ZYSKU KRAJOWYCH SPÓŁEK AKCYJNYCH

Lata Grupy działalności gospodarczej	Liczba spółek ^a uwzględ- nionych w opra- cowa- niu	Ogól- ny zysk do po- działu ^b	W tym przeznaczono na					przenie- sienie na rok na- stępny
			kapitały rezer- wowe	dywid- dendy	graty- fikacje i tantie- my	pokry- cie strat		
			w milionach złotych					
Ogółem . . . 1931	309	79,0	20,0	43,1	4,5	1,6	9,0	
1932	287	59,4	13,5	32,6	2,8	0,6	9,0	
1933	392	74,2	13,3	37,1	3,4	5,6	7,0	
1934	501	93,7	28,4	41,9	3,7	6,1	12,7	
1935	504	90,4	26,8	40,3	2,9	4,1	14,2	
1936	612	124,3	41,6	50,5	4,3	5,8	19,8	
1937	690	171,4	61,4	65,8	5,1	13,4	22,8	
Rolnictwo i ho- dowla	11	0,3	0,1	0,1	0,0	0,1	0,0	
Górnictwo ^c i hut- nictwo	17	14,6	5,6	7,6	0,3	0,6	0,4	
Górnictwo naftowe	10	3,3	0,5	1,9	0,1	0,0	0,8	
Przemysł:								
mineralny	34	3,7	0,8	1,3	0,2	0,9	0,5	
metalowy	76	12,9	5,0	4,1	0,5	1,7	1,2	
elektrotechniczny	21	8,3	4,7	1,2	0,1	1,5	0,8	
chemiczny	80	23,2	9,3	8,0	1,0	0,5	4,1	
włókienniczy . . .	75	20,8	6,4	5,2	0,4	4,0	3,8	
papierniczy . . .	19	7,6	3,0	3,8	0,1	0,0	0,7	
skórzany	8	0,3	0,1	0,1	—	0,1	0,0	
drzewny	33	4,1	1,0	1,2	0,1	0,2	1,6	
spożywczy	87	17,0	5,0	8,2	0,7	0,4	2,5	
w tym cukrownie .	39	9,6	2,9	5,1	0,3	0,0	1,1	
odzieżowy i ga- lanteryjny	5	0,3	0,1	0,2	—	0,0	0,0	
poligraficzny . . .	20	2,3	0,8	1,0	0,1	0,2	0,1	
budowlany	23	0,8	0,2	0,2	0,1	0,2	0,1	
Elektrownie i wo- dociągi	20	10,2	0,8	8,3	0,2	0,1	0,8	
Handel towarowy .	76	7,6	4,0	1,8	0,3	0,8	0,7	
Handel pieniężny .	28	11,7	5,1	3,2	0,5	0,2	2,2	
Ubezpieczenia . .	9	1,1	0,4	0,2	0,1	—	0,4	
Zakłady gastrono- miczne i wynaj- mem pomieszczeń	4	0,5	0,1	0,2	0,2	0,0	0,0	
Transport, komu- nikacja	26	20,5	8,4	7,7	0,1	1,9	2,1	
Inne	8	0,3	0,0	0,3	—	0,0	0,0	

^a Spółki, które wykazały zyski (bez spółek, które nie wykazały ani zysków, ani strat, ob. tabl. 15, str. 111). ^b Łącznie z przeznaczoną do podziału częścią zysków z lat ubiegłych tych spółek, które wykazały zyski za rok sprawozdawczy.

^c Bez naftowego.

U w a g a. Ob. uwagę pod tabl. 14, str. 109.

TABL. 17. BILANSE ZAGRANICZNYCH SPÓŁEK AKCYJNYCH
DZIAŁAJĄCYCH W POLSCE^a

A. Stan czynny

Lata Grupy działalności gospodarczej	Liczba spółek		Kasa i ban ki	To- wary i su- rowce	Dłuż- nicy	Rucho- mości i nie- rucho- mości	Inne akty- wa	Straty		
	czyn- nych	uwzglę- dnio- nych w opra- cowa- niu						nie po- kryte z lat ubiegł.	z roku spra- woz- dawcz.	
w milionach złotych										
Ogółem	1928	34	15,5	114,3	255,0	343,5	12,1	11,0	3,2	
	1929	50	16,7	138,3	453,3	464,2	71,2	22,2	8,7	
	1930	53	15,4	124,8	450,5	522,6	88,5	23,6	20,6	
	1931	45	18,5	73,0	257,5	419,5	33,5	27,5	26,3	
	1932	43	19,7	74,7	276,5	399,1	35,7	17,3	17,4	
	1933	46	42	16,9	73,6	215,2	429,2	32,2	24,1	10,3
	1934	46	43	25,4	53,1	245,6	454,4	30,0	26,7	17,8
	1935	46	44	26,7	61,8	357,2	328,0	28,9	37,5	10,2
	1936	43	43	27,3	80,3	329,4	329,2	41,1	35,7	5,0
	1937	44	41	66,2	75,8	343,6	408,3	27,6	37,4	6,3
Górnictwo i hutnictwo		7	7	2,1	17,6	23,7	171,0	3,4	27,8	0,3
Górnictwo naftowe . .		1	1	0,0	0,0	0,4	0,5	0,0	0,8	0,1
Przemysł: mineralny .		1	1	1,6	1,0	0,4	4,0	0,3	—	—
metalowy		5	4	0,6	7,5	4,6	29,3	0,2	1,6	0,2
chemiczny		5	5	0,9	3,5	4,8	18,9	1,9	1,8	0,0
włókienniczy . . .		5	5	4,6	39,2	30,7	74,4	4,8	4,9	2,1
Handel towarowy . . .		4	3	0,8	6,0	9,9	0,4	0,0	0,2	0,9
Handel pieniężny . . .		4	4	11,0	—	112,4	0,2	0,6	—	0,1
Ubezpieczenia		6	5	2,7	—	44,6	8,3	15,7	0,2	1,0
Transport, komunik.		6	6	41,9	1,0	112,1	101,3	0,7	0,1	1,6

B. Stan bierny

Lata Grupy działalności gospodarczej	Suma bilan- sowa	Kapitał zakła- dowy	Rezer- wy	Kapitał amor- tyza- cyjny	Wle- rzy- ciele	Inne pasy- wa	Zyski		
							pozo- stałe z lat ubiegł.	z roku spra- woz- dawcz.	
w milionach złotych									
Ogółem	1928	754,6	172,1	60,5	76,1	412,1	10,2	2,3	21,3
	1929	1 174,6	232,6	112,8	168,3	591,5	45,9	0,5	23,0
	1930	1 246,0	266,3	114,7	192,3	590,8	71,2	1,5	9,2
	1931	855,8	156,7	52,1	176,5	410,7	53,6	0,5	5,7
	1932	840,4	159,7	36,6	170,6	419,6	48,2	0,5	5,2
	1933	801,5	147,7	49,9	244,3	312,8	41,9	0,5	4,4
	1934	853,0	141,4	37,1	128,9	519,2	23,4	0,5	2,5
	1935	850,3	141,1	38,0	137,9	501,3	27,9	0,5	3,6
	1936	848,0	141,6	36,0	146,5	491,6	27,4	0,6	4,3
	1937	965,2	143,2	27,0	155,9	599,8	33,4	1,0	4,9
Górnictwo i hutnictwo		245,9	52,1	22,1	84,1	71,2	15,3	—	1,1
Górnictwo naftowe . .		1,8	0,6	—	—	0,4	0,2	0,6	—
Przemysł: mineralny .		7,3	2,1	0,1	2,8	1,6	0,1	—	0,6
metalowy		44,0	9,8	1,3	19,3	12,2	1,0	0,4	—
chemiczny		31,8	7,7	1,2	8,5	11,4	2,0	—	1,0
włókienniczy . . .		160,7	38,0	0,3	39,5	79,4	2,9	—	0,6
Handel towarowy . . .		18,2	1,2	0,1	0,2	16,5	0,1	—	0,1
Handel pieniężny . . .		124,3	8,6	0,1	0,0	111,9	2,9	—	0,8
Ubezpieczenia		72,5	10,0	0,1	1,2	58,4	2,1	—	0,7
Transport, komunik.		258,7	13,1	1,7	0,3	236,8	6,8	—	—

a Spółki, których zarząd znajduje się za granicą. b Bez naftowego.

Uwaga. Ob. uwaga pod tabl. 14, str. 109.

TABL. 18. EMISJE KAPITAŁÓW AKCYJNYCH W NIEKTÓRYCH KRAJACH

Kraje	Wa- luta	1928	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938	
		w milionach jednostek waluty danego kraju										w mil. zł
Anglia ^a	£	363	236	89	113	133	150	183	217	171	118	3062
Dania	kr.	8	4	5	—	5	6	2	20	17	.	20 ^b
Francja	fr.	6496	4373	2048	1356	963	984	907	566	1245	1048	160
Holandia	flor.	303	20	7	0	1	17	2	3	47	25	72
Japonia	jena	872	595	583	441	987	1565	1294	1608	.	.	.
Łotwa	łat	13	12	9	5	4	7	29	15	51	41	42
Niemcy	RM	1339	555	635	150	92	143	155	390	332	764	1629
Polska	zł	328	219	74	142	48	23	74	75	122	93	93
St. Zj. Am.	\$	3070	1545	311	20	120	35	69	368	403	64	339
Szwajcaria	fr.	282	29	24	12	6	8	4	1	16	7	8
Szwecja	kr.	288	245	304	142	92	103	134	139	169	120	160
Włochy	lira	5397	6164	4332	3547	3345	3549	3098	2962	5565	6309	1927

a Akcje i obligacje. b 1937 r.

U w a g a. Wobec odmiennej struktury rynków pieniężnych oraz różnych metod opracowania dane dla poszczególnych krajów nie są całkowicie porównywalne.
Źródło: *Annuaire Statistique de la Société des Nations 1937/38*, Genewa 1938.

TABL. 19. KRAJOWE SPÓŁKI Z OGRANICZONĄ ODPOWIEDZIALNOŚCIĄ I UDZIAŁ W NICH KAPITAŁÓW ZAGRANICZNYCH^a W 1936 R.

Stan w dn. 31.XII

Grupy działalności gospodarczej	Liczba				Kapitał zakładowy				
	spółek		wspólników		Ogół- tem	w tym wspólników zagrancz- nych		przeciętnie na	
	Ogół- tem	w tym z udział- tem zagran- icy	Ogół- tem	w tym zagrancz- nych		w tys. zł	w %	spół- kę	współ- nika
					w tys. zł				
Ogółem ^b	3 590	403	17085	999	317330	103830	32,7	88,4	18,6
Rolnictwo i hodowla	14	3	90	6	20123	708	3,5	1437,4	223,6
Górnictwo	82	31	543	102	32256	25565	79,3	393,4	59,4
Przemysł	1 779	183	8403	497	163249	64558	39,5	91,8	19,4
w tym: mineralny	165	15	828	22	13112	3132	23,9	79,5	15,8
metalowy	294	35	962	55	16083	3743	23,3	54,7	16,7
elektrotechn.	72	12	211	24	4189	1146	27,4	58,2	19,9
chemiczny	272	42	1096	74	61738	43183	69,9	227,0	56,3
drzewny	173	20	550	24	15406	8506	55,2	89,1	28,0
spożywczy	287	21	2526	193	26586	2977	11,2	92,6	10,5
poligraficzny	111	5	873	46	11058	119	1,1	99,6	12,7
budowlany	150	10	427	14	4990	750	15,0	33,3	11,7
Elektrownie	24	1	125	4	2624	1440	54,9	109,3	21,0
Handel towarowy	1 135	120	4389	214	53655	8112	15,1	47,3	12,2
Zakłady gastro- nomiczne i wynajem pomieszczeń	92	5	644	37	3117	506	16,2	33,9	4,8
Transport, komunik.	160	29	676	73	26850	1531	5,7	167,8	39,7
Inne	304	31	2215	66	15456	1410	9,1	50,8	7,0

a Dane dla spółek, które wykazały udziały zagraniczne w kapitale zakładowym.

b Opracowaniem objęto około 80% łączących spółek.

C. Spółdzielczość
 TABL. 20. SPÓŁDZIELNIE ZWIĄZKOWE
 Stan w dn. 31.XII

Lata Województwa Związki rewizyjne	Ogół- tem	Spółdzielnie							inne
		spo- żyw- ców	rolni- czo- spo- żyw- cze	rolni- czo- han- dlowe	mle- czar- skie	kredytowe		mle- szka- nio- we	
						ra- zem	w tym rol- nicze		
Polska . . . 1928	10212	1 185	2 022	339	1 430	4 586	.	167	483
1929	11189	1 231	2 524	355	1 362	5 025	3 304	208	484
1930	11834	1 325	2 756	387	1 331	5 350	3 455	233	452
1931	11971	1 280	2 755	403	1 364	5 440	3 572	230	499
1932	11722	1 236	2 627	373	1 288	5 437	3 551	253	508
1933	11669	1 253	2 580	378	1 275	5 490	3 602	189	504
1934	11101	1 310	2 532	344	1 167	5 153	3 510	214	381
1935	11402	1 391	2 586	352	1 216	5 243	3 535	216	398
1936	12004	1 552	2 659	392	1 323	5 423	3 649	235	420
1937	12860	1 804	2 973	410	1 408	5 517	3 686	252	496
1938	13741	2 137	3 207	453	1 475	5 597	3 707	261	611
Według województw w 1937 r.									
M. st. Warszawa . . .	303	23	—	1	—	85	1	141	53
Warszawskie . . .	730	173	5	17	163	352	230	3	17
Łódzkie	519	129	2	18	75	274	135	7	14
Kieleckie	637	183	2	12	86	342	218	2	10
Lubelskie	917	374	118	20	100	279	188	7	19
Białostockie	349	88	3	11	37	195	113	3	12
Wileńskie	355	97	4	11	52	174	105	4	13
Nowogrodzkie	320	112	2	10	35	156	107	—	5
Poleskie	303	89	33	13	31	135	87	—	2
Wojęńskie	756	88	266	11	92	278	209	3	18
Poznańskie	819	45	—	149	93	443	227	25	64
Pomorskie	786	67	—	93	191	358	237	25	52
Śląskie	315	37	—	4	4	229	133	9	32
Krakowskie	757	60	55	19	86	509	405	13	15
Łwowskie	2 224	135	950	15	191	818	592	10	105
Stanisławowskie	1 222	55	647	6	74	398	305	—	42
Tarnopolskie	1 548	49	886	—	98	492	394	—	23
Według związków rewizyjnych									
Polskie . . . 1928	6 154	1 130	132	271	990	3 222	.	162	247
1932	6 552	1 097	99	242	1 043	3 579	2 802	234	258
1935	6 655	1 255	397	178	979	3 462	2 712	216	168
1936	7 199	1 412	416	217	1 084	3 624	2 806	235	211
1937	7 812	1 661	582	228	1 166	3 640	2 771	252	283
Żydowskie . . 1928	774	—	—	10	—	680	—	4	80
1932	990	1	—	—	3	912	19	5	69
1935	788	—	—	8	—	730	—	—	50
1936	765	—	—	8	—	728	—	—	29
1937	773	—	—	9	—	734	—	—	30
Ukraiński i ruski . . . 1928	2 490	54	1 890	—	316	175	.	—	55
1932	3 298	131	2 528	—	122	447	305	1	69
1935	3 180	130	2 189	—	128	634	485	—	99
1936	3 272	135	2 243	—	135	659	510	—	100
1937	3 516	139	2 391	—	142	733	585	—	111
Niemieckie . 1928	794	1	—	58	124	509	.	1	101
1932	882	7	—	131	120	499	425	13	112
1935	779	6	—	166	109	417	338	—	81
1936	768	5	—	167	104	412	333	—	80
1937	759	4	—	173	100	410	330	—	72

TABL. 21. CZŁONKOWIE SPÓŁDZIELNI ZWIĄZKOWYCH
Stan w dn. 31.XII

Lata Województwa Związki rewizyjne Grupy zawodowe	Członkowie spółdzielni								
	Ogółem	spo- ży- w- ców	rolni- czo- spo- ży- w- czych	rolni- czo- han- dlo- wych	mle- czar- skich	kredytowych		mle- szka- nio- wych	In- nych
						razem	w tym rol- ni- czych		
w tysiącach									
Polska . . . 1928	2 475	519	252	98	211	1 320	.	12	63
1929	2 733	514	301	94	228	1 514	641	17	65
1930	2 910	514	312	92	244	1 668	743	21	59
1931	2 857	464	305	87	270	1 655	772	19	57
1932	2 740	418	287	69	272	1 628	764	17	49
1933	2 628	355	292	59	306	1 553	750	15	48
1934	2 566	312	307	61	365	1 469	758	15	37
1935	2 668	311	319	61	438	1 479	762	22	38
1936	2 804	333	326	64	543	1 471	774	22	45
1937	3 016	366	353	76	626	1 515	813	22	58
Według województw w 1937 r.									
M. st. Warszawa	72	9	—	0	0	52	—	9	2
Warszawskie . . .	172	36	0	4	53	77	55	0	2
Łódzkie	139	43	0	4	28	62	31	1	1
Kieleckie	175	45	1	6	35	85	50	0	3
Lubelskie	180	51	8	6	52	60	45	1	2
Białostockie	98	18	0	6	20	53	34	0	1
Wileńskie	91	14	0	2	18	56	37	0	1
Nowogródzkie	80	15	0	5	13	47	32	—	0
Poleskie	64	10	4	2	14	34	25	—	0
Wołyńskie	170	9	44	4	40	69	50	0	4
Poznańskie	162	23	—	10	17	104	19	3	5
Pomorskie	105	11	—	9	16	62	21	2	5
Śląskie	82	28	—	1	1	49	16	1	2
Krakowskie	283	16	14	15	51	179	112	2	6
Lwowskie	530	21	97	2	108	283	150	3	16
Stanisławowskie	288	9	89	0	76	109	65	—	5
Tarnopolskie	325	8	96	—	84	134	71	—	3
Według związków rewizyjnych									
Polskie . . . 1928	1 912	510	97	85	166	999	.	12	43
1936	2 005	316	77	53	371	1 144	681	22	22
1937	2 157	348	88	64	429	1 171	706	22	35
Żydowskie . . 1928	226	—	—	1	—	221	—	0	4
1936	144	—	—	1	—	142	—	—	1
1937	141	—	—	1	—	139	—	—	1
Ukraiński . . 1928	275	9	155	—	39	62	.	0	10
i ruski . . . 1936	598	17	249	—	166	148	72	—	18
1937	661	18	265	—	191	168	86	—	19
Niemieckie . . 1928	62	0	—	12	6	38	.	0	6
1936	57	0	—	10	6	37	21	—	4
1937	57	0	—	11	6	37	21	—	3
Według grup zawodowych w 1937 r.									
Rolnicy	2 173	152	315	65	596	1 017	726	0	28
Robotnicy	203	104	13	1	13	64	19	4	4
Rzemieślnicy, kup- cy, przemysłowcy	229	1	5	2	1	214	26	2	4
Urzednicy i wolne zawody	240	75	8	2	1	129	20	12	13
Inne i niewiadome	171	34	12	6	15	91	22	4	9

TABL. 22. DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZA, BILANSE I RACHUNKI STRAT I ZYSKÓW SPÓŁDZIELNI ZWIĄZKOWYCH

Wyszczególnienie	1928	1932	1936	1937				
				Ogółem	Związki rewizyjne			
					pol- skie	ży- dow- skie	ukr. i ruski	nie- miec- kie
Liczba spółdzielni:								
ogółem (31.XII)	10 212	11 722	12 004	12 860	7 812	773	3 516	759
uwzględnionych w opracow. w tym: ze stratami	9 057	10 815	11 496	12 394	7 558	650	3 436	750
z zyskami			2 730	2 611	1 572	236	706	97
			8 554	9 500	5 793	399	2 694	614
Działalność gospodarcza								
Obrót towarowy								
Towary sprzedane w mil. zł	822,9	547,7	496,3	670,2	503,4	6,6	69,1	91,1
w tym przez spółdzielnie:								
spożywców	223,1	172,5	142,7	170,5	163,5	—	6,8	0,2
rolniczo-spożywcze	71,0	60,7	60,0	82,4	34,5	—	47,9	—
rolniczo-handlowe	336,0	141,2	134,1	206,9	151,8	0,2	—	54,9
mleczarskie	122,4	86,6	108,6	129,6	95,2	—	8,7	25,7
Działalność bankowa								
Pożyczki gotówkowe udzielone:								
liczba pożyczek w tys.	1615	1450	676					
sumy w mil. zł	1310,4	758,6	547,4					
Kredytobiorcy w tys. (31.XII)			975	1 076	865	93	105	13
Wkłady na książeczki:								
wplawy w mil. zł	526,8	378,7	320,9	363,3	145,0	173,6	7,0	37,7
wyplawy w mil. zł	449,8	412,8	322,3	341,4	134,6	165,4	5,2	36,2
Wkładcy w tys. (31.XII)	267	552	597	669	474	62	89	44
Mleczarstwo								
Zgłoszone krowy w tys.(31.XII)	405	589	772	838	683	—	66	89
Dostawa mleka w mil. l	451,5	646,1	1045,4	1047,3	778,1	—	68,0	201,2
Wyplacono za mleko w mil. zł	101,3	68,9	89,5	107,1	79,6	—	6,8	20,7
Główne pozycje bilansów w mil. zł. Stan w dn. 31.XII								
Stan czynny								
Kasa i sumy do dyspozycji	56,2	55,2	56,1	75,0	46,0	11,0	2,7	15,3
Pożyczki gotówkowe	431,6	546,5	486,0	508,0	341,1	62,1	12,7	92,1
Dłużnicy za towary i inni	118,9	118,1	88,7	92,0	76,3	1,2	3,2	11,3
Towary i surowce	60,8	36,0	31,3	40,3	32,3	0,4	5,0	2,6
Ruchomości i nieruchomości	175,6	344,8	372,3	391,1	359,3	3,9	15,0	12,9
Suma bilansowa	929,8	1218,5	1126,0	1200,3	926,7	85,7	42,5	145,4
Stan bierny								
Udziały członków	87,7	138,7	114,1	116,5	90,4	9,1	6,6	10,4
Rezerwa ^a	66,1	112,7	115,0	121,7	85,9	7,2	12,5	16,1
Wkłady na książeczki oszczędn.	212,5	287,9	240,9	265,9	158,3	42,0	8,1	58,5
Wierzyciele	473,7	514,7	462,4	475,6	409,6	14,4	7,4	44,2
Główne pozycje rachunków strat i zysków w mil. zł								
Straty								
Koszty prowadzenia netto	101,6	93,4	79,0	88,2	60,6	11,3	7,2	9,1
Procenty i prowizje zapłacone	32,5	44,5	30,7	31,4	22,8	3,7	0,3	4,6
Umorzenia	5,2	8,3	7,3	8,0	5,8	0,5	0,6	1,1
Straty na dłużnikach		10,3	6,3	4,4	3,6	0,5	0,1	0,2
Zyski	17,5	8,8	12,5	15,5	12,0	1,2	1,0	1,3
Ogółem	166,3	181,4	156,3	160,9	116,4	17,9	9,8	16,8
Zyski								
Procenty i prowizje pobrane	56,8	64,0	51,2	46,2	28,4	10,5	0,7	6,6
Zyski brutto na towarach ^b	74,1	39,4	40,1	51,6	37,2	5,3	5,3	3,8
Straty	3,5	28,0	12,7	8,6	7,7	0,5	0,3	0,1

^a Bez funduszu amortyzacyjnego. ^b Bez zysków brutto na nabiale w spółdzielniach mleczarskich i bez dochodów z nieruchomości w spółdzielniach mieszkaniowych (ob. tabl. 23, str. 118).

TABL. 23. BILANSE I RACHUNKI STRAT I ZYSKÓW SPÓŁDZIELNI ZWIĄZKOWYCH WEDŁUG TYPÓW SPÓŁDZIELNI W 1937 R.

Wyszczególnienie	Spółdzielnie							
	spo- żyw- ców	rol- niczo- spo- żyw- czą	rol- niczo- han- dlo- we	mle- czar- skie	kredytowe		miesz- kani- owe	inne
					ra- zem	w tym rol- nicze		
<i>Liczba spółdzielni:</i>								
<i>ogółem (31 XII)</i>	1 804	2 973	410	1 408	5 517	3 686	252	496
<i>uwzględnionych</i>								
<i>w opracowaniu</i>	1 725	2 914	391	1 353	5 319	3 634	251	447
<i>w tym: ze stratami</i>	218	608	84	346	1 176	709	51	124
<i>z zyskami</i>	1 493	2 290	289	975	4 014	2 823	135	304
Główne pozycje bilansów w mil. zł. Stan w dn. 31.XII								
Stan czynny								
Kasa i sumy do dyspo- zycji	3,9	1,1	2,5	4,6	57,2	16,7	3,1	2,6
Pożyczki gotówkowe	—	—	0,1	—	507,9	153,7	—	—
Dłużnicy za towary i inni	12,5	3,9	29,4	7,5	—	—	29,1	9,6
Towary i surowce	13,2	6,0	9,8	1,8	—	—	—	9,5
Ruchomości i nieru- chomości	14,2	8,9	10,4	36,4	33,6	7,1	268,6	19,0
Suma bilansowa	45,0	22,9	68,3	54,6	656,5	190,5	305,4	47,6
Związki:								
polskie	43,0	8,9	51,0	39,6	442,3	150,8	305,4	36,5
żydowskie	—	—	0,4	—	81,7	—	—	3,6
ukraiński i ruski	2,0	14,0	—	4,7	17,3	4,9	—	4,5
niemieckie	0,0	—	16,9	10,3	115,2	34,8	—	3,0
Stan bierny								
Udziały członków	6,2	2,5	4,9	10,1	79,2	20,4	6,6	7,0
Rezerwy ^a	15,3	8,9	5,7	8,5	63,3	21,4	12,6	7,4
Wkłady	2,7	—	—	—	264,2	66,7	76,5	—
Wierzyciele	14,3	6,3	46,5	17,2	184,7	69,6	185,9	20,7
Główne pozycje rachunków strat i zysków w mil. zł								
Straty								
Koszty prowadz. netto	12,8	5,3	8,3	18,4	21,6	4,4	5,4	16,4
w tym: wydatki osobowe	7,0	2,7	3,5	5,8	12,6	2,0	1,2	5,3
podatki	0,8	0,5	1,2	0,6	0,5	0,1	0,1	1,3
opłaty do zwią- zków rewizyjnych	0,4	0,5	0,3	0,6	1,6	0,7	0,0	0,2
Procenty i prowizje								
zapłacone	0,0	0,2	1,6	0,5	24,3	7,4	4,2	0,6
Umorzenia	0,7	0,4	0,6	2,5	1,2	0,3	1,3	1,3
Straty na dłużnikach	0,2	0,1	0,3	0,0	3,6	0,4	—	0,2
Zyski	3,4	1,0	1,3	1,0	5,8	1,3	1,5	1,5
Ogółem	17,8	7,4	12,8	23,2	59,9	14,2	15,8	24,0
Zyski								
Procenty i prowizje								
pobrane	—	—	0,0	—	46,2	11,6	0,0	—
Zyski brutto na towa- rach ^c	15,8	6,5	10,5	21,7	—	—	10,3	18,8
Straty	0,2	0,3	0,8	0,5	5,6	0,8	0,6	0,6

^a Bez funduszu amortyzacyjnego. ^b Wkłady na książeczki oszczędnościowe. Dla spółdzielni mieszkaniowych wkłady budowlane. ^c W spółdzielniach mleczarskich zyski brutto na nabiale, w spółdzielniach mieszkaniowych dochody z nieruchomości.

TABL. 24. CENTRALE GOSPODARCZE^a SPÓŁDZIELNI ZWIĄZKOWYCH W 1937 R.

Wyszczególnienie	Ogółem	Centrale							
		pol- skie	ukra- ińskie i ruskie	nie- miec- kie	ży- dow- skie	spo- żyw- ców	rolni- czo- han- dlo- we	mle- czar- skie	kre- dyto- we
<i>Centrale uwzględnione w opracowaniu^a . . . . .</i>	25	9	6	7	3	2	6	6	11
Główne pozycje bilansów w tys. zł. Stan w dn. 31.XII									
Stan czynny									
Kasa i sumy do dyspozycji	11 404	4 108	1 423	5 214	659	968	763	767	8 906
Papiery wartościowe	2 702	1 899	163	627	13	251	92	58	2 301
Towary i surowce	15 722	8 115	4 215	3 392	—	6 948	5 559	3 215	—
Dłużnicy	30 213	10 344	2 778	16 933	158	6 162	14 924	3 850	5 277
Pożyczki	104845	79 994	2 029	21 568	1 254	—	—	—	104845
Udziały własne	5 076	770	818	3 487	1	841	730	42	3 463
Urządzenia wytwórcze	2 223	1 565	563	95	—	1 215	176	832	—
Nuchości	2 825	1 860	646	298	21	892	654	1 142	137
Nieruchomości	16 040	11 049	3 995	974	22	7 738	2 022	2 507	3 773
Straty	335	34	216	85	—	34	—	—	301
Suma bilansowa	202908	124109	20 910	54 975	2 914	25 627	25 845	12 566	138870
Stan bierny									
Udziały	16 961	7 278	3 203	6 214	266	2 191	2 584	1 029	11 157
Rezerwy	9 498	5 251	2 323	1 868	56	3 074	1 321	1 417	3 686
Fundusz amortyzacyjny	5 693	4 101	1 268	324	—	2 832	762	1 913	186
Wkłady na książeczki oszczędn.	35 723	14 301	4 626	16 094	702	1 066	—	95	34 562
Rachunki bieżące	21 234	7 124	998	13 048	64	104	1 975	1 423	17 732
Wierzyciele	101236	80 529	6 778	13 779	150	13 771	17 712	6 191	63 562
Zyski	2 212	1 177	494	510	31	649	708	199	656
Obroty w ciągu roku w tys. zł									
Przychód towarów	326929	171913	87 030	87 986	—	105771	142544	78 614	—
w tym:									
własnej produkcji	10 280	8 461	1 819	—	—	8 461	1 819	—	—
nabytych od członków	121214	39 702	47 813	33 699	—	2 157	58 251	60 806	—
Sprzedaż towarów	350988	187641	92 341	71 006	—	107941	160461	82 586	—
w tym:									
spółdzielniom	153136	68 997	69 927	14 212	—	56 740	93 985	2 411	—
we własnych sklepach	16 829	13 755	3 074	—	—	—	—	16 829	—
wywóz za granicę	27 810	15 222	1 225	11 363	—	1 444	786	25 580	—

^a Bez „Centrali Rolników, S. A.” w Poznaniu. ^b Łącznie z rolniczo-spożywczymi.

TABL. 25. SPÓŁDZIELNIE NIEZWIĄZKOWE W 1937 R.

Wyszczególnienie	Ogółem	Spółdzielnie						inne
		spożywców	rolniczo-handlowe ^a	mleczarskie	kredytowe		mieszkalniowe	
					razem	w tym rolnicze		
Liczba spółdzielni. Stan w dn. 31.XII								
<i>Czynne</i>	984	164	157	147	211	50	70	239
<i>W likwidacji</i>	1 571	145	256	165	626	137	85	294
<i>Nie przejawiające działalności</i>	3 142	781	509	261	838	423	210	543
<i>Uwzględnione w opracowaniu^b</i>	1 226	186	216	156	396	84	75	197
Członkowie spółdzielni w tys. Stan w dn. 31.XII								
Ogółem	120,8	9,6	12,8	18,9	64,9	6,7	2,8	11,8
<i>w tym rolnicy</i>	49,0	3,5	6,8	12,7	23,9	3,2	0,2	1,9
Główne pozycje bilansów w tys. zł. Stan w dn. 31.XII								
Stan czynny								
Kasa	1 495	47	173	74	603	13	114	484
Banki i lokaty	1 025	8	112	13	652	17	90	150
Dłużnicy	18 273	287	4 715	158	9 829	759	847	2 437
<i>w tym za towary</i>	8 444	287	4 715	158	—	—	847	2 437
Towary i surowce	2 456	304	617	9	—	—	7	1 519
Suma bilansowa	51 239	1 108	17 486	1 304	17 216	1 081	5 621	8 504
Stan bierny								
Udziały członków	5 340	167	708	292	2 529	147	446	1 198
Rezerwy ^c	2 310	210	201	125	820	72	238	716
Wkłady ^d	6 859	3	11	2	4 943	362	1 828	72
Rachunki bieżące	127	—	—	—	127	2	—	—
Wierzyciele	26 962	499	13 407	493	5 552	222	2 450	4 561
Główne pozycje rachunków strat i zysków w tys. zł								
Straty								
Koszty prowadzenia	3 788	226	419	255	695	33	208	1 985
Procenty i prowizje zapłacone	616	1	24	12	364	26	24	191
Umorzenia	227	5	32	46	51	3	28	65
Zyski	498	57	64	11	83	3	18	265
Ogółem	13 206	445	4 935	465	2 902	195	881	3 578
Zyski								
Procenty i prowizje pobrane	1 260	8	44	3	767	32	12	426
Zyski brutto na towarach ^e	1 649	248	332	257	—	—	15	797
Straty	6 281	113	3 827	152	1 486	133	356	347

a łącznie z rolniczo-spożywczymi, b Spośród spółdzielni czynnych i w likwidacji, c Bez funduszu amortyzacyjnego, d Wkłady na książeczki oszczędnościowe. Dla spółdzielni mieszkaniowych wkłady budowlane, e łącznie z zyskami brutto na nabiale.

TABL. 26. SPÓŁDZIELNIE SPOŻYWCÓW W NIEKTÓRYCH
KRAJACH W 1936 R.

Kraje	Licz- ba spół- dziel- ni	Członkowie		Obroty w ciągu roku w mil. zł	Kraje	Licz- ba spół- dziel- ni	Członkowie		Obroty w ciągu roku w mil. zł
		Ogół- tem w tys.	na 1 000 mieszk.				Ogół- tem w tys.	na 1 000 mieszk.	
Anglia	1 107	7 808	156	6 300,4	Hiszpania	560	280	11	192,5
Francja	2 875	2 950	70	1 197,6	Belgia	77	499	60	157,6
Niemcy	1 163	2 094	31	1 114,6	Austria	185	334	49	145,2
Szwecja	733	585	93	608,6	Węgry	1 486	643	72	136,1
St. Zj. Am.	2 400	331	3	582,0	Australia	160	112	16	84,3
Szwajcaria	893	437	105	527,0	Jugosławia	2 079	280	18	60,9
Finlandia	534	537	141	448,7	Estonia	193	42	37	53,4
Dania	1 824	343	92	344,2	Bulgaria	61	71	11	34,4
Holandia	419	325	38	219,6	Kanada	45	14	1	24,1
Polska ^a	4 211	659	19	202,7	Palestyna	59	5	4	9,8
Norwegia	551	149	52	196,4	Rumunia	55	4	0,2	1,2

^a Związkowe spółdzielnie spóżywców i rolniczo-spożywcze.

Źródło: *Le Coopérateur Suisse*, Bazylea 1938.

TABL. 27. CZŁONKOWIE SPÓŁDZIELNI WEDŁUG CZĘŚCI ŚWIATA
OKOŁO 1930 R.

Części świata	Członkowie spółdzielni						
	Ogółem		spo- żyw- ców	mie- szka- nio- wych	rol- ni- czych	wy- twór- czych	róż- nych
	w tys.	w %	w tysiącach				
Ogółem bez Z.S.R.R.	69 496	x	18 984	15 101	30 131	5 091	189
w %	x	100,0	27,3	21,7	43,4	7,3	0,3
Europa bez Z.S.R.R.	41 239	59,3	18 388	2 597	16 585	3 565	104
Azja bez Z.S.R.R.	10 345	14,9	35	3	9 108	1 158	41
Afryka	313	0,5	24	45	241	3	—
Ameryka	17 135	24,6	388	12 341	3 997	365	44
Oceania	464	0,7	149	115	200	—	—

Źródło: *Revue Internationale du Travail*, nr 6, Genewa 1934.

D. Kartele

TABL. 28. STAN I RUCH KRAJOWYCH I MIĘDZYNARODOWYCH KARTELI W POLSCE ^a

Przemysły	Liczba karteli		Kartele utworzone		Kartele rozwiązane				Liczba karteli	
	krajowych	międzynarodowych ^b	krajowe	międzynarodowe ^b	krajowe		międzynarodowe ^b		krajowych	międzynarodowych ^b
					przez uczestników	przez Min. Przemysłu i Handlu	przez uczestników	przez Min. Przemysłu i Handlu		
	Stan w dn. 31. XII 1937		w ciągu 1938 r.						Stan w dn. 31. XII 1938	
Ogółem . . .	145	94	34	13	7	1	5	2	171	106
Górniczno-hutniczy . . .	16	20	4	3	2	—	1	—	18	22
Mineralny . . .	13	1	5	—	—	—	—	1	18	—
Metalowy . . .	23	9	4	4	2	—	—	—	25	13
Elektrotechniczny . . .	13	25	1	1	—	—	—	—	14	28
Chemiczny . . .	48	37	5	4	—	—	4	—	53	37
Włókienniczy . . .	13	—	7	—	2	—	—	—	18	—
Papierniczy . . .	2	—	2	1	—	—	—	—	4	—
Spożywczy . . .	12	2	4	—	—	1	—	1	15	1
Pozostałe . . .	5	—	2	—	1	—	—	—	6	—

^a Bez karteli utworzonych w formie zrzeszeń przemysłowych, powstałych na podstawie art. 69 prawa przemysłowego. ^b W których uczestniczą przedsiębiorstwa polskie.

TABL. 29. ZAKRES DZIAŁALNOŚCI KRAJOWYCH I MIĘDZYNARODOWYCH KARTELI W POLSCE W 1938 R.
Stan w dniu 31. XII

Przemysły	Kartele krajowe					Kartele międzynarodowe				
	regulujące									
	import	eksport	produkcję	zbyt	ceny i warunki sprzedaży	import	eksport	produkcję	zbyt	ceny i warunki sprzedaży
Ogółem . . .	1	22	81	141	119	2	19	19	92	39
Górniczno-hutniczy . . .	—	—	6	17	11	1	—	—	21	13
Mineralny . . .	1	3	6	17	17	—	—	—	—	—
Metalowy . . .	—	8	16	23	17	—	7	2	12	4
Elektrotechniczny . . .	—	—	7	19	13	—	—	6	25	5
Chemiczny . . .	—	4	24	42	37	—	12	11	33	16
Włókienniczy . . .	—	5	8	6	11	—	—	—	—	—
Papierniczy . . .	—	—	3	4	3	—	—	—	1	—
Spożywczy . . .	—	2	10	10	7	1	—	—	—	—
Pozostałe . . .	—	—	1	3	3	—	—	—	—	—

Źródło tabl. 28 i 29: Dane Ministerstwa Przemysłu i Handlu.

DZIAŁ VIII. GÓRNICCTWO I PRZEMYSŁ

Ruch budowlany ob. dział IV, tabl. 8, str. 62.

Dane dotyczące przemysłu przetwórczego, zawarte w tablicach 1, 2, 4, 13—17 i 22, odnoszą się do zakładów I—VII kategorii objętych statystyką produkcji, tzn. do zakładów, których stan zatrudnienia w jakimkolwiek okresie roku przekraczał 4 robotników, licząc w tym właścicieli i członków rodziny.

TABL. I. ROZMIESZCZENIE PRZEMYSŁU NA PODSTAWIE LICZBY ZATRUDNIONYCH ROBOTNIKÓW W ZAKŁADACH I—VII KATEGORII W 1937 R.

Gałęzie i ważniejsze rodzaje przemysłu	Liczba zatrudnionych ogółem	Województwa (Podz. adm. obow. do 31.III.1939r.)						
		m. st. Warszawa	warsz., łódz., lubel., białos.	wileń., nowogródz., poles., wołyń.	poznańskie, pomor.	śląskie	kra-kowskie	lwow-skie, stan., tarn.
w odsetkach ogółu zatrudnionych								
Górnictwo i przemysł	828 936	10,6	42,2	4,3	10,9	16,5	7,6	7,9
Górnictwo	98 802	—	25,1	—	0,7	52,8	10,3	11,1
Kopalnie węgla kam.	75 067	—	24,3	—	—	66,6	9,1	—
Kopalnie ropy i gazu	10 099	—	—	—	—	—	16,2	83,8
Kopalnie soli i saliny	2 681	—	—	—	25,2	—	64,2	10,6
Przemysł^{ab}	730 134	12,0	44,7	4,8	12,2	11,6	7,2	7,5
Mineralny	81 041	2,0	41,5	12,2	15,0	8,3	13,2	7,8
Cegielnie	27 727	0,2	39,8	3,8	23,6	10,7	8,9	13,0
Cementownie	3 939	—	45,1	5,2	2,4	12,6	34,7	—
Wapienniki	4 240	—	51,9	—	17,1	3,7	16,6	10,7
Huty szkła	14 522	3,0	63,6	9,5	8,1	1,2	6,9	7,7
Kamieniołomy	12 139	—	15,5	53,2	3,3	4,8	19,5	3,7
Metalowy ^b	155 715	15,4	45,4	0,4	8,0	23,7	4,9	2,2
Huty żelaza ^c	30 177	—	38,9	—	—	61,1	0,0	—
Odlewnie żelaza	12 081	2,0	64,4	0,7	16,4	11,5	4,1	0,9
Huty, walcownie i odlewnie innych metali	7 880	19,1	20,0	—	0,4	57,1	3,3	0,1
Fabr. wyr. masowych	25 569	19,8	42,4	0,4	8,6	16,2	11,0	1,6
Fabr. narzędzi	7 376	7,1	76,4	0,1	1,0	3,6	6,0	5,8
Fabr. konstr. i urządz.	8 159	12,6	20,6	—	1,9	51,6	12,6	0,7
Fabr. maszyn i narzędzi rolniczych	4 608	0,2	37,7	5,1	40,3	0,8	2,5	13,4
Fabr. środków przewozowych	21 587	23,5	51,9	—	15,2	0,8	5,2	3,4
Fabr. wyrobów precyz.	14 296	31,9	63,4	0,2	2,4	1,1	0,0	1,0
Elektrotechniczny	17 515	43,6	21,7	3,3	11,7	11,8	5,3	2,6
Chemiczny	54 553	12,3	37,9	3,0	9,6	17,9	9,9	9,4
Gazownie	2 417	10,9	11,4	1,0	42,6	11,2	11,1	11,8
Rafinerie nafty i gazol.	3 573	—	—	—	—	7,2	25,3	67,5
Fabr. przędzy sztucznego jedwabiu	7 417	—	100,0	—	—	—	—	—
Fabr. nawozów sztucz.	4 122	—	0,6	—	6,0	50,1	42,6	0,7
Fabr. wyrob. gumow.	8 600	14,5	40,2	7,4	15,9	1,7	6,1	14,2
Fabr. przetw. tłuszcz.	3 777	26,3	26,7	8,2	17,1	12,5	4,8	4,4
Włókienniczy	157 067	3,3	83,6	0,4	2,3	5,2	3,8	1,4
Zakłady wielooddział.	72 740	2,2	88,1	0,0	—	5,8	2,5	1,4
Przedzalnie	25 164	—	94,4	0,0	1,0	2,1	2,5	—
Tkalnie	27 403	1,0	78,3	0,1	5,2	6,2	8,8	0,4
Fabr. wyrob. dzianych	9 417	16,1	78,0	0,9	1,8	1,3	1,2	0,7
Papierniczy	17 328	12,3	32,4	8,7	16,7	14,0	11,9	4,0
Papiernie	10 562	2,0	40,1	11,9	19,1	18,5	7,9	0,5
Kórzany	10 383	18,6	32,3	5,4	8,2	8,2	16,2	11,1
Garbarnie	7 313	16,2	37,6	5,8	9,2	5,8	11,8	13,6
Drzewny	68 146	3,2	30,6	16,7	14,4	4,0	6,8	24,3
Tartaki	41 741	0,3	26,5	17,3	11,9	2,0	7,5	34,5
Fabr. mebli giętych	4 233	0,4	74,3	0,6	1,5	12,8	10,4	—
Fabr. dykt i fornirów	7 790	1,1	39,0	48,1	9,3	—	—	2,5

^a Bez elektrowni i wodociągów. ^b Bez warsztatów kolejowych. ^c Zakłady posiadające wielkie piece, stalownie i walcownie. (dok. str. 124)

TABL. 1. ROZMIESZCZENIE PRZEMYSŁU NA PODSTAWIE LICZBY ZATRUDNIONYCH ROBOTNIKÓW W ZAKŁADACH I-VII KATEGORII W 1937 R. (dok.)

Głębie i ważniejsze rodzaje przemysłu	Liczba zatrudnionych ogółem	Województwa (Podz. adm. obow. do 31.III 1939 r.)						
		m. st. Warszawa	warsz., łódz., kiel., lubel., białos.	wiel., nowo-gródz., poles., wołyń.	po-znań-skie, pomor.	śląskie	kra-kowskie	lwow-skie, stan., tarn.
		w odsetkach ogółu zatrudnionych						
Spożywczy	86 461	10,9	25,8	8,1	29,6	4,4	6,8	14,4
Młyny	19 445	0,8	33,0	19,6	18,6	1,6	4,2	22,2
Cukrownie	17 451	—	38,8	4,7	46,8	1,9	—	7,8
Gorzelnie i rektyfikacje	3 597	15,0	23,4	4,8	35,2	1,2	2,0	18,4
Browary i słodownie	4 980	7,2	26,9	4,3	16,9	13,2	17,1	14,4
Bekoniarnie	2 386	—	8,9	6,5	54,3	5,1	12,2	13,0
Fabr. konserw	3 024	26,5	6,5	7,0	36,6	3,3	3,9	16,2
Fabr. wyrobów tyton.	7 077	17,1	23,7	2,9	28,5	5,3	10,9	11,6
Odzieżowy	17 129	35,0	17,8	2,1	15,9	6,1	17,7	5,4
Obuwnictwo mechan.	2 170	11,6	2,6	0,8	27,8	6,3	45,1	5,8
Zabawkarski	398	11,6	44,9	0,8	36,4	6,3	—	—
Poligraficzny	14 145	36,8	13,2	3,4	20,6	7,0	9,7	9,3
Drukarnie	11 236	36,3	13,0	3,0	23,2	8,3	7,8	8,4
Budowlany	50 253	31,4	16,0	1,4	17,9	18,7	6,8	7,8

TABL. 2. SILNIKI ZAINSTALOWANE W ZAKŁADACH PRZEMYSŁU PRZETWÓRCZEGO I-VII KATEGORII W 1936 R.

Stan w dn. 31.XII

Głębie przemysłu	Turbiny parowe	Maszyny parowe	Lokomobile	Turbiny wodne i koła wodne	Silniki spalino-we	Silniki elektryczne na prąd	
						zakupiony	własnej produkcji
Liczba maszyn							
Ogółem ^{ab}	229	4 449	2 248	4 121	3 690	49 195	34 990
Mineralny	15	305	297	10	279	1 934	1 317
Metalowy ^b	39	294	80	46	226	16 709	9 294
Elektrotechnicz.	3	5	1	2	19	3 884	197
Chemiczny	53	409	56	12	228	5 493	6 821
Włókienniczy	45	427	101	17	99	7 853	8 173
Papierniczy	19	71	24	37	14	1 555	1 731
Skórzany	—	80	88	3	20	1 105	514
Drzewny	6	624	1 007	95	92	1 837	1 275
Spożywczy	49	2 231	594	3 899	2 691	4 709	5 393
Poligraficzny	—	3	—	—	22	4 116	275
Moc zainstalowana w 1 000 KM							
Ogółem ^{ab}	552,5	457,6	113,8	96,7	157,9	416,7	655,7
Mineralny	39,9	29,1	15,9	0,4	8,6	34,8	45,4
Metalowy ^b	119,1	107,3	5,7	16,4	30,3	146,1	225,8
Elektrotechnicz.	1,5	1,7	0,0	0,1	1,1	14,4	2,4
Chemiczny	189,2	33,7	4,0	3,9	8,2	76,7	112,9
Włókienniczy	63,6	103,6	4,8	0,4	3,1	56,0	101,2
Papierniczy	62,2	17,3	2,4	6,4	1,3	18,0	52,9
Skórzany	—	6,2	3,6	0,0	0,9	7,8	5,5
Drzewny	0,8	51,3	52,3	3,1	2,0	11,9	15,2
Spożywczy	76,2	107,1	25,1	66,0	101,7	42,2	93,7
Poligraficzny	—	0,3	—	—	0,7	8,8	0,7

a Bez przemysłu odzieżowego i budowlanego. b Bez warsztatów kolejowych.

TABL. 3. MOC SILNIKÓW ZAINSTALOWANYCH W PRZEMYSŁE I W ELEKTROWNIACH W NIEKTÓRYCH KRAJACH

Kraje	Okolo 1906 r.			Okolo 1926 r.			Okolo 1930 r.		
	Ogółem	w tym		Ogółem	w tym		Ogółem	w tym	
		parowe	wodne		parowe	wodne		parowe	wodne
w milionach KM									
Anglia . . .	8,3	7,3	0,2	13,3	12,2	0,1	17,8	16,5	0,3
Finlandia . . .	0,13	0,06	0,07	0,51	0,28	0,22	0,74	0,36	0,36
Francja . . .	2,9	2,0	0,7	9,8	6,7	2,5	12,9	8,6	3,1
Japonia . . .	0,3	0,2	0,0	2,9	1,7	1,1	5,1	2,1	3,0
Kanada . . .	1,4	0,8	0,6	5,3	1,0	4,2	7,4	1,2	6,1
Polska . . .	.	.	.	2,4	.	.	3,0 ^a	.	.
Stany Zj. Am.	19,0	15,3	3,6	55,4	42,2	11,4	64,2	49,1	13,2
Szwajcaria . . .	0,7	0,1	0,5	.	.	.	1,8	0,1	1,6
Szwecja . . .	0,7	0,2	0,3	2,0	0,6	1,4	2,5	0,7	1,7
Włochy . . .	1,6	0,5	1,0	5,6	1,5	3,6	.	.	.

^a 1936 r.

Źródło: Statistique Générale de la France. Statistique des Forces Motrices en 1931, str. 257, Paryż 1936.

TABL. 4. ZUŻYCIĘ PALIWA I PRĄDU ELEKTRYCZNEGO NA PRODUKCJĘ W ZAKŁADACH PRZEMYSŁU PRZETWÓRCZEGO I—VII KATEGORII W 1936 R.

Gałęzie przemysłu	Węgiel kamienny, brunatny i miał	Koks	Drzewo i trociny	Ropa naftowa	Gaz	Prąd elektryczny	
						zakupiony	własnej produkcji
	w tys. ton					w tys. m ³	w tys. kWh
Ogółem ^{ab} . . .	6 310,7	1037,0	1 033,5	170,3	496 381	525 117	1 176 107
Mineralny . . .	1 593,3	21,9	191,4	0,2	14 616	38 629	81 245
Metalowy ^b . . .	1 639,7	760,4	27,3	9,4	46 645	149 500	301 196
Elektrotechn. . .	39,4	2,9	0,4	0,0	305	18 622	579
Chemiczny . . .	815,0	152,2	94,9	146,3	428 209	147 583	437 565
Włókienniczy . . .	923,8	5,3	48,0	10,1	1 190	81 222	127 898
Papierniczy . . .	390,1	0,4	67,6	—	104	35 454	159 303
Skórzany . . .	69,6	4,2	27,1	0,0	69	5 552	3 492
Drzewny . . .	19,8	0,5	344,4	1,3	22	4 934	11 695
Spożywczy . . .	817,8	88,0	232,1	3,0	4 799	37 561	52 091
Poligraficzny . . .	2,2	1,2	0,3	0,0	422	6 060	1 043

^a Bez przemysłu odzieżowego i budowlanego. ^b Bez warsztatów kolejowych.

TABL. 5. ZASOBY WĘGLA KAMIENNEGO I BRUNATNEGO ORAZ RUD ŻELAZA W NIEKTÓRYCH KRAJACH

Ważniejsze kraje	Mi- liardy ton	Ważniejsze kraje	Mi- liardy ton	Ważniejsze kraje	Mi- liardy ton
Węgiel^a		Węgiel^a (dok.)		Rudy żelaza (dok.)	
Zasoby światowe	5 341	Australia . . .	146	Brazylia	7,0
Stany Zjedn. Am.	2 736	Francja	17	Anglia	6,0
Kanada	666	Belgia	11	Nowa Fundlandia	4,0
Z. S. R. R.	600	Rudy żelaza		Indie Brytyjskie	3,3
w tym część europ.	64	Zasoby światowe		Kuba	3,2
Chiny	217	Stany Zjedn. Am.	54,9	Szwecja	2,2
Anglia	190	Francja	8,2	Niemcy ^b	1,6
Niemcy ^b	182	Z. S. R. R.	9,2	Hiszpania	1,1
Polska	161				

^a Do głębokości 2 000 m. ^b Łącznie z Austrią.

Źródło: Hübners Weltstatistik, Wiedeń 1939.

TABL. 6. ZASOBY SIŁ WODNYCH

Wyszczególnienie	Polska	W tym dorzecza				
		Wisły	Dniestru	Dunaju	Niemna	Dniepru
		w tysiącach KM				
Zasoby ogółem w tys. KM	3 650	2 055	760	286	251	173
w tym I kategorii ^a	1 368	485	523	230	80	—
Moc zainstalowana w 1938 r.	130	85	17	4	14	7
% wyzyskania	3,5	4,1	2,2	1,3	5,6	4,0

^a Odcinki rzek o spadku 0,5⁰/₀₀ i więcej oraz zasób mocy 200 KM i więcej na km biejący rzeki.

TABL. 7. ZAKŁADY WODNE^a W 1938 R.

Moc zakładów	Polska	Województwa			
		centralne	wschodnie	zachodnie	południowe
Liczba zakładów wodnych					
Ogółem	6 805	2 509	1 230	509	2 557
Zakłady o mocy:					
do 100 KM	6 685	2 469	1 217	478	2 521
101—1 000 KM	116	40	12	28	36
ponad 1 000 KM	4	—	1	3	—
Moc zainstalowana w 1 000 KM					
Ogółem	129,6	37,0	21,0	36,5	35,1
W zakładach o mocy:					
do 100 KM	86,2	31,6	17,0	9,0	28,6
101—1 000 KM	21,3	5,4	2,0	7,4	6,5
ponad 1 000 KM	22,1	—	2,0	20,1	—

^a Bez zakładów w budowie (Rożnów, Czychów, Porąbka, Turniszki, Solina, Myczkowce—o łącznej mocy około 165 tys. KM).

TABL. 8. ZASOBY SIŁ WODNYCH W NIEKTÓRYCH KRAJACH

Ważniejsze kraje	Ogółem	W tym wyzyskane		Ważniejsze kraje	Ogółem	W tym wyzyskane	
		1926	1935			1926	1935
		w milionach KM				w milionach KM	
Zasoby światowe	472,0	33,0	55,0	Włochy	5,9	2,3	5,8
Stany Zjedn. Am.	42,0	11,7	16,1	Francja	5,4	2,0	4,3
Brazylia	25,0	0,5	0,7	Szwecja	5,0	1,4	1,8
Kanada	18,0	4,6	7,5	Hiszpania	4,0	1,0	1,4
Norwegia	12,0	1,9	2,4	Polska	3,7	0,1	0,1
Japonia	8,6	1,8	4,2	Jugosławia	3,0	0,2	0,3
Z.S.R.R. (część europejska)	8,4	0,3	1,0	Szwajcaria	2,5	1,9	2,4
Meksyk	6,0	0,3	0,5	Niemcy	—	1,1	2,8
				Austria	1,7	0,3	0,9
				Anglia	0,9	0,3	0,4

Źródło: Statistisches Jahrbuch für das Deutsche Reich, Berlin.

TABL. 9. ELEKTROWNIE I PRODUKCJA ENERGII ELEKTRYCZNEJ
A. Polska. Poszczególne lata

Wyszczególnienie	1925	1928	1929	1932	1934	1935	1936	1937	1938
Wszystkie zakłady wytwarzające energię elektryczną									
Liczba zakładów	835	1 645	1 690	2 017	2 561	2 839	2 792	2 792	3 198
Moc zainstalowana w 1000 kW	831	1 020	1 285	1 491	1 536	1 551	1 580	1 620	1 692
Produkcja w mil. kWh	1 800	2 618	3 048	2 257	2 622	2 817	3 082	3 628	3 977
% wyzyskania	22	29	27	17	19	21	22	26	27
Wszystkie zakłady użyteczności publicznej oraz pozostałe zakłady o mocy zainstalowanej powyżej 100 kW									
Liczba zakładów ogółem	635	832	872	956	1 008	1 021	1 018	1 018	998
użyteczności publicznej	278	337	362	377	399	378	378	378	378
zaliczonych do użyteczności publicznej ^a	150	225	231	346	344	369	372	372	348
użyteczności prywatnej	207	270	279	233	265	274	268	268	272
Moc zainstalowana w 1 000 kW	824	1 005	1 274	1 472	1 512	1 525	1 555	1 596	1 663
w zakładach:									
użyteczności publicznej	277	375	441	639	647	649	662	702	724
zaliczonych do użyteczności publicznej ^a	165	189	274	499	489	500	504	504	509
użyteczności prywatnej	382	441	559	334	376	376	389	390	430
Produkcja w mil. kWh	2 579	3 008	2 237	2 596	2 784	3 049	3 600	3 945	
w zakładach:									
użyteczności publicznej	941	957	979	1 097	1 137	1 227	1 451	1 730	
zaliczonych do użyteczności publicznej ^a	501	825	909	961	1 019	1 087	1 282	1 292	
użyteczności prywatnej	1 137	1 226	349	538	628	735	867	923	

^a Zakłady przemysłowe zbywające energię okolicznościowo oraz zakłady kolejowe i wojskowe.

B. Województwa. Rok 1938

Wszystkie zakłady użyteczności publicznej oraz pozostałe zakłady o mocy zainstalowanej powyżej 100 kW

Województwa	Za- kła- dy	Moc zain- stalo- wana w 1000 kW	Pro- duk- cja w mil. kWh	Województwa	Za- kła- dy	Moc zain- stalo- wana w 1000 kW	Pro- duk- cja w mil. kWh
Polska	998	1663	3945	Poleskie	31	5,9	8,4
M. st. Warszawa	15	101	254	Wołyńskie	67	11	18
Warszawskie	69	66	145	Poznańskie	100	93	90
Łódzkie	79	149	350	Ponorskie	89	108	186
Kieleckie	86	253	658	Śląskie	62	573	1652
Lubelskie	60	20	32	Krakowskie	57	161	353
Białostockie	63	24	42	Lwowskie	63	59	97
Wilenskie	46	12	17	Stanisławowskie	45	18	30
Nowogródzkie	32	4,2	5,8	Tarnopolskie	34	5,4	6,9

TABL. 10. PRODUKCJA ENERGII ELEKTRYCZNEJ W NIEKTÓRYCH KRAJACH

Kraje	1928	1932	1936	1937	Kraje	1928	1932	1936	1937
	w miliardach kWh					w miliardach kWh			
Stany Zjedn. A	105,0	101,0	140,0	120,0	Szwecja A	4,4	4,9	7,4	7,5
Am. B	87,9	83,2	113,6	121,0	Szwajcaria A	5,2	4,8	6,1	6,3
Niemcy A	27,9	23,5	42,5	50,0	Belgia A	3,7	3,9	4,9	5,5
B	14,5	13,4	23,7	27,4	Czechosłow. A	2,7	2,6	3,5	4,0
Z. S. R. R. A	5,0	13,5	32,8	40,5	Australia A	2,2	2,5	3,5	3,5
Anglia ^a A	14,5	17,0	25,9	28,8	Pol sk a A	2,6	2,3	3,1	3,6
Kanada B	16,3	16,1	25,4	27,6	Austria A	2,4	2,3	2,7	3,0
Japonia B	12,0	16,0	24,3	26,7	Holandia B	1,4	2,0	2,3	2,6
Francja A	13,0	13,6	16,3	17,6	Rumunia A	0,5	0,7	1,0	1,1
Włochy A	8,9	10,2	13,6	15,0	B	0,2	0,3	0,5	0,5

^a Z Wallą i Szkocją.

U w a g a. Produkcja energii elektrycznej: A — ogółem; B — na sprzedaż.

Źródło: *Annuaire Statistique de la Société des Nations 1937/38*, Genewa 1938.

TABL. 11. PRODUKCJA GÓRNICZA I HUTNICZA

Wyszczególnienie	1913	1923	1926	1928	1929	1932	1934	1936	1937	1938
Kopalnie węgla kamiennego										
Zakłady czynne . . .	90	125	93	96	98	85	77	68	64	60
Robotnicy w tys. ^a . . .	123,4	225,1	128,1	117,2	134,2	87,8	75,1	71,5	79,5	80,7
Produkcja w mil. ton . . .	41,0	36,1	35,7	40,6	46,2	28,8	29,2	29,7	36,2	38,1
Zagłębia: śląskie . . .	32,2	26,6	26,2	30,5	34,4	21,5	22,0	22,1	27,4	28,8
dąbrowskie . . .	6,8	7,4	7,2	7,6	9,0	5,5	5,4	5,6	6,5	6,7
krakowskie . . .	2,0	2,1	2,3	2,5	2,8	1,8	1,8	2,0	2,3	2,6
Kopalnie ropy naftowej										
Zakłady czynne . . .	444	474	546	642	655	723	785	835	812	854
Robotnicy w tys. ^a . . .	8,6	14,0	9,4	11,4	11,0	8,6	8,9	9,6	10,3	10,7
Produkcja w tys. ton . . .	1114	737	796	743	675	557	529	511	501	507
Okręgi górnicze:										
Drohobycz . . .	1004	649	679	624	556	421	399	350	337	325
Jasło . . .	67	56	70	76	74	96	95	108	118	136
Stanisławów . . .	43	32	47	43	45	40	35	53	46	46
Kopalnie soli kamiennej i warzelnie										
Zakłady czynne . . .	12	15	15	15	15	13	13	13	12	11
Robotnicy w tys. ^a . . .	·	4,0	3,5	3,6	3,6	2,9	2,8	2,6	2,7	2,8
Produkcja w tys. ton . . .	·	468	458	548	570	492	506	552	590	643
Soli: kamiennej . . .	·	·	·	266	265	245	245	245	259	266
warzonej . . .	·	·	·	131	142	142	127	133	140	151
zawartej w solance i przerobionej w fabr. sody . . .	·	·	·	151	163	105	134	174	191	226
Kopalnie soli potasowych										
Zakłady czynne . . .	1	2	2	2	2	3	3	3	3	3
Robotnicy w tys. ^a . . .	·	0,5	0,7	1,3	1,2	1,1	1,4	1,7	2,0	2,3
Produkcja w tys. ton . . .	14	62	208	342	359	299	302	434	521	567
Kopalnie rud żelaza										
Zakłady czynne . . .	37	34	20	25	23	5	15	22	21	26
Robotnicy w tys. ^a . . .	4,4	6,7	5,3	6,1	5,7	0,9	2,1	4,8	7,0	7,5
Produkcja w tys. ton . . .	493	449	317	699	660	77	247	468	792	872

^a Stan w dn. 31.XII.

(dok. str. 129)

TABL. II. PRODUKCJA GÓRNICZA I HUTNICZA (dok.)

Wyszczególnienie	1913	1923	1926	1928	1929	1932	1934	1936	1937	1938
Kopalnie rud cynku i ołowiu										
Zakłady czynne . . .	18	8	10	13	10	3	5	4	2	4
Robotnicy w tys. ^a	13,3	9,4	8,4	6,9	6,5	0,9	1,3	1,3	1,9	2,1
Produkcja koncentratów rud w tys. ton:										
cynku . . .	502	280	405	321	374	73	161	143	191	498
ołowiu . . .	57	15	18	17	17	5,5	8,4	5,9	8,9	44
Huty żelaza										
Zakłady czynne ^a		29	27	28	25	25	24	24	23	23
Robotnicy w tys. ^{ab}	48,0	61,1	39,4	53,8	48,0	27,0	31,9	37,4	45,1	46,6
Produkcja w tys. ton:										
surówki	1055	520	327	684	704	199	382	584	724	879
stali	1677	1129	788	1438	1377	564	856	1145	1451	1441
wytworów gorąco walcowanych rur bez szwu i spawanych (z półwytworów i z blachy)	1244			1048	962	404	619	826	1043	1074
. . . . .				112	124	34	54	61	96	80
Huty cynku i ołowiu										
Zakłady czynne ^a	31	26	16	19	16	12	10	9	9	10
Robotnicy w tys. ^{ab}		13,2	12,1	12,9	11,9	4,6	4,8	4,6	5,1	5,3
Produkcja w tys. ton:										
cynku	192	97	124	162	169	85	93	93	107	108
ołowiu	45	20	28	37	37	12	10	15	18	20

^a Stan w dn. 31.XII. ^b Łącznie z zakładami związanymi organizacyjnie z hutami.

TABL. 12. PRODUKCJA PRZETWORÓW NAFTOWYCH I GAZOLINY

Wyszczególnienie	1928	1929	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938
Przetwory naftowe									
Zakłady rafinerie czynne	26	30	29	35	29	26	25	27	27
Robotnicy w tys. ^a	4,7	4,5	3,9	3,4	3,2	3,2	3,2	3,2	3,2
Ropa przerobiona w tys. t	723	656	545	567	528	509	489	499	502
Przetwory w tys. t	664	595	502	521	485	469	450	456	481
w tym: benzyna	97	102	91	91	85	86	88	91	141
nafta	217	188	160	174	172	147	146	144	141
olej gazowy i opalowy	126	122	105	101	82	97	99	102	91
oleje smarowe	108	99	74	80	86	72	53	46	47
smary stałe i wazelina	3,0	2,7	3,1	3,1	2,7	3,3	4,4	4,0	4,0
parafina	40	36	28	29	28	25	25	24	23
asfalt	20	20	19	22	23	19	23	26	29
koks	10	12	7,7	6,7	5,0	5,5	5,2	4,0	4,0
Gasolina									
Zakłady gazolinarnie czynne	19	20	24	26	26	26	25	28	28
Robotnicy w tys. ^a	0,2	0,2	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,4	0,4
Wydobycie gazu ziemnego w mil. m ³	459	467	437	462	469	486	483	531	584
Gas ziemny przerobiony na gazolinę w mil. m ³	259	277	250	281	281	272	263	269	279
Utrzymana gazolina w tys. t	32	35	39	42	41	40	38	39	41

^a Stan w dn. 31.XII.

TABL. 13. ZATRUDNIENIE I WYPŁATY W ZAKŁADACH I-VII KATEGORII
NIEKTÓRYCH RODZAJÓW PRZEMYSŁU PRZETWÓRCZEGO^a

Lata Niektóre rodzaje przemysłu	Zakłady czynne	Zatrudnieni pracownicy najemni		Prze- pracowa- wane robot- niko- dni w tys.	Wypłaty brutto pracownikom najemnym		
		fizycz- ni ^b	umy- słowi		fizycz- nym	umysłó- wym	
	w ciągu roku	w dniu 31.XII		w ciągu roku			
Wszystkie rodzaje przemysłu							
Ogółem	1935	22 789	593 741	52 799	161 179	805 592	236 034
	1936	22 973	649 073	58 033	173 712	886 337	252 939
	1937	24 362	730 134	64 662	201 344	1 069 574	287 084
Przemysł mineralny							
Ogółem	1930	2 184	64 563	.	.	102 917	19 422
	1932	1 655	37 521	2 426	10 759	46 726	12 179
	1934	1 708	53 540	2 595	14 731	52 330	9 333
	1936	1 777	68 694	2 908	18 999	68 233	9 982
	1937	2 053	81 041	3 329	22 405	87 073	11 513
Cegielnie	1930	1 233	24 904	.	.	37 052	5 050
	1932	904	13 393	735	4 140	16 172	2 525
	1934	940	19 214	785	5 227	16 552	2 019
	1936	977	24 154	782	6 585	21 731	2 175
	1937	1 099	27 727	914	7 566	26 912	2 439
Cementownie	1930	17	4 480	.	.	10 685	3 667
	1932	13	1 904	254	536	3 497	2 414
	1934	12	2 466	217	732	4 375	1 935
	1936	11	3 325	244	984	5 771	1 516
	1937	12	3 939	275	1 224	7 720	1 805
Huty szkła	1930	67	11 675	.	.	18 293	3 513
	1932	49	8 444	514	2 221	10 865	3 054
	1934	63	10 064	432	2 804	10 246	1 569
	1936	64	12 021	505	3 399	12 052	1 627
	1937	69	14 522	546	4 024	16 005	1 877
Przemysł metalowy^c							
Ogółem	1930	2 340	138 372	.	.	315 106	106 403
	1932	1 710	85 994	9 955	22 040	199 702	82 356
	1934	1 447	101 580	12 186	27 685	198 371	64 791
	1936	1 578	126 428	14 937	35 025	252 199	73 614
	1937	1 753	155 715	17 120	44 083	321 184	87 558
Fabryki maszyn i na- rzędzi rolniczych	1932	86	1 120	238	360	1 369	830
	1934	79	1 685	207	441	1 475	668
	1936	86	2 955	272	830	3 242	691
	1937	104	4 608	361	1 292	5 690	997
Fabr. środków prze- wozowych	1932	47	8 669	1 356	2 132	19 319	8 792
	1934	66	8 984	1 968	2 422	18 321	10 253
	1936	77	14 962	2 555	4 347	32 758	11 563
	1937	87	21 587	3 411	6 074	48 045	16 524
Przemysł elektrotechniczny							
Ogółem	1930	158	8 170	.	.	15 852	11 790
	1932	192	6 869	1 638	1 833	11 384	9 401
	1934	197	8 914	1 903	2 536	13 455	8 519
	1936	206	13 116	2 570	3 762	19 557	11 592
	1937	211	17 515	3 291	4 997	26 427	14 113

^a Dla każdego rodzaju przemysłu podano najwcześniejszy rok, od którego dane o zatrudnieniu i wypłatach są porównywalne. ^b Przeciętnie w ciągu roku. ^c Bez warsztatów kolejowych.

TABL. 13. ZATRUDNIENIE I WYPŁATY W ZAKŁADACH I-VII KATEGORII NIEKTÓRYCH RODZAJÓW PRZEMYSŁU PRZETWÓRCZEGO^a (c. d.)

Lata Niektóre rodzaje przemysłu	Zakłady czynne	Zatrudnieni pracownicy najemni		Prze- praco- wane robot- niko- dni w tys.	Wypłaty brutto pracownikom najemnym		
		fizycz- njb	umy- słowi		fizycz- nym	umysło- wym	
	w ciągu roku	w dniu 31.XII		w tys. złotych		w ciągu roku	
Przemysł chemiczny							
Ogółem	1930	1 007	49 960	.	.	95 134	43 929
	1932	829	40 419	6 828	11 399	74 793	41 724
	1934	892	45 617	7 349	13 209	79 263	38 928
	1936	929	48 933	8 422	14 014	82 398	42 507
	1937	992	54 553	9 110	15 995	96 911	49 099
Koksownie	1932	11	2 332	211	708	6 669	1 735
	1934	8	2 029	161	649	6 139	1 248
	1936	9	2 109	168	691	6 492	1 203
	1937	9	2 503	190	832	8 104	1 428
Rafinerie ropy i ga- zoliniańskie	1932	52	3 977	706	1 157	8 379	5 260
	1934	58	3 800	647	1 136	8 108	4 549
	1936	53	3 315	633	1 002	6 803	4 277
	1937	57	3 573	558	1 071	7 672	3 626
Fabryki przędzy jedwabiu sztucznego	1932	3	5 124	287	1 441	8 074	1 606
	1934	3	6 214	245	1 875	9 612	1 614
	1936	3	6 909	285	2 030	10 488	2 396
	1937	3	7 417	340	2 336	12 994	3 955
Fabryki nawozów sztucznych	1932	15	3 725	743	1 101	8 590	6 158
	1934	18	4 269	746	1 196	9 232	5 566
	1936	16	3 802	778	1 089	9 100	5 178
	1937	17	4 122	798	1 255	10 831	6 216
Fabryki wyrobów gu- mowych	1932	32	5 804	438	1 392	6 414	2 644
	1934	41	7 578	644	2 114	8 469	3 032
	1936	49	7 636	808	2 076	8 343	3 439
	1937	47	8 600	926	2 342	9 732	3 960
Fabryki przetworów tłuszczowych	1932	145	2 590	736	763	4 143	3 566
	1934	166	3 190	810	901	4 878	3 209
	1936	163	3 410	962	921	4 912	3 762
	1937	173	3 777	1 090	1 051	5 911	4 213
Przemysł włókienniczy							
Ogółem	1930	2 665	145 327	.	.	228 662	57 230
	1932	2 268	123 067	7 304	28 480	165 255	44 195
	1934	2 393	140 808	7 396	35 129	178 592	39 590
	1936	2 293	156 160	8 070	38 909	199 986	42 906
	1937	2 384	157 067	8 617	40 897	217 907	46 416
Zakłady wieloodzia- łowe	1932	146	57 238	3 117	11 674	82 752	22 840
	1934	129	67 636	3 272	16 412	91 322	21 022
	1936	124	73 270	3 470	18 339	100 983	22 166
	1937	129	72 740	3 667	19 789	112 865	24 402

TABL. 13. ZATRUDNIENIE I WYPŁATY W ZAKŁADACH I-VII KATEGORII
NIEKTÓRYCH RODZAJÓW PRZEMYSŁU PRZETWÓRCZEGO^a (c. d.)

Lata Niektóre rodzaje przemysłu	Zakłady czynne	Zatrudnieni pracownicy najemni		Prze- pracowa- wane robot- niko- dni w tys.	Wypłaty brutto pracownikom najemnym		
		fizycz- nib	umys- łowli		fizycz- nym	umysło- wym	
	w ciągu roku	w dniu 31.XII	w tys. złotych	w tys. złotych	w ciągu roku		
Przemysł włókienniczy (dok.)							
Przędzalnie	1932	132	19 691	853	5 102	25 258	5 763
	1934	123	20 643	917	5 148	24 261	5 835
	1936	134	24 531	1 108	5 775	26 936	6 713
	1937	139	25 164	1 135	5 927	29 187	7 017
Tkalnie	1932	1 060	23 364	1 435	5 853	27 244	6 723
	1934	1 108	24 747	1 190	6 071	28 242	4 627
	1936	978	28 036	1 433	6 908	34 552	5 656
	1937	949	27 403	1 531	6 939	35 364	6 112
Fabryki wyrobów dzianych	1932	408	7 872	624	2 106	11 052	2 352
	1934	436	9 265	599	2 659	11 685	2 220
	1936	395	8 518	612	2 273	11 224	1 996
	1937	445	9 417	649	2 464	12 720	2 071
Przemysł papierniczy							
Ogółem	1933	279	13 014	1 200	3 370	17 871	6 564
	1934	274	14 125	1 275	3 909	19 682	6 402
	1936	284	15 439	1 239	4 357	21 405	6 382
	1937	294	17 328	1 439	4 975	25 833	7 458
Papiernie	1930	54	9 536	.	.	18 791	5 430
	1932	51	9 709	681	2 150	13 057	4 470
	1934	50	8 773	705	2 525	14 177	4 152
	1936	55	9 507	702	2 778	15 259	4 171
	1937	58	10 562	850	3 176	18 291	4 857
Przemysł skórzaný							
Ogółem	1932	450	7 101	719	1 932	11 736	3 105
	1934	423	8 051	718	2 195	11 951	2 699
	1936	449	9 542	754	2 531	13 009	2 766
	1937	474	10 383	855	2 735	14 940	2 997
Garbarnie	1930	253	5 093	.	.	10 824	3 241
	1932	277	5 027	420	1 388	8 772	2 214
	1934	275	5 684	466	1 567	8 784	1 932
	1936	296	6 641	497	1 791	9 509	1 978
	1937	306	7 313	564	1 941	11 055	2 128
Przemysł odzieżowy							
Ogółem	1932	1 001	10 330	1 469	2 684	11 688	4 208
	1934	1 249	18 555	1 277	4 342	17 849	3 222
	1936	1 460	17 339	1 397	4 623	18 383	3 607
	1937	1 554	17 129	1 373	4 456	18 347	3 720
Fabryki obuwia me- chanicznego	1930	42	2 377	.	.	4 029	1 417
	1932	53	1 800	175	482	2 589	744
	1934	61	4 253	353	959	4 830	988
	1936	39	2 808	320	727	4 074	972
	1937	39	2 170	293	547	3 279	874

TABL. 13. ZATRUDNIENIE I WYPŁATY W ZAKŁADACH I-VII KATEGORII NIEKTÓRYCH RODZAJÓW PRZEMYSŁU PRZETWÓRCZEGO^a (dok.)

Lata Niektóre rodzaje przemysłu	Zakłady czynne	Zatrudnieni pracownicy najemni		Prze- pracowa- ne robotni- kodzi w tys.	Wypłaty brutto pracownikom najemnym		
		fizyczn- i	umysł- owi		fizyczn- ym	umysł- owym	
	w ciągu roku		w dniu 31.XII	w ciągu roku		w tys. złotych	
Przemysł drzewny							
Ogółem	1930	3 423	59 741	.	.	68 391	15 089
	1932	2 511	41 654	3 380	10 859	38 316	9 987
	1934	2 368	50 701	3 275	13 529	39 957	7 902
	1936	2 380	57 249	3 427	15 246	44 214	8 260
	1937	2 581	68 146	3 979	18 324	56 484	9 788
Wartaki	1930	1 610	32 387	.	.	36 181	9 683
	1932	1 377	24 701	2 256	6 328	20 091	5 618
	1934	1 490	32 982	2 358	8 613	23 498	5 227
	1936	1 470	35 222	2 384	9 036	24 010	5 212
	1937	1 554	41 741	2 683	10 920	30 921	6 143
Fabryki mebli giętych	1930	39	5 369	.	.	6 435	999
	1932	31	2 254	133	493	1 813	550
	1934	32	3 017	113	722	2 286	418
	1936	31	3 614	144	1 020	3 026	427
	1937	36	4 233	173	1 189	3 683	433
Fabryki dykt i forni- rów	1930	29	2 676	.	.	3 892	1 355
	1932	32	2 956	215	816	2 932	1 001
	1934	33	4 363	238	1 245	3 702	719
	1936	35	6 401	335	1 836	5 163	1 158
	1937	35	7 790	449	2 082	6 563	1 446
Przemysł spożywczy							
Ogółem	1935	9 360	81 405	9 932	22 210	89 694	35 623
	1936	9 276	85 590	10 456	22 443	89 666	36 536
	1937	9 342	86 461	11 243	24 500	103 150	39 013
Młyny	1930	6 298	19 125	.	.	16 962	5 250
	1932	6 195	19 919	1 747	4 952	14 924	4 648
	1934	6 044	20 698	2 109	5 203	14 924	4 648
	1936	5 908	23 524	2 084	4 992	14 882	4 503
	1937	5 867	19 445	2 106	5 026	15 983	4 594
Makrownie	1934	62	14 209	1 254	4 353	16 498	9 491
	1936	61	16 128	1 272	5 045	17 436	9 568
	1937	60	17 451	1 377	5 484	20 398	10 032
Browary i słodownie	1930	186	6 752	.	.	14 590	7 904
	1932	173	4 818	1 020	1 437	8 205	5 242
	1934	171	4 706	924	1 251	6 268	3 941
	1936	166	4 750	921	1 282	6 082	3 893
	1937	165	4 980	911	1 383	7 018	4 221
Przemysł poligraficzny							
Ogółem	1932	742	12 318	2 591	3 590	28 205	11 845
	1934	640	12 215	1 370	3 622	25 341	5 564
	1936	663	12 866	1 624	3 730	25 517	6 469
	1937	677	14 145	1 409	4 134	27 827	5 518
Przemysł budowlany							
Ogółem	1934	1 223	23 941	1 817	6 908	31 846	6 767
	1936	1 655	37 384	2 205	9 985	51 544	8 293
	1937	2 019	50 253	2 866	13 739	73 209	9 864

TABL. 14. ZAKŁADY PRZEMYSŁU PRZETWÓRCZEGO I—VII KATEGORII WEDŁUG LICZBY ROBOTNIKÓW W 1935 R.

Gałęzie przemysłu	Zakłady ogółem	Zakłady zatrudniające przeciętnie robotników							
		do 4	5-9	10-14	15-49	50-199	200-499	500-999	1000 i więcej
Ogółem ^a	22 789	6 151	6 134	2 885	4 844	1 997	505	172	10
Mineralny	1 733	71	299	224	718	339	64	12	6
Metalowy ^a	1 564	116	422	243	457	203	73	24	28
Elektrotechniczny	192	10	46	28	57	31	16	3	1
Chemiczny	957	169	250	133	242	101	45	10	7
Włókienniczy	2 291	164	690	359	577	356	89	29	21
Papierniczy	288	9	75	54	75	55	15	4	—
Skórzany	416	46	123	82	96	66	3	—	—
Drzewny	2 388	181	828	440	656	229	42	10	2
Spożywczy	9 360	4 959	2 317	783	1 036	161	25	58	21
Odzieżowy	1 342	308	598	206	177	42	8	3	—
Zabawkarski	22	—	7	10	2	3	—	—	—
Poligraficzny	649	58	240	117	166	60	8	—	—
Budowlany	1 587	60	239	206	585	351	117	19	10

a Bez warsztatów kolejowych.

TABL. 15. ZATRUDNIENIE, WYPŁATY I OBRÓT W ZAKŁADACH PRZEMYSŁU PRZETWÓRCZEGO I—VII KATEGORII W 1937 R.

Województwa Podział administracyjny obow. do dn. 31.III 1939 r. Ważniejsze rodzaje przemysłu	Zakłady czynne	Zatrudnieni pracownicy najemni		Prze- praco- wane robot- niko- dni w tys.	Wypłaty brutto pracownikom najemnym		Su- my obro- tu ^b w mil. zł
		fizycz- ni ^a	umy- słowi		fizycz- nym	umy- słowym	
Wszystkie rodzaje przemysłu							
Polska ^c	24 362	730 134	64 662	201 344	1069 574	287 084	6 439
M. st. Warszawa	2 676	87 932	11 885	24 601	159 756	54 165	877
Warszawskie	1 177	39 240	4 097	11 006	62 576	21 490	—
Łódzkie	3 176	143 641	8 518	38 358	208 758	46 370	1 175
Kieleckie	2 095	105 521	8 280	28 567	148 348	40 474	—
Lubelskie	1 348	17 494	1 648	4 838	17 418	5 593	131
Białostockie	957	19 494	1 103	5 027	22 059	2 729	151
Wileńskie	603	7 653	688	2 072	7 878	1 638	62
Nowogródzkie	475	4 780	336	1 276	3 294	814	29
Poleskie	365	6 282	397	1 644	5 078	995	—
Wołyńskie	783	16 655	1 011	4 336	14 099	2 631	127
Poznańskie	2 343	46 865	4 964	13 465	55 084	16 042	454
Pomorskie	1 924	42 534	4 443	12 522	54 646	16 308	547
Śląskie	1 543	84 700	8 207	24 433	185 406	43 758	—
Krakowskie	1 652	52 727	4 644	14 337	72 264	20 025	485
Lwowskie	1 689	33 833	2 883	9 362	36 600	10 212	288
Stanisławowskie	664	13 898	957	3 698	11 070	2 461	95
Tarnopolskie	892	6 885	601	1 802	5 240	1 379	50
Przemysł mineralny							
Ogółem	2 053	81 041	3 329	22 405	87 073	11 513	288
Kazielnie	1 099	27 727	914	7 566	26 912	2 439	68
Kafelnie i garncarnie	157	2 586	78	725	2 429	199	8,6
Betoniarne	144	1 730	88	490	2 137	232	6,9

a Przeciętnie w ciągu roku. b Sumy otrzymane ze sprzedaży towarów wyprodukowanych na rachunek własny, za przerób obcego surowca i za wykonanie robót. c Bez warsztatów kolejowych. (c. d. str. 135)

TABL. 15. ZATRUDNIENIE, WYPŁATY I OBRÓT W ZAKŁADACH PRZEMYSŁU PRZETWÓRCZEGO I-VII KATEGORII W 1937 R. (c. d.)

Ważniejsze rodzaje przemysłu	Zakłady czynne	Zatrudnieni pracownicy najemni		Prze- praco- wane robot- niko- dni w tys.	Wypłaty brutto pracownikom najemnym		Su- my obro- tu ^b w mil. zł
		fizycz- ni ^a	umy- słowi		fizycz- nym	umy- słowym	
	w ciągu roku	w dniu 31.XII		w tys. złotych		w ciągu roku	
Przemysł mineralny (dok.)							
Cementownie	12	3 939	275	1 224	7 720	1 805	46
Wapienniki	74	4 240	181	1 174	4 616	730	17
Huty szkła	69	14 522	546	4 024	16 005	1 877	50
Fabr. porcelany	9	2 575	155	749	2 913	482	9,7
Fabr. fajansu	10	2 390	119	668	2 651	512	10
Fabr. wyrobów szamoto- wych, dynasowych i ogniotrwałych	37	3 770	251	1 080	4 247	1 112	20
Fabr. luster i szlifier. szkła	34	408	52	113	504	100	2,9
Kamieniołomy	170	12 139	353	3 222	11 530	1 047	24
Przemysł metalowy							
Ogółem ^c	1 753	155 715	17 120	44 083	321 184	87 558	1186
Huty żelaza ^d	16	30 177	2 869	8 890	89 085	17 989	427
Odlewnie żelaza	102	12 081	866	3 203	17 576	3 857	78
Huty, walcownie i odlewnie innych metali	65	7 880	826	2 382	20 876	5 140	117
w tym:							
huty i walcownie cynku	8	3 800	314	1 192	11 590	2 215	56
walcownie miedzi, alumi- nium, ołowiu	13	3 412	409	998	8 104	2 577	52
Fabr. części maszyn, apar.	121	6 645	763	1 946	11 202	2 948	50
Fabr. wyrobów masowych w tym drutu, gwoździ	439	25 569	1 868	7 051	33 149	8 318	190
Fabr. wyrobów ozdobnych	58	6 092	546	1 671	9 270	2 981	61
Fabr. mebli metalowych	71	1 512	162	407	2 570	608	9,2
Wytwórnice rzemieślnicze	44	1 694	136	425	2 361	346	8,9
Fabr. narzędzi	89	1 009	52	284	1 296	101	4,9
Fabr. konstruk. i urządzeń	102	7 376	601	2 000	12 447	2 664	20
Fabr. silników, pomp	73	8 159	1 115	2 261	16 524	5 573	64
Fabr. obrabiarek	22	3 419	720	930	8 635	3 837	7,7
Fabr. maszyn i narzędzi rolniczych	17	2 652	288	758	5 498	2 202	13
Fabr. maszyn i aparatów włókienniczych	104	4 608	361	1 292	5 690	997	20
Fabr. maszyn i aparatów dla innych przemysłów	16	1 813	261	550	3 870	1 131	11
Fabr. środków przewozow. w tym taboru kolejowego	74	2 343	301	652	3 623	1 003	14
Fabr. wyrobów precyzyjn. zakłady reparacyjne	87	21 587	3 411	6 074	48 045	16 524	.
w tym zakłady reparacyj- ne maszyn rolniczych	6	11 166	1 536	3 099	22 778	7 231	103
Fabr. wyrobów precyzyjn. zakłady reparacyjne	75	14 296	2 213	4 134	33 931	13 242	.
w tym zakłady reparacyj- ne maszyn rolniczych	215	2 503	261	737	4 217	898	.
Fabr. maszyn i narzędzi rolniczych	33	352	50	101	360	142	.

a-b Ob. uwagi a-b na str. 134. c Bez warsztatów kolejowych. d Zakłady posiadające wielkie piece, stalownie i walcownie.

TABL. 15. ZATRUDNIENIE, WYPŁATY I OBRÓT W ZAKŁADACH PRZEMYSŁU PRZETWÓRCZEGO I-VII KATEGORII W 1937 R. (c. d.)

Ważniejsze rodzaje przemysłu	Zakłady czynne	Zatrudnieni pracownicy najemni		Przepracowane robotnikodni w tys.	Wypłaty brutto pracownikom najemnym		Sumy obrotu w mil. zł
		fizyczna	umysłowa		fizycznym	umysłowym	
	w ciągu roku	w dniu 31.XII	w tys. złotych		w ciągu roku		
Przemysł elektrotechniczny							
Ogółem	211	17 515	3 291	4 997	26 427	14 113	181
Fabr. maszyn elektrotechn.	19	2 136	324	637	3 510	1 306	23
Wytwórnice innych artykułów elektrotechnicznych	192	15 379	2 967	4 360	22 917	12 807	158
Przemysł chemiczny							
Ogółem	992	54 553	9 110	15 995	96 911	49 099	971
Gazownie	102	2 417	842	777	5 817	3 151	37
Koksownie	9	2 503	190	832	8 104	1 428	63
Rafinerie nafty i gazolin.	57	3 573	558	1 071	7 672	3 626	126
Fabr. zapalek	4	676	55	140	766	433	28
Fabr. przędzy sztucz. jedw.	3	7 417	340	2 336	12 994	3 955	60
Fabr. materiałów wybuch.	8	3 809	596	1 087	6 653	3 271	21
Fabr. barwników	8	1 242	317	336	2 086	2 438	27
Fabr. nawozów sztucznych	17	4 122	798	1 255	10 831	6 216	80
Fabr. gazów technicznych	23	420	166	123	1 124	786	7,5
Fabr. farb, lakierów, emalii	65	1 630	364	475	2 304	1 603	36
Fabr. wyrobów gumowych	47	8 600	926	2 342	9 732	3 960	72
Fabr. papy dachowej	69	715	143	188	931	415	23
Fabr. przetw. tłuszczow.	173	3 777	1 090	1 051	5 911	4 213	148
w tym:							
olejarnie	54	1 146	185	314	1 964	681	63
fabr. mydła i świec	87	1 947	781	542	2 788	3 031	69
Fabr. wyrobów farmaceut.	69	2 061	703	607	2 685	3 388	34
Fabr. wyrobów kosmetycz.	66	1 034	422	308	1 174	1 604	20
Fabr. wyrobów farmaceut. i kosmetycznych	13	488	172	146	485	573	6,3
Przemysł włókienniczy							
Ogółem	2 384	157 067	6 617	40 897	217 907	46 416	1260
Zakłady wielooddziałowe	129	72 740	3 667	19 789	112 865	24 402	545
Przedziałnie	139	25 164	1 135	5 927	29 187	7 017	209
Tkalnie	949	27 403	1 531	6 939	35 364	6 112	276
Fabr. wyrobów dzianych	445	9 417	649	2 464	12 720	2 071	75
Fabryki i wykończalnie	171	8 328	690	2 125	11 857	3 307	52
Fabr. waty	48	1 156	94	257	962	271	11
Fabr. i nawijalnie nici	32	1 455	104	403	1 984	451	15
Fabr. koronek i firanek	58	1 443	128	392	1 743	488	12
Fabr. dywanów, kilimów i gobelinów	104	1 723	105	416	1 508	352	9,2
Sznuclerstwo i pasmant.	72	2 448	170	650	3 109	532	15
Fabr. powrozów	34	1 385	95	373	1 655	352	11
Fabr. stożków i kapeluszy	8	1 791	115	514	2 245	491	14
Szarpownie	29	495	17	121	605	53	2,2
Skręcalnie	43	790	35	205	790	72	2,1

TABL. 15. ZATRUDNIENIE, WYPŁATY I OBRÓT W ZAKŁADACH PRZEMYSŁU PRZETWÓRCZEGO I-VII KATEGORII W 1937 R. (c. d.)

Ważniejsze rodzaje przemysłu	Zakłady czynne	Zatrudnieni pracownicy najemni		Przepracowane robotniko-dni w tys.	Wypłaty brutto pracownikom najemnym		Sumy obrotu ^b w mil. zł
		fizyczna	umysłowi		fizycznym	umysłowym	
	w ciągu roku	w dniu 31.XII		w ciągu roku			
Przemysł papierienny							
Ogółem	294	17 328	1 439	4 975	25 833	7 458	196
Papiernie	58	10 562	850	3 177	18 291	4 857	140
Fabr. wyrobów z papieru	236	6 766	589	1 798	7 542	2 601	56
Fabr. tapet	5	480	95	124	792	711	5,0
Fabr. gilz i bibulek papierosowych	40	1 875	189	487	2 799	814	23
Fabr. in. wyrob. z papieru	191	4 411	305	1 187	3 951	1 076	28
Przemysł skórzany							
Ogółem	474	10 383	855	2 735	14 940	2 997	161
Barbarnie	306	7 313	564	1 941	11 055	2 128	130
Fabr. pasów	16	454	56	122	672	198	8,3
Fabr. rymarskie i siodł.	23	436	27	124	796	73	5,3
Szczeciarnie	19	211	2	34	73	6	2,3
Fabr. galanterii skórzanej	20	248	13	65	210	40	1,7
Wyprawialnie i farb. futer	41	897	108	248	1 274	333	8,3
Fabr. szczotek i pędzli	30	660	67	173	723	190	3,8
Przemysł drzewny							
Ogółem	2 581	68 146	3 979	18 324	56 484	9 788	349
Tartaki	1 554	41 741	2 683	10 920	30 921	6 143	219
Fabr. mebli giętych	36	4 233	173	1 189	3 683	433	12
Fabr. dykt i fornirów	35	7 790	449	2 082	6 563	1 446	46
Fabr. mebli zwykłych	245	4 174	168	1 200	4 869	462	18
Koszykarstwo i wikliniar.	61	837	18	224	461	31	4,1
Bednarstwo	35	604	27	166	564	97	2,9
Wolarstwo	268	3 091	110	894	4 113	243	17
Fabr. wyrobów korkowych	17	716	67	210	767	292	4,9
Fabr. skrzyń	40	922	28	256	715	48	5,4
Fabr. deszczutek i tafli posadzkowych	17	364	27	103	363	63	2,9
Przemysł spożywczy							
Ogółem	9 342	86 461	11 243	24 500	103 150	39 013	1 601
Młyny	5 867	19 445	2 106	5 026	15 983	4 594	.
w tym I-V kategorii	798	10 260	1 832	2 840	10 254	4 241	492
Mekarnie	451	4 933	269	1 414	7 328	658	74
Fabr. makaronu	15	305	37	84	236	116	3,0
Przemysł cukierniczy	306	9 842	1 053	2 740	9 818	3 064	108
w tym:							
piekarnie cukiernicze	89	1 120	93	370	1 640	249	15
Fabr. czekolady i cukierków	178	7 878	867	2 146	7 562	2 633	85
Zakłady przetworów ziemniaczanych ^c	80	1 440	178	395	1 280	505	16
Cukrownie ^c	60	17 451	1 377	5 484	20 398	1 032	227
Łożdzownie	16	754	174	225	1 050	1 086	19
Wierzelnie rolnicze ^c	1 376	2 442	1 259	739	1 327	2 180	32

a-b Ob. uwagi a-b na str. 134. c Rok gospodarczy 1936/37.

(dok. str. 138)

TABL. 15. ZATRUDNIENIE, WYPŁATY I OBRÓT W ZAKŁADACH PRZEMYSŁU PRZETWÓRCZEGO I-VII KATEGORII W 1937 R. (dok.)

Ważniejsze rodzaje przemysłu	Zakłady czynne	Zatrudnieni pracownicy najemni		Przepracowane robotnikodni w tys.	Wypłaty brutto pracownikom najemnym		Sumy obrót w mil. zł
		fizyczn ^a	umysłowi		fizycznym	umysłowym	
	w ciągu roku	w dnju 31.XII	w tys. złotych		w ciągu roku		
Przemysł spożywczy (dok.)							
Gorzelnie przemysłowe, rektyfikacje spirytusu	43	1 155	240	322	2 540	1 033	120
Fabr. wódek gatunkowych	78	949	385	278	989	1 114	35
Fabr. win i miodosytnie	100	289	59	81	224	136	3
Browary i słodownie	165	4 980	911	1 383	7 018	4 221	68
Fabr. cykorii, surogatów kawy i palarnie kawy	22	1 044	352	296	1 245	1 192	20
Przemysł przetw. mięsny w tym bekoniarnie	253	5 486	780	1 589	7 904	2 618	177
Mleczarnie	28	2 386	299	709	3 886	1 316	83
Wędzarnie ryb	213	2 033	573	676	1 724	1 468	82
Suszarnie owoców	31	348	49	83	270	81	5
Fabr. konserw	17	207	17	217	220	88	1
Fabr. octu i musztardy	100	3 024	357	837	3 510	1 185	78
Fabr. octu i musztardy	36	326	92	97	397	204	4
Wytwórnice napojów bezalkoholowych	60	572	75	159	723	150	5
Fabr. wyrobów tytoniowych	14	7 077	424	1 709	16 668	1 800	.
Zakłady uprawy tytoniu	11	1 774	238	498	1 507	693	.
Przemysł odzieżowy							
Ogółem	1 554	17 129	1 373	4 456	18 347	3 720	147
Krawiectwo	590	5 125	397	1 348	5 842	923	48
Bielizniarstwo	159	1 533	67	405	1 285	290	12
Kapelusznictwo	82	596	38	160	490	44	3,7
Czapkarstwo	18	84	6	19	56	7	1,0
Pralnie i farbiarnie	82	1 854	167	468	1 745	340	6,4
Wyrób galanterii	130	3 123	169	804	2 600	701	15
Kuśnierstwo	82	770	108	213	1 344	332	12
Obuwnictwo mechaniczne	39	2 170	293	547	3 279	874	22
Obuwnictwo ręczne	319	1 492	74	394	1 368	112	16
Przemysł zabawkarski							
Ogółem	28	398	31	104	282	27	1,6
Przemysł poligraficzny							
Ogółem	677	14 145	1 409	4 134	27 827	5 518	96
Drukarnie	497	11 236	1 121	3 310	23 849	4 639	75
Litografie	43	1 014	96	293	1 690	404	8,0
Cynkografie	20	200	17	61	475	37	1,1
Introligatornie	86	1 375	89	381	1 265	174	7,4
Przemysł budowlany							
Ogółem	2 019	50 253	2 866	13 739	73 209	9 864	.
Budownictwo naziemne budynkowe	1 600	35 524	1 617	9 612	52 852	5 145	.
Instalacje	225	4 742	871	1 397	8 200	2 930	.

a-b Ob. uwagi a-b na str. 134.

TABL. 16. PRODUKCJA WAŻNIEJSZYCH ARTYKUŁÓW PRZEMYSŁOWYCH W ZAKŁADACH PRZEMYSŁU PRZETWÓRCZEGO I-VII KATEGORII

Artykuły	Ilość				Wartość ^a w mil. zł		
	Jed- nostka	1929	1934	1937	1938	1937	1938
Przemysł mineralny							
Cegła zwykła	mil. szt.	1592	1258	1848	.	67	.
Klinkier budowlany*	mil. szt.	.	1,3	4,1	.	0,6	.
Klinkier drogowy*	mil. szt.	.	17	21	.	2,5	.
Kafle zwykłe	mil. szt.	17	15	23	.	6,7	.
Dachówka zwykła	mil. szt.	65	35	45	.	3,3	.
Cegła, płytki i kształtki szamotowe*	tys. t	82	73	124	124	13	13
Cegła, płytki i kształtki dynamiczne*	tys. t	.	14	29	32	4,4	5,2
Cement portlandzki*	tys. t	1008	721	1289	1719	44	.
Wapno	tys. t	896	531	769	.	15	.
Porcelana*	tys. t	4,5	3,3	5,0	5,8	11	12
Fajans*	tys. t	11	10	13	12	8,8	8,1
Wyroby kamionkowe	tys. t	9,5	11	16	14	5,5	5,2
Szkło taflowe*	tys. t	26	24	28	25	11	11
Naczynia szklane*	tys. t	101	36	74	.	26	.
w tym butelki monopolowe*	tys. t	.	23	50	49	16	18
Szkło oświetleniowe*	tys. t	.	2,0	2,1	.	2,7	.
Szkło stołowo-galanteryjne*	tys. t	.	11	10	11	9,3	10
Przemysł metalowy							
Surówka*	tys. t	706	382	720	880	102	.
Stal*	tys. t	1377	856	1468	1441	.	.
Żeliwo*	tys. t	195	118	205	.	105	.
w tym żeliwo kowalne*	tys. t	.	1,2	5,4	.	7,4	.
Żelazo gorąco walcowane*	tys. t	962	614	1086	1075	337	.
Rury bez szwu i spawane (z półwytworu)*	tys. t	124	53	81	80	58	.
Wyroby żelazne walcowane i ciągnięte na zimno*	tys. t	.	73	121	.	58	.
w tym drut*	tys. t	.	53	80	83	36	32
Odlewy z metali	tys. t	.	3,3	5,4	.	19	.
Wyroby walcowane i ciągnięte z metali nieżelaznych*	tys. t	.	26	38	41	60	57
w tym: z miedzi*	tys. t	.	5,6	5,6	9,6	15	20
w tym: drut*	tys. t	.	3,7	2,7	6,0	6,0	11
blacha*	tys. t	.	1,2	0,9	1,8	2,4	4,6
z mosiądzu*	tys. t	.	5,8	9,9	8,1	21	20
w tym blacha*	tys. t	.	3,4	2,7	2,0	6,4	4,5
z cynku*	tys. t	23	13	18	21	12	10
w tym blacha*	tys. t	23	13	18	21	12	9,9
Blacha żelazna cynkowana*	tys. t	43	20	26	30	18	21
Gwoździe druciane żelazne*	tys. t	27	27	38	37	17	17
Śruby i nity żelazne	tys. t	25	13	21	23	21	23
Naczynia blaszane emaliowane i cynkowane*	tys. t	.	9,5	16	16	27	24
Łózka metalowe	tys. szt.	145	43	59	88	2,1	3,0

^a Obliczona według cen sprzedaży.

U w a g a. W produkcji artykułów oznaczonych gwiazdką nie odgrywają roli lub odgrywają rolę nieznaczną zakłady VIII kategorii oraz produkcja chałupnicza. Pozycje te obejmują więc całą lub prawie całą produkcję danego wyrobu.

TABL. 16. PRODUKCJA WAŻNIEJSZYCH ARTYKUŁÓW PRZEMYSŁOWYCH W ZAKŁADACH PRZEMYSŁU PRZETWÓRCZEGO I-VII KATEGORII (c. d.)

Artykuły	Ilość				Wartość w mil. zł		
	Jednostka	1929	1934	1937	1938	1937	1938
Przemysł metalowy (dok.)							
Kotły parowe*	t	.	1 538	4 056	3 785	8,3	7,4
Silniki spalinowe (oprócz samolotowych, samochodowych i motocyklowych)*	{ t KM	1 044 12 231	179 4 449	494 63 955	516 30 421	4,8	3,8
Pompy*	t	815	390	893	853	3,4	2,9
Obrabiarki do drzewa i metali*	t	.	783	1 776	1 936	8,6	10
Maszyny i narzędzia rolnicze	t	40 047	2 992	21 205	21 894	15	18
w tym: pługi konne	szt.	51 037	10 371	33 121	41 763	1,1	1,2
brony konne	szt.	99 130	3 059	28 986	28 699	0,9	0,9
młocarnie	szt.	15 396	1 075	9 578	10 407	2,4	2,9
wialnie, młynki	szt.	23 693	1 570	8 059	9 438	0,8	0,9
Maszyny włókiennicze*	t	.	2 617	4 348	.	11	.
Parowozy normalnotorowe*	szt.	165	32	32	28	11	11
Wagony kolejowe normalnotorowe:							
motorowe*	szt.	—	8	19	10	3,6	1,6
towarowe*	szt.	3 456	423	295	569	5,2	11
Ramy rowerowe	szt.	.	57 683	291 503	.	4,6	.
Wagi pomostowe przenośne	szt.	29 647	4 474	27 445	.	1,0	.
Fortepiany i pianina*	szt.	2 472	321	708	479	1,0	0,9
Przemysł elektrotechniczny							
Maszyny elektryczne*	{ szt. t	11 730 1 627	10 321 759	.	1 724 2 470	9,5	14
Akumulatory i części	t	.	1 336	1 799	1 785	5,7	5,4
Ogniwa i części*	t	.	1 592	1 872	3 381	4,7	7,4
Liczniki energii elektrycznej*	t	.	106	196	264	3,1	3,9
Rury izolacyjne i części*	t	.	1 115	963	973	1,1	1,0
Przyrządy elektryczne domowego użytku	t	.	144	409	631	2,7	3,2
Żarówki elektryczne*	tys. szt.	5 544	6 292	11 127	11 915	9,8	11
Aparaty telefoniczne i centrali*	t	.	60	82	353	3,5	5,7
Przewodniki izolowane nie obolowione*	t	.	1 152	2 638	3 587	12	15
Przewodniki obolowione*	t	.	2 716	7 999	8 752	21	27
Odbiorniki radiowe:							
detektorowe	tys. szt.	13	40	31	36	0,9	0,9
lampowe	tys. szt.	.	39	145	142	27	29
Przemysł chemiczny							
Gaz świetlny*	mil. m ³	246	144	163	.	33	.
Koks*	tys. t	2123	1509	2 328	.	59	.
Benzol oczyszczony*	tys. t	14	14	22	29	9,5	12
Terpentyna oczyszczona	tys. t	1,8	2,0	3,4	.	2,7	.
Barwniki	tys. t	0,9	2,0	2,0	2,0	18	22
Przedza jedwabiu sztucznego*	tys. t	2,7	4,4	6,5	6,2	60	59
Siarczan amonowy*	tys. t	54	59	63	68	7,4	8,4
Azotan amonowy*	tys. t	5,6	3,2	2,9	4,3	2,7	3,8
Saletra wapniowa*	tys. t	0,05	35	57	83	15	19
Saletra sodowa*	tys. t	0,7	6,4	7,3	5,6	2,5	1,9
Saletrzak*	tys. t	—	11	19	16	4,4	3,5

a. Obliczona według cen sprzedaży.

U w a g a. Ob. uwagę na str. 139.

(c. d. str. 141)

TABL. 16. PRODUKCJA WAŻNIEJSZYCH ARTYKUŁÓW PRZEMYSŁOWYCH W ZAKŁADACH PRZEMYSŁU PRZETWÓRCZEGO I-VII KATEGORII (c. d.)

Artykuły	Jed- nostka	Ilość				Wartość w mil. zł	
		1929	1934	1937	1938	1937	1938
Przemysł chemiczny (dok.)							
Azotniak*	tys. t	163	33	68	80	16	20
Nitrofos*	tys. t	15	2,9	2,1	—	0,5	—
Superfosfat mineralny*	tys. t	304	94	163	.	16	.
Kwas siarkowy w przeliczeniu na 50° Bé*	tys. t	373	223	289	.	11	.
Soda amoniakalna*	tys. t	100	92	130	87	25	18
Soda żrąca*	tys. t	17	19	22	30	10	14
Soda krystaliczna	tys. t	11	9,4	9,5	10	1,1	1,1
Szczepionki, surowice, zastrzyki	tys. t	0,05	0,07	0,1	.	7,2	.
Oleje roślinne	tys. t	.	50	36	.	49	.
Mydła zwykłe i techniczne ^b	tys. t	37	44	53	.	62	.
Mydła toaletowe ^b	tys. t	2,2	2,1	2,4	.	7,6	.
Biel cynkowa	tys. t	6,9	8,5	13	17	8,6	8,4
Ultramaryna*	tys. t	1,2	1,6	1,9	1,9	4,3	4,5
Lakiery	tys. t	2,1	1,8	2,9	.	9,6	.
Pasty do obuwia	tys. t	2,0	2,7	3,2	3,5	9,7	11
Ekstrakty garbarskie	tys. t	3,0	3,9	5,3	5,9	3,9	4,7
Przemysł włókienniczy							
Przędza ^c	tys. q	1 293	1 164	1 381	.	569	.
w tym:							
bawelniana cienkoprzędna*	tys. q	505	552	588	643	248	254
odpawkowa bawelniana	tys. q	164	143	187	.	40	.
wełniana*	tys. q	298	264	342	.	212	.
w tym czesankowa*	tys. q	110	97	101	.	127	.
lniana*	tys. q	17	44	81	.	32	.
jutowa*	tys. q	295	143	140	148	18	18
Tkaniny	tys. q	912	729	953	.	751	.
w tym:							
bawelniane i odpawkowo ba- wełniane	tys. q	444	331	515	.	343	.
wełniane i półwełniane	tys. q	191	145	209	.	266	.
jedwabne i półjedwabne na- turalne i sztuczne	tys. q	14	18	28	.	63	.
lniane	tys. q	13	33	58	.	37	.
jutowe i worki jutowe	tys. q	249	120	118	119	21	23
Wyroby dziane	tys. kg	1 163	1 855	1 909	.	21	.
Bielizna trykotażowa	tys. kg	1 088	1 098	1 198	.	17	.
Pończochy i skarpetki	tys. tuz.	2 569	2 221	2 627	.	38	.
Bekawiczki	tys. tuz.	.	286	167	.	3,1	.
Art. pasmant. i szmuklerskie	tys. kg	771	802	1 097	.	15	.
Stożki do kapeluszy*	tys. szt.	4 690	3 817	6 753	.	9,5	.
Dywany, kilimy, gobeliny i chodniki	tys. kg	1 372	1 085	1 582	.	11	.
Artykuły powroźnicze	tys. kg	3 029	2 756	3 435	.	11	.
Koronki i firanki	tys. kg	436	461	621	.	11	.
Nici	tys. kg	540	739	1 343	1 029	19	15
Wata	tys. kg	1 721	1 388	2 343	.	4,9	.
Watolina	tys. m	1 298	1 525	2 565	.	4,5	.

a Oliczona według cen sprzedaży. b Produkcja w zakładach I — VIII kato-
gorii. c Bez przędzy jedwabiu sztucznego. Przędza jedwabiu sztucznego, ob-
rzemysł chemiczny na str. 140.

U w a g a. Ob. uwagę na str. 139.

(dok. str. 142)

TABL. 16. PRODUKCJA WAŻNIEJSZYCH ARTYKUŁÓW PRZEMYSŁOWYCH W ZAKŁADACH PRZEMYSŁU PRZETWÓRCZEGO I-VII KATEGORII (dok.)

Artykuły	Jed- nostka	Ilość				Wartość w mil. zł	
		1929	1934	1937	1938	1937	1938
Przemysł papierniczy							
Miazga drzewna*	tys. t	45	51	81	78	13	13
Celuloza siarczynowa*	tys. t	.	55	72	87	26	28
Celuloza sodowa*	tys. t	.	17	21	22	6,0	4,9
Tektura*	tys. t	37	33	44	42	17	17
w tym surowa* (do wyrobu pa- py dachowej)	tys. t	.	8,2	13	13	5,0	4,6
Papier*	tys. t	128	136	195	205	109	116
w tym: gazetowy*	tys. t	21	29	35	.	12	.
pakowy*	tys. t	48	50	63	69	27	32
drukowy*	tys. t	22	18	30	.	14	.
piśmienny*	tys. t	.	21	25	25	17	18
bibułka*	tys. t	.	3,4	4,4	.	12	.
Tapety*	tys. rol	4 216	3 275	3 457	.	2,4	.
Gilzy papierosowe	mil. szt.	.	5 163	10 291	.	16	.
Przemysł skórzany							
Skóry podeszwowe*	t	11 563	15 790	22 107	23 604	87	87
Krupony pasowe*	t	159	362	580	624	3,8	4,4
Blanki paskowe i rymarskie*	t	385	499	527	423	3,6	2,9
Faledry i juchty	t	948	1 090	1 005	.	7,0	.
Bułki	tys. m ²	490	610	1 074	.	14	.
Skóry cielece*	tys. m ²	727	1 026	1 125	1 323	19	22
Skóry końskie ^b	tys. m ²	248	336	429	.	4,2	.
Lakiery*	tys. m ²	22	108	58	98	1,0	1,5
Skóry baranie*	tys. szt.	524	726	707	814	4,0	4,3
Szczecina	t	214	241	164	123	2,1	2,0
Przemysł obuwniczy mechaniczny							
Obuwie skórzane	tys. par	1 735	2 289	2 187	2 800	22	27
Obuwie gumowe*	tys. par	6 687	5 195	3 276	2 863	7,7	7,9
Śniegowce*	tys. par	1 741	2 660	2 393	2 371	12	12
Kalosze*	tys. par	2 136	1 796	2 621	2 743	7,8	7,9
Przemysł drzewny							
Bale	tys. m ³	696	1 054	1 198	.	73	.
Deski	tys. m ³	2 663	2 411	2 936	.	174	.
Kantówka	tys. m ³	346	339	406	.	24	.
Fryzy	tys. m ³	52	36	79	.	11	.
Łaty	tys. m ³	.	46	50	.	3,2	.
Dykty*	tys. m ³	96	113	192	165	42	37
Forniry*	tys. m ³	5 151	4 624	8 484	.	5,2	.
Wełna drzewna*	t	7 972	4 826	8 115	.	0,9	.
Mebłe gięte*	tys. szt.	2 508	1 303	2 002	1 764	11	9,4
w tym krzesła*	tys. szt.	2 240	1 144	1 728	1 532	8,6	7,7
Deszczulki i tafle posadzkowe	tys. m ²	.	820	1 566	.	9,2	.
Ćwieki drewniane do obuwia	t	.	720	900	874	1,0	0,9
Przemysł spożywczy							
Piwo*	tys. hl	2 786	1 172	1 407	1 502	69 *	.
Mączka ziemniaczana ^c *	tys. q	246	232	316	.	8,7	.
Syrop ziemniaczany ^c *	tys. q	139	118	128	.	5,5	.
Konserwy	tys. q	164	241	704	.	110	.
Wina owocowe	tys. hl	34	5,4	18	.	3,1	.
Miody do picia	tys. hl	13	6,6	8,1	.	1,2	.

a Obliczona według cen sprzedaży. b Bez towaru hamburskiego. c Lata gospodarcze.

U w a g a. Ob. uwaga na str. 139.

TABL. 17. PRZEMIAŁ ZBOŻA W MŁYNACH I-VII KATEGORII

Lata Województwa	Pszeni- nica	Zyto	Jęcz- mień	Inne zboża	Województwa	Pszeni- nica	Zyto	Jęcz- mień	Inne zboża
	w tysiącach ton					w tysiącach ton			
Polska . 1929	951	1 973	182	.	Lubelskie .	178	161	35	22
1930	986	2 224	192	.	Białostockie .	19	80	10	8,6
1931	1 103	2 071	196	177	Wileńskie .	13	86	18	22
1932	1 038	1 915	225	214	Nowogródzkie .	7,2	74	15	17
1933	1 038	2 159	253	222	Poleskie . . .	5,3	56	5,8	3,2
1934	1 140	2 271	243	231	Wołyńskie . .	212	144	38	19
1935	1 328	2 391	240	243	Poznańskie .	105	482	11	25
1936	1 268	2 515	224	241	Pomorskie . .	103	264	16	33
1937	1 234	2 390	244	246	Śląskie	13	64	0,8	1,7
M.st. Warszawa	6,7	32	3,2	2,8	Krakowskie . .	77	72	6,1	1,2
Warszawskie . .	62	208	9,7	12	Lwowskie . . .	100	107	17	10
Łódzkie	95	267	4,6	8,1	Stanisławów . .	66	56	7,3	19
Kieleckie . . .	51	146	14	9,1	Tarnopolskie .	121	91	32	32

TABL. 18. PRODUKCJA CUKRU
A. Polska. Poszczególne lata (kampanie)

Wyszczególnienie	1913— —1914	1920— —1921	1924— —1925	1927— —1928	1930— —1931	1933— —1934	1936— —1937	1937— —1938	1938— —1939
Cukrownie czynne	86	63	75	72	69	62	60	61	61
Przerobione bu- raki w tys. q	44 688	11 248	30 761	35 328	46 330	18 523	25 732	32 269	31 471
Produkcja w tys. q:									
rafinada	1 367	.	498	644	631	277	243	270	269
kryształ	583	.	2 776	3 295	4 858	2 241	3 692	4 454	4 475
cukier żółty (surowy)	4 182	.	1 274	1 237	1 658	645	207	372	188
ogółem w war- tości cukru bia- łego	5 714	1 523	4 421	5 052	6 981	3 099	4 121	5 059	4 913

B. Województwa. Kampania 1938/39

Województwa	Cu- krownie czynne	Przere- bione buraki	Produkcja			
			rafina- da	kryształ	cukier żółty (surowy)	ogółem w wart. cukru białego
w tys. q						
Polska	61	31 471	269	4 475	188	4 913
Warszawskie	9	3 303	7	516	1	524
Łódzkie	5	2 263	56	294	—	350
Kieleckie	3	1 215	6	186	—	192
Lubelskie	7	3 097	39	456	—	495
Wołyńskie	4	1 312	—	207	1	208
Poznańskie	13	8 081	19	1 186	59	1 258
Pomorskie	15	9 235	4	1 322	126	1 439
Śląskie	1	389	26	32	—	58
Lwowskie	2	1 616	112	129	1	242
Stanisławowskie	1	550	—	80	—	80
Tarnopolskie	1	410	—	67	—	67

TABL. 19. PRODUKCJA SPIRYTUSU
A. Polska. Poszczególne lata (kampanie)

Wyszczególnienie	1909- -1910	1924- -1925	1927- -1928	1930- -1931	1933- -1934	1934- -1935	1936- -1937	1937- -1938
Liczba czynnych gorzelni								
Ogółem	2 466	1 282	1 401	1 486	1 324	1 338	1 396	1 403
w tym: gorzelnie rolnicze	2 433	1 231	1 362	1 459	1 301	1 317	1 377	1 382
gorzelnie melasowe	.	26	12	5	5	6	6	7
Produkcja spirytusu 100° w tysiącach l								
Ogółem	259554	72 098	66 280	66 360	45 036	59 816	77 782	85 965
w tym: gorzelnie rolnicze	253563	65 590	59 061	60 030	40 594	50 934	68 051	76 322
gorzelnie melasowe	.	4 151	5 346	5 456	4 102	8 586	9 643	9 543
Zużycie surowców w tysiącach q								
Ziemniaki	.	.	5 236	5 439	2 767	4 622	6 121	6 639
Melasa	.	.	378	339	225	367	364	348
Inne	.	.	156	164	481	206	233	190

B. Województwa. Kampania 1937/38

Województwa	Liczba czynnych gorzelni			Produkcja spirytusu 100°			Zużycie surowców		
	Ogółem	w tym		Ogółem	w tym		Ziemniaki	Melasa	Inne
		rolnicze	melasowe		rolnicze	melasowe			
				w tys. l			w tys. q		
Polska	1 403	1 382	7	85 965	76 322	9 543	6 639	348	190
M. st. Warszawa	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Warszawskie	95	93	2	8 387	8 452	2 935	444	100	10
Łódzkie	54	53	1	2 684	2 316	368	196	12	5,1
Kieleckie	39	39	—	2 298	2 298	—	190	0,5	4,8
Lubelskie	81	78	2	7 446	3 632	3 803	303	129	9,0
Białostockie	21	21	—	1 327	1 327	—	101	—	2,3
Wilenskie	23	23	—	1 161	1 161	—	93	—	2,3
Nowogródzkie	25	25	—	1 338	1 338	—	104	—	2,6
Poleskie	16	16	—	767	767	—	61	—	1,5
Wołyńskie	12	12	—	752	752	—	62	—	1,6
Poznańskie	421	417	—	31 678	31 665	—	2 781	16	77
Pomorskie	212	210	—	12 308	12 293	—	1 084	3,9	28
Śląskie	32	31	—	638	625	—	58	—	2,8
Krakowskie	49	42	1	1 889	827	1 014	78	36	10
Lwowskie	155	154	1	6 898	5 475	1 423	498	49	16
Stanisławowskie	42	42	—	1 062	1 082	—	106	0,2	2,4
Tarnopolskie	126	126	—	5 332	5 332	—	480	0,8	14

TABL. 20. PRODUKCJA ZAPALEK

Lata	Liczba zakładów czynnych	Zatrudnieni robotnicy	Produkcja w milionach sztuk	Lata	Liczba zakładów czynnych	Zatrudnieni robotnicy	Produkcja w milionach sztuk
	Stan w dn. 31.XII				Stan w dn. 31.XII		
1924	19	2 814	33 370	1931	6	2 185	36 066
1925	16	2 129	40 314	1932	5	1 010	25 966
1926	10	2 226	48 687	1933	4	777	17 524
1927	10	2 241	39 877	1934	4	778	14 617
1928	10	2 324	44 726	1935	4	592	15 901
1929	10	2 685	50 522	1936	4	796	15 862
1930	9	2 376	52 628	1937	4	818	15 014
				1938	4	805	18 450

TABL. 21. PRODUKCJA CYGAR, PAPIEROSÓW I TYTONIU

Wyszczególnienie	1925 ^a	1926 ^b	1927- -1928 ^c	1930- -1931 ^c	1933- -1934 ^c	1936- -1937 ^c	1937- -1938 ^c	1938- -1939 ^c
Liczba zakładów czynnych ^d . . .	21	21	21	17	14	14	14	14
Liczba robotników zatrudnionych ^d	.	.	.	10 205	8 127	7 109	7 007	6 740
Zużycie surowca w t: zagranicznego	17 283	21 262	18 916	15 766	11 615	8 209	8 007	7 110
krajowego	473	842	792	3 672	6 781	10 166	11 217	12 502
Produkcja: cygar i cygaretek w mil. szt.	57	84	61	62	32	27	29	34
papierosów w mil. szt.	7 826	8 816	8 745	8 858	8 216	6 627	7 699	9 366
tytoniu w t	11 659	15 010	12 835	12 757	10 498	12 760	12 583	11 480
tabaki w t	392	539	451	.	315	262	253	248

a Rok kalendarzowy. b Okres I.I 1926—31.III 1927 r. c Lata budżetowe. Stan w dn. 31.XII.

TABL. 22. WRZECIONA I KROSNA ZAINSTALOWANE W PRZĘDZALNIACH I TKALNIACH I-VII KATEGORII

Stan w dn. 31.XII

Działy produkcji	1929	1932	1933	1934	1935	1936	1937			
							Ogółem	w zakładach o kat. świadectw przem.		
								I-III	IV-V	VI-VII
w tysiącach										
Wrzeciona										
Ogółem . . .	2698.2	2638.3	2693.1	2714.8	2737.2	2750.7	2830.9	2473.4	324.5	33.0
Bawełniane	1834.0	1809.0	1816.6	1822.9	1870.4	1903.5	1925.5	1822.5	98.0	5.0
Woolniane	813.3	772.7	822.5	826.0	798.7	778.1	826.2	574.8	223.4	28.0
Lniane	18.1	22.2	21.4	33.3	36.5	37.5	43.3	40.8	2.5	—
Łutowy	29.4	29.7	28.7	28.7	26.6	26.7	27.2	27.2	—	—
Konopny	3.4	4.7	3.9	3.9	4.4	4.3	4.3	4.3	—	—
Łedwabny	.	.	.	.	0.6	0.6	4.4	3.8	0.6	—
Krosna										
Ogółem . . .	70.3	68.7	66.9	65.6	66.6	66.1	64.0	38.7	18.4	6.9
Bawełniane	47.6	47.2	46.9	46.2	47.1	46.6	46.2	32.6	10.0	3.6
Woolniane	17.7	15.3	14.2	13.9	13.6	13.7	11.5	2.4	6.3	2.8
Lniane	0.6	1.5	1.7	1.7	1.7	1.8	2.1	1.8	0.2	0.1
Łutowy	1.8	1.6	1.6	1.6	1.7	1.7	1.7	1.7	0.0	0.0
Konopny	0.1	0.2	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	—	—
Łedwabny	2.5	2.9	2.4	2.1	2.4	2.2	2.4	0.1	1.9	0.4

TABL. 23. WRZECIONA W PRZEMYSŁE BAWELNIANYM W NIEKTÓRYCH KRAJACH

Stan w dn. 31.VII

Ważniejsze kraje	1913 ^a	1928	1936	1937	Ważniejsze kraje	1913 ^a	1928	1936	1937
	w tysiącach					w tysiącach			
Ogółem . . .	143 449	165 103	151 705	149 524	Brazylia	1 200	2 610	2 712	2 714
Anglia . . .	55 652	57 136	41 391	38 753	Hiszpania	2 000	1 897	2 070	2 004
St. Zj. Am.	31 505	35 542	28 157	26 983	Belgia . . .	1 492	2 070	2 009	2 004
Japonia . . .	2 300	6 272	10 867	11 880	Polska ^b		1 834 ^c	1 904	1 926
Niemcy . . .	11 186	11 153	10 109	10 236	Szwajcaria	1 398	1 525	1 241	1 269
Z. S. R. R.	7 668	7 311	9 800	10 050	Holandia . .	479	1 111	1 220	1 191
Indie Bryt.	6 084	8 703	9 705	9 876	Kanada . . .	855	1 154	1 110	1 108
Francja . . .	7 400	9 770	9 932	9 783	Meksyk . . .	700	840	862	869
Włochy . . .	4 600	5 189	5 442	5 389	Austria . . .		1 014	773	776
Chiny . . .	1 009	3 504	5 010	5 071	Szwecja . . .	534	649	592	584
Czechosłow.		3 663	3 562	3 445	Portugalia	480	503	466	469
					Węgry . . .		168	304	317

a-b Stan w dn.: a-31.VIII; b-31.XII. c 1929 r.

Źródło: Statistisches Jahrbuch für das Deutsche Reich, Berlin 1938.

TABL. 24. WSKAŹNIKI PRODUKCJI PRZEMYSŁOWEJ W NIEKTÓRYCH KRAJACH
Rok 1928 = 100

Kraje	1926	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938
Wskaźnik produkcji światowej:													
z Z. S. R. R.	89	95	100	106	94	84	74	83	91	102	118	127	119
bez Z. S. R. R.	90	96	100	105	91	79	67	76	82	91	102	109	98
Europa bez Z. S. R. R.	82	97	100	104	95	84	75	80	89	96	105	115	113
Ameryka Płn.	97	95	100	107	87	73	58	69	72	82	95	100	79
Anglia		101	100	106	98	89	88	94	105	112	123	131	123
Belgia	87	94	100	101	90	82	70	73	74	83	88	97	81
Dania		92	100	108	117	108	98	114	126	135	141	147	146
Estonia		91	100	101	99	91	79	82	97	107	121	139	146
Finlandia	81	92	100	98	89	78	81	94	114	122	134	146	146
Francja			100								85	88	82
Grecja	85	94	100	102	105	109	103	112	127	143	142	154	168
Hiszpania			100	112	111	104	99	95	96	97			
Holandia ^d				100	92	84	68	75	78	75	83	107	90
Japonia		92	100	111	106	102	109	126	143	158	168	190	193
Kanada	85	90	100	108	92	77	63	65	79	88	97	108	97
Niemcy	81	101	100	101	87	68	54	62	81	95	108	119	128 ^b
Norwegia	88	90	100	111	112	87	103	104	109	120	132	144	142
Polska			100	102	90	78	64	70	79	85	94	111	119
Rumunia	80	91	100	107	104	109	95	110	133	131	139	141	
Stany Zj. Am.	97	96	100	107	86	73	58	68	72	81	94	99	77
Szwecja ^a				100	103	96	89	91	110	123	135	149	146
Węgry		98	100	102	96	89	79	86	100	113	131	140	136
Włochy			100	109	100	85	73	81	87	102	96	109	108
Z. S. R. R.	70	80	100	126	165	203	231	250	300	369	481	533	591

a. 1929 r. = 100. b łącznie z Austrią.

TABL. 25. PRODUKCJA ŚWIATOWA WAŻNIEJSZYCH ARTYKUŁÓW GÓRNICZYCH, HUTNICZYCH I PRZEMYSŁOWYCH

Artykuły	Jednostka	1913	1928	1932	1933	1934	1935	1936	1937
Węgiel kamienny	mil. t	1 216	1 251	961	1 008	1 104	1 143	1 249	1 310
Węgiel brunatny	mil. t	127	213	164	166	177	188	205	233
Koks ^a	mil. t	108	129	79	90	107	117	130	.
Ropa naftowa	mil. t	54	184	181	197	208	226	246	279
Sól	mil. t	19	28	27	29	30	32	34	.
Rudy antymonu ^b	tys. t	.	31	19	21	24	33	40	.
Rudy chromu	tys. t	.	.	299	409	629	796	1 069	.
Rudy cyny ^b	tys. t	137	181	101	89	124	139	182	211
Rudy cynku ^b	tys. t	1 139	1 595	942	1 194	1 404	1 549	1 715	1 890
Rudy manganu ^b	tys. t	.	1 541	616	883	1 492	2 012	2 548	.
Rudy miedzi ^b	tys. t	990	1 718	917	1 039	1 291	1 497	1 724	2 337
Rudy ołowiu ^b	tys. t	1 194	1 636	1 197	1 189	1 323	1 394	1 516	1 676
Rudy molibdenu ^b	t	.	1 676	1 292	3 041	5 001	6 481	9 000	14 900
Rudy tungstenu ^b	t	.	6 283	4 045	6 840	10 409	12 899	14 325	.
Rudy wanadu ^b	t	.	486	629	55	113	411	774	.
Rudy żelaza	mil. t	.	176	76	92	120	143	174	217
Surówka	mil. t	79	89	40	49	63	74	92	104
Stal	mil. t	77	110	51	68	82	99	124	136
Piryty	tys. t	.	7 240	5 530	6 380	6 870	7 760	8 500	.
Bauksyt	tys. t	.	.	1 029	1 123	1 347	1 826	2 906	3 670
Azbest	tys. t	.	362	203	271	298	368	503	.
Aluminium	tys. t	64	240	153	142	170	260	364	493
Cyna	tys. t	133	184	105	97	119	142	181	209
Cynk	tys. t	976	1 401	781	987	1 177	1 335	1 444	1 620
Kadm	t	.	1 458	1 061	1 929	2 383	3 055	3 616	4 400
Magnezyt surowy	tys. t	.	970	697	886	1 166	896 ^c	1 330 ^c	.
Miedź	tys. t	1 030	1 707	933	1 039	1 316	1 524	1 718	2 300
Nikiel	tys. t	31	52	22	46	72	77	88	116
Ółów	tys. t	1 194	1 762	1 165	1 164	1 326	1 391	1 477	1 670
Rtęć	t	4 026	5 139	2 830	2 048	2 552	3 405	3 880	.
Srebro	t	7 058	8 054	5 214	5 275	5 941	6 760	7 590	8 300
Złoto	t	694	600	740	785	840	930	1 030	1 100
Diamenty	tys. kar.	7 000	7 810	6 000	4 060	4 900	6 190	8 240	9 610
Siarka	tys. t	959	2 449	1 399	1 984	1 993	2 200	2 640	3 400
Cement	tys. t	.	72 160	49 310	48 230	57 870	63 020	75 080	.
Samochody	tys. szt.	.	5 239	1 979	2 680	3 722	5 117	5 823	6 336
Sole potasowe w przelicz. na K ₂ O	tys. t	1 343	2 280	1 370	1 690	2 190	2 540	2 650	3 100
Związki azotowe w przelicz. na azot	tys. t	.	1 724	1 585	1 677	1 792	2 070	2 393	2 594
Azotniak	tys. t	190	1 170	850	960	1 060	1 380	1 470	.
Superfosfaty wapniowe	tys. t	12 255	14 800	10 380	12 040	12 930	13 360	14 370	.
Fosforyty naturalne	tys. t	7 194	10 230	7 550	8 740	10 410	11 670	12 800	.
Żużle Thomasa	tys. t	4 501	5 510	2 790	3 380	4 000	4 490	4 960	.
Siaraczka amonu	tys. t	1 361	4 410	3 950	4 015	4 052	4 544	5 213	.
Jedwab sztuczny	tys. t	16	164	235	302	354	421	462	549
Celuloza i miazga drzewna	tys. t	8 485	15 388	14 512	16 282	18 148	19 364	21 563	.
Papier i tektura	tys. t	11 420	21 570	18 920	20 790	22 520	24 310	26 850	29 750

a Koks w koksośniach. b Zawartość metalu w rudach. c Bez Z.S.R.R.

TABL. 26. PRODUKCJA WAŻNIEJSZYCH ARTYKUŁÓW GÓRNICZYCH, HUTNICZYCH I PRZEMYSŁOWYCH W NIEKTÓRYCH KRAJACH

Kraje	1913	1928	1936	1937	Kraje	1913	1928	1936	1937
Węgiel kamienny w milionach ton					Sól w tysiącach ton				
Prod. światowa	1 216	1 251	1 249	1 310	Prod. światowa	19300	28190	34000	.
w tym:					w tym:				
Stany Zj. Am.	517	523	443	448	Stany Zj. Am.	4 369	7 325	8 009	8 384
Anglia	292	241	232	245	Niemcy	2 782	3 726	3 875	4 450
Niemcy	154	164	158	185	Anglia	2 284	1 978	2 878	3 133
Z. S. R. R.	30	36	124	123	Chiny	.	2 440	2 947	.
Francja	44	51	45	44	Francja	1 281	2 115	1 917	2 337
Japonia	21	34	42	44	Z. S. R. R.	1 998	2 336	.	.
Polska	41	41	30	36	Indie Bryt.	1 497	1 540	1 764	.
Belgia	23	28	28	30	Włochy	644	903	1 270	1 555
Indie Bryt.	16	22	21	23	Hiszpania	610	983	.	.
Czechosłow.	14	15	12	17	Polska	.	548	552	590
Zw. Płd.-Afr.	8	13	15	15	Japonia	640	638	482	.
Holandia	2	11	13	14	Kanada	91	272	356	416
Australia	13	12	12	12	Rumunia	335	343	285	324
Kanada	13	12	10	11	Indochiny	175	161	192	142
Hiszpania	4	6	.	.	Indie Holend.	248	280	107	.
Węgiel brunatny w milionach ton					Rudy żelaza w milionach ton				
Prod. światowa	127,1	213,5	205,0	233,0	Prod. światowa	.	175,8	173,6	217,4
w tym:					w tym:				
Niemcy	87,2	165,6	161,4	184,7	Stany Zj. Am.	63,0	64,4	50,5	74,6
Czechosłow.	23,1	20,4	16,1	18,0	Francja	43,1	49,2	33,2	37,8
Węgry	5,5	6,5	7,1	8,1	Z. S. R. R.	10,3	6,1	27,9	.
Jugosławia	2,8	4,7	4,0	4,6	Szwecja	7,5	4,7	11,3	15,0
Kanada	0,2	3,5	3,5	3,3	Anglia	16,3	11,4	12,9	14,4
Austria	2,6	3,3	2,9	3,2	Niemcy	7,3	6,5	7,6	9,8
Polska	0,2	0,1	0,0	0,0	Luksemburg	7,3	7,0	4,9	7,8
					Indie Bryt.	0,4	2,1	2,6	2,9
					Malaje Bryt.	.	0,7	1,7	2,5
					Alger	1,3	2,0	1,9	2,4
					Australia	0,2	0,7	1,9	1,9
					Austria	2,0	1,9	1,0	1,9
					Czechosłow.	1,8	1,9	1,2	1,8
					Hiszpania	10,8	5,8	1,7	.
					Chiny	0,4	1,3	.	.
					Włochy	0,6	0,6	0,9	1,0
					Polska	0,5	0,7	0,5	0,8
					Mandżuria	.	0,7	.	.
Ropa naftowa w milionach ton					Surówka w milionach ton				
Prod. światowa	53,7	183,8	246,5	278,6	Prod. światowa	78,8	88,7	91,6	104,0
w tym:					w tym:				
Stany Zj. Am.	34,0	123,6	148,9	173,0	Stany Zj. Am.	31,5	38,7	31,5	37,7
Z. S. R. R.	9,2	12,3	27,4	27,8	Niemcy	12,3	13,7	15,3	16,0
Wenezuela	.	15,3	22,9	27,7	Z. S. R. R.	4,2	3,4	14,4	14,5
Iran	0,2	5,8	8,3	10,4	Anglia	10,4	6,7	7,8	8,6
Indie Holend.	1,5	4,3	6,4	7,3	Francja	8,9	10,1	6,2	7,9
Rumunia	1,8	4,3	8,7	7,1	Belgia	2,5	3,9	3,2	3,8
Meksyk	3,8	7,6	6,1	6,9	Japonia	2,7	2,8	2,0	2,5
Irak	.	0,1	4,0	4,3	Luksemburg	.	.	.	.
Kolumbia	.	2,8	2,6	2,8	Japonia	0,2	1,1	2,1	2,0
Peru	0,3	1,6	2,3	2,3					
Argentyna	0,0	1,3	2,2	2,3					
Trinidad	0,1	1,1	1,9	2,2					
Indie Bryt.	1,1	1,2	1,3	1,4					
Borneo Bryt.	.	-0,8	0,7	0,8					
Polska	1,1	0,7	0,5	0,5					
Niemcy	0,1	0,1	0,4	0,5					
Japonia	0,3	0,3	0,3	0,4					
Egipt	0,0	0,3	0,2	0,2					

TABL. 26. PRODUKCJA WAŻNIEJSZYCH ARTYKUŁÓW GÓRNICZYCH, HUTNICZYCH I PRZEMYSŁOWYCH W NIEKTÓRYCH KRAJACH (c. d.)

Kraje	1913	1928	1936	1937	Kraje	1913	1928	1936	1937
Surówka w milionach ton (dok.)					Aluminium w tysiącach ton (dok.)				
Indie Bryt.	0,2	1,1	1,6	1,7	Francja	15	26	27	35
Czechosłow.	1,1	1,6	1,1	1,7	Szwajcaria	10	20	13	24
Kanada	1,0	1,1	0,8	1,0	Norwegia	2	25	15	23
Włochy	0,4	0,6	0,8	0,9	Włochy	1	4	16	23
Szwecja	0,7	0,4	0,6	0,7	Anglia	8	10	16	19
Polska	1,1	0,7	0,6	0,7	Japonia	.	.	7	14
Hiszpania	0,4	0,6	0,3	0,1	Cyna w tysiącach ton				
Stal w milionach ton					Prod. światowa 133 184 181 209				
Prod. światowa	76,6	110,0	123,7	135,5	w tym:				
w tym:					Malaje Bryt.	67	102	86	97
Stany Zj. Am.	31,8	52,4	48,5	51,4	Anglia	24	50	35	34
Niemcy	14,3	16,4	18,8	19,8	Holandia	.	.	21	27
Z. S. R. R.	4,2	4,3	16,2	17,8	Indie Holend.	16	14	13	14
Anglia	7,8	8,7	12,0	13,2	Chiny	8	8	11	13
Francja	7,0	9,5	6,7	7,9	Belgia	.	1	5	5
Japonia	0,2	2,0	5,2	5,8	Australia	5	3	3	3
Belgia	2,5	3,9	3,2	3,9	Niemcy	12	5	2	3
Luksemburg	1,3	2,6	2,0	2,5	Japonia	.	1	2	2
Czechosłow.	1,2	2,0	1,6	2,3	Cynk w tysiącach ton				
Włochy	0,9	2,0	2,0	2,1	Prod. światowa	976	1401	1444	1620
Polska	1,7	1,4	1,1	1,5	w tym:				
Kanada	1,1	1,3	1,1	1,4	Stany Zj. Am.	315	547	447	505
Szwecja	0,8	0,6	1,0	1,1	Belgia	204	206	195	220
Indie Bryt.	0,1	0,4	0,9	0,9	Niemcy	111	98	136	163
Hiszpania	0,2	0,8	0,4	0,1	Kanada	3	74	137	144
Wyroby walcowane z żelaza i stali w milionach ton					Polska	192	162	93	107
Stany Zj. Am.	25,2	38,3	34,3	37,4	Australia	4	51	72	71
Niemcy	15,3	12,1	13,5	14,1	Z. S. R. R.	.	2	66	71
Z. S. R. R.	4,0	3,4	12,5	13,0	Anglia	26	56	66	63
Anglia	7,0	7,6	8,9	9,9	Francja	64	93	54	61
Francja	3,6	6,5	4,5	5,2	Japonia	6	19	39	42
Japonia	0,3	1,7	4,7 ^a	.	Norwegia	9	6 ^b	45	41
Belgia	2,2	3,2	2,5	2,8	Włochy	.	11	28	38
Włochy	1,0	1,8	1,7	1,8	Meksyk	.	11	31	34
Luksemburg	0,7	1,7	1,3	1,7	Holandia	24	27	15	31
Polska	1,2	1,0	0,8	1,0	Miedź w tysiącach ton				
Kanada	1,0	1,0	0,9	.	Prod. światowa	1030	1707	1718	2300
Szwecja	0,4	0,4	0,7	0,8	w tym:				
Austria	.	0,5	0,3	0,4	Stany Zj. Am.	604	911	593	830
Aluminium w tysiącach ton					Chile	20	275	245	396
Prod. światowa	64	240	364	493	Rodezja Półn.	1	6	145	212
w tym:					Kanada	19	57	173	211
Stany Zj. Am.	21	96	102	133	Kongo Belg.	7	113	98	150
Niemcy	1	32	97	128	Z. S. R. R.	34	19	83	92
Z. S. R. R.	.	.	38	45	Japonia	67	68	78	88
Kanada	6	25	26	43	Niemcy	42	49	60	65
					Belgia	1	10	59	.
					Meksyk	44	46	28	44

^a Łącznie z Koreą i Mandżurią, ^b 1929 r.

(c. d. str. 150)

TABL. 26. PRODUKCJA WAŻNIEJSZYCH ARTYKUŁÓW GÓRNICZYCH, HUTNICZYCH I PRZEMYSŁOWYCH W NIEKTÓRYCH KRAJACH (c. d.)

Kraje	1913	1928	1936	1937	Kraje	1913	1928	1936	1937
Miedź w tysiącach ton (dok.)					Srebro w tonach (dok.)				
Jugosławia	6	15	39	39	Stany Zj. Am.	2 078	1 800	1 900	2 184
Peru	28	52	33	35	Kanada	991	682	570	706
Hiszpania	31	28	9	10	Peru	299	679	619	528
Anglia	52	20	9	5	Australia		298	382	437
Nikiel w tysiącach ton					Japonia	146	160	304	310
Prod. światowa	31,0	52,1	88,0	115,5	Boliwia	86	175	318	294
w tym:					Niemcy	192	162	204	211
Kanada	22,5	43,9	77,0	102,0	Indie Bryt.	389	230	186	193
Nowa Kaledonia	2,6	5,9	4,9	6,7	Jugosławia	1	9	56	70
Z. S. R. R.			2,0	2,5	Korea	1	2	59	59
Grecja		0,6	1,2	2,0	Zw. Płd.-Afr.	29	32	31	34
Indie Bryt.		0,7	1,3	1,2	Szwecja	2	2	29	29
Norwegia	0,7	0,5	1,3	0,9	Hiszpania	132	79	28	
Stany Zj. Am.	0,2	0,5	0,1	0,2	Indie Holend.	15	63	21	16
Ołów w tysiącach ton					Polska		7	3	2
Prod. światowa	1 194	1 762	1 477	1 670	Złoto w tonach				
w tym:					Prod. światowa	694	600	1 030	1 100
Stany Zj. Am.	420	709	362	424	w tym:				
Australia	116	158	196	229	Zw. Płd.-Afr.	274	322	353	365
Meksyk	56	216	210	224	Z. S. R. R.	40	24	176	185
Kanada	17	137	165	182	Kanada	25	59	117	127
Niemcy	147	87	139	166	Stany Zj. Am.	134	67	118	126
Belgia	51	63	65	94	Australia	69	14	37	43
Indie Bryt.	7	80	74	79	Meksyk	29	22	23	26
Z. S. R. R.		2	51	55	Rodezja Płd.	22	18	25	25
Włochy	22	21	42	39	Japonia	6	10	22	23
Francja	29	23	15	38	Filipiny	1	3	18	21
Hiszpania	199	131	47	30	Korea	5	5	18	19
Tunis		18	21	25	Złote Wybrzeże		5	13	17
Polska	45	37	15	18	Kolumbia	4	4	12	14
Anglia	31	9	14	10	Kongo Belg.	1	4	12	13
Argentyna	1	8	11	9	Indie Bryt.	18	12	10	10
Rtęć w tonach					Chile	1	1	8	10
Prod. światowa	4 026	5 139	3 880		Rumunia		2	5	8
w tym:					Nowa Gwinea		2	7	7
Włochy	1 004	1 988	1 473	2 305	Nowa Zelandia	11	4	5	6
Hiszpania	1 246	2 195	1 226		Szwecja	0	1	5	6
Stany Zj. Am.	688	616	571	569	Brazylia	3	3	4	4
Z. S. R. R.		102	300	300	Afr. Zach. Fr.		0	4	4
Meksyk	166	87	183	170	Francja	3	2	3	2
Czechosłow.		72	65	70	Siarka w tysiącach ton				
Japonia			15	20	Prod. światowa	959	2 449	2 640	3 400
Srebro w tonach					w tym:				
Prod. światowa	7 658	8 054	7 590	8 300	Stany Zj. Am.	499	2 014	2 049	2 786
w tym:					Włochy	385	328	349	339
Meksyk	2 199	3 376	2 409	2 634	Japonia	59	70	198	
					Chile	7	16	26	17
					Hiszpania	7	16		
					Indie Holend.		0	10	13
					Formoza	2	1		

TABL. 26. PRODUKCJA WAŻNIEJSZYCH ARTYKUŁÓW GÓRNICZYCH, HUTNICZYCH I PRZEMYSŁOWYCH W NIEKTÓRYCH KRAJACH (c. d.)

Kraje	1913	1928	1936	1937	Kraje	1913	1928	1936	1937
Cement w tysiącach ton					Sole potasowe w przeliczeniu na K₂O w tysiącach ton (dok.)				
Prod. światowa		72160	75080	.	Francja . . .	58	447	387	503
w tym:					Stany Zj. Am. . .	.	54	224	258
Stany Zj. Am.	15857	30445	19507	20200	Polska . . .	2	58	84	100
Niemcy . . .	6 868	7 713	11689	12605	Hiszpania . . .	.	24	.	.
Anglia . . .	2 923 ^a	4 400	6 700	7 300	Azotniak w tysiącach ton				
Japonia . . .	742	3 841	5 456	6 034	Prod. światowa	190	1170	1 470	.
Z. S. R. R. . .	1 907	1 903	5 845	5 605	w tym:				
Francja . . .	1 930	4 240	4 272	.	Niemcy . . .	49	430	678	603
Włochy . . .	.	3 077	3 859	4 258	Japonia . . .	7	72	203	275
Belgia . . .	.	3 046	2 350	.	Włochy . . .	15	55	204	.
Hiszpania . .	512	1 542	.	.	Francja . . .	12	55	197	.
Czechosłow.	.	809	1 050	1 350	Polska . . .	.	155	29	68
Polska . . .	665	1 098	1 052	1 289	Belgia	.	2 ^b	40	.
Indie Bryt. .	.	568	977	1 142	Saletra sodowa w tysiącach ton				
Argentyna . .	.	233	869	1 010	Chile	2 772	3 165	1 220	1 315
Kanada . . .	1 375	1 759	784	975	Stany Zj. Am. .	.	469 ^b	.	.
Szwecja . . .	390	468	795	876	Francja	.	2 ^b	102	96
Dania	495	779	792	676	Norwegia . . .	.	38	11	35
Szwajcaria .	481	630	.	.	Polska	.	.	5	7
Samochody w tysiącach sztuk					Saletra wapniowa w tysiącach ton				
Prod. światowa		5 239	5 823	6 336	Norwegia . . .	73	173	365	296
w tym:					Francja	.	25	116	147
Stany Zj. Am.	485	4 359	4 454	4 810	Włochy	.	4	59	.
Anglia	34	217	481	493	Polska	.	.	42	57
Niemcy	.	105	302	327	Superfosfaty wapniowe w tysiącach ton				
Kanada	18	242	162	207	Prod. światowa	12255	14800	14370	.
Francja	45	224	203	200	w tym:				
Z. S. R. R. . .	.	1	137	200	Stany Zj. Am.	3 201 ^c	4 071	3 095	4 019
Włochy	.	55	48	57	Japonia	514	926	1 500	1 700
Czechosłow.	.	13	11	14	Francja	1 979	2 265	1 228	1 341
Austria . . .	.	10	6	6	Włochy	972	1 151	1 366	1 333
Kwas siarkowy (100% H₂SO₄) w tysiącach ton					Z. S. R. R. . .	158	149	1 256	.
Stany Zj. Am.	.	4 195	4 327	4 969	Australia . .	521 ^d	885	1 110	.
Japonia . . .	.	440	2 100	2 500	Niemcy	1 845	792	950	.
Niemcy	.	1 555	1 765	2 050	Hiszpania . .	463	895	460	.
Z. S. R. R. . .	.	211	1 208	.	Polska	196	274	113	177
Anglia	.	895	1 008	1 063	Fosforyty naturalne w tysiącach ton				
Włochy	.	704	980	1 051	Prod. światowa	7 194	10230	12800	.
Kanada	.	87	219	256	w tym:				
Polska	.	222	141	189	Stany Zj. Am.	3 161	3 580	3 518	4 329
Szwecja . . .	.	125	148	.					
Sole potasowe w przeliczeniu na K₂O w tysiącach ton									
Prod. światowa	1 343	2 280	2 650	3 100					
w tym:									
Niemcy . . .	1 268	1 691	1 624	1 968					

a 1907 r. b 1929 r. c łącznie z Kanadą. d łącznie z Oceanią.

(dok. str. 152)

TABL. 26. PRODUKCJA WAŻNIEJSZYCH ARTYKUŁÓW GÓRNICZYCH, HUTNICZYCH I PRZEMYSŁOWYCH W NIEKTÓRYCH KRAJACH (dok.)

Kraje	1913	1928	1936	1937	Kraje	1913	1928	1936	1937
Fosforyty naturalne w tysiącach ton (dok.)					Celuloza i miążga drzewna w tysiącach ton (dok.)				
Z.S.R.R.	25	104	3 750	.	Szwecja	1 186	1 900	3 180	3 430
Tunis	2 170	2 789	1 488	1 771	Niemcy	1 484	1 986	2 367	2 564
Maroko Franc.	.	1 268	1 335	1 479	Finlandia	299	896	1 976	2 131
Wyspy Oceanii	545	833	1 185	1 358	Norwegia	668	882	992	1 045
Alger	461	876	531	631	Japonia	76	584	772	837
Polska	.	20	13	.	Z.S.R.R.	211	170	701	.
Żużle Thomasa w tysiącach ton					Papier i tektura w tysiącach ton				
Prod. światowa					Prod. światowa				
w tym:					w tym:				
Niemcy	2 280	1 969	2 277	2 312	Stany Zj. Am. . . .	4 780	9 437	10 265	11 430
Francja	730	1 594	1 053	1 217	Kanada	550	2 585	3 454	3 942
Belgia	655	956	673	.	Niemcy	1 981	2 547	3 149	3 569
Luksemburg	250	598	469	544	Szwecja	333	600	895	978
Anglia	404	222	302	410	Japonia	105	523	814	961
Czechosłow.	.	155	151	160	Z.S.R.R.	350	296	842	.
Polska	164	3	—	—	Finlandia	227	358	653	757
Siarczan amonu w tysiącach ton					Włochy				
Prod. światowa					Norwegia				
w tym:					Austria				
Niemcy	549	2 235	946	1 037	Polska	65	156	210	239
Japonia	8	232	880	.	Belgia	169	181	225	235
Stany Zj. Am.	177	630	544	.	Spirytus w tysiącach hl				
Anglia	439	573	433	520	Stany Zj. Am. . . .	3 659	3 197	3 707	4 218
Francja	75	204	231	327	Niemcy	3 753 ^a	2 806 ^a	3 718	3 659
Holandia	7	30	245	304	Francja	2 954	2 153	4 830	3 556
Belgia	49	136	200	.	Anglia	1 308	897	1 606	1 649
Polska	12	37	61	63	Czechosłow.	.	595	834	1 005
Jedwab sztuczny w tysiącach ton					Polska				
Prod. światowa					Szwecja				
w tym:					Cygara i cygaretki w milionach sztuk				
Japonia	.	7,6	124,0	151,5	Niemcy	8 000	7 008	8 447	8 890
Stany Zj. Am.	0,7	44,1	125,9	141,6	Stany Zj. Am. . . .	8 531	6 877	5 352	.
Niemcy	3,5	22,2	45,4	65,0	Holandia	1 091	1 346 ^c	1 459	1 499
Anglia	5,2	23,6	53,0	54,3	Szwecja	179	180	217	220
Włochy	0,2	26,0	39,0	48,3	Polska	.	74	27	29
Francja	2,9	13,6	25,0	33,0	Papierosy w miliardach sztuk				
Holandia	.	6,8	9,5	10,8	Stany Zj. Am. . . .	15,6	105,9	158,9	.
Belgia	2,9	6,6	6,5	7,8	Niemcy	12,4	32,6	38,6	42,4
Kanada	.	1,6	6,2	7,5	Polska	.	10,3	6,6	7,7
Z.S.R.R.	.	0,2	6,2	7,0	Austria	2,0	4,7	4,4	.
Polska	.	2,4	5,3	6,5	Holandia	2,1	3,2 ^c	4,0	4,3
Celuloza i miążga drzewna w tysiącach ton					Szwecja				
Prod. światowa					Papierosy w miliardach sztuk				
w tym:					Stany Zj. Am. . . .				
Stany Zj. Am.	2 657	4 092	5 160	5 754	Niemcy	12,4	32,6	38,6	42,4
Kanada	763	3 193	4 029	4 664	Polska	.	10,3	6,6	7,7
Bez Saary.					Austria				
Lata 1909—1910.					Holandia				
1929 r.					Szwecja				

^a Bez Saary. ^b Lata 1909—1910, ^c 1929 r.

TABL. 27. STATKI HANDLOWE NOWOZBUDOWANE^a W NIEKTÓRYCH KRAJACH

Kraje	1928	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938
	w tysiącach BRT									
Statki ogółem										
Ogółem	2 674	2 889	1 617	726	489	967	1 302	2 118	2 691	3 034
w tym:										
Anglia i Irlandia	1 446	1 478	502	188	133	460	499	856	921	1 030
Niemcy	376	246	104	81	42	74	226	380	436	481
Japonia	104	151	84	54	74	152	146	295	451	442
Holandia	167	153	120	26	36	47	57	94	184	240
Stany Zj. Am.	91	247	206	144	11	25	33	112	239	201
Szwecja	107	132	113	43	61	50	106	154	161	166
Dania	139	137	126	22	34	62	122	98	131	158
Norwegia	10	54	18	11	10	19	26	33	42	55
Francja	81	101	103	89	34	16	43	39	27	47
Statki motorowe										
Razem	1 162	1 583	920	268	338	564	813	1 202	1 512	1 824
w tym:										
Anglia i Irlandia	428	759	228	2	48	189	250	408	388	465
Niemcy	177	117	80	79	40	45	126	255	332	370
Japonia	59	124	77	31	65	125	110	139	214	212
Holandia	85	128	114	26	36	43	46	87	133	230
Stany Zj. Am.	28	72	48	2	2	6	1	6	61	26
Szwecja	104	119	108	37	61	48	104	151	159	163
Dania	134	120	117	16	21	54	114	80	119	155
Norwegia	4	18	7	1,1	3	6	14	10	12	16
Francja	55	20	26	3	20	1	16	23	19	15
Statki parowe										
Razem	1 472	1 252	683	456	142	391	478	878	1 131	1 153
Statki żaglowe										
Razem	40	54	14	2	9	12	11	38	48	57

^a O pojemności powyżej 100 BRT.

U w a g a. Światowa flota morska ob. dział XI, tabl. 22, str. 201.

Ź r ó d ł o: *Lloyd's Register of Shipping*, Londyn 1939.

TABL. 28. NOWE NARZĘDZIA MIERNICZE ZGŁOSZONE DO LEGALIZACJI

Lata	Przy- miary	Pojem- niki	Odważ- niki	Wagi	Wodo- mierze	Gazo- mierze	Liczniki energii elektr.	Ogra- niczniki mocy I prądu	Inne
1924	25,2	46,9	857,8	131,3	0,2	3,0	—	—	7,6
1925	18,9	68,6	813,8	145,9	0,2	12,2	0,1	—	7,6
1926	17,8	66,7	651,9	86,9	0,0	4,9	3,0	—	12,0
1927	20,7	84,3	1 064,5	109,4	0,6	8,7	9,1	—	13,2
1928	18,4	93,0	929,5	115,4	2,3	14,4	6,1	—	18,5
1929	16,1	91,8	803,6	90,3	9,1	23,4	15,9	—	29,1
1930	19,8	81,0	642,6	65,8	9,3	16,7	22,9	—	20,0
1931	14,2	61,6	512,9	50,9	9,8	16,2	31,3	—	16,6
1932	14,7	51,2	501,6	33,5	11,0	10,3	39,0	—	7,4
1933	12,5	54,0	578,9	35,5	11,4	10,2	33,4	9,1	14,7
1934	12,7	62,4	795,9	47,0	16,6	12,7	46,1	26,6	12,4
1935	16,7	60,8	763,0	56,9	17,5	9,3	47,7	24,5	8,9
1936	17,9	72,7	965,3	80,9	15,8	12,9	59,0	23,4	11,9
1937	19,2	69,4	980,2	92,1	12,6	16,2	77,1	20,2	12,1
1938	20,0	68,6	932,4	93,5	12,4	13,6	93,7	17,2	12,8

TABL. 29. PATENTY NA WYNAŁAZKI, WZORY UŻYTKOWE I ZNAKI TOWAROWE WEDŁUG KRAJÓW ZGŁASZAJĄCYCH W POLSCE

Kraje zgłaszające	Patenty na wynalazki			Wzory użytkowe			Znaki towarowe		
	1924-1938	1937	1938	1924-1938	1937	1938	1924-1938	1937	1938
Zgłoszone	46 561	3 832	3 949	12 881	1 543	1 589	27 706	2 074	1 961
Udzielone	28 307	1 734	1 867	8 072	948	895	29 527 ^a	861	914
Polska	5 937	468	447	7 438	902	846	13 043	582	600
Zagranica	22 370	1 266	1 420	634	46	49	16 484	279	314
w tym: Anglia	1 545	90	133	16	—	—	1 137	23	25
Austria	1 315	70	6	124	13	2	2 715	18	4
Belgia	458	21	24	4	—	—	124	—	10
Francja	2 117	93	113	31	1	—	1 796	26	43
Holandia	754	56	72	2	1	—	130	9	6
Niemcy	9 488	498	635	223	8	33	6 132	113	132
Stany Zj. Am.	1 669	85	95	17	—	—	1 306	32	34
Szwajcaria	1 201	108	90	17	2	3	551	10	19
Szwecja	766	45	40	2	—	—	219	5	6
Włochy	395	21	23	2	—	—	133	5	—

^a Łącznie ze znakami towarowymi udzielonymi na podstawie zgłoszeń sprzed 1924 r.

TABL. 30. PATENTY NA WYNAŁAZKI UDELIŁONE W POLSCE

Gałęzie pracy Przemysły	1924-1938	1937	1938	Gałęzie pracy Przemysły	1924-1938	1937	1938
Ogółem	28 307	1 734	1 867	Poligraficzny	560	41	50
Rolnictwo	678	12	13	Drzewny	215	15	8
Górnictwo	627	7	23	Spożywczy	1 354	62	81
Hutnictwo	866	39	28	Odzieżowo-galanter.	672	49	42
Metalowy	2 247	128	176	Budownictwo	1 785	117	95
Maszynowy	3 898	272	257	Urządzenia domowe	754	48	57
Elektrotechniczny	2 546	144	214	Instrumenty, przy-			
Chemiczny i ce-				bory, przyrządy			
ramiczny	5 590	300	322	precyzyjne	1 536	117	125
Włókienniczy	1 534	171	110	Komunikacja			
Papierniczy	440	18	23	i transport	2 485	155	216
				Inne	520	39	27

TABL. 31. PATENTY NA WYNAŁAZKI I WZORY UŻYTKOWE W NIEKTÓRYCH KRAJACH W 1937 R.

Kraje	Zgłoszone	Udzielone	Kraje	Zgłoszone	Udzielone
Anglia ^a	36 266	17 614	Niemcy	109 677	44 526
Austria	8 216	3 800	Norwegia	2 611	1 340
Belgia	6 275	6 166	Polska	5 375	2 682
Dania	3 124	1 602	Rumunia	1 397	1 131
Finlandia	1 384	567	Stany Zj. Am.	65 416	38 079
Francja	17 246	16 750	Szwajcaria	9 911	6 447
Holandia	5 106	2 478	Szwecja	6 443	2 953
Japonia	55 964	18 565	Węgry	4 691	1 920
Kanada	11 181	7 856	Włochy	10 590	9 980

^a Z Walią i Szkocją.

Źródło: *La Propriété Industrielle*, nr 12, Bern 1938.

DZIAŁ IX. HANDEL WEWNĘTRZNY, SPOŻYCIE

TABL. 1. ROZMIESZCZENIE HANDLU

Województwa	Ludność czynna zawodowo w handlu i ubezpieczeniach w dn. 9.XII 1931 r.					Zakłady handlowe w 1938 r. ^a	
	Razem	w o/0 ogółu ludn.	Samodzielni	Najemni		Ogółem w tysiącach	na 1000 mieszkańców
				prac. umysł.	robotnicy		
Polska	813 243	2,55	548 018	85 641	179 584	469	13,6
M. st. Warszawa	106 356	9,02	49 585	21 384	35 387	34	26,9
Warszawskie	48 761	1,98	37 607	3 190	7 964	36	13,6
Łódzkie	81 851	3,09	55 800	7 440	18 611	45	15,8
Kieleckie	63 412	2,37	49 638	3 899	9 875	37	12,9
Lubelskie	47 694	2,25	39 419	2 472	5 803	29	12,7
Białostockie	23 135	1,83	18 047	1 451	3 637	17	12,1
Wileńskie	25 897	2,03	18 053	2 588	5 256	16	11,6
Nowogródzkie	12 541	1,19	10 780	669	1 092	11	9,7
Poleskie	14 822	1,31	12 534	861	1 427	12	9,4
Wołyńskie	35 682	1,71	30 151	2 043	3 488	26	11,5
Poznańskie	67 386	2,88	38 339	9 968	19 079	36	14,3
Pomorskie	50 055	2,66	28 709	6 280	15 066	32	15,4
Śląskie	37 521	2,90	19 251	5 402	12 868	23	16,1
Krakowskie	60 483	2,63	37 922	7 351	15 210	36	14,6
Lwowskie	83 090	2,66	57 830	7 959	17 301	42	12,5
Stanisławowskie	26 071	1,76	20 808	1 448	3 815	18	11,5
Tarnopolskie	28 486	1,78	23 545	1 236	3 705	19	11,0

^a Na podstawie świadectw przemysłowych wykupionych dla zakładów handlowych.

TABL. 2. DOMY SKŁADOWE^a

A. Obroty towarowe

Miasta Towary	Obroty w ciągu roku						Stan w dn. 31. XII 1938 r.
	1936		1937		1938		
	przyjęto	wydano	przyjęto	wydano	przyjęto	wydano	
	w tysiącach ton						
Ogółem	219,4	200,4	242,6	251,6	135,4	146,7	19,5
Warszawa	125,7	106,4	156,8	168,9	53,3	62,7	6,1
Łódź	22,5	23,6	19,7	19,5	17,0	17,1	2,4
Gdynia	71,2	70,4	66,1	63,2	65,1	66,9	11,0
Wytwory pochodzenia roślinnego, zwierzęcego i art. spożywcze	104,7	96,2	104,7	110,7	49,8	57,5	3,5
w tym: strączkowe	8,7	6,4	13,1	14,3	1,3	2,5	0,1
mąki, kasze, krochmale	45,4	38,7	34,8	41,8	6,3	8,7	0,5
nasiona	4,2	4,0	7,0	7,2	2,0	2,2	0,4
owoce, jagody—jadalne	18,1	20,4	22,0	21,1	10,6	12,2	0,2
jaja, nabiał	16,9	16,3	10,4	11,0	17,5	17,3	0,3
Przetwory chemiczne i farmaceut.	12,7	9,0	7,0	12,4	2,7	3,6	0,6
Skóry, futra, wyroby skórzane	1,7	1,7	2,4	2,2	1,1	1,3	0,2
Surowce i wyroby włókiennicze	49,1	46,8	48,9	46,4	52,6	51,2	12,8
w tym bawełna	40,1	37,6	41,2	38,8	45,9	44,4	11,6
Kauczuk i wyroby kauczukowe	0,2	0,1	0,2	0,2	0,2	0,2	0,1
Drewno, wyroby z drzewa i koszyk.	2,4	2,3	1,3	1,3	0,7	0,6	0,2
Papier i wyroby z niego	2,1	1,7	1,9	0,9	0,4	2,0	0,1
Wyroby kamieniarskie, ceramiczne, szklane	34,5	34,3	63,2	63,2	25,0	25,1	0,3
Metale nieszlachetne i wyroby z nich	2,9	2,8	2,9	2,9	0,5	0,7	0,2
Maszyny, aparaty, sprzęt elektr.	0,4	0,4	0,7	0,6	0,5	0,6	0,4
Inne	8,7	5,1	9,4	10,8	1,9	3,9	1,1

^a Ob. uwagę ^a pod tabl. 2, str. 156.

(dok. str. 156)

TABL. 2. DOMY SKŁADOWE^a (dok.)
B. Obróty warrantowa

Miasta Towary	Obróty kredytami warrantowymi w ciągu roku						Stan w dn. 31. XII 1938r.	
	1936		1937		1938		Licz- ba war- ran- tów	Kre- dyty w tys. zł
	udzie- lono	spla- cono	udzie- lono	spla- cono	udzie- lono	spla- cono		
	w tysiącach złotych							
Ogółem	5 715	6 513	1 990	1 666	5 114	4 744	118	1 089
Warszawa	35	37	498	317	1 456	1 103	47	538
Łódź	4 332	5 072	1 053	996	2 364	2 334	56	376
Gdynia	1 348	1 404	439	353	1 294	1 307	15	175
Wytwory pochodzenia roślinnego, zwierzęcego i art. spożywcze	1 409	1 552	547	477	637	700	24	111
w tym jaja, nabiał	234	273	157	157	233	214	7	19
Przetwory chemiczne i farmaceut. Skóry, futra, wyroby skórzane	229	251	44	27	60	71	1	6
Surowce i wyroby włókiennicze	36	40	225	197	555	412	17	171
Kauczuk i wyroby kauczukowe	4 023	4 653	1 169	960	3 812	3 530	74	776
Drewno, wyroby z drzewa i koszyk. Maszyny, aparaty, sprzęt elektrot.	12	12	3	3	3	3	—	—
	—	5	2	2	10	10	—	—
	6	—	—	—	37	18	2	25

^a 9 przedsiębiorstw, które otrzymały koncesję na otwarcie i prowadzenie domu składowego.

TABL. 3. TARGI MAŁE I WIELKIE W 1937 R.

Miasta Wies Województwa	Miejsco- wości targowe		Targi		Województwa	Miejsco- wości targowe		Targi	
	Ogół- tem	w tym z tar- gami wiel- kimi	Ogół- tem	w tym tar- gi wiel- kie		Ogół- tem	w tym z tar- gami wiel- kimi	Ogół- tem	w tym tar- gi wiel- kie
Polska	1 328	877	87448	15 979	Białostockie	65	47	4 446	648
Miasta liczące tys. mieszk.:					Wileńskie	80	35	4 917	972
50 i więcej	24	13	9 010	704	Nowogrodzkie	48	23	2 960	250
10 do 50	131	102	13177	2 162	Poleskie	54	51	2 316	676
poniżej 10	436	336	32607	5 928	Wołyńskie	68	45	4 882	2 128
Wies	737	426	32654	7 185	Poznańskie	143	134	9 372	1 051
Warszawskie ^a	145	105	14287	2 247	Pomorskie	134	126	8 415	990
Łódzkie	91	64	5 557	1 219	Śląskie	53	23	4 606	280
Kieleckie	88	38	4 911	1 556	Krakowskie	99	51	4 600	1 343
Lubelskie	92	47	4 956	1 123	Lwowskie	80	45	5 778	842
					Stanisławow.	38	23	2 822	263
					Tarnopolskie	50	20	2 623	391

^a łącznie z m. st. Warszawą.

TABL. 4. WYSTAWCY NA MIĘDZYNARODOWYCH TARGACH W POLSCE

Pochodzenie wystawców	Międzynarodowe Targi w Poznaniu				Targi Wschodnie we Lwowie			
	1928	1936	1937	1938	1928	1936	1937	1938
Wystawcy: krajowi	1 161 ^a	1 589	1 354	1 476	1 132 ^a	848	895	1 168
z W. M. Gdańska		20	26	34		6	9	13
wzajemni	459	394	682	604	470	176	254	481

^a łącznie z wystawcami z W. M. Gdańska.

TABL. 5. WYSTAWY I TARGI GOSPODARCZE

Rodzaje wystaw i targów	Liczba wystaw i targów							Wystawcy	Zwiedzający w tys.	
	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937			1938
O charakterze ogólnym	2	5	6	6	7	8	11	95	126	687
Płodów rolnych	7	5	6	7	6	5	5	5	321	15
Hodowlane	1	6	10	13	2	5	2	2	215	6
Przetworów produktów hodowlanych	—	—	—	2	1	2	2	1	87	1
Przemysłowe i rzemieślnicze	4	9	4	9	8	10	8	11	648	270
Inne	8	8	14	4	7	5	4	7	554	164

TABL. 6. OBROTY GIEŁDOWE PŁODAMI ROLNYMI ORAZ ICH PRZETWORAMI

Płody rolne Przetwory rolne	1933- -1934	1935- -1936	1936- -1937	1937/38						
				Ogółem	w tym giełda					
					Warszawa	Lublin	Poznań	Bydgoszcz	Kraków	Lwów
w tysiącach ton										
Pszenvica	339	381	434	467	16	86	79	52	29	142
Żyto	1 392	825	880	754	103	60	211	113	22	119
Jęczmień	211	477	456	386	28	28	80	138	12	56
Owies	148	285	256	265	54	28	34	39	14	35
Mąka	585	780	915	954	145	152	99	69	60	129
Otręby	287	431	421	423	40	66	103	58	15	61

TABL. 7. OBRÓT ZWIERZĘTAMI RZEŻNYMI NA TARGOWISKACH I W RZEŻNIACH 32 MIAST

Rodzaje zwierząt	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938
	w tysiącach sztuk						
Spęd na targowiska							
Bydło rogata	562,2	527,6	525,9	595,8	637,2	722,4	772,2
w tym cielęta	250,9	237,4	262,1	312,5	327,8	380,0	440,6
Trzoda chlewna	675,5	673,1	657,3	687,7	739,5	845,4	922,1
Owce i kozy	22,8	20,0	27,1	28,3	32,6	47,4	65,3
Doprowadzono do rzeźni ogółem							
Bydło rogata	948,6	895,9	861,6	952,2	1 044,8	1 117,7	1 192,7
w tym cielęta	569,4	540,6	556,7	621,9	674,9	715,5	769,8
Trzoda chlewna	1 085,3	1 036,4	1 098,6	1 180,0	1 241,4	1 372,5	1 452,6
Owce i kozy	72,9	74,7	85,9	99,4	105,5	127,0	139,3
w tym z miejscowych targowisk							
Bydło rogata	408,9	429,4	407,2	482,9	543,6	610,5	664,1
w tym cielęta	220,3	238,1	248,8	296,4	326,5	373,7	419,7
Trzoda chlewna	530,1	468,6	441,2	484,2	532,2	584,5	602,4
Owce i kozy	21,7	14,4	17,4	20,9	24,6	39,0	53,7

TABL. 8. UBÓJ ZWIERZĄT GOSPODARSKICH

Rodzaje zwierząt	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938
w tysiącach sztuk										
Bydło rogате	3 366	3 475	3 796	3 788	3 551	3 185	3 354	3 596	3 903	3 903
w tym cielęta	2 034	2 236	2 466	2 231	2 142	2 077	2 183	2 339	2 468	2 493
Trzoda chlewna	3 761	3 708	5 003	4 645	4 195	4 455	4 707	5 004	5 564	5 880
Owce i kozy	702	642	621	542	533	606	671	733	707	750
Konie	19	19	15	8	8	6	8	11	10	9
w tysiącach ton żywej wagi										
Bydło rogате	437	425	445	484	460	391	409	444	490	495
w tym cielęta	79	90	98	88	86	86	90	97	102	101
Trzoda chlewna	431	444	583	535	493	548	579	622	668	685
Owce i kozy	21	21	19	17	17	19	21	23	22	25
Konie	5	5	4	2	2	2	2	4	3	3

TABL. 9. SPRZEDAŻ NIEKTÓRYCH ARTYKUŁÓW WEWNĄTRZ KRAJU

Artykuły	Jednostka	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938
Cukier	tys. t	361	350	323	294	283	297	301	357	385	421
Sól jadalna	tys. t	302	302	290	281	276	280	272	285	289	290
Sól inna	tys. t	53	7	53	54	65	69	72	83	90	100
Spirytus 100°	tys. hl	613	599	396	335	431	485	529	578	665	811
Piwo	tys. hl	2 619	2 422	1 932	1 410	1 027	1 117	1 065	1 114	1 317	1 502
Drożdże	t	8 815	8 601	6 767	7 965	7 024	7 436	7 539	7 527	7 401	7 876
Wyroby tytoniowe	mil. zł	705	704	636	553	486	478	468	479	499	516

TABL. 10. ZBYT WĘGLA KAMIENNEGO I ŻELAZA WALCOWANEGO WEWNĄTRZ KRAJU

Lata	Węgiel kamienny						Żelazo walcowane				
	Ogółem	Przemysł	Pośrednicy	Opał domowy	Koleje	Państwo i samorząd	Ogółem	Przemysł	Handel	Państwo	Samorząd
1927	25,9	15,9	2,5	2,3	4,3	0,9	528,8	210,5	189,2	127,9	1,2
1928	26,7	16,5	2,7	2,5	4,1	0,9	712,6	290,5	246,3	173,5	2,3
1929	31,5	18,8	3,4	3,1	5,0	1,2	508,3	229,8	178,1	97,0	3,4
1932	18,3	10,7	1,9	1,9	2,9	0,9	160,0	53,2	49,6	55,8	0,4
1934	18,5	11,2	2,0	1,5	3,0	0,8	243,1	72,7	100,9	68,7	0,8
1935	19,7	11,6	2,3	1,8	3,0	1,0	299,7	95,8	120,7	41,3	1,9
1936	21,2	12,8	2,2	2,3	3,0	0,9	369,0	113,2	148,0	105,5	2,3
1937	24,8	14,8	2,6	2,7	3,6	1,1	544,0	177,6	234,1	130,1	3,1
1938	25,9	15,7	2,7	3,0	3,4	1,1	535,1	165,7	228,6	118,8	3,2

a łącznie z zużyciem własnym kopalń. b łącznie z zużyciem własnym hut.

TABL. 13. SPOŻYCIE MIĘSA W WIĘKSZYCH MIASTACH^a

Miasta	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937
	w kg na jednego mieszkańca						
Warszawa . .	45,9	47,4	49,7	45,0	45,7	51,2	51,7
Łódź	34,3	40,4	41,7	37,9	37,7	38,4	39,3
Lwów		46,0	47,3	43,6	41,7	43,5	48,2
Poznań	65,9	63,8	58,2	59,0	55,7	55,2	61,6
Kraków	67,5	62,7	55,6	52,7	58,6	59,6	53,4
Wilno	33,9	37,1	35,6	29,4	29,4	32,9	.
Częstochowa .	42,4	40,2	37,9	36,1	36,0	35,7	35,2

^a Bez spożycia wędlin dowożonych do miast z prowincji.

TABL. 14. SPOŻYCIE WODY, GAZU I ELEKTRYCZNOŚCI W WIĘKSZYCH MIASTACH

Miasta Lata	Woda wodo- ciąglowa na jednego miesz- kańca	Gaz			Elektryczność			
		Ogó- łem	w tym na oświe- tlenie ulic	na jed- nego miesz- kańca ^a	Ogó- łem	w tym na oświe- tlenie ulic	na jed- nego miesz- kańca światło ^a	
								w m ³
Warszawa . 1913	28,8	51 304	2 837	56,0	14 339	1 106	6,3	
	1928	32,6	53 687	4 496	46,1	86 784	2 825	34,7
	1933	26,0	48 042	3 773	37,3	88 112	2 780	32,8
	1936	25,8	48 687	5 454	35,1	120 665	3 752	41,8
	1937	27,1	52 842	7 318	36,3	150 107	5 683	46,6
Łódź . . . 1913	—	9 089	1 837	12,1	38 342	.	.	
	1928	—	7 188	1 285	10,0	79 159	839	27,4
	1933	—	7 504	1 846	9,2	87 805	2 688	28,8
	1936	—	7 912	1 934	9,3	107 634	3 749	27,4
	1937	—	8 114	1 911	9,4	115 445	4 033	27,8
Lwów . . . 1914	33,7	7 186	1 347	26,9	9 661	108	12,3	
	1928	39,9	8 953	2 104	28,6	24 718	108	35,8
	1933	24,4	12 006	2 907	28,9	29 283	647	35,6
	1936	25,3	12 870	3 250	30,4	34 113	829	38,5
	1937	27,0	13 808	3 433	32,7	36 796	866	42,1
Poznań . . 1914	24,3	12 641	1 451	61,0	.	.	.	
	1928	27,9	22 232	6 238	69,3	17 624	123	31,2
	1933	25,2	19 786	5 609	50,1	22 040	717	26,2
	1936	25,2	18 745	6 251	45,3	27 300	1 011	28,2
	1937	25,6	19 142	6 316	44,2	30 239	1 073	31,4
Kraków . . 1914	34,0	5 580	730	31,9	3 355	220	12,2	
	1928	51,8	8 659	1 565	34,8	22 920	1 127	57,1
	1933	53,9	8 877	1 909	30,8	24 307	1 959	41,2
	1936	36,8	9 662	2 022	32,1	32 012	2 034	59,7
	1937	36,6	10 391	2 030	34,2	37 813	2 053	53,1
Wilno . . . 1928	5,5	506	—	2,7	4 108	558	16,8	
	1933	6,7	310	—	1,6	5 826	908	14,8
	1936	7,3	333	—	1,6	7 772	1 211	16,9
	1937	8,1	360	—	1,7	9 987	1 393	17,1
Katowice . . 1928	24,1	3 255	840	19,8	12 501	354	77,1	
	1933	32,6	2 883	623	17,5	29 770	499	73,7
	1936	33,2	3 298	605	20,6	43 260	576	92,7
	1937	36,9	4 753	646	30,9	53 368	616	99,7
Gdynia . . 1933	16,0	149	—	3,1	2 645	352	47,2	
	1936	12,6	385	—	4,6	4 865	505	52,0
	1937	11,2	492	—	4,7	5 993	631	51,1

^a Bez oświetlenia ulic.

TABL. 15. PRZECIĘTNE ROCZNE SPOŻYCIE ARTYKUŁÓW ŻYWNOŚCIOWYCH W BUDŻETACH RODZIN ROBOTNICZYCH W NIEKTÓRYCH KRAJACH

Artykuły żywnościowe	Pol- ska	Au- stria	Belgia	Buł- garia	Cze- cho- słow- acja	Fin- lan- dia	Niem- cy	Nor- wegia	Szwe- cja	Wło- chy (Saler- no)
	1929	1933	1928— 1929	1927— 1928	1931— 1932	1928	1927— 1928	1927— 1928	1933	1929
w kg na jednostkę konsumcyjną										
Chleb pszenny . . .	19,3	22,7	201,7	} 218,5 }	} 91,1	} 38,3	} 20,2	} 19,4	} 5,5	} 177,0
Chleb żytni . . .	159,8	79,2	1,2							
Ciasta, suchary i wyroby cukiern.	0,4	1,4	3,5	} 52,1	} 14,2	} .	} 6,2	} 6,0	} 4,1	} .
Mąka	29,3	27,4	7,4							
Kasze	10,6	10,0	4,5	20,0	7,6	16,1	7,1	5,2	6,7	58,0
Mięso wołowe . . .	16,9	8,2	22,2	} 30,3	} 11,3	} 10,6	} 10,5	} 9,2	} 6,4	} 8,3
Mięso wieprzowe .	8,0	21,5	8,3							
Mięso baranie . . .	0,4	0,2	} 2,9	} 0,6	} .	} .	} 0,6	} 3,1	} 0,5	} 2,9
Mięso cielęce . . .	0,6	3,9								
Szynka i słonina .	10,6	9,2	} 4,9	} 10,5	} 6,2	} 13,4	} 17,5	} 7,5	} .	} .
Wędliny i kielb.	7,9	9,9								
Inne przetwory mięsne	2,4	11,4	4,1	4,4	8,3	4,8	8,8	1,9	13,7	1,1
Ryby	4,6	2,3	9,2	4,0	15,4	6,6	46,7	17,1	12,3	12,3
Margaryna	0,4	2,6	5,0	3,3	4,4	9,7	23,9	11,4	6,1	8,4
Sadło i inne tłuszcze	2,6	15,8	5,7	5,7	13,3	1,1	4,5	0,7	0,9	6,1
Oleje roślinne . .	0,3	1,6	4,0	4,0	307,1	152,7	157,2	241,1	28,8	8,4
Mleko pełne	} 83,5 }	} 175,4	} 154,1	} 27,5	} 21,5	} 1,5	} -32,2	} 8,1	} 28,8	} 28,8
Mleko odtłuszcz.										
Mleko skonden- sowane i spro- szkowane	5,2	0,2	11,6	5,2	0,2	11,6	5,2	0,2	11,6	5,2
Mielona i śmie- tanka	1,8	1,1	0,5	4,1	3,7	0,2	5,6	4,5	0,2	0,2
Masło	2,4	4,6	18,1	0,5	4,1	14,1	5,9	2,6	11,4	0,2
Ser	1,8	3,1	5,5	6,4	4,0	1,1	4,8	8,1	6,1	3,7
Jaja	3,2	12,1	11,3	4,1	9,6	3,4	8,7	7,8	12,9	7,7
Broch i fasola (suszone)	4,6	2,5	3,2	11,9	2,2	1,5	2,7	2,2	1,8	55,1
Ziemniaki	202,5	52,2	227,2	19,7	107,9	110,3	153,6	88,5	108,6	55,1
Kapusta	23,3	11,0	49,9	38,5	15,7	4,1	7,5	4,8	7,0	7,3
Inne jarzyny Pozostałe okopo- we i cebula	} 27,5 }	} 46,4	} 9,9	} 12,8	} 35,5	} 7,5	} 4,8	} 7,0	} 31,5	} 7,3
Dwoce świeże . . .										
Dwoce i jarzyny w konserwach . . .	} 2,7 }	} 0,7	} 3,7	} 0,7	} .	} 3,9	} 3,0	} 5,0	} 12,4	} 12,4
Konfitury										
Cukier	19,8	25,2	15,2	9,6	30,9	28,7	16,6	23,7	37,5	5,1
Miód i soki	0,1	0,2	0,2	0,2	0,1	0,3	3,1	1,5	1,5	0,1
Wodycze	1,0	1,0	6,1	1,4	0,9	1,3	5,9	5,6	0,1	0,1
Kawa	0,3	6,1	6,9	0,3	6,2	5,9	3,2	5,9	5,6	0,1
Surogaty kawy . .	1,4	5,9	0,6	0,1	0,1	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1
Herbata	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1
Kakao	0,1	0,3	9,7	5,5	4,7	7,1	3,4	3,4	3,4	3,4
Przyprawy	5,5	3,2	9,7	5,5	4,7	7,1	3,4	3,4	3,4	3,4

U w a g a. Ilości spożytych artykułów wykazywane przez badania budżetowe nie tylko od poziomu zamożności i zwyczajów konsumcyjnych w poszczególnych krajach, ale także od tego, jakie grupy ludności robotniczej były reprezentowane w badaniach, które często pod tym względem bardzo różnią się od siebie.

Źródło: *Annuaire des Statistiques du Travail 1935/36*, Genewa 1936.

DZIAŁ X. HANDEL ZAGRANICZNY

Dane dla Polski odnoszą się do polskiego obszaru celnego (Rzeczpospolita Polska i W. M. Gdańsk) i dotyczą handlu specjalnego. Handel specjalny obejmuje towary przywiezione z zagranicy i dopuszczone do wewnętrznego obrotu oraz towary wywiezione za granicę, a wyprodukowane lub uszlachetnione na polskim obszarze celnym. Handel specjalny nie obejmuje tranzytu, towarów na składach wolnocłowych i obrotu czasowego.

TABL. 1. BILANS HANDLOWY POLSKIA^a

Lata	Przy- wóz	Wy- wóz	Saldo	Lata	Przy- wóz	Wy- wóz	Saldo	Lata	Przy- wóz	Wy- wóz	Saldo
	w milionach złotych				w milionach złotych				w milionach złotych		
1922 ^{bc}	1 454	1 127	-327	1928 ^d	3 362	2 508	-854	1934	799	975	+176
1923 ^{bd}	1 920	2 056	+136	1929	3 111	2 813	-298	1935	861	925	+ 64
1924 ^{bd}	2 542	2 177	-365	1930	2 246	2 433	+187	1936	1 003	1 026	+ 23
1925 ^{bd}	2 755	2 188	-567	1931	1 468	1 679	+411	1937	1 254	1 195	- 59
1926 ^{bd}	1 539	2 246	+707	1932	862	1 084	+222	1938	1 300	1 185	-115
1927 ^{bd}	2 892	2 515	-377	1933	827	960	+133				

^a Bez złota i srebra oraz monet. ^b Przeliczono na złote według obecnego parytetu (1 kg czystego złota = 5924,44 zł). ^c Łącznie z obrotem czasowym. ^d Bez obrotu uszlachetniającego.

TABL. 2. WSKAŹNIKI WARTOŚCI, ILOŚCI ORAZ CEN ARTYKUŁÓW ŚWIATOWEGO OBROTU HANDLU ZAGRANICZNEGO
Rok 1929 = 100

Części świata	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938
Wskaźniki wartości obrotów								
Ogółem	57,9	39,1	35,2	34,0	34,7	37,2	46,0	40,2
Europa z Z.S.R.R. . .	63,8	41,9	37,5	35,6	34,9	36,2	44,5	39,9
Azja bez Z.S.R.R. . .	54,3	38,2	35,6	36,0	37,0	39,8	50,9	44,0
Afryka	64,3	52,6	50,2	46,9	50,7	56,9	65,0	56,5
Ameryka Północna . .	47,6	31,6	26,0	25,0	27,9	32,0	40,5	32,6
Ameryka Środk. i Płd.	49,7	32,8	31,0	31,6	33,5	36,5	46,7	39,7
Oceania	41,8	36,3	37,0	35,4	38,4	44,7	52,5	49,3
Wskaźniki ilości obrotów								
Ogółem	85,4	74,1	75,1	78,6	81,6	85,4	96,2	88,9
Wskaźniki cen w złocie								
Ogółem	68,0	53,0	47,0	43,0	42,5	43,5	48,1	45,4

Ź r ó d ł o: *Bulletin Mensuel de Statistique*, nr 5, Genewa 1939.

TABL. 3. OBROT Y HANDLU ZAGRANICZNEGO NIEKTÓRYCH KRAJÓW

Kraje	1928	1936	1937	1938	Kraje	1928	1936	1937	1938
	na 1 mieszk. w zł					na 1 mieszk. w zł			
Dania	2 171	872	992	974	Estonia	552	217	278	266
Belgia	1 891	850	1 087	942	Czechó-Słow.	733	220	276	223
Szwajcaria	2 033	821	894	835	Stany Zj. Am.	676	194	253	202
Szwecja	1 285	682	886	822	Węgry	370	164	185	162
Holandia	2 178	705	913	819	Włochy	433	102	155	136
Kanada	2 333	748	854	763	Japonia	334	156	189	112
Anglia	1 708	686	816	721	Rumunia	183	92	102	77
Niemcy	877	286	357	332 ^a	P o l s k a	193	59	71	72
Francja	901	315	340	276	Z.S.R.R.	53	17	19	15

^a Łącznie z Austrią.

Ź r ó d ł a: *Statistisches Jahrbuch für das Deutsche Reich*, Berlin 1938; *Bulletin Mensuel de Statistique*, nr 4, Genewa 1939.

TABL. 4. HANDEL ŚWIATÓWY

Części świata Ważniejsze kraje	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938
	w miliardach złotych									
Przywóz										
Ogółem	317,3	259,2	185,4	124,6	111,1	106,8	109,1	116,2^a	144,8^a	126,9^a
Europa	177,1	151,8	114,1	75,8	67,2	64,1	62,6	65,2 ^a	80,5 ^a	72,4 ^a
Anglia	48,2	41,5	32,0	20,3	18,5	18,2	18,2	20,6	24,8	22,1
Niemcy	28,6	22,1	14,3	9,9	8,9	9,3	8,8	9,0	11,6	12,8 ^b
Francja	20,3	18,3	14,7	10,4	9,9	8,1	7,3	8,0	9,0	7,0
Belgia	8,8	7,7	5,9	4,0	3,7	3,4	3,3	3,8	4,9	4,1
Holandia	9,9	8,7	6,8	4,7	4,3	3,7	3,4	3,4	4,5	4,1
Włochy	10,2	8,1	5,4	3,8	3,5	3,5	3,4	2,3	3,9	3,1
Szwecja	4,3	4,0	3,2	1,9	1,7	1,8	2,0	2,2	2,9	2,7
Szwajcaria	4,6	4,3	3,8	3,0	2,7	2,4	2,2	1,9	2,2	1,9
Dania	4,1	4,0	3,1	1,8	1,6	1,6	1,5	1,7	1,9	1,9
Czecho-Słowacja	5,3	4,1	3,1	2,0	1,5	1,4	1,5	1,6	2,0	1,5
Norwegia	2,5	2,5	1,9	1,1	1,0	1,0	1,1	1,2	1,7	1,5
Z. S. R. R.	4,0	4,9	5,1	3,2	1,6	1,1	1,1	1,4	1,3	1,4
Polska	3,1	2,2	1,5	0,9	0,8	0,8	0,9	1,0	1,3	1,3
Finlandia	1,6	1,2	0,7	0,5	0,5	0,6	0,6	0,7	1,1	1,0
Węgry	1,7	1,3	0,8	0,5	0,5	0,5	0,6	0,7	0,8	0,7
Rumunia	1,6	1,2	0,8	0,6	0,6	0,7	0,5	0,5	0,8	0,7
Jugosławia	1,2	1,1	0,8	0,4	0,3	0,4	0,4	0,5	0,6	0,6
Portugalia	1,0	1,0	0,6	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,6	0,5
Azja	41,7	32,3	23,5	17,0	15,3	15,2	15,7	16,0	20,7	18,9
Japonia	8,9	6,6	5,3	3,5	3,4	3,5	3,7	4,1	5,7	4,0
Indie Brytyjskie ^c	8,1	6,0	4,1	3,1	2,5	2,5	2,6	2,4	2,9	2,7
Malaje Brytyjskie	4,4	3,6	2,2	1,4	1,2	1,5	1,4	1,6	2,1	1,7
Afryka	15,1	13,2	9,9	7,2	6,8	6,7	7,0	7,7	9,0	8,1
Związek Płd.-Afr.	3,7	2,9	2,3	1,5	1,5	1,8	2,0	2,3	2,8	2,6
Egipt	2,4	2,0	1,3	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	1,0	1,0
Alger	2,0	2,0	1,7	1,4	1,4	1,2	1,0	1,0	0,9	0,9
Ameryka Północna	50,6	37,2	24,3	15,4	12,7	11,6	13,7	16,2	20,3	13,9
Stany Zjedn. Am.	38,7	27,8	18,6	11,8	10,0	8,7	10,7	12,8	15,8	10,3
Kanada	11,6	9,0	5,4	3,4	2,5	2,8	2,9	3,4	4,3	3,6
Ameryka Środk. i Płd.	24,1	18,5	10,9	6,7	6,8	6,6	7,2	7,8	10,3	9,6
Argentyna	7,3	5,5	3,1	1,9	2,0	1,7	1,8	1,8	2,5	2,3
Brazylia	3,8	2,3	1,2	0,9	1,2	1,1	1,2	1,3	1,8	1,5
Meksyk	1,6	1,5	0,8	0,5	0,5	0,5	0,6	0,7	0,9	0,6
Oceania	8,7	6,2	2,7	2,5	2,3	2,6	2,9	3,3	4,0	4,0
Australia	6,3	4,1	1,6	1,7	1,6	1,8	2,0	2,3	2,6	2,7
Wywóz										
Ogółem	294,4	236,1	168,5	115,0	104,4	101,0	103,0	111,3^a	136,8^a	119,1^a
Europa	143,8	124,0	90,6	58,7	53,1	50,2	49,5	51,0 ^a	62,2 ^a	55,7 ^a
Anglia	31,6	24,8	15,8	11,4	10,9	10,6	11,0	11,5	13,6	12,1
Niemcy	28,6	25,6	20,4	12,2	10,3	8,7	9,1	10,1	12,5	11,9
Francja	17,5	15,0	10,6	6,9	6,5	6,2	5,4	4,9	5,0	4,6
Belgia	7,9	6,5	5,7	3,7	3,5	3,4	3,0	3,5	4,5	3,8
Holandia	7,1	6,2	4,7	3,0	2,6	2,6	2,4	2,5	3,3	3,0
Włochy	7,1	5,7	4,7	3,1	2,8	2,4	2,3	2,0	2,9	2,9
Szwecja	4,3	3,7	2,5	1,6	1,6	1,8	1,7	2,0	2,7	2,4
Czecho-Słowacja	5,4	4,6	3,5	1,9	1,5	1,6	1,6	1,7	2,2	1,9
Dania	3,9	3,6	2,8	1,8	1,5	1,4	1,4	1,6	1,8	1,8
Szwajcaria	3,6	3,0	2,3	1,3	1,4	1,4	1,4	1,4	1,6	1,6
Z. S. R. R.	4,2	4,8	3,7	2,6	2,3	1,9	1,7	1,4	1,7	1,3
Polska	2,8	2,4	1,9	1,1	1,0	1,0	0,9	1,0	1,2	1,2
Norwegia	1,8	1,6	1,0	0,9	0,8	0,8	0,8	0,9	1,1	1,0

a Bez Hiszpanii. b Łącznie z Austrią. c Łącznie z Birma.

(c. d. str. 164)

TABL. 4. HANDEL ŚWIATOWY (dok.)

Części świata Ważniejsze kraje	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938
	w miliardach złotych									
Wywóz (dok.)										
Europa (dok.)										
Finlandia	1,4	1,2	0,9	0,6	0,7	0,7	0,7	0,8	1,1	1,0
Węgry	1,6	1,4	0,9	0,5	0,6	0,6	0,7	0,8	0,9	0,8
Rumunia	1,5	1,5	1,2	0,9	0,8	0,7	0,8	0,8	1,2	0,8
Jugosławia	1,2	1,1	0,8	0,4	0,4	0,5	0,5	0,5	0,8	0,6
Portugalia	0,4	0,4	0,3	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,3	0,3
Azja	44,0	32,9	23,0	15,8	15,2	15,6	16,0	18,1	22,9	18,9
Japonia	8,6	6,3	4,9	3,2	3,3	3,4	3,7	4,0	4,7	4,0
Indie Brytyjskie ^a	10,5	8,1	5,0	3,2	3,2	3,0	3,1	3,6	4,2	3,4
Malaje Brytyjskie	4,6	3,3	1,9	1,2	1,3	1,7	1,7	1,9	2,7	1,7
Afryka	13,2	10,9	8,4	7,8	7,5	6,6	7,3	8,5	9,4	7,9
Związek Płd.-Afr.	4,0	3,5	3,0	2,9	2,7	2,1	2,6	2,9	3,2	2,6
Alger	1,4	1,5	1,2	1,3	1,3	0,9	0,9	1,1	0,9	1,0
Egipt	2,3	1,4	1,0	0,8	0,8	0,9	0,9	0,9	1,0	0,8
Ameryka Północna	57,3	42,3	27,1	18,7	15,4	15,4	16,4	18,3	23,5	21,2
Stany Zjedn. Am.	46,0	33,7	21,2	14,1	11,4	11,1	11,8	12,7	17,4	16,1
Kanada	10,9	8,1	5,6	4,3	3,8	4,1	4,4	5,4	5,9	5,0
Ameryka Środk. i Płd.	28,2	20,2	15,2	10,5	9,4	10,0	10,3	11,3	14,1	11,2
Argentyna	8,1	4,6	3,8	2,9	2,5	2,5	2,6	2,8	4,0	2,3
Brazylia	4,1	2,8	2,1	1,6	1,6	1,5	1,4	1,7	1,8	1,6
Meksyk	2,5	1,9	1,5	0,9	0,7	0,9	1,1	1,1	1,3	1,0
Oceania	7,9	5,8	4,2	3,5	3,8	3,2	3,5	4,1	4,7	4,2
Australia	5,3	3,7	2,7	2,4	2,7	2,1	2,4	2,7	3,1	2,7

^a łącznie z Birma.

Źródło: *Bulletin Mensuel de Statistique*, nr 4, Genewa 1939.

TABL. 5. UDZIAŁ CZĘŚCI ŚWIATA I WAŻNIEJSZYCH KRAJÓW
W OBROTACH HANDLU ŚWIATOWEGO

Części świata Ważniejsze kraje	1929	1932	1937	1938	Części świata Ważniejsze kraje	1929	1932	1937	1938
	w odsetkach					w odsetkach			
Ogółem	100,0	100,0	100,0 ^a	100,0 ^a	Azja	14,0	13,7	15,5	15,3
Europa	52,5	56,1	50,7 ^a	52,1 ^a	Japonia	2,9	2,8	3,7	3,2
Anglia	13,0	13,2	13,6	13,9	Indie Bryt. ^c	3,0	2,6	3,1	3,0
Niemcy	9,4	9,2	8,6	10,1 ^b	Malaje Bryt.	1,5	1,0	1,7	1,4
Francja	6,2	7,2	5,0	4,7	Afryka	4,6	6,3	6,5	6,5
Belgia	2,7	3,2	3,3	3,2	Zw. Płd.-Afr.	1,3	1,8	2,1	2,1
Holandia	2,8	3,2	2,8	2,9	Alger	0,6	1,1	0,6	0,8
Włochy	2,8	2,9	2,4	2,4	Egipt	0,8	0,7	0,7	0,7
Szwecja	1,4	1,4	2,0	2,1	Ameryka Płn.	17,6	14,2	15,5	14,3
Dania	1,3	1,5	1,3	1,5	Stany Zj. Am.	13,8	10,8	11,8	10,7
Czecho-Słowacja	1,7	1,6	1,5	1,4	Kanada	3,7	3,3	3,6	3,5
Szwajcaria	1,3	1,8	1,3	1,4	Ameryka Środk. i Płd.	8,6	7,2	8,7	8,5
Z. S. R. R.	1,4	2,5	1,1	1,1	Argentyna	2,5	2,2	2,3	1,9
Norwegia	0,7	0,8	1,0	1,0	Brazylia	1,3	1,0	1,3	1,3
Polska	1,0	0,8	0,9	1,0	Meksyk	0,7	0,6	0,8	0,6
Finlandia	0,5	0,5	0,8	0,8	Oceania	2,7	2,5	3,1	3,3
Rumunia	0,5	0,6	0,7	0,6	Australia	1,9	1,7	2,0	2,2
Węgry	0,5	0,4	0,6	0,6					
Jugosławia	0,4	0,4	0,5	0,5					
Portugalia	0,2	0,3	0,3	0,3					

^a Bez Hiszpanii. ^b łącznie z Austrią. ^c łącznie z Birma.

Źródło: *Bulletin Mensuel de Statistique*, nr 4, Genewa 1939.

TABL. 6. HANDEL POLSKI Z WYODRĘBNIENIEM OBROTÓW
DROGA LĄDOWA I DROGA MORSKA

Lata	Waga					Wartość				
	Ogółem	Droga lądowa	Droga morska			Ogółem	Droga lądowa	Droga morska		
			Razem	przez Gdynię	przez Gdańsk			Razem	przez Gdynię	przez Gdańsk
W liczbach bezwzględnych										
w tysiącach ton w milionach złotych										
Przywóz i wywóz — razem										
1930	22 493	11 155	11 338	3 275	8 063	4 679	3 359	1 320	231	1 089
1931	21 634	8 453	13 181	5 080	8 101	3 347	2 222	1 125	389	736
1932	15 291	4 930	10 361	4 894	5 467	1 946	1 125	821	351	470
1935	16 015	4 274	11 741	7 119	4 622	1 786	669	1 117	762	355
1936	16 030	3 660	12 370	7 421	4 949	2 029	704	1 325	948	377
1937	18 682	4 133	14 549	8 626	5 923	2 449	836	1 613	1 197	416
1938	18 907	4 212	14 695	8 713	5 982	2 485	926	1 559	1 183	376
Przywóz										
1930	3 571	2 496	1 075	343	732	2 246	1 687	559	84	475
1931	2 931	1 976	955	507	448	1 468	1 099	369	106	263
1932	1 787	1 095	692	347	345	862	550	312	134	178
1935	2 573	1 311	1 262	866	396	861	333	528	451	77
1936	3 066	1 379	1 687	1 161	526	1 003	354	649	578	71
1937	3 685	1 410	2 275	1 475	800	1 254	433	821	721	100
1938	3 310	1 179	2 131	1 299	832	1 300	504	796	698	98
Wywóz										
1930	18 922	8 659	10 263	2 932	7 331	2 433	1 672	761	147	614
1931	18 703	6 477	12 226	4 573	7 653	1 879	1 123	756	283	473
1932	13 504	3 835	9 669	4 547	5 122	1 084	575	509	217	292
1935	13 442	2 963	10 479	6 253	4 226	925	336	589	311	278
1936	12 964	2 281	10 683	6 260	4 423	1 026	350	676	370	306
1937	14 997	2 723	12 274	7 151	5 123	1 195	403	792	476	316
1938	15 597	3 033	12 564	7 414	5 150	1 185	422	763	485	278
W odsetkach										
Przywóz i wywóz — razem										
1930	100,0	49,6	50,4	14,6	35,8	100,0	71,8	28,2	4,9	23,3
1931	100,0	39,1	60,9	23,5	37,4	100,0	66,4	33,6	11,6	22,0
1932	100,0	32,2	67,8	32,0	35,8	100,0	57,8	42,2	18,0	24,2
1935	100,0	26,7	73,3	44,4	28,9	100,0	37,4	62,6	42,7	19,9
1936	100,0	22,8	77,2	46,3	30,9	100,0	34,7	65,3	46,7	18,6
1937	100,0	22,1	77,9	46,2	31,7	100,0	34,2	65,8	48,8	17,0
1938	100,0	22,3	77,7	46,1	31,6	100,0	37,3	62,7	47,6	15,1
Przywóz										
1930	100,0	69,9	30,1	9,6	20,5	100,0	75,1	24,9	3,7	21,2
1931	100,0	67,4	32,6	17,3	15,3	100,0	74,9	25,1	7,2	17,9
1932	100,0	61,3	38,7	19,4	19,3	100,0	63,8	36,2	15,5	20,7
1935	100,0	50,9	49,1	33,7	15,4	100,0	38,7	61,3	52,3	9,0
1936	100,0	45,0	55,0	37,8	17,2	100,0	35,3	64,7	57,6	7,1
1937	100,0	38,3	61,7	40,0	21,7	100,0	34,5	65,5	57,5	8,0
1938	100,0	35,6	64,4	39,2	25,2	100,0	38,7	61,3	53,8	7,5
Wywóz										
1930	100,0	45,8	54,2	15,5	38,7	100,0	68,7	31,3	6,0	25,3
1931	100,0	34,6	65,4	24,5	40,9	100,0	59,8	40,2	15,1	25,1
1932	100,0	28,4	71,6	33,7	37,9	100,0	53,0	47,0	20,0	27,0
1935	100,0	22,0	78,0	46,5	31,5	100,0	36,3	63,7	33,6	30,1
1936	100,0	17,6	82,4	48,3	34,1	100,0	34,1	65,9	36,1	29,8
1937	100,0	18,2	81,8	47,7	34,1	100,0	33,8	66,2	39,8	26,4
1938	100,0	19,4	80,6	47,6	33,0	100,0	35,6	64,4	40,9	23,5

U w a g a. Wagi zwierząt żywych, statków i łodzi nie wlicza się do sum ogólnych.

TABL. 7. HANDEL POLSKI Z POSZCZEGÓLNYMI KRAJAMI

Części świata Ważniejsze kraje	Przy- wóz	Wy- wóz	Przy- wóz	Wy- wóz	Przy- wóz	Wy- wóz	Przy- wóz	Wy- wóz	Przy- wóz	Wy- wóz
	1928		1929		1930		1932		1933	
	w milionach złotych									
Ogółem . . .	3362,2	2508,0	3111,0	2813,4	2246,0	2433,2	862,0	1083,8	827,0	959,6
Europa . . .	2591,0	2434,5	2401,8	2680,3	1740,1	2310,4	626,8	1018,0	570,4	885,0
Anglia ^a . . .	313,5	226,7	265,0	288,3	177,9	294,4	74,8	178,1	83,1	184,7
Belgia . . .	66,6	57,4	71,9	67,0	55,2	62,1	28,5	49,9	29,3	47,2
Bułgaria . . .	6,8	2,2	12,0	3,7	11,7	2,9	10,0	5,2	2,5	1,4
Czecho-Słowacja . . .	213,4	295,6	227,8	296,3	169,5	216,4	46,0	89,7	35,6	48,1
Dania ^b . . .	53,2	76,4	49,8	110,4	29,8	121,6	14,6	49,4	11,4	28,5
Estonia . . .	2,3	6,2	4,6	14,8	3,0	11,7	1,2	2,5	1,7	2,0
Finlandia . . .	2,5	25,4	2,0	39,9	1,5	39,6	0,9	12,8	1,4	14,3
Francja . . .	249,1	43,0	214,2	60,6	151,1	75,2	59,4	61,6	56,5	53,1
Grecja . . .	2,6	1,9	3,3	3,2	3,6	4,3	7,6	3,1	1,8	3,8
Hiszpania . . .	3,3	4,6	3,2	5,9	3,5	6,8	3,7	8,5	2,8	12,3
Holandia . . .	139,3	78,0	113,2	79,3	77,9	82,6	31,6	62,1	28,7	54,4
Jugosławia . . .	10,7	25,4	7,5	23,8	5,7	17,9	7,4	11,9	6,8	5,6
Litwa . . .	0,5	20,6	0,2	9,8	0,3	7,5	0,1	2,2	0,1	0,4
Łotwa . . .	17,9	59,8	12,3	85,1	6,5	67,3	2,1	9,1	1,3	6,9
Niemcy ^c . . .	1124,1	1170,1	1031,7	1171,8	733,2	853,7	210,8	262,1	180,9	223,4
Norwegia . . .	16,4	21,2	29,4	24,3	17,6	31,4	5,3	21,1	8,2	19,2
Portugalia . . .	2,1	0,2	3,8	0,3	2,2	1,2	1,4	1,0	1,8	1,0
Rumunia . . .	38,3	54,4	27,6	65,0	21,8	50,9	7,9	29,4	7,6	15,9
Szwajcaria . . .	89,3	17,3	104,6	40,4	85,3	51,8	41,5	28,6	27,0	14,1
Szwecja . . .	69,9	109,7	56,8	107,3	40,9	111,1	16,0	63,7	16,9	47,8
Turcja . . .	2,4	2,4	4,1	4,6	3,7	3,0	1,3	1,9	1,4	1,0
Węgry . . .	44,1	43,4	32,9	56,8	21,9	36,4	5,2	8,0	5,7	5,5
Włochy . . .	83,0	48,7	84,0	40,2	70,3	31,4	29,0	33,5	38,3	24,9
Z.S.R.R. . . .	39,1	38,6	39,9	81,1	45,8	129,0	19,3	29,1	17,7	59,9
Azja . . .	123,2	33,8	100,2	47,4	80,4	43,5	42,4	24,5	43,3	20,9
Chiny . . .	3,0	9,0	1,9	16,4	1,4	13,2	0,9	5,5	1,1	5,2
Mandzuria . . .	} 109,2	1,8	84,9	3,0	64,8	8,1	27,0	5,3	24,2	5,1
Indie Bryt. . .										
Birna . . .										
Indie Hol. . .	7,8	7,2	9,8	5,7	9,7	3,7	7,3	1,3	10,0	0,7
Japonia . . .	0,6	10,8	0,7	15,4	1,1	11,6	2,1	5,6	2,4	1,6
Malaje Bryt. . .	0,0	0,0	0,0	0,0	—	—	0,1	0,0	0,2	0,0
Palestyna . . .	0,4	0,9	0,3	1,5	0,5	2,7	0,6	3,2	0,6	5,8
Persja . . .	0,4	2,2	0,5	3,6	0,5	1,9	0,5	1,3	0,3	1,3
Syria . . .	0,0	0,3	0,0	1,2	0,0	2,0	0,0	1,7	0,0	0,6
Afryka . . .	30,0	8,0	41,0	12,0	30,8	11,8	23,3	10,2	27,6	10,8
Alger . . .	2,8	0,6	4,0	0,6	4,7	0,8	—	—	—	—
Egipt . . .	14,3	3,0	17,3	4,6	13,6	5,0	8,8	2,6	10,1	2,7
Kongo Belg. . .	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,4	0,1	0,2	0,0
Zw. Pld.-Afr. . .	2,6	2,8	5,9	3,5	3,0	2,0	1,7	1,7	2,7	1,6
Ameryka . . .	594,3	31,6	514,0	52,9	350,7	41,3	152,0	17,7	160,2	30,7
Argentyna . . .	42,5	5,9	42,1	9,7	24,9	8,3	21,2	5,5	22,8	7,8
Brazylia . . .	21,4	3,4	31,4	4,6	21,4	2,6	14,0	0,5	11,5	5,0
Chile . . .	41,6	0,9	37,8	2,5	14,8	3,6	0,8	0,3	0,7	0,2
Kanada . . .	9,4	0,5	2,2	0,9	1,3	0,7	0,5	0,5	0,2	0,6
Kolumbia . . .	0,3	0,1	1,0	0,6	2,2	0,7	2,4	0,1	3,1	0,4
Meksyk . . .	4,6	0,4	4,6	0,7	2,4	1,9	0,9	0,3	1,1	0,4
Stany Zj. Am. . .	466,6	19,0	383,7	30,8	270,8	21,9	104,0	10,0	109,9	19,9
Urugwaj . . .	0,8	0,4	0,6	0,5	1,2	0,2	0,3	0,0	1,2	0,1
Oceania . . .	23,7	0,1	53,7	0,3	43,7	0,3	16,9	0,2	25,5	0,5
Australia . . .	22,8	0,1	52,2	0,2	42,7	0,2	16,5	0,2	23,9	0,5
N. Zelandia . . .	0,8	0,0	1,4	0,1	0,8	0,1	0,4	0,0	1,5	0,0

^a W latach 1928—1930 łącznie z Irlandią. ^b W latach 1928—1930 łącznie z Islandią. ^c Łącznie z Austrią. (dok. str. 167)

TABL. 7. HANDEL POLSKI Z POSZCZEGÓLNYMI KRAJAMI (dok.)

Części świata Ważniejsze kraje	Przy- wóz	Wy- wóz	Przy- wóz	Wy- wóz	Przy- wóz	Wy- wóz	Przy- wóz	Wy- wóz	Przy- wóz	Wy- wóz
	1934		1935		1936		1937		1938	
	w milionach złotych									
Ogółem . . .	798,8	975,3	860,6	925,0	1003,4	1026,2	1254,3	1195,5	1299,8	1184,7
Europa . . .	510,7	847,9	565,2	786,1	651,0	868,9	802,0	955,9	855,7	1001,2
Anglia . . .	86,2	191,9	116,7	181,4	141,6	221,6	149,2	219,2	147,8	215,5
Belgia . . .	25,3	58,3	25,9	57,1	43,4	84,3	56,3	69,0	52,9	56,7
Bułgaria . . .	3,3	2,6	5,0	1,6	9,0	5,5	15,5	8,0	19,4	15,8
Czecho-Sło- wacja . . .	32,5	50,4	35,2	52,9	35,6	49,2	44,0	51,9	40,7	43,2
Dania . . .	8,8	30,8	10,2	27,6	8,2	26,3	16,9	15,3	10,8	16,4
Estonia . . .	1,0	2,2	1,3	1,7	1,8	2,3	2,5	2,4	2,4	2,7
Finlandia . . .	1,0	12,3	1,4	16,1	1,6	17,3	2,8	20,4	2,8	21,7
Francja . . .	46,1	40,7	41,8	32,6	43,5	43,7	40,7	49,2	46,3	44,7
Grecja . . .	2,6	3,9	4,6	6,2	5,5	6,6	10,9	4,5	14,4	9,7
Hiszpania . . .	3,3	8,7	10,9	16,1	8,8	7,2	4,8	6,8	1,2	7,2
Holandia . . .	29,4	40,1	28,3	35,4	37,3	46,0	57,7	61,2	36,8	53,9
Jugosławia . . .	6,7	9,4	9,0	7,9	8,8	8,0	5,4	6,1	10,2	6,5
Litwa . . .	0,2	0,3	0,2	0,0	0,1	0,3	0,8	0,1	0,4	0,1
Łotwa . . .	0,9	6,8	1,1	7,5	1,1	4,3	1,0	4,4	1,0	3,2
Niemcy ^a . . .	145,2	218,8	165,0	199,3	187,8	204,2	240,0	231,7	299,4	285,8
Norwegia . . .	7,5	13,5	9,3	18,8	14,7	21,5	19,3	22,1	18,6	20,2
Portugalia . . .	1,9	1,9	2,7	1,9	3,2	3,9	3,7	4,8	4,0	3,0
Rumunia . . .	9,5	13,6	5,3	7,9	4,9	3,5	8,6	10,6	10,7	8,0
Szwajcaria . . .	22,0	12,7	23,7	13,0	22,8	10,9	17,1	21,5	26,9	24,0
Szwecja . . .	19,8	45,1	19,8	49,5	29,1	59,6	37,3	75,2	45,2	71,5
Turcja . . .	0,8	1,0	1,3	1,2	3,6	2,1	10,7	1,7	11,1	12,7
Węgry . . .	4,1	4,6	4,7	4,7	5,1	5,8	8,1	7,1	7,9	8,5
Włochy . . .	33,7	37,0	25,9	29,8	16,7	22,0	32,0	54,2	33,8	65,7
Z.S.R.R. . . .	17,7	25,5	14,9	11,1	16,2	9,0	14,5	4,4	9,9	1,4
Azja . . .	54,1	33,0	61,6	40,3	73,1	31,6	91,2	51,2	90,9	33,4
Chiny . . .			3,0	6,0	2,9	3,7	3,3	6,8	3,1	2,2
Mandżuria . . .	4,1	10,0	0,1	1,3	0,6	1,3	0,4	2,5	0,3	1,0
Indie Bryt. . .									31,2	9,4
Birma . . .	26,0	8,2	31,9	5,9	36,4	6,7	44,5	9,2	10,2	0,0
Indie Hol. . .	17,7	0,4	15,3	0,5	13,3	1,4	18,9	2,8	19,1	2,7
Japonia . . .	1,1	1,6	1,9	4,7	2,4	5,9	3,5	9,5	3,1	4,0
Malaje Bryt. . .	0,9	0,4	1,7	0,5	4,5	0,5	8,4	1,2	10,6	1,0
Palestyna . . .	1,1	9,1	4,0	14,4	6,1	6,8	6,3	9,5	7,1	8,9
Persja . . .	0,6	1,3	0,6	3,9	1,0	2,2	0,7	5,5	0,4	0,4
Syria . . .	0,0	1,2	0,0	1,8	1,8	1,8	0,2	2,1	0,3	1,5
Afryka . . .	33,6	14,5	34,3	17,4	48,9	19,0	71,7	26,8	60,8	21,1
Alger . . .			0,6	0,9	1,1	0,6	4,8	2,0	3,1	2,1
Egipt . . .	17,2	3,9	15,3	5,2	17,4	6,0	18,1	9,1	17,5	7,5
Kongo Belg. . .	0,6	0,0	0,5	0,0	4,5	0,0	8,6	2,3	6,6	0,3
Zw. Pld.-Afr. . .	5,8	2,7	6,1	5,0	9,3	6,6	11,0	6,5	8,4	5,0
Ameryka . . .	172,1	59,8	175,3	68,7	182,7	94,9	242,4	143,1	256,6	102,0
Argentyna . . .	17,1	9,1	16,0	12,4	27,7	14,8	34,7	20,8	36,8	22,7
Brazylia . . .	14,3	8,2	14,9	4,8	14,2	5,1	19,1	8,8	16,3	5,7
Chile . . .	1,9	1,2	1,3	0,3	2,4	0,1	9,7	0,0	12,7	0,0
Kanada . . .	0,2	14,6	1,4	4,8	2,2	1,4	6,3	1,0	5,9	1,4
Kolumbia . . .	5,5	0,5	4,5	0,3	6,3	1,1	7,7	3,6	6,0	1,9
Meksyk . . .	1,1	1,6	1,3	1,2	1,3	0,9	3,6	2,5	2,2	2,5
Stany Zj. Am. . .	121,1	22,8	123,1	43,3	119,3	67,3	149,1	100,9	158,4	62,9
Urugwaj . . .	2,0	0,2	3,4	0,2	2,0	1,1	1,7	2,0	7,3	2,2
Oceania . . .	28,2	0,5	24,1	0,5	47,7	0,5	46,9	0,7	35,7	0,8
Australia . . .	23,7	0,5	19,7	0,5	38,2	0,4	38,1	0,5	27,8	0,6
N. Zelandia . . .	4,4	0,0	4,2	0,0	9,5	0,1	8,8	0,2	7,7	0,2

a Łącznie z Austrią.

TABL. 8. UDZIAŁ POLSKI W HANDLU ZAGRANICZNYM NIEKTÓRYCH KRAJÓW

Kraje	Przywóz z Polski						Wywóz do Polski					
	1928	1934	1935	1936	1937	1938	1928	1934	1935	1936	1937	1938
	w odsetkach											
Anglia	0,5	1,1	1,0	1,2	1,1	1,0	0,7	0,8	0,9	1,1	1,1	1,1
Austria	9,3	6,3	6,3	5,9	4,6	.	5,5	3,7	4,0	4,3	4,4	.
Belgia	0,8	1,8	1,8	2,2	1,3	1,2	0,5	0,8	1,0	1,2	1,2	1,4
Czecho-Słowacja	6,6	3,7	3,7	2,8	2,5	.	4,0	2,0	3,3	2,1	2,6	.
Dania	1,6	2,2	2,0	1,8	1,0	1,0	1,2	0,6	0,6	0,6	1,0	0,6
Estonia	4,8	3,2	1,8	2,0	2,0	.	0,7	0,8	0,8	1,4	1,3	.
Finlandia	1,2	2,8	2,5	2,7	2,4	2,7	0,2	0,1	0,2	0,1	0,2	0,5
Francja	0,4	0,8	0,7	0,8	0,9	1,0	0,8	0,9	0,8	0,9	0,8	1,2
Holandia	1,0	1,3	1,3	1,6	1,6	1,5	1,1	1,1	1,2	1,5	1,7	1,3
Jugosławia	2,7	1,9	1,7	1,3	1,1	0,8	1,4	1,3	1,7	1,4	0,5	1,5
Litwa	8,7	0,1	0,1	0,1	0,0	0,0	0,1	0,3	0,8	0,2	0,4	0,1
Łotwa	7,9	4,0	2,4	1,6	2,0	1,4	3,2	0,4	0,5	0,5	0,3	0,3
Niemcy	2,6	1,7	1,8	1,8	1,4	2,1 ^a	4,1	1,3	1,5	1,5	1,6	2,2
Norwegia	1,4	1,8	2,2	2,3	1,8	1,9	0,6	0,8	1,0	1,3	1,1	1,4
Rumunia	4,8	3,2	1,9	0,9	1,7	1,0	7,1	1,5	1,0	1,0	1,1	1,2
Stany Zj. Am.	0,1	0,3	0,5	0,5	0,6	0,7	0,3	0,9	1,1	0,8	0,8	0,8
Szwajcaria	0,8	1,0	1,3	1,2	1,3	1,6	2,3	1,5	1,7	1,6	1,2	1,7
Szwecja	1,7	3,0	3,1	3,3	3,6	3,5	1,3	0,9	1,1	1,3	1,9	2,1
Węgry	4,1	1,0	0,9	1,1	1,1	1,5	3,3	0,8	0,8	0,8	0,9	1,0
Włochy	0,6	1,2	1,5	1,3	2,1	2,8	0,9	1,4	1,5	1,4	1,0	1,1
Z.S.R.R.	1,0	2,2	1,1	0,6	0,3	.	1,8	0,9	0,9	1,1	0,8	.

^a Łącznie z Austrią.

U w a g a. Dane dotyczą wartości według statystyk odośnych krajów.

TABL. 9. PRZYWÓZ I WYWÓZ NIEKTÓRYCH KRAJÓW WEDŁUG NAJWAŻNIEJSZYCH KRAJÓW POCHODZENIA I PRZEZNACZENIA W 1938 R.

Kraje przywozu lub wywozu	Przywóz	Wywóz	Kraje przywozu lub wywozu	Przywóz	Wywóz	Kraje przywozu lub wywozu	Przywóz	Wywóz
	w odsetkach			w odsetkach			w odsetkach	
Anglia			Anglia (dok.)			Francja (dok.)		
Ogółem	100,0	100,0	Egipt	1,3	1,8	Stany Zj. Am.	11,4	5,5
Stany Zj. Am.	12,8	4,4	Norwegia	1,2	1,6	Niemcy	6,9	6,0
Australia	7,8	8,1	Polska	1,0	1,1	Szwajcaria	2,1	6,3
Indie Bryt. ^a	6,1	7,7	Cejlon	1,4	0,7	Indochiny	4,1	3,0
Kanada	8,5	4,8	Brazylia	0,8	1,1	Holandia	2,6	4,4
Zw. Płd.-Afr.	1,6	8,4	Chiny	0,7	0,9	Afr. Zach. Fr.	3,3	2,6
N. Zelandia	5,1	4,1	Szwajcaria	0,8	0,7	Tunis	1,9	3,2
Argentyna	4,2	4,1	Japonia	1,1	0,4	Argentyna	2,0	2,4
Niemcy	3,3	4,4	Hiszpania	0,6	0,7	Maroko	1,9	2,3
Dania	4,1	3,4	Inne kraje	20,4	24,4	Australia	3,3	0,4
Irlandia	2,5	4,3				Indie Bryt. ^a	2,8	0,6
Holandia	3,2	2,8	Francja			Szwecja	1,4	1,6
Francja	2,6	3,2	Ogółem	100,0	100,0	Brazylia	1,6	1,0
Szwecja	2,7	2,5				Polska	1,0	1,2
Belgia	2,0	1,8	Alger	10,5	12,4	Egipt	1,1	1,0
Z. S. R. R.	2,1	1,4	Belgia	6,9	13,7	Z. S. R. R.	1,4	0,6
Finlandia	2,1	1,2	Anglia	7,0	11,6	Hiszpania	0,4	1,3
						Inne kraje	26,4	18,9

^a Łącznie z Birma.

(dok. str. 169)

TABL. 9. PRZYWÓZ I WYWÓZ NIEKTÓRYCH KRAJÓW WEDŁUG NAJWAŻNIEJSZYCH KRAJÓW POCHODZENIA I PRZEZNACZENIA W 1938 R. (dok.)

Kraje przywozu lub wywozu	Przywóz	Wywóz	Kraje przywozu lub wywozu	Przywóz	Wywóz	Kraje przywozu lub wywozu	Przywóz	Wywóz
	w odsetkach			w odsetkach			w odsetkach	
Holandia			Niemcy^b (dok.)			Stany Zj. Am. (dok.)		
Ogółem	100,0	100,0	Rumunia	2,9	3,0	Chiny	2,4	1,1
Niemcy	21,3	14,8	Węgry	3,1	2,6	Inne kraje	31,4	30,3
Anglia	8,1	22,5	Turcja	2,1	2,8	Włochy		
Belgia	11,4	10,2	Indie Bryt. ^a	2,8	2,1	Ogółem	100,0	100,0
Indie Hol.	7,2	9,6	Polska	2,1	2,2	Niemcy	26,8	19,1
Stany Zj. Am.	10,8	3,6	Norwegia	1,7	2,2	Stany Zj. Am.	11,8	7,5
Francja	4,6	5,8	Chiny	1,8	1,9	Erytrea	0,2	12,6
Argentyna	4,5	1,2	Hiszpania	1,5	1,4	Anglia	6,3	5,6
Szwecja	2,1	3,5	Z. S. R. R.	0,9	0,6	Szwajcaria	3,4	4,7
Z. S. R. R.	2,3	2,2	Inne kraje	34,5	27,9	Argentyna	2,4	3,9
Szwajcaria	1,5	2,0	Polska			Libia	0,5	5,0
Czecho-Słow.	2,0	1,2	Ogółem	100,0	100,0	Francja	2,2	3,1
Polska	1,5	1,3	Niemcy	23,0	24,1	Egipt	1,6	2,5
Kanada			Anglia	11,4	18,2	Polska	2,8	1,1
Inne kraje	22,7	22,1	Stany Zj. Am.	12,2	5,3	Rumunia	2,3	1,3
Japonia			Szwecja	3,5	6,0	Węgry	1,7	1,6
Ogółem	100,0	100,0	Belgia	4,1	4,8	Somali Wł.	0,7	2,1
Stary Zj. Am.	34,4	15,8	Włochy	2,6	5,5	Brazylia	1,2	0,9
Mandzuria	12,7	11,7	Francja	3,6	3,8	Z. S. R. R.	0,1	0,0
Kwantung	2,3	19,9	Holandia	2,8	4,6	Inne kraje	36,0	29,0
Chiny	6,2	11,6	Czecho-Słow.	3,1	3,6	Z.S.R.R.^c		
Indie Bryt. ^a	6,8	7,6	Argentyna	2,8	1,9	Ogółem	100,0	100,0
Niemcy	6,4	1,2	Indie Bryt. ^a	3,2	0,3	Anglia	14,3	32,7
Anglia	2,4	5,0	Inne kraje	27,7	21,9	Stany Zj. Am.	18,2	7,8
Indie Hol.	3,3	3,9	Stany Zj. Am.			Niemcy	15,0	6,2
Australia	2,6	3,1	Ogółem	100,0	100,0	Holandia	7,9	6,5
Kanada	3,4	0,6	Kanada	13,3	15,1	Belgia	5,0	7,5
Filipiny	1,4	1,2	Anglia	6,0	16,8	Iran	6,3	5,3
Egipt	1,4	0,5	Japonia	6,5	7,8	Francja	2,1	5,1
Inne kraje	16,7	17,9	Kuba	5,4	2,5	Mongolia	2,5	3,8
Niemcy^b			Filipiny	4,8	2,8	Chiny	3,0	2,0
Ogółem	100,0	100,0	Francja	2,8	4,3	Japonia	4,1	0,7
Anglia	5,1	6,7	Brazylia	5,0	2,0	Turcja	2,1	2,0
Holandia	3,4	8,2	Niemcy	3,3	3,5	Szwecja	1,3	1,1
Włochy	4,7	6,2	Malaje Bryt.	5,7	0,3	Afganistan	1,3	1,0
Stany Zj. Am.	7,5	2,8	Argentyna	2,1	2,8	Czechosłow.	1,0	1,0
Szwecja	4,4	4,9	Holandia	1,6	3,1	Litwa	0,8	0,9
Belgia	3,4	4,2	Belgia	2,1	2,5	Włochy	0,3	1,0
Francja	2,6	4,1	Meksyk	2,5	2,0	Polska	0,3	0,8
Argentyna	4,0	2,7	Indie Bryt. ^a	3,0	1,2	Dania	0,1	1,0
Brazylia	3,6	2,9	Włochy	2,1	1,9	Inne kraje	14,4	13,6
Dania	2,8	3,6						
Szwajcaria	2,0	4,1						
Czecho-Słow.	3,1	2,9						

^a Łącznie z Birmą. ^b Łącznie z Austrią. ^c 1937 r.

TABL. 10. PRZYWÓZ DO POLSKI WEDŁUG WAŻNIEJSZYCH GRUPTOWARÓW Z WYODRĘBNIENIEM HANDLU PRZEZ PORTY GDYNIĘ I GDAŃSK

Ważniejsze grupy towarów	1935	1936	1937	1938	1935	1936	1937	1938
	w tysiącach ton				w milionach złotych			
Ogółem	2 573	3 066	3 685	3 310	861	1 003	1 254	1 300
w tym: przez Gdynię	866	1 161	1 475	1 299	451	578	721	696
przez Gdańsk	396	526	800	832	77	71	100	88
Wytwory pochodzenia roślinnego i zwierzęcego	309	296	338	352	166	169	206	220
w tym: przez Gdynię	201	197	203	222	92	95	114	119
przez Gdańsk	68	63	86	73	36	33	41	35
Wytwory pochodzenia mineralnego	1 466	1 741	2 050	1 845	35	38	61	51
w tym: przez Gdynię	131	185	224	208	5	8	15	13
przez Gdańsk	269	396	625	673	7	10	19	23
Przetwory chemiczne i farmaceutyczne; farby	111	222	256	279	52	64	67	75
w tym: przez Gdynię	64	167	202	205	12	19	21	24
przez Gdańsk	28	37	37	55	9	9	10	11
Skóry, futra, wyroby skórzane	31	29	28	32	70	85	97	92
w tym: przez Gdynię	27	25	24	28	46	55	66	63
przez Gdańsk	0,1	0,1	0,1	0,3	1	1	2	5
Surowce włókiennicze i wyroby z nich	130	146	146	144	253	313	348	300
w tym: przez Gdynię	112	131	130	136	200	260	283	254
przez Gdańsk	1	0,5	1	1	4	1	3	2
Kauczuk, jego surogaty; wyroby z tych materiałów	6	6	8	10	13	16	23	23
w tym: przez Gdynię	4	5	6	8	7	11	16	17
przez Gdańsk	1	1	2	1	3	2	4	3
Papier i wyroby z niego	41	40	56	41	21	19	26	24
w tym: przez Gdynię	14	23	29	23	4	5	8	7
przez Gdańsk	13	8	9	8	3	1	1	1
Metale nieszlachetne i wyroby z nich	431	535	729	516	106	129	203	183
w tym: przez Gdynię	307	419	645	449	50	72	141	119
przez Gdańsk	10	15	34	11	7	8	12	8
Maszyny i aparaty, sprzęt elektrotechniczny	13	18	23	40	70	90	118	193
w tym: przez Gdynię	3	6	5	9	16	34	32	51
przez Gdańsk	1	0,3	0,4	1	3	1	2	2
Środki transportowe	4	6	10	14	27	32	43	57
w tym: przez Gdynię	2	2	4	6	14	13	16	22
przez Gdańsk	1	0,3	0,5	0,4	3	1	2	2
Wagi, narzędzia, instrumenty precyzyjne i muzyczne	1	1	1	1	21	23	28	36
w tym: przez Gdynię	0,1	0,2	0,2	0,3	3	4	6	7
przez Gdańsk	0,0	0,0	0,0	0,0	0,3	0,1	0,1	0,1

U w a g a. Wagi zwierząt żywych, statków i łodzi nie wlicza się do sum ogólnych.

TABL. II. WYWÓZ Z POLSKI WEDŁUG WAŻNIEJSZYCH GRUP TOWARÓW Z WYODRĘBNIENIEM HANDLU PRZEZ PORTY GDYNIĘ I GDAŃSK

Ważniejsze grupy towarów	1935	1936	1937	1938	1935	1936	1937	1938
	w tysiącach ton				w milionach złotych			
Ogółem	13442	12964	14988	15597	925	1 026	1 195	1 185
w tym: przez Gdynię	6 253	6 259	7 151	7 414	311	370	476	485
przez Gdańsk	4 226	4 423	5 150	5 150	278	306	316	278
Wytwory pochodzenia roślinnego i zwierzęcego	1 556	1 632	859	955	322	404	387	404
w tym: przez Gdynię	252	221	200	284	112	153	182	201
przez Gdańsk	978	1 081	399	427	129	151	92	86
Zwierzęta żywe w tys. sztuk	1 588	1 551	1 553	1 867	27	40	49	59
w tym: przez Gdynię	1	1	0,3	0,3	0,3	0,3	0,2	0,3
przez Gdańsk	1	2	1	0,4	0,3	1	0,4	0,2
Wytwory pochodzenia mineralnego	9 532	9 029	11 751	12 300	176	172	233	252
w tym: przez Gdynię	5 543	5 503	6 420	6 516	77	84	109	126
przez Gdańsk	2 418	2 378	3 615	3 853	44	44	71	73
Przetwory chemiczne i farmaceutyczne; farby	209	186	220	195	31	29	35	32
w tym: przez Gdynię	54	37	59	40	11	10	11	10
przez Gdańsk	86	94	108	90	9	10	13	11
Skóry, futra, wyroby skórzane	7	4	9	8	17	18	32	15
w tym: przez Gdynię	1	1	2	2	7	8	13	6
przez Gdańsk	1	1	2	0,5	1	2	5	1
Surowce włókiennicze i wyroby z nich	33	43	41	26	62	72	89	59
w tym: przez Gdynię	8	10	10	7	24	30	45	27
przez Gdańsk	2	2	2	0,5	2	3	7	1
Drewno, korek, wyroby z nich; wyroby koszykarskie	1 733	1 679	1 696	1 689	158	165	202	203
w tym: przez Gdynię	228	303	235	370	32	38	35	43
przez Gdańsk	719	850	972	762	82	87	116	97
Papier i wyroby z niego	14	19	14	10	7	8	8	8
w tym: przez Gdynię	8	12	9	6	3	4	4	3
przez Gdańsk	5	4	3	2	2	1	2	1
Wyroby kamieniarskie, ceramiczne, szklane	13	8	10	15	2	2	3	3
w tym: przez Gdynię	0,4	0,4	0,4	1	1	1	1	1
przez Gdańsk	0,2	0,3	1	0,4	0,2	0,5	1	1
Metale nieszlachetne i wyroby z nich	336	357	391	390	103	97	138	128
w tym: przez Gdynię	156	171	214	187	38	38	69	60
przez Gdańsk	16	12	21	14	7	5	8	6
Maszyny i aparaty, sprzęt elektrotechniczny	3	3	4	4	6	7	8	11
w tym: przez Gdynię	1	0,5	1	1	1	1	2	4
przez Gdańsk	1	1	0,4	0,4	1	1	1	1
Środki transportowe	6	4	1	4	4	3	1	4
w tym: przez Gdynię	0,1	0,0	0,0	0,0	0,3	0,3	0,1	0,0
przez Gdańsk	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kapelusze, parasole, laski, artykuły mody	0,3	0,3	0,2	0,1	4	4	3	1
w tym: przez Gdynię	0,2	0,3	0,2	0,1	3	3	3	1
przez Gdańsk	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,1	0,0

U waga. Wagi zwierząt żywych, statków i łodzi nie wlicza się do sum ogólnych.

TABL. 12. HANDEL POLSKI WEDŁUG STOPNIA OBROBIENIA TOWARÓW

Stopień obrobienia towarowa Ważniejsze grupy towarów ^b	Przywóz				Wywóz			
	1935	1936	1937	1938	1935	1936	1937	1938
	w milionach złotych							
Ogółem	861	1003	1254	1300	925	1026	1195	1185
w tym towar zbiorowy ^c	—	—	—	—	1	0	0	0
artykuły w stanie: surowym	427	498	595	573	419	463	504	537
prostej obróbki	162	205	294	257	390	426	501	473
daleko posuniętej obróbki	272	300	365	470	115	137	190	175
Wytwory pochodzenia roślinnego i zwierzęcego	166	169	206	220	322	404	387	404
w stanie: surowym	137	135	164	185	189	214	170	173
prostej obróbki	17	22	27	20	109	144	136	150
daleko posuniętej obróbki	12	12	15	15	24	46	81	81
Zwierzęta żywe	1	0	1	0	27	40	49	59
Wytwory pochodzenia mineralnego	35	38	61	61	176	172	233	252
w stanie: surowym	29	32	51	53	134	132	189	220
prostej obróbki	6	6	10	8	40	38	42	30
daleko posuniętej obróbki	0	0	0	0	2	2	2	2
Przetwory chemiczne i farmaceutyczne; farby	52	64	67	75	31	29	35	32
w stanie: surowym	3	7	8	10	7	7	8	7
prostej obróbki	13	17	17	20	16	12	18	16
daleko posuniętej obróbki	36	40	42	45	8	10	9	9
Skóry, futra, wyroby skórzane	70	85	97	92	17	18	32	15
w stanie: surowym	54	67	81	76	14	14	25	12
prostej obróbki	14	17	14	14	2	3	6	2
daleko posuniętej obróbki	2	1	2	2	1	1	1	1
Surowce włókiennicze i wyroby z nich	253	313	348	300	62	72	89	59
w stanie: surowym	193	245	268	226	21	30	31	19
prostej obróbki	33	40	46	44	13	14	17	16
daleko posuniętej obróbki	27	28	34	30	28	28	41	24
Kauczuk, jego surogaty; wyroby z tych materiałów	13	16	23	23	1	1	2	1
w stanie: surowym	7	10	16	16	0	0	0	0
daleko posuniętej obróbki	6	6	7	7	1	1	2	1
Drewno, korek, wyroby z nich; wyroby koszykarskie	5	5	6	6	158	165	202	203
w stanie: surowym	1	1	2	2	28	26	32	46
prostej obróbki	3	3	3	3	115	123	152	139
daleko posuniętej obróbki	1	1	1	1	15	16	18	18
Papier i wyroby z niego	21	19	26	24	7	8	8	8
w stanie: surowym	2	1	2	2	0	0	0	0
prostej obróbki	3	4	9	6	1	1	0	1
daleko posuniętej obróbki	16	14	15	16	6	7	8	7
Metale nieszlachetne i wyroby z nich	106	129	203	183	103	97	138	128
w stanie: prostej obróbki	71	95	165	141	94	91	130	119
daleko posuniętej obróbki	35	34	38	42	9	6	8	9
Maszyny i aparaty, sprzęt elektrotechniczny ^d	70	90	118	193	6	7	8	11
Środki transportowe ^d	27	32	43	57	4	3	1	4

a Podział według stopnia obrobienia na podstawie klasyfikacji międzynarodowej ustalonej przez Komitet Rzecznawców Statystycznych przy Lidze Narodów. b Grupy towarów według polskiego Wykazu statystycznego towarów. c „Towar zbiorowy” nie jest klasyfikowany według stopnia obrobienia. d Zaliczone do artykułów w stanie daleko posuniętej obróbki.

TABL. 13. HANDEL POLSKI WEDŁUG STOPNIA OBROBIENIA I PRZEZNACZENIA UŻYTKOWEGO TOWARÓWA

Wyszczególnienie	Przywóz			Wywóz		
	1936	1937	1938	1936	1937	1938
	w milionach złotych					
Ogółem	1 003	1 254	1 300	1 026	1 195	1 185
Układ według stopnia obróbki ^b						
Artykuły w stanie: surowym	498	595	573	463	503	537
prostej obróbki	205	294	257	426	501	473
daleko posuniętej obróbki	300	365	470	137	190	175
Układ według przeznaczenia użytkowego i stopnia obróbienia						
1—7. Artykuły służące do przetwarzania	850	1 070	1 086	792	905	883
1. Artykuły do produkcji żywności, napojów i wyrobów tyton. (nie trwałe)	47	61	77	178	136	139
w stanie: surowym	47	60	76	138	112	121
prostej obróbki	0	1	1	40	24	18
2. Artykuły do produkcji rolnej (nie trwałe)	13	19	21	50	37	37
w stanie: surowym	9	10	13	37	22	19
prostej obróbki	4	9	8	13	15	18
3. Artykuły do produkcji przemysłowej i zużycia w handlu—artykuły nie trwałe (oprócz wymienionych w 1 i 2 gr.)	480	545	489	127	167	137
w stanie: surowym	339	389	339	68	87	71
prostej obróbki	75	82	79	24	34	28
daleko posuniętej obróbki	66	74	71	35	46	38
4. Artykuły do produkcji przemysłowej i zużycia w handlu—artykuły trwałe	149	242	219	240	312	294
w stanie: surowym	27	46	49	23	27	30
prostej obróbki	100	172	146	213	279	258
daleko posuniętej obróbki	22	24	24	4	6	6
5. Oleje i tłuszcze pochodzenia zwierzęcego i roślinnego oraz surowce do ich wyrobu (nie trwałe)	33	40	34	13	10	6
w stanie: surowym	13	19	19	6	4	4
prostej obróbki	20	21	15	7	6	2
6. Paliwo, energia elektryczna, smary (nie trwałe)	7	10	9	167	227	246
w stanie: surowym	2	2	2	130	185	218
prostej obróbki	5	8	7	37	42	28
7. Maszyny, narzędzia i inne urządzenia dla przemysłu, rolnictwa i handlu (trwałe)	121	153	237	17	16	24
w stanie: surowym	0	0	0	4	5	6
daleko posuniętej obróbki	121	153	237	13	11	18
8—10. Artykuły gotowe do sprzedaży detalicznej lub do użytku konsumentów	153	184	214	234	289	302
8. Żywność, napoje i wyroby tytoniowe (nie trwałe)	70	80	87	192	238	266
w stanie: surowym	61	69	75	57	61	68
prostej obróbki	1	1	1	92	101	121
daleko posuniętej obróbki	8	10	11	43	76	77
9. Inne artykuły nie trwałe konsumpcji	34	36	40	25	31	18
w stanie daleko posuniętej obróbki	34	36	40	25	31	18
10. Artykuły trwałe konsumpcji (inwestycyjne konsumentów)	49	68	87	17	20	18
w stanie daleko posuniętej obróbki	49	68	87	17	20	18
11. Towary nie dające się rozklasyfikować (towar zbiorowy)	—	—	—	0	1	0

a Na podstawie klasyfikacji międzynarodowej ustalonej przez Komitet Kłasnucznicwów Statystycznych przy Lidze Narodów. b Bez towaru zbiorowego.

TABL. 14. HANDEL ZAGRANICZNY NIKTÓRYCH KRAJÓW WEDŁUG STOPNIA OBROBIENIA I PRZEZNACZENIA UŻYTKOWEGO TOWARÓW

Kraje	Waluta	Przywóz	Wywóz	Według stopnia obrobienia towarów			Według przeznaczenia użytkowego towarów				
				artykuły w stanie			artykuły dla produkcji	oleje i tłuszcze	paliwo, energia elektr.	maszyny, urządzenia inwestyc.	art. dla bezpośredniej konsumcji
				surowym	prostej obróbki	daleko posuniętej obrób.					
w milionach jednostek waluty danego kraju											
Anglia (£)											
przywóz	1935	285,6	282,0	130,0	351,8	25,3	33,9	17,4	269,2		
	1936	319,6	319,3	143,7	412,2	28,3	37,6	23,6	280,9		
wywóz	1935	52,2	91,4	268,1	197,5	5,0	40,7	71,0	97,5		
	1936	50,9	91,6	284,1	202,3	4,6	38,7	74,5	106,5		
Belgia (fr.)											
przywóz	1936	11 031	5 455	4 815	14 975	620	1 496	1 242	2 968		
	1937	13 755	7 641	5 860	18 697	1 192	2 297	1 580	3 490		
wywóz	1936	4 153	8 282	7 193	14 530	140	1 493	1 178	2 287		
	1937	5 021	11 846	8 666	19 089	398	1 620	1 712	2 714		
Dania (kor.)											
przywóz	1936	449,2	527,2	465,8	830,9	120,6	206,3	108,1	176,3		
	1937	555,3	600,6	492,7	937,3	136,4	265,0	116,5	193,4		
wywóz	1936	307,8	830,0	188,7	213,6	69,4	1,0	117,1	925,4		
	1937	375,9	930,9	234,6	282,9	87,8	1,0	148,4	1 021,3		
Francja (fr.)											
przywóz	1936	14 335	5 486	5 571	12 615	1 796	4 000	1 255	5 726		
	1937	23 436	9 960	8 896	21 036	2 732	8 352	2 399	7 773		
wywóz	1936	2 853	3 591	7 900	7 873	298	330	1 439	4 404		
	1937	4 874	6 477	11 293	13 366	591	471	1 986	6 230		
Kanada (\$)											
przywóz	1936	218,8	116,0	278,9	269,4	14,1	89,4	76,8	164,0		
	1937	263,4	148,9	371,5	345,2	20,2	101,6	119,4	197,4		
wywóz	1936	373,7	382,0	253,9	801,5	5,4	8,2	25,3	169,2		
	1937	293,5	502,9	307,6	857,7	5,2	8,4	36,1	196,6		
Litwa (lit.)											
przywóz	1936	37,8	38,9	77,5	88,2	1,7	15,0	19,2	30,1		
	1936	90,5	96,6	3,4	97,9	10,3	—	6,5	75,8		
Norwegia (kor.)											
przywóz	1936	224,3	263,5	429,8	432,3	47,5	101,0	173,6	163,2		
	1937	323,1	361,6	608,0	597,9	62,8	139,6	290,8	201,6		
wywóz	1936	177,4	337,5	159,6	463,7	51,2	0,5	28,5	130,6		
	1937	215,9	399,9	207,5	565,9	58,7	1,8	43,2	153,7		
Polska (zł)											
przywóz	1936	498,7	205,0	299,7	689,3	32,8	7,5	120,5	153,3		
	1937	594,6	294,4	365,3	866,8	40,0	9,7	153,3	184,5		
wywóz	1936	463,1	426,1	136,8	595,4	13,0	167,0	16,7	233,9		
	1937	503,7	501,3	189,8	652,2	9,7	226,9	16,4	289,6		
Stany Zj. Am. (\$)											
przywóz	1935	879	630	496	1 455	134	51	21	344		
	1936	1 036	742	619	1 750	137	57	27	426		
wywóz	1935	796	528	909	1 041	21	311	441	419		
	1936	783	575	1 050	1 096	22	329	532	429		
Szwecja (kor.)											
przywóz	1936	512,5	459,0	659,5	787,9	69,1	234,5	148,8	390,7		
	1937	650,2	660,3	810,9	1 050,5	83,4	334,1	195,6	457,8		
wywóz	1936	241,7	738,1	534,1	1 101,5	10,1	5,9	232,7	163,7		
	1937	322,3	986,6	691,2	1 463,0	15,3	5,9	310,3	205,6		

U w a g a. Na podstawie klasyfikacji międzynarodowej ustalonej przez Komitet Rzeczoznawców Statystycznych przy Lidze Narodów.

Źródło: Statistiques du Commerce International 1937, Genewa 1938.

TABL. 15. PRZYWÓZ DO POLSKI WAŻNIEJSZYCH TOWARÓW

Towary	1928	1929	1932	1934	1935	1936	1937	1938	w %
	w liczbach bezwzględnych								
	w tysiącach ton								
Ogółem	5 165	5 088	1 787	2 555	2 573	3 066	3 685	3 310	100,0
Maszyny i aparaty, sprzęt elektrotechniczny	82	72	9	10	13	18	23	40	1,2
Bawełna i odpadki	76	66	51	68	67	74	78	79	2,4
Wełna i odpadki	17	20	18	19	23	27	23	27	0,8
Przetwory chemiczne i farmaceutyczne; farby	687	805	118	140	111	222	256	279	8,5
Środki transportowe	19	18	2	2	4	6	10	14	0,4
Żelastwo	531	516	123	308	360	451	643	426	12,9
Tytoń i wyroby tytoniowe	10	17	9	9	8	6	8	10	0,3
Skóry surowe	22	15	16	26	28	25	24	28	0,8
Owoce, jagody,—jadalne	32	41	33	55	75	61	60	66	2,0
Skóry futrzane	3	3	3	3	3	3	3	3	0,1
Rudy, żuźle, popioły	835	1 027	229	356	448	552	856	841	25,4
Miedź, blacha miedziana	11	10	5	11	13	15	18	27	0,8
Przędza, niedoprzęd	7	6	3	2	2	3	3	3	0,1
Wyroby włókiennicze, odzież	6	5	2	2	2	2	3	3	0,1
Papier i wyroby z niego	71	62	31	36	41	40	56	41	1,2
Śledzie świeże, solone	71	84	45	40	46	52	60	62	1,9
Kawa, herbata, kakao	15	16	15	15	14	15	14	16	0,5
Szmaty	23	20	16	20	20	24	24	17	0,5
Nasiona, ziarna, owoce, —oleiste; kopro	31	28	60	101	54	40	45	56	1,7
Kauczuk surowy, myty	2	3	3	5	4	5	6	8	0,2
Tłuszcze i oleje roślinne i zwierzęce, przetwory tłuszczowe	49	69	37	21	20	27	26	21	0,7
Inne towary	2 565	2 185	959	1 306	1 217	1 398	1 446	1 243	37,5
	w milionach złotych								
Ogółem	3 362	3 111	862	799	861	1 003	1 254	1 300	100,0
Maszyny i aparaty, sprzęt elektrotechniczny	391	373	64	56	70	90	118	193	14,8
Bawełna i odpadki	326	271	86	113	114	127	142	117	9,0
Wełna i odpadki	181	198	66	82	73	103	107	96	7,4
Przetwory chemiczne i farmaceutyczne; farby	217	227	71	52	52	64	67	75	5,8
Środki transportowe	124	120	15	12	27	32	43	57	4,4
Żelastwo	75	76	8	23	26	37	87	51	3,9
Tytoń i wyroby tytoniowe	36	52	33	23	21	23	31	49	3,8
Skóry surowe	74	42	18	33	33	40	47	42	3,3
Owoce, jagody,—jadalne	36	41	23	28	39	33	35	42	3,2
Skóry futrzane	65	71	28	25	25	33	37	38	2,9
Rudy, żuźle, popioły	85	105	12	15	16	18	34	35	2,7
Miedź, blacha miedziana	32	38	6	11	11	16	29	33	2,5
Przędza, niedoprzęd	157	140	41	23	22	28	31	32	2,5
Wyroby włókiennicze, odzież	151	146	44	20	21	22	25	25	1,9
Papier i wyroby z niego	67	67	24	19	21	19	26	24	1,8
Śledzie świeże, solone	45	49	19	14	16	19	23	22	1,7
Kawa, herbata, kakao	71	70	32	22	19	19	23	21	1,6
Szmaty	36	27	8	11	14	23	29	20	1,5
Nasiona, ziarna, owoce, —oleiste; kopro	20	19	17	24	15	13	18	18	1,4
Kauczuk surowy, myty	13	13	3	8	7	10	16	15	1,2
Tłuszcze i oleje roślinne i zwierzęce, przetwory tłuszczowe	88	106	29	12	13	19	21	15	1,2
Inne towary	1 072	860	215	173	206	215	265	280	21,5

U w a g a. Wagi zwierząt żywych, statków i łodzi nie wlicza się do sum ogólnych.

TABL. 16. WYWÓZ Z POLSKI WAŻNIEJSZYCH TOWARÓW

Towary	1928	1929	1932	1934	1935	1936	1937	1938	w %
	w liczbach bezwzględnych								
	w tysiącach ton								
Ogółem	20424	21037	13504	14565	13442	12964	14997	15597	100,0
Węgiel	12863	13934	10223	9 880	8 906	8 362	11003	11669	74,8
Drewno i wyroby	4 888	3 744	1 043	1 983	1 731	1 676	1 693	1 688	10,8
Szynki, połędwice wieprzowe w opakowaniu hermetycznym	.	.	.	2	4	11	19	17	0,1
Bekony	1	12	54	23	20	19	21	21	0,1
Jęczmień	111	244	146	265	285	377	192	238	1,5
Trzoda chlewna ^a	1 279	960	193	155	151	197	230	266	x
Jaja	55	53	37	21	23	24	26	29	0,2
Żelazo i stal	32	93	54	93	108	142	117	157	1,0
Masło	11	15	1	4	6	11	8	13	0,1
Mięso świeże, mrożone, solone	29	18	5	4	7	13	16	20	0,1
Cynk i pył cynkowy	133	140	78	67	59	65	75	63	0,4
Wyroby włók., odzież	9	12	6	7	7	8	8	5	0,0
Rury żelazne i stalowe	58	67	21	36	35	27	37	35	0,2
Przędza, niedoprzęd	3	6	5	3	2	2	2	2	0,0
Żyto	7	200	219	454	414	277	74	108	0,7
Len i odpadki	16	17	7	7	14	22	18	11	0,1
Blacha żelazna, stalowa	36	50	19	39	31	50	51	43	0,3
Nasiona	31	50	27	24	21	31	16	15	0,1
Groch, fasola	67	66	49	22	33	45	34	38	0,2
Cukier	186	299	185	101	107	62	52	85	0,6
Nawozy	63	53	89	82	123	120	112	122	0,8
Szyny kolejowe	26	14	42	63	49	27	54	39	0,3
Inne towary	1 799	1 950	1 194	1 385	1 457	1 593	1 369	1 179	7,6
	w milionach złotych								
Ogółem	2 508	2 813	1 084	975	925	1 026	1 195	1 185	100,0
Węgiel	363	384	210	158	131	130	185	217	18,4
Drewno i wyroby	589	481	119	177	155	163	199	201	17,0
Szynki, połędwice wieprzowe w opakowaniu hermetycznym	.	.	.	6	10	33	60	50	4,2
Bekony	2	46	72	47	39	39	46	48	4,0
Jęczmień	46	82	25	36	33	46	40	40	3,4
Trzoda chlewna	208	185	23	18	16	26	29	40	3,4
Jaja	145	143	57	23	27	28	34	39	3,3
Żelazo i stal	10	31	15	21	19	24	28	36	3,0
Masło	66	88	4	9	10	21	19	32	2,7
Mięso świeże, mrożone, solone	69	45	6	4	8	17	23	30	2,5
Cynk i pył cynkowy	144	152	36	27	23	26	39	26	2,2
Wyroby włók., odzież	70	119	41	29	27	27	40	23	1,9
Rury żelazne i stalowe	35	45	14	22	17	8	14	17	1,4
Przędza, niedoprzęd	46	88	36	16	14	14	19	17	1,4
Żyto	3	59	35	44	44	34	16	16	1,3
Len i odpadki	17	20	4	5	15	23	20	15	1,2
Blacha żelazna, stalowa	22	26	9	14	11	13	16	14	1,2
Nasiona	48	57	28	24	18	24	14	14	1,2
Groch, fasola	43	43	15	8	11	13	11	13	1,1
Cukier	102	134	34	13	12	7	9	13	1,1
Nawozy	8	10	9	11	13	12	11	12	1,1
Szyny kolejowe	8	4	10	13	10	7	13	10	0,8
Inne towary	464	571	282	250	262	291	310	262	22,2

^a W tysiącach sztuk.

U w a g a . Wagi zwierząt żywych, statków i łodzi nie wlicza się do sum ogólnych.

TABL. 17. PRZYWÓZ DO POLSKI NIEKTÓRYCH TOWARÓW WEDŁUG WAŻNIEJSZYCH KRAJÓW POCHODZENIA

Towary Ważniejsze kraje pochodzenia	1935	1936	1937	1938	Towary Ważniejsze kraje pochodzenia	1935	1936	1937	1938
	w milionach złotych					w milionach złotych			
Maszyny i aparaty, sprzęt elektrotechniczny	69,8	90,4	118,1	192,8	Rudy, żuźle, popioły	15,8	18,1	33,9	35,4
Niemcy ^a	33,3	40,5	63,8	114,5	Szwecja	2,3	4,9	5,0	7,0
Anglia	12,4	22,3	16,2	24,3	Brazylia	—	0,1	0,1	4,0
Stany Zj. Am.	3,2	4,5	9,8	16,1	Niemcy ^a	6,0	4,0	2,5	3,8
Szwecja	5,4	7,9	7,5	10,5	Sierra-Leone	0,7	0,7	1,7	3,6
Szwajcaria	4,9	4,3	4,6	7,4	Norwegia	0,6	1,1	1,5	2,5
Bawełna i odpadki	114,5	127,0	142,4	116,7	Miedź, blacha miedziana	11,5	16,1	28,8	32,7
Stany Zj. Am.	84,5	82,4	69,7	68,5	Stany Zj. Am.	7,7	8,2	5,8	13,4
Egipt	15,3	17,3	17,5	17,1	Chile	1,0	2,3	9,6	12,6
Indie Bryt.	8,4	11,0	14,5	8,3	Przędza, niedoprzęd	21,6	27,7	31,4	31,9
Kongo Belg.	0,4	4,2	8,1	6,2	Anglia	6,6	9,4	11,1	11,4
Wełna i odpadki	73,0	103,1	107,0	96,4	Niemcy ^a	4,7	8,5	8,6	8,0
Australia	18,6	36,8	36,8	25,7	Wyroby włókiennicze, odzież	20,7	21,5	24,9	25,1
Anglia	14,6	19,8	20,7	18,5	Anglia	4,9	5,3	6,7	7,3
Belgia	9,4	10,4	13,5	14,9	Niemcy ^a	5,2	6,2	7,7	6,6
Argentyna	6,6	7,3	10,7	13,0	Czecho-Słow.	4,9	5,4	5,6	5,1
Nowa Zelandia	4,1	9,2	8,4	7,4	Papier i wyroby	21,0	19,1	26,4	23,6
Francja	7,5	7,2	4,2	6,7	Niemcy ^a	10,9	9,4	10,2	11,2
Przetwory chemiczne i farmaceut.; farby	52,0	63,9	67,3	74,8	Szwecja	3,5	3,5	5,2	4,6
Niemcy ^a	16,0	21,3	22,9	26,2	Czecho-Słow.	1,4	1,6	6,0	2,7
Argentyna	5,2	7,4	6,0	7,1	Śledzie świeże, solone	16,0	19,4	23,0	21,6
Szwajcaria	6,4	6,2	4,9	6,1	Anglia	12,1	14,9	16,0	16,6
Belgia	1,6	3,3	5,3	6,0	Kawa, herbata, kakao	19,1	19,3	22,8	21,0
Francja	5,2	5,2	5,3	5,2	Złote Wybrzeże	3,4	3,7	5,4	4,6
Środki transport.	27,3	32,0	42,6	56,7	Cejlon	2,4	2,7	3,6	4,3
Niemcy ^a	3,6	11,6	17,4	23,5	Brazylia	4,7	5,2	4,1	3,0
Stany Zj. Am.	2,4	3,0	9,2	12,6	Indie Hol.	1,9	1,7	1,9	2,1
Anglia	12,3	10,0	8,3	10,8	Szmaty	13,8	23,0	29,0	20,1
Żelastwo	26,3	37,1	86,5	50,5	Anglia	4,2	7,7	9,5	8,1
Stany Zj. Am.	2,9	1,5	30,6	26,3	Holandia	1,2	3,7	4,8	3,4
Belgia	4,3	11,5	8,1	6,2	Szwecja	1,2	2,3	2,6	2,5
Holandia	2,7	5,5	18,6	4,6	Nasiona, ziarna, owoce, —oleiste; kopra	14,7	12,9	18,3	18,2
Tytoń i wyroby	20,6	23,2	30,9	49,4	Indie Hol.	7,4	2,7	3,6	5,3
Bulgaria	3,0	5,9	11,7	16,3	Nigeria	—	3,9	5,8	4,7
Grecja	1,8	2,4	5,4	8,2	Węgry	0,5	0,6	2,0	2,1
Turcja	0,4	0,9	5,3	7,0	Kauczuk surowy, myty	7,0	9,8	16,1	15,4
Włochy	4,1	5,1	5,1	6,2	Malaje Bryt.	1,4	3,3	6,5	7,9
Jugosławia	4,2	3,4	—	6,0	Indie Hol.	1,3	3,4	7,0	5,8
Skóry surowe	33,1	39,7	47,2	42,3	Tłuszcze i oleje roślinne i zwierzęce, przetwory tłuszczowe	13,1	19,3	21,4	15,0
Argentyna	3,4	12,0	15,6	15,5	Norwegia	3,4	5,4	7,5	4,2
Kolumbia	4,1	5,9	7,1	5,8	Holandia	4,3	6,0	4,9	3,7
Holandia	4,0	5,5	6,7	4,1					
Zw. Płd.-Afr.	0,9	3,2	5,7	3,9					
Owoce, jagody, — jadalne	38,9	33,0	35,5	41,8					
Włochy	10,0	4,1	12,3	15,7					
Palestyna	3,4	5,5	5,3	6,8					
Skóry futrzane	25,0	32,6	37,1	38,1					
Indie Bryt.	0,2	1,7	6,1	9,0					
Anglia	6,9	7,0	4,6	5,0					
Norwegia	0,8	1,2	3,4	3,9					
Belgia	0,3	0,6	1,1	2,2					
Stany Zj. Am.	3,7	3,2	3,7	2,1					

a łącznie z Austrią.

TABL. 18. WYWÓZ Z POLSKI NIEKTÓRYCH TOWARÓW WEDŁUG WAŻNIEJSZYCH KRAJÓW PRZEZNACZENIA

Towary Ważniejsze kraje przeznaczenia	1935	1936	1937	1938	Towary Ważniejsze kraje przeznaczenia	1935	1936	1937	1938
	w milionach złotych					w milionach złotych			
Węgiel	131,1	129,9	185,0	217,4	Stany Zj. Am.	1,4	1,6	3,9	2,1
Szwecja	32,1	34,0	44,2	47,7	Zw. Płd.-Afr.	1,8	4,0	2,9	1,7
Włochy	19,7	16,2	31,0	37,3	Egipt	0,4	1,7	4,0	1,6
Francja	16,3	21,2	28,0	27,8	Niemcy ^a	0,8	0,6	1,0	1,6
Niemcy ^a	20,6	16,2	16,0	20,3	Jugosławia	0,7	0,7	0,8	1,2
Czecho-Słow.	5,5	0,9	1,3	10,9	Indie Bryt.	1,4	1,7	1,3	1,1
Norwegia	5,6	5,4	5,9	8,2	Rury żelazne i stalowe	16,7	8,0	14,1	16,8
Belgia	3,8	5,8	9,4	6,5	Indie Bryt.	0,6	1,6	3,1	3,6
Drewno i wyroby	155,4	162,8	199,1	201,0	Argentyna	1,7	1,0	1,4	2,4
Anglia	62,1	72,8	89,2	73,7	Szwecja	0,7	1,2	2,4	1,7
Niemcy ^a	27,9	31,4	36,7	50,5	Finlandia	0,2	0,2	-0,7	1,3
Holandia	15,4	14,3	20,8	24,0	Holandia	0,7	0,5	1,3	1,2
Belgia	8,9	11,0	8,6	6,7	Przędza, niedopięta	14,3	13,9	18,6	16,6
Argentyna	4,3	3,1	5,4	6,0	Turcja	0,1	0,1	0,2	2,3
Szynki, połówki wieprzowe w opakow. hermetycznym	10,0	32,8	59,6	50,2	Anglia	0,8	0,9	1,9	2,2
Stany Zj. Am.	4,8	25,7	50,3	40,5	Holandia	2,7	3,2	3,5	2,0
Anglia	2,9	3,0	3,8	5,7	Bulgaria	0,6	2,0	0,8	1,9
Bekony	39,0	39,0	45,6	47,7	Indie Bryt.	0,3	0,1	0,3	1,4
Anglia	39,0	38,8	45,6	47,7	Żyto	43,6	33,6	15,8	15,9
Jęczmień	33,3	45,7	39,9	39,9	Niemcy ^a	22,6	7,6	6,4	7,8
Belgia	22,6	30,5	28,4	22,8	Belgia	3,1	7,8	1,0	3,0
Szwajcaria	0,1	0,0	2,3	4,8	Włochy	0,3	1,4	0,1	3,0
Niemcy ^a	0,9	0,5	3,0	4,2	Len i odpadki	15,0	23,4	20,1	14,5
Trzoda chłевна	16,0	26,1	29,3	39,8	Niemcy ^a	0,3	1,8	1,2	4,3
Niemcy ^a	14,3	24,7	26,3	39,1	Czecho-Słow.	8,5	11,7	11,3	3,1
Jaja	26,8	27,7	33,9	39,4	Belgia	1,9	2,0	1,2	2,9
Anglia	13,7	16,2	16,6	21,3	Blacha żelazna, stalowa	10,7	13,0	16,1	14,3
Niemcy ^a	1,5	4,0	5,1	7,2	Niemcy ^a	7,3	6,2	5,6	6,6
Włochy	0,4	0,7	5,5	4,7	Włochy	—	—	0,4	1,2
Szwajcaria	1,2	1,2	3,3	3,5	Nasiona	18,3	24,0	13,7	13,7
Żelazo i stal	18,9	23,9	27,8	35,9	Niemcy ^a	5,4	5,2	3,9	3,1
Niemcy ^a	6,9	10,1	5,1	6,8	Stany Zj. Am.	2,1	4,2	3,9	2,9
Bulgaria	0,1	0,9	2,2	5,7	Holandia	1,6	2,5	1,7	2,0
Argentyna	1,2	2,9	2,9	4,5	Groch, fasola	11,4	12,8	10,8	13,3
Turcja	0,1	0,0	0,2	4,0	Niemcy ^a	2,7	2,2	3,1	3,0
Czecho-Słow.	0,0	—	0,0	3,0	Belgia	1,1	2,6	1,8	2,9
Masło	10,2	20,6	18,9	31,6	Włochy	1,8	0,7	1,1	2,4
Anglia	8,3	17,7	11,8	23,4	Cukier	12,4	7,4	8,5	12,7
Niemcy ^a	1,5	1,7	5,6	6,1	Finlandia	3,4	1,2	3,6	4,1
Mięso świeże, solone, mrożone	7,5	17,4	23,5	29,9	Anglia	1,7	2,4	2,5	2,2
Niemcy ^a	5,1	11,4	19,7	26,9	Grecja	0,1	0,8	0,4	1,6
Cynk i pył cynkowy	23,0	25,6	38,8	26,0	Rumunia	0,0	—	0,0	1,5
Niemcy ^a	10,9	12,7	15,0	14,6	Nawozy	12,7	11,7	11,1	12,5
Szwecja	2,5	2,2	2,8	2,7	Czecho-Słow.	3,3	2,9	2,6	2,9
Czecho-Słow.	3,1	3,9	5,4	2,5	Niemcy ^a	3,3	2,3	2,4	2,7
Węgry	1,1	1,3	2,7	1,3	Finlandia	2,4	1,8	0,8	2,7
Wyroby włókiennicze, odzież	26,6	26,7	40,1	22,9	Szwecja	1,4	2,0	2,1	2,0
Anglia	5,7	3,7	3,0	2,2	Szynki kolejowe	10,1	7,0	13,4	9,8
					Niemcy ^a	3,1	3,4	1,7	3,5
					Bulgaria	—	0,9	2,0	2,7
					Brazylia	2,2	2,1	2,8	2,0

^a Łącznie z Austrią.

TABL. 19. HANDEL POLSKI Z NIEKTÓRYMI KRAJAMI WEDŁUG WAŻNIEJSZYCH TOWARÓW

Przywóz Wywóz Ważniejsze towary	1936	1937	1938	Przywóz Wywóz Ważniejsze towary	1936	1937	1938
	w milionach zł				w milionach zł		
Anglia				Australia			
Przywóz	141,6	149,2	147,8	Przywóz	38,2	38,1	27,8
Maszyny i aparaty, sprzęt elektrotechn.	22,3	16,2	24,3	Wełna i odpadki . . .	36,8	36,8	25,7
Wełna i odpadki . . .	19,8	20,7	18,5	Skóry futrzane . . .	1,1	0,9	1,7
Sledzie świeże, solone	14,9	16,0	16,6	Wywóz	0,4	0,5	0,6
Przędza, niedoprzęd .	9,4	11,1	11,4	Belgia			
Środki transportowe .	10,0	8,3	10,8	Przywóz	43,4	56,3	52,9
Szmaty	7,7	9,5	8,1	Wełna i odpadki . . .	10,4	13,5	14,9
Wyroby włók., odzież	5,3	6,7	7,3	Żelastwo	11,5	8,1	6,2
Skóry futrzane	7,0	4,6	5,0	Przetwory chemiczne i farmaceut.; farby . . .	3,3	5,3	6,0
Przetwory chemiczne i farmaceut.; farby . . .	4,7	5,3	4,7	Skóry surowe	2,3	3,8	2,5
Skóry wyprawione . . .	4,2	3,3	4,7	Skóry futrzane	0,6	1,1	2,2
Surowiec żelaza	0,5	1,2	3,6	Szmaty	2,9	4,3	2,1
Nikiel, blacha niklowa	2,4	3,3	2,8	Przędza, niedoprzęd .	1,2	2,0	2,1
Opony, obręcze, dętki	2,4	2,4	2,8	Środki transportowe .	0,3	0,9	1,6
Bawełna i odpadki . . .	1,7	3,3	2,3	Wywóz	84,3	69,0	56,7
Wywóz	221,6	219,2	215,5	Jęczmień	30,5	28,4	22,8
Drewno i wyroby . . .	72,8	89,2	73,7	Drewno i wyroby . . .	11,0	8,6	6,7
Mięso	46,2	51,0	51,7	Węgiel	5,8	9,4	6,5
w tym bekony	38,8	45,6	47,7	Zyto	7,8	1,0	3,0
Masło	17,7	11,8	23,4	Len i odpadki	2,0	1,2	2,9
Jaja	16,2	16,6	21,3	Groch, fasola	2,6	1,8	2,9
Szynki, poledwice wie- przowe w opakowa- niu hermetycznym . . .	3,0	3,8	5,7	Mięso	4,7	0,5	1,3
Konserwy mięsne . . .	1,8	3,1	5,7	Ziemiaki	1,3	1,0	1,3
Przetwory chemiczne i farmaceut.; farby . . .	2,5	2,5	2,7	Brazylia			
Przędza, niedoprzęd .	0,9	1,9	2,2	Przywóz	14,2	19,1	16,3
Wyroby włók., odzież	3,7	3,0	2,2	Bawełna i odpadki . . .	4,9	12,4	5,9
Cukier	2,4	2,5	2,2	Rudy, żuźle, popioły .	0,0	0,1	4,0
Szczecina	1,5	2,0	1,9	Kawa, herbata, kakao	5,2	4,1	3,0
Krochmal i mąka ziem- niaczane	1,0	0,7	1,7	Skóry surowe	3,2	1,5	2,4
Cebula	0,0	1,0	1,5	Wywóz	5,1	8,8	5,7
Len i odpadki	1,2	1,5	1,4	Szyny kolejowe	2,1	2,8	2,0
Mąka pszenna i żytnia	10,8	2,2	1,4	Stód	1,0	0,8	1,8
Argentyna				Bułgaria			
Przywóz	27,7	34,7	36,8	Przywóz	9,0	15,5	19,4
Skóry surowe	12,0	15,6	15,5	Tytoń i wyroby	5,9	11,7	16,3
Wełna i odpadki	7,3	10,7	13,0	Skóry futrzane	2,4	3,3	1,6
Przetwory chemiczne i farmaceut.; farby . . .	7,4	6,0	7,1	Owoce, jagody, -jadalne	0,7	0,5	1,4
Wywóz	14,8	20,8	22,7	Wywóz	5,5	8,0	15,8
Drewno i wyroby . . .	3,1	5,4	6,0	Żelazo i stal	0,9	2,2	5,7
Żelazo i stal	2,9	2,9	4,5	Szyny kolejowe	0,9	2,0	2,7
Węgiel	3,6	3,9	2,9	Przędza, niedoprzęd .	2,0	0,8	1,9
Rury żelazne, stalowe	1,0	1,4	2,4	Czecho-Słowacja			
Drut żelazny, stalowy	0,3	1,2	1,6	Przywóz	35,6	44,0	40,7
Blacha żelazna, stalowa	0,5	1,5	1,0	Wyroby włók., odzież	5,4	5,6	5,1
				Maszyny i aparaty, sprzęt elektrotechn.	2,6	2,9	4,8
				Papier i wyroby	1,6	6,0	2,7

TABL. 19. HANDEL POLSKI Z NIEKTÓRYMI KRAJAMI WEDŁUG
WAŻNIEJSZYCH TOWARÓW (c. d.)

Przywóz Wywóz Ważniejsze towary	1936	1937	1938	Przywóz Wywóz Ważniejsze towary	1936	1937	1938
	w milionach zł				w milionach zł		
Czecho-Słowacja (dok.)				Finlandia (dok.)			
Przywóz (dok.)				Wywóz (dok.)			
Środki transportowe	1,2	2,2	2,7	Mąka pszenna i żytnia	4,1	1,8	2,2
Koks	1,8	2,2	2,0	Rury żelazne, stalowe	0,2	0,7	1,3
Skóry surowe	1,7	1,2	1,9	Węglan sodu (soda)	1,1	1,7	1,2
Przetwory chemiczne i farmaceut. : farby	2,2	2,4	1,9	Francja			
Gliny	1,8	2,2	1,7	Przywóz	43,5	40,7	46,3
Przędza, niedoprzęd	1,6	1,9	1,4	Włna i odpadki	7,2	4,2	6,7
Bizuteria nieprawdziwa	1,5	1,8	1,4	Maszyny i aparaty, sprzęt elektrotechn.	2,8	4,3	5,9
Wywóz	49,2	51,9	43,2	Przetwory chemiczne i farmaceut. ; farby	5,2	5,3	5,2
Węgiel	0,9	1,3	10,9	Żelastwo	5,0	2,3	3,5
Len i odpadki	11,7	11,3	3,1	Przędza, niedoprzęd	3,7	3,1	3,1
Żelazo i stal	—	0,0	3,0	Aluminium	0,3	0,2	2,0
Nawozy	2,9	2,6	2,9	Skóry futrzane	1,5	1,8	2,0
Cynk i pył cynkowy	3,9	5,4	2,5	Wyroby włók., odzież	1,6	1,6	1,9
Jaja	2,2	1,9	2,3	Środki transportowe	1,5	1,7	1,6
Drewno i wyroby	2,3	4,1	2,1	Surowiec żelaza	0,3	0,8	1,2
Przędza, niedoprzęd	1,0	3,2	1,4	Skóry surowe	1,5	1,5	1,1
Zyto	0,0	—	1,0	Skóry wyprawione	1,5	1,2	1,0
Ryż	1,5	1,0	1,0	Wywóz	43,7	49,2	44,7
Łubin	0,5	1,3	1,0	Węgiel	21,2	28,0	27,8
Skóry surowe	1,9	3,3	0,9	Drewno i wyroby	2,2	2,3	2,0
Dania				Mięso	1,7	1,4	1,2
Przywóz	8,2	16,9	10,8	Szmaty	1,6	2,5	1,2
Żelastwo	1,9	6,6	3,6	Nasiona	1,8	0,5	1,1
Tłuszcze i oleje roślinne i zwierzęce, przetwory tłuszczowe	2,3	2,4	1,6	Ziemiaki	1,0	1,5	1,1
Maszyny i aparaty, sprzęt elektrotechn.	0,3	1,0	1,0	Grecja			
Makuchy	0,5	3,4	1,0	Przywóz	5,5	10,9	14,4
Wywóz	26,3	15,3	16,4	Tytoń i wyroby	2,4	5,4	8,2
Węgiel	4,2	5,4	5,9	Owoce, jagody, -jadalne	1,9	2,2	2,4
Makuchy	1,3	0,5	2,2	Rudy, żuźle, popioły	0,6	1,8	1,9
Drewno i wyroby	1,2	1,3	1,8	Skóry futrzane	0,2	1,0	1,3
Jęczmień	2,5	0,4	1,5	Wywóz	6,6	4,5	9,7
Zyto	9,4	2,5	1,0	Węgiel	1,1	1,4	1,8
Egipt				Bydło rogate	1,5	0,9	1,7
Przywóz	17,4	18,1	17,5	Cukier	0,8	0,4	1,6
Bawelna i odpadki	17,3	17,5	17,1	Żelazo i stal	0,5	0,3	1,3
Wywóz	6,0	9,1	7,5	Holandia			
Drewno i wyroby	1,7	1,6	2,4	Przywóz	37,3	57,7	36,8
Węgiel	0,6	1,4	1,8	Żelastwo	5,5	18,6	4,6
Wyroby włók., odzież	1,7	4,0	1,6	Skóry surowe	5,5	6,7	4,1
Finlandia				Maszyny i aparaty, sprzęt elektrotechn.	2,8	4,4	4,0
Przywóz	1,6	2,8	2,8	Cyna technicz. czysta	3,0	3,0	3,8
Papier i wyroby	1,0	0,8	0,8	Tłuszcze i oleje roślinne i zwierzęce, przetwory tłuszczowe	6,0	4,9	3,7
Tłuszcze i oleje roślinne i zwierzęce, przetwory tłuszczowe	0,1	0,5	0,7	Szmaty	3,7	4,8	3,4
Wywóz	17,3	20,4	21,7	Przetwory chemiczne i farmaceut. ; farby	2,2	2,3	2,4
Węgiel	3,3	4,2	5,3	Żelazo i stal	0,6	0,9	1,0
Cukier	1,2	3,6	4,1	Śledzie świeże, solone	0,8	2,4	0,9
Nawozy	1,8	0,8	2,7				

TABL. 19. HANDEL POLSKI Z NIEKTÓRYMI KRAJAMI WEDŁUG
WAŻNIEJSZYCH TOWARÓW (c. d.)

Przywóz Wywóz Ważniejsze towary	1936	1937	1938	Przywóz Wywóz Ważniejsze towary	1936	1937	1938
	w milionach zł				w milionach zł		
Holandia (dok.)				Niemcy^b (dok.)			
Wywóz	46,0	61,2	53,9	Przywóz (dok.)			
Drewno i wyroby . . .	14,3	20,8	24,0	Rudy, żuźle, popioły . . .	4,0	2,5	3,8
Węgiel	2,7	4,8	6,3	Skóry wyprawione . . .	2,5	3,1	1,8
Jęczmień	5,2	2,3	3,0	Gliny	0,9	1,2	1,8
Żelazo i stal	1,8	3,7	2,8	Żelastwo	4,2	0,4	1,7
Skóry surowe	2,9	7,9	2,2	Wywóz	204,2	231,7	285,8
Nasiona	2,5	1,7	2,0	Drewno i wyroby . . .	31,4	36,7	50,5
Przędza, niedoprzęd . .	3,2	3,5	2,0	Trzoda chlewna . . .	24,7	26,3	39,1
Przetwory chemiczne i farmaceut.; farby	1,9	2,0	1,7	Mięso	11,7	20,5	28,3
Rury żelazne, stalowe	0,5	1,3	1,2	Węgiel	16,2	16,0	20,3
Indie Brytyjskie^a				Cynk i pył cynkowy . . .	12,7	15,0	14,6
Przywóz	36,4	44,5	31,2	Żyto	7,6	6,4	7,8
Skóry futrzane	1,7	6,1	9,0	Benzol	5,5	6,8	7,5
Bawełna i odpadki . . .	11,0	14,5	8,3	Jaja	4,0	5,1	7,2
Juta	7,5	6,7	7,3	Żelazo i stal	10,1	5,1	6,8
Rudy, żuźle, popioły . .	1,0	0,4	1,5	Blacha żelazna, stalowa	6,2	5,6	6,6
Nasiona, ziarna, owoce, —oleiste; kopra	1,3	1,5	1,2	Masło	1,7	5,6	6,1
Kawa, herbata, kakao	1,5	1,4	1,2	Gęsi	4,3	5,3	6,1
Wywóz	6,7	9,2	9,4	Len i odpadki	1,8	1,2	4,3
Rury żelazne, stalowe . .	1,6	3,1	3,6	Jęczmień	0,5	3,0	4,2
Drewno i wyroby	1,6	1,6	1,4	Przetwory chemiczne i farmaceut.; farby . . .	3,4	3,5	4,1
Przędza, niedoprzęd . . .	0,1	0,3	1,4	Pierze i puch	3,8	4,2	3,9
Wyroby włók., odzież	1,7	1,3	1,1	Spirytus	3,2	5,6	3,7
Birma^a				Buraki cukrowe	4,2	4,9	3,5
Przywóz			10,2	Szyny kolejowe	3,4	1,7	3,5
Ryż			10,2	Środki transportowe . . .	2,5	0,8	3,2
Wywóz			0,0	Pszenica	0,9	0,8	3,2
Indie Holenderskie				Nasiona	5,2	4,0	3,1
Przywóz	13,3	18,9	19,1	Groch, fasola	2,1	3,1	3,0
Kauczuk surowy, myty . .	3,4	7,0	5,8	Norwegia			
Nasiona, ziarna, owoce, —oleiste; kopra	2,7	3,6	5,3	Przywóz	14,7	19,3	18,6
Cyna technicz. czysta . .	3,4	3,2	2,5	Tłuszcze i oleje roślinne i zwierzęce, przetwory tłuszczowe	5,4	7,5	4,2
Kawa, herbata, kakao . . .	1,7	1,9	2,1	Skóry futrzane	1,2	3,4	3,9
Tytoń i wyroby	0,4	1,2	1,1	Aluminium	0,7	0,7	2,9
Wywóz	1,4	2,8	2,7	Rudy, żuźle, popioły . . .	1,1	1,5	2,5
Rury żelazne, stalowe . . .	0,3	0,3	0,9	Śledzie świeże, solone . .	2,9	3,1	2,5
Drewno i wyroby	0,1	0,3	0,6	Wywóz	21,5	22,1	20,2
Niemcy^b				Węgiel	5,4	5,9	8,2
Przywóz	187,8	240,0	293,4	Mąka pszenna i żytnia . .	6,8	3,4	3,2
Maszyny i aparaty, sprzęt elektrotechn.	40,5	63,7	114,5	Rury żelazne, stalowe . . .	0,3	1,0	1,1
Przetwory chemiczne i farmaceut.; farby	21,3	22,9	26,2	Żelazo i stal	1,0	1,5	1,0
Środki transportowe	11,6	17,4	23,5	Groch, fasola	0,9	0,9	0,9
Papier i wyroby	9,4	10,2	11,2	Koks	0,9	0,9	0,8
Narzędzia	5,6	6,7	8,1	Rumunia			
Przędza, niedoprzęd	8,5	8,6	8,0	Przywóz	4,9	8,6	10,7
Żelazo i stal	8,6	7,2	7,1	Owoce, jagody, —jadalne	1,2	1,5	2,4
Wyroby włók., odzież . . .	6,2	7,7	6,6	Pszenica	0,0	0,4	2,2
				Nasiona, ziarna, owoce, —oleiste; kopra	1,1	2,0	1,8
				Rudy, żuźle, popioły . . .	0,5	1,8	1,8
				Skóry futrzane	1,4	1,7	1,6

^a W latach 1936 i 1937 Birma łącznie z Indiami Brytyjskimi. ^b łącznie z Austrią. (dok. str. 182)

TABL. 19. HANDEL POLSKI Z NIEKTÓRYMI KRAJAMI WEDŁUG
WAŻNIEJSZYCH TOWARÓW (dok.)

Przywóz Wywóz Ważniejsze towary	1936	1937	1938	Przywóz Wywóz Ważniejsze towary	1936	1937	1938
	w milionach zł				w milionach zł		
Rumunia (dok.)				Szwecja (dok.)			
Wywóz	3,5	10,6	8,0	Przywóz (dok.)			
Cukier	—	0,0	1,5	Surowiec żelaza	1,3	2,7	4,3
Skóry surowe	—	1,3	1,1	Szmaty	2,3	2,6	2,5
Koks	0,4	0,7	1,0	Żelastwo	0,4	0,6	1,2
Rury żelazne, stalowe	0,4	0,7	0,7	Skóry futrzane	0,2	0,7	1,2
Żelazo i stal	0,1	1,8	0,5	Makuchy	—	0,3	1,1
Stany Zjedn. Am.				Żelazo i stal	0,9	0,9	1,0
Przywóz	119,3	149,1	158,4	Wywóz	59,6	75,2	71,5
Bawełna i odpadki	82,4	69,7	68,5	Węgiel	34,0	44,2	47,7
Żelastwo	1,5	30,6	26,3	Koks	6,0	6,4	4,2
Maszyny i aparaty, sprzęt elektrotechn.	4,5	9,8	16,1	Drewno i wyroby	3,1	3,0	3,4
Miedź, blacha miedziana	8,2	5,8	13,4	Cynk i pył cynkowy	2,2	2,8	2,7
Środki transportowe	3,0	9,2	12,6	Nawozy	2,0	2,1	2,0
Przetwory chemiczne i farmaceut.; farby	3,1	2,2	2,7	Rury żelazne, stalowe	1,2	2,4	1,7
Tytoń i wyroby	2,0	1,6	2,3	Wyroby włók., odzież	0,6	0,9	1,0
Skóry futrzane	3,2	3,7	2,1	Węgry			
Owoce, jagody, —jadalne	2,4	1,6	1,8	Przywóz	5,1	8,1	7,9
Szmaty	1,2	2,6	1,7	Nasiona, ziarna, owoce, —oleiste; kopra	0,6	2,0	2,1
Wywóz	67,3	100,9	62,9	Owoce, jagody, —jadalne	1,0	1,0	1,2
Szynki, polędwice wieprzowe w opakowaniu hermetyczn.	25,7	50,3	40,5	Maszyny i aparaty, sprzęt elektrotechn.	0,5	1,0	1,1
Konserwy mięsne	1,4	3,9	3,1	Wina	0,5	0,6	0,7
Nasiona	4,2	3,9	2,9	Wywóz	5,8	7,1	8,5
Wyroby włók., odzież	1,6	3,9	2,1	Drewno i wyroby	0,1	0,2	1,9
Pierze i puch	2,5	3,5	1,7	Cynk i pył cynkowy	1,3	2,7	1,3
Drewno i wyroby	2,9	3,0	1,4	Skóry surowe	0,6	0,7	1,0
Chmiel	2,3	1,7	1,0	Len i odpadki	0,6	0,3	0,7
Szwajcaria				Włochy			
Przywóz	22,8	17,1	26,9	Przywóz	16,7	32,0	33,8
Maszyny i aparaty, sprzęt elektrotechn.	4,3	4,6	7,4	Owoce, jagody, —jadalne	4,1	12,3	15,7
Zegary i ich części	3,5	3,3	6,7	Tytoń i wyroby	5,1	5,1	6,2
Przetwory chemiczne i farmaceut.; farby	6,2	4,9	6,1	Środki transportowe	2,4	2,0	2,8
Wyroby włók., odzież	1,6	1,3	1,7	Przędza, niedoprzęd	0,3	1,6	1,9
Soki, sosy, wyciągi mięsne i warzywne, mąki warzywne	0,6	1,4	1,5	Rudy, żużle, popioły	0,4	1,9	1,7
Wywóz	10,9	21,5	24,0	Maszyny i aparaty, sprzęt elektrotechn.	0,9	1,9	1,5
Jęczmień	0,0	2,3	4,8	Wywóz	22,0	54,2	65,7
Drewno i wyroby	1,1	2,0	4,2	Węgiel	16,2	31,0	37,3
Jaja	1,2	3,3	3,5	Jaja	0,7	5,5	4,7
Węgiel	1,6	2,7	1,6	Zyto	1,4	0,1	3,0
Słód	—	0,7	1,4	Parafina	0,1	3,1	2,5
Płatki i krajanka ziemniaczane	0,7	1,5	1,1	Groch, fasola	1,0	1,1	2,4
Szwecja				Skóry surowe	—	0,7	2,0
Przywóz	29,1	37,3	45,2	Żelazo i stal	0,0	0,9	1,3
Maszyny i aparaty, sprzęt elektrotechn.	7,9	7,5	10,5	Z.S.R.R.			
Rudy, żużle, popioły	4,9	5,0	7,0	Przywóz	16,2	14,5	9,9
Papier i wyroby	3,5	5,2	4,6	Przetwory chemiczne i farmaceut., farby	2,6	3,1	4,4
				Tytoń i wyroby	2,6	0,4	2,0
				Bawełna i odpadki	0,1	1,0	1,2
				Rudy, żużle, popioły	1,6	6,6	1,0
				Wywóz	9,0	4,4	1,4
				Blacha żelazna, stalowa	4,0	2,7	1,0

TABL. 20. HANDEL POLSKI WYTWORAMI ROLNICZYMI I WYROBAMI PRZEMYSŁU ROLNEGO STREFY UMIARKOWANEJ

Grupy towarów Towary	1928	1932	1936	1937	1938	1928	1932	1936	1937	1938
	w tysiącach ton					w milionach zł				
Przywóz										
Produkty rolne	665	211	115	144	152	708	176	213	247	252
<i>w % ogólnego przywozu</i>	12,9	11,8	3,8	3,9	4,6	27,1	20,4	21,2	19,7	19,4
Produkcja roślinna	497	116	44	59	66	305	69	44	54	77
<i>w tym tytoń surowy</i>	10	9	6	8	10	34	33	23	31	49
Produkcja zwierzęca ^a	93	54	66	63	71	362	95	167	187	171
Zwierzęta żywe ^b	239	28	3	4	3	3	1	0	1	0
Produkty zwierzęce	93	54	66	63	71	359	94	167	186	171
<i>w tym: skóry surowe</i>	22	16	25	24	28	74	18	40	47	42
<i>futra surowe</i>	3	3	3	3	3	26	18	27	34	34
<i>włna</i>	15	14	25	21	24	146	38	87	89	81
Produkty przemysłu rolnego	75	41	5	22	15	41	12	2	6	4
Wywóz										
Produkty rolne	9121	1170	1630	859	945	962	431	477	475	484
<i>w % ogólnego wywozu</i>	4,5	8,7	12,6	5,7	6,1	38,4	39,8	46,5	39,8	40,8
Produkcja roślinna	383	687	1120	546	586	213	143	191	134	128
<i>w tym: zboża</i>	135	440	848	307	378	57	78	105	63	63
<i>strączkowe</i>	105	71	78	55	58	56	20	20	16	19
<i>len i odpadki</i>	16	7	22	18	11	17	4	23	20	15
Produkcja zwierzęca ^a	116	128	106	120	126	584	229	232	298	314
Zwierzęta żywe ^b	3015	2495	1551	1553	1867	232	39	40	48	59
<i>w tym trzoda chlewna^b</i>	1279	193	197	230	266	208	23	26	29	40
Produkty zwierzęce	116	128	106	120	126	352	190	192	250	255
<i>w tym: mięso i przetwory mięsne</i>	30	68	51	65	71	74	96	104	144	149
<i>jaja</i>	55	37	24	26	29	145	57	28	34	39
<i>masło</i>	11	1	11	8	13	66	4	21	19	32
Produkty przem. rolnego	413	355	404	193	233	165	59	54	43	42
<i>w tym: mąki</i>	2	31	255	51	49	1	6	28	9	8
<i>ślód</i>	0	2	26	27	11	0	1	7	10	4
<i>cukier</i>	186	185	62	52	85	102	34	7	9	13

a Bez wagi zwierząt żywych. b W tysiącach sztuk.

TABL. 21. WYWÓZ DREWNA Z POLSKI

Grupy towarów Towary	1935	1936	1937	1938	1935	1936	1937	1938
	w tysiącach ton				w milionach zł			
Ogółem	1731	1676	1693	1688	155	163	199	201
Drewno w stanie surowym	708	486	493	680	28	26	32	46
<i>w tym: kłody, dłużyce</i>	258	275	207	151	13	18	18	15
<i>papierówka</i>	336	123	136	268	11	5	8	17
<i>kopalniaki</i>	52	30	98	223	2	1	4	12
Drewno w stanie prostej obróbki	999	1164	1170	976	114	123	152	139
<i>w tym: bale, deski, łaty, opoły</i>	775	953	890	733	77	88	97	89
<i>forniry, dykty</i>	56	54	70	55	22	22	30	25
<i>podkłady kolejowe, slipry</i>	135	123	169	143	10	9	17	17
<i>fryzy dębowe</i>	28	29	36	39	4	4	7	8
Drewno w stanie daleko posuniętej obróbki	24	26	30	32	13	14	15	16
<i>w tym: meble gięte, ich części</i>	5	5	6	5	7	7	8	6
<i>wyroby bednarskie</i>	13	13	15	20	2	2	3	5
<i>dęszczułki, tafle posadzkowe</i>	5	4	5	3	2	1	1	1

TABL. 22. WYWÓZ ŚWIATOWY WAŻNIEJSZYCH TOWARÓW

Ważniejsze towary	1929	1933	1936	1929	1933	1936
	w tysiącach ton			w milionach złotych		
Ogółem	.	.	.	294379	104420	111257 ^a
Zwierzęta żywe	.	.	.	2 717	655	931
Pszenica	19 137	15 344	13 736	7 278	2 201	2 457
Żyto	1 303	1 213	936	420	119	109
Jęczmień	3 911	2 749	3 036	1 170	290	435
Kukurydza	7 649	8 220	10 483	2 219	784	1 076
Ryż	6 663	7 029	7 125	3 597	1 267	1 473
Mąka pszenna	3 758	2 807	2 386	2 151	636	552
Pomarańcze i mandarynki	1 319	1 661	830 ^a	778	540	283 ^a
Cukier	12 954	8 455	9 161	6 409	2 165	2 035
Kawa surowa	1 418	1 559	1 631	4 989	1 983	1 558
Herbata	438	384	386	2 170	877	963
Kakao surowe, odpadki i masa kakaowa	532	575	740	930	345	465
Mięso wołowe	824	651	668	1 344	445	469
Bekony	445	477	352	1 903	896	744
Ryby, kraby i mięczaki	1 871	1 399	1 407	1 931	771	684
Masło	518	572	624	3 586	1 269	1 404
Sery	345	291	266	1 297	532	469
Jaja	503	362	363	1 594	506	477
Wino gronowe	18 868 ^b	22 289 ^b	16 608 ^{a,b}	1 799	1 312	876 ^a
Jedwab naturalny	56	43	41	4 930	989	789
Wełna	1 004	1 113	1 025	6 157	2 115	2 594
Bawełna i odpadki	3 333	3 278	3 196	12 521	4 623	4 493
Tytoń surowy i odpadki	632	484	492	3 056	1 235	1 451
Soja	2 751	2 577	2 148	979	343	371
Siemię lniane	2 042	1 860	1 975	1 325	441	499
Makuchy	4 408	3 672	3 439	1 515	483	390
Drzewo iglaste, tarte	32 980 ^c	23 890 ^c	26 697 ^c	3 889	1 256	1 402
Celuloza i miazga drzewna	5 220	5 671	6 845	1 996	966	1 110
Kauczuk	1 142	1 113	1 090	3 660	695	1 558
Węgiel kamienny	158 395	104 042	112 368	6 140	2 583	2 374
Koks	18 153	12 077	14 933	1 005	347	416
Ropa naftowa	31 038	29 170	39 782	2 132	1 212	1 586
Benzyna	12 336	10 532	11 126	4 332	1 483	1 319
Nafta	5 986	3 914	4 185	1 401	417	341
Olej gazowy, pędny, opałowy	18 265	19 768	24 842	1 323	888	1 046
Olej smarowy, mineralny	2 153	1 794	1 844	1 236	585	505
Rudy żelaza	50 268	24 775	45 057 ^a	1 072	316	543 ^a
Miedź	1 283	873	1 202	4 071	814	1 183
Cyna	166	118	164	1 431	634	803
Jedwab sztuczny	61	69	92	886	472	399
Przędza wełniana	95	63	60	1 696	559	518
Przędza bawełniana	267	217	205	2 588	968	872
Worki jutowe	609	479	568	960	297	286
Skóry wyprawione	154	103	117	2 372	761	701
Papier gazetowy	3 801	2 897	4 234	2 376	890	938
Rury żelazne	1 761	875	1 260	1 354	498	501
Maszyny włókiennicze	.	.	.	1 236	392	477
Samochody i części	.	.	.	6 871	1 447	2 417
Inne towary	.	.	.	161587	58 118	61 915

a Bez Hiszpanii. b W tys. hl. c W tys. m³.

Zródła: Bulletin Mensuel de Statistique, nr 4, Genewa 1939; Statistisches Jahrbuch für das Deutsche Reich, Berlin 1938.

TABL. 23. PRZYWÓZ NIEKTÓRYCH SUROWCÓW DO WAŻNIEJSZYCH KRAJÓW IMPORTUJĄCYCH

Kraje	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937
	w tysiącach ton										
Bawełna											
Japonia	774	557	626	557	643	712	736	799	726	893	819
Anglia	656	658	668	520	480	556	628	560	564	696	755
Francja	356	345	368	389	247	245	366	232	229	331	294
Niemcy	529	411	426	395	345	397	445	350	347	281	294
Włochy	209	232	244	205	170	190	220	187	149	101	165
Belgia	115	110	95	100	100	66	101	86	97	110	136
Czechosłow.	160	121	119	109	92	79	69	76	76	91	105
Hiszpania	98	76	79	100	96	107	98	104	101	.	.
Polska	74	71	60	56	54	50	58	66	66	71	72
Jedwab naturalny											
Stany Zj. Am.	33,0	33,8	39,0	32,8	37,2	32,4	29,3	25,6	30,7	27,4	26,2
Francja	5,4	7,9	5,4	4,8	3,6	2,1	3,0	3,1	3,8	2,6	2,6
Japonia	.	2,1	2,1	2,3	2,9	2,5	2,6	2,6	2,3	2,5	2,6
Anglia	0,7	0,9	0,8	0,9	1,1	1,2	1,4	1,6	1,9	2,0	2,2
Niemcy	2,7	2,5	2,5	1,7	1,2	0,7	0,5	1,0	1,1	1,3	1,2
Kanada	0,4	0,5	0,7	0,8	1,0	1,3	1,1	1,2	1,5	1,0	1,1
Wełna surowa i prana											
Anglia	216	200	219	224	265	272	273	240	274	294	256
Francja	252	230	310	249	204	255	242	198	227	209	200
Stany Zj. Am.	115	107	125	73	71	24	79	49	91	115	146
Japonia	47	52	49	52	86	93	108	82	110	98	117
Belgia	66	65	76	72	62	67	96	75	107	112	116
Niemcy	191	171	169	157	147	143	158	143	124	103	103
Z. S. R. R.	32	36	39	33	31	25	28	25	32	27	29
Polska	16	14	16	15	16	13	17	15	19	23	19
Czechosłow.	17	17	19	18	18	14	14	15	17	20	15
Węgiel kamienny											
Francja	18983	17511	23670	24767	23088	17864	17952	16695	17892	18637	24621
Kanada	16937	15599	16487	17013	11897	10831	10121	11730	10920	11858	13262
Włochy	12917	12044	13217	12208	10370	7 756	8 790	11518	13263	8 612	12365
Szwecja	4 867	4 068	4 994	4 778	4 535	4 529	4 674	5 265	5 254	5 616	6 596
Belgia	9 286	8 924	11385	10359	9 529	6 734	5 233	4 483	3 777	3 871	6 167
Holandia	8 822	8 760	9 618	9 113	8 501	6 513	5 791	6 181	5 515	5 381	6 054
Japonia	2 703	3 134	3 588	2 979	3 077	3 181	4 113	4 748	4 748	4 941	5 288
Niemcy	5 334	7 408	7 903	6 933	5 772	4 204	4 156	4 862	4 270	4 289	4 583
Dania	3 631	3 214	4 011	3 697	3 661	3 602	3 684	3 801	3 890	4 108	4 220
Ropa naftowa											
Indie Zach. Holenderskie	4 264	9 609	12331	16047	13329	13040	13954	15431	17289	18790	21941
Francja	4	14	23	452	519	1 035	2 739	4 322	5 622	6 009	6 152
Kanada	3 044	3 644	4 237	4 024	4 045	3 618	3 795	4 271	4 604	4 997	5 415
Stany Zj. Am.	8 119	11088	10972	8 636	6 568	6 213	4 437	4 972	4 496	4 590	3 796
Japonia	647	1 513	1 392	1 695	1 804	1 883	2 437	2 464	3 043	3 423	.
Anglia	2 642	1 980	1 981	1 833	1 400	1 498	1 595	1 918	1 963	2 068	2 142
Niemcy	40	53	90	333	241	270	281	277	515	579	732
Rudy żelaza i piryty											
Niemcy	17409	13794	18123	13890	7 071	4 102	5 421	9 252	15080	19512	22085
Belgia	12678	13727	14125	12915	10675	9 482	9 836	10261	10583	10819	12621
Anglia	5 247	4 511	6 120	4 204	2 153	2 129	3 051	4 770	4 933	6 372	7 611
Japonia	938	1 842	2 259	2 261	1 727	1 634	1 779	2 312	3 646	4 023	.
Stany Zj. Am.	2 663	2 492	3 190	2 820	1 489	592	875	1 450	1 516	2 268	2 481
Czechosłow.	725	1 242	2 079	1 475	1 311	379	389	520	791	823	1 945
Kanada	1 349	2 258	2 221	1 509	821	61	209	887	1 370	1 195	1 928
Francja	1 047	989	2 064	1 012	782	890	1 015	1 380	866	917	1 456
Polska	710	557	731	369	351	115	199	209	304	413	651

TABL. 23. PRZYWÓZ NIEKTÓRYCH SUROWCÓW DO WAŻNIEJSZYCH KRAJÓW IMPORTUJĄCYCH (dok.)

Kraje	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937
	w tysiącach ton										
Surówka											
Japonia	473	709	792	515	495	650	801	779	1 139	.	.
Anglia	589	95	124	295	288	137	95	128	86	251	597
Belgia	381	551	674	399	301	210	216	215	205	280	308
Szwecja	48	79	90	88	59	39	46	81	100	167	191
Niemcy	284	305	175	170	117	63	75	91	98	113	160
Szwajcaria . . .	121	175	174	150	133	108	152	156	98	112	152
Stany Zj. Am. . .	135	143	150	139	86	133	161	116	133	168	113
Francja	39	40	40	171	88	67	92	66	59	68	42
Miedź											
Anglia	132	146	167	143	128	155	140	260	290	240	310
Niemcy	231	227	262	170	151	175	155	229	216	195	263
Belgia	37	75	96	95	92	39	48	115	153	134	238
Stany Zj. Am. . .	245	283	367	293	207	150	106	165	214	167	193
Francja	82	126	165	134	118	107	105	115	124	133	133
Włochy	66	79	56	52	53	53	61	63	90	83	76
Szwecja	16	20	26	27	33	20	29	33	36	42	50
Czechosłow. . . .	18	23	22	22	19	16	15	20	25	31	34
Polska	5	9	9	7	5	5	8	11	12	15	18
Kauczuk											
Stany Zj. Am. . .	405	411	556	464	484	408	405	483	487	510	625
Malaje Bryt. . .	186	152	174	138	127	99	130	220	183	179	226
Niemcy	43	42	59	51	45	50	58	72	74	83	123
Anglia	61	4	131	122	87	47	75	162	131	5	99
Francja	49	52	64	82	54	41	63	54	59	67	72
Japonia	21	26	38	33	44	58	68	72	59	65	68
Kanada	27	31	48	29	26	25	20	32	32	35	46

Źródło: Statistisches Jahrbuch für das Deutsche Reich, Berlin 1938.

TABL. 24. WYWÓZ NIEKTÓRYCH SUROWCÓW Z WAŻNIEJSZYCH KRAJÓW EKSPORTUJĄCYCH

Kraje	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937
	w tysiącach ton										
Bawełna											
Stany Zj. Am. . .	2 221	2 077	1 806	1 584	1 663	2 179	2 052	1 428	1 467	1 349	1 462
Indie Bryt. . . .	487	636	713	738	578	291	474	621	570	723	661
Egipt	332	334	343	266	332	301	353	385	384	351	402
Brazylia	12	10	49	30	21	1	12	127	139	200	236
Peru	57	47	46	55	47	47	55	68	78	81	81
Sudan	29	24	31	28	9	39	25	33	38	48	71
Chiny	87	67	66	58	58	49	58	39	56	60	58
Argentyna	16	18	24	28	25	28	21	27	36	49	12
Niemcy	82	75	84	87	77	67	55	51	41	7	0
Jedwab naturalny											
Japonia	31,1	32,9	34,5	28,2	33,4	32,8	29,0	30,4	33,2	30,2	28,4
Chiny	9,7	10,9	11,5	9,2	8,2	4,7	4,7	3,3	4,6	3,8	4,2
Korea	0,9	2,0	2,0	2,2	2,7	2,3	2,5	2,6	2,2	2,5	2,6
Włochy	5,2	5,7	6,0	6,5	5,7	3,2	3,5	1,9	2,1	2,6	2,1
Francja	.	.	.	.	.	0,2	0,2	0,2	0,2	0,1	0,2
Wełna surowa i prana											
Australia	347	335	367	337	369	377	419	367	387	372	375
Nowa Zelandia . .	100	103	107	90	96	108	130	116	100	143	121
Argentyna	157	126	129	135	141	131	159	111	136	140	116
Zw. Płd.-Afr. . .	118	115	130	125	107	169	123	86	118	97	108
Urugwaj	68	54	51	78	66	43	52	24	50	46	41

(dok. str. 187)

TABL. 24. WYWÓZ NIEKTÓRYCH SUROWCÓW Z WAŻNIEJSZYCH KRAJÓW EKSPORTUJĄCYCH (dok.)

Kraje	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937
	w tysiącach ton										
Węgiel kamienny											
Anglia	69077	67849	77884	71619	58277	53958	53365	53997	52061	47211	52 888
Niemcy	26878	23895	26769	24383	23123	18312	18444	21937	26774	28650	38 629
Stany Zj. Am.	23501	21006	22296	19499	14329	10265	10179	12129	11507	12556	15 165
P o l s k a	11095	12863	13934	12465	13818	10223	9 098	9 880	8 906	8 362	11 003
Belgia	2 968	4 213	3 790	3 962	5 467	3 490	3 588	3 811	4 282	4 735	4 316
Holandia	6 407	6 068	5 595	5 718	5 827	4 454	3 491	3 419	3 041	3 378	4 114
Z. S. R. R.			1 338	1 043	1 675	1 795	1 818	2 167	2 182	1 802	1 273
Ropa naftowa											
Wenezuela	8 420	14715	19220	20458	17280	16192	16718	18780	20446	22343	
Stany Zj. Am.	2 203	2 636	3 669	3 295	3 549	3 807	5 085	5 717	7 149	6 995	9 331
Irak								0	1 605	3 587	4 180
Kolumbia	1 875	2 488	2 577	2 656	2 376	2 211	1 695	2 351	2 279	2 356	2 546
Peru	738	775	1 020	1 026	809	616	991	1 351	1 427	1 505	1 533
Meksyk	3 705	2 641	2 152	1 769	1 427	1 356	1 542	1 641	1 187	951	1 038
Indie Zach. Holenderskie			516	1 589	1 014	1 086	1 203	1 223	885	1 272	762
Iran	1 525	1 616	1 664	1 578	832	1 335	1 565	710	1 508	435	
Z. S. R. R.	115	172	310	294	382	526	526	459	207	167	69
Rudy żelaza i piryty											
Francja	14667	17054	16407	15080	12407	10079	10989	12650	16680	18268	19 327
Szwecja	10716	5 093	10980	9 387	4 496	2 301	3 279	6 905	7 747	11251	14 053
Hiszpania	4 758	5 421	7 404	3 724	1 873	2 634	3 120	3 599	3 701		
Alger	2 382	2 011	2 141	1 630	920	490	915	1 419	1 460	2 174	2 556
Norwegia	380	546	1 448	632	348	869	1 096	1 395	1 456	1 796	1 783
Malaje Bryt.	431	675	823	791	703	703	777	1 107	1 429	1 638	1 564
Chile	1 508	1 525	1 816	1 721	712	199	510	953	845	1 350	1 473
Chiny	502	925	980	849	594	560	593	858	1 316	1 303	587
Surówka											
Indie Bryt.	400	435	558	511	324	252	378	404	480	616	607
Francja	836	635	563	527	423	198	172	156	141	150	425
Holandia	150	216	179	210	223	212	239	223	196	239	240
Korea			140	112	96	208	161	164	177		
Anglia	276	403	463	276	193	123	110	125	145	101	156
Niemcy	320	255	388	202	178	70	109	159	229	245	101
Szwecja	87	74	73	49	41	32	67	73	68	83	95
Belgia	135	99	121	115	70	36	38	43	42	63	49
Miedź											
Chile	226	272	309	196	212	121	156	240	260	240	383
Stany Zj. Am.	418	431	415	269	184	130	113	277	272	223	303
Rodezja Ptn.			6	5	5	74	105	132	140	143	201
Kongo Belg.	87	106	127	147	124	60	94	132	150	124	180
Kanada	31	48	78	67	17	97	70	102	151	149	147
Belgia	12	33	36	72	70	60	64	61	109	79	116
Meksyk	40	45	66	56	43	19	28	46	39	28	43
Jugosławia	13	15	19	25	23	26	36	36	38	38	37
Kauczuk											
Malaje Bryt.	377	415	599	565	528	490	583	693	604	534	700
Indie Holend.	301	289	308	294	311	244	340	390	294	324	448
Cejlon	57	58	82	78	63	50	65	81	55	51	71
Stany Zj. Am.	28	33	38			26		28	32	25	48
Brazylia	26	19	20	14	13	6	9	11	12	13	15
Indie Bryt.	12	11	12	11	9	4	5	11	13	13	10

Źródło: Statistisches Jahrbuch für das Deutsche Reich, Berlin 1938.

DZIAŁ XI. KOMUNIKACJA

Wydatki i dochody przedsiębiorstw Polskie Koleje Państwowe oraz Poczta Poczta, Telegraf i Telefon ob. dział XXIV, tabl. 27 i 28, str. 388.

TABL. I. SIĘĆ KOMUNIKACYJNA

Linie kolejowe, drogi o twardej nawierzchni, instytucje ze służbą pocztową

Województwa	Linie kolejowe ^a			Drogi o twardej nawierzchni			Liczba instytucji pocztowych ^b		
	Ogół-tem	na 100	na 10 000	Ogół-tem	na 100	na 10 000	Ogół-tem	na 100	na 10 000
		km ²	mieszk.		km ²	mieszk.		km ²	mieszk.
Stan 31.XII 1937 ^c			Stan I.IV 1938 ^d			Stan 31.III 1939 ^d			
w km									
Polska	20118	5,2	5,8	63 169	16,2	19,6	5 035	1,3	1,8
Warszawskie	1 548 ^e	5,2 ^e	3,9 ^e	6 024	24,1	28,4	351 ^e	1,4 ^e	1,8 ^e
Łódzkie	909	4,8	3,2	3 134	24,6	15,5	157	1,2	0,8
Kieleckie	1 254	4,9	4,0	4 777	18,6	16,3	331	1,3	1,1
Lubelskie	1 236	4,0	4,6	3 846	12,3	15,6	315	1,0	1,3
Białostockie	1 377	4,2	7,7	3 642	11,2	22,2	225	0,7	1,4
Wileńskie	1 097	3,8	7,9	2 067	7,1	16,1	202	0,7	1,6
Nowogródzkie	713	3,1	6,2	2 214	9,6	20,8	163	0,7	1,5
Poleskie	1 063	2,9	8,6	1 087	2,9	9,6	139	0,4	1,2
Wołyńskie	1 211	3,4	5,3	1 492	4,1	7,1	236	0,7	1,1
Poznańskie	2 684	10,1	11,7	9 085	32,3	38,8	628	2,2	2,7
Pomorskie	1 887	11,4	16,1	6 463	25,1	34,3	641	2,5	3,4
Śląskie	781	18,5	5,6	2 258	53,8	17,5	295	7,0	2,3
Krakowskie	1 138	6,5	4,6	5 181	29,7	22,5	521	3,0	2,3
Lwowskie	1 534	5,4	4,6	5 396	19,0	17,2	445	1,6	1,4
Stanisławow.	755	4,5	4,8	3 010	17,8	20,3	178	1,1	1,2
Tarnopolskie	931	5,6	5,4	3 493	21,1	21,8	208	1,3	1,3

^a Normalnotorowe i wąskotorowe (bez dojazdowych samorządowych i prywatnych). Długość linii kolejowych na terenie ziem odzyskanych w 1938 r. wynosiła w dn. I.I 1939 r. 173 km. ^b Łącznie z ziemiami odzyskanymi w 1938 r. ^{c-d} Półdział adm. obow. do dn.: ^c-31.III 1938 r.; ^d-31.III 1939 r. ^e Łącznie z m. st. Warszawą

TABL. 2. NOWOZBUDOWANE LINIE KOLEJOWE^a

A. Według roku otwarcia ruchu

B. Według ważniejszych odcinków (linie normalnotorowe)

Lata	Długość linii		
	normalnotorowych		wąskotorowych
	Ogół-tem	w tym 2-torowe ^a	
w km			
1920—1938	1770,5	63,0	367,2
1920—1923	285,5	—	179,1
1924—1927	343,1	12,9	132,1
1928—1938	1141,9	50,1	56,0
1928	105,5	15,5	2,3
1929	2,7	—	39,9
1930	271,6	16,2	2,7
1931	25,1	—	0,5
1932	105,6	3,0	—
1933	177,0	8,2	—
1934	224,0	—	—
1935	15,6	—	—
1936	131,6	7,2	—
1937	55,4	—	4,1
1938	27,8	—	6,5

Odcinki	Długość linii w km	Rok oddania do użytkowania
Kutno—Płock	46	1922
Puck—Hel	44	1922
Kutno—Zgierz	57	1923
Nasielsk—Sierpc	88	1924
Kalety—Podzamcze	115	1926
Łuck—Stojanów	85	1928
Czersk—Bak—Kościerzyna	43	1928
Herby—N. Karsznica—Zduńska Wola	103	1930
Maksymilianowo—Bak	83	1930
Kościerzyna—Gdynia	64	1930
Woropajewo—Druja	89	1932
Karsznica—Inowrocław	155	1933
Płock—Sierpc	36	1934
Warszawa—Radom	103	1934
Kraków—Miechów	51	1934
Sierpc—Toruń	79	1936
Sierpc—Brodnica	55	1937
Zory—Pszczyna	22	1938

^a Odcinki dwutorowe liczone jednokrotnie.

U w a g a. Dane nie obejmują bocznic i torów stacyjnych.

TABL. 3. STAN I PRACA KOLEI

A. Zestawienie ogólne

Lata	Perso- nel w tys. ^a	Dłu- gość eksplo- atacyj- na linii w km ^a	Tabor kolejowy ^b			Przebieg		Przewozy		
			paro- wozy	wagony		paro- wozów w mil. paro- wozo- -km	wagonów		pasa- żerów w mil. osób	towa- rów i бага- ży w mil. ton
				oso- bowe	towa- rowe		osobo- wych	towa- ro- wych		
Polskie Koleje Państwowe^c										
normalnotorowe										
1919	.	7 177	1 933	.	39 751	41	373	898	61	12
1920	.	13 610	2 827	7 259	67 750	56	494	1 572	67	17
1921	.	15 356	3 753	8 680	84 044	86	877	1 962	127	30
1922	.	15 955	5 030	9 240	100 064	109	1 212	2 451	146	43
1923	.	16 583	5 030	11 710	118 471	129	1 421	3 050	169	76
1924	.	16 687	5 079	11 661	126 469	122	1 350	2 794	177	60
1925	.	16 847	5 123	11 781	130 932	128	1 448	3 234	163	59
1926	.	16 987	5 200	11 635	126 087	133	1 459	4 323	146	65
1927	.	17 146	5 223	11 653	136 848	147	1 601	5 212	159	74
1928	214,4	17 208	5 244	10 060	141 862	157	1 731	5 767	174	81
1929	.	17 239	5 269	11 913	150 929	164	1 807	5 951	167	86
1930	.	17 351	5 330	12 127	153 381	146	1 815	5 029	153	70
1931	.	17 566	5 401	12 325	156 237	143	1 694	4 990	135	64
1932	181,6	17 634	5 407	12 166	154 892	119	1 494	3 686	114	49
1933	172,4	17 760	5 414	12 102	154 515	118	1 471	3 667	138 ^d	49
1934	171,1	17 835	5 412	12 028	153 720	120	1 487	4 118	146 ^d	55
1935	173,5	17 895	5 356	12 019	153 517	121	1 508	4 121	144 ^d	56
1936	174,5	17 961	5 351	11 992	152 570	123	1 547	4 234	173 ^d	58
1937	185,3	18 102	5 293	10 489	153 394	137	1 687	4 951	211 ^d	73
1938 ^e	194,5	18 313	5 176	10 543	152 662	146	1 819	5 097	226 ^d	75
wąskotorowe										
1922	.	2 368	325	269	4 462	3,8	22,4	64,8	2,0	1,1
1923	.	2 724	397	314	7 847	5,0	27,6	95,9		
1924	.	2 631	389	319	7 929	3,5	19,1	59,5	1,2	3,4
1925	.	2 434	430	336	8 108	3,4	22,0	54,3	1,2	3,7
1926	.	2 273	418	341	8 551	3,5	23,5	63,2	1,7	3,8
1927	.	2 231	368	335	8 102	4,0	24,6	75,9	1,5	4,7
1928	.	2 287	365	341	8 023	4,4	27,0	85,7	1,6	5,1
1929	.	2 294	369	351	8 236	4,1	24,0	83,9	1,1	4,7
1930	.	2 249	329	347	8 063	3,5	23,3	59,0	0,9	3,6
1931	.	2 325	353	381	8 328	3,2	23,0	50,2	0,8	2,8
1932	.	2 382	348	358	8 412	2,8	22,0	32,8	0,7	1,7
1933	3,2	2 382	336	358	8 273	2,9	23,3	30,7	0,7	1,7
1934	3,3	2 228	336	359	8 273	2,8	22,7	37,8	0,9	2,2
1935	3,2	2 190	326	332	8 067	2,8	23,6	38,1	1,0	2,3
1936	3,2	2 220	320	328	7 624	2,9	25,0	47,9	1,0	2,7
1937	3,5	2 143	290	313	7 491	2,9	24,7	56,2	1,1	3,4
1938 ^e	3,5	2 125	321	308	7 056	3,0	25,6	59,1	1,6	3,4

^a Przeciętne. ^b Stan w końcu roku. ^c Łącznie z Francusko-Polską Koleją i kolejami prywatnymi w zarządzie P.K.P. ^d Dane nieporównywalne z danymi za lata poprzednie z powodu odmiennego sposobu obliczania. ^e Łącznie z ziemiami odzyskanymi w 1938 r. (dok. str. 190)

TABL. 3. STAN I PRACA KOLEI (dok.)
B. Zestawienie szczegółowe. Rok 1938^a

Wyszczególnienie	1938	Wyszczególnienie	1938
a. Polskie Koleje Państwowe^b		Wąskotorowe	
Normalnotorowe		Personel w tys.^c	
Personel w tys. ^c	194,5	Długość ekspl. linii w km ^c	2 125
w tym: drogowy	54,7	Tabor kolejowy^d	
stacyjny	32,0	Parowozy	321
parowozowy	13,4	Wagony: osobowe	308
konduktorski	11,1	towarowe i gospod.	7 056
warsztatowy	35,0	Przebieg	
Długość ekspl. linii w km ^c	18 313	Parowozy w mil. parowozo-km	3,0
Tabor kolejowy^d		Wagony w mil. osio-km:	
Parowozy	5 176	osobowe	25,6
Wagony: osobowe	10 543	towarowe	59,1
towarowe	152 662	Pociągi w mil. pociągo-km	3,0
Przebieg		Przewozy	
Parowozy w mil. parowozo-km	146	Pasażerowie w mil. osób	1,6
Wagony w mil. osio-km:		Pasażero-km w mil.	34,5
osobowe	1 819	Towary i bagaże w mil.: ton	3,4
towarowe	5 097	tono-km	61,3
Pociągi w mil. pociągo-km:		b. Koleje dojazdowe samorządowe	
w ruchu: osobowym	75	i prywatne	
towarowym	52	Długość ekspl. linii w km ^c	1 429
gospod. i roboczym	1,5	Tabor kolejowy^d	
Przewozy		Parowozy	134
Pasażerowie w mil. osób	226	Wagony: osobowe ^e	532
Pasażero-km w mil.	7 469	towarowe i gospod. ^e	3 177
Towary i bagaże w mil.: ton	75,4	Przewozy	
tono-km	22 364	Pasażerowie w mil. osób	58,9
		Towary w mil. ton	14,5

^a Łącznie z ziemiami odzyskanymi w 1938 r. ^b Łącznie z Francusko-Polską Koleją i kolejami prywatnymi w zarządzie P.K.P. ^c Przeciętne. ^d Stan w końcu roku. ^e Dane obejmują również elektryczne wozy silnikowe.

TABL. 4. MOTORYZACJA I ELEKTRYFIKACJA KOLEI

Wyszczególnienie	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938
Motoryzacja									
Długość linii, po których przebiegają pociągi motorowe									
Stan w dn. 31.XII	2 067	2 738	2 211	2 537	2 798	4 276	5 666	5 608	5 697
Liczba wagonów motorowych									
Stan w dn. 31.XII	27	28	31	32	35	49	69	68	74
Liczba pociągów w dn. 31.XII	210	204	169	208	231	306	313	272	377
Liczba pociągo-km w dn. 31.XII	3 426	2 968	3 121	3 669	4 634	10 777	16 013	16 855	18 236
Elektryfikacja									
Długość linii zelektryfikowanych. Stan w dn. 31.XII	—	—	—	—	—	—	44	85	85
Liczba wagonów silnikowych. Stan w dn. 31.XII	—	—	—	—	—	—	17	66	67
Liczba wagonów niemotorowych. ^a Stan w dn. 31.XII	—	—	—	—	—	—	11	60	60
Liczba pociągów o trakcji elektrycznej w dn. 31.XII	—	—	—	—	—	—	32	142	260
Liczba pociągo-km w dn. 31.XII	—	—	—	—	—	—	728	3 786	7 574

^a Przeznaczone wyłącznie dla pociągów elektrycznych.

U w a g a. Wagony i pociągi motorowe o napędzie z akumulatorów podane w części tablicy dotyczącej motoryzacji.

TABL. 5. PRZEWOZY PASAŻERÓW NA KOLEJACH^a

Wyszczególnienie	1936	1937	1938 ^b			
			Ogół-tem	Klasa		
				I	II	III
Koleje normalnotorowe						
Pasażerowie w tysiącach						
Ogółem	172 742	211 184	225 855	45	13 859	211 951
Pociągi: osobowe	170 998	208 991	223 234	28	13 480	209 726
pośpieszne	1 744	2 193	2 621	17	379	2 225
Bilety: jednoznaczne bez zniżek	45 940	48 744	49 926	10	1 310	48 606
zniżkowe	26 722	29 589	32 093	33	2 107	29 953
szkolne, urzędnicze, robotn. dla rodzin wojskowych	9 699	10 558	11 414	4	576	10 834
specjalne, wojskowe, personalne itd.	2 296	2 764	3 377	2	247	3 128
dla osób odznaczonych ^c	14 539	15 975	17 130	16	1 216	15 898
dla osób odznaczonych ^c	188	292	172	11	68	93
wycieczkowe	2 045	2 812	3 372	0	56	3 316
wycieczki szkolne, pociągi popularne	1 331	1 698	1 881	0	2	1 879
świąteczne	573	944	1 261	—	43	1 218
10-dniowe	141	170	230	—	11	219
narciarskie	0	0	0	—	0	0
czasokresow ^d	98 035	130 039	140 464	2	10 386	130 076
Pasażero-km w milionach						
Ogółem	5 941	6 948	7 469	14	576	6 879
Pociągi: osobowe	5 599	6 565	7 017	9	488	6 520
pośpieszne	342	383	452	5	88	359
Bilety: jednoznaczne bez zniżek	2 196	2 323	2 377	3	145	2 229
zniżkowe	1 899	2 178	2 438	10	279	2 149
szkolne, urzędnicze, robotn. dla rodzin wojskowych	721	809	910	1	86	823
specjalne, wojskowe, personalne itd.	161	208	315	0	42	273
dla osób odznaczonych ^c	981	1 117	1 181	5	136	1 040
dla osób odznaczonych ^c	36	44	32	4	15	13
wycieczkowe	203	269	345	0	4	341
wycieczki szkolne, pociągi popularne	172	228	279	0	1	278
świąteczne	11	18	31	—	1	30
10-dniowe	20	23	35	—	2	33
narciarskie	0	0	0	—	—	0
czasokresow ^d	1 643	2 178	2 309	1	148	2 160
Koleje wąskotorowe						
Pasażerowie w tys.	973	1 110	1 626	—	38	1 588
Pasażero-km w tys.	23 716	24 819	34 467	—	1 028	33 439

^a Łącznie z Francusko-Polską Koleją i kolejami prywatnymi w zarządzie P.K.P.
^b Łącznie z ziemiami odzyskanymi w 1938 r. ^c Z ulgą 80%. ^d Tygodniowe, miesięczne i na dłuższe okresy, przeważnie w ruchu podmiejskim.

TABL. 6. PRZEWOZY TURYSTÓW NA P.K.P.
Wycieczki krajowe

Wyszczególnienie	Liczba pociągów lub zjazdów				Liczba turystów w tysiącach			
	1935	1936	1937	1938	1935	1936	1937	1938
Pociągi popularne	591	1 058	1 188	1 335	413 ^a	646 ^a	728 ^a	805 ^a
Zjazdy masowe	11	42	48	46	67 ^b	133 ^b	118 ^b	435 ^b
Zjazdy organizacji naukowych, społecznych itd.	50	426	424	641	23 ^b	107 ^b	179 ^b	236 ^b

^a Sprzedane bilety. ^b Karty uczestnictwa.

TABL. 7. PRZEWOZY TOWARÓW NA KOLEJACH NORMALNOTOROWYCH
 Przewozy handlowe zwyczajne

Ważniejsze towary	1928	1933	1935	1937	1938 ^a
	w tysiącach ton				
Nadanie wewnętrzne^b					
Ogółem	42 472	23 083	28 184	38 020	40 963
Zboże i strączkowe	1 217	875	855	966	941
Buraki	2 472	1 092	1 311	1 696	1 623
Mąka i kasze	712	574	587	690	738
Cukier	403	242	253	302	319
Drewno i wyroby	5 176	2 893	3 356	4 586	4 330
w tym wyroby z drewna		103	130	162	154
Węgiel i koks	14 342	8 873	9 777	13 234	14 553
Rudy, żuźle i szlaka	773	270	391	988	1 005
Ropa naftowa i przetwory	891	664	645	699	773
Sól	470	313	355	384	403
Kamienie wszelkie	2 448	944	2 543	2 795	3 209
Wyroby ceramiczne	2 111	313	929	1 458	1 395
Cement i wapno hydrauliczne	918	383	729	1 256	1 585
Żelazo i stal	1 829	835	1 044	1 609	1 683
Wyroby z żelaza i stali	561	192	241	413	346
Chemiałia	401	255	287	410	361
Nawozy sztuczne	768	337	468	750	871
Nadanie za granicę i do portów Gdynia i Gdańsk					
Ogółem	29 299	13 113	12 664	14 382	15 009
w tym do portów	9 223	10 061	10 180	12 077	12 406
Zboże i strączkowe	179	467	629	196	405
Cukier	172	50	33	22	25
Drewno i wyroby	4 076	1 683	1 526	1 606	1 439
w tym wyroby z drewna		138	162	238	167
Węgiel i koks	11 981	9 620	9 151	11 248	11 931
Ropa naftowa i przetwory	265	220	164	112	37
Żelazo i stal	145	214	182	208	235
Wyroby z żelaza i stali	129	87	106	108	84
Chemiałia	56	29	16	23	11
Nawozy sztuczne	79	115	152	143	139
Przyjęcie z zagranicy i z portów Gdynia i Gdańsk					
Ogółem	2 550	1 412	1 596	2 700	2 345
w tym z portów	1 037	865	1 151	2 104	1 780
Zboże i strączkowe	154	53	4	22	18
Węgiel i koks	110	20	23	59	56
Rudy, żuźle i szlaka	384	307	412	805	755
Kamienie wszelkie	65	31	22	109	48
Żelazo i stal	366	342	424	678	459
Wyroby z żelaza i stali	34	6	7	17	15
Chemiałia	21	9	13	12	2
Nawozy sztuczne	387	95	87	204	210
Tranzyt					
Ogółem	5 608	3 486	4 880	5 832	5 901
Zboże i strączkowe	275	53	30	43	34
Drewno i wyroby	524	340	447	598	472
Węgiel i koks	2 247	1 582	1 767	1 854	2 148
Rudy, żuźle i szlaka	405	167	328	850	596
Kamienie wszelkie	327	192	459	419	458
Żelazo i stal	148	102	189	272	221
Nawozy sztuczne	260	220	471	406	487

^a Łącznie z ziemiami odzyskanymi w 1938 r. ^b Łącznie z W. M. Gdańskiem.

TABL. 8. PRZEWOZY TOWARÓW NA KOLEJACH NORMALNOTOROWYCH W 1938 R.^a

Ważniejsze rodzaje przewozów Ważniejsze towary	Ogółem	Nadanie		Przyjęcie z zagranicy i z portów Gdynia i Gdańsk		Tranzyt	
		we-wnętrznęb	za granicę i do portów Gdynia i Gdańsk	razem	w tym z portów		
			w tym do portów				
w tysiącach ton							
Ogółem	75 125	51 513	15 071	12 436	2 350	1 781	6 191
Handlowe zwyczajne	64 218	40 963	15 009	12 406	2 345	1 780	5 901
Zboże i strączkowe	1 398	941	405	374	18	5	34
Ziemiaki	537	394	33	10	0	0	110
Buraki	1 626	1 623	3	0	0	0	—
Mąka i kasze	775	739	33	30	1	0	2
Cukier	348	319	25	18	1	0	3
Zwierzęta żywe	173	136	36	2	0	0	1
Drewno i wyroby	6 251	4 330	1 439	931	10	4	472
w tym wyroby z drewna	356	154	167	147	1	1	34
Węgiel i koks	28 690	14 555	11 931	10 434	56	6	2 148
Rudy, żuźle i szlaka	2 365	1 005	9	0	755	684	596
Ropa naftowa i przetw.	850	773	37	20	2	1	38
Sól	428	403	13	7	0	0	12
Wapień i wapno gaszone	855	726	25	1	22	0	82
Kamienie wszelkie	3 721	3 209	6	0	48	2	458
Wyroby ceramiczne	1 454	1 395	12	0	4	0	43
Cement i wapno hydrauliczne	1 713	1 585	69	60	1	0	58
Żelazo i stal	2 598	1 683	235	130	459	403	221
Wyroby z żelaza i stali	561	346	84	49	15	4	116
Chemikalia	387	361	11	9	2	1	13
Nawozy sztuczne	1 707	871	139	109	210	210	487
Handlowe pospieszne	849	492	62	30	5	1	290

^a Łącznie z ziemiami odzyskanymi w 1938 r. ^b Łącznie z W. M. Gdańskiem.

TABL. 9. TRANZYT KOLEJOWY PRZEZ OBSZAR POLSKI ŁĄCZNIE Z W. M. GDAŃSKIEM

A. Przesyłki handlowe zwyczajne i pospieszne według rodzajów tranzytu

Lata	Przesyłki zwyczajne						Prze-syłki po-spieszne	
	Ogółem	Tranzyt niemiecki uprzywilejowany ^a			Tranzyt zwykły			
		razem	przez Pomo-rze	innymi drogami	razem	przez porty ^b		innymi drogami
w tysiącach ton								
1927	5 177	4 177	1 317	2 860	1 000	35	965	
1928	5 608	4 261	1 355	2 906	1 347	200	1 147	
1929	5 739	4 604	1 203	3 401	1 135	—	1 135	
1930	5 199	3 430	970	2 460	1 769	609	1 160	
1931	5 270	2 992	939	2 053	2 278	563	1 715	
1932	3 265	2 580	773	1 807	685	192	493	
1933	3 486	2 841	900	1 941	645	377	268	
1934	4 054	3 357	1 067	2 290	697	486	211	
1935	4 880	3 909	1 334	2 575	971	652	319	
1936	3 611	2 520	1 982	538	1 091	794	297	
1937	5 832	3 876	3 876	—	1 956	1 435	521	
1938	5 901	4 414	4 414	—	1 487	1 193	294	

^a Przewozy między Prusami Wschodnimi a innymi dzielnicami Niemiec ^b Gdynia i Gdańsk. (dok. str. 194)

**TABL. 9. TRANZYT KOLEJOWY PRZEZ OBSZAR POLSKI ŁĄCZNIE
Z W. M. GDAŃSKIEM (dok.)**
B. Przesyłki handlowe zwyczajne według kierunków tranzytu

Towary weszły do Polski przez	1937	1938								
		Ogół- tem	Towary wyszły z Polski przez							
			porty		stacje na granicy z					
			Gdy- nia	Gdańsk	Niem- cami ^a	Pru- sami Wsch.	Łot- wą	Z.S. R.R.	Ru- mu- nią	Cze- cho- Słow- acją
w tysiącach ton										
Ogółem . . . 1937	5831,9	x	49,0	541,3	772,1	3345,1	0,0	14,8	42,7	1066,3
1938	x	5900,8	69,0	331,1	790,2	3872,9	2,6	9,3	47,3	778,4
Porty	844,4	793,3	—	—	5,9	32,8	0,0	0,0	3,5	139,3
Gdynia	181,0	143,2	x	—	0,4	0,8	0,0	0,0	2,7	750,0
Gdańsk	663,4	650,1	—	x	6,5	32,0	0,0	0,0	0,8	610,0
Stacje na granicy z:										
Niemcami	3354,0	3885,8	0,8	15,8	x	3839,2	—	0,2	29,6	0,2
Prusami Wsch.	559,7	576,6	0,0	1,6	575,0	x	0,0	0,0	0,0	—
Łotwą	1,3	1,4	—	—	—	—	x	—	0,1	1,3
Z.S.R.R.	230,2	8,7	—	—	0,4	—	—	x	—	8,3
Rumunią	360,4	274,7	5,5	41,2	207,3	0,7	1,5	—	x	18,5
Czecho-Słowacją	481,9	360,3	62,7	272,5	0,6	0,2	1,1	9,1	14,1	x

a Bez Prus Wschodnich.

**C. Przesyłki handlowe zwyczajne i pośpieszne według najważniejszych dróg
i towarów**

Towary Lata	Ogół- tem	Przesyłki zwyczajne						Prze- syłki po- spiesz- ne
		Tranzyt niemiecki uprzywilejowany ^a			Tranzyt zwykły			
		razem	przez Pomo- rze	innymi droga- mi	razem	przez porty ^b	innymi droga- mi	
w tysiącach ton								
Węgiel i koks	1932	1 223	1 221	6	1 215	2	0	2
	1935	1 767	1 759	338	1 421	8	—	8
	1936	783	769	587	182	14	5	9
	1937	1 854	1 682	1 682	—	172	163	9
Drewno i wy- roby z drewna	1932	256	101	32	69	155	36	119
	1935	447	221	82	139	226	82	144
	1936	582	267	224	43	315	167	148
	1937	598	299	299	—	299	172	127
Rudy wszelkie	1932	133	—	—	—	133	61	72
	1935	328	2	1	1	326	297	29
	1936	340	—	—	—	340	331	9
	1937	850	—	—	—	850	611	239
Nawozy sztuczne	1932	152	138	78	60	14	14	0
	1935	471	398	209	189	73	73	—
	1936	300	233	211	22	67	67	—
	1937	406	339	339	—	67	67	—
Inne towary	1932	1 501	1 120	657	463	381	81	300
	1935	1 867	1 529	704	825	338	200	138
	1936	1 606	1 251	960	291	355	224	131
	1937	2 124	1 564	1 563	1	560	442	118

 a Przewozy między Prusami Wschodnimi a innymi dzielnicami Niemiec.
 b Gdynia i Gdańsk.

TABL. 10. OPŁATY PRZEWOZOWE WEWNĘTRZNE NA KOLEJACH NORMALNOTOROWYCH

Za 100 kg towaru przewożonego na przeciętną odległość *a*

Towary	Prze- cięt- na odle- głość w km	Opłata w gro- szach według taryfy			Towary	Prze- cięt- na odle- głość w km	Opłata w gro- szach według taryfy		
		1929	1932	1939			1929	1932	1939
		31.XII		15.I			31.XII		15.I
Zboże	207	220	245	172	Cement	243	159	159	140
Mąka zbożowa	252	263	283	198	Drewno:				
Ziemiaki świeże	167	105	105	68	nieobrobione	159	65	65	42
Warzywa świeże	259	331	265	114	kopalniane	348	105	105	84
Owoce krajowe					celulozowe	440	119	119	95
świeże	409	598	551	234	obrobione	256	146	146	118
Bydło rogate	295	409	409	262	Rudy żelaza	92	43	34	24
Trzoda chlewna	247	360	360	233	Żelazo surowe	62	71	64	43
Mięso	285	431	467	323	Rury stalowe	243	449	449	324
Sól kuchenna	300	251	251	176	Żelazo sztabowe	208	253	253	183
Piasek, żwir, gli- na	89	56	56	42	Węgiel kamienny	276	162	162	111
Wapno palone	183	76	76	68	Nafta	385	497	497	197
Cegła zwyczajna	116	67	67	46	Nawozy potasowe	623	141	141	117
Dachówka	207	78	78	75	Nawozy azotowe	334	132	119	80
					Skóry surowe	265	306	374	258
					Papier rotacyjny	278	269	269	262

a Przeliczono na podstawie przeciętnych odległości przewozu w latach 1929—1938.

TABL. II. WYPADKI^a NA KOLEJACH NORMALNOTOROWYCH

Wyszczególnienie	1928	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938
Ogółem	1 651	1 330	1 193	1 180	1 293	1 375	1 330	1 523	1 507
Zderzenia	155	110	80	69	79	73	69	99	83
Wykolejenia	174	149	112	79	89	108	106	113	117
Wypadki na przejazdach	186	232	204	237	241	261	243	312	273
Inne	1 136	839	797	795	884	933	912	999	1 034
Na 1 mil. pociągo-km									
zderzeń i wykolejeń	2,72	2,22	1,94	1,47	1,63	1,74	1,65	1,79	1,56
Żabiecib	442	377	322	315	300	391	422	497	542
podróżni	26	54	28	36	40	43	41	37	48
pracownicy kolei	136	102	58	54	53	76	90	125	151
inni	280	221	236	225	207	272	291	335	343
Ranni	1 163	865	873	729	890	804	656	765	662
podróżni	286	292	360	251	296	149	168	150	109
pracownicy kolei	585	330	284	201	252	322	285	394	373
inni	292	243	229	277	342	333	203	221	180
Na 100 mil. pasażero-km									
podróżnych: zabitych ^b	.	.	.	0,76	0,76	0,78	0,69	0,53	0,64
rannych	.	.	.	5,28	5,61	2,70	2,83	2,16	1,46
Na 1 mil. pociągo-km									
pracown. kolejowych:									
zabitych ^b	.	0,87	0,59	0,54	0,54	0,70	0,87	1,06	1,18
rannych	.	2,83	2,87	2,00	2,55	3,10	2,77	3,34	2,92

a Bez samobójstw. *b* Łącznie ze zmarłymi wskutek odniesionych ran w ciągu pierwszej doby po wypadku.

TABL. 12. KOLEJE W NIEKTÓRYCH KRAJACH
A. Długość eksploatacyjna linii I tabor kolejowy w 1937 r.

Kraje	Długość eksploatacyjna linii			Tabor		
	Ogółem	na 100 km ² powierz- chni	na 10 000 miesz- kańców	Paro- wozy	Wagony	
					osobo- we	towa- rowe
w km			w tysiącach			
Anglia	30 663	9,8	6,5	19,7	42,8	639,8
Belgia	5 017	16,4	6,0	3,7	7,5	107,4
Czechosłowacja	13 548	9,6	8,9	4,1	9,6	90,6
Francja	42 490	7,7	10,1	18,7	31,9	484,6
Holandia	3 367	9,9	3,9	1,1	2,2	27,2
Jugosławia	9 434	3,8	6,2	2,4	3,6	54,3
Niemcy	54 464	11,6	8,0	20,7	64,5	575,4
Polska	20 118	5,2	5,8	5,3	10,5	153,4
Rumunia	11 259	3,8	5,7	3,5	3,6	54,8
Stany Zjedn. Am.	378 802	4,8	29,3	44,7	24,5	1 776,4
Szwajcaria	2 991	7,2	7,2	1,0	3,6	15,7
Węgry	7 823	8,4	8,7	1,8	3,8	40,1
Włochy	16 840	5,4	3,9	5,7	7,5	125,7
Z.S.R.R. ^a	85 200	0,4	4,9	23,0	.	.

a 1936 r.

B. Przewozy pasażerów i towarów

Kraje	1928	1932	1935	1936	1937	1928	1932	1935	1936	1937
Przewozy pasażerów										
w milionach osób					w miliardach pasażero-km					
Anglia	1272,3	1154,6	1238,5	1263,9	1303,3	31,5	28,3	32,7	33,3	34,3
Belgia	234,4	189,8	193,7	200,6	218,0	6,3	5,2	5,4	5,9	6,4
Czechosłow.	313,6	243,4	226,4	240,9	268,7	8,9	7,0	6,3	6,8	9,2
Francja	751,4	709,5	590,9	662,6	626,4	26,9	25,5	22,5	27,7	27,0
Holandia	102,1	91,0	79,7	76,1	79,1	3,5	3,1	2,9	2,9	3,0
Jugosławia	43,9	35,0	38,2	44,4	52,2	2,1	1,8	2,2	2,4	2,8
Niemcy	2009,4	1351,8	1488,7	1610,5	1808,0	47,6	30,8	39,5	43,5	50,1
Polska	.	.	144,2	172,7	211,2	7,8	.	5,5	5,9	6,9
Rumunia	39,4	24,4	35,0	39,1	43,4	3,0	1,9	2,8	3,1	3,4
St. Zj. Am.	790,3	478,8	445,9	490,1	497,3	51,0	27,3	29,7	36,1	39,7
Szwajcaria	119,8	116,9	109,9	106,9	112,0	2,8	2,8	2,7	2,6	2,9
Węgry	87,4	58,0	60,4	65,2	71,2	2,6	1,8	1,9	2,0	2,2
Włochy	112,2	104,7	131,1	146,2	.	8,0	6,1	9,0	10,5	.
Z. S. R. R.	280,8	967,1	919,1	990,8	.	23,6	83,7	.	.	.
Przewozy towarów										
w milionach ton					w miliardach tono-km					
Anglia	402,1	331,5	357,0	371,3	391,7	28,1	23,8	26,8	27,8	29,3
Belgia	92,7	76,2	76,0	83,9	94,8	7,8	4,5	4,8	5,3	6,3
Czechosłow.	103,0	61,7	64,5	68,5	72,5	12,0	7,2	7,9	8,6	10,9
Francja	323,3	257,3	220,8	230,2	246,8	44,3	35,0	31,3	30,1	36,6
Holandia	.	18,3	14,1	13,9	16,1	.	.	.	.	.
Jugosławia	20,2	14,9	16,4	16,9	19,2	3,5	2,7	3,2	3,3	3,9
Niemcy	481,0	307,6	408,0	452,4	499,0	73,2	44,4	63,5	70,7	79,8
Polska	81,1	48,9	56,4	58,1	73,1	22,0	15,0	17,5	17,9	22,1
Rumunia	21,9	20,6	24,0	25,7	26,6	4,3	4,3	5,1	5,5	5,8
St. Zj. Am.	.	1180,6	1437,1	1828,8	.	696,7	378,1	453,3	545,2	575,6
Szwajcaria	18,9	15,5	14,3	12,7	16,0	2,1	1,6	1,7	1,4	2,0
Węgry	35,0	20,1	18,5	20,5	23,0	3,1	2,3	2,3	2,6	3,0
Włochy	63,5	42,4	46,1	58,2	.	12,1	9,5	10,0	12,4	.
Z. S. R. R.	188,5	267,9	388,5	484,2	.	90,1	169,3	259,0	332,5	.

TABL. 13. ROZWÓJ ŚWIATOWEJ SIECI KOLEJOWEJ

Części świata	1850	1860	1870	1880	1890	1900	1910	1920	1930	1936
	długość linii w tysiącach kilometrów									
Ogółem	38	107	210	372	615	800	1 030	1 201	1 280	1 345
Europa z Z.S.R.R.	23	52	105	169	224	286	334	380	421	443
Azja bez Z.S.R.R.	—	1	8	16	33	63	102	119	133	135
Afryka	—	0	2	5	10	22	37	52	68	72
Ameryka Płn. i Płd.	15	54	93	174	329	404	526	612	608	644
Australia i Oceania	—	0	2	8	19	25	31	38	50	51

Źródło: *Annuaire Statistique de Finlande*, Helsinki 1938.

TABL. 14. DROGI O TWARDEJ NAWIERZCHNI

Województwa Podział administracyjny obowiązujący do dn. 31.III 1939 r.	Drogi				Drogi	
	Ogółem	pań- stwowe	woje- wódzkie i powia- towe	gminne	wybu- dowane	przebu- dowane
					1924-1938	
	Stan w dn. 1.IV 1938					
w kilometrach						
Polska	63 169	14 709	34 333	14 127	17 572	2 604
Warszawskie	6 024	1 160	2 963	1 901	2 414	482
Łódzkie	3 134	524	1 547	1 063	2 006	228
Świętokrzyskie	4 777	941	2 488	1 348	2 674	183
Lubelskie	3 846	1 127	1 853	866	2 403	358
Białostockie	3 642	1 352	1 570	720	852	1
Wileńskie	2 067	748	574	745	1 632	1
Nowogródzkie	2 214	822	512	880	1 531	—
Poleskie	1 087	720	258	109	231	43
Wołyńskie	1 492	795	484	213	873	20
Poznańskie	9 085	1 117	5 335	2 633	870	164
Pomorskie	6 463	1 397	4 373	693	301	257
Śląskie	2 258 ^a	350 ^a	1 107 ^a	801 ^a	138 ^b	643
Krakowskie	5 181	1 064	3 560	557	435	136
Lwowskie	5 396	1 200	3 616	580	455	50
Stanisławowskie	3 010	635	2 172	203	197	14
Tarnopolskie	3 493	757	1 921	815	560	24

^a Stan w dn. 1.IV 1936 r. ^b Lata 1924-1936.

TABL. 15. WYDATKI NA BUDOWĘ, PRZEBUDOWĘ I UTRZYMANIE DRÓG^a

Lata budżetowe Źródła kredytu	Wydatki na drogi						
	Ogółem	państwowe			samorządowe		
		razem	budowa i przebudowa	utrzymanie	razem	budowa i przebudowa	utrzymanie
	w milionach złotych						
1927/28	106	45	9	36	61	23	38
1928/29	165	62	18	44	103	54	49
1929/30	152	56	11	45	96	47	49
1930/31	119	42	8	34	77	35	42
1931/32	82	29	10	19	53	22	31
1932/33	66	30	21	9	36	13	23
1933/34	86	46	30	16	40	17	23
1934/35	134	81	50	31	53	26	27
1935/36	158	109	72	37	49	22	27
1936/37	136	84	61	23	52	23	29
1937/38	164	101	76	25	63	31	32
1927/28—1937/38	1 368	685	366	319	683	313	370
Skarb Państwa	282	241	88	153	41	32	9
Państw. Fundusz Drog ^b	353	341	247	94	12	10	2
Fundusz Pracy i Fundusz Bezrobocia	90	54	26	28	36	28	8
Budżet powiatowych i wojewódzkich związków samorządowych	569	32	2	30	537	202	335
Świadczenia w naturze	66	14	1	13	52	37	15
Różne	8	3	2	1	5	4	1

^a Drogi o twardej nawierzchni i gruntowe. Bez województwa śląskiego.

^b Od 1931/32 r.

Źródło: Dane Ministerstwa Komunikacji.

TABL. 16. TRAMWAJE^a

Lata Miasta	Długość eksploatacji linii w km	Liczba wozów		Przebieg wozów w mil. wozo-km	Przewóz pasażerów w mil.
		Ogółem	w tym silnikowe		
Ogółem 1928	239,5	1 500	808	64,5	468,1 ^b
1929	252,5	1 713	892	71,0	465,1 ^b
1932	265,0	1 778	931	68,7	348,3 ^b
1936	286,8	1 760	953	70,8	347,0
1937	293,1	1 765	960	76,3	376,3
1938	303,3	1 790	959	81,5	414,7
Bielsko—Biała	4,8	28	11	0,4	2,1
Bydgoszcz	13,9	79	37	1,9	5,8
Grudziądz	8,2	28	19	0,7	2,2
Inowrocław	2,7	9	6	0,1	0,3
Kraków	23,2	99	71	3,8	18,3
Lwów	32,8	212	119	7,4	39,9
Łódź	50,2	322	145	13,3	69,2
Poznań	31,2	206	113	4,6	28,2
Tarnów	2,6	5	5	0,2	0,7
Toruń	13,7	45	19	1,1	5,1
Warszawa	120,0	757	414	48,0	242,9

^a Bez dojazdowych kolei elektrycznych. ^b Dane nieporównywalne z danymi za lata następujące z powodu odmiennego sposobu obliczenia.

TABL. 17. ZAREJESTROWANE^a SAMOCHODY, MOTOCYKLE I ROWERY
Stan w dn. I. I

Lata Województwa Podział admini- stracyjny obo- wiązujący do dn. 31.III 1939 r.	Samochody						Mo- to- cykle	Ro- wery	
	Ogó- łęb	w tym			cięża- rowe	na 10 000 mie- szkań- ców			
		osobowe		auto- busy					
		ra- zem	tak- sówki						
Polska	1926	14 670	11 807	2 283	756	2 811	4,9	2 481	.
	1927	16 633	13 588	2 970	1 012	2 966	5,5	3 022	.
	1928	21 922	18 316	3 973	1 544	3 494	7,2	3 734	.
	1929	29 701	24 527	6 016	2 841	4 896	9,6	4 597	.
	1930	37 418	30 258	7 332	4 048	6 738	11,8	5 901	.
	1931	39 391	31 320	7 140	4 293	7 440	12,1	7 940	.
	1932	28 690	22 163	5 152	3 047	5 801	8,9	8 047	.
	1933	26 015	19 643	5 426	2 545	5 623	7,7	8 182	.
	1934	26 969	20 667	4 941	2 160	5 466	7,9	8 322	.
	1935	25 868	19 876	4 578	1 542	4 945	7,8	8 305	.
	1936	25 734	19 659	4 298	1 499	5 000	7,7	8 395	.
	1937	28 570	21 881	4 453	1 543	5 545	8,4	8 898	.
	1938	34 324	26 248	4 946	1 754	6 843	9,9	9 876	1001 549
	1939	41 948	31 804	5 216	2 038	8 609	12,1	12 061	1336 119
M. st. Warszawa		9 747	7 576	2 399	310	1 932	83,3	1 791	36 179
Warszawskie		1 762	1 242	75	97	436	8,3	825	120 819
Łódzkie		3 168	2 293	298	203	722	15,8	707	82 593
Kieleckie		2 164	1 555	189	145	508	7,4	685	95 733
Lubelskie		1 152	863	55	146	220	4,7	358	68 792
Białostockie		762	512	80	67	213	4,6	415	53 988
Wileńskie		546	384	53	56	97	4,3	290	34 201
Nowogródzkie		420	293	36	68	95	4,0	170	30 532
Poleskie		358	268	16	35	62	3,2	145	31 391
Wołyńskie		567	433	23	82	97	2,7	222	42 703
Poznańskie		5 167	4 096	483	215	955	22,1	1 525	243 692
Pomorskie		5 085	3 732	481	181	1 222	27,0	1 589	161 844
Śląskie		4 821	3 691	190	142	983	37,1	1 538	186 289
Krakowskie		2 923	2 243	342	100	554	12,7	922	71 050
Lwowskie		2 461	1 918	371	124	412	7,9	613	40 258
Stanisławowskie		495	413	101	30	55	3,3	153	20 609
Tarnopolskie		350	292	24	37	46	2,2	113	15 446

^a Bez wojskowych. ^b Wliczono cysterny pożarnicze, sikawki, traktory, sanitarki itd.

TABL. 18. AUTOBUSY MIĘDZYMIASTOWE

Wyszczególnienie	Ogółem							W tym PKP	
	1928	1932	1934	1935	1936	1937	1938	1936	1938
Liczba:									
linii autob. ^a	2 041	1193	868	847	799	921	972	35	39
przedsiębiorstwa	1 717	1399	620	262	247	261	248	1	1
autobusów ^a	2 121	2170	1383	1247	1238	1436	1734	118	151
Długość dróg ^{ab} w tys. km	20,3	22,2	20,4	19,2	22,6	25,9	29,4	3,1	3,0
Przeciętnie na dobę autob.-km w tys.	286	236	151	150	140	179	224	12,7	17,0
Pasażerowie w tys.	.	.	.	.	23506	28813	40914	2403	4077
Pasażero-km w mil ¹	.	.	.	.	500	634	867	56	70
Przeciętna opłata za 1 osobo-km w groszach	10,0	9,0	8,0	7,7	7,5	7,1	7,0	7,1	8,0

^a Stan w dniu I. I następnego roku. ^b Po których kursowały autobusy.

TABL. 19. SAMOCHODY I MOTOCYKLE W NIEKTÓRYCH KRAJACH

Kraje	Samochody						Moto- cykle	
	1928	1929	1936	1937	1938			
	Ogółem					w tym cięża- rowe	na 10 000 miesz- kańców	w tysią- cach
	w tysiącach							
Kraje europejskie								
Anglia	1 286	1 309	2 043	2 242	2 419	490	511	492
Francja	949	1 089	2 065	2 167	2 192	493	523	576
Niemcy	473	577	1 232	1 447	1 709 ^a	383 ^a	251 ^a	1 583 ^a
Włochy	153	189	397	411	436	108	100	177
Belgia	100	120	197	202	224	78	268	67
Szwecja	110	127	159	168	192	53	305	44
Holandia	84	84	139	141	144	49	166	56
Dania	76	89	131	135	143	40	379	28
Czecho-Słowacja	37	47	125	108	106	24	69	59
Szwajcaria	54	62	91	89	93	20	222	28
Irlandia	37	40	54	58	62	11	210	3
Portugalia	•	25	39	44	47	11	63	4
Finlandia	25	33	33	36	42	16	110	6
Polska	22	30	26	29	34	7	10	10
Rumunia	22	31	23	24	25	4	13	18
Kraje pozaeuropejskie								
Stany Zjedn. Am.	23 127	24 493	26 221	28 221	29 705	4 235	2 288	113
Kanada	939	1 062	1 163	1 234	1 306	200	1 175	11
Australia	424	517	632	690	732	226	1 067	81
Zw. Płd.-Afr.	101	126	242	282	284	41	287	27
Argentyna	241	311	248	248	264	56	220	1
Nowa Zelandia	134	151	191	215	240	49	1 496	23
Japonia	55	74	133	147	176	71	25	58
Brazylia	136	165	140	144	159	54	37	2

^a Łącznie z Austrią.

TABL. 20. RZECZNA FLOTA HANDLOWA POLSKI I W. M. GDAŃSKA
Stan w dn. 1. 1

Wyszczególnienie	1928	1931	1935	1936	1937	1938
Polska						
Liczba statków ogółem	1 509	2 163	3 069	2 014	2 455	2 794
parowe	118	128	134	120	122	127
motorowe	24	35	39	28	32	46
bez napędu mechanicznego ^a	1 367	2 000	2 896	1 866	2 301	2 621
Zdolność przewozowa w tys. t	104,9	127,9	138,2	128,0	145,3	157,1
W. M. Gdańsk						
Liczba statków ogółem	•	570	498	490	490	490
parowe	•	•	•	82	81	81
motorowe	•	•	•	17	19	19
bez napędu mechanicznego ^a	•	•	•	391	390	390
Zdolność przewozowa w tys. t	•	72,0	59,0	59,9	59,6	59,7

^a Barki, krypy, galacy, łodzie przewozowe oraz statki nie służące do przewozów.

TABL. 21. MORSKA^a FLOTA HANDLOWA POLSKI I W. M. GDAŃSKAA. Liczba i pojemność statków^b
Stan w dn. I.I

Lata	Polska		W. M. Gdańsk	
	Liczba statków	Pojemność tys. BRT	Liczba statków	Pojemność tys. BRT
1930	25	41	46	151
1931	31	65	53	204
1932	33	68	51	213
1933	39	66	53	260
1934	56	65	52	274
1935	57	65	52	276
1936	63	80	27 ^c	13 ^c
1937	58	95	23	11
1938	59	95	24	9
1939	71	102	26	8

B. Liczba statków według pojemności w 1939 r.
Stan w dn. I.I

Napęd Pojemność w BRT	Polska	W. M. Gdańsk
	Statki ogółem	128
parowe	56	39
motorowe	72	5
Pojemność w BRT:		
do 100	57	18
powyżej 100	71	26
101—500	35	21
501—1 000	9	3
1 001—2 000	15	2
2 001—3 000	6	—
powyżej 3 000	6	—

^a Statki o napędzie mechanicznym. ^b Statki o pojemności powyżej 100 BRT.
^c Zmniejszenie spowodowane zostało skreśleniem z rejestru statków należących do „Baltisch-Amerikanische-Petroleum-Import-Gesellschaft“.

TABL. 22. ŚWIATOWA FLOTA HANDLOWA MORSKA

Stan w dn. I. VII

Ważniejsze kraje	1914			1928				1938			
	Ogółem	Parowe	Żaglowe	Ogółem	Parowe	Motor.	Żaglowe	Ogółem	Parowe	Motor.	Żaglowe
	w tysiącach BRT										
Ogółem	49 090	45 404	3 686	66 954	59 727	5 432	1 795	67 847	51 637	15 233	977
Anglia i Irlandia	19 257	18 892	365	19 875	18 217	1 537	121	17 781	13 621	4 054	106
Stany Zj. Am. ^a	5 368	4 330	1 038	14 634	13 214	489	931	12 050	10 738	777	535
Japonia ^b	1 708	1 708	.	4 140	3 983	157	.	5 007	3 722	1 285	.
Norwegia	2 505	1 958	547	2 967	2 206	747	14	4 614	1 867	2 746	1
Niemcy	5 459	5 135	324	3 777	3 260	478	39	4 244	3 187	1 045	12
Włochy	1 668	1 430	238	3 429	2 943	406	80	3 290	2 579	680	31
Francja	2 319	1 922	397	3 345	3 203	53	89	2 904	2 536	345	23
Holandia	1 497	1 472	25	2 816	2 494	315	7	2 855	1 625	1 227	3
Grecja	837	821	16	1 187	1 181	6	.	1 889	1 868	21	.
Szwecja	1 118	1 015	103	1 448	1 047	365	36	1 576	866	705	5
Kanada ^d	.	.	.	1 286	1 091	97	98	1 293	.	.	.
Z. S. R. R. ^c	.	.	.	377	302	72	3	1 281	940	333	8
Dania	.	820	770	50	1 067	756	286	25	1 130	575	555

^a Łącznie ze statkami na wielkich jeziorach. ^b Bez statków żaglowych. ^c Bez statków na morzu Kaspijskim.

U w a g a. Statki nowozbudowane ob. dział VIII, tabl. 27, str. 153.

TABL. 23. DROGI WODNE ŚRÓDLĄDOWE
A. Długość dróg

Drogi	Ogółem	Zeglowne							Spla- wne
		ra- zem	maksymalna nośność statków w t					po- wyżej 600	
			do 50	51- -100	101- -200	201- -400	401- -600		
w kilometrach									
Ogółem	14 603	6 250	1 628	1 309	2 052	496	733	32	8 353
Rzeki z dopływami	13 716	5 363	1 610	1 276	1 540	351	554	32	8 353
Wisła	5 338	2 515	794	148	1 070	77	394	32	2 823
w tym dopływy	4 398	1 575	794	148	556	77	—	—	2 823
Warta	582	426	192	—	—	100	134	—	156
Niemen	3 153	605	116	245	160	84	—	—	2 548
Dźwina	582	199	—	116	83	—	—	—	383
Prypeć	2 831	1 257	409	505	227	90	26	—	1 574
Prut	214	—	—	—	—	—	—	—	214
Dniestr	1 016	361	99	262	—	—	—	—	655
Inne drogi	887	887	18	33	512	145	179	—	X
Rzeki skanalizowane	504	504	—	—	300	50	154	—	X
Jeziora	115	115	18	—	30	67	—	—	X
Kanały	268	268	—	33	182	28	25	—	X

B. Przewozy pasażerów i towarów

Wyszczególnienie	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938
Liczba pasażerów w tysiącach		600	533	597	695	805	776	991
Towary ogółem ^a w tys. ton	496	479	520	671	713	725	592	742
Wylądowano: za granicą	114	112	67	27	25	52	—	—
w Gdyni i Gdańsku	209	167	239	346	389	349	147	248
w kraju (bez Gdyni)	173	200	214	298	299	324	445	494
Niektóre towary: zboże	72	175	213	245	225	253	77	134
mąka zbożowa	24	37	42	85	140	113	26	27
cukier	170	67	64	82	106	82	96	109
węgiel	81	45	49	80	61	63	138	182
ryż	6	5	10	10	18	24	30	30
Zwierzęta żywe w tys. szt.	94	80	49	75	42	46	28	29
Splaw i przewóz drewna w tys. m ³				746	636	627	890	1 027
Wylądowano: za granicą				102	48	46	35	35
w Gdańsku				106	136	138	158	103
w kraju				538	452	443	697	889

a Bez zwierząt żywych i drewna.

TABL. 24. DROGI WODNE ŚRÓDLĄDOWE W NIEKTÓRYCH KRAJACH
A. Długość dróg B. Przewozy towarów

Kraje	Rzeki zeglowne	Kanały	Kraje	1928	1932	1934	1935	1936
	w tys. km			w milionach ton				
Z.S.R.R.	110,0	2,7	Niemcy	107,7	73,5	94,2	101,4	116,1
Stany Zj. Am.	49,6	2,8	Z.S.R.R.	18,3	46,9	52,7	64,7	—
Niemcy	10,0	2,3	Francja	48,4	50,9	50,8	49,5	47,7
Francja	6,8	5,3	Holandia	47,3	30,1	37,6	37,6	42,4
Polska	5,4	0,9	Finlandia	4,2	2,4	3,6	3,8	4,3
Holandia	1,6	3,6	Austria	2,4	1,6	1,5	1,6	1,8
Austria	0,8	0,0	Polska	—	0,5	0,7	0,7	0,7

TABL. 25. PRZEWOZY PASAŻERÓW I TOWARÓW NA STATKACH POLSKICH PRZEDSIĘBIORSTW ŻEGLUGOWYCH MORSKICH

Pasażerowie Towary	1932	1935	1936	1937	1938			
					Ogół- tem	Wy- wóz ^a	Przy- wóz ^a	Prze- wóz ^b
Pasażerowie w tys. ^c . . .	.	52,5	46,4	45,4	51,8	31,9	17,3	2,6
w tym emigranci	.	21,6	21,0	18,7	5,6	5,0	0,6	—
Towary w tys. ton	1094,8	1200,0	1427,7	1966,1	1255,9	852,4	290,6	112,9
w % obrotów portów Gdyni i Gdańsk ^d	9,4	9,2	10,3	11,5	7,7	6,5	9,4	×
Zboże i wytwory	.	32,6	68,9	41,5	51,9	46,9	2,6	2,4
Bekony i szynki	42,6	17,3	20,4	23,8	24,6	24,6	—	—
Cukier	12,2	6,1	5,7	7,9	8,8	8,8	—	—
Węgiel	738,0	687,1	624,3	886,2	523,6	431,8	—	91,8
Drewno	79,5	30,9	43,8	114,5	71,0	70,8	0,2	—
Żelazo	.	0,0	51,8	101,4	91,5	89,7	1,5	0,3
Rudy i złom	21,8	106,0	128,0	171,2	51,2	2,0	48,5	0,7
Fosforyty i tomasyna	16,4	11,9	38,5	57,0	—	—	—	—
Wełna	.	7,5	14,8	12,2	12,9	0,0	12,9	—
Bawełna	.	0,2	16,2	34,9	40,1	—	38,3	1,8
Inne towary	.	300,4	415,3	515,5	380,3	177,8	186,6	15,9

a Przez porty Gdynię i Gdańsk. b Między obcymi portami. c Bez ruchu przybrzeżnego, razem z wycieczkami zagranicznymi. d Nie uwzględniono przewozów między obcymi portami.

TABL. 26. RUCH STATKÓW HANDLOWYCH W NIEKTÓRYCH PORTACH
Tonaż statków przy wejściu

Porty	1913	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938
	w milionach NRT											
Porty światowe												
Nowy Jork	15,4	23,5	24,0	24,5	23,0	26,8	24,6	25,2	26,6	26,8	.	.
Rotterdam	13,0	20,9	21,5	20,5	17,9	14,9	15,3	17,9	18,0	20,6	23,4	24,7
London	13,7	21,3	21,9	22,6	21,6	20,1	21,1	21,7	21,8	22,4	22,6	22,5
Hamburg	15,3	21,5	22,4	22,4	20,8	18,1	17,8	18,5	18,4	19,2	19,7	20,8
Antwerpia	12,0	20,1	20,7	19,5	19,0	16,8	17,7	17,3	18,7	19,5	21,4	20,5
Liverpool	12,1	13,9	14,7	14,3	13,1	13,0	13,7	14,1	14,0	14,3	14,5	14,6
Singapore	.	15,2	16,0	15,9	11,6	11,3	11,3	12,2	12,3	12,5	13,7	.
Marsylia	8,6	11,6	12,5	13,6	13,8	13,4	13,6	13,7	13,8	13,6	13,0	13,0
Neapol	9,3	9,6	9,9	10,1	10,6	10,5	10,9	12,1	13,1	11,6	13,3	12,9
Genua	7,2	10,0	10,2	10,6	10,0	9,7	11,0	11,3	12,1	9,9	11,0	11,7
Southampton	6,7	10,6	11,0	11,4	10,5	9,2	10,4	10,3	10,8	10,9	11,9	11,5
Havre	3,9	6,5	6,8	8,1	8,3	8,5	8,6	8,3	8,7	9,2	9,4	8,8
Szanghaj	9,7	17,3	17,9	18,6	19,0	17,0	17,9	17,8	17,4	16,1	11,2	8,0
Kopenhaga	7,3	4,1	4,3	4,5	4,7	4,4	4,7	4,9	5,2	5,5	5,7	.
Auckland	.	1,3	1,3	1,3	1,2	1,3	1,5	1,5	1,5	1,7	1,9	.
Sydney	.	1,3	1,3	1,2	1,3	1,2	1,5	1,4	1,5	1,6	1,8	.
Porty bałtyckie												
Gdynia	—	1,0	1,4	2,0	2,6	2,8	3,7	4,1	4,6	4,9	5,6	6,5
Gdańsk	0,9	4,0	3,9	4,1	4,1	2,8	2,8	3,2	2,8	3,3	4,0	4,8
Sztokholm	1,7	2,6	2,7	2,7	2,7	2,5	2,5	2,8	3,0	3,4	3,7	3,9
Szczecin	2,3	2,3	2,4	2,5	1,9	1,8	2,2	2,7	2,7	3,5	3,4	3,4
Helsinki	1,5	2,0	1,8	1,9	1,5	1,4	1,7	1,9	2,0	2,2	2,4	2,6
Rostok	1,6	1,8	1,8	2,0	1,9	1,4	1,4	1,5	1,5	1,6	1,8	2,2
Królewiec	0,6	0,6	0,7	0,8	0,6	0,7	0,9	1,0	1,1	1,9	1,4	1,4
Lubeka	1,0	0,8	0,8	0,7	0,7	0,6	0,6	0,8	1,0	1,2	1,1	1,1
Ryga	2,1	1,3	1,2	1,3	0,9	0,8	0,9	1,0	0,9	0,9	1,2	1,0
Tallin	0,9	0,8	0,8	0,9	0,9	0,8	0,9	0,9	1,0	1,1	1,1	1,1
Kłajpeda	0,3	0,5	0,5	0,5	0,4	0,5	0,6	0,6	0,7	0,8	0,8	0,9
Leningrad	2,0	.	.	.	.	0,9	0,4	0,3	0,4	0,4	.	.
Libawa	1,1	0,4	0,4	0,3	0,3	0,2	0,3	0,2	0,2	0,3	0,3	0,4

TABL. 27. PORTY GDYNIA I GDAŃSK

Wyszczególnienie	Gdynia			Gdańsk		
	1928	1937	1938	1913	1937	1938
Urządzenia portowe. Stan w dn. 31.XII						
Ogólna powierzchnia portu w ha	.	897 ^a	897 ^a	.	.	.
w tym powierzchnia wodna	120 ^a	224 ^a	224 ^a	176 ^b	212 ^b	215 ^b
Największa głębokość portu w m	10	12	12	9,5	10,0	11,0
Długość nabrzeży w km	1,2	12,8	12,8	.	31,0	31,0
w eksploatacji	.	12,8	12,8	.	21,2	21,4
w tym głębokość 8 m i więcej	.	10,6	10,6	.	.	.
Tory kolejowe w km	49	184	222	.	339	339
Powierzchnia placów składowych w tys. m ²	.	35	35	.	.	.
Magazyny portowe: liczba	2	51	57	.	245	226
powierzchnia w tys. m ²	5,2	224,5	245,5	.	291,8	286,9
Śpichrze zbożowe—pojemność w tys. t	—	10,0	10,0	.	115,8	115,8
Zasobniki do olejów mineral. w tys. hl	—	24,6	24,6	.	100,1 ^c	100,1 ^c
Zasobniki do melasu w tys. t	—	15,5	15,5	.	.	.
Urządzenia przeladunkowe mechan.	6	76	87	21	97	99
Nośność dźwigów w tonach	34,4	288,7	350,7	.	.	.
Ruch statków						
Weszło statków	1108	5766	6498	2983	5 935	6 601
Pojemność w tys. NRT	984,9	5638,3	6506,0	981,9 ^d	4 025,7	4 768,8
Bandery: polska	100,6	815,5	876,3	—	263,2	281,3
angielska	60,6	465,1	522,9	82,2	262,6	333,6
duńska	101,8	446,5	654,3	59,3	541,3	588,8
finlandzka	7,0	400,9	677,1	—	355,7	438,9
grecka	—	237,3	250,6	—	114,6	145,8
łotewska	107,1	251,6	276,0	—	126,6	246,5
niemiecka	146,8	546,3	465,5	530,6	821,2	704,7
norweska	66,8	380,1	510,8	133,3	272,0	404,8
Stanów Zjedn. Am.	—	311,4	298,0	0,9	7,9	—
szwedzka	230,1	941,3	967,3	108,9	712,6	910,0
inna	164,1	842,3	1007,2	68,7	548,0	714,4
Przeciętna pojemność statku w NRT	889	978	1001	339	678	722
Ruch pasażerów bez ruchu przybrzeżnego						
Przyjechało osób	3 216	13 180	13 238	.	453	294
Wyjechało osób	20 066	32 083	29 967	.	488	1 039
Obrót towarowy morski w tys. ton^e						
Weszło	193	1 718	1 527	1 234	1 516	1 564
w tym: żelazo	11	678	447	6	22	1
fosforyty i żużle Thomasa	105	210	211	.	39	55
węska i odpadki	—	21	30	.	0	0
bawełna i odpadki	—	96	100	1	0	0
rudy i piryty	3	198	207	211	1 062	1 078
ryż	57	47	45	14	6	4
śledzie solone	—	38	49	41	42	41
Wyszło	1 765	7 288	7 647	878	5 685	5 563
w tym: węgiel i koks	1 758	6 407	6 526	.	3 734	4 030
drewno i wyroby	2	251	402	212	1 182	813
zboże	—	0	57	323	279	301
cukier	—	46	72	227	1	3
bekony i przetwory mięsne	—	49	52	.	2	2

a Bez reddy. Powierzchnia reddy 517 ha. b Powierzchnia portu morskiego. c Pojemność w tysiącach ton. d Dane przeciętne wejścia i wyjścia z 1912 r. e Łącznie z tranzytem i obrotem wolnoskładowym (waga brutto).

TABL. 28. WSKAŹNIKI FRACHTÓW MORSKICH

28 głównych szlaków morskich prowadzących z Anglii i do Anglii
Rok 1928=100

Kierunek	1913	1927	1928	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938
Ogółem	101	111	100	80	81	76	74	75	75	99	151	115
Europa	102	107	100	86	80	80	80	82	86	104	169	112
Indie	96	111	100	89	86	83	82	84	85	99	152	111
Daleki Wschód i Ocean Spokojny	100	109	100	69	79	76	74	75	72	98	155	109
Ameryka Płn.	102	114	100	81	82	78	71	71	74	96	127	113
Ameryka Płd.	112	113	100	85	82	74	72	73	74	105	157	137
Australia	96	112	100	72	77	69	64	66	64	96	147	110

Źródło: *The Economist*, Londyn 1939.

TABL. 29. POLSKIE LINIE LOTNICZE

A. Zestawienie ogólne

Lata	Liczba wykonanych lotów	Przebyta droga w tys. km	Przewieziono			Lata	Liczba wykonanych lotów	Przebyta droga w tys. km	Przewieziono		
			pasażerów	bagaży i towarów	poczty i gazet				pasażerów	bagaży i towarów	poczty i gazet
1922	712	105	1	9	0	1931	5 895	1 492	15	354	52
1923	596	229	2	12	0	1932	5 474	1 316	11	326	39
1924	1 470	379	3	30	1	1933	6 012	1 572	16	333	38
1925	2 809	480	5	76	1	1934	6 793	1 715	18	365	49
1926	2 815	830	7	58	1	1935	6 806	1 661	22	370	63
1927	3 779	1 055	9	272	13	1936	7 409	1 655	33	544	122
1928	3 425	964	7	216	23	1937	8 963	2 189	37	705	227
1929	6 584	1 422	16	318	53	1938	9 899	2 465	35	696	311
1930	6 052	1 419	14	393	75						

B. Zestawienie szczegółowe. Rok 1938

Wyszczególnienie	1938	Wyszczególnienie	1938
Liczba samolotów ^a komunikacyjnych w regularnej obsłudze linii	14	Liczba wykonanych lotów . .	9 899
Długość szlaków lotniczych w km ^{ab}	6 285	Przebyta droga w tys. km . .	2 465
w tym wewnątrz kraju . .	1 843	Liczba przewiezionych pasażerów	35 392
Liczba linii ^a	7	Przewiezione ładunki w t:	
Liczba odcinków ^c	19	towary i bagaże	696
w tym wewnątrz kraju . .	6	poczta i gazety	311
		Pasażero-km w tys.	10 075
		Tono-km w tys.	1 062

^a Stan w dn. 31.XII. ^b Odległości loksodromiczne (najkrótsze). ^c Linie składają się z szeregu odcinków, np. linia Warszawa-Bejrut z odcinków: Warszawa-Ateny, Ateny-Lydd, Lydda-Bejrut.

TABL. 30. TOWARZYSTWO AIR-FRANCE^a

Wyszczególnienie	1934	1935	1936	1937	1938
Liczba wykonanych lotów	278	272	294	281	289
Liczba przewiezionych pasażerów . .	300	463	651	704	1 149
Przewiezione towary i bagaże w tonach	22,7	37,9	27,9	29,5	38,2
Przewieziona poczta w tonach	0,6	0,8	0,5	0,9	2,8

^a Przeloty pomiędzy Warszawą a Pragę Czeską.

TABL. 31. LOTNICTWO NA LINIACH PASAŻERSKICH NIEKTÓRYCH KRAJÓW

Kraje	Przebyta droga w tys. km					Pasażero-km w tys.				
	1929	1934	1936	1937	1938	1929	1934	1936	1937	1938
Anglia . .	1 914	7 334	15 424	17 337	.	11 502	46 936	66 215	.	.
Belgia . .	590	1 176	1 515	1 854	2 346	778	4 030	8 674	10 666	13 292
Francja . .	9 435	10 029	11 275	.	.	12 461	29 745	35 356	.	.
Holandia .	1 591	4 364	6 828	8 472	10 339	7 089	23 060	36 188	46 135	.
Niemcy . .	10 419	14 263	17 882	19 100	.	23 794	62 684	123 607	.	.
Polska . .	1 422	1 715	1 655	2 189	2 465	3 841	5 285	8 812	10 654	10 075
St. Zj. Am.	36 017	65 911	102 639	106 463	112 121	.	302 328	701 254	767 020	897 564
Szwajcaria	598	1 110	1 367	1 621	.	.	.	8 103	11 414	.
Włochy . .	2 902	4 292	6 620	10 267	13 420	5 185	17 189	36 829	.	.

Źródło: *Annuaire Statistique de la Société des Nations 1937/38*, Genewa 1938.

TABL. 32. POCZTA, TELEFON, TELEGRAF
A. Zestawienie ogólne

Lata	Poczta				Telefon				Telegraf	
	Liczba instytucyj ^b	Prze- syłki listo- we	Listy war- tościo- we i paczki	Przekazy wplacone	Apar- aty ^b	Abo- nencj ^b	Rozmowy		Tele- gramy nada- ne	
							micj- scowe	mię- dzy- mia- stowe ^c		
	w mil. sztuk	w tys. sztuk	w mil. zł	w tys.			w milionach			
1923	3 766	673	8,2	7 732	69	110	99	461	14	6,4
1924	3 739	584	13,3	7 476	479	112	101	485	12	6,5
1925	3 868	672	12,4	10 630	1 162	121	92	558	15	7,2
1926	3 997	736	14,6	14 030	1 545	132	102	559	19	6,5
1927	4 127	833	15,4	15 593	1 755	146	112	595	20	6,8
1928	3 770	934	16,9	16 039	1 867	162	126	518	26	7,4 ^d
1929	4 332	999	17,5	16 926	1 975	179	137	695	28	6,2
1930	4 459	978	17,4	16 805	1 843	199	146	763	29	5,9
1931	4 510	847	15,3	15 312	1 534	194	145	537	28	4,8 ^d
1932	4 494	691	12,7	13 316	1 142	184	137	506	21	3,6 ^d
1933	4 419	677	12,5	12 514	936	189	138	511	21	3,1 ^d
1934	4 606	742	12,0	13 006	900	207	157	503	23	3,1 ^d
1935	4 623	735	13,9	15 475	1 149	230	174	493	25	3,7 ^d
1936	4 703	885	14,8	17 306	1 393	245	186	504	26	3,6 ^d
1937	4 960	908	15,0	19 476	1 650	272	206	533	28	3,3 ^d
1938 ^e	5 086	1 002	15,7	21 828	1 766	299	225	589	30	3,7 ^d

^a Ze służbą pocztową i telekomunikacyjną. ^b Stan w dn. 31.III następnego roku. ^c Wraz z międzynarodowymi. ^d Bez wolnych od opłaty. ^e Łącznie z ziemiami odzyskanymi w 1938 r.

U w a g a. Liczba instytucji pocztowych według województw ob: tabl. I, str. 188; wydatki i dochody dział XXIV, tabl. 26, str. 388. (dok. str. 207)

TABL. 32. POCZTA, TELEFON, TELEGRAF (dok.)
B. Zestawienie szczegółowe. Rok 1938^a

Wyszczególnienie	1938	Wyszczególnienie	1938
Personel w tysiącach^b		Poczta (dok.)	
M.P. i T. oraz P.P.T. i T. ogółem	50,6	Zlecenia pocztowe wykup.: w tys. szt.	3 209
Urzednicy	23,4	w mil. zł	326
Niżsi funkcjonariusze	27,2	Zlecenia inkasowe wykup.: w tys. szt.	1 135
w tym listonosze wiejscy	5,8	w mil. zł	13
P.A.S.T. ogółem	1,6	Weksle zainkasow.: w tys. szt. w mil. zł	3 017 314
Poczta		Telefon	
Liczba: instytucyj ^b	5 086	Liczba sieci miejskich ^b	2 698
skrzynek poczt. ^b	39 111	długość drutów w tys. km	1 063,1
Przesyłki listowe w mil. szt. obróć krajowy	1 002 903	Obwody międzymiastowe ^b	
z Polski za granicę	36	dług. drutów w tys. km	656,4
z zagranicy do Polski	63	Liczba łącznic ^b	4 360
Čzasopisma w mil. szt.	277	Aparaty w tys. ^b	299
w tym obróć krajowy	265	Liczba rozmównic publiczn. ^b	5 396
Listy wartośc. w mil. szt. w tym obróć krajowy	0,8 0,6	Abonenci w tys. ^b	225
Paczki w mil. szt.	14,9	w tym na sieciach automat.	159
w tym obróć krajowy	14,6	Rozmowy w mil.: miejsowe	589
Przesyłki za pobraniem ^d : nadesłane w tys. szt.	4 155	międzymiastowe	28
wykupione w tys. szt.	3 783	międzynarodowe	2
Przekazy wpłac. ^e w tys. szt.	21 828	Telegraf	
w tym obróć krajowy	21 820	Liczba stacji telegraf. ^{bf}	5 541
Przekazy wpłac. w mil. zł	1 766	Dług. przewodów w tys. km ^b	73,7
w tym obróć krajowy	1 765	Telegramy ^g nadane w mil. szt. obróć krajowy	3,7 3,2
		obróć zagraniczny	0,5

^a Łącznie z ziemiami odzyskanymi w 1938 r. ^b Stan w dn. 31.III 1939 r. ^c Ze służbą pocztową i telekomunikacyjną. ^d W obrocie krajowym. ^e Pocztowe i telegraficzne. ^f Urzędy i kolejowe stacje telegraficzne. ^g Bez wnych od opłaty.

TABL. 33. PRZESYŁKI LISTOWE^a W NIEKTÓRYCH KRAJACH

Kraje	1928	1932	1936	1937		
				Ogółem	w tym zagraniczne	na jednego mieszkańca szt.
w milionach sztuk						
Anglia	6 565	6 933 ^b	7 958 ^b	8 292 ^b	503 ^b	175 ^b
Niemcy	7 770	5 600	6 433	6 815	377	100
Francja	6 288	5 825	6 168	6 060	461	144
Japonia	4 901	4 355	5 126	5 255	495	74
Włochy	2 220	2 381	2 628	2 668	181	62
Z.S.R.R.	804	1 627	1 282	1 648	17	9
Belgia	1 207	1 385	1 413	1 430	163	171
Holandia	971	1 082	1 086	1 170	118	136
Australia		871	994	1 018	85	149
Argentyna		686	825	992	69	78
P o l s k a	934	691	885	908	99	26
Szwajcaria	645	682	717	731	141	175
Szwecja	455	540	590	623	55	99
Węgry	333	273	468	496	47	55
Rumunia	423	311	375	455	39	23
Jugosławia	404	476	334	365	47	24

^a Bez listów tranzytowych. ^b Łącznie z listami tranzytowymi.

Źródło: Statistique Générale du Service Postal 1937, Bern 1939;

TABL. 34. TELEFONY W NIEKTÓRYCH KRAJACH

Kraje	Aparaty			Rozmowy						
	1928	1937		1928	1932	1936	1937			
		Ogółem	na 1 000 mieszkańców				Ogółem	w tym		na jednego mieszkańca
								miejscowe	między-miasto-we	
w tysiącach			w milionach							
Niemcy . . .	2 950	3624	53	2429	2166	2562	2658	2418	236	39
Anglia . . .	1 755	3019	64	1376	1489	2013	2105	2003	101	45
Francja . . .	966	1553	37	738	858	940	963	703	256	23
Japonia . . .	734	1311	18	2900 ^a	3425 ^a	4750 ^a	5052 ^a	4730	322	71 ^a
Z. S. R. R. . .	300	861 ^b	5 ^b	.	.	.	.	.	33 ^b	.
Szwecja . . .	466	725	116	732	830	984	1047	991	55	167
Australia . .	475	595	87	405	398	514	569	531	38	83
Szwajcaria . .	247	431	103	195	257	277	289	188	96	69
Dania . . .	331	426	113	504	550	665	693	597	95	184
Holandia . . .	258	404	47	.	.	.	.	.	47	.
Belgia . . .	224	394	47	191	226	294	315	273	39	38
Argentyna . .	.	377	30	.	.	1312	1478	1463	14	117
Hiszpania . .	.	329 ^b	13 ^b	.	652	.	702 ^b	680 ^b	22 ^b	28 ^b
P o l s k a . . .	162	272	7	544	527	530	561	533	26	16
Czechosłow. .	147	221	15	231	253	252	270	250	18	18
Łotwa . . .	.	77	39	.	94	109	115	107	8	58

a Bez rozmów międzynarodowych. b 1935 r.

TABL. 35. TELEGRAMY^a W NIEKTÓRYCH KRAJACH

Kraje	1928	1932	1936	1937		
				Ogółem	w tym zagraniczne	na 1 000 mieszkańców
Z.S.R.R.	28,0	91,6	80,2 ^b	.	0,7 ^b	466 ^b
Anglia	67,1	53,1	67,5	67,1	17,8	1 418
Japonia	67,5	56,0	59,2	.	2,5 ^c	842 ^c
Francja i Alger	47,2	39,3	35,3	34,7	7,6	706
Włochy	35,2	29,4	26,4	27,0	3,2	622
Niemcy	41,2	21,3	20,6	20,3	6,4	299
Indie Brytyjskie	20,0	15,4	17,7	16,3	2,5	51
Australia	18,1	12,7 ^d	15,5 ^d	16,3 ^d	.	2 381 ^d
Argentyna	.	11,3	10,3	10,4	1,3	823
Zw. Płd. Afr.	6,6	5,1	7,1	7,2	0,8	726
Belgia	10,5	6,0	5,9	5,9	2,6	707
Holandia	8,1	5,5	4,7	5,3	3,9	617
Grecja	4,7	3,4	5,2	4,9	0,6	697
Szwecja	5,5	4,4	4,5	4,7	1,9	753
Czechosłowacja	7,9	4,9	4,4	4,7	1,3	310
Norwegia	5,7	5,5	3,9	4,2	1,6	1 448
Rumunia	8,0	4,9	3,9	.	0,6 ^c	204 ^c
Jugosławia	5,3	3,9	3,5	3,4	0,3	222
P o l s k a	7,4	3,6	3,6	3,3	0,4	95
Szwajcaria	5,0	3,3	2,7	2,8	2,3	674
Dania	3,4	2,7	2,6	2,5	1,6	666

a Bez telegramów tranzytowych. b Bez telegramów pozaeuropejskich; 1935 r.
c 1936 r. d Bez telegramów zagranicznych.

DZIAŁ XII. PIENIĄDZ I KREDYT
TABL. I. SIEĆ INSTYTUCJI KREDYTOWYCH

A. Zestawienie ogólne
Stan w dn. 31.XII

Instytucje	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938
Bank Polski	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
oddziały	51	52	53	53	53	53	53	53	50	50	50	50
zastępstwa	112	168	201	222	239	227	227	246	247	247	248	250
Banki państwowe	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
oddziały	28	32	32	31	31	31	31	32	31	31	32	33
Banki komunalne	4	4	4	4	4	4	3	3	3	3	3	4 ^a
Bank Akceptacyjny	—	—	—	—	—	—	1	1	1	1	1	1
Banki prywatne:												
krajowe ^b	56	55	51	51	51	47	39	35	32	32	26	26
oddziały	—	162	148	139	110	97	84	84	84	81	79	84
zagraniczne	7	6	5	6	5	5	4	4	4	4	4	4
oddziały	—	14	15	13	11	13	11	10	10	10	9	9
Domy bankowe	29	31	30	34	30	28	27	30	29	28	29	28
Kantory wymiany ^c	64	63	61	52	48	48	48	51	49	40	38	34
oddziały	1	1	1	1	1	1	1	2	2	2	2	2
P. K. O.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
oddziały	3	3	4	8	10	10	9	9	9	9	8	9
zbiornice pocztowe	3 227	3 363	3 518	3 649	3 702	3 704	3 686	3 608	3 661	3 757	4 041	4 163
Bank Polska Kasa	—	—	—	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Opieki	—	—	—	10	11	7	8	15	20	24	25	26
oddziały	—	—	—	10	11	7	8	15	20	24	25	26
Kasy oszczędności:												
komunalne	241	314	368	374	379	377	367	364	363	362	357	353
oddziały ^d	—	—	—	—	—	—	—	62	72	76	96	115
niekomunalne ^e	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1 ^a
Gminne kasy pożyczko- wo-oszczędnościowe	439	700	824	870	879	882	890	891	910	905	913	975
Centrale kredytowe spółdzielni zwłazk. ^f												
spółdzielnie	5	8	10	12	12	12	13	9	9	9	9	9
Centralna Kasa Spół- tek Rolniczych	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
oddziały	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	7	8
Spółdzielnie kredyt. ^g	3 623	4 586	5 025	5 350	5 440	5 437	5 490	5 154	5 243	5 423	5 517	5 597
Kasy bezprocentowych pożyczek:												
chrześcijańskie ^h	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	357	611
żydowskie ⁱ	482	527	521	620	661	669	698	722	799	826	922	960
Zakłady zastawnicze ^k	29	30	29	29	30	30	29	29	26	24	23	23
oddziały	4	4	4	5	5	5	5	5	6	6	6	6
Towarz. kredytowe:												
ziemskie	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
miejskie	9	13	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15
Tow. Kredytowe Prze- mysłu Polskiego	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1

a W 1938 r. Centralną Małopolską Kasę Oszczędności (C. M. K. O.) zaliczono do banków komunalnych. b Łącznie z bankami hipotecznymi. W latach 1935—1938 bez banków w likwidacji. c Bez kantorów wymiany komunalnych kas oszczędności (w latach 1936—1938—6 kantorów). d Bez kantorów wymiany i zakładów zastawniczych. e Galicyjska Kasa Oszczędności (od 1938 r. C. M. K. O.) we Lwowie i Ukraińska Szczadnica w Przemyślu. f Bez Banku Związku Spółek Zarobkowych. g Zrzeszone w związkach rewizyjnych. h Zrzeszone w 3 centralach. i Zrzeszone w 1 centrali. k Łącznie z zakładami zastawniczymi komunalnych kas oszczędności (w latach 1936 i 1937—12, w 1938 r.—13 zakładów).

U w a g a. Tablica obejmuje instytucje krajowe i ich oddziały położone w Polsce, W. M. Gdańsku i za granicą oraz oddziały instytucji zagranicznych czynne na terenie Polski. O ile nie zaznaczono inaczej, oddziały podano łącznie z agencjami, sub-agencjami, ekspozyturami, wpłatniami, zbiornicami i biurami pomocniczymi.

(dok. str. 210)

TABL. 1. SIĘĆ INSTYTUCJI KREDYTOWYCH (dok.)

B. Sieć niektórych instytucji kredytowych według województw w 1938 r.
Stan w dn. 31.XII

Województwa	Bank Polski		Banki państwowe: B.G.K. i P.B.R.		Banki prywatne i domy bankowe		Zbiornice pocztowe PKO ^a	K.K.O.		Spółdzielnie kredytowe ^b	Gminne kasy pożyczcz.-oszcz.	Kasy bezprocentowych pożyczek	
	A	B	A	B	A	B		A	B			chrześcijańskie	żydowskie
Polska ^d	51	35	54	96	4	167	468	5	597	975	611	959	
M. st. Warszawa	2	4	16	15		57	6 ^e		94	—	33	46	
Warszawskie	3	—	—	—		312	34		364	195	69	105	
Łódzkie	3	1	7	5		223	28		285	155	54	60	
Kieleckie	4	2	1	5		264	22		348	179	55	92	
Lubelskie	3	2	1	1		249	18		278	196	27	92	
Białostockie	3	2	1	1		160	9		191	28	26	95	
Wileńskie	1	2	5	3		184	8		175	31	46	73	
Nowogródzkie	1	—	—	1		139	8		145	—	13	41	
Poleskie	2	2	—	—		107	9		132	26	10	47	
Wołyńskie	2	2	—	—		216	14		274	78	19	56	
Poznańskie	5	2	5	9		478	89		449	50	26	4	
Pomorskie	8	5	1	15		466	75		361	37	48	5	
Śląskie	3	2	7	14		195	42		232	—	4	7	
Krakowskie	4	4	3	10		374	28		518	—	48	64	
Lwowskie	4	3	6	13		390	42		844	—	65	79	
Stanisławowskie	2	2	—	3		157	18		405	—	28	39	
Tarnopolskie	1	—	1	1		196	18		502	—	40	54	

^a Stan w dn. I.IV 1939 r. ^b Zrzeszone w związkach rewizyjnych. ^c Podział administracyjny obowiązujący do dn. 31. III 1939 r. ^d Bez placówek położonych za granicą i w W. M. Gdańsku. ^e W tym centrala Komunalnej Kasy Oszczędności powiatu warszawskiego.

U w a g a. A — centrale, B — oddziały.

A. Obieg pieniężny, banki biletowe, stopa procentowa

TABL. 2. OBIEG PIENIĘŻNY

Stan w dn. 31.XII

Rodzaje pieniędzy	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938
w milionach złotych												
Ogółem	1 312	1 539	1 600	1 569	1 459	1 325	1 345	1 365	1 411	1 462	1 497	1 866
Bilety Banku Polskiego	1 003	1 295	1 340	1 328	1 218	1 003	1 004	981	1 007	1 034	1 059	1 406
Bilety zwawkowe	167	99	64	3	1	—	—	—	—	—	—	—
Bilon srebrny	142	145	196	238	240	322	342	384	404	428	438	460
inny	90	81	123	162	165	220	252	290	320	342	354	370
	52	64	73	76	75	102	90	94	84	86	84	90
w odsetkach												
Ogółem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Bilety Banku Polskiego	76,4	84,2	83,8	84,6	83,5	75,7	74,6	71,9	71,4	70,7	70,8	75,3
Bilety zwawkowe	12,7	6,4	4,0	0,2	0,1	—	—	—	—	—	—	—
Bilon srebrny	10,9	9,4	12,2	15,2	16,4	24,3	25,4	28,1	28,6	29,3	29,2	24,7
inny	6,9	5,3	7,7	10,3	11,3	16,6	18,7	21,2	22,7	23,4	23,6	19,9
	4,0	4,1	4,5	4,9	5,1	7,7	6,7	6,9	5,9	5,9	5,6	4,8

TABL. 3. OBROTY I STAN RACHUNKÓW ŻYROWYCH BANKU POLSKIEGO

Wyszczególnienie	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1935	1936	1937	1938
Obroty w miliardach zł:										
wpłaty	23,4	30,3	32,6	31,0	27,0	21,5	21,4	20,5	23,0	24,8
wypłaty	23,1	30,2	32,6	31,2	27,0	21,5	21,4	20,5	22,9	24,9
obroty ogółem	46,5	60,5	65,2	62,2	54,0	43,0	42,8	41,0	45,9	49,7
w tym bezgotówkowe	36,1	47,3	50,8	48,8	42,4	33,9	34,6	32,8	37,1	40,0
Obroty bezgotówkowe w % obrotów ogółem	77,4	78,2	77,9	78,5	78,7	78,7	81,0	80,0	80,7	80,3
Stan w dn. 31.XII:										
rachunki w tysiącach	3,6	4,5	5,0	5,1	4,7	4,3	3,6	3,5	3,3	3,1
sumy w miliardach zł	0,4	0,5	0,4	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,3	0,2

TABL. 4. OBROTY IZB ROZRACHUNKOWYCH

Lata	Przedstawiono do zapłaty			Lata Izby	Przedstawiono do zapłaty		
	dowodów w tys. sztuk	na sumę			dowodów w tys. sztuk	na sumę	
		ogółem w mil. zł	w tym skompensowane w %			ogółem w mil. zł	w tym skompensowane w %
1927	314	2 736	46,5	1937	655	10 914	66,6
1928	640	5 019	51,0	1938	738	13 163	67,1
1929	1 530	7 267	57,2				
1930	1 393	8 741	58,8	Warszawa	376	10 382	70,7
1931	1 029	7 743	58,5	Łódź	70	327	34,7
1932	905	6 418	60,1	Poznań	85	779	59,0
1933	729	7 483	60,1	Gdynia	17	168	50,0
1934	718	8 267	63,9	Katowice	78	888	56,2
1935	664	9 362	68,4	Kraków	51	192	50,0
1936	662	9 820	68,5	Lwów	61	427	55,2

TABL. 5. OBROTY I STAN RACHUNKÓW CZEKOWYCH POCZTOWEJ KASY OSZCZĘDNOŚCI

Wyszczególnienie	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1935	1936	1937	1938
Obroty w mil. zł:										
wpłaty	7985	10667	12013	11915	11312	10896	13727	14046	16385	18970
wypłaty	7956	10607	11995	11948	11312	10896	13759	14016	16361	18921
obroty ogółem	15941	21274	24008	23863	22624	21792	27486	28062	32746	37891
w tym bezgotówkowe	9437	13009	14665	14939	14642	14731	21012	21269	24763	29035
Obroty bezgotówkowe w % obrotów ogółem	59,2	61,2	61,1	62,6	64,7	67,6	76,4	75,8	75,6	76,6
Stan w dn. 31.XII:										
konta w tys.	52,6	57,3	62,4	65,1	64,8	67,1	76,5	78,0	74,9	78,5
sumy w mil. zł	133	193	211	178	178	178	202	232	256	305

TABL. 6. OBROTY IZB ROZRACHUNKOWYCH W NIEKTÓRYCH KRAJACH

Kraje	Wa- luta	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1935	1936	1937	1938	
		w miliardach jednostek waluty danego kraju										w mi- liardach zł
Anglia . . .	£	43,3	45,9	46,5	44,9	37,4	33,4	38,8	42,0	44,2	40,9	1060,5
Belgia ^a . . .	fr.	368,5	443,2	483,5	454,0	373,4	292,9	300,0	324,4	372,7	386,4	692
Francja . . .	fr.	307,7	414,6	512,5	556,0	460,5	332,4	339,3	290,9	342,1	390,6	59,8
Holandia . . .	flor.	40,6	41,2	42,8	37,0	28,9	16,7	18,5	18,8	22,2	18,7	54,8
Japonia . . .	jen	62,9	68,8	63,6	51,6	46,2	52,9	63,9	69,9	85,3	86,0	130,1
Niemcy . . .	RM	104,6	121,0	126,2	119,3	85,8	55,3	58,8	61,7	71,0	78,7	167,3
Polska . . .	zł	2,7	5,0	7,3	8,7	7,7	6,4	9,4	9,8	10,9	13,2	13,2
St. Zj. Am. . .	\$	673,9	806,4	935,0	662,0	481,4	322,4	374,2	428,6	433,0	373,4	1979,0
Szwajcaria . .	fr.	15,7	14,7	13,8	12,6	10,2	5,2	3,3	3,1	3,7	3,6	4,3
Włochy . . .	lira	768,1	780,5	741,1	664,4	607,9	479,4	504,3	487,6	595,4	645,6	180,1

a Wyłącznie sumy skompensowane.

TABL. 7. SZACUNEK ZAPASÓW ZŁOTA MONETARNEGO W NIEKTÓRYCH KRAJACH^a

Stan w dn. 31. XII

Kraje	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1935	1936	1937	1938
	w milionach złotych									
Ogółem . . .	84568	89310	92 698	98 528	101549	106898	118558	121401	122685 ^b	134362 ^c
Angliad . . .	6 614	6 650	6 338	6 436	5 259	5 233	8 682	13 603	14 156	14 165
Argentyna . .	4 109	4 216	3 610	3 664	2 246	2 211	2 335	2 639	2 469	2 273
Belgia . . .	891	1 123	1 453	1 703	3 156	3 218	3 084	3 325	3 147	3 058
Czecho-Słow. .	267	303	330	410	437	455	588	481	481	499
Francja . . .	7 122	11116	14 539	18 711	23 917	29 033	23 159	15 769	13 514	12 792
Hiszpania . . .	4 475	4 404	4 412	4 199	3 869	3 887	3 878	3 788 ^e		2 763 ^f
Holandia . . .	1 435	1 560	1 605	1 524	3 182	3 699	2 309	2 576	4 894	5 235
Japonia . . .	4 831	4 823	4 831	3 673	2 086	1 890	2 237	2 434	1 373	865
Niemcy . . .	4 100	5 937	4 992	4 849	2 237	1 863	330	143	152	152
Polska . . .	517	621	701	562	600	502	444	393	435	445
Rumunia . . .	428	437	490	490	517	508	579	597	633	704
St. Zj. Am. . .	35451	33392	34 765	37 662	36 111	36 058	53 306	59 270	67 177	76 403
Szwajcaria . .	891	918	1 025	1 230	4 038	4 252	2 389	3 450	3 414	3 682
Szwecja . . .	553	562	588	579	490	490	972	1 266	1 284	1 694
Włochy . . .	2 130	2 371	2 434	2 487	2 639	2 737	1 417	1 096	1 105	1 016
Z. S. R. R. . .	865	820	1 310	2 220	2 924	3 111 ^e	4 421 ^g	2 006		
Inne . . .	9 889	10057	9 275	8 129	7 841	7 751	8 428	8 565	8 451	8 616

a Obliczenia szacunkowe Biura Ligi Narodów. b Bez Hiszpanii i Z.S.R.R. c Bez Z.S.R.R. d Do 1935 r. zapasy złota Anglii i Irlandii; od 1935 r. wyłącznie Anglii. e—g Stan w dn.: e — 30.VI; f — 30.IV; g — 30.IX.

U w a g a. Produkcja złota ob. dział VIII, tabl. 26, str. 150.

Ź r ó d ł o: Bulletin Mensuel de Statistique, nr 4, Genewa 1939.

TABL. 8. BILANSE I RACHUNKI STRAT I ZYSKÓW BANKU POLSKIEGO

Główne pozycje	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1935	1936	1937	1938
	w milionach złotych									
Bilanse. Stan w dn. 31.XII										
Stan czynny										
Złoto	517	621	701	562	600	502	444	393	435	445
Pieniądze zagraniczne i dewizy	895	714	526	413	213	137	27	30	36	19
Polskie monety srebrne i bilon	10	1	0	12	37	41	22	41	33	28
Portfel wekslowy	456	641	704	672	670	586	689	681	661	831
Bilety skarbowe zdyskontowane	—	—	—	—	—	—	68	67	23	82
Pożyczki zabezpieczone zastawami	41	91	77	86	126	114	109	107	24	112
Papiery procentowe własne	6	4	6	9	12	14	53	136	130	134
Papiery funduszu zapasowego	38	71	77	87	93	92	88	89	89	89
Dług Skarbu Państwa	25	25	25	—	20	90	90	90	80	45
Udziały	2	6	15	23	23	24	28	29	30	29
Inne aktywa	48	89	125	105	154	127	200	151	217	185
Suma bilansowa	2 038	2 263	2 256	1 969	1 948	1 727	1 818	1 814	1 758	1 999
Stan bierny										
Kapitał zakładowy	150	150	150	150	150	150	150	100	100	100
Fundusz zapasowy	95	100	110	114	114	114	114	89	89	89
Obieg biletów bankowych	1 003	1 295	1 340	1 328	1 218	1 003	1 007	1 034	1 059	1 406
Natychmiast płatne zobowiązania r-ki żyrowe kas państwowych	660	524	468	210	213	220	210	292	360	251
pozostałe r-ki żyrowe	238	268	269	27	6	12	1	1	35	1
inne rachunki	184	183	177	162	190	196	187	236	259	205
Inne pasywa	238	73	22	21	17	12	22	55	66	45
Czysty zysk do podziału na dywidendę	106	158	140	134	229	228	325	290	142	145
na superdywidendę	24	36	48	33	24	12	12	9	8	8
dla Skarbu Państwa	8	12	12	12	12	12	12	9	8	8
	6	9	13	8	5	—	—	—	—	—
	10	15	23	13	7	0	—	0	0	0
Rachunki strat i zysków										
Koszty handlowe	24	30	32	36	34	34	26	25	27	27
Odписy i rezerwy	6	3	2	1	19	16	5	10	5	9
Czysty zysk	24	36	48	33	24	12	12	9	8	8
Wszystko	58	81	98	71	78	62	43	47	40	48
Zyski										
Procenty pobrane w tym od dyskonta	53	77	95	69	55	54	34	39	36	42
Dochód z papierów funduszu zapasowego	—	44	60	46	46	43	28	26	26	33
Provizje i inne dochody	—	—	—	—	6	7	5	5	—	—
Różnice kursowe	3	2	2	2	1	1	2	2	2	2
	—	—	—	—	15	—	1	1	1	1
Pokrycie statutowe w %	72,61	63,13	61,89	55,29	48,09	45,02	39,78	32,07	32,97	28,59

a W latach 1927 — 1930 i 1932 odpisy, w 1931 i 1935 — 1938 odpisy i rezerwy.

TABL. 9. BILANSE BANKÓW BILETOWYCH NIEKTÓRYCH KRAJÓW
 Stan w końcu roku

Kraje Waluta	Lata	Stan czynny					Stan bierny		
		Złoto	Pie- niądze i na- leżno- ści za- graniczne	Port- fel wek- słowy	Po- życzki zabez- pie- czone zasta- wami	Dług Skar- bu Pań- stwa	Pa- piery pro- cento- we	Obieg bile- tów banko- wych	Na- tych- miast płatne zobow- ięzania
w milionach jednostek waluty danego kraju									
Anglia (£)	1928	154	—	26	11	330	388	120	
	1932	120	—	19	11	380	371	145	
	1937	326	—	9	11	345	505	169	
	1938	326	—	29	11	309	505	154	
Belgia (fr.)	1928	4 517	6 245	212	1 789	187	11 512	1 155	
	1932	12 977	3 440	362	1 814	349	18 053	1 007	
	1937	17 623	6 481	161	761	361	21 542	3 904	
	1938	17 140	4 619	1 071	203	735	1 153	21 989	2 770
Francja (fr.)	1928	31 977	32 726	5 667	2 223	9 130	113	63 916	19 232
	1932	83 129	4 484	3 256	4 035	10 002	113	82 721	24 328
	1937	58 933	911	10 718	4 456	40 689	113	93 837	22 787
	1938	87 265	821	11 568	4 055	36 158	113	110 935	30 657
Gdańsk W.M. (guld.)	1928	0	18	22	1	—	—	39	4
	1932	21	14	14	1	—	—	37	9
	1937	28	3	17	0	—	—	36	12
	1938	28	1	25	1	—	—	41	14
Holandia (flor.)	1928	435	220	93	126	—	—	854	4
	1932	1 033	71	39	79	—	21	962	304
	1937	1 366	5	23	195	—	40	868	755
	1938	1 461	4	9	309	—	43	992	838
Niemcy (RM)	1928	2 729	155	2 678	176	—	92	4 930	816
	1932	806	114	2 807	176	—	323	3 560	540
	1937	71	6	6 131	60	—	392	5 493	1 059
	1938	71	6	8 244	45	—	855	8 223	1 527
Polska (zł)	1928	621	714	641	91	25	75	1 295	524
	1932	502	137	586	114	90	106	1 003	220
	1937	435	36	661	24	80	219	1 059	360
	1938	445	19	831	112	45	223	1 406	251
Rumunia (leu)	1928	9 185	6 792	8 839	878	3 797	809	21 144	9 371
	1932	9 527	495	9 958	587	5 726	314	21 594	6 366
	1937	16 458	—	5 842	151	5 607	1 037	29 391	11 143
	1938	18 190	—	11 526	1 563	5 589	2 175	34 902	13 728
Stany Zj. Am. (\$)	1928	2 584	—	1 056	10	—	228	1 838	2 440
	1932	3 148	—	284	5	—	1 851	2 735	2 561
	1937	9 120 ^a	—	16	18	—	2 564	4 283	7 535
	1938	11 788 ^a	—	8	16	—	2 564	4 470	10 023
Szwajcaria (fr.)	1928	533	299	218	83	—	5	953	196
	1932	2 471	87	20	49	—	51	1 613	1 037
	1937	2 679	513	19	35	—	31	1 531	1 716
	1938	2 890	280	159	22	—	91	1 751	1 663
Włochy (lira)	1928	5 052	6 019	3 720	1 762	—	1 080	17 295	2 541
	1932	5 839	1 305	5 250	1 290	—	1 366	13 672	1 077
	1937	3 996	32	2 544	4 508	1 000	775	17 468	1 354

^a Certyfikaty złote.

U w a g a. Dane za poszczególne lata dla niektórych banków nie są całkowicie porównywalne z powodu zmian w układach bilansów.

TABL. 10. STOPA PROCENTOWA OD DYSKONTA I OD WKŁADÓW

Wyszczególnienie	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1935	1936	1937	1938
	przeciętne roczne									
Procenty najwyższe ustawowe	13,0	12,0	12,7	11,7	11,0	10,8	9,5	9,5	9,5	9,5
Dyskonto w Banku Polskim	8,3	8,0	8,6	7,2	7,5	7,2	5,0	5,0	5,0	4,5
Dyskonto w bankach akcyjnych:										
minimum				7,8	7,9	9,0	4,9	5,0	5,0	4,5
maksimum	13,0	12,0	12,7	11,7	11,0	10,8	9,5	9,5	9,5	9,5
przeciętne			12,2	11,5	10,9	10,7	8,7	8,6	8,7	8,5
Wkłady na książeczki oszczędnościowe:										
w P. K. O.	7,0	6,0	7,0	7,0	7,0	6,3	4,0	4,0	3,8	3,0
w bankach państwowych	6,0	6,0	7,0	7,1	7,0	6,3	4,0	4,0	3,8	3,0

TABL. 11. STOPY DYSKONTOWE BANKÓW BILETOWYCH W NIEKTÓRYCH KRAJACH

Kraje	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1935	1936	1937	1938		
	przeciętne roczne										maks.	min.
Anglia	4,7	4,5	5,5	3,4	3,9	3,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0
Belgia	5,4	4,3	4,4	3,0	2,5	3,5	2,2	2,0	2,0	2,6	3,0	2,0
Francja	5,2	3,5	3,5	2,7	2,1	2,5	3,5	3,7	3,8	2,8	3,0	2,5
Gdańsk W. M.	6,8	5,8	6,5	5,0	5,6	4,5	5,1	5,0	4,0	4,0	4,0	4,0
Holandia	3,7	4,5	5,1	3,2	2,5	2,7	4,0	2,8	2,0	2,0	2,0	2,0
Niemcy	5,8	7,0	7,1	4,9	6,9	5,2	4,0	4,0	4,0	4,0	4,0	4,0
Polska	8,3	8,0	8,6	7,2	7,5	7,2	5,0	5,0	5,0	4,5	4,5	4,5
Rumunia	6,0	6,0	8,2	9,0	8,3	7,2	4,5	4,5	4,5	3,8	4,5	3,5
St. Zj. Am.	3,8	4,5	5,2	3,0	2,1	2,8	1,5	1,5	1,3	1,0	1,0	1,0
Szwajcaria	3,5	3,5	3,5	2,9	2,0	2,0	2,3	2,3	1,5	1,5	1,5	1,5
Włochy	7,0	6,0	6,8	5,9	5,9	5,6	4,2	4,7	4,5	4,5	4,5	4,5

Źródło: Bulletin Mensuel de Statistique, nr 4, Genewa 1939.

TABL. 12. OPROCENTOWANIE RZECZYWISTE^a OBLIGACJI PAŃSTWOWYCH W NIEKTÓRYCH KRAJACH WEDŁUG KURSÓW NA GIEŁDACH WEWNĘTRZNYCH

Kraje. Rodzaje i liczby obligacji uwzględnionych	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1937	1938
	przeciętne roczne							
Anglia - 2½% Konsole	4,55	4,47	4,60	4,48	4,39	3,76	3,31	3,41
Belgia - 3% Renta państwowa	4,98	4,58	4,52	3,94	3,98	4,51	3,33	4,06
Francja - 3% Renta wieczysta	5,32	4,46	3,98	3,44	3,48	3,84	4,27	4,04
Holandia - 2½-3% Renta wieczysta	4,01	3,88	3,94	3,81	3,86	3,89	3,13	2,99
Japonia - Obligacje państwowe (8)	5,67	5,16	5,08	5,37	5,46	5,59	3,94	3,86
Kanada - Pożyczka prow. Ontario	4,54	4,43	4,90	4,71	4,63	5,21	3,52	3,22
Niemcy - 4½% Oblig. państw.		7,08	7,25	7,20	7,42	9,67	4,59	4,53
Polska - 5% Pożyczka Konwersyjna 1924 r.	8,07	7,47	8,64	9,38	10,14	12,96	8,46	7,23
Rumunia - Obligacje państwowe (6)	10,08	7,95	8,87	9,74	10,66	16,32	8,80	7,23
St. Zj. Am. - Obligacje skarbowe	3,34	3,33	3,60	3,29	3,34	3,68	2,68	2,56
Szwajcaria - Obligacje państwowe i kolejowe (12)	4,79	4,73	4,66	4,12	3,87	3,80	3,41	3,24
Włochy - 3% Oblig. państw. 1888 r.	4,58	4,59	4,56	4,18	4,22	4,32	3,04	2,34
Włochy - 3½% Renta państwowa	5,33	4,84	5,14	5,21	4,90	4,77	4,82	4,80

^a Oprocentowanie nominalne pomnożone przez stosunek wartości nominalnej do przeciętnego kursu.

Źródło: Bulletin Mensuel de Statistique, nr 5, Genewa 1939.

B. Bilanse instytucji kredytowych i oszczędnościowych
 TABL. 13. BILANSE I RACHUNKI STRAT I ZYSKÓW BANKU
 GOSPODARSTWA KRAJOWEGO

Główne pozycje	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1935	1936	1937	1938
	w milionach złotych									
Bilanse. Stan w dn. 31.XII										
Stan czynny										
Kasa i sumy do dyspozycji	46	53	38	44	46	47	41	65	71	54
Bilety skarbowe	—	—	—	—	—	—	3	12	57	32
Waluty zagraniczne	4	3	4	4	7	4	0	0	0	0
Papiery procentowe	37	29	25	39	38	29	16	35	45	42
Papiery procentowe własnej emisji	115	94	75	71	41	52	34	48	42	49
Udziały i akcje	20	46	47	34	31	33	39	37	38	38
Dyskonto weksli	136	176	183	165	163	131	96	104	168	137
Protesty weksli	0	1	2	3	6	4	1	1	0	0
Akcepty Banku Akcept.	—	—	—	—	—	—	20	26	26	24
Pożyczki terminowe	22	40	62	35	30	24	35	34	51	56
Należności z układów konwersyjnych	—	—	—	—	—	—	24	36	36	35
Rachunki bieżące	62	65	80	114	126	125	133	122	117	142
Banki loro	6	2	1	1	2	1	0	4	5	3
Banki nostro	26	42	33	39	10	7	6	18	11	18
Pożyczki długoterminowe	59	80	69	109	116	119	136	121	133	140
Pożyczki w listach zastawnych i obligacjach	391	584	663	735	792	838	793	924	906	936
Pożyczki długoterminowe zlecone przez Skarb Państwa ^a	357	386	413	589	643	618	699	767	687	864
Suma bilansowa	1 346	1 665	1 778	2 102	2 154	2 133	2 254	2 521	2 556	2 740
Stan bierny										
Kapitały własne	149	195	201	208	214	219	199	196	199	201
kapitał zakładowy	120	150	150	150	150	150	150	150	150	150
rezerwy	29	45	51	58	64	69	49	46	49	51
Wkłady	210	317	247	221	232	256	275	355	505	458
terminowe	59	136	116	104	98	97	84	115	175	154
a vista	140	162	107	82	88	106	133	190	276	251
na książeczki oszczędn.	11	19	24	35	46	53	58	50	54	53
Różne salda kredytowe	20	8	8	23	6	5	12	23	35	23
Redyskonto weksli	19	39	72	78	99	79	35	12	1	31
Redyskonto akceptów Banku Akceptacyjnego	—	—	—	—	—	—	15	15	—	6
Banki loro	62	18	65	29	23	25	30	38	52	30
Banki nostro	43	23	15	61	35	16	26	24	1	5
Listy zastawne i obligacje	391	584	663	735	792	838	793	924	906	936
listy zastawne	70	101	142	196	255	292	280	368	381	406
obligacje	321	483	521	539	537	546	513	556	525	530
Lokaty Skarbu Państwa ^a	373	388	417	509	507	484	540	441	375	370
Rachunki specjalne ^a	—	—	—	114	142	135	159	326	312	494
Zyski	5	7	13	12	7	3	3	3	3	4
Rachunki strat i zysków										
Straty										
Procenty wypłacone	20	31	37	44	49	34	20	19	25	31
Koszty handlowe	13	19	15	15	15	13	13	13	14	15
Zyski	5	7	13	12	7	3	3	3	3	4
Ogółem	41	65	74	89	83	64	47	50	60	66
Zyski										
Procenty pobrane	34	57	69	82	74	54	38	39	48	54
w tym od dyskonta	12	16	20	19	21	18	11	10	14	22
Prowizje pobrane	4	4	3	3	2	4	4	4	6	5

^a W działę operacji ze Skarbem Państwa.

TABL. 15. BILANSE I RACHUNKI STRAT I ZYSKÓW BANKÓW KOMUNALNYCH^a

Główne pozycje	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1935	1936	1937	1938
	w milionach złotych									
Bilanse. Stan w dn. 31. XII^b										
Stan czynny										
Kasa i sumy do dyspozycji	5	4	4	5	5	5	4	5	5	5
Bilety skarbowe	—	—	—	—	—	—	5	9	6	10
Papiery wartościowe	4	4	6	12	9	7	11	10	14	17
Udziały konsorcjalne	1	1	1	1	1	1	1	1	0	0
Banki	2	5	4	5	4	4	4	3	14	8
Dyskonto weksli	9	20	18	17	15	13	10	8	8	8
w tym komunalnych	8	17	16	14	12	11	9	7	7	7
Protesty weksli	0	0	0	0	0	1	1	1	1	0
Rachunki bieżące	8	14	22	21	19	8	6	4	3	2
Pożyczki terminowe	20	28	32	40	44	53	69	62	58	63
w tym komunalne	15	22	31	40	43	50	65	59	55	59
do 5 lat	7	11	17	22	25	25	22	15	10	10
ponad 5 lat	13	17	15	18	19	28	47	47	48	52
Długoterminowe pożyczki hipoteczne	32	29	28	25	23	25	18	18	17	17
Długoterminowe pożyczki obligacyjne	9	13	16	25	27	29	28	27	33	41
w tym komunalne	9	12	16	24	27	29	28	27	33	40
Nieruchomości	2	2	3	3	3	3	3	3	3	4
Suma bilansowa	94	123	137	158	154	154	167	155	167	180
Stan bierny										
Kapitały własne	4	11	12	14	15	15	22	21	23	24
zakładowy	2	8	8	9	9	9	10	10	10	10
zapasowy i rezerwy	2	3	4	5	6	6	12	11	13	14
Fundusze specjalne powierzone do administracji i lokaty skarbowe	11	19	36	43	42	44	49	39	30	33
Wkłady	13	24	25	23	20	20	27	31	33	33
w tym komunalne	—	—	2	2	1	2	7	9	9	8
na książeczki	—	—	—	—	0	0	1	3	5	6
inne natychmiast płatne	6	10	6	7	8	9	10	12	7	8
inne płatne za wypowiedzeniem i terminowe	7	14	19	16	12	11	16	16	21	19
Rachunki bieżące	6	6	5	11	8	9	12	14	26	29
w tym komunalne	—	—	4	8	6	9	10	12	19	22
Redyskonto weksli	2	5	6	7	8	5	3	1	0	1
Obligacje	18	23	26	34	36	37	37	33	39	46
Rachunki działu kredytu długoterminowego	31	29	21	20	20	20	11	10	9	9
Zyski	3	1	2	2	1	1	1	2	1	2
Rachunki strat i zysków										
Straty										
Procenty i prowizje wypłacone	2	3	5	5	5	4	3	2	2	3
Koszty handlowe	1	1	1	1	1	1	2	2	2	2
Zyski	3	1	2	2	1	1	1	2	1	2
Ogółem	7	6	9	9	8	8	7	11	6	7
Zyski										
Procenty i prowizje pobrane	3	5	8	8	7	7	5	5	5	5

^a Polski Bank Komunalny, Komunalny Bank Kredytowy i Wojewódzki Bank Pożyczkowy. ^b Dla Wojewódzkiego Banku Pożyczkowego w latach 1927—1938 bilanse netto z dn. 31.III każdego następnego roku (rok bilansowy od I.IV do 31.III). ^c Łącznie z papierami wartościowymi ustawowego kapitału zapasowego.

U w a g a. Dane za lata 1937 i 1938 nie są całkowicie porównywalne z danymi za lata poprzednie z powodu zmiany układu bilansów.

TABL. 16. BILANSE I RACHUNKI STRAT I ZYSKÓW BANKÓW PRYWATNYCH
A. Zestawienie bilansów i rachunków strat i zysków

Główne pozycje	1927a	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936
	w milionach złotych									
Liczba uwzgl.: banków	59	57	56	55	53	43	43	38	35	29
domów bankowych	5	5	5	5	5	7	7	8	9	28
Bilanse. Stan w dn. 31.XII										
Stan czynny										
Kasa i sumy do dyspozycji	80	104	103	91	71	60	56	60	69	68
Waluty zagraniczne	24	29	28	28	14	12	7	5	1	2
Bilety skarbowe	37	57	62	57	49	43	44	50	52	49
Papiery wartościowe										
Udziały konsorcjalne	33	39	41	38	33	27	26	25	23	20
Banki krajowe	29	34	41	59	33	34	39	29	29	23
Banki zagraniczne	72	75	70	73	56	54	45	29	30	30
Dyskonto weksli ^d	604	882	917	835	512	394	354	320	315	332
Protesty weksli	11	8	16	20	40	51	54	45	48	29
Rachunki bieżące	601	747	924	909	631	490	441	408	417	357
Pożyczki terminowe	19	23	30	27	22	20	20	48	68	60
w tym układy Banku Akcept.	—	—	—	—	—	—	3	27	43	31
Kredyty akceptacyjne i rem- bursowe	—	—	—	34	47	36	29	22	27	10
Nieruchomości	110	132	132	119	118	99	95	84	84	74
Długoterm. pożyczki hipotecz. Straty	23	32	32	31	32	30	22	21	4	20
Suma bilansowa	1915	2229	2466	2365	1719	1406	1291	1295	1327	1134
Stan bierny										
Kapitały własne	189	264	291	300	287	250	249	235	222	193
zakładowy	166	220	228	241	232	200	200	189	182	161
zapasowy i rezerwy	23	44	63	59	55	50	49	46	40	32
Wkłady	471	691	773	820	464	400	327	356	358	345
na książeczki	67	110	130	180	85	76	68	81	96	89
inne natychmiast płatne	197	267	255	235	156	133	128	139	137	145
inne płatne za wypowiedze- niem i terminowe	207	314	388	405	223	191	131	136	125	111
Rachunki bieżące	304	250	264	271	200	164	174	147	153	185
Banki krajowe	102	109	99	73	63	69	74	68	77	53
Banki zagraniczne	200	401	516	438	275	201	171	155	134	83
Redyskonto weksli	256	341	348	307	262	195	176	137	140	144
Redysk. akcept. B-ku Akcept. Zastaw walorów	—	—	—	—	—	—	7	27	39	17
Listy zastawne i obligacje	2	16	10	8	18	16	15	12	14	6
Zyski	21	32	32	31	32	30	22	20	20	19
		22	26	20	4	2	2	4	6	7
Rachunki strat i zysków										
Straty										
Procenty wypłacone		102	136	114	92	61	45	40	40	36
w tym od wkładów i rachun- ków bieżących				64	48	30	22	22	22	21
Provizje wypłacone		15	8	7	6	3	2	2	2	2
Koszty handlowe		85	92	83	71	54	46	39	38	39
Podatki		17	19	17	15	7	5	5	5	5
Zyski		22	26	20	4	2	2	4	6	7
Ogółem		255	302	264	219	157	140	149	115	974
Zyski										
Procenty pobrane		156	202	183	145	97	67	65	64	61
w tym: od dyskonta				86	64	40	30	27	26	25
od r-ków bieżących i pożyczek terminowych				78	65	46	29	30	28	26
Provizje pobrane		63	55	46	36	23	18	16	16	19
Straty		4	17	4	10	14	13	39	20	2

a—d Ob. uwagi a—d na str. 220.

U w a g a. Ob. uwagę na str. 220.

(dok. str. 220)

TABL. 16. BILANSE I RACHUNKI STRAT I ZYSKÓW BANKÓW PRYWATNYCH (dot.)
 B. Zestawienie bilansów^a
 Stan w dn. 31. XII

Główne pozycje	1937				1938			
	Ogółem	w tym			Ogółem	w tym		
		największe banki	oddziały banków zagr.	domy bankowe		największe banki	oddziały banków zagr.	domy bankowe
w milionach złotych								
<i>Liczba uwzgl.: banków</i>	29	8	4	x	29	8	4	
<i>domów bankowych</i>	29	x	x	29	28	x	x	
Stan czynny								
Kasa i sumy do dyspozycji	85	52	11	5	86	56	9	
Waluty zagraniczne	2	1	0	0	1	1	0	
Bilety skarbowe	12	3	6	0	29	3	21	
Papiery wartościowe ^b	54	36	0	10	61	45	0	
Udziały konsorcjalne	21	16	—	3	25	20	—	
Banki krajowe	29	9	10	2	29	8	8	
Banki zagraniczne	34	13	15	1	23	12	7	
Dyskonto weksli	381	280	14	28	422	313	17	
Dyskonto innych dokumentów	1	1	0	0	1	1	0	
Protesty weksli	17	12	1	0	15	10	1	
Rachunki bieżące	307	191	47	22	314	189	55	
Pożyczki terminowe	119	54	18	11	128	67	17	
w tym układy B-ku Akcept.	35	19	0	0	33	18	0	
Kredyty akceptacyjne i remburso- sowe	12	10	1	0	15	13	1	
Nieruchomości	74	54	0	1	72	51	0	
Długoterminowe pożyczki hipo- teczne	21	21	—	—	21	20	—	
Suma bilansowa	1 391	941	132	96	1 481	1 016	145	91
Stan bierny								
Kapitały własne	194	117	9	19	201	118	13	20
zakładowy	162	95	9	18	169	95	13	18
zapasowy i rezerwy	32	22	0	1	32	23	0	2
Fundusz amortyzacji nierucho- mości	6	4	0	0	7	4	0	1
Wkłady	399	269	27	31	437	312	20	30
na książeczki	134	110	4	2	155	125	7	2
inne natychmiast płatne	134	92	6	13	150	106	3	19
inne płatne za wypowiedzeniem i terminowe	131	67	17	16	132	81	10	13
Rachunki bieżące	219	136	35	13	265	157	55	15
Różne natychmiast płatne zobow- wiązania	6	4	0	2	10	6	1	2
Banki krajowe	50	34	3	6	49	34	6	2
Banki zagraniczne	76	23	43	5	64	18	35	4
Redyskonto weksli	145	118	0	10	122	99	—	9
Redyskonto akceptów Banku Akceptacyjnego	17	7	—	1	16	7	—	1
Zastaw walorów	3	2	—	1	3	2	—	1
Zobowiązania z tytułu kredytów akceptacyjnych i rembur- s.	12	10	1	0	15	13	1	0
Listy zastawne i obligacje	21	20	—	—	20	20	—	—

^a Bilanse brutto. ^b Łącznie z papierami wartościowymi ustawowego kapitału zapasowego. ^c W latach 1927—1936 łącznie z akcjami. ^d I innych dokumentów.

U w a g a. Dane za lata 1937 i 1938 nie są całkowicie porównywalne z danymi za lata poprzednie z powodu zmiany układu bilansów.

TABL. 17. BILANSE I RACHUNKI STRAT I ZYSKÓW POCZTOWEJ KASY OSZCZĘDNOŚCI

Główne pozycje	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1935	1936	1937	1938
	w milionach złotych									
Bilanse. Stan w dn. 31.XII										
Stan czynny										
Kasa i sumy do dyspozycji	52	71	62	61	91	129	154	160	168	135
Lokaty w bankach państw.	7	24	25	17	24	27	55	41	17	22
Gotówka w urzędach poczt.	6 ^a	8 ^a	50	55	50	47	28	30	38	40
Dyskonto weksli	—	—	13	2	4	3	11	14	24	17
Pożyczki wekslowe	36	20	10	7	8	9	9	8	8	9
Pożyczki zastawowe	7	13	12	9	7	7	14	16	17	19
Papiery wartościowe ^b	101	179	249	313	361	424	655	703	902	882
Dłużnicy	6	5	5	7	14	10	7	4	5	14
Nieruchomości	23	26	30	33	36	39	42	45	48	49
Suma bilansowa	272	389	505	555	640	746	1 016	1 069	1 273	1 233
Stan bierny										
Wkłady czekowe	133	193	211	178	178	178	202	232	256	305
Wkłady na książeczki oszczędn.	68	122	173	254	332	445	679	664	782	789
Przekazy nie zrealizowane	29	34	33	38	41	24	12	12	16	18
Wierzyciele	18	5	2	2	8	10	11	35	81	11
Zyski	2	4	5	6	7	5	6	6	6	6
Rachunki strat i zysków										
Straty										
Procenty wypłacone	4	6	9	13	18	22	25	25	28	25
w tym od wkładów na książeczki oszczędnościowe	3	5	8	12	17	21	24	24	25	22
Oplaty na rzecz Min. P. i T.	2	3	4	5	3	3	7	6	7	7
Wydatki administracyjne	9	11	12	14	13	13	15	16	17	18
Zyski	2	4	5	6	7	5	6	6	6	6
Ogółem	18	25	31	39	44	46	58	57	64	67
Zyski										
Procenty pobrane	12	17	23	28	34	35	46	44	50	53
w tym od papierów wartośc.	8	14	19	25	30	31	41	39	47	50
Dochody z obrotu czekowego	2	5	5	6	5	5	8	8	9	9

a Dane nieporównywalne z danymi za lata następne wskutek zmian w rachunkowości w 1929 r. b Łącznie z papierami wartościowymi funduszu zapasowego.

TABL. 18. BILANSE BANKU POLSKA KASA OPIEKI
Stan w dn. 31.XII

Główne pozycje	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938
	w tysiącach złotych							
Stan czynny								
Kasa i sumy do dyspozycji	60	77	502	456	510	425	319	857
Bilety skarbowe	—	—	—	—	—	6 570	3 000	4 500
Papiery wartościowe ^a	7	2 391	8 212	20 291	36 289	27 020	33 256	34 363
Banki krajowe	4 344	3 155	1 750	3 976	3 597	17	2 500	2 776
Banki zagraniczne	450	38	73	929	1 997	5 497	6 028	6 348
Suma bilansowa	5 225	6 362	11 940	27 278	45 056	41 854	47 556	53 016
Stan bierny								
Kapitały własne	2 533	2 600	2 608	2 618	2 810	3 410	6 450	7 000
Wkłady	2 033	3 169	6 897	16 469	34 531	26 709	26 354	23 036
Rachunki bieżące	234	216	1 556	4 300	2 252	3 415	3 808	7 591
Banki krajowe	264	258	471	622	258	1 827	1 596	1 434
Banki zagraniczne	—	—	—	1 159	2 211	2 613	2 002	1 086

a Łącznie z papierami wartościowymi ustawowego kapitału zapasowego.

TABL. 19. BILANSE I RACHUNKI STRAT I ZYSKÓW KOMUNALNYCH KAS OSZCZĘDNOŚCI

Główne pozycje	1934	1935	1936	1937	1938 ^a
	w milionach złotych				
<i>Liczba kas uwzględnionych w opracowaniu</i>	360	360	359	351	351
Bilanse. Stan w dn. 31.XII					
Stan czynny					
Kasa i sumy do dyspozycji	48	48	56	89	81
Waluty zagraniczne	1	1	0	0	0
Papiery wartościowe	73	106	99	137	160
Weksle zdyskontowane	37	33	34	38	41
Pożyczki wekslowe	145	140	129	149	183
Weksle protestowane	64	54	37	29	26
Pożyczki terminowe na zastaw	30	34	37	39	41
Pożyczki na skrypty dłużne	59	73	96	104	111
Rachunki bieżące otwartego kredytu	89	83	70	53	52
Pożyczki hipoteczne	153	158	150	142	148
Banki i k.k.o. loro	2	3	2	4	4
Banki i k.k.o. nostro	25	21	14	32	19
Należności z układów konwersyjnych	14	51	78	87	84
Nieruchomości	37	43	47	52	53
Straty	3	8	9	3	.
Suma bilansowa	815	892	892	995	1091
Stan bierny					
Kapitały własne	77	80	79	85	88
kapitał zakładowy	19	18	19	21	21
fundusz zasobowy	43	47	47	47	51
inne fundusze	15	15	13	17	16
Wkłady na książeczki oszczędnościowe ^b	572	630	617	704	731
osób fizycznych i prawno prywatnych	488	539	531	614	646
instytucji państwowych, samorządowych i innych prawno publicznych	84	91	86	90	85
Rachunki bieżące i otwartego kredytu ^b	51	59	80	94	100
Redyskonto weksli	38	30	26	19	19
Redyskonto akceptów Banku Akceptacyjnego	6	18	22	23	21
Kredyty udzielone kasom	47	45	40	38	36
Banki i k.k.o. loro	2	3	4	5	4
Banki i k.k.o. nostro	1	1	1	2	1
Zyski	4	3	3	4	.
Rachunki strat i zysków					
Straty					
Procenty wypłacone	35	38	37	38	.
Koszty administracyjne	18	19	20	21	.
Zyski	4	3	3	4	.
Ogółem	70	81	86	80	.
Zyski					
Procenty pobrane	55	56	57	60	.
Straty	3	8	9	3	.

^a Bilanse brutto. ^b Różnice między danymi tablicy niniejszej a danymi tabl. 40, 41 i 42, str. 233-234, wynikają: 1. z nieuwzględnienia w tablicy niniejszej kas będących w likwidacji, 2. z odmiennych terminów księgowania procentów.

TABL. 20. BILANSE I RACHUNKI STRAT I ZYSKÓW KREDYTÓWYCH SPÓŁDZIELNI ZWIĄZKOWYCH

Główne pozycje	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1935	1936	1937
	w milionach złotych								
<i>Liczba spółdzielni uwzgl. w opracowaniu</i>	3513	4112	4704	5054	5057	5082	5098	5186	5319
Bilanse. Stan w dn. 31. XII									
Stan czynny									
Kasa	11	16	20	20	15	13	11	10	11
Centrale i instyt. finansowe	16	21	28	30	23	27	27	31	46
Papiery wartościowe	5	12	10	15	13	12	22	23	26
Udziały własne			6	8	8	8	3	3	3
Pożyczki	268	432	591	694	605	547	485	486	508
w tym w rachunkach bieżących		76	106	127	115	109	77	63	59
Straty	1	1	1	3	8	13	9	8	6
Suma bilansowa	346	549	704	836	737	680	619	616	656
Stan bierny									
Udziały członków	37	60	81	99	101	98	83	78	79
Fundusz zasobowy	13	18	24	30	34	36	50	42	44
Fundusze specjalne	9	12	12	16	18	22	8	18	19
Wkłady na książ. oszczędn.	121	210	303	366	317	283	243	238	264
Rachunki bieżące			36	40	26	24	23	25	24
Zadłużenie	141	202	211	241	206	190	176	175	185
Zyski	5	7	9	10	6	4	5	5	6
Rachunki strat i zysków									
Straty									
Procenty i prowizje wypłacone	16	27	41	46	42	36	27	24	24
Straty na dłużnikach	0		1	2	5	7	7	5	4
Koszty administracyjne	19	28	38	40	35	30	22	21	22
Zyski	5	7	9	10	6	4	5	5	6
Ogółem	43	64	92	103	94	82	66	61	60
Zyski									
Procenty i prowizje pobrane	36	57	80	90	78	62	48	46	46
Straty	1	1	1	3	8	13	9	8	6

U w a g a. Spółdzielnie kredytowe ob. dział VII, tabl. 20—25, str. 115—120.

TABL. 21. CENTRALE KREDYTOWE SPÓŁDZIELNI ZWIĄZKOWYCH
A. Główne pozycje bilansów central kredytowych^a spółdzielni związkowych
Stan w dn. 31. XII

Główne pozycje	1934	1935	1936	1937	1938b				
					Ogółem	Centrale			
						połskie	żydowskie	ukraińskie	niemieckie
w milionach złotych									
Stan czynny									
Kasa i sumy do dyspozycji	5,5	6,3	1,5	2,5	4,7	1,0	1,1	0,4	2,2
Pożyczki ^d	24,4	23,6	32,3	33,6	38,9	5,3	1,9	3,6	28,1
Należn. z ukł. konwers.	—	—	1,7	2,8	2,7	—	—	2,2	0,5
Suma bilansowa	43,3	44,9	47,5	53,5	59,6	6,4	3,4	8,3	41,5
Stan bierny									
Kapitał zakładowy	7,1	7,2	7,1	7,2	7,3	0,7	0,2	0,9	5,5
Rezerwy ^e	2,2	2,3	2,6	2,8	2,8	0,1	0,1	0,9	1,7
Wkłady	18,4	18,5	18,5	20,3	41,5	5,5	1,0	4,4	30,6
Redyskonto weksli			3,3	3,3	3,9	—	0,8	1,3	1,8

a Bez Centralnej Kasy Spółek Rolniczych i Banku Związku Spółek Zarobkowych. b Bilanse brutto. c Bank „Społem”. Pozostałe centrale polskie ob. część B i C tablicy, str. 224. d Dyskonto, protesty weksli, pożyczki terminowe i rachunki bieżące. e Bez funduszu amortyzacyjnego. (dok. str. 224)

TABL. 21. CENTRALE KREDYTOWE SPÓŁDZIELNI ZWIĄZKOWYCH (dok.)
B. Bilanse Centralnej Kasy Spółek Rolniczych
Stan w dn. 31.XII

Główne pozycje	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1935	1936	1937	1938
	w milionach złotych									
Stan czynny										
Kasa i sumy do dyspoz. <i>a</i>	0,6	0,6	0,6	0,7	1,0	0,6	0,6	1,8	2,0	3,0
Papiery wartościowe <i>b</i>	0,4	0,3	0,1	0,1	0,1	0,1	1,3	1,4	1,4	2,1
Banki krajowe <i>a</i>	0,7	0,2	0,1	0,1	0,1	0,0	2,4	4,6	2,9	1,5
Dyskonto weksli	23,0	41,9	46,0	62,2	50,3	44,8	14,5	8,2	10,6	12,3
Protesty weksli <i>c</i>	0,8	0,9	0,7	1,5	3,1	3,5	3,0	2,2	1,4	0,6
Rachunki bieżące	10,6	3,5	4,0	4,2	4,3	3,7	2,0	2,5	2,6	3,7
Pożyczki terminowe	0,3	9,8	12,4	15,6	12,2	11,1	38,7	46,6	52,9	55,4
w tym:										
pożyczki budowlane wiejskie	—	—	—	—	—	—	—	2,0	6,5	9,9
należności z układów konwersyjnych	—	—	—	—	—	—	34,4	43,6	45,6	44,0
Nieruchomości	0,8	1,9	1,8	1,8	1,8	1,8	2,2	2,2	2,1	2,6
Suma bilansowa	38,5	59,9	66,8	87,6	74,2	66,9	64,8	69,8	77,0	81,7
Stan bierny										
Kapitały własne	2,2	3,7	4,3	6,0	6,7	6,9	6,6	6,5	6,7	6,5
udziały członków	1,3	2,6	3,2	4,3	4,3	4,2	4,0	4,0	4,0	4,5
wkład państwowy	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4
rezerwy	0,5	0,7	0,7	1,3	2,0	2,3	2,2	2,1	2,3	1,6
Wkłady na książeczki	0,2	0,4	0,7	1,1	0,8	0,9	1,0	1,4	1,4	1,3
Lokaty spółdzielni kred.	—	—	—	—	—	—	3,1	5,2	8,0	8,3
Rachunki bieżące	2,1	2,3	2,8	4,4	3,5	2,5	2,2	1,4	1,9	3,0
Lokata Min. Skarbu	—	—	—	—	—	—	—	2,0	6,9	10,7
Banki krajowe	19,3	17,3	15,8	17,1	14,9	14,1	6,1	2,0	0,8	0,0
Redyskonto weksli	13,2	34,6	41,2	56,5	46,6	41,0	11,8	5,4	6,9	8,1
Redyskonto akceptów Banku Akceptacyjnego	—	—	—	—	—	—	32,8	43,7	43,3	42,6
Zyski	0,1	0,1	0,3	0,3	0,0	0,0	0,1	0,1	0,2	0,2
Akcepty B-ku Akcept. <i>d</i>	—	—	—	—	—	—	33,5	45,0	46,3	43,9

a W latach 1927 — 1935 pozostałości na r-kach banków państwowych figurują w pozycji „Banki krajowe”. *b* Łącznie z papierami wartościowymi ustawowego kapitału zapasowego. *c* Łącznie z należnościami w dochodzeniu sądowym. *d* Pozycja pozabilansowa.

U w a g a. Dane za lata 1936 — 1938 nie są całkowicie porównywalne z danymi za lata poprzednie z powodu zmiany układu bilansów.

C. Niektóre pozycje bilansów Banku Związku Spółek Zarobkowych
Stan w dn. 31.XII

Główne pozycje	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1935	1936	1937	1938
	w milionach złotych									
Stan czynny										
Dyskonto weksli	82,1	108,4	111,8	107,0	81,0	68,0	48,4	34,7	45,8	53,0
w tym spółdzielni	30,5	31,6	31,8	38,0	32,6	29,5	19,9	3,6	3,2	2,6
Rachunki bieżące	51,8	55,3	57,9	57,5	52,3	51,7	46,3	40,1	28,6	33,2
w tym spółdzielni	8,6	10,5	13,0	12,4	15,1	14,1	13,9	8,8	4,3	2,6
Suma bilansowa	194,7	234,7	238,1	220,6	184,6	169,5	161,2	132,7	148,1	162,6
Stan bierny										
Wkłady	77,9	108,5	121,3	120,7	73,5	53,5	45,9	46,9	56,9	69,2
w tym spółdzielni	0,7	1,0	0,8	0,9	1,1	1,0	0,7	1,1	1,7	1,9
Rachunki bieżące	20,3	20,3	18,4	18,7	12,6	9,4	12,2	15,4	22,3	26,4
w tym spółdzielni	3,4	2,8	3,0	3,8	3,0	3,0	4,2	3,8	3,5	4,0
Redyskonto weksli	40,6	44,9	37,3	35,4	52,9	50,0	37,0	21,6	24,9	24,3
w tym spółdzielni	27,7	26,1	20,3	22,5	28,0	26,2	17,5	2,5	1,3	0,7

TABL. 22. BILANSE GMINNYCH KAS POŻYCZKOWO-OSZCZĘDNOŚCIOWYCH
Stan w dn. 31.XII

Główne pozycje	1929	1930	1931	1932	1935	1936	1937
	w tysiącach złotych						
<i>Liczba kas uwzgl. w oprac.</i>	778	838	854	857	887	897	884
Stan czynny							
Kasa	786	1 118	713	333	382	463	584
Pożyczki	21 634	25 705	24 205	22 473	24 327	25 633	29 142
w tym układy B-ku Akcept.	—	—	—	—	5 205	9 869	10 793
Nieruchomości i ruchomości	50	82	96	130	146	132	123
Lokaty	40	60	59	93	400	530	736
Towary	352	307	194	139	32	36	34
Straty	12	17	75	194	92	124	48
Suma bilansowa	23 056	27 571	25 644	23 701	26 185	27 852	31 754
Stan bierny							
Kapitał zakładowy	3 460	4 339	5 035	5 472	6 261	6 725	7 083
Kapitał zasobowy	313	556	974	1 253	1 754	2 138	2 466
Wkłady	3 926	5 990	7 280	7 487	8 018	8 472	9 979
Długi	13 892	14 681	10 653	8 106	8 264	8 499	10 460
Zyski	682	1 122	816	523	879	971	876

TABL. 23. BILANSE KANTORÓW WYMIANY^a
Stan w dn. 31.XII

Główne pozycje	1928	1929	1930	1931	1932	1936	1937	1938
	w tysiącach złotych							
<i>Liczba kantor. uwzgl. w oprac.</i>	57	58	52	48	48	40	37	33
Stan czynny								
Kasa i sumy do dyspozycji	778	857	752	703	678	752	578	509
Waluty zagraniczne	413	580	427	417	551	106	70	49
Papiery wartościowe własne	1 393	1 561	1 269	829	1 073	1 543	1 131	1 103
Banki	8	218	85	134	131	254	225	54
Rachunki zlecniodawców	396	1 778	522	264	425	365	175	63
Ruchomości	136	215	181	87	126	161	153	174
Loteria państwowa	1 100	2 983	3 286	351	383	1 264	1 585	1 866
Rachunek właściciela	271	688	538	104	57	624	109	155
Suma bilansowa	7 266	10 399	9 208	3 999	4 123	5 622	4 195	4 211
Stan bierny								
Kapitał zakładowy	2 014	2 870	2 171	2 196	2 212	1 993	1 660	1 538
Rachunek właściciela	1 090	1 376	1 780	1 204	717	1 388	609	577
Banki	596	1 805	820	82	147	426	171	151
Rachunki zlecniodawców	256	271	97	180	544	203	164	134
Loteria państwowa	130	3 712	4 173	241	287	1 204	1 543	1 700

^a Bez kantorów wymiany komunalnych kas oszczędności.

TABL. 24. ZAKŁADY ZASTAWNICZE (LOMBARDY)

Wyszczególnienie	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1935	1936
<i>Liczba zakł. uwzgl. w oprac.^a</i>	23	24	24	24	23	23	21	21
Fundusze obrotowe w mil. zł ^a	19,1	23,3	31,7	36,1	38,2	35,1	27,3	26,7
kapitały własne ^b	7,3	11,5	14,1	15,5	14,5	14,2	12,5	12,4
kapitały pożyczone	11,8	11,8	17,6	20,6	23,7	20,9	14,8	14,3
Pożyczki udzielone ^c :								
liczba pożyczek w tys.	439,2	438,7	465,6	517,0	512,2	521,4	591,4	635,7
sumy w milionach zł	37,4	43,6	52,9	50,7	41,6	33,7	30,3	32,6
Stan bilansowy pożyczek ^a :								
liczba pożyczek w tys.	178,1	207,4	246,4	288,0	325,3	348,4	392,9	401,4
sumy w milionach zł	16,9	22,7	28,9	32,3	31,0	27,0	22,5	22,3

^a Stan w końcu roku bilansowego. ^b Łącznie z dotacjami instytucji patrolnych. ^c W ciągu roku.

C. Kredyty

TABL. 25. KREDYTY KRÓTKOTERMINOWE INSTYTUCJI KREDYTOWYCH I OSZCZĘDNOŚCIOWYCH

Stan w dn. 31.XII

Instytucje Rodzaje kredytów	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1935	1936	1937	1938
	w milionach złotych									
Bank Polski	497	732	781	758	796	700	866	855	708	1 025
Dyskonto weksli ^a	456	641	704	672	670	586	689	681	661	831
Dyskonto biletów skarbowych	—	—	—	—	—	—	68	67	23	82
Pożyczki zastawowe	41	91	77	86	126	114	109	107	24	112
Bank Gospodarst. Krajowego	220	282	327	317	325	284	265	261	336	335
Dyskonto weksli	136	177	185	168	169	135	97	105	168	137
w tym w redyskoncie	19	39	72	78	99	79	35	12	1	31
Otwarty kredyt	62	65	80	114	126	125	133	122	117	142
Pożyczki terminowe	22	40	62	35	30	24	35	34	51	56
Państwowy Bank Rolny	130	190	245	285	250	214	248	239	242	235
Dyskonto weksli	36	46	71	114	109	120	156	157	154	158
w tym w redyskoncie	—	5	29	69	88	107	144	150	134	150
Otwarty kredyt	15	21	34	32	25	18	29	29	45	37
Pożyczki terminowe	79	123	140	139	116	76	63	53	43	39
Banki komunalne	24	45	57	60	59	47	39	28	22	20
Dyskonto weksli	9	20	18	17	15	14	11	9	9	8
w tym w redyskoncie	2	5	6	7	8	5	3	1	0	1
Otwarty kredyt	8	14	22	21	19	8	6	4	3	2
Pożyczki terminowe ^b	7	11	17	22	25	25	22	15	10	10
Banki prywatne i domy bank.	1 102	1 477	1 672	1 587	1 085	862	709	649	710	757
Dyskonto weksli	565	824	877	802	529	432	350	342	384	420
w tym w redyskoncie	252	321	329	294	260	194	139	144	145	122
Otwarty kredyt	520	631	772	762	534	410	334	279	243	337
Pożyczki terminowe	17	22	23	23	22	20	25	28	83	83
Oddziały banków zagraniczn.	133	183	215	204	120	93	96	98	80	90
Dyskonto weksli	50	66	56	53	23	13	13	19	15	18
w tym w redyskoncie	4	20	19	13	2	1	1	—	0	—
Otwarty kredyt	81	116	152	147	97	80	83	78	64	72
Pożyczki terminowe	2	1	7	4	—	—	0	1	1	1
Pocztowa Kasa Oszczędności	43	33	35	18	19	19	34	38	49	45
Dyskonto weksli	—	—	13	2	4	3	11	14	24	17
Pożyczki wekslowe	36	20	10	7	8	9	9	8	8	9
Pożyczki zastawowe	7	13	12	9	7	7	14	16	17	19
Komunalne kasy oszczędn. ^c	158	267	360	447	434	384	417	403	412	454
Dyskonto weksli i pożyczki wekslowe	115	190	260	322	307	280	227	200	216	250
w tym weksle w redyskoncie	14	27	46	56	58	49	30	26	19	19
Otwarty kredyt	30	57	70	80	75	65	83	70	53	52
Pożyczki na skrypty dłużne	6	11	13	16	14	11	73	96	104	111
Pożyczki zastawowe	7	9	17	29	38	28	34	37	39	41
Centralna Małopolska Kasa Oszczędności ^d	15	23	30	36	35	31	17	11	9	9
Ukraińska Szczadnica	0	1	1	1	1	1	0	0	0	1
Gminne kasy pożyczkowo-oszczędnościowe	9	14	22	26	24	22	19	16	18	20

a Od 1933 r. łącznie z dyskontem akceptów Banku Akceptacyjnego. b Pożyczki do 5 lat. c W latach 1927 — 1933 dane niekompletne. d Do 1938 r. Galicyjska Kasa Oszczędności we Lwowie.

U w a g a. Dane dla poszczególnych Instytucji nie obejmują należności z tytułu układów konwersyjnych i akceptów Banku Akceptacyjnego. Dane o dyskoncie weksli obejmują również weksle zaprotestowane. Dane o redyskoncie nie obejmują redyskonta akceptów Banku Akceptacyjnego. Należności z tytułu układów konwersyjnych ob. bilanse odnośnych Instytucji, str. 216 — 225; stan zatwierdzonych układów konwersyjnych ob. str. 230. (dok. str. 227)

TABL. 25. KREDYTY KRÓTKOTERMINOWE INSTYTUCJI KREDYTOWYCH I OSZCZĘDNOŚCIOWYCH (dok.)

Stan w dn. 31.XII

Instytucja Rodzaje kredytów	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1935	1936	1937	1938
	w milionach złotych									
Spółdzielnie kredytowe ^a	268	378	485	549	500	434	311	257	297	296
w tym weksle w redyskoncie		66	55	86	80	67	43	50	34	34
Centralna Kasa Spółek Rolniczych	35	56	63	83	70	63	24	14	16	18
Dyskonto weksli ^b	24	43	47	63	54	48	18	10	12	13
w tym w redyskoncie	13	35	41	56	47	41	12	5	7	8
Otwarty kredyt	11	3	4	4	4	4	2	3	3	4
Pożyczki terminowe ^c	0	10	12	16	12	11	4	1	1	1

a Zrzeszone w związkach rewizyjnych. Dane Rady Spółdzielczej. Uwzględniono pożyczki wekslowe i w rachunkach bieżących. b Łącznie z należnościami w dochodzeniu sądowym. c Bez pożyczek budowlanych.

TABL. 26. KREDYTY ZBOŻOWE

Lata gospodarcze Województwa	Kredyt rejestrowy		Kredyt zaliczkowy	
	Liczba kredytobiorców	Sumy w mil. zł	Liczba kredytobiorców	Sumy w mil. zł
Polska 1934/35	1 847	20.0	18 435	2.8
1935/36	2 434	23.0	48 957	7.3
1936/37	2 335	24.8	48 888	7.0
1937/38	2 617	31.1	58 643	10.6
1938/39	2 764	32.4	76 213	13.8
w tym Bank Polski ^a		29.5		12.9
Warszawskie	382	3.5	12 337	2.0
Łódzkie	128	0.9	7 411	1.1
Kieleckie	190	1.9	2 500	1.1
Lubelskie	172	2.2	12 884	1.5
Białostockie	93	0.6	4 797	0.7
Wileńskie	91	0.4	1 383	0.2
Nowogródzkie	72	0.4	1 082	0.2
Poleskie	32	0.2	1 801	0.3
Wołyńskie	135	1.5	7 412	1.4
Poznańskie	788	13.3	4 624	1.5
Pomorskie	291	2.6	2 595	1.1
Śląskie	19	0.2	390	0.2
Krakowskie	77	0.8	3 640	0.5
Lwowskie	118	1.8	6 536	0.9
Stanisławowskie	41	0.3	4 407	0.5
Tarnopolskie	135	1.8	2 414	0.6

a Stan redyskonta weksli rolniczych w dn. 30.XI 1938 r.

U w a g a. Kredyty zbożowe rozprowadzały w 1938/39 r.: banki państwowe, Centralna Kasa Spółek Rolniczych, Bank Poznańskiego Ziemstwa Kredytowego, Bank Związku Spółek Zarobkowych, Bank Kwilecki, Potocki i S-ka, Wileński Prywatny Bank Handlowy i Landesgenossenschaftsbank.

TABL. 27. KREDYTY I DOTACJE DLA GOSPODARSTW ROLNYCH DOTKNIĘTYCH KLĘSKAMI ŻYWIOŁOWYMI^a

Lata	Ogółem		
	Kredyty	Dotacje ^b	
	w milionach zł		
1933-1938	25,9	17,0	8,9
1936	2,8	0,9	1,9
1937	9,4	6,7	2,7
1938	6,5	5,1	1,4

a Z funduszu Min. Roln. i Ref. Roln.

b Łącznie z wartością świadczeń w naturze.

TABL. 28. KREDYTY NA SPŁATY RODZINNE^a

Lata	Liczba pożyczek	Sumy w mil. zł
1936	282	0,8
1937	1 074	3,4
1938	1 169	3,7

a Udzielane przez Państwowy Bank Rolny.

TABL. 29. ROZDZIAŁ KREDYTÓW B. G. K. I P. B. R.

Stan w dn. 31.XII

Kredytobiorcy	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1935	1936	1937	1938
	w milionach złotych									
Kredyty B. G. K. gotówkowe krótko i długoterminowe.										
Ogółem	636	747	809	1015	1084	1023	1169	1210	1232	1474
Instytucje i przedsięb. państw.	124	80	118	181	249	246	243	438	473	658
Przedsięb. koncernu B.G.K.										
Samorząd terytorialny	48	86	84	104	113	119	139	103	104	118
Spółdzielnie	76	117	180	212	201	171	157	92	64	57
Instytucje finansowe	73	80	86	89	85	97	106	85	99	92
Rolnictwo i hodowla	74	96	46	56	61	53	55	63	56	61
Górnictwo	2	8	1	1	1	4	3	5	5	7
Przemysł	92	100	118	151	149	119	156	171	191	199
Handel towarowy	55	36	29	30	15	13	13	11	14	24
Komunikacja i transport	—	—	2	3	3	3	2	2	2	2
Różni	92	144	145	153	162	156	254	203	195	191
Kredyty P. B. R. krótko i średnio terminowe										
Ogółem	130	191	245	282	228	196	214	212	242	235
Rolnicy	15	27	36	48	49	52	83	89	99	91
indywidualnie i grupowo	15	18	27	42	45	47	78	85	97	89
spółki wodne i maszynowe	—	9	9	6	4	5	5	4	2	2
Spółdzielnie	67	105	128	136	103	85	73	68	67	66
Komunalne kasy oszczędności	10	23	38	47	35	28	25	22	22	18
Gińne kasy pożycz. oszczędn.	6	9	13	14	10	7	8	8	10	11
Samorząd terytorialny	5	2	1	2	2	2	2	2	4	4
Przedsiębiorstwa rolne i rolniczo-przemysłowe	23	17	20	26	18	13	13	18	34	37
Banki	—	3	4	4	6	5	4	1	2	0
Różni	4	5	5	5	5	4	6	4	4	8

TABL. 30. ROZDZIAŁ KREDYTÓW P. B. R. WEDŁUG WOJEWÓDZTW

Stan w dn. I.X 1938 R.

Województwa	Ogółem	Kredyty krótko i średnio terminowe				Kredyty długoterminowe		Pożyczki z funduszy rządowych administr.	
		Rolnicy	Spółdzielnie	Związki i instytucje komunalne	Inni	w listach zastawnych na			
						kupno gruntów	inwestycje rolne		
w milionach złotych									
Polska	881	98	60	39	42	70	84	58	430
Warszawskie	119	20	6	5	10	14	11	12	41
Łódzkie	67	5	2	2	0	9	5	19	25
Kieleckie	69	5	3	4	1	8	4	3	41
Lubelskie	71	6	2	6	2	14	3	1	37
Białostockie	32	3	2	3	0	3	1	1	19
Wileńskie	36	3	6	2	2	2	3	1	17
Nowogródzkie	31	5	3	2	0	2	1	1	17
Poleskie	21	2	2	1	0	1	1	1	13
Wotyńskie	71	8	5	5	1	7	3	1	41
Poznańskie	117	9	5	2	9	3	15	10	64
Pomorskie	144	16	8	3	4	3	15	7	88
Śląskie	29	2	4	0	1	1	9	—	12
Krakowskie	18	3	3	1	2	0	7	0	2
Lwowskie	31	5	5	1	9	1	4	1	5
Stanisławowskie	8	2	1	1	0	0	1	0	3
Tarnopolskie	17	4	3	1	1	2	1	0	5

TABL. 31. KREDYTY BUDOWLANE B. G. K.^a

Rodzaje funduszków Kredytobiorcy	1924- -1938	1927- -1930	1931	1932	1935	1936	1937	1938
Liczba pożyczek								
Ogółem	41 177	9 529	795	1 370	4 758	3 144	3 709	3 831
Z funduszków: państwowych	39 678	8 806	764	1 331	4 710	3 122	3 683	3 702
własnych	1 499	723	31	39	48	22	26	129
Instytucje państwowe	16	1	—	—	11	—	—	—
Związki samorządowe	574	343	18	32	8	5	15	6
Spółdzielnie	2 339	1 073	269	170	163	73	53	6
Instytucje społeczne	728	322	48	23	29	26	23	19
Osoby prywatne	37 520	7 790	460	1 145	4 547	3 040	3 618	3 800
Sumy pożyczek w milionach złotych								
Ogółem	743,5	381,2	55,8	29,4	43,6	34,4	24,2	29,1
Z funduszków: państwowych	684,4	347,6	53,1	26,8	42,9	34,3	23,9	28,1
własnych	59,1	33,6	2,7	2,6	0,7	0,1	0,3	1,0
Instytucje państwowe	11,9	2,5	—	—	2,0	—	—	—
Związki samorządowe	59,3	44,1	1,4	1,0	0,9	0,6	0,5	0,3
Spółdzielnie	244,9	160,7	25,7	15,1	4,5	2,8	0,6	0,1
Instytucje społeczne	97,7	48,9	22,4	7,3	1,3	2,2	0,6	1,4
Osoby prywatne	329,7	125,0	6,3	6,0	34,9	28,8	22,5	27,3
Stan bilansowy pożyczek w milionach złotych w dn. 31.XII								
Ogółem	x	x	.	.	600,9	623,5	613,1	618,0
w tym skonwert. na emisyj- ne i emisyjne w gotówce	x	x	.	.	323,4	361,6	387,2	402,4

^a Bez kredytów Państwowego Funduszu Budowlanego na akcję terenową i Budownictwo wiejskie oraz bez kredytów z Funduszu Pracy na akcję T. O. R.

U w a g a. Mieszkania i Izby w budynkach, na których budowę udzielił pożyczek Bank Gospodarstwa Krajowego ob. dział IV, tabl. 9, str. 64.

TABL. 32. KREDYTY BUDOWLANE WIEJSKIE Z PAŃSTWOWEGO FUNDUSZU BUDOWLANEGO

Lata Instytucje	Liczba pożyczko- biorców	Sumy w tys. zł
Spółdzielnie kredytowe ^a		
1936-1938	43 188	10 940
1936	9 547	2 000
1937	18 401	4 700
1938	15 240	4 240
Gminne kasy pożycz.-oszczęd. ^b		
1938	2 679	480

^a Kredyty rozprowadzane przez Centr. Kasę Sp. Roln. ^b Kredyty rozprowadzane przez P. B. R.

TABL. 33. KREDYTY BUDOWLANE^a POWSZECHNEGO ZAKŁADU UBEZPIECZEŃ WZAJEMNYCH

Lata	Liczba po- życzek	Sumy w tys. zł
1925-1937	17 988	13 600
1935	2 263	1 614
1936	1 773	345
1937	1 700	305

^a Głównie pożyczki na ogniotrwałe pokrycie budowli na wsi (wzłascza po pożarach zbiorowych).

TABL. 34. KREDYTY BUDOWLANE TOWARZYSTWA OSIEDLI ROBOTNICZYCH^a

Kredytobiorcy	1934- -1938	1934	1935	1936	1937	1938
w tysiącach złotych						
Ogółem	43 239	3 411	9 267	8 416	10 006	12 139
Towarzystwo Osiedli Robotniczych ^b	14 747	700	3 610	4 177	2 380	3 880
Samorząd terytorialny	13 342	1 476	2 307	2 759	3 549	3 251
Organizacje społeczne	1 498	100	190	170	570	468
Spółdzielnie	3 792	735	870	410	907	870
Zakłady przemysłowe	9 860	400	2 290	900	2 600	3 670

^a Z lokat Funduszu Pracy w B. G. K. ^b Budownictwo we własnym zakresie.

TABL. 35. AKCJA ODDŁUŻENIOWA W ROLNICTWIE
A. Konwersja krótkoterminowych długów rolniczych w instytucjach kredytowych za pośrednictwem Banku Akceptacyjnego
 Stan w dn. 31.XII

Instytucja wierzycielska	Układy w tysiącach					Sumy w milionach zł				
	1934	1935	1936	1937	1938	1934	1935	1936	1937	1938
Ogółem	89,0	273,0	389,9	413,6	382,2	140,0	285,9	401,6	449,3	409,2
Banki państwowe	18,7	40,7	68,2	75,7	68,0	51,4	69,1	96,0	110,6	114,9
B. G. K.	1,0	2,1	3,4	3,8	3,6	19,7	24,0	32,9	39,0	34,9
P. B. R.	17,7	38,6	64,8	71,9	64,4	31,7	45,1	63,1	71,6	80,0
Banki prywatne ^a	1,1	7,7	13,8	15,1	9,4	33,7	49,2	68,4	79,9	57,7
Komunalne kasy oszcz.	7,2	43,3	62,1	67,5	65,8	13,7	48,6	72,0	82,5	77,0
Centralna Kasa Sp. Roln.	54,2	124,6	162,4	166,2	153,8	22,6	46,3	60,5	62,6	55,0
Centrale kredyt. spółdz.	1,0	9,2	14,7	15,4	14,1	1,0	11,6	18,8	20,3	18,2
Spółdzielnie kredytowe	6,7	46,6	67,1	71,6	69,2	13,5	54,4	76,8	82,5	76,0
Inne	0,1	0,9	1,6	2,1	1,9	4,1	6,7	9,1	10,9	9,4

^a łącznie z domami bankowymi, Centralną Małopolską Kasą Oszczędności i Ukraińską Szczęścią.

B. Uporządkowanie długów rolniczych. Sprawy załatwione przez Urzędy Rozjemcze do spraw majątkowych posiadaczy gospodarstw wiejskich
 Stan w dn. 31.XII

Lata Województwa	Ogółem		Powiatowe urzędy rozjemcze ^a		Wojewódzkie urzędy rozjemcze ^b	
	Sprawy w tys.	Sumy w mil. zł	Sprawy w tys.	Sumy w mil. zł	Sprawy w tys.	Sumy w mil. zł
Polska . . . 1934 ^c	470,8	191,3	462,1	151,2	8,7	40,1
1935	626,0	305,6	612,8	242,5	13,2	63,1
1936	725,2	414,7	707,9	320,4	17,3	94,3
1937	800,0	510,0	780,2	381,6	19,8	128,4
1938	861,6	631,9	838,6	431,5	23,0	200,4
Centralne	279,3	228,7	270,5	173,7	8,8	55,0
Wschodnie	70,1	51,3	67,7	36,8	2,4	14,5
Zachodnie	85,9	189,9	81,5	113,4	4,4	76,5
Południowe	426,3	162,0	418,9	107,6	7,4	54,4

^a Dla spraw mniejszej własności rolnej. ^b Dla spraw większej własności rolnej. ^c Stan w dn. 28.X.

C. Postępowanie układowe dla większej własności rolnej i spółdzielni rolniczo-handlowych
 Stan w dn. 31.XII

Lata Województwa	Ogółem		Układy zawarte przez						
			rolników			spółdzielnie rolniczo-handlowe			
	Liczba układow	Zadłużenie		Liczba układow	Zadłużenie		Liczba układow	Zadłużenie	
		przed układem	po układow		przed układem	po układow		przed układem	po układow
w mil. zł			w mil. zł			w mil. zł			
Polska . . . 1937	17	14,2	8,8	16	13,9	8,6	1	0,3	0,2
1938	154	84,0	43,9	75	63,5	36,0	79	20,5	7,9
Centralne	61	37,4	18,7	42	29,5	17,4	19	7,9	1,3
Wschodnie	5	0,8	0,6	—	—	—	5	0,8	0,6
Zachodnie	63	37,6	20,5	30	29,0	15,9	33	8,6	4,6
Południowe	25	8,2	4,1	3	5,0	2,7	22	3,2	1,4

TABL. 36. EMISJE LISTÓW ZASTAWNYCH I OBLIGACJI INSTYTUCJI KREDYTOWYCH

Wyszczególnienie	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1935	1936	1937	1938
	w milionach złotych									
Stan emisji listów zastawnych i obligacji w dn. 31.XII										
Ogółem	11098,2	1550,8	1836,8	2070,8	2226,1	2268,6	1971,8	2014,1	1973,9	2013,3
Tow. kredytowe:										
ziemskie	418,5	453,4	475,2	503,4	546,8	559,1	455,6	386,7	379,0	383,7
miejskie	138,6	202,0	229,8	287,7	333,7	333,4	315,5	311,2	312,8	325,7
Tow. Kredytowe Przemysłu Polsk.	40,7	61,3	68,2	67,7	56,5	47,9	34,8	32,9	31,1	22,6
Banki:										
hipot. prywatne w tym Wileński Bank Ziemiński	59,0	86,2	127,0	133,9	135,8	131,8	104,4	103,0	101,0	99,4
komunalne	38,2	53,9	94,9	103,1	103,5	100,4	83,3	82,3	79,0	78,2
państwowe	8,7	9,5	12,9	20,3	23,0	24,6	25,0	24,1	30,1	37,6
listy zastawne obligacje	432,7	738,4	923,7	1057,8	1130,3	1171,8	1036,5	1156,2	1119,9	1144,3
	112,0	235,4	324,0	415,6	483,3	515,3	437,9	524,4	535,2	556,3
	320,7	503,0	599,7	642,2	647,0	656,5	598,6	631,8	584,7	588,0
Emisje listów zastawnych i obligacji w ciągu roku										
Ogółem	389,6	489,9	289,9	281,7	195,7	85,9	65,0	155,0	74,0	91,8
Tow. kredytowe:										
ziemskie	91,5	52,5	36,6	36,7	26,4	2,9	49,7	0,5	15,3	13,6
miejskie	37,3	68,0	32,6	63,7	52,1	10,9	0,2	0,4	6,5	8,8
Tow. Kredytowe Przemysłu Polsk.	9,7	21,7	7,9	0,5	0,7	—	—	—	—	0,5
Banki:										
hipot. prywatne w tym Wileński Bank Ziemiński	8,5	29,4	7,6	12,8	8,7	—	12,6	2,7	2,6	1,8
komunalne	2,9	17,3	6,9	12,8	7,0	—	12,6	2,7	0,4	1,3
państwowe	8,6	1,5	3,3	8,2	3,6	2,7	1,4	0,4	6,4	8,0
listy zastawne obligacje	234,0	316,8	201,9	159,8	104,2	69,4	1,1	151,0	43,2	49,1
	81,1	128,4	93,8	100,2	80,0	49,8	1,1	95,6	29,9	36,9
	152,9	188,4	108,1	59,6	24,2	19,6	—	55,4	13,3	12,2

U w a g a. Emisje państwowe i samorządowe ob. dział XXIV, tabl. 3—6 i 34 str. 372, 373 i 393.

TABL. 37. LOKATY DŁUGOTERMINOWE ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ
Stan w dn. 31. XII

Wyszczególnienie	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1936	1937			
								Ogółem	w tym		
									papiery wartościowe	pożyczki hipoteczne ^a	nieruchomości
w milionach złotych											
Ogółem	195 ^b	293 ^b	448	567	745	807	1105	1184	825	174	361
w tym papiery wartościowe	48 ^b	86 ^b	165	218	306	329	549	x	626	x	x
Ubezpieczenia społeczne	137	214	314	404	554	601	875	956	522	152	282
Inne ubezpiecz. zakłady publ.	58 ^b	79 ^b	134	163	191	206	230	228	104	22	79
zakłady pryw.	22	32	43	47	52	53	72	76	48	6	17
krajowe	36 ^b	47 ^b	91	116	139	153	158	152	56	16	62
zagraniczne	36	47	63	76	86	89	86	78	25	10	36
	.	.	28	40	53	64	72	74	31	6	26

a łącznie z pożyczkami pod zastaw hipotek, b Bez zakładów zagranicznych.

TAEL. 38. ZOBOWIĄZANIA I NALEŻNOŚCI ZAGRANICZNE POLSKICH INSTYTUCJI KREDYTU KRÓTKOTERMINOWEGO ^a

Stan w dn. 31.XII

Siedziba wierzycieli i dłużników	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1936	1937		1938	
								Ogół- tem	w tym płatne natych- miast	Ogół- tem	w tym płatne natych- miast
w milionach złotych											
Zobowiązania											
Ogółem . . .	382	524	663	625	398.3	290.7	215.1	185.0	93.0	173.1	96.1
Anglia . . .	54	110	135	179	94.7	56.1	34.5	36.0	4.2	33.0	6.6
Belgia . . .	8	11	39	11	10.9	10.3	9.1	1.2	1.0	3.8	3.6
Francja . . .	71	90	99	104	66.1	56.3	37.9	37.4	17.5	39.0	20.7
Gdańsk W. M.	20	19	22	36	11.4	8.1	13.5	15.2	13.0	11.6	9.5
Holandia . . .	22	46	40	40	34.4	19.1	15.0	5.6	4.8	4.2	2.7
Niemcy . . .	29	86	116	83	93.3	71.9	45.3	44.1	35.0	37,8	34,0
Austria . . .	34	67	97	64	42,7	31,4	5,7	3,7	2,0		
Stany Zj. Am.	59	61	65	65	15,8	11,6	3,0	3,7	2,3	4,5	2,4
Szwajcaria . . .	9	19	38	29	16,8	12,7	10,0	10,4	2,9	13,8	6,0
Szwecja . . .	72	3	3	5	7,7	5,3	0,9	2,5	0,5	2,9	0,4
Włochy . . .	1	8	3	3	3,3	3,4	29,0	14,4	1,0	12,3	1,7
Z.S.R.R. . . .	3	4	6	6	1,2	4,5	1,8	0,7	0,7	0,3	0,3
Inne kraje . . .											
Należność											
Ogółem . . .	138	197	184	180	137.6	124.4	77.6	74.6	55.6	63.3	55.5
Anglia . . .	28	39	36	33	16.6	7.3	25.6	17.1	15.7	23.9	22.2
Belgia . . .	0	1	1	1	0.4	0.5	0.6	0.6	0.4	1.9	1.5
Francja . . .	8	3	8	13	11.6	11.9	3.7	3.4	3.0	2.0	2.0
Gdańsk W. M.	6	17	11	12	10.6	8.9	8.1	11.8	1.3	5.3	1.2
Holandia . . .	7	14	6	8	4.0	4.3	0.5	0.8	0.8	1.0	1.0
Niemcy . . .	25	20	18	14	18.9	28.3	17.7	18.1	17.1	11,8	10,8
Austria . . .	4	7	9	7	3,0	3,2	2,0	1,7	1,4		
Stany Zj. Am.	52	72	75	67	32.0	26.2	10.5	11.3	9.9	11.6	11.6
Szwajcaria . . .	3	7	6	5	5.0	4.9	1.2	1.5	1.5	0.4	0.4
Szwecja . . .	3	1	9	13	10.1	0.3	0.6	0.5	0.5	0.3	0.3
Włochy . . .	1	1	1	1	0.3	0.4	0.2	0.5	0.5	0.7	0.6
Z.S.R.R. . . .	1	15	4	6	25,1	28,2	0,3	0,3	0,0	0,0	0,0
Inne kraje . . .											

^a Bank Gospodarstwa Krajowego, Państwowy Bank Rolny, Bank P.K.O., banki komunalne, banki prywatne i domy bankowe.

TABL. 39. WSKAŹNIK OBIEGU WEKSLOWEGO I PROTESTY WEKSLI^a

Wyszczególnienie	1929	1930	1931	1932	1934	1935	1936	1937	1938
<i>Wskaźnik obiegu wekslowego^b</i>	.	.	76,7	47,5	31,7	31,7	34,8	45,0	54,2
Weksle zaprotestowane:									
liczby weksli w tys.	5 545	5 526	5 115	3 584	1 495	1 486	1 581	1 736	2 232
sumy w mil. zł	1 255	1 366	1 328	838	280	231	215	213	268
<i>Stosunek sumy weksli zaprotestowanych do sumy weksli płatn. w %^c</i>	9,5	11,7	12,9	12,3	6,9	5,8	5,0	4,5	4,7

^a W ciągu roku. ^b Rok 1928 = 100. ^c Obliczenia szacunkowe Instytutu Badań Konjunktur Gospodarczych i Cen.

D. Wkłady
TABL. 40. WKŁADY W INSTYTUCJACH KREDYTOWYCH
I OSZCZĘDNOŚCIOWYCH
 Stan w dn. 31.XII

Instytucja Rodzaje wkładów	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1935	1936	1937	1938
	w milionach złotych									
Bank Polski	422	451	446	189	196	208	186	237	294	206
Rachunki żyrowe	422	451	446	189	196	208	188	237	294	206
w tym kas państwowych	238	268	269	27	6	12	1	1	35	1
Bank Gosp. Krajowego	230	325	255	244	238	261	287	378	540	481
Wkłady: terminowe	59	136	116	104	98	97	84	115	175	154
a vista	140	162	107	82	88	106	133	190	276	251
na książeczki oszcz.	11	19	24	35	46	53	58	50	54	53
Różne salda kredytowe	20	8	8	23	6	5	12	23	35	23
Państwowy Bank Rolny	34	50	68	68	60	60	108	130	178	171
Wkłady: terminowe	24	23	25	30	32	32	59	71	100	95
a vista	10	22	41	37	27	27	46	57	74	73
na książeczki oszcz.	0	5	2	1	1	1	3	2	4	3
Banki komunalne ^a	19	30	30	34	28	29	39	45	59	62
Wkłady: terminowe	7	14	19	16	12	11	16	16	21	19
a vista	6	10	6	7	8	9	10	12	7	8
na książeczki oszcz.	—	—	—	—	0	0	1	3	5	6
Rachunki bieżące	6	6	5	11	8	9	12	14	26	29
Banki prywatne i domy bankowe ^a	696	866	959	1018	609	512	463	467	556	627
Wkłady: terminowe	190	303	364	381	215	182	114	99	114	122
a vista	191	253	246	221	144	121	129	135	128	147
na książeczki oszcz.	66	104	123	173	81	76	96	89	130	148
Rachunki bieżące	249	206	226	243	169	133	124	144	184	210
Oddziały banków zagranicznych ^a	79	75	78	73	55	52	48	63	62	75
Wkłady: terminowe	17	11	24	24	8	9	11	12	17	10
a vista	6	14	9	14	12	12	8	10	6	3
na książeczki oszcz.	1	6	7	7	4	—	—	—	4	7
Rachunki bieżące	55	44	38	28	31	31	29	41	35	55
Pocztowa Kasa Oszczęd.	201	315	384	432	510	623	881	896	1038	1094
Wkłady: na książeczki oszcz. czekowe	68	122	173	254	332	445	679	664	782	789
. . . . .	133	193	211	178	178	178	202	232	256	305
Komun. kasy oszczędn.	201	330	404	535	563	587	677	687	795	851
Wkłady na książeczki oszcz.	183	296	362	491	522	544	617	607	700	748
Rachunki bieżące	18	34	42	44	41	43	60	80	95	103
Centralna Małopolska Kasa Oszczędności ^b	20	28	37	46	39	40	34	32	34	32
Ukraińska Szczędnica	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Gminne kasy pożyczko- wo-oszczędnościowe	1	2	4	6	7	7	8	8	10	11
Spółdzielnie kredytowe ^c	121	210	339	406	343	307	266	263	288	299
Centr. Kasa Sp. Rolnicz.	2	3	4	5	4	3	6	8	11	12
Wkłady na książeczki oszcz.	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Salda kredyt. r-ków bież.	2	2	3	4	3	2	2	2	2	3
Lokaty spółdzielni kred.	—	—	—	—	—	—	3	6	8	8

^a Dane za lata 1937 i 1938 nie są całkowicie porównywalne z danymi za lata poprzednie z powodu zmiany układu bilansów. ^b Do 1938 r. Galicyjska Kasa Oszczędności w Łwowie. ^c Zrzeszone w związkach rewizyjnych. Dane Rady Spółdzielczej.

TABL. 41. WKŁADY I OBROTY NA KSIĄŻECZKACH OSZCZĘDNOŚCIOWYCH W P. K. O. I K. K. O.

Wyszczególnienie	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1935	1936	1937	1938
Stan wkładów w dn. 31.XII										
Pocztowa Kasa Oszczędności										
Wkłady w mil. zł	68	122	173	254	332	445	679	664	782	789
zwykłe	57	92	133	208	277	380	618	599	716	713
premiowane	1	2	5	7	9	10	16	21	30	45
w zł w złocie: krajowe	1	1	2	3	12	21	17	19	13	11
z zagraniczne	—	0	1	2	3	5	8	8	8	8
zwaloryzowane	9	27	32	34	31	29	20	17	15	12
Książeczki w tys.	180	298	434	606	761	953	1 892	2 287	2 920	3 406
Na 1 książeczkę w zł	378	409	399	419	436	467	359	290	268	232
Komunalne kasy oszczędności										
Liczba kas uwzgl. w oprac.	241	314	353	374	379	376	363	362	355	353
Wkłady w mil. zł	183	296	362	491	522	544	617	607	700	748
miejskie	128	210	256	342	355	372	410	396	456	478
powiatowe	55	86	108	149	167	172	203	207	240	266
wojewódzka	—	—	—	—	—	—	1	1	1	1
międzykomunalne	—	—	—	—	—	—	3	3	3	3
Książeczki w tys.	660	666	811	1 028	1 079	1 146	1 378	1 470	1 598	1 766
Na 1 książeczkę w zł	277	444	446	478	484	475	448	413	438	424
Obroty w ciągu roku										
Pocztowa Kasa Oszczędności										
Wpłaty w mil. zł	109	167	209	315	425	503	822	804	917	971
Wyплаты w mil. zł	75	130	164	236	344	388	764	817	796	961
Przewyżka wpłat (+) lub wypłat (-) w mil. zł	+ 34	+ 37	+ 45	+ 79	+ 81	+ 115	+ 58	- 13	+ 121	+ 10
Komunalne kasy oszczędności										
Liczba kas uwzgl. w oprac.	.	.	.	.	.	.	363	362	355	353
Wpłaty w mil. zł	.	.	.	.	.	.	568	628	719	903
Wyплаты w mil. zł	.	.	.	.	.	.	537	638	626	855
Przewyżka wpłat (+) lub wypłat (-) w mil. zł	.	.	.	.	.	.	+ 31	- 10	+ 93	+ 48

a Bez wkładów zwaloryzowanych.

TABL. 42. WKŁADY NA KSIĄŻECZKACH OSZCZĘDNOŚCIOWYCH W K. K. O.

A. Według województw

Stan w dn. 31.XII

Województwa	1937	1938	Województwa	1937	1938	Województwa	1937	1938
	w mil. zł			w mil. zł			w mil. zł	
Polska	699,9	747,9	Białostockie	4,3	5,2	Pomorskie	59,0	65,1
M. st. Warszawa	106,7	117,3	Wileńskie	7,3	8,0	Śląskie	130,6	152,3
Warszawskie	37,6	42,3	Nowogrodzkie	1,9	2,2	Krakowskie	122,2	118,0
Łódzkie	16,6	18,9	Poleskie	1,9	2,3	Lwowskie	80,2	74,0
Kieleckie	15,0	17,9	Wołyńskie	4,2	4,9	Stanisławowski	10,7	10,4
Lubelskie	8,4	9,7	Poznańskie	86,6	93,1	Tarnopolskie	6,7	6,3

B. Według wysokości wkładów w 1938 r.

Stan w dn. 31.XII

Wyszczególnienie	Ogółem	Kasy, których wkłady wynosiły milionów zł								
		do 0,1	0,1-0,5	0,5-1,0	1,0-2,0	2,0-5,0	5,0-10,0	10,0-50,0	50,0 i więcej	
Liczba kas	353	34	149	66	55	29	9	8	3	
w tym miejskie	121	20	35	16	24	13	5	5	3	
Sumy wkładów w mil. zł	747,9	1,8	40,6	46,2	76,1	89,2	59,9	216,2	217,9	
w tym w kasach miejskich	478,1	0,7	8,9	11,3	34,9	41,1	36,8	129,5	217,9	

TABL. 43. WKŁADY OSZCZĘDNOŚCIOWE W KASACH OSZCZĘDNOŚCI W NIEKTÓRYCH KRAJACH

Stan w dn. 31.XII

Kraje	Walu- ta	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1936	1937	1938	wmil. zł
		w milionach jednostek waluty danego kraju									
Anglia ^a	£	399	409	410	423	432	460	645	694	747	18712
Belgia	fr.	3 424	4 170	5 438	7 653	9 115	9 813	11456	12489	12319	2 201
Dania ^b	kor.	1 989	2 041	2 120	2 202	2 192	2 185	2 211	2 190	2 254	2 607
Francja	fr.	21281	27047	31973	38603	50861	57283	59029	60247	62263	8 686
Holandia	flor.	657	695	732	805	888	958	1 041	1 158	1 196	3 491
Japonia	jen	2 608	2 984	3 479	3 890	4 252	4 381	5 195	5 803	6 975	10542
Niemcy	RM	4 839	7 205	9 314	10752	10123	10195	14615	16062	17687	37592
Polska ^c	zł	251	418	535	745	854	989	1 271	1 482	1 537	1 537
St. Zj. Am. ^d	\$	8 225	8 825	9 157	9 391	10382	10824	11292	11481	11548	61088
Szwajcaria	fr.	1 619	1 702	1 817	2 019	2 386	2 628	2 718	2 883	2 915	3 495
Włochy	lira	22007	24082	25667	27617	29884	32761	39363	43148	44980	12549

a Stan w dn. 20.XI. b Stan w dn. 31. III następnego roku. c Wkłady na książeczki oszczędnościowe w P.K.O. i w komunalnych kasach oszczędności. d Stan w dn. 30.VI.

E. Giełdy i kursy

TABL. 44. OBROTY NA GIEŁDACH PIENIĘŻNYCH

Wyszczególnienie	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1934	1935	1936	1937	1938
Ogółem											
Transakcje w tys.	184	87	69	56	53	50	52	50	51	54	56
Obroty w mil. zł	1 204	917	584	747	1 007	685	510	662	531	508	564
Waluty	934	732	466	619	897	590	396	567	421	389	441
w tym dewizy	859	711	440	565	741	571	392	563	420	389	441
Papiery wartościowe	270	185	118	128	110	95	114	95	110	119	123
akcje	151	74	32	24	17	10	12	11	18	14	19
papiery procentowe	119	111	86	104	93	85	102	84	92	105	104
Giełda w Warszawie											
Transakcje w tys.	117	64	49	41	43	42	43	42	45	47	46
Obroty w mil. zł	1 149	876	550	713	986	672	495	642	517	496	549
Waluty	923	725	455	604	892	587	392	555	415	387	439
w tym dewizy	858	710	438	562	741	571	392	555	415	387	439
Papiery wartościowe	226	151	95	109	94	85	103	87	102	109	110
akcje	132	65	26	20	15	9	11	11	18	14	17
papiery procentowe	94	86	69	89	79	76	92	76	84	95	93
Giełdy prowincjonalne											
Transakcje w tys.	67	23	20	15	10	8	9	8	6	7	10
Obroty w mil. zł	55	41	34	34	21	13	15	20	14	12	15
Kraków	5	4	3	2	1	1	1	1	1	0	1
Lwów	4	4	4	3	1	0	0	8	5	2	3
Łódź	11	6	10	14	5	3	7	6	2	2	2
Poznań	33	26	15	13	13	8	7	5	6	8	9
Wilno	2	1	2	2	1	1	0	0	0	0	0
Waluty	11	7	11	15	5	3	4	12	6	2	2
w tym dewizy	1	1	2	3	0	—	0	8	5	2	2
Papiery wartościowe	44	34	23	19	16	10	11	8	8	10	13
akcje	19	9	6	4	2	1	1	0	0	0	2
papiery procentowe	25	25	17	15	14	9	10	8	8	10	11

TABL. 45. PARYTETY I KURSY WALUT ORAZ WAŻNIEJSZE DATY DOTYCZĄCE WALUT NIEKTÓRYCH KRAJÓW

Kraja Waluty	1928 ^a		1939 ^b		Ważniejsze daty dotyczące walut w latach 1929 - 1939			
	Parytet	Kurs	Parytet	Kurs	Oficjalne za- wieszenie wa- luty złotej (gold stan- dard)	Wpro- wa- dzenie lub zni- szenie kon- trolli dewiz ^d	Depre- cja lub de- walu- acja w sto- sunku do pa- rytetu złota	Wpro- wa- dzenie nowe- go pa- rytetu
Anglia (£)	43,38	43,27	43,38	24,84	IX.31	—	IX.31	—
Argentyna (peso)	8,60 ^e 3,78 ^f	8,54 ^e 3,78 ^f	8,60 ^e 3,78 ^f	8,58 ^e 1,22 ^f	XII.29	X.31	XI.29	—
Belgia (belga=5 fr.)	123,95	123,92	89,24	89,35	III.35	III.35 (IV.35)	III.35	III.35 ^g III.36
Boliwia (boliviano)	325,36	325,36	325,36	22,00	IX.31	X.31	III.30	—
Brazylia (milreis)	106,64	106,08	106,64	31,71	—	V.31	XII.29	—
Bulgaria (lewa)	6,44	6,42	6,44	6,42	—	1918	—	—
Chile (peso)	108,45	107,86	108,45	21,42	IV.32	VII.31	IV.32	—
Dania (korona)	238,89	237,76	238,89	111,00	IX.31	XI.31	IX.31	—
Egipt (£)	44,06	44,23	44,06	25,50	IX.31	—	IX.31	—
Estonia (korona)	238,89	238,90	238,89	137,14	VI.33	XI.31	VI.33	—
Finlandia (marka)	22,45	22,46	22,45	10,98	X.31	—	X.31	—
Francja (fr.)	34,93	34,88	34,93	14,07	—	—	IX.36, VI.37	—
Gdańsk W.M. (gulden)	173,52	173,06	100,00	100,00	—	VI.35	V.35	V.35
Grecja (drachma)	11,57	11,50	11,57	4,53	IV.32	IX.31	IV.32	—
Holandia (floreń)	358,31	358,08	358,31	282,00	IX.36	—	IX.36	—
Indie Bryt. (rupia)	325,36	325,36	325,36	187,00	IX.31	—	IX.31	—
Japonia (jen)	4,44	4,09	4,44	1,45	XII.31	VII.32	XII.31	—
Jugosławia (dinar)	172,00	15,69	15,70	12,12	—	X.31	VII.32	V.31
Kanada (\$)	8,91	8,90	8,91	5,29	X.31	—	IX.31	—
Litwa (lit)	89,14	89,14	89,14	89,40	—	X.35	—	—
Łotwa (lat)	172,00	172,04	172,00	98,93	IX.36	X.31	IX.36	—
Niemcy (RM)	212,35	212,17	212,35	212,54	—	VII.31	—	—
Norwegia (korona)	238,89	238,00	238,89	124,90	IX.31	—	IX.31	—
Portugalia (escudo)	963,23	39,31	39,44	22,55	XII.31	X.22, (X.37)	X.31	VI.31
Rumunia (leu)	172,00	5,39	5,33	3,79	—	V.32	VII.35	II.29
Szwajcaria (fr.)	172,00	171,85	112,56- 127,38	118,70	—	—	IX.36	IX.36 ^g
Szwecja (korona)	238,89	238,47	238,89	128,20	IX.31	—	IX.31	—
Stany Zj. Am. (\$)	8,91	8,90	5,26	5,31	IV.33	III.33 (XI.34)	IV.33	1.34 ^g
Turcja (£)	39,19	4,40	39,19	4,26	—	II.30	1915	—
Urugwaj (peso)	9,22	9,15	9,22	1,91	XII.29	IX.31	IV.29	—
Węgry (pengö)	155,91	155,39	155,91	104,63	—	VII.31	—	—
Włochy (lira)	46,92	46,70	27,71	27,94	—	V.34	III.34, X.36	X.36 ^g

a W końcu roku. b W końcu marca. c Dla Anglii, Argentyny; Egiptu, Japonii, Kanady, St. Zj. Am., Turcji i Urugwaju za jednostkę. d Daty zniesienia kontroli dewiz podano w nawiasach. e Peso złoty. f Peso papierowy. g Parytet tymczasowy.

U w a g a. Parytet złotego w latach 1928-1938 nie uległ zmianie (z 1 kg czystego złota wybija się 5924,44 zł). W dn. 26. IV 1936 r. wprowadzono w Polsce kontrolę dewiz.

Źródło dat dotyczących walut: *Aperçu de la Situation Monétaire*, Genewa 1938 i 1939.

TABL. 46. KURSY WALUT NA GIEŁDZIE W WARSZAWIE^a

jednostka notowania Waluta	Przeciętne kursy roczne									
	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1935	1936	1937	1938
	w złotych									
1 dolar St. Zj. Am.	8,93	8,90	8,90	8,91	8,92	8,92	5,30	5,30	5,28	5,30
1 funt szterlingów	43,50	43,39	43,31	43,36	40,48	31,29	25,99	26,34	26,13	25,93
100 belg (500 franków)	124,42	124,12	123,98	124,41	124,38	124,19	97,92	89,63	89,24	89,69
100 franków francuskich	35,12	34,97	34,94	35,00	34,99	35,03	34,98	32,43	21,39	15,31
100 franków szwajcarskich	172,36	171,72	171,93	172,92	173,17	173,19	172,28	160,16	121,26	121,34
100 florenów holenderskich	358,81	358,52	357,93	358,68	359,21	359,67	358,91	341,88	291,03	291,88
100 guldenów gdańskich	173,57	173,52	173,18	173,38	173,57	173,95	148,64	100,00	100,00	100,00
100 koron duńskich	238,82	238,22	237,61	238,51	223,95	168,20	116,07	117,62	116,68	115,84
100 koron szwedzkich	239,66	238,73	238,59	239,40	227,70	164,93	134,03	135,84	134,75	133,70
100 lir włoskich	46,15	46,88	46,66	46,71	46,56	45,77	43,88	31,48	27,85	27,92
100 marek niemieckich	212,33	212,44	211,94	212,50	211,05	211,84	213,20	213,12	212,38	212,54

^a Dla walut nie notowanych w danym roku na giełdzie w Warszawie podano mniejszym drukiem kursy arbitrażowe na Nowy Jork lub Zurych.

TABL. 47. KURSY PAPIERÓW PROCENTOWYCH

Oprocentowanie nominalne Nazwa pożyczki Rok emisji	Wa- luta	Przeciętne kursy roczne									
		1927	1928	1929	1930	1931	1932	1937	1938		
		w odsetkach wartości nominalnej									
Pożyczki państwowe na Giełdzie w Warszawie											
3% Prem. Poż. Inwest. 1935	zł w zł.	x	x	x	x	x	x	x	67,2	82,5	
4% Prem. dolarowa 1931	\$ ^a	x	x	x	x	x	95,6	108,1	92,7	94,3	
5% Konwersyjna 1924	zł	62,0	67,0	57,9	53,3	49,3	38,6	59,0	69,1		
5% Konwersyjna kolej. 1926	zł	61,1	61,2	52,7	49,1	42,5	32,5	56,4	67,2		
6% Dolarowa 1919/20 ^b	\$	83,7	85,6	83,2	76,6	67,8	55,2	56,4 ^c	x		
7% Stabilizacyjna 1927 ^b	\$ ^d	—	92,5	90,8	85,9	71,3	52,7	54,6 ^c	x		
4 1/2% Wewn. Poż. Państw. 1937	zł	x	x	x	x	x	x	56,5 ^e	65,5		
Listy zastawne na Giełdzie w Warszawie											
4 1/2% Tow. Kredytowego Ziem- skiego w Warszawie	zł	56,2	53,1	48,5	53,9	48,6	37,9	53,9	64,0		
4 1/2% M. st. Warszawy 1925	zł	58,5	54,1	46,9	53,6	50,5	45,0	56,8	72,3		
5(8)% ^f M. st. Warszawy 1933	zł	76,8	75,0	67,6	74,3	69,3	58,1	59,7	72,3		
5(8)% ^f M. Łodzi 1933	zł	74,0	68,6	60,6	68,3	65,4	56,4	53,8	64,9		
5 1/2(8)% ^g Banku Gospodarstwa Krajowego	zł w zł.	89,8	93,9	94,0	94,0	94,0	94,0	94,0	92,6		
5 1/2(8)% ^g Państwowego Ban- ku Rolnego	zł w zł.	89,9	93,9	94,0	94,0	94,0	94,0	94,0	92,6		
Listy zastawne na Giełdzie w Poznaniu											
4% Konwersyjne Poznańsk. Ziemstwa Kredytowego	zł	50,5	53,3	43,7	41,1	33,3	28,2	45,6	54,5		
4 1/2(8)% ^f Dolarowe Pozn. Ziem- stwa Kredytowego	\$ (zł) ^h	91,3	95,5	92,9	93,9	86,3	60,1	52,2	64,1		

^a Według parytetu 1 dolar = 8,914 zł. ^b W II półroczu 1937 r. skonwertowano na 4 1/2% Wewnętrzną Pożyczkę Państwową. ^c Przeciętna za I półrocze. ^d Transza dolarowa według parytetu 1 dolar = 5,183 fr. szwajc. ^e Przeciętna za II półrocze. ^{f-g} Oprocentowanie obniżono: ^f—w 1932 r., ^g—w 1938 r. W nawiasach oprocentowanie dawne. ^h Od 1936 r. 4 1/2% złotowe listy zastawne.

TABL. 48. KURSY POLSKICH POŻYCZEK NA GIEŁDACH ZAGRANICZNYCH

Oprocentowanie nominalne Nazwa pożyczki Rok emisji	Giełda	Przeciętne kursy roczne							
		1927	1928	1929	1930	1931	1932	1937	1938
		w odsetkach wartości nominalnej							
4½ (7)% Stabilizacyjna 1927	London	—	91,4	86,8	86,0	73,4	69,7	65,0	62,1
	Zurych	—	91,5	86,4	84,7	67,5	51,3	—	—
4½ (8)% Dolarowa 1925	N. Jork	90,9	89,7	84,1	82,4	68,0	51,0	69,7	62,7
	N. Jork	97,7	100,0	95,0	91,6	73,3	55,7	52,8	45,8
4½ (6)% Dolarowa 1919/20	N. Jork	82,4	83,9	78,1	73,4	63,7	53,5	55,6	49,8
4½ (7)% M. st. Warszawy 1928	N. Jork	x	87,5	78,9	72,3	52,7	38,0	49,1	44,5
4½ (7)% Woj. śląskiego 1928	N. Jork	x	87,6	77,6	70,5	52,3	38,6	49,5	45,1

U w a g a. W 1938 r. obniżono oprocentowanie. W nawiasach podano dawne oprocentowanie.

TABL. 49. KURSY POŻYCZEK NIEKTÓRYCH KRAJÓW NA GIEŁDZIE W NOWYM JORKU

Kraje	Rok		Oprocentowanie nominalne	Przeciętne kursy roczne							
	zaciągnięcia	spłaty		1927	1928	1929	1930	1931	1932	1937	1938
	w odsetkach wartości nominalnej										
Anglia . . .	1917	1937	5½	105,1	105,1	102,9	104,7	103,4	101,7	x	x
Belgia . . .	1924	1955	6	97,8	100,5	100,1	103,1	98,7	90,3	107,4	104,2
Finlandia . .	1923	1945	6	95,5	97,7	92,2	92,9	76,3	55,8	107,0	106,3
Francja . . .	1924	1949	7	104,4	107,6	108,6	118,2	117,2	114,6	117,6	110,5
Jugosławia . .	1922	1962	8	100,3	99,1	88,7	93,6	75,2	33,5	29,4	29,0
Niemcy . . .	1930	1965	5½	x	x	x	81,2	61,0	42,0	26,1	25,4
	1924	1949	7	106,8	106,9	105,9	105,7	86,4	63,5	31,6	31,4
Polska . . .	1927	1947 ^a	4½(7) ^b	90,9	89,7	84,1	82,4	68,0	51,0	69,7	62,7
St. Zj. Am. . .	1926	1956	3¾	105,4	105,3	101,3	105,4	104,8	99,5	110,2	112,3
Węgry . . .	1924	1944	7½	102,6	101,9	100,3	100,9	79,3	38,8	55,4	44,4
Włochy . . .	1925	1951	7	95,2	98,2	95,6	97,4	96,0	91,3	84,2	77,3

^a W r. 1938 rok spłaty przesunięto na 1968 r. ^b W 1938 r. obniżono oprocentowanie. W nawiasach podano dawne oprocentowanie.

TABL. 50. WSKAŹNIKI KURSÓW AKCJI PRZEMYSŁOWYCH W NIEKTÓRYCH KRAJACH WEDŁUG KURSÓW NA GIEŁDACH WEWNĘTRZNYCH
Rok 1928=100. Przeciętne roczne

Kraje	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938
Anglia	87	100	98	79	61	59	73	88	98	113	106	86
Belgia		100	92	63	46	35	34	28	35	43	57	47
Dania	101	100	106	99	90	79	88	102	104	112	115	112
Francja	66	100	127	107	73	60	57	45	46	42	55	52
Hiszpania ^a				100	84	65	56	58	63			
Holandia		100	103	72	54	35	39	41	40	46	69	67
Japonia ^b				75	76	104	177	223	182	206	252	245
Kanada	71	100	143	92	53	34	51	67	78	107	111	92
Niemcy	108	100	89	71	54	36	46	53	62	69	77	75
Norwegia			100	78	62	54	68	73	84	109	126	114
Polska ^c		100	71	50	29	20	21	21	24	27	32	44
St. Zj. Am.	77	100	123	91	57	30	43	53	59	83	85	65
Szwajcaria	81	100	95	87	67	50	61	63	67	77	101	124
Szwecja	86	100	91	77	47	34	38	49	52	76	73	70
Węgry	100	100	81	62	49	46	42	39	52	69	86	59
Włochy	84	100	100	86	60	45	52	61	68	73	89	84

^a 1930 r.=100. ^b Styczeń 1930 r.=100. ^c 1929 r.=100. ^d Wskaźnik Instytutu Badań Konjunktur Gospodarczych i Cen.

F. Bilanse płatnicze

Dane tabl. 51-54 zestawione zostały na podstawie opracowania Instytutu Badania Konjunktur Gospodarczych i Cen

TABL. 51. BILANS PŁATNICZY

Rodzaje wymiany	1936			1937		
	Przychód	Rozchód	Saldo	Przychód	Rozchód	Saldo
	w milionach złotych					
Ogółem obroty płatnicze uchwycone statystycznie (I-III)	1319,7	1296,0	+ 23,7	1440,9	1353,9	+ 87,0
I. Kapitały zagraniczne w Polsce	164,8	326,3	- 161,5	242,4	294,7	- 52,3
Akcje i udziały w przedsiębiorstwach	31,2	16,1	+ 15,1	11,5	7,5	+ 4,0
Obligacje i listy zastawne	0,3	61,9	- 61,6	0,1	41,7	- 41,6
Skarbu Państwa	-	38,0	- 38,0	-	19,5	- 19,5
samorządu terytorialnego	-	11,5	- 11,5	-	12,2	- 12,2
banków i towarzystw kredytowych	0,3	7,4	- 7,1	-	3,9	- 3,9
przedsiębiorstw	-	2,7	- 2,7	0,1	0,2	- 0,1
wylosowane ^a	-	2,3	- 2,3	-	5,9	- 5,9
Długi gotówkowe publiczne	5,1	17,4	- 12,3	106,0	25,3	+ 80,7
Skarbu Państwa wobec rządów	-	5,0	- 5,0	-	7,0	- 7,0
inne Skarbu Państwa i urzędów państw.	5,1	11,0	- 5,9	103,5	17,3	+ 86,2
samorządu terytorialnego	-	1,4	- 1,4	2,5	1,0	+ 1,5
Długi gotówkowe prywatne	128,2	230,9	- 102,7	124,8	220,2	- 95,4
banków	-	45,1	- 45,1	-	27,7	- 27,7
krajowych instytucji ubezpieczeniow.	-	3,9	- 3,9	-	3,6	- 3,6
oddziałów zagraniczn. instyt. ubez.	0,1	0,4	- 0,3	2,7	0,6	+ 2,1
przedsiębiorstw	128,1	181,5	- 53,4	122,1	188,3	- 66,2
II. Kapitały polskie za granicą	23,6	9,5	+ 14,1	22,7	8,9	+ 13,8
Papiery wartościowe i udziały	2,3	4,8	- 2,5	6,9	3,3	+ 3,6
akcje i udziały w przedsięb. zagran.	2,3	4,8	- 2,5	4,2	2,5	+ 1,7
obligacje i listy zastawne	-	-	-	2,7	0,8	+ 1,9
Kredyty gotówkowe	21,3	4,7	+ 16,6	15,8	5,6	+ 10,2
państwowe	-	-	-	0,8	-	+ 0,8
banków	12,6	-	+ 12,6	4,7	-	+ 4,7
krajowych instytucji ubezpieczeniow.	3,7	-	+ 3,7	5,6	-	+ 5,6
oddziałów zagraniczn. instyt. ubez.	0,5	1,2	- 0,7	0,1	1,1	- 1,0
przedsiębiorstw	4,5	3,5	+ 1,0	4,6	4,5	+ 0,1
III. Wymiana towarów i usług	1131,3	950,2	+ 171,1	1175,8	1050,3	+ 125,5
Towary	850,6	740,8	+ 109,8	878,6	843,3	+ 35,3
obroty ujęte przez statystykę handlu zagranicznego	850,6	739,8	+ 110,8	878,6	835,7	+ 42,9
zakup statków i taboru kolejowego	-	1,0	- 1,0	-	7,6	- 7,6
Zyski i procenty	3,6	104,4	- 100,8	4,9	87,4	- 82,5
zyski, dywidendy, tantiemy itp.	0,9	20,0	- 19,1	1,2	22,8	- 21,6
procenty od obligacji i listów zast.:	-	-	-	-	-	-
Skarbu Państwa	-	24,4	- 24,4	-	7,2	- 7,2
samorządu terytorialnego	-	7,0	- 7,0	-	4,2	- 4,2
banków i towarzystw kredytowych	-	7,3	- 7,3	-	6,7	- 6,7
przedsiębiorstw	0,3	10,7	- 10,4	0,3	4,4	- 4,1
procenty od kredytów gotówkowych:	-	-	-	-	-	-
Skarbu Państwa	-	5,2	- 5,2	-	14,1	- 14,1
samorządu terytorialnego	-	1,1	- 1,1	-	1,2	- 1,2
banków (wraz z prowizjami)	2,3	14,1	- 11,8	2,1	9,3	- 7,2
przedsiębiorstw	0,1	14,6	- 14,5	0,1	17,5	- 17,4
procenty od należności kolejowych	-	-	-	1,2	-	+ 1,2

^a Skarbu Państwa, samorządu terytorialnego, banków, towarzystw kredytowych i przedsiębiorstw.

TABL. 51. BILANS PŁATNICZY (dok.)

Rodzaje wymiany	1936			1937		
	Przy- chód	Roz- chód	Saldo	Przy- chód	Roz- chód	Saldo
	w milionach złotych					
Inne usługi i świadczenia	277,1	115,0	+162,1	292,3	119,6	+172,7
emigracja	135,6	4,3	+131,3	123,2	11,3	+111,9
turystyka	23,8	56,7	- 32,9	25,1	48,7	- 23,6
usługi kolejowe	50,6	5,7	+ 44,9	51,4	4,3	+ 47,1
usługi morskie	36,0	18,8	+ 17,2	50,7	23,4	+ 27,3
usługi pocztowe	1,9	1,2	+ 0,7	2,4	1,9	+ 0,5
usługi maklerskie i spedycyjne	8,0	3,0	+ 5,0	11,8	5,0	+ 6,8
prowizje handlowe	.	.	.	5,9	5,3	+ 0,6
licencje	0,3	12,8	- 12,5	0,1	9,2	- 9,1
wydatki rządowe, renty i emerytury ofiary na cele dobroczynne	15,0	12,5	+ 2,5	14,2	10,5	+ 3,7
	5,9	-	+ 5,9	7,5	-	+ 7,5
IV. Saldo obrotów płatniczych sta- tystycznie nie uchwyconych i ru- chu rezerw kruszcowo-waluto- wych Banku Polskiego ^a	x	x	- 23,7	x	x	-87,0

a Łączne saldo: 1—obrotów płatniczych statystycznie nie uchwyconych oraz 2 — ruchu rezerw kruszcowo-walutowych Banku Polskiego (dodatkowy transfer; w latach 1936 i 1937 przyływ złota, dewiz i walut).

U w a g a. Dane w pozycjach nie wydzielonych osobno w obliczeniach za 1936 r. oznaczono kropkami.

TABL. 52. OBROTY BEZGOTÓWKOWE (CLEARING)

Należności ^a	Zobowiązania ^b								Inne
	Ogół- em	To- wary	Tury- sty- ka ^c	Ustu- gi ko- lejo- we	Ustu- gi pocz- towe	Zy- ski i pro- centy	Za- kup stat- ków	Rea- seku- racja	
	w milionach złotych								
1936									
Ogółem	276,1	152,9	7,3	21,6	1,2	4,2	14,0	32,4	42,5
Towary	157,1	140,9	2,0	-	-	-	14,0	-	0,2
Turystyka ^d	2,9	-	2,9	-	-	-	-	-	-
Usługi kolejowe	48,5	11,7	-	21,6	-	4,2	-	-	11,0
Usługi pocztowe	1,2	-	-	-	1,2	-	-	-	-
Reasekuracja	32,4	-	-	-	-	-	-	32,4	-
Inne	34,0	0,3	2,4	-	-	-	-	-	31,3
1937									
Ogółem	415,5	289,8	27,0	25,0	1,5	4,5	3,8	35,2	28,7
Towary	269,3	238,1	16,3	-	-	3,0	3,8	-	8,1
Turystyka ^d	3,3	-	3,3	-	-	-	-	-	-
Usługi kolejowe	81,2	47,7	4,7	25,0	-	-	-	-	3,8
Usługi pocztowe	1,5	-	-	-	1,5	-	-	-	-
Reasekuracja	35,2	-	-	-	-	-	-	35,2	-
Inne	25,0	4,0	2,7	-	-	1,5	-	-	16,8

a Wartość należności rozliczonych za zobowiązania. b Wartość zobowiązań rozliczonych za należności. c—d Wydatki turystów: c—polskich za granicą, d—zagranicznych w Polsce.

TABL. 53. BILANS WYMIANY TOWARÓW I USŁUG (BRUTTO) ^a

Rodzaje wymiany	1936			1937		
	Przy- chód	Roz- chód	Saldo	Przy- chód	Roz- chód	Saldo
	w milionach złotych					
Ogółem	1 347,3	1 335,7	+ 11,6	1 550,3	1 630,2	- 79,9
Towary	1 026,2	1 018,9	+ 7,3	1 195,5	1 272,5	- 77,0
obroty ujęte przez statystykę handlu zagranicznego	1 026,2	1 003,4	+ 22,8	1 195,5	1 252,9	- 57,4
zakup statków i taboru kolejowego	—	15,5	- 15,5	—	19,6	- 19,6
Zyski i procenty	9,6	181,4	- 171,8	8,4	185,4	- 177,0
zyski, dywidendy, tantiemy itp.	0,9	30,6	- 29,7	1,2	37,7	- 36,5
procenty od obligacji i li- stów zastawnych:						
Skarbu Państwa	—	36,4	- 36,4	—	23,3	- 23,3
samorządu terytorialnego banków i towarzystw kre- dytowych	—	7,0	- 7,0	—	4,2	- 4,2
przedsiębiorstw	—	6,7	- 6,7	—	5,7	- 5,7
procenty od kredytów go- tówkowych:						
Skarbu Państwa	—	4,8	- 4,8	—	14,1	- 14,1
samorządu terytorialnego banków (wraz z prowiz- jami)	2,3	14,1	- 11,8	2,1	9,3	- 7,2
przedsiębiorstw	0,2	63,7	- 63,5	0,3	65,9	- 65,6
procenty od kredytów towa- rowych	0,7	5,5	- 4,8	0,9	7,9	- 7,0
procenty od należności kole- jowych	5,2	—	+ 5,2	3,6	—	+ 3,6
Inne usługi i świadczenia	311,5	135,4	+ 176,1	346,4	172,3	+ 174,1
emigracja	135,9	9,3	+ 126,6	124,2	16,6	+ 107,6
turystyka	29,0	65,0	- 36,0	30,2	76,6	- 46,4
usługi kolejowe	69,9	10,5	+ 59,4	84,9	9,2	+ 75,7
usługi morskie	43,4	19,0	+ 24,4	58,2	23,5	+ 34,7
usługi pocztowe	3,7	2,9	+ 0,8	4,2	2,9	+ 1,3
usługi maklerskie i spedycyjne	8,0	3,0	+ 5,0	11,8	5,0	+ 6,8
prowizje handlowe	—	—	—	9,5	11,8	- 2,3
licencje	0,7	13,2	- 12,5	1,7	14,9	- 13,2
wydatki rządowe, renty, eme- rytury	15,0	12,5	+ 2,5	14,2	11,8	+ 2,4
ofiary na cele dobroczynne	5,9	—	+ 5,9	7,5	—	+ 7,5

^a Całkowita wartość wymiany towarów, usług i świadczeń dokonanych w danym roku oraz przypadające za dany rok korzyści majątkowe (tabl. 51 zawiera rzeczywiste obroty płatnicze wynikłe z wymiany towarów, usług i świadczeń oraz spłaty zaległości z tych tytułów, tabl. 52 zawiera obroty bezgotówkowe).

Uwaga. Dane w pozycjach nie uchwyconych w obliczeniach za 1936 r. oznaczono kropkami.

TABL. 54. NALEŻNOŚCI I ZOBOWIĄZANIA ZAGRANICZNE

Stan w dn. 31.XII

Rodzaj należności i zobowiązań	1935	1936	1937
	w milionach złotych		
Należności			
Ogółem	475,7	412,4	373,7
Papiery wartościowe i udziały	69,7	50,3	46,7
akcje i udziały w przedsiębiorstwach zagranicznych	61,7	41,2	39,2
obligacje i listy zastawne	8,0	9,1	7,5
Kredyty gotówkowe	193,1	162,2	150,2
państwowe	42,5	31,2	26,0
banków	93,3	80,7	75,9
ubezpieczeniowe	38,0	40,0	40,5
przedsiębiorstw	19,3	10,3	7,8
Należności z tytułu eksportu towarów i usług	212,9	199,9	176,8
kredyty towarowe	111,8	103,9	118,4
nie zapłacone zyski i procenty	0,2	5,4	7,8
należności za różne usługi i świadczenia	100,9	90,6	50,6
Zobowiązania			
Ogółem	7 742,9	7 037,1	6 875,4
Akcje i udziały w przedsiębiorstwach	2 030,8	1 859,0	1 854,8
kapitały zakładowe	1 806,5	1 635,4	1 633,8
kapitały zapasowe i inne rezerwy	224,3	223,6	221,0
Obligacje i listy zastawne	1 056,8	978,2	919,8
Skarbu Państwa	619,5	495,2	470,5
samorządu terytorialnego	116,7	95,1	70,3
banków i towarzystw kredytowych	113,0	98,3	89,5
przedsiębiorstw	207,1	287,8	288,1
wylosowane ^a	0,5	1,8	1,4
Długi gotówkowe publiczne	2 489,4	2 228,1	2 123,2
Skarbu Państwa wobec rządów	2 082,0	1 824,6	1 664,3
inne Skarbu Państwa i urzędów państwowych	379,6	379,8	433,5
samorządu terytorialnego	27,8	23,7	25,4
Długi gotówkowe prywatne	1 764,4	1 553,7	1 485,4
banków	276,3	218,5	187,7
ubezpieczeniowe	39,7	34,0	46,7
przedsiębiorstw	1 448,4	1 301,2	1 251,0
Zobowiązania z tytułu importu towarów i usług	401,5	418,1	492,2
kredyty towarowe	357,8	359,8	434,2
nie zapłacone zyski i procenty	21,1	38,6	39,9
zobowiązania za różne usługi i świadczenia	22,6	19,7	18,1

^a Skarbu Państwa, samorządu terytorialnego, banków, towarzystw kredytowych i przedsiębiorstw,

TABL. 55. BILANSE PŁATNICZE NIEKTÓRYCH KRAJÓW

A. Obróty płatnicze w 1937 r.

Przychód Rozchód Saldo	Ogółem	Towary, usługi i korzyści majątkowe				Kredyty			Złoto	Rezultat błędów i opuszczeń
		Razem	Towary	Usługi	Korzyści majątkowe	Razem	Długoterminowe	Krótkoterminowe		
Dania w milionach koron										
Przychód	2 187	2 097	1 606	476	15	79	79	—	—	11
Rozchód	2 187	1 983	1 697	191	95	204	98	106	—	—
Saldo	x	+ 114	— 91	+ 285	— 80	— 125	— 19	— 106	—	+ 11
Estonia w milionach koron										
Przychód	160	149	106	42	1	6	2	4	—	5
Rozchód	160	143	112	28	3	17	1	16	—	—
Saldo	x	+ 6	— 6	+ 14	— 2	— 11	+ 1	— 12	—	+ 5
Francja w milionach franków										
Przychód	24 202	17 702	10 297	2 780	4 625	.	.	.	6 500	—
Rozchód	24 202	21 700	20 350	650	700	.	.	.	—	2502
Saldo	x	— 3998	— 10 053	+ 2130	+ 3925	.	.	.	+ 6500	— 2502
Holandia w milionach florenów										
Przychód	3 489	1 833	1 205	319	309	.	.	.	928	728
Rozchód	3 489	1 818	1 607	63	148	.	.	.	1 671	—
Saldo	x	+ 15	— 402	+ 256	+ 161	.	.	.	— 743	+ 728
Japonia ^a w milionach jenów										
Przychód	4 392	3 724	2 872	696	156	530	530	—	—	138
Rozchód	4 392	3 593	2 965	497	131	799	756	43	—	—
Saldo	x	+ 131	— 93	+ 199	+ 25	— 269	— 226	— 43	—	+ 138
Łotwa w milionach łatów										
Przychód	323	316	266	50	0	6	2	4	1	—
Rozchód	323	278	238	36	4	44	6	38	0	1
Saldo	x	+ 38	+ 28	+ 14	— 4	— 38	— 4	— 34	+ 1	— 1
Niemcy ^b w milionach marek										
Przychód	6 293	5 386	4 347	939	100	870	67	803	37	—
Rozchód	6 293	5 486	4 233	603	650	610	100	510	142	55
Saldo	x	— 100	+ 114	+ 336	— 550	+ 260	— 33	+ 293	— 105	— 55
Norwegia w milionach koron										
Przychód	2 152	1 783	884	881	18	336	334	2	31	2
Rozchód	2 152	1 676	1 287	306	83	476	354	122	—	—
Saldo	x	+ 107	— 403	+ 575	— 65	— 140	— 20	— 120	+ 31	+ 2
Stany Zjednoczone Ameryki w milionach dolarów										
Przychód	9 145	4 693	3 467	618	608	3 530	3 183	347	246	676
Rozchód	9 145	4 796	3 510	1 008	278	2 717	2 665	52	1 632	—
Saldo	x	— 103	— 43	— 390	+ 330	+ 813	+ 518	+ 295	— 1386	+ 676
Szwecja w milionach koron										
Przychód	3 002	2 606	2 012	463	131	383	211	172	1	12
Rozchód	3 002	2 428	2 137	261	30	573	333	240	1	—
Saldo	x	+ 178	— 125	+ 202	+ 101	— 190	— 122	— 68	—	+ 12

a 1936 r. b 1935 r.

Uwaga. Z powodu zmiany metod obliczeń i różnic w metodach poszczególnych krajów porównywalność danych jest ograniczona.

(dok. str. 244)

TABL. 55. BILANSE PŁATNICZE NIEKTÓRYCH KRAJÓW (dok.)

B. Salda^a niektórych pozycji bilansów płatniczych

Rodzaje wymiany	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1935	1936	1937	
	w milionach złotych									
Anglia										
Towary . . .	-16761	-15289	-16502	-16716	-16468	-8955	-6758	-9032	-11512	
Usługi . . .	+ 9486	+ 9746	+10135	+ 8402	+ 5409	+2683	+2796	+3194	+4444	
Korzyści majątkowe	+10828	+10828	+10828	+ 9527	+ 6862	+4681	+4790	+5367	+5717	
Złoto . . .	- 130	- 216	+ 650	- 216	+ 1412	- 468	-1812	-5969	-2053	
Francja										
Towary . . .	+ 37	- 1151	- 3875	- 4505	- 4620	-3518	-2073	-2890	- 3506	
Usługi . . .						+1395	+ 558	+ 572	+ 742	
Korzyści majątkowe	+4264	+ 5514	+ 6696	+ 6306	+ 4034	+ 406	+1255	+1333	+1369	
Złoto . . .	+ 183	- 2258	- 2997	- 4092	- 6453	-6447	+5204	+7197	+2267	
Holandia										
Towary . . .	.	.	- 2726	- 2501	- 2079	-1635	- 959	- 937	-1163	
Usługi . . .							+ 475	+ 561	+ 740	
Korzyści majątkowe	.	.	+ 2393	+ 2068	+ 1553	+1192				
Złoto . . .	.	.	+ 93	+ 50	- 2025	- 648	+ 873	- 204	-2149	
Niemcy										
Towary . . .	- 6127	- 2650	+ 66	+ 3485	+ 6059	+2235	+ 242	.	.	
Usługi . . .	- 2158	- 2804	- 3456	- 2487	- 1151	+ 207	+ 712	.	.	
Korzyści majątkowe	- 732	- 1193	- 1696	- 2120	- 2545	-1908	-1166	.	.	
Złoto . . .	- 210	- 1954	+ 797	- 28	+ 2440	+ 386	- 223	.	.	
Kapitały . . .	+ 9226	+ 8603	+ 4289	+ 1149	- 4804	- 920	.	.	.	
Polska										
Towary . . .	- 417	- 986	- 462	+ 68	+ 250	+ 124	+ 69	+ 7	- 77	
Usługi . . .	+ 198	+ 275	+ 320	+ 216	+ 239	+ 206	+ 139	+ 176	+ 174	
Korzyści majątkowe	- 230	- 284	- 379	- 450	- 417	- 285	- 145	- 172	- 177	
Złoto . . .	- 282	- 107	- 81	+ 141	- 61	- 13	+ 22	+ 18	- 124	
Kapitały . . .	+ 505	+ 1109	+ 593	- 416	- 4	- 32	- 108	- 147	- 39	
Stany Zjednoczone Ameryki										
Towary . . .	+ 3711	+ 6568	+ 3400	+ 3435	+ 151	+1335	-1050	-1353	- 223	
Usługi . . .	- 5091	- 6088	- 6061	- 5162	- 4388	-4486	-1593	-2092	-2047	
Korzyści majątkowe	+ 6043	+ 6052	+ 6221	+ 6844	+ 5527	+4050	+1842	+1736	+1736	
Złoto . . .	+ 1371	+ 2421	- 1068	- 2474	+ 1566	- 98	-9140	-5411	-7289	
Kapitały . . .	+ 935	- 8001	- 1647	- 6034	- 4317	-2154	+8081	+6221	+4272	
Szwecja										
Towary . . .	+ 69	- 322	+ 88	- 277	- 684	- 337	- 244	- 162	- 167	
Usługi . . .	+ 463	+ 453	+ 500	+ 463	+ 411	+ 273	+ 209	+ 219	+ 271	
Korzyści majątkowe	+ 45	+ 60	+ 72	+ 48	- 13	+ 210	+ 116	+ 107	+ 135	
Złoto . . .	+ 3	- 26	- 26	-	+ 85	+ 12	- 84	- 281	-	
Kapitały . . .	- 217	- 346	- 231	- 747	+ 117	- 169	- 30	- 49	- 255	
Włochy										
Towary . . .	.	- 3427	- 3013	- 2450	- 676	- 668	.	.	.	
Usługi . . .	.	+ 2726	+ 2726	+ 2538	+ 1842	+1113	.	.	.	
Korzyści majątkowe	.	- 457	- 468	- 457	- 418	- 205	.	.	.	
Złoto . . .	.	- 27	- 108	- 45	- 303	- 36	.	.	.	

a Znak (+) oznacza przewyżkę przychodu nad rozchodem, znak (-) rozchodu nad przychodem.

U w a g a. Z powodu zmiany metod obliczeń i różnic w metodach poszczególnych krajów porównywalność danych jest ograniczona.

Źródło: *Balances des Paiements 1937*, Genewa 1938.

DZIAŁ XIII. CENY

Ceny ziemi ob. dział VI, tabl. 10, str. 76

TABL. 1. ROZWÓJ CEN

Przeciętne roczne. Rok 1928 = 100

Lata	Wskaźniki cen hurtowych						Wskaźniki kosztów utrzymania rodzin robotniczych w Warszawie				
	Żywność oraz surowce i półfabrykaty ogółem	Żywność	w tym			Surowce i półfabrykaty przem.	Ogółem	w tym			
			zboża	nabiał	zwierzęta rzeźne			żywność	odzież i obuwie	opał i oświetlenie	mieszkanie
1924	59	52	41	68	65	64	62	64	59	74	32 ^a
1925	68	66	65	73	63	69	72	72	72	73	67 ^a
1926	88	85	79	87	85	91	87	87	87	83	94 ^a
1927	99	103	102	96	106	96	100	102	94	90	97 ^a
1928	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
1929	95	92	74	98	105	97	100	97	101	116	109
1930	81	76	51	79	87	86	92	84	100	118	117
1931	69	66	54	70	57	73	83	74	78	118	119
1932	60	56	49	55	44	64	75	65	68	114	113
1933	54	51	42	47	43	59	67	58	60	98	109
1934	50	45	35	41	37	57	63	52	58	90	107
1935	48	43	33	41	35	55	60	50	57	83	105
1936	50	45	38	40	39	56	58	48	58	73	98
1937	57	53	56	48	44	61	62	54	61	73	97
1938	53	49	44	48	42	57	61	52	63	72	96

^a Dane dotyczą tylko komornego w domach podlegających ustawie o ochronie lokatorów.

U w a g a. Wskaźniki cen w złocie ob. tabl. 14, str. 256.

TABL. 2. WSKAŹNIKI CEN

Przeciętne. Rok 1928=100

Wyszczególnienie	1929	1933	1934	1935	1936	1937	1938	1939 III
Ceny hurtowe								
Ogółem	96	59	56	53	54	59	56	55
Żywność i użytki	94	57	52	49	51	58	54	53
w tym: artykuły rolne krajowe	93	52	47	44	45	54	50	48
ziemiopłody	75	41	36	34	38	53	44	38
zwierzęta rzeźne	105	43	37	35	39	44	42	44
nabiał	98	47	41	41	40	48	48	47
mięso i słonina	107	50	43	41	44	48	48	48
cukier, spirytus, piwo	102	90	89	79	72	71	71	71
artykuły kolonialne	104	71	68	70	74	73	72	74
tytoń	104	100	100	97	97	97	97	97
Artykuły przemysłowe	99	61	59	57	57	61	58	57
Surowce i półfabrykaty przemysł.	97	59	57	55	56	61	57	56
w tym skartelizowane	108	92	88	82	75	77	78	78
Surowce przemysłowe	97	58	58	54	56	63	57	56
w tym: paliwo mineralne	111	94	91	83	78	78	80	81
żłom i ruda żelazna	112	66	61	59	62	82	63	62
surowce włókiennicze	88	38	38	37	40	41	34	33
drewno surowe	93	39	44	44	52	68	58	56
skóry surowe	72	34	35	30	39	43	32	34
Półfabrykaty przemysłowe	97	60	57	55	55	59	57	57
w tym: oleje mineralne	108	95	94	86	83	80	80	80
żelazo	101	85	82	78	71	75	80	80
inne metale	111	50	45	45	51	58	43	44
materiały budowl. min.	98	59	45	48	46	48	49	49
drewno obrobione	97	39	41	40	44	55	52	51
nawozy sztuczne	107	78	74	70	69	69	67	67
chemikalia	101	79	77	73	68	71	68	67
przędza	92	49	47	46	50	53	48	47

TABL. 2. WSKAŹNIKI CEN (dok.)
Przeciętne. Rok 1928=100

Wyszczególnienie	1929	1933	1934	1935	1936	1937	1938	1939 III
Ceny hurtowe (dok.)								
Półfabrykaty przemysłowe (dok.)								
skóry wyprawione	91	45	45	42	46	51	48	47
papier	99	73	68	63	56	56	56	56
Wyroby gotowe	101	65	63	61	60	61	60	59
w tym: dla produkcji rolnej	104	85	80	73	65	64	66	68
dla produkcji przemysł.	105	87	84	81	75	75	77	76
tkaniny	100	60	59	57	56	58	57	56
odzież i obuwie	100	52	48	47	48	49	47	47
mydło	102	69	64	65	72	73	70	67
Art. przemysł. nabywane przez rolników	101	73	70	66	65	66	65	65
Ceny płacone producentom za ziemiopłody								
Ogółem	76	40	34	33	35	52	44	37
Koszty utrzymania rodzin robotniczych w Warszawie								
Ogółem	100	67	63	60	58	62	61	61
żywność	97	58	52	50	48	54	52	52
opał i oświetlenie	116	98	90	83	73	73	72	72
komorne	109	109	107	105	98	97	96	96
odzież i obuwie	101	60	58	57	58	61	63	63
pozostałe	109	100	96	92	92	92	91	91
Koszty utrzymania rodzin pracowników umysłowych w Warszawie								
Ogółem	103	70	66	64	61	63	63	63
żywność	101	56	51	50	48	52	52	52
opał i oświetlenie	108	92	87	81	72	71	70	70
mieszkanie	103	84	81	79	73	73	73	73
odzież i obuwie	102	61	57	56	56	57	58	58
pozostałe	106	90	87	84	82	82	81	81
Ceny detaliczne w Warszawie^a								
Towary	102	63	58	57	55	58	58	57
Art. krajowe pochodz. roślinnego	94	56	48	49	46	53	52	50
pieczywo, mąka, kasza	87	60	53	49	49	56	53	53
ziemiaki	92	46	42	45	43	54	52	52
strączkowe, warzywa, owoce	107	52	43	51	44	45	52	44
Art. krajowe pochodz. zwierzęcego	105	49	45	44	43	47	47	47
mleko i przetwory	98	50	44	44	43	48	48	50
jaja	112	50	41	41	39	45	46	36
mięso i wyroby	109	49	47	44	44	47	47	47
Artykuły kolonialne	100	79	75	74	76	79	79	83
Wyroby przemysłu spożywczego	104	95	93	88	81	81	81	81
Inne artykuły przemysłowe	104	72	68	65	64	65	65	64
w tym węgiel	116	98	88	82	70	70	70	70
Gaz i elektryczność	100	84	84	77	70	67	67	67
Usługi i świadczenia	105	84	81	79	75	74	74	74
Komorne^B	105	111	111	109	94	94	94	94
Koleje, tramwaje, poczta	100	67	63	60	59	58	57	57
Inne	118	121	117	105	98	98	98	98
Art. monopolowe i skartelizowane	107	95	91	85	76	76	76	76
Koszty żywności w miastach								
Wszystkie miasta	97	56	51	48	47	53	51	51
miasta: liczące 100 tys. i więcej mieszk.	99	57	51	49	48	53	52	52
od 25 do 100 tys. mieszkańców	98	56	51	48	46	53	51	52
poniżej 25 tys. mieszkańców	96	56	50	48	47	52	51	51

^a Wskaźniki obliczono według norm przyjętych w schemacie budżetu rodzin pracowników umysłowych. ^b A—w domach podlegających ustawie o ochronie lokatorów; B—w domach nie podlegających ustawie o ochronie lokatorów.

TABL. 3. WSKAŹNIKI CEN HURTOWYCH W NIEKTÓRYCH KRAJACH

Na podstawie cen w walucie nominalnej

Przeciętne. Rok 1928=100

Kraje Grupy artykułów	1924	1928	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938	1939 III
Anglia	118	100	73	73	75	76	80	93	86	82
żywność	109	100	73	69	71	72	76	85	81	75
art. przemysłowe	124	100	73	75	77	78	83	97	89	86
Estonia	.	100	69	70	70	69	75	83	83	83
żywność	.	100	71	73	67	65	74	79	80	83
surowce i wyroby prze- mysłowe	.	100	74	74	76	76	79	89	87	86
Francja	.	100	66	62	58	52	64	90	101	106
art. rolne i żywność	.	100	83	72	67	56	73	96	110	115
art. przemysłowe	.	100	55	55	52	50	57	86	95	100
Holandia	.	100	63	62	62	60	62	75	70	68
żywność	113	100	59	60	64	63	64	73	72	68
art. przemysłowe	113	100	44	42	40	41	47	65	54	52
Japonia	121	100	70	80	79	83	87	104	118	127
żywność	115	100	73	80	79	86	91	96	105	115
art. włókiennicze	141	100	65	78	81	84	84	100	125	.
Litwa	96	100	57	48	45	39	41	48	48	49
Łotwa	.	100	66	65	65	68	71	88	88	90
żywność	.	100	73	71	69	73	75	83	85	86
surowce przemysłowe wyroby gotowe prze- mysłowe	.	100	52	53	55	55	63	95	.	.
. . . . .	.	100	82	77	75	73	74	82	.	.
Niemcy	98	100	69	67	70	73	74	76	76	76
art. rolne	89	100	68	65	71	76	78	78	79	80
surowce i półfabrykaty przemysłowe	106	100	66	66	68	68	70	72	70	70
wyroby gotowe prze- mysłowe	99	100	74	71	73	75	76	79	79	79
Norwegia	167	100	78	78	79	81	85	99	97	94
art. rolne	.	100	75	73	75	81	86	99	99	92
art. przemysłowe	.	100	84	85	86	86	92	108	105	103
Polska	.	100	66	59	56	53	54	59	56	55
art. rolne krajowe	52	100	59	52	47	44	45	54	50	48
art. przemysłowe	.	100	67	61	59	57	57	61	58	57
Stany Zjedn. Am.	101	100	67	68	77	83	84	89	81	79
żywność	90	100	60	60	70	83	81	85	73	70
surowce	98	100	56	57	69	78	81	86	73	71
półfabrykaty	115	100	63	69	77	78	80	90	80	79
wyroby gotowe	100	100	73	74	82	86	86	91	86	84
Szwecja	.	100	74	72	77	78	81	93	86	86
surowce	.	100	76	74	76	79	81	92	88	86
półfabrykaty	.	100	71	70	75	80	83	97	91	89
wyroby gotowe	.	100	74	73	78	77	80	90	86	84
Włochy	.	100	70	63	62	68	76	89	95	98
surowce	.	100	67	58	57	66	76	90	91	94
półfabrykaty	.	100	69	67	67	75	90	101	111	114
wyroby gotowe	.	100	71	65	63	68	73	84	94	98

TABL. 4. WSKAŹNIKI CEN HURTOWYCH NA RYNKACH ŚWIATOWYCH NA PODSTAWIE CEN W ŻŁOCIE
Przejętne. Rok 1928=100

Grupy artykułów Artykuły	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938	1939 III
Ogółem	96	74	54	42	40	38	38	42	50	41	39
Artykuły rolne	92	70	50	39	36	35	35	39	45	36	34
Surowce i półfabr. przemysł.	107	90	67	55	52	49	49	51	68	59	57
Zboże	93	70	46	41	34	32	34	40	51	42	30
Używki	87	63	50	41	37	34	34	37	40	33	32
Mięso	108	97	70	49	51	53	51	53	56	56	52
Przetwory zwierzęce	98	82	63	45	36	31	36	38	40	39	35
Owoce, nasiona oleiste	97	78	51	43	36	30	35	40	44	35	33
Żelazo i stal	103	91	70	51	55	56	56	57	91	85	82
Inne metale	104	76	53	43	44	42	46	44	54	41	42
Węgiel	114	104	92	71	65	60	60	65	87	78	73
Przetwory naftowe	105	91	57	55	46	39	38	39	48	39	38
Surowce włókiennicze	90	61	42	32	32	31	32	34	35	25	28
Skóry	70	52	39	24	25	22	23	27	35	24	23
Kauczuk	94	54	28	17	21	37	34	45	55	41	45
Drewno	100	91	72	50	51	49	44	50	68	56	55

U w a g a. Wskaźniki obliczone na podstawie cen towarów, które uczestniczą w międzynarodowym obrocie.

Ź r ó d ł a: Statistisches Jahrbuch für das Deutsche Reich, Berlin 1938; Wirtschaft und Statistik, Berlin 1939.

TABL. 5. WSKAŹNIKI KOSZTÓW UTRZYMANIA I KOSZTÓW ŻYWNOSCI W NIEKTÓRYCH KRAJACH
Przejętne. Rok 1928=100

Kraje	1924	1928	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938	1939 III	
	ceny w walucie nominalnej										w żłocie
Wskaźniki kosztów utrzymania											
Anglia	105	100	87	84	85	86	89	93	94	92	53
Estonia	84	100	84	79	78	79	88	93	98	99	57
Francja	71	100	101	100	99	93	98	119	134	139 ^a	56 ^a
Holandia	105	100	83	82	83	80	78	81	82	82	64
Litwa	101	100	69	60	56	49	50	55	56	56	56
Łotwa ^b			79	76	72	73	73	79	87	86	49
Niemcy	86	100	79	78	80	81	82	82	83	83	83
Norwegia	138	100	86	85	86	87	90	96	99	98	51
Polska	62	100	75	67	63	60	58	62	61	61	61
Stany Zjedn. Am.	101	100	78	75	79	82	84	88	86	85	50
Szwecja	101	100	91	90	90	91	92	94	97	98	52
Włochy		100	85	81	77	78	84	92	100	101	59
Wskaźniki kosztów żywności											
Anglia	108	100	80	76	78	80	83	89	89	86	49
Estonia	88	100	67	64	63	65	74	80	84	85	49
Francja	70	100	102	100	99	90	97	119	137	142 ^a	57 ^a
Holandia	106	100	72	72	74	71	72	77	78	78	61
Litwa	100	100	57	48	46	38	40	47	47	48	48
Łotwa ^b			75	74	69	70	69	75	79	73	41
Niemcy	90	100	89	74	77	79	80	80	80	80	80
Norwegia	149	100	80	78	79	82	86	94	98	96	50
Polska	64	100	65	58	52	50	48	54	52	52	52
Stany Zjedn. Am.	95	100	66	64	71	78	79	82	76	74	44
Szwecja	105	100	81	79	79	83	86	90	93	94	50
Włochy		100	79	75	71	74	79	87	94	95	56

a Pierwszy kwartał 1939 r. b 1930 r. = 100.

TABL. 6. CENY HURTOWE ŻYWNOSCI

Lata Miesiące	Pszeni- ca ^a	Ży- to ^a	O- wies ^a	Mąka pszenn. 65% ^a	Mąka żytnia 65% ^a	Ryż Bur- ma IIb	Cu- kierc	Wół żywej wagib	Wieprz żywej wagib	Ma- słob	Jaja świe- żeb	Mle- kob
	przeciętne ceny w złotych											
	za 100 kg						za 1 kg					
1924	21,6	14,8	15,1	38,9	23,9	59,6	98,9	.	1,46	4,94	2,01	0,29
1925	32,3	24,8	25,1	51,2	36,7	59,0	108,1	0,80	1,49	5,07	2,46	0,29
1926	44,8	30,4	28,5	68,6	47,1	93,5	124,0	1,00	2,20	5,90	3,16	0,34
1927	50,4	42,7	35,4	75,7	63,7	90,8	135,9	1,44	2,57	6,48	3,44	0,40
1928	47,4	40,9	37,1	68,6	59,5	80,0	141,3	1,39	2,12	6,88	3,54	0,42
1929	42,8	28,4	27,1	63,8	42,6	82,4	148,4	1,38	2,39	6,37	4,02	0,40
1930	33,5	19,1	18,4	54,2	32,2	84,4	153,9	1,19	1,97	5,13	2,90	0,34
1931	24,9	23,3	23,2	40,2	35,6	71,4	153,5	0,84	1,29	4,36	2,38	0,27
1932	24,6	20,7	17,9	38,9	31,5	66,0	148,9	0,72	1,09	3,56	1,95	0,22
1933	27,2	16,3	13,1	44,3	25,0	55,1	135,6	0,65	1,09	3,12	1,69	0,18
1934	17,8	15,4	14,3	27,1	21,0	49,3	130,7	0,67	0,79	2,80	1,43	0,16
1935	16,1	13,3	14,7	24,7	19,5	50,8	118,9	0,60	0,77	2,74	1,46	0,16
1936	21,6	15,1	15,1	32,6	22,0	50,6	96,0	0,64	0,90	2,77	1,35	0,16
1937	28,7	23,1	21,4	42,1	32,0	53,8	96,0	0,73	1,02	3,12	1,70	0,20
1938	22,9	17,7	17,2	36,1	26,9	59,8	96,0	0,72	0,94	3,03	1,63	0,19
1939 III	18,7	14,7	15,2	32,2	24,0 ^d	62,0	96,0	0,68	1,01	3,49	1,35	0,17

a Giełda poznańska. b Loco Warszawa. c Kryształ, loco wagon stacja Warszawa. d 55%.
U w a g a. Ceny w przeliczeniu na złote w zlocie ob. tabl. 14, str. 256.

TABL. 7. CENY MIEJSCOWE PŁACONE PRODUCENTOM

Lata Miesiące	Pszeni- ca	Żyto	Jęcz- mieńa	Owies	Ziem- niaki jadaf- ne	Siano łako- we	Sło- ma	Wieprz żywej wagi	Mle- ko	Jaja	Kro- wa dojna
	przeciętne ceny w złotych										
	za 100 kg						za 1 kg		za 1 l	za 1 kg	za 1 szt.
1924	22,21	15,23	15,91	14,24	4,07	4,98	3,28	.	.	.	287
1925	31,30	22,57	22,95	24,35	4,88	6,94	4,19	.	.	.	197
1926	41,31	28,14	26,61	27,73	6,38	8,20	4,63	1,88	.	.	299
1927	51,84	41,58	37,21	36,17	10,29	7,88	4,80	2,16	0,30	2,97	451
1928	50,67	41,61	38,96	38,45	9,69	11,60	6,56	1,92	0,31	3,16	456
1929	41,89	28,44	26,99	26,89	7,13	12,49	7,40	2,11	0,32	3,40	427
1930	31,80	17,24	17,64	17,12	4,63	7,29	4,53	1,82	0,28	2,54	382
1931	25,26	20,84	20,20	21,24	6,08	7,95	4,69	1,04	0,24	2,04	231
1932	24,65	20,14	17,77	17,76	4,21	7,22	5,17	0,84	0,19	1,52	133
1933	25,29	15,68	13,71	12,33	3,71	4,84	3,20	0,87	0,16	1,32	142
1934	17,83	13,14	12,90	11,75	3,54	4,35	2,49	0,68	0,15	1,10	155
1935	16,11	12,33	12,94	12,95	3,31	4,88	2,84	0,65	0,14	1,14	148
1936	19,32	13,48	13,88	13,20	3,13	4,45	2,62	0,76	0,14	1,14	165
1937	27,59	22,11	20,77	20,09	4,43	6,51	4,20	0,88	0,15	1,26	164
1938	22,96	17,27	16,18	16,84	3,79	6,69	4,77	0,82	0,16	1,34	166
1939 III	19,01	13,14	14,84	14,33	3,98	5,41	3,25	0,88	0,16	1,07	179
Lata gospodarczeb											
1927/28	51,65	42,50	39,66	38,52	9,34	8,74	5,33	2,04	0,30	3,16	478
1928/29	45,32	33,76	31,84	32,06	8,70	14,96	8,31	1,99	0,33	3,44	419
1929/30	36,33	20,25	19,69	18,81	4,86	7,73	4,96	2,10	0,30	2,72	414
1930/31	27,00	18,81	19,62	20,50	6,24	7,85	4,50	1,26	0,26	2,42	304
1935/36	16,98	11,81	12,27	12,52	3,15	4,55	2,62	0,77	0,14	1,14	158
1936/37	24,91	19,33	19,07	17,63	4,12	5,04	3,07	0,83	0,14	1,22	173
1937/38	26,44	20,63	18,63	19,14	3,88	7,84	5,66	0,86	0,15	1,32	157

a Na kaszę. b Rok gospodarczy od I.VIII do 31.VII następnego roku.
U w a g a. Ceny w przeliczeniu na złota w zlocie ob. tabl. 14, str. 256.

TABL. 8. CENY HURTOWE ARTYKUŁÓW PRZEMYSŁOWYCH

Artykuły Sposób notowania cen	Jed- nostka	1928	1932	1937	1938	1939 III
		przeciętne ceny w złotych				
Drewno i wyroby z drewna						
Kłody tartaczne sosn., l. w. st. wysył.	1 m ³	60,6	20,3	34,5	30,5	30,0
Kłody tartaczne świerk., l. w. st. wysył.	1 m ³	42,9	13,0	25,0	21,0	22,0
Kłody budowl. sosn., l. w. st. wysył.	1 m ³	44,0	16,2	31,7	26,4	24,8
Kłody dębowe, l. w. st. wysył.	1 m ³	129,3	77,8	140,8	103,3	90,0
Kopalniaki, l. w. st. wysył.	1 m ³	31,9	15,8	21,7	18,9	18,1
Kantówka budowl., „8-14” cm, l. tartak	1 m ³		48,3	57,4	53,7	52,0
Deski stolarskie, loco tartak	1 m ³	150,0 ^a	68,0	79,1	73,6	71,7
Deski podłogowe, loco tartak	1 m ³	134,1 ^a	57,8	71,5	67,1	66,4
Szalówka, loco tartak	1 m ³		40,6	50,0	48,3	47,8
Posadzka dębowa, l. w. fabryka	10 m ²	118,3	67,6	71,3	66,5	62,5
Dykta, loco wagon fabryka	1 m ³	505,8	283,8	315,0	310,0	300,0
Drzewo opałowe, loco skład	1 t	43,6	44,0	37,3	38,2	37,0
Biuurko płaskie biurowe, loco fabryka	1 szt.	276,5 ^a	184,3	145,0	145,0	145,0
Artykuły włókiennicze						
Bawelna amerykańska, loco Łódź	10 kg	44,0	17,2	16,6	13,1	12,8
Bawelna egipska, loco Łódź	10 kg	92,1	29,4	27,7	21,2	19,8
Wełna australijska „merino”, l. Bielsko	10 kg	210,3	66,9	89,9	74,8	69,4
Wełna Buenos-Aires Prima A, l. Bielsko	10 kg	209,9	67,3	85,5	69,6	64,1
Juta surowa, c. i. f. port	100 kg	146,8	50,3	50,6	45,4	57,5
Konopie czesane I gat., l. w. Lwów	100 kg	266,1	142,7	145,2	175,8	183,0
Len „wolożyński staniec”, f. o. b. Ryga	100 kg	361,7 ^a	108,1	171,1	157,3	174,8
Przędza bawełniana ¹ / ₁₆ , loco Łódź	10 kg	65,0	31,3	36,3	32,2	30,8
Przędza bawełniana ¹ / ₂₀ , loco Łódź	10 kg	69,1	35,0	37,9	33,6	32,2
Przędza bawełniana ¹ / ₂₂ , loco Łódź	10 kg	88,9	51,3	50,9	46,5	45,0
Przędza wełniana ² / ₁₆ A, loco Łódź	10 kg	284,0	118,8	138,0	121,8	122,0
Przędza wełniana ¹ / ₅₀ , loco Łódź	10 kg	318,3	138,0	153,7	137,0	137,0
Przędza jedwabiu sztucz., l. fabryka	10 kg	241,7	131,4	93,3	91,8	81,7
Madapolam, loco skład	10 m	15,0	10,8	8,5	8,0	8,0
Surówka, loco skład	10 m	10,4	6,7	5,6	5,3	5,2
Krośniak, loco skład	10 m	12,3	9,1	7,1	6,9	6,8
Płótno lniane bielone, loco fabryka	10 m	44,0	38,5	35,0	35,0	35,0
Kamgarn czarny, loco Bielsko	1 m	41,3	27,3 ^a	25,1	23,8	23,5
Szewiot, loco Bielsko	1 m	22,5	15,8 ^a	16,8	15,0	14,4
Krepa, loco Tomaszów	1 m	32,1	21,1	16,5	14,5	14,0
Gabardina, loco Bielsko	1 m	29,0	15,7	14,0	13,1	12,0
Wiktoria, loco skład	1 m	6,0	5,3	5,3	5,3	5,4
Jedwab sztuczny-crêpe mongol, l. fabr.	10 m	51,7 ^a	39,7 ^a	22,5	21,4	20,9
Koszula męska kolorowa, loco fabr.	1 szt.	14,5	13,7	10,4	10,4	10,4
Trykot „Jaegerowski”, loco fabryka	1 szt.	12,5	7,9	8,0	7,4	6,9
Kapelusz męski „Prima”, loco fabryka	1 szt.	24,4	21,8	20,4	21,6	21,9
Ponczochoy „cotonowe”, loco fabryka	1 tuzin	85,1	46,6	39,2	39,2	39,2
Worki jutowe, loco fabryka	100 kg	299,6	231,4	166,0	166,0	166,0
Paliwo mineralne						
Węgiel: dąbrow. gruby, kl. II-a, l. w. kopalnia	1 t	33,3 ^b	34,7	21,2	21,2	21,2
górnoląski gruby, kl. I-a, l. w. kopalnia	1 t	35,4 ^b	36,9	22,6	22,6	22,6
Koks gruby, fr. w. fabryka	1 t	43,6 ^b	39,0	32,5	32,7	33,0
Ropa naftowa, l. st. nadawcza	1 t	175,9	155,3	144,1	160,8	170,0
Artykuły metalowe						
Złom żelazny kraj., fr. w. st. wysył.	1 t	91,7	57,2	45,0	45,0	45,0
Złom żelazny zagraniczny, c. i. f. Gdynia	1 t	144,5	64,7	143,0	85,2	84,1
Ruda żelazna 47% Fe, loco kopalnia	1 t	27,5	35,3	22,8	22,9	22,2
Surówka odlewnicza, l. w. huta	1 t	210,0	183,9	140,7	161,8	161,8
Żelazo sztabowe, p. w. st. Chebzie	1 t	350,0	320,0	245,0	258,0	258,0
Żelazo bednarskie, p. w. st. Chebzie	1 t	422,5	386,3	299,5	315,0	315,0

TABL. 8. CENY HURTOWE ARTYKUŁÓW PRZEMYSŁOWYCH (dok.)

Artykuły Sposób notowania cen	Jed- nostka	1928	1932	1937	1938	1939 III
		przeciętne ceny w złotych				
Artykuły metalowe (dok.)						
Drut walcowany, p. w. st. Chebzie	1 t	397,5	365,4	284,0	299,0	299,0
Blacha żelazna gruba, p. w. st. Chebzie	1 t	432,5	396,3	307,0	323,0	323,0
Cynk surowy, loco wagon huta	1 t	1096,4	683,2	618,7	381,1	367,0
Blacha cynkowa, loco wagon huta	1 t	1438,0	976,3	775,4	537,5	560,0
Ołów hutniczy, loco wagon huta	1 t	918,2	549,5	705,8	585,4	600,0
Miedź elektrolityczna, loco Warszawa	1 t	3331,7	1312,5	1713,3	1348,3	1370,0
Cyna angielska, loco Warszawa	100 kg	1191,7	535,0	705,8	553,3	605,0
Garnki emaliowane, l. w. fabryka	100 szt.	80,6	93,3	72,2 ^c	67,7 ^c	66,0 ^c
Pług konny, loco fabryka	1 szt.	27,0	20,3	15,8	17,0	17,0
Brona, loco fabryka	1 szt.	53,9	48,1	34,7	36,2	36,2
Młocarnia, loco fabryka	1 szt.	330,0	324,2	235,0	235,0	235,0
Kosy styryjskie, loco fabryka	10 szt.	50,0	51,2	34,8	35,2	43,0
Gęgi do gwoździ, loco fabryka	10 szt.	33,5	20,0	14,0	15,3	15,3
Pily poprzeczne, loco fabryka	10 szt.	68,0	45,1	52,5	51,6	46,3
Pila taśmowa, loco fabryka	1 szt.	2265,0	2194,7	1618,8	1575,0	1575,0
Tokarka pociągowa, loco fabryka	1 szt.	3008,3	3400,0	2950,0	2950,0	2950,0
Silnik elektryczny 30 KM, loco fabryka	1 szt.	3600,0	2930,0	2554,2	2575,0	2575,0
Maszyna do pisania „Underwood 14”	1 szt.	1260,0	1299,6	1223,9	1223,9	1223,9
Skóry i obuwie						
Skóry surowe bydłce, loco Toruń	10 kg	31,5	9,7	14,2	10,4	11,2
Skóry surowe cielęce, loco Toruń	10 szt.	153,9	43,4	70,4	50,4	50,0
Skóry surowe końskie, loco Toruń	1 szt.	51,9	11,3	21,7	15,9	15,0
Krupony podeszw. I gat., loco fabryka	10 kg	121,1 ^a	65,4	62,9	61,4	65,0
Juchty, loco fabryka	10 kg	109,8 ^a	59,6	61,7	59,6	58,0
Chromy, loco fabryka	1 m ²	30,5 ^a	17,7	20,8	19,3	19,0
Półbuty męskie boks. brąz., l. fabryka	1 para	46,3 ^a	23,3	19,0	16,6	16,7
Materiały budowlane mineralne						
Cegła, loco cegielnia	1000 szt.	84,2 ^d	45,9	38,6	39,2	39,5
Wapno, loco stacja wysyłająca	1 t	32,7	27,0	19,3	19,9	19,6
Cement, parytet stacja Łazy	1 t	66,7	72,0	29,2	29,0	29,0
Szkoło okienne, franco huta	10 m ²	38,7	41,2	21,0	21,0	21,0
Oleje mineralne						
Nafta rafinowana, loco Drohobycz	100 kg	45,9	46,9	30,8	30,8	30,8
Benzyna, loco Drohobycz	100 kg	74,6	72,2	60,6	60,6	60,6
Olej maszynowy, loco Drohobycz	100 kg	39,1	52,1	47,5	47,5	47,5
Nawozy sztuczne						
Azotniak 21% N, fr. st. odbiorcza	1 t	388,0	324,2	257,3	246,6	241,5
Sól potasowa 20% K ₂ O, l. w. st. wysył.	1 t	78,7	106,0 ^d	74,2	72,0	72,5
Superfosfat 16% P ₂ O ₅ , fr. st. Warszawa	1 t	134,2	92,2	103,1 ^d	98,6 ^d	96,5 ^d
Tomasya, 16% P ₂ O ₅ , franco Gdynia	1 t	103,1	88,4	76,4	79,7	87,9
Różne						
Papier rotacyjny, fr. w. Warszawa	100 kg	67,7 ^e	56,6	39,0	39,0	39,0
Mydło, loco wagon fabryka	100 kg	175,0	134,0	129,0	120,8	117,0
Smola preparowana, loco fabryka	100 kg	28,0	17,7	15,1	15,3	15,3
Benzol handlowy, loco fabryka	100 kg	91,0	80,8	75,0	75,0	75,0
Soda amoniakalna, franco fabryka	100 kg	26,2	23,8	20,7	20,7	20,7
Terpentyna medyczna, loco st. wysył.	10 kg	19,1 ^a	13,8	11,7	9,5	9,5
Amoniak, loco fabryka	10 kg	20,0 ^a	18,0	14,5	14,5	14,5
Szkoło do lamp, loco wagon fabryka	100 szt.	19,3	18,7	11,4	11,4	11,4
Żarówka, loco wagon fabryka	10 szt.	17,6	16,4	9,0	8,9	8,8
Kauczuk biały, fr. st. Warszawa	10 kg	56,0	12,1	28,1	20,8	22,4

a Cena obliczona na podstawie relacji cen zbliżonych gatunków. b Cena brutto. c Loco wagon Warszawa. d Franco stacja odbiorcza. e Loco fabryka. U waga. Objaśnienie skrótów: fabr. — fabryka, fr. — franco, l. — loco, p. — parytet, st. — stacja, w. — wagon, wysył. — wysyłająca.

TABL. 9. CENY GIEŁDOWE ZBÓŻ W NIEKTÓRYCH KRAJACH

Giełdy	1913	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938	1939 III
	przeciętne ceny w złotych za 100 kg												
Pszonica													
Warszawa	34,4	52,6	45,3	35,8	27,6	27,4	29,5	19,9	17,9	22,8	30,2	25,5	21,5
Poznań	40,4	47,4	42,8	33,5	24,9	24,6	27,2	17,8	16,1	21,6	28,7	22,9	18,7
Włów	38,3	.	45,3	34,0	24,7	26,2	27,2	18,3	17,5	20,4	27,8	23,7	20,5
Hamburg	.	51,7	49,8	36,8	23,4	20,3	17,6	17,3	19,3	21,7	30,0	23,6	15,8
Rotterdam	.	48,1	43,8	34,7	19,8	18,7	17,9	13,0	14,8	21,0	26,0	18,1	10,2
Paryż	38,0	56,3	52,8	52,1	60,5	51,7	38,7	42,4	27,6	34,0	.	.	.
Liverpool	36,0	48,5	45,0	35,7	22,6	20,1	17,3	15,0	16,4	20,9	27,3	20,2	13,6
Winnipeg	.	.	.	30,1	17,3	15,1	13,9	13,9	15,8	17,9	25,4	18,8	11,0
Chicago	29,6	43,3	40,5	31,9	22,1	17,5	19,3	19,2	20,2	.	.	15,3	13,9
Nowy Jork	31,8	47,9	44,1	34,1	25,7	21,2	22,5	20,2	20,4	23,5	26,0	18,0	17,2
Buenos-Aires	32,7	40,7	36,8	29,9	14,9	14,9	12,1	11,0	12,7	18,4	21,1	13,3	9,7
Zyto													
Warszawa	23,8	42,6	29,6	19,4	23,9	21,9	17,2	14,8	13,2	15,2	24,2	18,6	15,0
Poznań	33,1	40,9	28,4	19,1	23,3	20,7	16,3	15,4	13,3	15,1	23,1	17,7	14,7
Berlin	.	52,7	42,7	36,3	40,5	39,9	34,0	34,2	35,9	36,7	38,7	40,2	.
Hamburg	.	.	.	26,2	16,9	16,3	11,8	11,4	10,8	13,5	25,2	18,0	11,2
Praga	31,8	55,7	38,6	26,0	36,0	33,0	22,9	27,1 ^a	30,3 ^a	29,2 ^a	25,2 ^a	25,7 ^a	25,5 ^a
Rotterdam	.	47,2	38,9	22,3	21,0	16,5	12,6	11,7	11,0	14,3	26,1	16,7	11,9
Chicago	22,4	39,9	36,4	23,3	13,7	13,0	15,5	.	.	.	.	12,4	.
Nowy Jork	.	44,1	40,0	24,2	16,4	17,7	15,2	13,2	12,4	15,2	23,2	14,4	12,0
Jęczmień													
Warszawa	27,7	43,2	31,7	25,5	25,1	21,0	16,2	18,5	18,3	19,2	25,2	19,1	19,5
Poznań	29,1	40,3	31,5	25,0	25,4	21,1	15,9	18,9	18,3	19,8	24,4	18,3	.
Berlin	.	44,7	39,3	36,9	39,4	37,7	35,8	.	37,3	40,2	38,9	39,8	.
Praga	30,5	55,4	42,3	36,1	37,4	26,2	24,2	26,3 ^a	31,3 ^a	29,0 ^a	25,2 ^a	25,2 ^a	24,8 ^a
Rotterdam	.	41,0	32,2	20,0	19,1	18,0	12,5	13,4	12,2	14,4	20,1	15,0	12,7
Owies													
Warszawa	26,4	42,2	29,5	20,6	25,1	20,9	15,1	14,1	15,2	15,6	22,9	18,9	16,8
Poznań	33,1	37,1	27,1	18,4	23,2	17,9	13,1	14,3	14,7	15,1	21,4	17,2	15,2
Berlin	.	48,1	39,0	32,4	32,9	33,4	30,2	32,6	37,0	40,2	.	39,9	.
Praga	29,2	48,8	38,5	27,5	33,7	24,9	19,0	22,9 ^a	27,3 ^a	26,3 ^a	23,4 ^a	23,7 ^a	22,5 ^a
Paryż	33,7	42,5	39,0	25,6	30,2	35,2	21,5	17,3	16,5	28,3	26,3	18,3	14,0
Londyn	.	43,9	34,4	18,8	16,3	15,3	11,7	10,0	12,4	13,1	15,3	13,2	10,2
Chicago	24,3	38,9	29,9	24,8	17,4	12,9	14,3	16,8	15,6	14,0	16,0	11,1	11,9
Buenos-Aires	20,8	33,6	27,1	15,0	11,4	12,1	9,2	8,3	10,2	.	10,0	9,0	6,4
Ryż													
Londyn	34,9	58,9	56,3	47,2	31,3	25,8	19,2	17,6	20,0	20,5	24,0	21,2	18,2
Nowy Jork	.	76,5	86,0	88,1	73,3	68,7	48,0	43,4	50,0	51,5	46,4	38,0	40,0
Bombaj	36,4	48,5	46,2	40,0	23,6	22,0	19,6	13,0	16,3	17,1	.	.	.

a Ceny z powodu zmiany gatunku lub zmiany sposobu notowania nieporównywalne z cenami nie oznaczonymi uwagą.

U w a g a. Ceny odnoszą się do następujących gatunków: pszenica w Hamburgu — Manitoba nr 2 (c.i.f.), w Chicago — Hardwinter nr 2, w Nowym Jorku — czerwona jaro-ozima nr 2; żyto w Hamburgu la Plata (c.i.f.), w Nowym Jorku — Kanada Western nr 2 f.o.b.; owies w Chicago — biały nr 2. Pozostałe ceny — przeciętne typowych gatunków.

TABL. 10. CENY HURTOWE NIEKTÓRYCH ARTYKUŁÓW NA RYNKACH ŚWIATOWYCH

Artykuły Gatunek Miejsce notowania	1913	1928	1932	1934	1937	1938	1939 III
	przeciętne ceny w zł za 100 kg						
Pszenvca czerwona jaro-ozima—Nowy Jork	.	48	21	21	27	19	16
Mąka pszenna twarda ozima, f.o.b.—Nowy Jork	.	.	35	29	35	25	25
Ziemniaki krajowe—Londyn	17	30	24	13	18	13	15
Ziemniaki krajowe—Amsterdam	13	27	16	22	10	16	.
Mięso wołowe zady mrożone (argentyńskie) —Londyn	224	288	169	137	152	159	142
Mięso wieprzowe gat. I—Kopenhaga	.	339	132	168	186	204	201
Mięso wieprzowe krajowe—Londyn	284	379	194	198	203	208	207
Bekony duńskie—Londyn	.	391	176	228	242	257	246
Masło nowozelandzkie—Londyn	.	725	312	190	286	303	287
Masło duńskie—Londyn	517	799	364	256	327	337	342
Jaja ^a gat. I—Kopenhaga	.	29	15	10	11	11	7
Kawa Santos superior dobra—Londyn	246	455	199	122	119	75	71
Herbata indyjska Peko dobra—Londyn	330	516	153	292	330	282	244
Cukier Br. W. J. kryształ—Londyn	69	114	56	48	48	.	.
Cukier surowy 88°—Czecho-Słowacja	38	44	15	12	13	12	12
Jedwab ^b „Japan”—Londyn	76	103	32	17	24	21	28
Jedwab ^b włoski—Londyn	85	106	34	19	26	22	.
Jedwab sztuczny ^b 120 drs—Krefeld	27	25	11	10	10	9	9
Jedwab sztuczny ^b gat. I biel 150 drs—Mediolan	26	14	8	9	6	6	6
Włna Buenos-Aires na termin —Havre	335	636	162	188	255	190	169
Weina nie prana Merino ^{1/100} —Londyn	430	873	266	290	360	296	262
Bawelna egipska Sakellaridis F.G.F.—Liverpool	392	747	208	209	237	193	161
Bawelna middling upland loco—Nowy Jork	252	394	127	143	134	103	105
Przędza bawelniana ^{1/32} —Manchester	.	.	258	249	309	235	205
Juta krajowa gat. I na termin—Londyn	130	140	52	40	53	48	58
Skóry surowe bydłce najlepsze, ciężkie— Londyn	301	384	125	118	168	121	108
Krupony wyprawione podeszwowe—Boston	.	.	590	335	483	370	.
Surówka ^c fonte de moul. III, franco stacja wy- ładowania—Bruksela	139	146	85	76	139	98	81
Surówka ^c Cleveland III, f.o.b.—Middlesbrough	126	140	90	87	118	141	121
Żelazo sztabowe ^c okragle i czworogrannne 3—5 ^{1/2} c., franco st. odb.—Middlesbrough	347	331	204	203	278	310	284
Żelazo ^c sztabowe, f. o. b.—Antwerpia	219	243	105	134	226	224	224
Blacha ^c mocna ^{1/4} cal., f. o. b.—Antwerpia	245	270	124	168	280	267	250
Aluminium wirgińskie 98—99%—Nowy Jork	.	477	450	251	238	240	240
Miedź elektrolityczna—Londyn	313	296	113	87	155	118	119
Miedź krajowa elektrolityczna—Nowy Jork	306	291	113	100	153	116	117
Ołów krajowy surowy—Londyn	86	96	37	28	60	39	36
Ołów loco—Nowy Jork	86	124	63	45	70	55	56
Cynk G. O. B.—Londyn	98	108	42	36	57	36	34
Cyna Straits, loco—Nowy Jork	883	991	433	603	634	494	541
Węgiel ^c kamienny „Northumberland” nie prze- siewany, f. o. b.—Newcastle	23	26	19	18	26	24	22
Węgiel ^c kamienny górnośląski, f. o. b.—Gdy- nia/Gdańsk	.	27	20	16	21	21	22
Ropa naftowa ^d pensylwańska, loco szyb— Nowy Jork	14	17	10	7	8	6	7
Kauczuk Standard plant.—Amsterdam	1504	430	65	148	228	172	189
Miazga drzewna mechaniczna sucha gat. I— f. o. b.—Göteborg	.	.	13	12	19	13	9
Papier rotacyjny, loco fabryka—Kanada	33	56	34	17	21	25	.

a Za 100 szt. b Za 1 kg. c Za 1 t. d Za 100 l.

Źródła: Statistisches Jahrbuch für das Deutsche Reich, Berlin 1938; Wirtschaft und Statistik, Berlin 1939.

TABL. II. ROZWÓJ CEN DETALICZNYCH W WARSZAWIE

Lata Mie- sące	Chleb żytni	Mąka pszem- na	Mię- so wo- łowe	Mię- so wieprz- owe	Ślō- nina świe- ża	Ma- sło	Mle- ko	Jaja	Cu- kler	Wę- giel	Naf- ta	Ma- dapo- lam	przeciętne ceny w groszach									
													I kg			II		I kg		10 kg	II	I m
1924	36	58	225	207	222	526	37	287	113	58	28	155										
1925	49	68	202	216	244	564	40	325	117	51	38	175										
1926	55	90	238	279	335	655	45	383	136	56	47	226										
1927	66	98	313	331	392	724	51	390	147	61	53	222										
1928	62	98	319	317	347	762	53	420	156	69	58	227										
1929	50	91	334	356	381	719	53	460	162	81	64	227										
1930	43	86	289	314	328	587	45	360	167	81	65	210										
1931	46	65	217	208	208	484	39	280	163	81	62	180										
1932	42	60	161	170	188	399	34	240	159	78	61	166										
1933	35	65	144	163	194	357	28	200	145	66	56	143										
1934	31	47	149	138	154	315	25	180	139	61	51	140										
1935	30	45	141	128	133	314	26	180	123	56	42	130										
1936	30	47	142	137	144	307	25	160	100	48	38	134										
1937	35	54	147	151	166	362	28	180	100	48	38	141										
1938	31	49	150	147	161	354	27	190	100	48	38	138										
1939III	30	45	153	152	158	398	26	151	100	48	38	135										

U w a g a. Ceny w przeliczeniu na złote w złocie ob. tabl. 14, str. 256.

TABL. 12. CENY DETALICZNE ARTYKUŁÓW PIERWSZEJ POTRZEBY W NAJWIĘKSZYCH MIASTACH

Artykuły jednostki	Lata Miesiące	War- szawa	Łódź	Wil- no	Po- znań	Gdy- nia	Kato- wice	Kra- ków	Lwów
		przeciętne ceny w złotych							
Chleb żytni pytle- wy za 1 kg	1928	0,62	0,61	0,65	0,62	.	0,63	0,62	0,61
	1937	0,35	0,34	0,34	0,34	0,37	0,36	0,36	0,33
	1938	0,31	0,31	0,31	0,31	0,34	0,33	0,34	0,31
	III 1939	0,30	0,30	0,29	0,30	0,31	0,30	0,30	0,30
Mąka pszenna za 1 kg	1928	0,98	0,87	1,07	0,91	.	0,96	0,92	0,94
	1937	0,54	0,50	0,51	0,53	0,53	0,50	0,48	0,45
	1938	0,49	0,47	0,48	0,45	0,50	0,49	0,44	0,42
	III 1939	0,45	0,44	0,47	0,40	0,45	0,45	0,40	0,40
Ziemniaki za 1 kg	1928	0,19	0,20	0,19	0,16	.	0,15	0,17	0,16
	1937	0,11	0,11	0,06	0,08	0,09	0,10	0,10	0,08
	1938	0,10	0,09	0,06	0,07	0,08	0,10	0,09	0,08
	III 1939	0,10	0,10	0,07	0,06	0,10	0,08	0,10	0,08
Mięso wołowe za 1 kg	1928	3,19	2,84	2,61	3,27	.	3,14	2,73	2,55
	1937	1,47	1,15	0,94	1,60	1,41	1,47	1,20	0,84
	1938	1,50	1,28	0,99	1,53	1,45	1,39	1,16	0,79
	III 1939	1,53	1,24	1,05	1,60	1,60	1,40	1,16	0,80
Mięso wieprzowe za 1 kg	1928	3,17	2,63	3,30	2,93	.	2,98	2,97	3,19
	1937	1,51	1,52	1,35	1,60	1,67	1,62	1,63	1,38
	1938	1,47	1,58	1,37	1,38	1,67	1,42	1,41	1,32
	III 1939	1,52	1,60	1,35	1,50	1,80	1,40	1,40	1,30
Ślōnina za 1 kg	1928	3,47	3,47	4,20	3,17	.	3,47	3,56	3,38
	1937	1,66	1,73	1,79	1,78	1,88	1,86	1,75	1,73
	1938	1,61	1,79	1,60	1,59	1,85	1,63	1,82	1,65
	III 1939	1,58	1,80	1,60	1,70	2,00	1,60	1,70	1,65
Mleko za 1 l	1928	0,53	0,46	0,42	0,40	.	0,48	0,46	0,44
	1937	0,28	0,26	0,19	0,21	0,24	0,26	0,20	0,20
	1938	0,27	0,29	0,20	0,22	0,24	0,28	0,21	0,20
	III 1939	0,26	0,29	0,18	0,22	0,25	0,28	0,20	0,21

(dok. str. 255)

TABL. 12. CENY DETALICZNE ARTYKUŁÓW PIERWSZEJ POTRZEBY W NAJWIĘKSZYCH MIASTACH (dok.)

Artykuły jednostki	Lata Miesiące	War-	Łódź	Wil-	Po-	Gdy-	Kato-	Kra-	Lwów
		szawa		no	znań	nia	wice	ków	
przeciętne ceny w złotych									
Masło za 1 kg	1928	7,62	7,04	6,79	7,55	.	7,83	6,36	6,89
	1937	3,62	3,81	3,40	3,50	3,63	3,62	3,36	3,38
	1938	3,54	3,69	3,38	3,57	3,79	3,68	3,31	3,35
	III 1939	3,98	4,00	3,80	4,00	4,00	4,00	4,00	3,90
Jaja za 1 kg	1928	4,20	4,60	4,00	4,20	.	4,20	4,00	3,80
	1937	1,80	2,00	2,00	1,80	2,00	1,80	1,80	1,60
	1938	1,90	2,06	1,62	1,90	1,96	1,82	1,82	1,58
	III 1939	1,51	1,78	1,60	1,45	1,50	1,50	1,40	1,35
Cukier za 1 kg	1928	1,56	1,49	1,58	1,42	.	1,51	1,57	1,58
	1937	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
	1938	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
	III 1939	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Węgiel za 10 kg	1928	0,69	0,68	0,57	0,65	.	0,36	0,49	0,67
	1937	0,48	0,48	0,33	0,44	0,45	0,28	0,32	0,45
	1938	0,48	0,48	0,31	0,44	0,45	0,28	0,34	0,48
	III 1939	0,48	0,48	0,30	0,44	0,42	0,28	0,36	0,48
Nafta za 1 l	1928	0,58	0,58	0,58	0,58	.	0,68	0,70	0,54
	1937	0,38	0,37	0,35	0,40	0,42	0,38	0,35	0,34
	1938	0,38	0,37	0,35	0,40	0,42	0,38	0,35	0,34
	III 1939	0,38	0,37	0,35	0,40	0,42	0,38	0,35	0,34
Elektryczność za 10 kWh ^a	1928	9,05	7,67	10,30	6,75	.	3,93	7,00	7,10
	1937	5,30	6,20	7,13	5,72	6,10	3,53	6,00	6,30
	1938	5,30	6,13	7,00	5,72	6,00	3,53	6,00	6,30
	III 1939	5,30	5,80	7,00	5,72	6,00	3,53	6,00	6,50
Gaz za 10 m ^{ab}	1928	4,58	3,56	7,50	2,94	.	3,50	3,90	3,50
	1937	3,20	3,00	5,00	2,63	3,50	3,60	4,20	3,20
	1938	3,20	3,00	5,00	2,63	3,20	4,00	4,20	3,00
	III 1939	3,20	3,00	5,00	2,63	3,20	4,00	4,20	3,00

a, b Obliczono przy przeciętnym spożyciu miesięcznym: a—10 kWh, b—20 m³

TABL. 13. PORÓWNIANIE KOSZTÓW ŻYWIENOŚCI W MIASTACH
Koszty żywności w Warszawie = 100

Miasta	1914	1928	1932	1937	1938	Miasta	1914	1928	1932	1937	1938
Woj. centralne						Woj. zachodnie					
Miasta liczące 100 tys. i więcej m.	97	96	95	97	98	Miasta liczące 100 tys. i więcej m.	115	91	94	97	96
Częstochowa . . .	94	84	88	91	90	Bydgoszcz . . .	119	89	92	97	96
Lublin	86	85	88	87	88	Gdynia	.	.	.	101	101
Łódź	94	93	90	97	100	Katowice	118	95	98	100	100
Sosnowiec	98	91	89	93	94	Poznań	110	90	91	96	93
Warszawa	100	100	100	100	100	Miasta od 25 do 100 tys. mieszk.	105	92	91	96	94
Miasta od 25 do 100 tys. mieszk.	87	84	86	87	87	Miasta poniżej 25 tys. mieszk.	86	86	90	89	
Miasta poniżej 25 tys. mieszk.	.	82	82	85	86	Woj. południowe					
Woj. wschodnie						Miasta liczące 100 tys. i więcej m.	127	90	95	91	92
Miasta liczące 100 tys. i więcej m.	84	92	92	90	89	Kraków	123	90	99	96	96
Wilno	84	92	92	90	89	Lwów	130	89	92	88	89
Miasta od 25 do 100 tys. mieszk.	87	81	83	85	85	Miasta od 25 do 100 tys. mieszk.	106	84	87	87	87
Miasta poniżej 25 tys. mieszk.	.	82	81	82	82	Miasta poniżej 25 tys. mieszk.	.	81	84	84	86

U w a g a. Obliczenia według norm typowego budżetu rodziny robotniczej.

TABL. 14. ROZWÓJ CEN WYRAŻONYCH W ZŁOCIE

Wyszczególnienie	1914	1921	1922	1923	1924	1925	1926	1927	1928
	styczeń	przeciętne roczne							
Wskaźniki cen hurtowych (1928 r. = 100)									
Żywność, surowce i półfabrykaty przemysłowe	83	.	71	81	102	105	88	99	100
Żywność	79	.	60	58	89	102	84	103	100
w tym: zboża	69	.	62	46	70	99	78	102	100
nabiał	68	.	54	50	117	112	87	96	100
zwierz. rzeżne	92	.	49	72	112	97	84	106	100
Surowce i półfabrykaty przemysłowe	86	.	79	103	110	106	90	96	100
Wskaźniki kosztów utrzymania rodzin robotniczych w Warszawie (1928 r. = 100)									
Ogółem	86	65	51	52	107	113	87	100	100
w tym: żywność	70	72	53	53	111	113	87	102	100
odzież i obuwie	63	85	67	68	102	112	87	94	100
opał	85	48	58	60	128	114	83	90	100
mieszkanic ^a	284	9	17	16	55	104	95	97	100
Ceny hurtowe (w zł według obecnego parytetu złotego)									
Pszenicab 100 kg	38,87	.	34,58	29,45	37,20	51,20	44,30	50,36	47,39
Żyto ^b 100 kg	31,22	.	24,23	17,91	25,44	39,82	29,95	42,70	40,85
Owies ^b 100 kg	31,30	.	24,05	18,03	26,02	40,08	28,06	35,40	37,09
Mąka pszenna ^b 65% 100kg	50,77	.	53,60	51,95	66,83	81,00	68,03	75,60	68,60
Mąka żytni ^a 65% 100 kg	41,78	.	35,62	30,77	41,12	56,59	46,59	63,65	59,53
Ryż Burma II ^c 100 kg	99,42	.	64,03	78,83	102,48	90,84	92,94	90,67	80,00
Cukier kryształ ^d 100 kg	125,56	.	106,76	86,34	170,07	169,52	124,28	134,84	141,30
Wół żywej wagi ^c 1 kg	1,26	.	.	.	.	1,27	1,00	1,44	1,39
Wieprz żywej wagi ^c 1 kg	1,96	.	1,26	1,88	2,52	2,34	2,18	2,57	2,12
Masło ^c 1 kg	4,47	.	4,28	3,45	8,50	7,91	5,95	6,48	6,88
Mleko ^c 1 l	0,36	.	0,23	0,23	0,50	0,46	0,34	0,40	0,42
Jaja świeże ^c 1 kg	1,84	.	1,46	1,42	3,47	3,70	3,18	3,44	3,54
Ceny miejscowe płacone producentom (w zł według obecnego parytetu złotego)									
Pszenszcza 100 kg	.	45,29 ^e	31,67	26,83	38,20	49,87	40,98	51,80	50,67
Żyto 100 kg	.	34,76 ^e	21,98	16,89	26,20	36,12	27,91	41,54	41,61
Jęczmień na kaszę 100 kg	.	27,86 ^e	20,19	15,31	27,37	36,69	26,41	37,19	38,96
Owies 100 kg	.	26,13 ^e	22,39	17,41	24,49	39,15	27,46	36,14	38,45
Ziemniaki ^f jadalne 100 kg	.	6,71 ^e	5,59	2,79	7,00	7,26	6,36	10,28	9,69
Siano łakowe 100 kg	.	.	8,43	5,11	8,57	10,13	8,18	7,87	11,60
Słoma 100 kg	.	.	5,18	3,75	5,64	6,18	4,63	4,80	6,56
Wieprz żywej wagi 1 kg	.	.	.	.	.	.	1,82	2,16	1,92
Mleko 1 l	.	.	.	.	.	.	.	0,30	0,31
Jaja 1 kg	.	.	.	.	.	.	.	2,97	3,16
Krowa dojna 1 sztuka	.	.	.	306	494	290	297	451	456
Ceny detaliczne w Warszawie (w zł według obecnego parytetu złotego)									
Chleb żytni 1 kg	0,50	0,86	0,41	0,43	0,62	0,78	0,55	0,66	0,62
Mąka pszenna 1 kg	0,64	1,11	0,66	0,76	1,00	1,07	0,90	0,98	0,98
Mięso wołowe 1 kg	2,12	1,56	1,22	1,94	3,87	3,19	2,37	3,13	3,19
Mięso wieprzowe 1 kg	2,46	1,77	1,52	2,21	3,56	3,38	2,78	3,31	3,17
Stonina świeża 1 kg	2,58	2,84	2,32	2,86	3,82	3,79	3,34	3,92	3,47
Masło 1 kg	6,71	4,79	4,50	4,59	9,05	8,78	6,59	7,24	7,62
Mleko 1 l	0,37	0,33	0,29	0,29	0,64	0,63	0,45	0,51	0,53
Jaja 1 kg	3,00	1,76	1,92	1,89	4,93	4,97	3,90	3,90	4,20
Cukier 1 kg	1,33	3,54	1,21	1,41	1,94	1,83	1,36	1,47	1,56
Węgiel 10 kg	0,67	.	0,48	0,55	1,00	0,79	0,57	0,61	0,69
Nafta 1 l	0,37	.	0,27	0,33	0,48	0,59	0,48	0,53	0,58
Madapolam 1 m	1,79	.	2,14	2,89	2,66	2,70	2,26	2,21	2,27

^a W domach podlegających ustawie o ochronie lokatorów. ^b Główna giełda poznańska. ^c Loco Warszawa. ^d Loco wagon stacja Warszawa. ^e Przeciętne ceny z 9 miesięcy (od kwietnia do grudnia).

**TABL. 15. CENY DETALICZNE NIEKTÓRYCH ARTYKUŁÓW PRZEMYSŁOWYCH^a
 WYRAŻONE W KILOGRAMACH ŻYTA, W KILOGRAMACH WIEPRZA
 I W LITRACH MLEKA**

Artykuły	1914 lub 1913	Lata gospodarcze ^b							1938	1939
		1927— —1928	1929— —1930	1931— —1932	1934— —1935	1935— —1936	1936— —1937	1937— —1938		
		przeciętne ceny								
w kilogramach żyta^c										
Plug, 1 szt.	134	100	220	191	264	270	150	141	146	221
Superfosfatd, 100 kg	57	31	68	43	73	81	50	46	49	69
Garnek emal., 10 szt.	61	51	118	127	167	182	109	97	100	137
Kamasze, 1 para	78	99	220	150	184	205	126	121	125	191
Madapolam, 10 m	61	53	108	75	100	111	73	68	70	103
Nici nr 50, 10 szpul.	17	20	42	33	46	52	32	30	31	46
Cukier, 10 kg	46	36	83	72	95	92	52	48	50	76
Sól, 10 kg	6	8	17	16	27	29	17	16	16	24
Wódka, 1 l	11	14	30	29	34	35	21	20	21	31
Tytoń, 1 kg	115	141	375	335	566	640	391	366	379	575
Mydło, 10 kg	51	52	107	79	91	112	72	69	72	107
Węgiel, 100 kg	23	15	40	35	43	43	25	23	24	37
Nafta, 10 l	13	13	32	27	33	33	20	18	19	29
100 złotych ^e	343	235	494	441	750	847	517	485	502	761
w kilogramach wieprza żywej wagi^c										
Plug, 1 szt.	23,0	20,8	21,2	47,6	61,7	41,5	34,9	33,7	36,3	33,0
Superfosfatd, 100 kg	9,7	6,5	6,6	10,8	17,2	12,5	11,6	11,1	12,3	10,3
Garnek emal., 10 szt.	10,5	10,6	11,4	31,6	39,1	27,9	25,3	23,3	25,0	20,5
Kamasze, 1 para	13,4	20,7	21,2	37,3	43,1	31,5	29,2	29,0	31,1	28,5
Madapolam, 10 m	10,5	11,1	10,4	18,7	23,5	17,0	16,9	16,3	17,5	15,3
Nici nr 50, 10 szpul.	2,9	4,2	4,0	8,4	10,7	7,9	7,3	7,1	7,6	6,9
Cukier, 10 kg	7,8	7,4	8,0	17,9	22,3	14,1	12,0	11,6	12,5	11,4
Sól, 10 kg	1,0	1,7	1,7	4,0	6,3	4,4	3,9	3,7	4,0	3,6
Wódka, 1 l	1,8	2,9	2,9	7,2	8,1	5,3	4,9	4,8	5,1	4,7
Tytoń, 1 kg	19,7	29,4	36,2	83,5	132,5	98,1	91,0	87,8	94,4	85,8
Mydło, 10 kg	8,7	10,9	10,3	19,7	21,4	17,1	16,8	16,7	17,9	15,9
Węgiel, 100 kg	3,9	3,1	3,9	8,8	10,2	6,6	5,8	5,6	6,0	5,5
Nafta, 10 l	2,2	2,6	3,1	6,7	7,7	5,1	4,6	4,4	4,8	4,3
100 złotych ^e	58,8	49,0	47,6	109,9	175,4	129,9	120,5	116,3	125,0	113,6
w litrach mleka^c										
Plug, 1 szt.	141	149	206	251	228	207	193	181	181	181
Superfosfatd, 100 kg	44	46	47	70	69	69	64	61	61	56
Garnek emal., 10 szt.	72	80	137	159	154	150	133	125	113	113
Kamasze, 1 para	141	148	162	176	173	173	166	155	157	157
Madapolam, 10 m	75	73	81	96	93	100	93	88	84	84
Nici nr 50, 10 szpul.	28	28	36	44	44	44	41	38	38	38
Cukier, 10 kg	50	56	78	91	77	71	67	63	63	63
Sól, 10 kg	12	12	17	26	24	23	21	20	20	20
Wódka, 1 l	20	21	31	33	29	29	27	26	26	26
Tytoń, 1 kg	200	253	362	540	540	540	504	472	472	472
Mydło, 10 kg	74	72	85	87	94	99	96	89	88	88
Węgiel, 100 kg	21	27	38	41	36	34	32	30	30	30
Nafta, 10 l	18	22	29	31	28	27	25	24	24	24
100 złotych ^e	333	333	476	714	714	714	667	625	625	625

^a Według notowań w Warszawie. ^b Od I.VIII do 31.VII następnego roku. ^c Według cen płaconych producentom przeciętnie w Polsce. ^d 16%. ^e Ilość żyta, wieprza lub mleka oddawana przez rolników za 100 zł.

DZIAŁ XIV. PRACA

W tabl. 7-11, 13-19, 30-32 i 34-36 statystyką w przemyśle przetwórczym objęte są zakłady zatrudniające normalnie 20 i więcej robotników

TABL. I. PRACOWNICY NAJEMNICI^a
Na podstawie spisu ludności z dn. 9.XII 1931 r.

Województwa	Ogółem	Rolnictwo	Pozostałe działy						
			razem	górnictwo i przemysł	handel i ubezpieczenia	komunikacja i transport	służba domowa	inne zawody	zawód niewiadomy
Robotnicy^b									
Polska 1931	4 217,0	1 411,6	2 805,4	1 675,3	179,6	222,4	415,4	261,9	50,0
w % 1921	100,0	49,5	50,5	30,2	3,0	5,4	8,0	3,9	
w % 1931 A	100,0	35,7	64,3	37,4	4,3	5,2	10,0	7,4	
w % 1931 B	100,0	33,5	66,5	39,7	4,3	5,3	9,8	6,2	
M. st. Warszawa	297,5	0,9	296,6	149,0	35,4	20,9	58,0	27,7	5,8
Warszawskie	296,7	133,6	163,1	100,2	8,0	13,4	20,0	16,1	5,8
Łódzkie	499,1	112,8	386,3	290,9	18,6	18,3	35,7	20,6	2,2
Kieleckie	363,8	93,8	270,0	198,1	9,9	14,4	29,4	16,7	1,9
Lubelskie	194,9	97,9	97,0	52,6	5,8	8,0	16,6	10,8	3,2
Białostockie	110,3	35,2	75,1	40,7	3,6	6,9	10,4	11,1	2,4
Wileńskie	116,3	44,3	72,0	27,4	5,2	5,7	15,6	15,7	2,4
Nowogrodzkie	59,9	27,4	32,5	12,0	1,1	2,4	7,5	8,1	1,4
Poleskie	53,1	19,0	34,1	14,2	1,4	3,7	5,6	7,0	2,2
Wołyńskie	104,0	40,8	63,2	28,0	3,5	6,0	11,3	12,2	2,2
Poznańskie	469,7	229,2	240,5	129,3	19,1	24,9	36,6	25,9	4,7
Pomorskie	373,7	168,4	205,3	107,3	15,1	26,8	27,9	21,9	6,9
Śląskie	323,0	20,9	302,1	231,2	12,9	20,4	21,9	14,4	1,3
Krakowskie	328,8	96,8	232,0	131,8	15,2	19,7	44,3	17,7	3,3
Lwowskie	329,6	123,7	205,9	96,2	17,3	19,4	48,5	19,7	4,8
Stanisławowskie	147,9	72,9	75,0	41,2	3,8	7,5	14,2	7,4	0,9
Tarnopolskie	148,7	94,0	54,7	25,2	3,7	4,0	11,9	8,9	1,0
Pracownicy umysłowi									
Polska 1931	664,5	17,3	647,2	106,2	85,6	67,1	×	340,3	48,0
w % 1921	100,0	3,7	96,3	14,2	12,5	13,3	×	56,3	
w % 1931 A	100,0	2,8	97,2	14,9	14,5	9,9	×	57,9	
w % 1931 B	100,0	2,6	97,4	16,0	12,9	10,1	×	51,2	7,2
M. st. Warszawa	102,7	0,4	102,3	18,5	21,3	8,4	×	42,9	11,2
Warszawskie	38,7	1,7	37,0	4,9	3,2	3,8	×	22,0	3,1
Łódzkie	53,2	1,1	52,1	12,8	7,4	3,9	×	25,3	2,7
Kieleckie	43,5	1,0	42,5	10,6	3,9	4,4	×	21,8	1,8
Lubelskie	27,4	1,0	26,4	2,4	2,5	2,5	×	17,0	2,0
Białostockie	18,1	0,4	17,7	1,7	1,5	1,9	×	11,1	1,5
Wileńskie	23,1	0,6	22,5	1,6	2,6	3,0	×	13,5	1,3
Nowogrodzkie	10,5	0,5	10,0	0,6	0,7	1,0	×	6,9	0,8
Poleskie	12,4	0,4	12,0	0,9	0,9	1,3	×	7,8	1,1
Wołyńskie	22,1	0,7	21,4	1,8	2,0	1,9	×	14,4	1,3
Poznańskie	62,7	3,3	59,4	7,7	10,0	6,8	×	30,5	4,4
Pomorskie	50,6	2,6	48,0	6,5	6,2	7,3	×	23,6	4,4
Śląskie	50,4	0,4	50,0	17,1	5,4	5,8	×	19,6	2,1
Krakowskie	52,0	0,6	51,4	8,0	7,4	5,7	×	27,9	2,4
Lwowskie	62,4	1,2	61,2	7,8	8,0	6,3	×	33,9	5,2
Stanisławowskie	18,2	0,5	17,7	2,2	1,4	2,0	×	10,9	1,2
Tarnopolskie	16,5	0,9	15,6	1,1	1,2	1,1	×	11,2	1,0

^a łącznie z bezrobotnymi. ^b łącznie z chałupnikami.

U w a g a. W granicach spisu: A—1921 r., B—1931 r.

TABL. 2. PRACOWNICY NAJEMNI W ROLNICTWIE ZAMIESZKALI NA WSI
 Na podstawie spisu ludności z dn. 9.XII 1931 R.

Województwa	Ogółem	Robotnicy					Pracownicy umysłowi	
		razem	rzemieśnicy w gospodarstwach rolnych	robotnicy rolni zamieszkali		bez podania rodzaju pracy ^a		
				w mieszkaniach służbowych	wraz z pracodawcą			w mieszkaniach własnych
w tysiącach								
Polska	1 367,4	1 352,9	20,5	358,1	382,0	245,7	346,6	14,5
Warszawskie	131,8	130,2	2,0	43,4	30,8	15,9	38,1	1,6
Łódzkie	110,9	110,0	1,4	28,1	31,2	22,8	26,5	0,9
Kieleckie	92,1	91,2	1,3	22,0	25,9	15,1	26,9	0,9
Lubelskie	96,1	95,2	1,7	26,5	30,0	14,4	22,6	0,9
Białostockie	33,3	32,9	0,5	7,4	11,9	4,8	8,3	0,4
Wileńskie	43,8	43,3	0,4	7,9	20,2	7,1	7,7	0,5
Nowogrodzkie	27,2	26,8	0,5	6,3	13,4	3,0	3,6	0,4
Poleskie	18,6	18,3	0,2	2,9	7,5	3,3	4,4	0,3
Wołyńskie	40,1	39,4	0,4	5,4	18,2	5,3	10,1	0,7
Poznańskie	224,4	221,6	5,6	101,8	38,6	41,4	34,2	2,8
Pomorskie	163,9	161,7	3,5	72,6	28,7	29,5	27,4	2,2
Śląskie	19,6	19,3	0,3	5,2	8,4	3,1	2,3	0,3
Krakowskie	92,6	92,1	0,5	7,3	46,7	13,1	24,5	0,5
Lwowskie	117,5	116,6	1,0	10,2	40,8	23,0	41,6	0,9
Stanisławowskie	67,9	67,5	0,3	3,2	17,2	17,0	29,8	0,4
Tarnopolskie	87,6	86,8	0,9	7,9	12,5	26,9	38,6	0,8

a Zamieszkali w mieszkaniach własnych.

TABL. 3. BEZROBOTNI^a POZA ROLNICTWEM
 Na podstawie spisu ludności z dn. 9.XII 1931 R.

Województwa	Bezrobotni					Bezrobotni oraz osoby na ich utrzymaniu				
	Ogółem	Górnictwo i przemysł	Handel i ubezpieczenia	Komunikacja i transport	Pozostałe działy	Ogółem	Górnictwo i przemysł	Handel i ubezpieczenia	Komunikacja i transport	Pozostałe działy
Robotnicy										
Polska	603,4	517,9	28,2	22,3	35,0	1339,6	1168,4	53,3	51,5	66,4
M. st. Warszawa	64,7	51,0	6,1	2,6	5,0	130,3	104,9	11,4	5,8	8,2
Centralne ^b	257,2	230,5	6,1	8,5	12,1	588,0	528,5	12,9	21,0	25,6
Wschodnie	28,0	21,9	1,6	1,8	2,7	64,9	52,2	3,3	4,2	5,2
Pozn. i pomor.	98,6	79,4	6,8	4,5	7,9	227,8	190,1	11,2	10,8	15,7
Śląskie	72,1	65,2	2,2	2,0	2,7	148,9	137,8	3,5	3,6	4,0
Południowe	82,8	69,9	5,4	2,9	4,6	179,7	154,9	11,0	6,1	7,7
Pracownicy umysłowi										
Polska	78,0	18,4	14,3	3,2	42,1	135,3	36,2	26,0	5,6	67,5
M. st. Warszawa	16,4	3,3	3,5	0,6	9,0	26,0	5,6	6,4	0,9	13,1
Centralne ^b	23,2	6,6	3,6	1,0	12,0	43,9	13,8	7,1	1,9	21,1
Wschodnie	7,3	1,4	1,0	0,5	4,4	14,1	3,1	2,1	0,9	8,0
Pozn. i pomor.	11,2	2,0	2,7	0,4	6,1	17,8	3,6	4,4	0,7	9,1
Śląskie	5,2	2,0	0,9	0,2	2,1	8,8	3,8	1,3	0,4	3,3
Południowe	14,7	3,1	2,6	0,5	8,5	24,7	6,3	4,7	0,8	12,9

a Zaliczeni do poszczególnych działów zawodowych według ostatniego miejsca zatrudnienia, b Bez m. st. Warszawy,

TABL. 4. PRACOWNICY NAJEMNIA^a WEDŁUG PŁCI I WIEKU
Na podstawie spisu ludności z dn. 9.XII 1931 r.

Wyszczególnienie	Ogółem w tys.	Odsetek pracowników liczących lat									Wiek środkowy
		14 i mniej	15- -17	18- -21	22- -24	25- -31	32- -41	42- -51	52- -61	62 i włęcej	
Robotnicy . . .	4162,5	2,7	7,5	16,7	11,0	21,2	17,5	11,6	7,4	4,4	28,7
Mężczyźni . . .	2803,4	2,3	6,4	14,6	10,3	22,6	19,1	12,4	7,8	4,5	29,8
Kobiety . . .	1359,1	3,6	9,9	20,8	12,4	18,2	14,3	9,9	6,5	4,4	25,9
Rolnictwo ^b . . .	1467,9	6,1	10,7	17,7	9,7	18,4	14,1	10,0	7,6	5,7	26,8
Mężczyźni . . .	953,3	5,7	10,0	16,6	9,5	20,0	14,6	10,0	7,7	5,9	27,9
Kobiety . . .	514,6	6,8	12,2	19,7	10,2	15,5	13,1	9,9	7,3	5,3	25,4
Górn. i przemysł . . .	1620,8	0,6	5,4	16,6	11,4	23,2	18,8	12,4	7,6	4,0	29,4
Mężczyźni . . .	1295,8	0,5	5,1	16,2	11,1	24,1	19,2	12,4	7,6	3,8	29,6
Kobiety . . .	325,0	1,0	6,6	18,3	12,8	19,5	17,1	12,5	7,6	4,6	28,5
Zakłady o świadczeniach przemysł. kat. I—III . . .	515,4	0,2	1,6	9,9	9,7	25,9	24,5	16,4	8,8	3,0	33,1
IV—VII . . .	327,1	0,3	5,0	17,2	11,3	24,5	19,3	12,2	7,1	3,1	29,1
VIII i niewiad. . .	778,3	1,0	8,1	20,9	12,6	20,8	14,7	9,9	7,1	4,9	26,9
Handel i ubezpiec. Mężczyźni . . .	179,6	0,7	7,1	17,4	11,4	21,0	16,7	11,3	8,2	6,2	29,0
Kobiety . . .	113,9	0,7	6,8	14,7	9,7	21,6	18,4	12,3	9,0	6,8	30,7
Komunikacja i transport . . .	65,7	0,8	7,6	22,0	14,5	20,1	13,7	9,4	6,9	5,0	26,3
Służba domowa w tym kobiety . . .	222,4	0,2	0,5	3,8	5,0	24,3	31,1	23,0	10,3	1,8	37,2
Ogółem . . .	415,4	2,5	10,8	25,1	14,7	20,1	12,6	7,0	4,3	2,9	24,3
Kobiety . . .	399,1	2,4	10,7	25,1	14,8	20,3	12,7	7,0	4,2	2,8	24,4
Pracownicy umysłowi . . .	664,5	0,1	1,1	7,3	10,4	27,9	27,6	15,4	7,3	2,9	33,1
Mężczyźni . . .	465,9	0,1	1,0	5,4	7,9	26,2	29,5	17,7	8,7	3,5	35,2
Kobiety . . .	198,6	0,2	1,5	11,8	16,0	31,8	23,2	10,0	4,0	1,5	29,1

a Bez chałupników. Łącznie z bezrobotnymi. b Wiek, który połowa pracowników już przekroczyła, a którego połowa jeszcze nie osiągnęła. c Łącznie z leśnictwem, ogrodnictwem i rybactwem.

TABL. 5. KOBIETY CZYNNIE ZAWODOWO POZA ROLNICTWEM^a
Na podstawie spisu ludności z dn. 9.XII 1931 r.

Działy zawodu Stanowisko w gospodarstwie domowym	Stanowisko społeczne							
	Ogółem	Samodzielne		Pracownice umysłowe		Robotnice i chałupnice		
		w tym mę- żatki	w tym poma- gające człon- kinie rodzin	Pracownice umysłowe		Robotnice i chałupnice		
			razem	w tym mę- żatki	razem	w tym mę- żatki	razem	w tym mę- żatki
	w tysiącach							
Ogółem . . .	411,4	158,7	132,7	.	197,2	39,4	864,7	128,8
Górnictwo i przemysł . . .	160,0	51,4	42,3	.	18,6	2,9	340,4	88,5
Handel i ubezpieczenia . . .	204,8	91,5	84,6	56,8	26,1	4,0	65,7	11,7
Komunikacja i transp. . .	1,7	0,8	0,7	.	12,4	2,7	3,7	1,0
Służba publiczna . . .	0,3	0,2	0,2	.	40,4	5,1	8,1	1,7
Szkolnictwo i oświata . . .	8,8	1,5	0,4	.	68,1	19,3	10,6	1,6
Służba domowa . . .	x	x	x	x	x	x	399,1	18,0
Pozostałe zawody . . .	35,8	13,3	4,5	.	31,6	5,4	37,1	6,3
Ogółem bez służby domowej . . .	411,4	158,7	132,7	.	197,2	39,4	465,6	110,8
Głowy gospodarstw . . .	159,3	27,3	.	.	71,4	8,8	159,1	24,7
Członkinie gospodarstw . . .	252,1	131,4	.	.	125,8	30,6	306,5	86,1

a łącznie z bezrobotnymi.

TABL. 6. PRACOWNICY NAJEMNI ZATRUDNIENI POZA ROLNICTWEM
OBJĘCI RÓŻNYMI BADANIAM I STATYSTYCZNYMI

Wyszczególnienie	Województwa					
	Polska	cen-	wscho-	pozn.	śląskie	połud-
		tralne	dnie	i pom.		niowe
w tysiącach						
Robotnicy						
Grudzień 1931 r.:						
zatrudnieni wg spisu ludności . . .	2 202,0	1 033,5	173,7	280,0	230,0	484,8
zabezp. na wypadek braku pracy	730,3	373,4	23,2	79,0	150,0	104,7
Przeciętna 1937 r.:						
zabezp. na wypadek choroby . . .	1 851,6	875,0	126,7	229,3	218,1	402,5
zabezp. na wypadek braku pracy	1 060,2	534,2	65,6	118,6	160,9	180,9
zatrudnieni według statystyki:						
produkcji przemysłowej ^a . . .	837,5	455,4	35,7	77,8	138,1	130,5
zatrudnienia w przemyśle ^b . . .	750,4	406,0	28,5	72,0	131,9	112,0
Pracownicy umysłowi						
Grudzień 1931 r.:						
zatrudnieni wg spisu ludności . . .	569,2	250,6	58,6	84,0	44,8	131,2
ubezpieczeni w ubezpieczeniu						
pracowników umysłowych . . .	248,8	112,6	18,6	45,3	32,6	39,7
Przeciętna 1937 r.:						
zabezp. na wypadek braku pracy	315,6	141,9	27,6	52,3	35,2	58,6
zatrudnieni według statystyki						
produkcji przemysłowej ^c . . .	64,7	36,3	2,5	8,6	8,2	9,1

^a Zakłady przemysłowe I—VII kategorii łącznie z górnictwem i hutnictwem, elektrowniami i wodociągami. ^b Zakłady przemysłowe zatrudniające normalnie i więcej robotników, łącznie z górnictwem i hutnictwem, elektrowniami i wodociągami oraz warsztatami kolejowymi. ^c Zakłady przemysłowe I—VII kategorii, łącznie z hutnictwem.

TABL. 7. ROBOTNICZY ZATRUDNIENI W WIELKIM I ŚREDNIM PRZEMYŚLE

Lata Województwa	Ogółem		Górnictwo			Hutnictwo			Prze- mysł prze- twór- czy	Elek- trow- nie i wo- do- ciągi
	w ty- sła- cach	wska- źnik 1928r. =100	ra- zem	w tym		ra- zem	w tym			
				wę- glo- we	nafto- we		żela- zne	cyn- kowe i olo- wiane		
w tysiącach										
1928	850,7	100,0	143,6	112,7	11,6	59,9	46,9	13,0	640,5	6,7
Centralne . . .	431,1	100,0	32,6	25,0	—	21,8	21,2	0,6	374,3	2,4
Wschodnie . . .	18,4	100,0	—	—	—	—	—	—	18,2	0,2
Pozn. i pom. . .	93,6	100,0	0,7	—	—	—	—	—	91,9	1,0
Śląskie . . .	185,3	100,0	85,0	79,2	—	36,7	25,5	11,2	61,7	1,9
Południowe . . .	122,3	100,0	25,3	8,5	11,6	1,4	0,2	1,2	94,4	1,2
1929	858,4	100,9	154,4	125,1	11,1	60,6	48,2	12,4	635,7	7,7
1930	741,5	87,2	144,6	118,2	10,6	52,1	41,1	11,0	537,0	7,8
1931	633,9	74,5	129,0	108,9	9,5	44,3	35,8	8,5	453,6	7,0
1932	545,2	64,1	108,9	93,1	8,8	32,6	27,5	5,1	396,8	6,9
1933	543,5	63,9	91,7	76,0	8,5	31,8	27,2	4,6	412,9	7,1
1934	589,0	69,2	90,1	73,5	8,8	33,8	29,0	4,8	457,8	7,3
1935	620,3	72,9	86,9	69,3	9,0	35,6	31,3	4,3	490,2	7,6
1936	663,4	78,0	87,8	68,3	9,3	37,8	33,5	4,3	530,1	7,7
1937	750,8	88,3	99,6	75,0	10,1	44,3	39,3	5,0	598,4	8,5
1938	808,4	95,0	104,8	79,4	10,5	49,0	43,9	5,1	645,5	9,1
Centralne . . .	432,7	100,4	26,0	18,7	—	18,7	18,7	—	384,0	4,0
Wschodnie . . .	30,8	167,6	—	—	—	—	—	—	30,5	0,3
Pozn. i pom. . .	78,4	83,8	0,6	—	—	—	—	—	76,6	1,2
Śląskie . . .	142,0	76,6	56,1	53,7	—	30,1	25,2	4,9	54,5	1,3
Południowe . . .	124,5	101,8	22,1	7,0	10,5	0,2	—	0,2	99,9	2,3

TABL. 8. ROBOTNICZY ZATRUDNIENI W POSZCZEGÓLNYCH GAŁĘZIACH PRZEMYSŁU WIELKIEGO I ŚREDNIEGO PRZEMYSŁU PRZETWÓRCZEGO

Lata Wojewódz- twa	Min- e- ral- ny	Me- ta- lo- wy	Elek- tro- tech- nicz- ny	Chem- icz- ny	Włó- klen- niczy	Pa- pier- niczy	Skó- rza- ny	Drze- w- ny	Spo- żyw- czy	O- dzie- zowy	Bu- do- wla- ny
	w tysiącach										
1928	64,9	148,7	6,1	38,8	174,8	13,7	5,7	56,6	63,0	16,1	40,7
Centralne	33,1	84,3		18,4	155,6	7,3	3,3	17,6	27,5	6,7	14,8
Wschodnie	2,5	4,1		0,5	0,2	1,1	0,1	6,1	2,9	—	0,5
Pozn. i pom.	10,8	28,9		3,7	0,4	1,4	0,5	11,3	18,5	6,5	7,3
Śląskie	6,3	14,1		7,6	10,7	1,8	0,6	4,7	2,4	0,5	12,3
Południowe	12,2	23,4		8,6	7,9	2,1	1,2	16,9	11,7	2,4	5,8
1929	66,9	149,1	7,1	40,7	163,3	13,9	5,1	54,4	66,0	17,1	40,2
1930	51,7	126,5	5,7	39,0	132,4	13,7	4,9	47,1	61,2	15,2	27,8
1931	39,8	106,9	4,5	34,7	121,8	12,0	4,3	35,0	54,0	12,2	17,8
1932	31,6	95,4	4,0	31,6	110,8	11,7	4,5	27,6	49,0	10,3	11,2
1933	35,4	96,1	4,8	31,9	117,6	11,5	5,0	31,6	47,7	11,6	10,4
1934	44,3	101,2	7,1	34,3	128,9	12,6	5,6	36,9	49,5	14,1	13,5
1935	49,6	108,7	9,5	36,7	135,3	13,1	6,1	40,7	51,6	13,2	15,5
1936	57,2	117,5	11,2	38,8	142,7	14,0	6,3	44,7	55,1	13,6	18,5
1937	65,1	141,7	14,6	44,7	150,1	15,4	6,5	51,7	59,6	14,0	23,6
1938	67,9	161,5	17,7	48,0	154,0	16,5	6,3	53,1	62,9	15,9	29,4
Centralne	30,7	96,0	11,7	25,4	136,6	8,4	2,9	17,7	25,5	7,6	14,9
Wschodnie	9,5	2,8	0,7	0,8	0,4	1,3	0,4	9,6	3,7	0,7	0,5
Pozn. i pom.	8,6	23,8	2,0	4,0	1,1	1,6	0,5	7,1	17,7	3,2	4,4
Śląskie	5,7	15,1	1,8	8,5	8,5	2,4	0,7	2,2	3,1	0,5	5,2
Południowe	13,4	23,8	1,5	9,3	7,4	2,8	1,8	16,5	12,9	3,9	4,4

TABL. 9. WSKAŹNIKI STANU ZATRUDNIENIA W NIEKTÓRYCH KRAJACH

Przeciętne roczne. Rok 1929 = 100

Kraje	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938
Wskaźnik zatrudnienia światowego										
Ogółem ^a	100	92	83	75	78	84	88	93	100	
Pracownicy najemni ubezpieczeni w ubezpieczalniach społecznych										
Anglia	100	96	92	92	95	99	102	107	113	118
Belgia	100	97	87	78	81	78	80	85	89	88
Holandia	100	98	91	79	78	77	73	72	78	88
Łotwa	100	105	98	83	88	95	101	107	116	122
Niemcy	100	93	81	71	74	86	91	97	104	111
Polska	100	96	88	78	74	77	78	83	92	100
Węgry	100	94	89	82	82	87	91	98	104	111
Robotnicy w wielkim i średnim przemyśle										
Dania ^b			100	92	102	114	123	129	135	138
Estonia	100	96	88	82	83	97	110	127	145	148
Francja ^c		100	96	86	84	82	76	75	80	88
Japonia	100	90	82	82	90	100	110	116	129	149
Polska	100	86	74	64	63	69	72	77	87	93
Stany Zjedn. Am.	100	87	74	63	69	81	86	92	100	108
Szwecja ^d					89	97	103	109	117	118
Włochy	100	97	89	79	79	83	94	95	105	111

^a Bez Z.S.R.R. ^b 1931 r. = 100. ^c 1930 r. = 100. ^d Lata 1926 — 1930 = 100

TABL. 10. UDZIAŁ MĘŻCZYŹN, KOBIET I MŁODOCIANYCH WŚRÓD ROBOTNIKÓW W WIELKIM I ŚREDNIM PRZEMYSŁE

Przemysły	Na 100 zatrudnionych w końcu stycznia przypada								
	mężczyzn			kobiet			młodocianych		
	1931	1937	1938	1931	1937	1938	1931	1937	1938
Ogółem ^a	73,5	72,5	73,0	22,4	24,9	23,5	4,1	2,6	3,5
Górnictwo ^a	95,9	97,6	97,7	3,9	2,3	2,2	0,2	0,1	0,1
w tym węglowe	96,4	97,6	97,7	3,4	2,3	2,2	0,2	0,1	0,1
Hutnictwo	90,9	92,9	92,7	6,2	4,4	3,9	2,9	2,7	3,4
w tym żelazne	92,6	93,3	92,9	4,3	3,8	3,4	3,1	2,9	3,7
Przemysł przetwórczy	65,2	66,9	67,3	29,5	30,1	28,6	5,3	3,0	4,1
Mineralny	74,0	77,6	77,0	17,1	17,6	17,4	8,9	4,8	5,6
Metalowy	84,0	85,5	83,7	8,2	9,2	8,7	7,8	5,3	7,6
Elektrotechniczny	58,3	58,5	59,6	31,4	36,5	32,1	10,3	5,0	8,3
Chemiczny	69,0	69,8	69,3	28,3	29,1	29,4	2,7	1,1	1,3
Włókienniczy	43,6	45,0	45,2	53,4	53,6	53,4	3,0	1,4	1,4
Papierniczy	57,0	60,0	60,2	37,8	37,2	35,3	5,2	2,8	4,5
Skórzany	79,3	80,9	80,9	17,4	15,1	16,3	3,3	4,0	2,8
Drzewny	82,1	85,2	84,5	11,8	12,4	12,9	6,1	2,4	2,6
Spożywczy	61,7	62,0	60,8	36,0	36,6	37,2	2,3	1,4	2,0
Odzieżowy	29,3	35,8	35,6	63,0	60,9	60,4	7,7	3,3	4,0
Budowlany	92,6	96,6	97,0	2,6	1,5	1,3	4,8	1,9	1,7
Poligraficzny	56,6	61,4	59,0	31,7	32,3	33,5	11,7	6,3	7,5

a Bez kopalń ropy naftowej i soli.

TABL. 11. ROBOTNICZY ZATRUDNIENI W WIELKIM I ŚREDNIM PRZEMYSŁE PRZETWÓRCZYM WEDŁUG WIEKU W STYCZNIU 1934 R.

Wyszczególnienie	Robotnicy objęci badaniem	Odsetek robotników liczących lat						Wiek środkowy ^a
		19 i mniej	20-29	30-39	40-49	50-59	60 i więcej	
Ogółem	311 373	7,0	36,5	28,1	16,3	8,6	3,5	32,0
		według płci						
Mężczyźni	197 393	6,8	32,0	29,8	17,2	9,8	4,4	33,3
Kobiety	113 980	7,4	45,0	24,9	14,6	6,2	1,9	29,4
		według wielkości zakładów						
Zakłady zatrudn.:								
do 49 robotników	43 379	10,0	38,4	26,1	14,2	7,7	3,6	30,5
50—199 robotników	84 682	8,4	38,6	26,7	15,0	7,8	3,5	31,0
200 i więcej robotn.	183 312	5,8	35,4	29,1	17,2	9,0	3,5	32,7
		według przemysłów						
Mineralny	19 969	12,5	41,2	25,5	12,1	6,0	2,7	29,1
Metalowy	38 848	12,8	38,0	26,1	13,5	7,1	2,5	29,8
Elektrotechniczny	6 366	14,0	45,9	23,3	10,4	5,1	1,3	27,7
Chemiczny	28 924	3,8	37,1	33,5	15,7	7,4	2,5	32,3
Włókienniczy	113 732	4,3	33,0	27,2	19,5	11,3	4,7	34,5
Papierniczy	10 920	5,6	38,5	27,8	16,1	8,6	3,4	34,7
Skórzany	4 185	4,3	31,7	30,4	19,2	10,0	4,4	33,9
Drzewny	31 411	9,4	42,0	27,9	12,9	5,7	2,1	29,7
Spożywczy	36 000	4,5	31,9	32,4	18,3	8,6	4,3	33,6
Odzieżowy	9 517	10,2	54,4	23,2	8,2	2,9	1,1	27,0
Budowlany	3 703	4,7	29,3	35,7	18,0	9,9	2,4	33,8
Poligraficzny	7 798	12,7	45,0	21,4	13,0	5,5	2,4	28,1

a Wiek, który połowa robotników już przekroczyła, a którego połowa jeszcze nie osiągnęła.

TABL. 12. PRZECIĘTNA LICZBA DNIÓWEK ODROBIONYCH I OPUSZCZONYCH W CIĄGU ROKU NA JEDNEGO ROBOTNIKA W KOPALNIACH WĘGLA I HUTACH ŻELAZA

Dniówki	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938
Kopalnie węgla											
Dniówki normalne odrobione . . .	262,8	268,0	238,7	246,4	212,8	223,1	231,9	229,3	234,4	259,5	257,5
„świętówki” . . .	9,3	2,8	36,9	30,4	62,8	53,2	46,5	45,8	42,7	15,2	17,9
inne opuszczone	26,9	29,2	24,4	23,2	25,4	21,7	19,6	24,9	24,9	24,3	23,6
Dniówki nadliczb.	20,7	24,9	13,7	9,4	5,0	5,3	5,3	5,4	5,8	8,0	8,7
Huty żelaza											
Dniówki normalne odrobione . . .	275,4	270,5	261,6	239,3	206,9	245,2	263,8	268,5	273,0	278,1	273,1
„świętówki” . . .	1,3	4,8	18,2	43,4	73,4	38,4	22,7	13,9	12,9	5,5	6,9
inne opuszczone	20,5	22,6	22,2	19,9	19,9	17,2	17,0	19,7	19,4	20,2	21,7
Dniówki nadliczb.	33,6	31,2	20,2	13,2	7,7	10,3	11,0	10,9	12,4	16,8	17,2

TABL. 13. ROBOTNICZY W WIELKIM I ŚREDNIM PRZEMYSŁE PRZETWÓRCZYM WEDŁUG DNI PRACY W TYGODNIU

Dni pracy Ważniejsze przemysły	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938
Zatrudnieni w tysiącach											
Ogółem	599	598	505	430	372	376	425	455	489	556	599
Pracujący pełny tydzień	527	508	401	324	239	250	300	330	357	421	464
Częściowo zatrudn. Pracujący dni:	72	90	104	106	133	126	125	125	132	135	135
4—5	65	75	79	80	92	90	90	92	96	100	102
1—3	7	15	25	26	41	36	35	33	36	35	33
Wśród pracujących w przemyśle:											
mineralnym	4	4	6	4	8	8	9	11	12	13	14
metalowym	7	11	18	17	19	17	14	14	14	16	20
chemicznym	1	1	3	5	7	7	6	6	6	5	5
włókienniczym	44	58	56	46	53	48	56	56	60	58	54
drzewnym	5	5	7	7	8	9	10	10	11	12	13
spożywcym	4	2	4	9	17	19	17	17	18	14	13
Częściowo zatrudnieni w odsetkach ogółu zatrudnionych											
Ogółem	12,1	15,0	20,5	24,7	35,7	33,6	29,5	27,5	27,0	24,4	22,6
Pracujący dni:											
4—5	10,9	12,5	15,6	18,7	24,7	23,9	21,2	20,2	19,6	18,1	17,1
1—3	1,2	2,5	4,9	6,0	11,0	9,7	8,3	7,3	7,4	6,3	5,5
Wśród pracujących w przemyśle:											
mineralnym	6,3	6,5	11,3	11,8	25,1	24,8	22,1	22,5	22,5	21,7	21,5
metalowym	5,4	7,9	15,2	16,8	21,0	19,3	15,0	13,8	12,6	12,0	13,0
chemicznym	3,7	4,0	7,8	15,0	25,3	26,1	19,8	17,0	17,6	13,7	12,6
włókienniczym	26,8	38,5	45,7	40,9	51,5	44,0	46,5	44,5	44,9	41,7	37,6
drzewnym	9,4	9,4	16,0	19,5	29,8	31,1	27,0	25,2	24,6	25,1	26,1
spożywcym	6,2	3,4	6,4	18,1	38,3	43,4	38,2	36,5	35,4	27,5	23,4

U w a g a. Robotnicy zatrudnieni przy produkcji, tj. bez dozorców, woźniców, robotników urlopowanych, chorych itp.

TABL. 14. PRZECIĘTNA LICZBA GODZIN PRACY W TYGODNIU^a PRZYPADAJĄCA NA JEDNEGO ROBOTNIKA ZATRUDNIONEGO W WIELKIM I ŚREDNIM PRZEMYSŁE PRZETWÓRCZYM

Ważniejsze przemysły	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938
Ogółem	45,4	44,8	43,9	43,3	41,4	41,5	42,2	42,6	42,7	43,3	43,7
Mineralny	46,8	46,6	45,8	44,9	42,9	43,1	44,0	44,0	43,9	44,2	44,2
Metalowy	45,5	45,1	44,1	43,4	43,0	43,1	44,1	44,3	44,6	45,0	45,0
Chemiczny	48,8	48,5	48,3	47,0	44,1	44,0	44,9	45,1	45,1	46,1	46,2
Włókienniczy	43,5	41,0	39,7	40,7	38,7	39,7	39,7	40,1	39,9	40,6	41,4
Drzewny	45,3	45,2	44,4	43,3	41,5	41,7	42,8	43,2	43,5	43,5	43,6
Spożywczy	47,0	47,0	46,4	44,5	40,8	38,5	39,6	40,1	40,3	42,0	42,8

^a W przeliczeniu na tydzień normalny (bez dni świątecznych).

U w a g a. Ob. uwagę do tabl. 13, str. 264.

TABL. 15. PRZEPRACOWANE ROBOTNIKO-GODZINY W WIELKIM I ŚREDNIM PRZEMYSŁE

Przemysły	1928	1929	1930	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938
	w milionach									
Ogółem ^a	1793,0	1811,4	1497,5	993,6	987,2	1115,3	1185,3	1289,8	1483,0	1598,4
Górnictwo ^a	287,7	322,1	262,3	167,7	145,2	146,8	139,1	143,1	178,3	183,2
Węglowe	256,8	292,7	239,5	163,6	139,7	139,9	130,9	131,4	159,5	161,8
Rud: żelaza	13,9	12,8	8,6	1,5	2,4	3,3	4,9	8,2	14,0	16,2
cynku										
i ołowiu	17,0	16,6	14,2	2,6	3,1	3,6	3,3	3,5	4,8	5,2
Hutnictwo	147,2	147,6	120,9	59,7	66,1	74,9	80,0	86,3	104,1	114,1
Żelazne	115,2	116,6	92,9	47,8	55,5	63,6	69,9	76,0	92,0	101,7
Cynk i ołow.	32,0	31,0	28,0	11,9	10,6	11,3	10,1	10,3	12,1	12,4
Przemysł przetw.	1358,1	1341,7	1114,3	766,2	775,9	893,6	966,2	1060,4	1200,6	1301,1
Mineralny	144,3	148,5	113,7	66,6	73,5	93,0	104,3	120,5	136,5	141,7
Metalowy	319,9	318,0	264,8	179,0	179,1	203,8	220,2	245,4	294,7	335,8
Elektrotechn.	13,1	15,1	11,6	7,8	8,9	14,2	19,3	22,9	30,2	36,4
Chemiczny	83,7	86,2	83,8	63,6	62,1	69,3	74,3	79,9	91,8	98,7
Włókienniczy	347,3	318,7	249,3	204,0	210,9	236,0	251,3	264,5	277,9	291,6
Papierniczy	27,8	27,8	27,4	22,7	22,4	25,2	26,5	29,3	31,7	34,3
Skórzany	12,1	10,8	10,2	9,2	9,8	11,1	12,3	12,8	12,8	12,7
Drzewny	120,7	117,2	99,2	56,3	64,3	76,3	83,8	93,6	107,7	110,0
Spożywczy	135,7	142,9	132,5	93,9	81,7	88,0	93,1	101,7	112,6	119,6
Odzieżowy	35,4	37,4	31,9	20,4	22,8	27,6	26,5	27,1	28,5	30,6
Budowlany	92,6	92,4	64,1	23,5	21,1	28,3	32,4	39,8	51,5	63,4
Poligraficzny	25,5	26,7	25,8	19,2	19,3	20,8	22,2	22,9	24,7	26,3

^a Bez kopalń ropy naftowej i soli.

U w a g a. Ob. uwagę do tabl. 13, str. 264.

TABL. 16. ROBOTNICZY PRZYJĘCI I ZWOLNIENI W HUTNICTWIE ORAZ W WIELKIM I ŚREDNIM PRZEMYSŁE PRZETWÓRCZYM

Przemysły	Przyjęci Zwolnieni				Przemysły	Przyjęci Zwolnieni			
	na 100 zatrudnionych w ciągu roku					na 100 zatrudnionych w ciągu roku			
	1937	1938	1937	1938		1937	1938	1937	1938
Hutnictwo	38	25	23	22	Przem. przetw. (dok.)				
Żelazne	32	22	16	18	Papierniczy	40	30	31	27
Cynk i ołow.	91	58	80	58	Skórzany	53	58	57	55
Przem. przetw.	77	72	71	66	Drzewny	98	93	96	88
Mineralny	113	111	113	110	Spożywczy	151	147	151	143
Metalowy	49	37	33	29	Odzieżowy	90	89	99	49
Elektrotechn.	70	60	53	43	Budowlany	238	228	250	237
Chemiczny	45	36	35	30	Poligraficzny	54	53	49	46
Włókienniczy	42	41	35	35					

TABL. 17. URLOPY^a ROBOTNIKÓW ZATRUDNIONYCH W WIELKIM I ŚREDNIM PRZEMYSŁE

Ważniejsze przemysły	1933	1934	1936	1937	1938	
	dni urlopowe na jednego zatrudnionego					
Ogółem ^b	6,3	5,9	6,8	6,6	6,6	
Górnictwo	9,8	9,3	12,6	10,8	10,8	
w tym węglowe	10,0	9,4	13,1	11,5	11,5	
Hutnictwo	9,1	8,6	11,5	10,7	11,1	
w tym żelazne	9,5	9,1	11,2	10,6	11,1	
Przemysł przetwórczy	5,2	5,0	5,5	5,7	6,0	
w tym: mineralny	1,5	1,5	2,0	2,2	2,2	
metalowy	} 5,3	5,0	5,5	6,2	6,2	
elektrotechniczny		5,0	6,7	5,7	6,4	
chemiczny		7,9	8,7	9,0	9,2	9,2
włókienniczy		5,7	5,7	6,9	7,3	7,3
drzewny	2,3	1,9	2,4	2,5	3,0	
spożywczy	6,2	6,0	5,6	5,1	5,1	

^a Wykorzystane płatne urlopy wypoczynkowe. ^b Bez kopalni ropy naftowej i soli.

TABL. 18. KOSZTY URLOPÓW ROBOTNIKÓW ZATRUDNIONYCH W WIELKIM I ŚREDNIM PRZEMYSŁE

Przemysły	Koszt urlopów w milionach zł				Koszt urlopów w % sum wypłat robotniczych			
	1930	1934	1935	1936	1930	1934	1935	1936
Ogółem ^a	30,3	16,3	19,3	21,4	2,1	2,1	2,4	2,5
Górnictwo ^a	10,3	4,8	6,0	6,0	3,1	3,1	4,2	4,1
w tym węglowe	9,8	4,7	5,9	5,8	3,2	3,2	4,2	4,2
Hutnictwo	4,4	2,3	3,6	3,8	2,7	2,6	3,7	3,8
w tym żelazne	3,7	2,1	3,1	3,3	2,9	2,7	3,7	3,8
Przemysł przetwórczy	15,6	9,2	9,7	11,6	1,7	1,8	1,8	1,9
w tym: mineralny	0,4	0,2	0,3	0,3	0,5	0,5	0,6	0,7
metalowy i elektrotechniczny	2,9	1,5	1,8	2,3	1,7	1,7	1,8	1,9
chemiczny	2,6	1,6	1,7	1,8	2,5	2,9	3,0	3,0
włókienniczy	4,0	3,2	3,3	4,2	1,8	1,9	1,9	2,3
spożywczy	2,7	1,3	1,1	1,2	2,0	2,0	1,8	1,9

^a Bez kopalni ropy naftowej i soli.

TABL. 19. WSKAŹNIKI WYDAJNOŚCI PRACY W WIELKIM I ŚREDNIM PRZEMYSŁE

Rok 1928 = 100

Ważniejsze przemysły	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937
Ogółem ^a	102	104	107	108	115	120	124	128	129
Górnictwo	100	100	109	112	124	130	134	136	135
w tym węglowe	100	99	108	112	124	132	138	143	144
Hutnictwo	96	112	117	103	117	117	120	136	142
w tym żelazne	93	109	115	95	111	110	114	130	139
Przemysł przetwórczy ^a	103	104	105	108	113	119	123	125	127
w tym: mineralny	101	110	117	122	125	131	131	131	133
chem. i odzież.	102	104	110	117	118	124	123	123	132
włókienniczy	104	109	106	114	119	131	141	146	144
papierniczy	110	116	118	114	122	126	129	142	137
skórzany	98	104	110	119	104	116	126	122	123
drzewny	103	117	111	112	123	124	121	121	119
spożywczy	109	113	112	109	122	116	119	117	114

^a Bez przemysłu budowlanego i poligraficznego.

Źródło: L. Landau, *Zmiany wydajności pracy w przemyśle w latach 1928 — 1937*, Statystyka Pracy, 1939.

TABL. 20. WYDAJNOŚĆ PRACY
W KOPALNIACH WĘGLA
KAMIENNEGO

Lata	Wydobycie węgla na jedną robotniko- dniówkę w t		
	Cała załoga	Załoga na dole	Gór- nicy
1913	1,14	1,71	5,58
1924	0,69	1,09	4,70
1925	0,94	1,47	6,04
1928	1,27	1,91	6,99
1931	1,37	2,06	7,51
1932	1,41	2,18	8,05
1933	1,59	2,46	8,97
1934	1,70	2,61	9,34
1935	1,77	2,74	9,70
1936	1,84	2,80	9,98
1937	1,82	2,72	9,75
1938	1,82	2,68	9,67

TABL. 21. WYDAJNOŚĆ PRACY W
KOPALNIACH WĘGLA KAMIENNEGO
W NIEKTÓRYCH KRAJACH W 1937 R.

Kraje Zagłębia	Wydobycie węgla na jedną robotni- ko-dniówkę w t	
	Cała załoga	Załoga na dole
Anglia	1,2	—
Belgia	0,8	1,1
Francja	0,8	1,2
Holandia	1,6	2,5
Niemcy	1,5	1,9
Zagłębie Ruhry	1,6	2,1
Górny Śląsk	1,9	2,5
Dolny Śląsk	1,0	1,3
Polska	1,8	2,7
Górny Śląsk	2,0	2,9
Dąbrowskie	1,4	2,3
Krakowskie	1,4	2,3

TABL. 22. DZIAŁALNOŚĆ PUBLICZNYCH BIUR POŚREDNICTWA PRACY^a

Wyszczególnienie	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938
	w tysiącach										
Zarejestrowani poszukujący pracy. Stan w końcu okresu											
Marzec	167,0	170,4	289,5	372,5	360,0	279,8	388,3	506,2	475,5	521,8	490,0
Czerwiec	116,7	105,1	205,0	274,9	264,1	224,6	306,4	364,9	314,0	293,0	259,0
Wrzesień	79,9	81,8	170,5	246,4	150,4	202,1	289,2	254,7	266,0	251,4	212,3
Grudzień	126,4	185,3	299,8	312,5	220,2	342,6	413,7	402,8	466,0	470,0	456,3
według płci											
Mężczyźni	97,0	140,6	237,0	249,9	183,6	282,2	344,1	342,4	395,6	400,6	392,4
Kobiety	29,4	44,7	62,8	62,6	36,6	60,4	69,6	60,4	70,4	69,4	63,9
według województw											
Centralne	64,3	109,3	159,1	148,8	97,2	133,8	185,6	183,4	209,4	212,9	193,8
Wschodnie	5,7	7,1	9,2	12,1	4,7	15,2	17,1	16,0	20,5	20,4	21,3
Poznańskie i pom.	15,2	25,9	37,1	41,5	25,6	57,6	59,1	59,0	83,8	94,8	100,8
Śląskie	23,0	17,0	52,1	72,9	75,5	89,6	106,4	101,9	94,8	83,0	77,4
Południowe	18,2	26,0	42,3	37,2	17,2	46,4	45,5	42,5	57,5	58,9	63,0
według typu i zawodu pracowników											
Górnicy	7,4	2,3	7,9	13,8	21,1	30,1	28,4	27,6	26,0	17,9	15,8
Łutnicy	1,3	1,0	4,1	5,7	7,2	8,4	7,6	6,3	5,2	4,0	3,1
Metalowcy	6,7	11,2	22,4	29,5	27,3	35,2	30,6	26,7	26,7	21,5	20,2
Włókniarze	10,3	25,9	38,4	39,1	21,1	22,9	22,9	24,1	25,0	24,4	19,5
Podwulani	12,3	22,3	31,8	35,2	23,1	34,0	26,9	25,5	32,8	36,2	40,4
Niewykwalifik.	65,4	93,5	150,3	109,9	35,5	113,6	214,7	222,7	273,4	285,3	283,8
inni robotnicy	11,5	14,8	22,2	35,9	40,8	44,2	37,9	31,8	35,7	43,7	40,3
Podociani	1,6	0,9	1,4	2,3	1,4	1,9	1,2	1,0	4,0	5,7	6,2
Pracown. umysł.	9,9	13,4	21,3	41,1	42,7	52,3	43,5	37,1	37,2	31,3	27,0
Zapośredniczeni w ciągu roku											
Ogółem	229,8	241,3	232,4	258,9	264,0	424,6	447,3	487,5	576,1	594,5	526,4
Górnicy	13,8	13,3	5,6	5,5	11,3	33,7	31,0	40,9	43,3	31,0	20,1
Łutnicy	4,6	3,3	1,9	1,7	10,4	11,1	8,4	7,6	7,8	4,6	4,2
Metalowcy	10,3	9,0	7,5	9,7	13,9	19,8	19,5	21,1	27,8	27,3	22,2
Włókniarze	3,4	2,1	3,0	4,2	5,0	6,6	27,4	34,1	31,3	9,3	5,1
Podwulani	10,2	11,8	16,3	16,7	14,1	23,4	23,9	24,9	33,8	37,6	37,6
Niewykwalifik.	117,4	132,9	138,0	169,9	165,4	272,4	289,2	303,0	356,4	411,1	367,4
inni robotnicy	54,0	56,1	51,2	42,9	35,0	48,5	36,6	42,1	51,6	50,9	45,9
Podociani	12,0	8,7	5,0	4,3	3,4	2,4	2,7	4,2	6,0	4,2	6,4
Pracown. umysł.	4,1	4,1	3,9	4,0	5,5	6,7	8,6	9,6	18,1	18,5	17,5

a Wojewódzkie Biura Funduszu Pracy i ich ekspozytury.

TABL. 23. ZAPOŚREDNICZENI PRZEZ PUBLICZNE BIURA POŚREDNICTWA PRACY WEDŁUG CHARAKTERU ZATRUDNIENIA

Charakter zatrudnienia	Polska		Województwa				
	1937	1938	cen-	wscho-	pozn.	śląskie	połud-
			tralne	ndnie	i pom.		niowe
Ogółem	594 478	526 374	149 306	27 708	131 067	88 919	79 374
Roboty publiczne	359 510	333 748	107 170	21 721	115 142	28 268	61 447
finansowane przez Fund. Pracy	189 021	133 595	47 577	10 182	40 408	16 469	18 980
inne	170 489	200 153	59 593	11 539	74 734	11 800	42 467
Pozostałe dziedziny zatrudn.	234 968	192 626	42 136	5 987	65 925	60 651	17 927

TABL. 24. DZIAŁALNOŚĆ SPOŁECZNYCH BIUR POŚREDNICTWA PRACY W 1937 R.

Wyszczególnienie	Pol-ska	w tym			Zawody			
		m. st. War-szawa	woj. zach.	woj. pld.	robot-nicy przem.	służba domo-wa	na-uczy-ciele	inni
Liczba biur	196	67	63	30	77 ^a	61 ^a	16 ^a	115 ^a
Bezrobotni zarejestrowani w dn. 31.XII	16 495	6 220	3 739	3 293	3 687	6 419	2 002	4 387
Zgłoszone wolne miejsca	65 603	28 137	16 473	11 749	4 244	47 201	3 480	10 678
Zapśredniczeni	47 705	19 784	14 391	7 048	3 736	32 765	1 898	9 306

^a Liczba biur zajmujących się zapśredniczaniem osób danego zawodu.

TABL. 25. BEZROBOCIE W NIEKTÓRYCH KRAJACH

Kraje	1929	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938	1938							
	Stan w końcu roku									Stan w końcu kwart.							
Wskaźnik bezrobocia światowego. Rok 1929 = 100																	
Ogółem	133	277	299	262	226	192	140	129	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Bezrobotni zarejestrowani w tysiącach																	
Anglia	1 344	2 671	2 776	2 263	2 086	1 858	1 622	1 665	1 827	1 764	1 829	1 807	1 827				
Finlandia	9	16	20	17	11	7	4	4	4	4	2	3	4				
Francja	10	176	307	335	455	481	447	390	444	434	391	368	444				
Irlandia	.	31	103	79	128	133	105	98	88	103	72	70	88				
Jugosławia	6	15	14	18	16	19	22	30	24	36	15	11	24				
Niemcy	2 851	5 668	5 773	4 059	2 605	2 508	1 479	995	456	508	292	156	456				
Norwegia	22	35	40	42	40	41	36	34	35	34	23	26	35				
Polska	185	313	220	343	414	403	466	470	456	490	259	212	456				
St. Zj. Am.	.	.	.	.	6 527	9 026	6 311	4 875	7 216	6 778	7 831	7 969	7 216				
Szwecja ^a	54	110	129	110	115	114	100	110	122	88	60	54	122				
Węgry	17	65	75	56	53	52	51	46	49	51	45	47	49				
Bezrobotni otrzymujący zasiłki w tysiącach																	
Belgia	16	129	171	194	213	162	132	136	167	131	115	124	167				
Dania ^a	63	97	138	132	114	125	127	153	147	99	75	77	147				
Francja	1	147	277	313	419	440	413	358	405	401	363	338	405				
Holandia	49	147	209	237	215	192	163	156	155	143	123	118	155				
Niemcy	1 985	3 148	2 073	1 729	1 300	1 409	896	578	198	300	153	73	198				
Polska	80	150	82	65	77	71	93	110	111	159	46	34	111				
Odsetek bezrobotnych																	
Anglia ^b	11,0	20,7	21,6	17,5	16,0	14,1	12,2	12,2	12,9	12,9	13,4	13,2	12,9				
Dania ^a	22,4	32,2	42,8	37,5	30,3	31,7	30,3	34,6	31,6	22,1	16,7	16,8	31,6				
Holandia ^a	12,3	27,8	34,5	40,0	37,4	40,7	35,0	32,4	30,8	29,2	24,9	23,8	30,8				
Szwajcaria	4,2	10,1	13,6	16,0	13,3	16,9	14,4	13,6	13,1	9,3	6,1	6,0	13,1				
Szwecja ^a	16,9	27,1	31,5	27,7	25,0	22,5	18,5	18,5	19,1	13,9	9,5	8,5	19,1				

^a Wśród zorganizowanych w związkach zawodowych. ^b Zarejestrowani w stosunku do ubezpieczonych na wypadek bezrobocia.

TABL. 26. PŁACE UMOWNE STAŁYCH ROBOTNIKÓW ROLNYCH (ORDYNARIUSZÓW)

Województwa	1927/28	1928/29	1929/30	1930/31	1931/32	1932/33	1933/34	1937/38
Całkowita wartość rocznego wynagrodzenia wyrażona w złotych								
Centralne	1 968	1 884	1 258	998	1 174	912	866	1 057
Wschodnie	1 640	1 785	1 203	834	1 007	851	796	866
Zachodnie	2 268	2 219	1 598	1 244	1 370	1 025	1 072	1 146
Południowe	1 663	1 617	1 071	875	933	767	730	830
Całkowita wartość rocznego wynagrodzenia wyrażona w kwintalach żyta								
Centralne	46	48	54	62	51	51	60	47
Wschodnie	42	43	49	58	48	47	54	43
Zachodnie	53	57	65	71	59	58	71	51
Południowe	39	40	42	51	42	41	48	38
Wskaźniki. Rok 1928/29 = 100								
A. Według wartości rocznego wynagrodzenia wyrażonej w złotych								
Polska	103	100	69	54	61	47	47	53
B. Według wartości rocznego wynagrodzenia wyrażonej w kwintalach żyta								
Polska	94	100	112	127	104	104	124	94
U w a g a. Łata służbowe od I.IV do 31.III następnego roku.								

TABL. 27. PŁACE DNIÓWKOWYCH ROBOTNIKÓW ROLNYCH

Wyszczególnienie	Województwa									
	Polska		centralne		wschodnie		zachodnie		południowe	
	1928	1933	1928	1933	1928	1933	1928	1933	1928	1933
płaca dzienna w złotych										
Robotnicy na wyżywieniu własnym										
Sezon wiosenny										
Mężczyzna	3,9	1,7	4,1	1,8	3,8	1,5	4,8	2,2	3,0	1,3
Kobieta	2,6	1,3	2,8	1,4	2,3	1,1	3,2	1,7	2,3	1,1
Młodociany	2,4	1,1	2,6	1,1	2,2	0,9	2,9	1,4	2,0	0,9
Mężczyzna z parą koni	16,9	8,3	17,7	8,1	12,6	5,2	22,0	12,0	16,4	7,9
Sezon letni										
Mężczyzna	5,6	2,5	5,9	2,7	5,4	2,1	6,6	3,0	4,6	2,0
Kobieta	3,5	1,9	3,8	1,9	3,3	1,6	4,1	2,1	2,9	1,4
Młodociany	2,9	1,5	3,1	1,6	2,7	1,3	3,2	1,8	2,4	1,2
Mężczyzna z parą koni	17,3	8,5	18,0	8,6	13,6	5,5	22,9	12,3	15,8	7,3
Sezon jesienny										
Mężczyzna	3,9	1,6	3,8	1,6	3,5	1,3	4,9	2,1	3,3	1,4
Kobieta	2,9	1,3	3,1	1,4	2,5	1,0	3,8	1,7	2,7	1,1
Młodociany	2,4	1,0	2,5	1,1	2,0	0,9	3,1	1,4	2,2	0,9
Mężczyzna z parą koni	16,3	7,3	17,0	7,8	12,4	5,0	21,5	11,2	15,5	7,3
Robotnicy na wyżywieniu pracodawcy										
Sezon wiosenny										
Mężczyzna	2,7	1,3	2,8	1,4	2,6	1,2	3,3	1,7	2,8	1,1
Kobieta	1,8	1,0	2,0	1,0	1,6	0,9	2,2	1,3	1,6	0,9
Młodociany	1,6	0,8	1,7	0,9	1,5	0,7	2,0	1,0	1,4	0,7
Mężczyzna z parą koni	12,6	6,7	13,0	6,5	9,2	4,0	17,0	10,2	12,1	6,3
Sezon letni										
Mężczyzna	4,1	1,9	4,3	2,2	4,0	1,7	4,9	2,3	3,3	1,5
Kobieta	2,5	1,4	2,7	1,5	2,4	1,3	2,9	1,6	2,0	1,1
Młodociany	2,0	1,2	2,1	1,3	1,9	1,0	2,3	1,4	1,7	0,9
Mężczyzna z parą koni	13,3	6,9	13,8	7,0	10,7	4,5	17,9	10,1	11,9	5,7
Sezon jesienny										
Mężczyzna	2,8	1,3	2,8	1,3	2,6	1,1	3,5	1,7	2,4	1,1
Kobieta	2,1	1,1	2,1	1,1	1,8	0,8	2,7	1,4	1,9	1,0
Młodociany	1,7	0,9	1,8	0,9	1,5	0,7	2,1	1,1	1,6	0,8
Mężczyzna z parą koni	12,6	5,7	13,2	6,4	9,1	3,9	17,1	9,4	11,8	5,9

TABL. 28. PRZECIĘTNE ZAROBKI TYGODNIOWE ROBOTNIKÓW
OBJĘTYCH UBEZPIECZENIEM EMERYTALNYM W Z. U. S. a
WEDŁUG GAŁĘZI PRACY I GRUP WIEKU W 1935 R.

Gałęzie pracy Wiek b Województwa	Robotnicy w tys.		Przeciętna liczba tygodni zatrudnienia w roku		Przeciętny zarobek tygo- dniowy w cią- gu roku w zł	
	mężcz.	kobiet	mężcz.	kobiet	mężcz.	kobiet
Wszyscy robotnicy zatrudnieni w ciągu roku						
Ogółem	1 624	809	26,0	30,2	23,9	12,4
według gałęzi pracy						
Górnictwo i kamieniołomy	85	2	33,0	32,1	28,8	13,7
Hutnictwo i przemysł metalowy	131	20	36,9	37,9	32,3	19,0
Przemysł: mineralny	67	16	27,5	27,5	20,1	11,4
włókienniczy	90	102	39,5	38,7	28,8	20,2
drzewny	136	13	21,4	28,2	14,8	11,3
spożywczy	155	50	26,6	25,2	21,0	18,7
budowl. i rob. publ.	378	14	13,3	10,6	19,5	11,6
Inne gałęzie przemysłu	145	72	32,8	32,2	28,7	15,2
Transport	149	11	23,2	15,1	24,1	13,5
Handel i usługi	122	82	33,0	29,7	20,2	13,5
Biura i szkoły	54	16	34,0	35,2	24,1	13,7
Służba i dozorczy domowi	42	398	37,0	29,2	14,6	7,6
Inne i nie wym. zakłady pracy	70	13	21,4	28,9	23,6	16,6
według grup wieku						
10—14 lat	2	4	12,9	15,0	7,7	6,8
15—19 lat	101	109	21,4	21,7	10,1	7,7
20—24 lat	266	225	21,2	28,5	16,3	10,1
25—29 lat	339	166	25,7	31,8	22,1	12,6
30—34 lat	268	97	29,3	33,1	26,0	14,2
35—39 lat	181	66	31,0	34,1	27,3	14,9
40—44 lat	120	44	31,9	36,0	29,1	15,8
45—49 lat	92	34	31,7	37,0	29,3	15,8
50—54 lat	66	22	31,4	37,7	29,2	15,0
55—59 lat	47	15	31,7	38,4	28,4	14,2
60—64 lat	30	8	33,3	39,0	26,4	13,8
65 i więcej lat	8	3	33,3	39,1	25,0	11,4
według województw						
Centralne	751	424	29,4	32,0	26,6	14,4
Wschodnie	168	63	19,2	22,6	15,7	8,6
Poznańskie i pomorskie	229	106	24,6	30,5	23,8	10,2
Południowe ^c	476	216	23,7	28,9	20,9	10,1
Robotnicy zatrudnieni w grudniu^d						
Ogółem	867	509	37,9	38,5	25,8	13,0
według gałęzi pracy						
Przemysł: mineralny	35	8	36,0	37,1	21,6	12,0
drzewny	65	7	31,7	37,6	15,9	12,0
spożywczy	91	32	36,3	33,7	22,3	20,0
budowl. i rob. publ.	95	2	24,9	27,3	22,2	14,1
Inne gałęzie przemysłu	336	152	41,9	41,2	31,0	18,8
Służba i dozorczy domowi	31	238	44,2	37,4	15,0	7,8
Inne i nie wym. zakłady pracy	214	70	39,6	39,5	24,3	14,3
według grup wieku						
10—19 lat	53	61	30,3	27,8	10,2	7,9
20—29 lat	299	242	35,0	38,1	21,5	11,8
30 i więcej lat	495	201	41,4	42,6	29,4	15,4
według województw						
Centralne	452	283	39,4	39,4	28,4	15,1
Wschodnie	64	31	34,4	33,0	17,1	8,9
Poznańskie i pomorskie	122	66	35,5	39,3	25,4	10,5
Południowe ^c	229	129	37,4	37,7	23,0	10,5

a—d Ob. uwagi a—d na str. 271. c Ob. uw. d na str. 271. d Ob. uw. e na str. 271.

TABL. 29. ROBOTNICZY OBJĘCI UBEZPIECZENIEM EMERYTALNYM W Z.U.S.^a WEDŁUG WYSOKOŚCI ZAROBKU TYGODNIOWEGO W 1935 R.

Płeć Wiek ^b Województwa	Liczba robot- ników w tys.	Odsetek robotników, których przeciętny zarobek tygodniowy w ciągu roku wyniósł złotych						
		do 6	6-12	12-18	18-30	30-42	42-60	60 i wię- cej
Wszyscy robotnicy zatrudnieni w ciągu roku								
Mężczyźni	1 624	9,7	25,4	22,9	24,4	10,2	5,3	2,1
10—19 lat	103	34,6	42,0	16,0	6,5	0,8	0,1	0,0
20—29 lat	605	9,2	30,4	25,9	24,0	7,2	2,6	0,7
30 i więcej lat	812	5,5	18,3	21,7	28,2	14,3	8,5	3,5
Centralne	751	5,9	18,3	22,3	29,4	13,7	7,3	3,1
Wschodnie	168	14,3	45,0	22,5	13,6	3,2	1,1	0,3
Pozn. i pom.	229	5,9	17,8	27,9	31,3	10,9	4,9	1,3
Południowe ^c	476	16,0	33,5	21,6	16,8	6,7	4,0	1,4
Kobiety	809	40,1	29,4	15,1	12,9	1,9	0,6	0,0
10—19 lat	113	65,0	27,7	5,5	1,7	0,1	0,0	0,0
20—29 lat	391	41,5	31,4	15,4	10,2	1,2	0,3	0,0
30 i więcej lat	289	28,4	27,1	18,5	21,1	3,5	1,3	0,1
Centralne	424	30,4	28,8	17,4	19,7	2,8	0,8	0,1
Wschodnie	63	53,8	36,5	7,1	1,9	0,6	0,1	—
Pozn. i pom.	106	44,2	32,7	15,9	5,8	1,1	0,3	0,0
Południowe ^c	216	53,1	26,9	12,3	6,3	0,8	0,5	0,1
Robotnicy zatrudnieni w grudniu^d								
Mężczyźni	867	7,0	17,0	19,8	29,3	14,9	8,5	3,5
10—19 lat	53	38,6	37,0	16,1	7,1	1,0	0,2	0,0
20—29 lat	299	6,6	22,2	24,3	30,3	10,8	4,5	1,3
30 i więcej lat	495	3,6	11,3	17,2	31,5	19,2	11,9	5,3
Centralne	452	4,7	11,9	17,9	32,5	18,1	10,1	4,8
Wschodnie	64	9,7	34,8	26,6	20,9	5,3	2,1	0,6
Pozn. i pom.	122	5,7	13,9	21,4	33,3	15,9	7,7	2,1
Południowe ^c	229	11,2	23,8	20,8	23,3	10,9	7,3	2,7
Kobiety	509	35,3	27,2	17,1	17,0	2,5	0,8	0,1
10—19 lat	61	62,3	28,5	6,7	2,4	0,1	0,0	—
20—29 lat	242	36,9	29,7	17,9	13,6	1,6	0,3	0,0
30 i więcej lat	201	25,3	23,6	19,4	25,6	4,3	1,7	0,1
Centralne	283	25,7	25,4	19,4	24,9	3,5	1,0	0,1
Wschodnie	31	49,5	37,4	9,1	2,7	1,1	0,2	—
Pozn. i pom.	66	42,9	30,7	17,2	7,2	1,6	0,4	—
Południowe ^c	129	49,1	26,7	14,1	8,2	1,0	0,8	0,1

^a Ubezpieczeniu w Z. U. S. nie podlegają etatowi pracownicy państwowi i samorządowi oraz robotnicy rolni, ponadto robotnicy wszelkich kategorii na Górnym Śląsku. ^b Bez pracowników o wieku nie podanym. ^c Łącznie ze Śląskiem Cieszyńskim. ^d Głównie robotnicy stale zatrudnieni.

TABL. 30. ZASIĘG UMÓW ZBIOROWYCH^a W WIELKIM I ŚREDNIM PRZEMYSŁE PRZETWÓRCZYM

Lata Przemysły	Zakłady objęte badaniem			Robotnicy w tysiącach		Odsetek robotników objętych umowami ^b			
	Ogółem	w tym stosujące umowy		objęci badaniem	w zakładach stosujących umowy	Ogółem	w zakładach zatrudniających		
		w liczbach bezwzgl.	w % ogółu zakładów				do 49	50—199	200 i więcej
Ogółem VIII 1933	3 916	1 112	28	357,2	178,6	50			
VIII 1936	4 287	1 607	37	467,7	261,1	56	32	48	65
Mineralny	695	265	36	62,2	29,4	47	37	41	58
Metalowy	610	134	22	69,5	29,2	42	17	26	54
Elektrotechniczny	62	12	19	10,1	1,6	16	21	20	15
Chemiczny	239	76	32	35,4	20,3	57	27	37	67
Włókienniczy	734	554	75	142,0	127,3	90	69	80	94
Papierniczy	101	28	28	12,7	4,4	34	11	37	36
Skórzany	100	40	40	5,9	3,2	53	28	57	100
Drzewny	619	116	19	44,8	6,9	15	18	25	9
Spożywczy	575	160	28	45,7	21,0	46	20	48	55
Odzieżowy	111	23	21	11,1	3,7	33	15	27	40
Budowlany	253	124	49	19,2	9,7	51	39	68	39
Poligraficzny	188	75	40	9,1	4,4	49	41	46	76

a Bez umów ustnych. b W stosunku do ogółu objętych badaniem.

TABL. 31. ZAROBKI TYGODNIOWE I GODZINNE ROBOTNIKÓW W WIELKIM I ŚREDNIM PRZEMYSŁE PRZETWÓRCZYM

Wyszczególnienie	Robotnicy objęci badaniem w tys.	Przeciętne zarobki w złotych						
		tygodniowe ogółem	godzinne			młodoletnych chłopc. dziewcz.		
			ogółem	mężczyzn	kobiet			
Ogółem VIII 1932	317,3	29,6	0,72	0,81	0,56	0,27	0,31	
VIII 1933	357,8	28,0	0,66	0,74	0,52	0,22	0,27	
VIII 1934	386,4	26,7	0,64	0,71	0,50	0,21	0,27	
VIII 1935	424,2	27,0	0,63	0,70	0,50	0,21	0,25	
VIII 1936	467,8	27,3	0,63	0,71	0,50	0,21	0,25	
Zakł. : z umow. zbiorow.	261,2	28,6	0,68	0,75	0,54	0,24	0,29	
bez umów zbiorow.	206,6	25,7	0,59	0,66	0,42	0,20	0,21	
VIII 1937 ^a	601,6	29,3	0,67	0,75	0,52	0,24	0,27	
VIII 1938 ^a	637,6	29,9	0,70	0,78	0,53	0,24	0,26	
według wielkości zakładów								
Zakłady zatrudniające:								
do 49 robotników	67,6	24,1	0,56	0,62	0,40	0,18	0,21	
50—199 robotników	168,9	27,4	0,64	0,73	0,45	0,22	0,23	
200 i więcej robotn.	401,1	31,9	0,74	0,84	0,57	0,26	0,29	
według przemysłów								
Mineralny	81,4	22,1	0,53	0,59	0,31	0,26	0,23	
Metalowy	127,8	36,9	0,85	0,95	0,50	0,22	0,26	
Elektrotechniczny	18,1	31,2	0,71	0,87	0,47	0,25	0,27	
Chemiczny	51,0	35,9	0,77	0,88	0,47	0,28	0,26	
Włókienniczy	153,7	30,7	0,73	0,86	0,62	0,40	0,34	
Papierniczy	16,3	29,2	0,64	0,78	0,42	0,24	0,22	
Skórzany	6,2	34,8	0,78	0,87	0,45	0,27	0,28	
Drzewny	54,9	17,2	0,41	0,43	0,30	0,22	0,22	
Spożywczy	57,8	28,5	0,67	0,72	0,56	0,23	0,24	
Odzieżowy	16,1	24,5	0,56	0,79	0,45	0,29	0,23	
Budowlany	42,3	30,2	0,74	0,75	0,30	0,26	0,28	
Poligraficzny	12,0	39,7	0,90	1,29	0,43	0,20	0,21	

a Zespół zakładów rozszerzony w porównaniu z danymi za lata poprzednie, (dok. str. 273)

TABL. 31. ZAROBKI TYGODNIOWE I GODZINNE ROBOTNIKÓW W WIELKIM I ŚREDNIM PRZEMYSŁE PRZETWÓRCZYM (dok.)

Województwa	Robotnicy objęci badaniem w tys.	Przeciętne zarobki w złotych					
		tygodniowe ogółem	godzinne			młodoletnych	
			ogółem	mężczyzn	kobiet		
według województw							
					chłopc.	dziewcz.	
M. st. Warszawa	82,9	40,3	0,94	1,11	0,56	0,30	0,26
Centralne ^a	297,1	29,5	0,69	0,77	0,57	0,26	0,31
Wschodnie	30,8	18,9	0,46	0,51	0,29	0,23	0,23
Pozn. i pomorskie	71,1	26,5	0,60	0,69	0,41	0,20	0,22
Śląskie	56,9	34,1	0,77	0,91	0,49	0,23	0,26
Południowe	98,8	25,9	0,61	0,66	0,46	0,20	0,23

a Bez m. st. Warszawy.

TABL. 32. ROBOTNICZA^a W WIELKIM I ŚREDNIM PRZEMYSŁE PRZETWÓRCZYM WEDŁUG WYSOKOŚCI ZAROBKU TYGODNIOWEGO

Wyszczególnienie	Odsetek robotników, których zarobek tygodniowy wynosił złotych								
	poniżej 10	10—20	20—30	30—40	40—50	50—60	60—70	70—80	80 i więcej
Ogółem VIII 1932	9,3	25,5	26,1	18,1	9,4	4,8	2,7	1,6	2,5
VIII 1933	11,1	26,8	27,0	16,6	8,4	4,3	2,4	1,3	2,1
VIII 1934	12,2	29,3	26,3	15,4	7,8	3,7	2,2	1,2	1,9
VIII 1935	11,4	28,7	27,6	15,2	7,9	3,9	2,2	1,3	1,8
VIII 1936	10,9	28,1	27,9	15,6	7,9	4,1	2,4	1,3	1,8
Zakł. : z umów zbior.	6,6	25,1	32,7	17,7	8,5	4,1	2,3	1,3	1,7
bez umów zbior.	16,4	31,8	21,9	12,9	7,0	4,1	2,5	1,4	2,0
VIII 1937 ^b	9,8	24,9	26,2	18,1	9,4	5,0	2,8	1,5	2,3
VIII 1938 ^b	9,4	24,7	25,5	17,8	9,6	5,5	3,2	1,7	2,6
według płci									
Mężczyźni	6,3	19,8	23,0	20,4	12,4	7,4	4,5	2,5	3,7
Kobiety	11,7	35,1	34,2	13,6	3,6	1,3	0,3	0,1	0,1
według wielkości zakładów									
Zakłady zatrudniające:									
do 49 robotników	16,4	32,7	24,0	13,4	6,4	3,2	1,7	0,9	1,3
50—199 robotników	12,3	28,1	24,4	16,7	8,6	4,3	2,4	1,3	1,9
200 i więcej robotn.	7,0	21,9	26,2	19,1	10,5	6,3	3,8	2,1	3,1
według przemysłów									
Mineralny	16,6	36,6	23,8	12,9	5,5	2,8	1,1	0,4	0,3
Metalowy	9,8	16,9	18,4	17,9	12,6	8,5	5,9	3,6	6,4
Elektrotechniczny	6,6	25,6	27,3	16,0	10,2	6,1	3,4	1,8	3,0
Chemiczny	3,7	17,4	23,0	19,6	13,5	9,5	6,6	3,4	3,3
Włókienniczy	2,8	17,3	36,6	24,9	10,6	3,8	1,7	0,9	1,4
Papierniczy	12,3	22,9	22,3	16,3	13,0	7,1	2,8	1,4	1,9
Skórzany	3,6	19,9	27,4	19,1	13,7	6,8	3,7	1,9	3,9
Drzewny	20,5	49,6	20,8	6,7	1,6	0,4	0,2	0,1	0,1
Spójczy	10,2	27,9	23,9	16,2	8,9	7,0	3,3	1,3	1,3
Odzieżowy	10,9	36,7	26,8	12,7	5,9	2,9	1,6	1,0	1,5
Budowlany	10,0	21,0	23,8	21,0	10,8	6,8	4,1	1,4	1,1
Poligraficzny	12,0	23,8	16,1	12,3	7,3	5,6	6,1	5,2	11,6
według województw									
M. st. Warszawa	5,2	17,7	18,5	17,9	12,1	9,5	7,1	3,9	8,1
Centralne ^c	7,2	22,5	29,7	20,9	9,7	4,4	2,3	1,3	2,0
Wschodnie	25,6	38,4	19,9	9,0	3,9	1,7	0,8	0,3	0,4
Pozn. i pomorskie	10,9	28,9	26,3	16,7	8,8	4,6	2,1	0,9	0,8
Śląskie	8,3	18,3	24,2	16,3	11,6	9,1	6,2	3,3	2,7
Południowe	14,2	33,4	20,8	13,2	8,2	4,9	2,5	1,3	1,5

a Liczby robotników objętych badaniem ob. tabl. 31. b Ob. uwagę a na str. 272. c Bez m. st. Warszawy.

TABL. 33. WSKAŹNIKI PŁAC ROBOTNICZYCH W PRZEMYSŁE^a
 Płace godzinne. Rok 1928=100

Lata	Płace			Lata	Płace			Lata	Płace		
	nominal.	w złocie	realne		nominal.	realne	nominal.		realne		
1921	.	35	54	1927	91	91	1933	84,1	124,8		
1922	.	39	76	1928	100	100	1934	80,5	128,8		
1923	.	46	89	1929	107	107	1935	78,9	131,2		
1924	63	109	59	1930	106	115	1936	79,0	136,2		
1925	70	108	62	1931	99	119	1937	81,5	131,3		
1926	78	78	90	1932	91	122	1938	85,8	140,8		

^a Do 1931 r. na podstawie danych o stawkach płac, od r. 1932 — na podstawie danych o zarobkach godzinnych przy nadaniu poszczególnym gałęziom stałych wag.

TABL. 34. ZAROBKI GODZINNE ROBOTNIKÓW W WIELKIM I ŚREDNIM PRZEMYSŁE
 Przeciętne roczne w złotych

Przemysł	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938
Ogółem ^a	0,93	1,01	1,00	0,93	0,86	0,78	0,74	0,72	0,71	0,74	0,78
Górnictwo ^a	1,03	1,15	1,22	1,22	1,13	1,06	1,01	0,99	0,97	1,00	1,05
Węglowe	1,06	1,18	1,25	1,24	1,14	1,07	1,02	1,01	1,00	1,05	1,14
zagłębie: górnośląskie	1,10	1,23	1,31	1,30	1,22	1,16	1,11	1,09	1,08	1,13	1,23
dąbrowskie	0,98	1,07	1,13	1,11	1,00	0,94	0,87	0,87	0,86	0,91	1,00
krakowskie	0,86	0,96	1,03	1,03	0,94	0,85	0,78	0,79	0,79	0,80	0,86
Rud: żelaza	0,64	0,68	0,70	0,70	0,61	0,52	0,48	0,43	0,39	0,44	0,47
cynku i ołowiu	0,90	0,98	1,11	1,10	1,12	1,03	1,02	1,02	1,03	1,07	1,10
Hutnictwo	1,11	1,21	1,29	1,27	1,16	1,17	1,16	1,15	1,17	1,17	1,20
Żelazne	1,14	1,24	1,31	1,30	1,17	1,18	1,17	1,16	1,17	1,17	1,18
woj.: kieleckie	0,86	0,93	0,94	0,92	0,87	0,85	0,82	0,83	0,83	0,86	0,91
śląskie	1,38	1,47	1,52	1,53	1,40	1,38	1,37	1,37	1,38	1,39	1,38
Cynkowe i ołowiane	0,98	1,11	1,22	1,17	1,14	1,14	1,13	1,12	1,13	1,21	1,24
Przemysł przetwórczy	0,90	0,95	0,92	0,83	0,77	0,69	0,66	0,64	0,64	0,66	0,70
Mineralny	0,70	0,75	0,73	0,60	0,56	0,48	0,45	0,45	0,47	0,49	0,52
Metalowy i elektrotechn.	0,97	1,03	1,01	0,96	0,92	0,81	0,75	0,73	0,74	0,75	0,78
Chemiczny	1,09	1,17	1,13	0,93	0,87	0,84	0,80	0,76	0,76	0,78	0,81
Włókienniczy	0,83	0,87	0,81	0,75	0,70	0,66	0,66	0,65	0,66	0,69	0,72
Papierniczy	0,92	1,00	0,96	0,79	0,74	0,71	0,68	0,66	0,64	0,66	0,68
Skórzany	1,15	1,17	1,13	0,93	0,87	0,80	0,78	0,74	0,73	0,76	0,78
Drzewny	0,62	0,65	0,63	0,52	0,49	0,41	0,38	0,37	0,37	0,39	0,41
Spożywczy	0,98	1,00	0,96	0,84	0,77	0,71	0,69	0,65	0,63	0,65	0,67
Odzieżowy	0,72	0,76	0,71	0,65	0,61	0,57	0,53	0,52	0,51	0,52	0,55
Budowlany	1,13	1,29	1,25	1,19	0,97	0,82	0,76	0,76	0,74	0,75	0,77
Poligraficzny	1,41	1,43	1,36	1,26	1,19	1,08	1,01	0,97	0,96	0,92	0,93

^a Bez kopalń ropy naftowej i soli.

TABL. 35. ZMIANY STAWEK PŁAC W WIELKIM I ŚREDNIM PRZEMYSŁE PRZETWÓRCZYM

Wyszczególnienie	Ogółem	W tym przemysł								
		mineralny	metalowy	elektrot.	chem.	włók.	drzewny	spoż.	budowl.	
Podwyżki płac										
Rob. objęci	{ 1937 V-XII	260530	25775	30865	3 209	10540	129885	10529	28405	11247
podwyżkami	{ 1938 I-XII	81 354	16025	18903	2 407	7 882	7 210	4 551	9 004	8 952
Zwiększenie	{ 1937 V-XII	31 272	3 024	4 226	369	1 296	17 102	895	1 602	1 660
sumy płac ^a	{ 1938 I-XII	9 692	1 460	2 609	331	1 091	675	376	907	1 412
Obniżki płac										
Rob. objęci	{ 1937 V-XII	1 223	106	87	68	140	156	51	507	11
obniżkami	{ 1938 I-XII	1 607	107	40	4	—	990	76	134	—
Zmniejszenie	{ 1937 V-XII	172	13	19	12	10	20	5	73	—
sumy płac ^a	{ 1938 I-XII	181	25	7	0	—	77	8	23	—

^a W skali rocznej w tys. zł.

TABL. 36. WSKAŹNIKI SUM WYPŁACONYCH RÓBOTNIKOM W WIELKIM I ŚREDNIM PRZEMYŚLE

Rok 1928 = 100

Przemysły	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938
Wskaźniki wartości nominalnej										
Ogółem ^a	109	90	70	51	46	49	51	55	66	74
Górnictwo ^a	125	108	97	64	52	50	46	47	60	67
Węglowe	127	110	102	69	55	52	49	48	62	68
Rud: żelaza	98	68	40	10	14	18	24	36	70	86
cynku i ołowiu	107	103	53	19	21	24	22	24	33	37
Hutnictwo	110	96	73	43	48	54	57	62	75	84
Żelazne	110	93	72	43	50	57	62	68	82	92
Cynkowe i ołowiane	110	109	77	43	39	41	36	37	47	49
Przemysł przetwórczy	105	84	63	49	44	48	51	56	65	75
Mineralny	110	82	52	37	35	41	47	56	66	73
Metalowy i elektrotechn.	106	86	67	53	47	51	54	62	75	91
Chemiczny	111	104	77	61	57	61	62	67	79	88
Włókienniczy	96	70	62	50	48	54	57	61	67	74
Papierniczy	109	103	76	66	62	67	68	73	82	91
Skórzany	91	83	60	58	57	63	65	67	70	71
Drzewny	102	84	51	37	35	39	41	46	56	60
Spożywczy	107	96	71	54	44	46	46	48	55	60
Odzieżowy	112	89	68	49	51	57	54	54	58	66
Budowlany	114	77	47	22	17	21	24	28	37	47
Poligraficzny	106	98	82	64	58	58	60	61	63	68
Wskaźniki wartości realnej										
Ogółem ^a	108	97	85	68	68	79	85	95	106	122
Górnictwo ^a	124	118	118	86	77	80	77	80	97	110
Węglowe	126	119	123	92	81	84	81	83	99	111
Rud: żelaza	98	74	48	14	21	29	40	62	112	141
cynku i ołowiu	106	112	64	25	31	38	36	41	54	61
Hutnictwo	110	104	88	57	71	86	95	107	121	138
Żelazne	110	101	87	57	74	90	103	117	132	151
Cynkowe i ołowiane	110	119	93	58	57	65	60	64	75	80
Przemysł przetwórczy	105	91	77	65	66	77	85	97	106	123
Mineralny	110	89	63	49	52	66	78	97	107	120
Metalowy i elektrotechn.	106	94	81	71	70	81	90	106	122	149
Chemiczny	110	113	93	81	85	97	103	115	127	144
Włókienniczy	96	76	74	66	72	86	95	105	107	121
Papierniczy	108	112	91	88	92	107	114	126	132	149
Skórzany	90	90	73	77	84	100	109	116	113	117
Drzewny	101	91	62	49	52	62	69	80	91	99
Spożywczy	107	104	86	73	65	73	76	83	89	99
Odzieżowy	111	97	82	65	75	92	90	94	94	108
Budowlany	113	83	57	29	24	33	39	49	60	77
Poligraficzny	106	106	98	85	86	93	100	106	102	112

^a Bez kopalń ropy naftowej i soli.

TABL. 37. ROBOTNICZY ZATRUDNIENI NA ROBOTACH PUBLICZNYCH FINANSOWANYCH PRZEZ FUNDUSZ PRACY WEDŁUG WYSOKOŚCI PŁACY DZIENNEJ W SIERPNIU 1937 R.

Ważniejsze rodzaje robót	Rok robotni- kodni a w mil- lionach	Odsetek robotników, których płaca dzienna wynosiła					Płaca śred- niowa zł	
		poni- żej 2	2—3	3—4	4—5	5 i więcej		
								złotych
Ogółem	1935/36	16,9	17,4	33,0	28,1	14,4	7,1	3,0
	1936/37	19,1	9,4	27,2	40,6	14,0	8,8	3,2
	1937/38	12,8	4,4	26,3	35,8	18,5	15,0	3,5
Drogi bite		2,4	8,7	40,9	27,3	16,6	6,5	3,0
Melioracje		1,7	4,0	31,5	43,3	13,6	7,6	3,3
Nawierzchnie ulic miejsk.		3,8	1,2	24,6	40,4	18,6	15,2	3,6
Wodociągi i kanalizacja		2,4	2,3	14,9	31,7	21,5	29,6	4,1

a Przepracowane w ciągu roku. b Płaca, którą połowa robotników przekroczyła, a którą połowa nie osiągnęła.

TABL. 38. WSKAŹNIKI NOMINALNYCH PŁAC ROBOTNICZYCH W NIKTÓRYCH KRAJACH
Przeciętne roczne. Rok 1928 = 100

Kraje	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938
Anglia	100	99	97	96	95	95	96	99	103	107
Belgia ^b	100	108	101	92	90	86	82	88	99	104
Dania	100	102	102	102	102	103	104	103	105	106
Francja (Paryż)	116	127	126	121	121	121	119	135	192	200
Holandia	104	106	104	97	93	90	86	84	85	89
Japonia	99	97	92	89	86	84	82	81	83	86
Niemcy	106	107	102	86	84	84	84	84	84	84
Polska	107	106	99	91	84	81	79	79	82	86
Stany Zjedn. Am.	102	102	98	86	85	100	104	106	119	124
Szwecja	102	106	105	104	99	99	102	102	105	106
Włochy	100	99	93	91	89	86	84	90	101	108

a Na podstawie stawek płac lub zarobków godzinnych. b 1929 r. = 100.
Źródło: *Revue Internationale du Travail*, nr 4, Genewa 1939.

TABL. 39. PRZECIĘTNE ZAROBKI MIESIĘCZNE PRACOWNIKÓW UMYŚLOWYCH OBJĘTYCH UBEZPIECZENIEM EMERYTALNYM W Z.U.S.A W 1935 R.
Wszyscy pracownicy zatrudnieni w ciągu roku

Gałęzie pracy	Pracownicy w tys.		Przeciętna liczba miesiący zatrud- nienia w roku		Przeciętny zarobek miesięczny w ciągu roku w zł	
	mężcz.	kobiet	mężcz.	kobiet	mężcz.	kobiet
Ogółem	239	103	9,6	9,4	280,5	170,8
	według gałęzi pracy ^b					
Rolnictwo	14	2	9,9	9,2	221,7	141,4
Przemysł:						
min., drzew. i spożywczy	17	4	9,5	9,7	265,0	160,2
budowlany	7	2	8,0	9,4	240,1	205,5
inny	38	11	10,5	10,3	367,8	202,2
Transport	10	2	9,4	10,0	257,3	179,1
Handel i usługi	41	27	9,4	9,2	245,8	156,4
Biura i szkoły	80	44	9,4	9,2	240,9	168,3
Inne i nie wym. zakł. pracy	9	5	9,4	8,6	247,4	160,7

a Ob. uwagę a pod tabl. 39, str. 277. b Bez pracowników umysłowych na Górnym Śląsku. (dok. str. 277)

TABL. 39. PRZECIĘTNE ZAROBKI MIESIĘCZNE PRACOWNIKÓW UMYSŁOWYCH OBJĘTYCH UBEZPIECZENIEM EMERYTALNYM W Z. U. S.^a W 1935 R. (dok.)

Wiek ^b Województwa	Pracownicy w tys..		Przeciętna liczba miesięcy zatrud- nienia w roku		Przeciętny zaro- bek mies. w ciągu roku w zł	
	mężcz.	kobiet	mężcz.	kobiet	mężcz.	kobiet
według grup wieku						
15 — 19 lat	4	3	7,9	6,4	83,9	77,2
20 — 24 lat	27	26	7,9	8,5	128,5	111,4
25 — 29 lat	51	28	9,3	9,5	198,6	153,4
30 — 39 lat	78	29	10,2	10,2	298,0	204,6
40 — 64 lat	73	15	10,4	10,4	366,6	234,5
65 i więcej lat	1	0	8,9	9,4	287,9	178,6
według województw						
Centralne	105	48	9,8	9,4	304,7	193,4
Wschodnie	23	8	9,0	8,5	187,5	127,5
Poznańskie i pomorskie	40	20	9,4	9,6	239,6	141,4
Górny Śląsk	23	6	10,4	10,0	390,5	192,3
Południowe ^c	48	21	9,6	9,5	246,9	155,8

a Ubezpieczeniu emerytalnemu w Z. U. S. nie podlegają etatowi pracownicy państwowi i samorządowi. b Bez pracowników o wieku nie podanym. c Łącznie ze Śląskiem Cieszyńskim.

TABL. 40. PRACOWNICY UMYSŁOWI OBJĘCI UBEZPIECZENIEM EMERYTALNYM W Z. U. S.^a WEDŁUG WYSOKOŚCI ZAROBKU MIESIĘCZNEGO
Zatrudnieni w grudniu

Lata Płeć Wiek ^b Województwa	Liczba pra- cowni- ków w tys.	Odsetek pracown., których przeciętny zaro- bek mies. ^c w ciągu roku wynosił złotych					
		poni- żej 120	120— —180	180— —360	360— —480	480— —720	720 i więcej
Ogółem 1928	225,1	10,5	16,8	40,3	11,9	11,4	9,1
1930	247,2	10,2	13,8	38,1	12,9	13,4	11,6
1933	232,3	16,6	20,0	37,9	9,6	9,2	6,7
1934	257,8	24,9	20,5	33,3	8,5	8,3	4,5
1935	279,0	26,1	21,6	32,4	7,8	7,7	4,4
Mężczyźni	196,6	20,8	19,4	33,9	9,5	10,3	6,1
15—24 lat	23,1	55,2	28,6	15,2	0,6	0,3	0,1
25—39 lat	107,8	17,6	21,9	39,5	9,5	8,2	3,3
40 i więcej lat	62,9	13,4	11,6	31,2	12,9	17,9	13,0
Centralne	87,1	16,1	17,7	36,1	10,7	11,8	7,6
Wschodnie	17,8	32,1	28,7	30,3	4,9	3,0	1,0
Pozn. i pomorskie	33,0	27,1	21,9	33,9	7,2	6,0	3,9
Górny Śląsk	19,8	10,7	10,0	30,4	15,1	22,4	11,4
Południowe ^d	38,9	26,1	21,8	32,3	7,8	7,8	4,2
Kobiety	82,4	38,6	26,7	28,9	3,8	1,7	0,3
15—24 lat	22,2	66,7	23,4	9,6	0,2	0,1	0,0
25—39 lat	46,5	29,7	29,7	34,9	4,0	1,5	0,2
40 i więcej lat	12,4	21,2	21,2	41,5	9,4	5,6	1,1
Centralne	38,1	30,9	26,1	34,7	5,3	2,6	0,4
Wschodnie	6,1	52,9	28,8	17,1	1,0	0,1	0,1
Pozn. i pomorskie	16,0	48,7	28,0	21,1	1,4	0,8	0,0
Górny Śląsk	5,6	31,4	25,7	34,3	5,2	2,9	0,5
Południowe ^d	16,6	44,1	26,3	25,8	2,9	0,8	0,1

a Ubezpieczeniu emerytalnemu w Z. U. S. nie podlegają etatowi pracownicy państwowi i samorządowi. b Bez pracowników o wieku nie podanym. c W latach 1928—1933 płaca podstawowa (służąca za podstawę wymiaru składek i świadczeń) w grudniu. d Łącznie ze Śląskiem Cieszyńskim.

TABL. 41. UPOSAŻENIE MIESIĘCZNE FUNKCJONARIUSZÓW PAŃSTWOWYCH, WOJSKOWYCH ZAWODOWYCH ORAZ PRACOWNIKÓW PRZEDSIĘBIORSTW PAŃSTWOWYCH

**A. Administracja cywilna
i nauczycielstwo**

Grupy uposażenia	Uposażenie zasadnicze w złotych	Liczba etatów ^a	
		ogółem	w tym nauczyciele
I	3 000	1	—
II	2 000	13	—
III	1 500	43	—
IV	1 000	743	566
V	700	1 353	396
VI	450	7 088	3 809
VII	335	16 136	10 289
VIII	260	28 622	18 509
IX	210	45 352	32 877
X	160	26 468	10 233
XI	130	22 449	12 452
XII	100	3 503	—

B. Sędziowie i prokuratorzy

Grupy uposażenia	Uposażenie zasadnicze w złotych	Liczba etatów ^b
I	1 100	207
II	800	486
III	575	1 570
IV	425	1 382

C. Policja państwowa

Stopnie	Uposażenie zasadnicze w złotych
Inspektor	700
Nadkomisarz	430
Komisarz	335
Podkomisarz	270
Aspirant	240
Starszy przodownik	200
Przodownik	180
Starszy posterunkowy	160
Posterunkowy	150

D. Wojskowi zawodowi

Stopnie	Uposażenie zasadnicze ^c dla	
	sa- mot- nych	utrzy- mują- cych rodzinę
	w złotych	
Marszałek	3 000	—
General broni	2 000	—
General dyw.	1 500	—
General bryg.	1 000	—
Pułkownik	632	713
Podpułkownik	524	580
Major	435	490
Kapitan	345	400
Porucznik	265	324
Podporucznik	206	266
Chorąży	230	300
Starszy sierż.	194	264
Sierżant	171	241
Plutonowy	151	201
Kapral	137	167

**E. Polskie Koleje
Państwowe**

Grupy uposażenia	Uposażenie zasadnicze w złotych	Liczba etatów
1	1 000	11
2	700	83
3	550	141
4	450	426
5	390	586
6	335	1 182
7	295	2 483
8	260	6 446
9	225	9 389
10	200	16 575
11	175	28 179
12	150	43 411
13	125	31 031
14	100	3 222

**F. Polska Poczta,
Telegraf i Telefon**

Grupy uposażenia	Uposażenie zasadnicze w złotych	Liczba etatów
1	1 000	12
2	700	128
3	450	327
4	350	904
5	280	1 614
6	240	3 480
7	205	7 641
8	175	11 580
9	145	11 431
10	120	3 424
11	100	98

^a Urzędnicy i niżsi funkcjonariusze administracji ogólnej oraz nauczyciele i funkcjonariusze straży więziennej. ^b Sądownictwo powszechne i administracyjne. ^c W miejscowościach poza stolicą.

U w a g a. Liczby etatów podano na podstawie budżetu na 1939/40 r. (dla przedsiębiorstwa Polskie Koleje Państwowe — budżet na 1939 r.), przy czym nie uwzględniono etatów, dla których nie oznaczono grupy uposażenia.

TABL. 41. UPOSAŻENIE MIESIĘCZNE FUNKCJONARIUSZÓW PAŃSTWOWYCH, WOJSKOWYCH ZAWODOWYCH ORAZ PRACOWNIKÓW PRZEDSIĘBIÓRSTW PAŃSTWOWYCH (dok.)

DODATKI FUNKCYJNE I SŁUŻBOWE

Do niektórych stanowisk w służbie państwowej przywiązane są dodatki funkcyjne lub służbowe, zależne od faktycznie pełnionych czynności, niezależne od grupy uposażenia (stopnia):

W administracji ogólnej dodatki funkcyjne mieszczą się w granicach od zł 3 000 do zł 50, np. minister zł 2 000, wojewoda zł 1 500, dyrektor departamentu zł 600, naczelnik wydziału w ministerstwach zł 300, naczelnik wydziału w urzędach wojewódzkich zł 200, starosta zł 100, naczelnik wzięcia III klasy zł 50.

W szkolnictwie—od zł 500 do zł 5, np. rektor uniwersytetu zł 500, dziekan wydziału uniwersytetu zł 250, wizytator szkół zł 150, dyrektor szkoły średniej zł 150—100, kierownik szkoły powszechnej zł 50—5.

W sądownictwie—od zł 2 000 do zł 50, np. pierwszy prezes Sądu Najwyższego zł 2 000, prezes Sądu Najwyższego zł 800, prokurator sądu apelacyjnego zł 600, prezes sądu okręgowego zł 400, sędzia-kierownik sądu grodzkiego zł 100—50.

W policji państwowej—od zł 800 do zł 40, np. nadinspektor zł 450, komisarz w służbie śledczej zł 210, w służbie zwykłej zł 165, przodownik w służbie śledczej zł 90, w służbie zwykłej zł 60, posterunkowy w służbie śledczej zł 60, w służbie zwykłej zł 40. Oficerowie otrzymują ryczałt na uzupełnienie umundurowania.

W wojsku—od zł 3 000 do zł 75, np. inspektor armii zł 1 200, dowódca dywizji zł 700, dowódca pułku zł 350, dowódca baonu plechoty w pułku zł 155, dowódca kompanii w pułku zł 105, dowódca plutonu w pułku zł 75. Oprócz wymienionych dodatków istnieje innego rodzaju dodatki, jak np. aeronautyczny, na uzupełnienie wyekwipowania, przeciwgazowy, techniczny.

W przedsiębiorstwie „Polskie Koleje Państwowe”—od zł 600 do zł 25, np. dyrektor kolei państwowych zł 600, naczelnik samodzielnego biura zł 250, naczelnik służby (biura) w dyrekcji okręgowej zł 250—200, naczelnik warsztatów głównych II klasy zł 125, zawiadowca odcinka drogowego I klasy zł 50, zawiadowca odcinka drogowego III klasy zł 25; na kolejach normalnotorowych dla niektórych stanowisk służby wykonawczej—dzienne dodatki służbowe od zł 2 do zł 0,30.

W przedsiębiorstwie „Polska Poczta, Telegraf i Telefon”—od zł 500 do zł 30, np. dyrektor dyrekcji zł 500, naczelnik wydziału, dyrektor urzędu zł 200, naczelnik urzędu I klasy zł 100, naczelnik urzędu IV i V klasy zł 30.

DODATKI LOKALNE

Wszystkim funkcjonariuszom państwowym przysługują dodatki lokalne w wysokości około 20% w Gdyni, około 15% w Warszawie i około 10% na obszarze półwyspu Hel oraz w miastach: Katowice, Chorzów, Tarnowskie Góry, Mysłowice, Cieszyn, Bielsko i Biała Krak. (wojskowi zawodowi w Warszawie otrzymują zamiast dodatku lokalnego odpowiednio zwiększone uposażenie zasadnicze.

PODATEK SPECJALNY

Miesięczne uposażenie zasadnicze wraz z dodatkiem funkcyjnym lub służbowym wypłacane było dla pracowników publicznoprawnych bez żadnych potrąceń, dla pracowników prywatnoprawnych po potrąceniu podatku dochodowego oraz składek ubezpieczeń społecznych i Funduszu Pracy.

Od I.XII 1935 r. uposażenia zostały obciążone podatkiem specjalnym. Obciążenie tym podatkiem od I.V 1939 r. zostało obniżone i wynosi: 1) dla pracowników publicznoprawnych: uposażenia ponad zł 200 do zł 250—3%, do zł 500—7%, do zł 1 000—11%, do zł 2 000—17% i ponad zł 2 000—25%; 2) dla pracowników prywatnoprawnych: uposażenia ponad zł 220 do zł 300—2%, do zł 560—4%, do zł 1 150—7%, do zł 2 350—10% i ponad zł 2 350—15%.

TABL. 42. PRZYCHODY (ŚRODKI DO ŻYCIA) RODZIN ROBOTNICZYCH W WARSZAWIE W 1935 R.^a

Wyszczególnienie	Rodziny robotnicze				
	Ogółem	z zatrudnionymi bez bezrobotnych	z zatrudnionymi i bezrobotnymi	z bezrobotnymi bez zatrudnionych	bez osób zdolnych do pracy
<i>Liczba rodzin zbadanych . . . . .</i>	300	155	55	71	19
Przeciętne przychody tygodniowe w złotych					
Na rodzinę	24,7	28,7	30,1	14,8	14,5
Na jednostkę konsumcyjną ^b	8,6	10,9	7,9	4,7	10,6
Rodziny według wysokości przychodów tygodniowych na rodzinę w odsetkach					
Ogółem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
do 5 zł	4,0	1,9	1,8	7,1	15,8
5 — 10 zł	11,0	9,7	3,6	12,7	36,8
10 — 15 zł	19,0	13,6	10,9	38,0	15,8
15 — 20 zł	14,7	10,3	16,4	23,9	10,5
20 — 30 zł	20,0	20,6	30,9	14,1	5,3
30 — 40 zł	15,0	22,6	12,8	1,4	10,5
40 — 50 zł	9,3	11,6	12,7	2,8	5,3
ponad 50 zł	7,0	9,7	10,9	—	—
Rodziny według wysokości przychodów tygodniowych na jednostkę konsumcyjną^b w odsetkach					
Ogółem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
do 2,50 zł	4,0	3,2	1,8	8,5	—
2,50 — 3,75 zł	11,7	1,9	14,5	31,0	10,5
3,75 — 5,00 zł	13,0	10,3	12,7	21,1	5,3
5,00 — 7,50 zł	20,0	15,5	21,8	23,9	36,9
7,50 — 10,00 zł	12,3	12,9	16,4	8,5	10,5
10,00 — 15,00 zł	17,0	23,9	16,4	4,2	10,5
15,00 — 20,00 zł	12,7	18,1	12,7	1,4	10,5
ponad 20,00 zł	9,3	14,2	3,7	1,4	15,8
Przychody z poszczególnych źródeł w odsetkach ogółu przychodów					
Ogółem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Zarobki z pracy stałej:					
najemnej	66,8	85,5	63,8	7,9	4,1
samodzielnej	3,3	3,0	6,3	—	3,8
Zarobki dorywcze	8,0	2,1	8,5	33,0	3,2
Zasiłki dla bezrobotnych	2,2	—	1,2	13,7	—
Inne świadczenia ubezp. społ. i emerytury państwowe	4,2	1,9	3,9	3,6	45,1
Pomoc społeczna	4,5	1,1	6,5	17,2	6,0
Pomoc rodziny i znajomych	3,2	1,2	2,5	6,6	24,7
Oszczędności i sprzedaż ruchomości	6,4	4,1	6,5	14,9	8,2
Posiadanie własnego mieszkania i podnajem	1,4	1,1	0,8	3,1	4,9

^a Na podstawie ankiety przeprowadzonej w czterech robotniczych dzielnicach Warszawy (Wola, Ochota, Bródno i Pelcowizna, Czerniaków). ^b Ob. uwagę a na str. 281.

Źródło: L. Landau *Bezrobocie i stopa życiowa ludności dzielnic robotniczych Warszawy*. Instytut Spraw Społecznych, Warszawa 1936

TABL. 43. BUDŻETY RODZIN ROBOTNICZYCH W WARSZAWIE

Wyszczególnienie	Robotnicy zatrudnieni—1927 r.				Bezrobotni—1932 r. wszystkie rodziny zbadane	
	Budżet typowy	Grupy według rocznej sumy wydatków na jednostkę konsumcyjną				
		do 599 zł	600—899 zł	900—1199 zł		1200 zł i więcej
<i>Liczba rodzin zbadanych</i> . . .	x	9	16	7	8	80
Rozchody w złotych						
<i>Suma roczna na rodzinę czteroosobową⁴</i>	2 104	1 566	2 366	3 081	4 854	921
Przychody w odsetkach						
<i>Przychody ogółem</i>	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
<i>Zarobki głowy rodziny</i>	84,4	81,9	87,7	84,8	91,2	44,2
<i>Zarobki członków rodziny</i>	8,5	11,5	7,8	5,4	2,5	
<i>Pozostałe pozycje przychodów</i>	7,1	6,6	4,5	9,8	6,3	55,8
Rozchody w odsetkach						
<i>Rozchody ogółem</i>	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
<i>Żywność</i>	63,8	68,6	64,6	60,3	50,1	75,0
<i>Alkohol i tytoń</i>	2,4	1,7	2,8	2,5	3,7	2,2
<i>Komorne</i>	6,4	7,8	5,6	4,6	5,6	2,7
<i>Urządzenie mieszkania</i>	1,9	1,1	2,0	2,5	4,4	0,2
<i>Opał i światło</i>	4,5	4,7	4,3	4,1	4,4	10,4
<i>Higiena i zdrowie</i>	1,5	1,2	1,3	1,8	2,4	2,3
<i>Odzież, obuwie i bielizna</i>	10,9	9,3	11,2	12,6	13,4	5,1
<i>Kultura i oświata</i>	3,6	1,7	3,5	5,8	7,2	0,9
<i>Ubezpieczenia i podatki</i>	3,0	2,6	3,1	2,2	5,7	0,1
<i>Inne wydatki</i>	1,3	0,8	1,4	1,6	3,0	1,1
<i>Rozchód na majątek i długi</i>	0,7	0,5	0,2	2,0	0,1	.
Przeciętne roczne spożycie niektórych artykułów na jednostkę konsumcyjną						
<i>Chleb</i> . . . . . kg	152,2	147,5	160,2	168,8	130,0	115,6
<i>Bułki i ciasto</i> . . . . . kg	11,3	7,8	11,6	19,4	29,3	5,6
<i>Mąka</i> . . . . . kg	20,9	18,8	25,4	22,5	26,6	15,5
<i>Kasza i ryż</i> . . . . . kg	8,0	6,3	10,8	6,8	11,8	12,4
<i>Groch i fasola</i> . . . . . kg	3,6	3,4	3,3	5,2	2,7	9,5
<i>Ziemniaki</i> . . . . . kg	190,6	181,5	201,4	219,0	176,0	243,8
<i>Inne jarzyny</i> . . . . . kg	51,3	42,6	49,2	71,4	106,3	25,9
<i>Mleko</i> l	64,8	38,6	85,1	121,5	141,7	39,0
<i>Masło</i> . . . . . kg	2,0	1,4	2,2	3,2	5,1	0,7
<i>Ser</i> . . . . . kg	0,4	0,3	0,4	0,6	2,2	0,2
<i>Śmietana</i> l	1,5	0,7	2,1	3,2	3,9	1,4
<i>Jaja</i> . . . . . szt.	38,9	14,9	50,9	74,4	182,0	20,0
<i>Mięso, wędliny, ryby</i> . . . . . kg	30,7	22,8	36,9	44,0	65,1	26,6
<i>Tłuszcze (oprócz masła)</i> . . . . . kg	9,5	7,7	10,0	14,2	15,6	8,3
<i>Cukier i słodycze</i> . . . . . kg	20,1	17,3	22,1	25,2	31,4	13,0
<i>Owoce i przetwory owocowe</i> kg	4,0	2,1	5,1	7,6	12,7	0,1

a Głowa rodziny (1,00 jednostek konsumcyjnych), żona głowy rodziny (0,85 jednostek konsumcyjnych), dziecko w wieku 14—17 lat (0,80 jednostek konsumcyjnych) oraz dziecko w wieku 3—7 lat (0,50 jednostek konsumcyjnych), czyli razem cztery osoby = 3,15 jednostek konsumcyjnych.

Źródło danych o budżetach bezrobotnych: A. Minkowska *Rodzina bezrobotna*, Instytut Gospodarstwa Społecznego, Warszawa 1935.

TABL. 44. BUDŻETY DOMOWE RODZIN PRACOWNIKÓW UMYSŁOWYCH
W WARSZAWIE W 1932 R.

Wyszczególnienie	Budżet typo- wy	Grupy według rocznej sumy wydatków na jednostkę konsumcyjną				
		do 1 439 zł	1 440— 1 799 zł	1 800— 2 999 zł	3 000 zł i więcej	
<i>Liczba rodzin zbadanych</i>	x	8	11	33	19	
Rozchody w złotych						
Suma roczna na rodzinę czteroosobową ^b	6 173	4 086	5 677	7 507	13 020	
Przychody w odsetkach						
Przychody ogółem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	
Zarobki głowy rodziny	79,1	80,6	79,1	82,4	74,0	
Zarobki członków rodziny	9,2	6,5	7,5	8,1	14,3	
Pozostałe pozycje przychodów	11,7	12,9	13,4	9,5	11,7	
Rozchody w odsetkach						
Rozchody ogółem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	
Żywność	30,4	36,5	31,0	31,4	21,6	
Alkohol i tytoń	2,3	3,0	2,4	2,2	1,6	
Komorne	13,0	11,5	16,2	12,8	13,7	
Urządzenie mieszkania	4,0	2,9	1,6	3,6	6,8	
Opał i światło	5,1	6,0	5,5	4,8	3,8	
Higiena i zdrowie	3,3	3,2	2,4	3,7	3,4	
Odzież, obuwie i bielizna	12,1	11,3	13,2	12,8	12,1	
Kultura i oświata	5,5	3,6	5,6	5,8	7,8	
Ubezpieczenia i podatki	8,6	7,2	6,9	8,9	10,5	
Inne wydatki	10,3	7,8	8,6	10,4	14,1	
Rozchód na majątek i długi	5,4	7,0	6,6	3,6	4,6	
Przeciętne roczne spożycie niektórych artykułów na jednostkę konsumcyjną						
Chleb	kg	97,3	106,4	89,8	88,7	82,2
Bułki i ciasto	kg	28,6	22,9	28,3	33,7	43,4
Mąka	kg	25,6	26,2	29,8	24,1	21,1
Kasza i ryż	kg	12,6	13,1	9,8	12,6	13,0
Groch i fasola	kg	3,1	3,8	1,3	2,8	1,9
Ziemniaki	kg	202,3	246,0	173,4	147,4	142,7
Inne jarzyny	kg	55,8	47,3	50,8	67,2	77,4
Mleko	l	139,6	123,6	166,6	143,6	171,5
Masło	kg	13,2	10,6	9,2	16,1	22,7
Ser	kg	3,7	3,1	2,8	4,7	5,9
Śmietana	l	6,1	4,1	5,4	8,9	10,0
Jaja	szt.	242,7	196,0	268,8	308,0	294,9
Mięso, wędliny, ryby	kg	67,0	49,4	70,8	88,8	100,0
Tłuszcze (oprócz masła)	kg	11,4	11,6	13,0	10,9	8,8
Cukier i słodycze	kg	31,7	30,4	26,5	37,4	33,2
Owoce i przetwory owocowe	kg	18,9	9,3	10,1	30,5	48,1

a Roczne sumy wydatków oszacowano na podstawie danych z maja 1932 r.

b Ob. uwagę a na str. 281.

TABL. 45. WARTOŚĆ ODŻYWCZA I CIEPLNA DZIENNYCH NORM SPOŻYCIA NA JEDNOSTKĘ KONSUMCYJNĄ

Wyszczególnienie	Wartość odżywcza w gramach			Wartość ciepła w kaloriach		
	Białko	Tłu- szcze	Wę- głowo- dany	Ogół- tem	z artykułów	
					roślin- nych	zwie- rzęcych
Rodziny robotników zatrudnionych w 1927 r.						
Budżet typowy	53	42	436	2 379	1 898	481
do 599 zł	45	31	396	2 099	1 760	339
600—899 zł	61	47	468	2 607	2 051	556
900—1 199 zł	70	68	503	2 992	2 201	791
1 200 i więcej zł	81	86	486	3 146	2 127	1 019
Rodziny robotników bezrobotnych w 1932 r.						
Rodziny zbadane	48	33	384	2 078	1 711	367
Rodziny pracowników umysłowych w 1932 r.						
Budżet typowy	76	90	380	2 714	1 627	1 087
do 1 439 zł	65	78	359	2 468	1 549	919
1 440—1 799 zł	77	87	339	2 520	1 425	1 095
1 800—2 999 zł	90	105	426	3 094	1 816	1 278
3 000 i więcej zł	99	119	434	3 297	1 843	1 454
Normy żywnościowe w wojsku						
W formacjach liniowych	96	50	636	3 463	2 874	589
W szkołach	139	81	710	4 264	3 136	1 128

TABL. 46. STRUKTURA BUDŻETÓW RODZIN ROBOTNICZYCH I PRACOWNIKÓW UMYSŁOWYCH W NIEKTÓRYCH KRAJACH

Kraje	Lata	Liczba rodzin zbadan- ych	Rozchody					
			Ogół- tem	Żyw- ność i użytki	Ko- morne	Opał i światło	Odzież, obuwie itd.	Pozo- stałe
			w odsetkach					
Rodziny robotnicze								
Belgia	1928/29	116	100,0	59,6	6,4	5,0	15,8	13,2
Czechosłowacja	1931/32	414	100,0	54,7	6,3	6,0	13,4	19,6
Holandia	1935/36	278	100,0	40,1	15,8	5,7	9,0	29,4
Niemcy	1927/28	896	100,0	46,6	10,6	3,8	13,5	25,5
Polska ^a	1927	40	100,0	66,2	6,4	4,5	10,9	12,0
Stany Zj. Am. ^b	1934/36	100,0	36,7	21,1	4,9	11,1	26,2	
Szwecja	1933	526	100,0	40,2	14,7	4,4	14,0	26,7
Rodziny pracowników umysłowych								
Belgia	1928/29	57	100,0	51,0	12,1	5,5	15,8	15,6
Czechosłowacja	1931/32	379	100,0	39,5	9,1	4,9	16,5	30,0
Holandia	1935/36	206	100,0	22,8	13,6	4,6	9,9	49,1
Niemcy	1927/28	546	100,0	36,7	12,8	3,9	14,0	32,6
Polska ^a	1932	71	100,0	32,7	13,0	5,1	12,1	37,1
Stany Zj. Am.	1934	100,0	31,5	25,2 ^c	4,7	18,9	19,7	
Szwecja ^d	1933	195	100,0	26,5	17,5	4,2	14,0	37,8

^a Budżet typowy w Warszawie. ^b Budżet w Nowym Jorku. ^c Łącznie z wydatkami na umeblowanie i utrzymanie mieszkania. ^d Stan średni.

Źródło: *Revue Internationale du Travail*, nr 5, Genewa 1939.

TABL. 47. STRAJKI

Lata	Liczba strajków	Zakłady objęte przez strajki	Strajkujący w tys.	Stracone robotniko-dni w tys.	Lata	Liczba strajków	Zakłady objęte przez strajki	Strajkujący w tys.	Stracone robotniko-dni w tys.
1923	1 263	7 451	349	6 379	1931	357	1 154	107	601
1924	915	5 400	564	6 545	1932	504	6 219	314	2 101
1925	532	1 910	149	1 285	1933	631	7 282	343	3 829
1926	590	2 827	145	1 423	1934	946	9 416	369	2 356
1927	616	3 838	235	2 464	1935	1 165	11 631	450	2 008
1928	769	5 230	354	2 781	1936	2 056	22 016	675	3 950
1929	494	4 036	217	1 085	1937	2 078	25 242	565	3 315
1930	312	1 185	48	273	1938	1 457	9 461	269	1 289

TABL. 48. STRAJKI I LOKAUTY WEDŁUG GAŁĘZI PRACY ORAZ WEDŁUG ŻAŁAŃ I WYNIKÓW

Wyszczególnienie	1928	1932	1938	Wyszczególnienie	1928	1932	1938
Strajkujący w ważniejszych gałęziach pracy w tys.				Strajki według niektórych żądań (dok.)			
Rolnictwo	2	27	3	Wypłata zaległych zarobków:			
Górnictwo	45	80	14	liczba strajków	82	205	208
Hutnictwo	7	18	0	strajkujący w tys.	11	43	18
Przem. przetwórczy:				Strajki protestacyjne i solidarności:			
mineralny	13	6	20	liczba strajków	13	15	111
metalowy i elektro-techniczny	24	9	15	strajkujący w tys.	37	124	93
chemiczny	3	1	3	Strajki według wyników ^a			
włókienniczy	203	44	95	Wygrane całkowicie lub częściowo:			
drzewny	14	5	10	liczba strajków	571	349	998
spożywczy	4	3	8	strajkujący w tys.	279	108	129
odzieżowy	11	11	24	Przeegrane:			
budowlany	15	3	27	liczba strajków	178	134	231
Strajki obejmująca różne gałęzie pracy	4	88	29	strajkujący w tys.	37	80	22
Strajki według niektórych żądań				Lokauty			
Podwyżka płac:				Liczba lokautów	—	8	6
liczba strajków	481	95	502	Zakłady objęte przez lokauty	—	9	6
strajkujący w tys.	206	24	66	Złokautowani w tys.	—	1,2	0,4
Nieobniżanie płac:				Stracone robotniko-dni w tys.	—	41,1	8,5
liczba strajków	20	107	44				
strajkujący w tys.	7	93	5				

^a Bez strajków o wynikach nie określonych.

TABL. 49. OKUPACJE ZAKŁADÓW PRZY ZATARGACH PRACY

Wyszczególnienie	1933	1934	1935	1936	1937	1938
Okupacje	137	193	390	963	1 093	713
wygrane całkowicie lub częściowo ^a	108	149	326	811	828	508
przeegrane ^a	22	29	51	117	196	122
Zakłady okupowane	137	193	390	1 355	2 639	1 339
Strajkujący w zatargach okupac. w tys.	45	23	45	138	162	83
Okupujący w tys.	37	17	32	121	137	71
w okupacjach wygranych całk. lub częśc. ^a	25	13	26	100	113	50
w okupacjach przegranych ^a	9	3	3	13	15	10
Robotniko-dni okupacji w tys.	240	147	205	898	827	415

^a Bez okupacji o wynikach nie określonych.

TABL. 50. ROZMIARY I TRWANIE STRAJKÓW I OKUPACJI

Lata	Przeciętna liczba na jeden strajk			Przeciętna liczba straconych dni na jedno strajkującego	Przeciętna liczba na jedną okupację			Przeciętna liczba dni okupacji na jedno okupującego
	zakładów	strajkujących	straconych robotniko-dni		zakładów	okupujących	robotniko-dni okupacji	
1932	12,3	622	4 170	6,7	1,0	552	3 939	7,1
1933	11,5	544	6 068	11,2	1,0	270	1 751	6,5
1934	10,0	390	2 491	6,4	1,0	91	763	8,4
1935	10,0	386	1 724	4,5	1,0	81	525	6,4
1936	10,7	329	1 921	5,8	1,4	125	941	7,5
1937	12,1	272	1 595	5,9	2,4	126	757	6,0
1938	6,5	184	885	4,8	1,9	100	581	5,8
Rolnictwo . . .	1,5	46	189	4,1	1,2	55	146	2,7
Górnictwo . . .	1,0	316	1 701	5,4	1,1	282	1 901	6,7
Hutnictwo . . .	1,0	91	74	0,8	1,0	113	113	1,0
Przem. przetw.:								
mineralny . . .	1,5	101	613	6,1	1,1	73	479	6,6
metalowy . . .	1,8	126	518	4,1	1,0	68	574	8,5
chemiczny . . .	1,1	63	631	10,1	1,1	57	574	10,0
włókienniczy . . .	6,7	404	2 042	5,1	1,1	111	663	6,0
drzewny . . .	3,5	72	494	6,9	1,1	45	278	6,2
spożywczy . . .	3,9	87	138	1,6	1,3	65	134	2,0
odzieżowy . . .	17,3	241	2 252	9,4	12,0	271	1 449	5,3
budowlany . . .	2,0	142	509	3,6	1,2	128	578	4,5
Strajki obejmujące różne gałęzie pracy	75,2	2 246	1 081	0,5	2,5	171	450	2,6

TABL. 51. STRAJKI I LOKAUTY W NIEKTÓRYCH KRAJACH

Kraje	Liczba strajków i lokautów				Strajkujący i zlokautowani w tys.				Stracony robotniko-dni w tys.			
	1928	1932	1937	1938	1928	1932	1937	1938	1928	1932	1937	1938
Anglia . . .	302	389	1 129	875	124	379	597	275	1 388	6 488	3 413	1 334
Belgia . . .	192	63	209	126	75	163	82	33	2 254	581	648	241
Francja . . .	816	362	3 680	.	204	72	427	.	6 377	.	.	.
Holandia . . .	195	204	89	141	17	17	5	8	638	1 773	39	135
Kanada . . .	96	111	274	142	17	23	71	19	224	255	886	149
Norwegia . . .	63	91	195	.	8	6	29	.	364	394	1 014	.
Polska . . .	769	512	2 090	1463	354	315	566	269	2 781	2 143	3 333	1 297
Rumunia . . .	57	102	70	.	11	19	7	.	110	104	74	.
Stany Zj. Am. . .	604	841	4 740	2430	314	324	1861	667	12632	10502	28425	8 892
Szwajcaria . . .	45	38	37	17	5	5	6	1	98	159	116	16
Szwecja . . .	201	182	67	.	71	50	31	.	4 835	3 095	861	.
Węgry . . .	31	20	89	64	10	5	26	9	131	33	161	105

TABL. 52. ZWIĄZKI ZAWODOWE

Wyszczególnienie	1928	1930	1935	Ważniejsze centrale związkowe w 1935 r.	Członkowie zarejestrowani w tys.
Związki	328	314	298	Zw. Stow. Zawodowych . . .	284
Oddziały	4564	7856	7383	Zjedn. Zawod. Polskie . . .	150
Członkowie:				Zw. Zw. Zawodowych . . .	148
zarejestrowani w tys.	792	979	941	Chrześc. Zjedn. Zawod. . .	65
płacący składki w tys.	594	731	618	Unia Zw. Zaw. Prac. Umysł. . .	39
ochody w mil. zł . . .	13,4	23,1	13,9	Centr. Zj. Klas. Zw. Zawod. . .	36
wydatki w mil. zł . . .	12,3	22,7	13,2	Zjedn. Zaw. „Praca” . . .	14
skład czasopism zw.				Zw. Zaw. rob. niem. w Pol-	
w mil. egz.	14	16	8	sce	13

TABL. 53. INSPEKCIJA PRACY

Wyszczególnienie	1928	1932	1937	Wyszczególnienie	1928	1932	1937
Stan osobowy Inspekcji Pracy				Czynności Inspekcji Pracy w tys. (dotyczy lat 1928-1932)			
Inspektorzy okręgowi	12	12	13	Robotnicy w wizytowanych zakładach	642,6	605,4	700,0
Inspektorzy obwodowi	56	62	63	w tym w rolnictwie ^a	9,2	3,9	4,0
Podinspektorzy do spraw ogólnych	28	28	61	Stwierdzone:			
kobiet i młodocianych	8	7	13	wykroczenia przeciw przepisom ochronnym	40,9	51,4	85,0
Lekarze inspekcyjni	2	1	2	nieszczeniwe wypadki przy pracy	36,8	24,3	56,0
Zakłady i robotnicy w ewidencji Inspekcji Pracy w tys.				Interwencje w sprawie:			
Zakłady pracy	48	53	55	zatargów poszczególnych robotników	31,4	22,1	30,0
w tym w rolnictwie	20	20	20	zatargów zbiorowych	2,8	2,3	5,0
Robotnicy	1 320	1 223	1 538	umów zbiorowych	0,6	0,2	1,0
w tym w rolnictwie	417	436	428	Sprawy w komisjach rozjemczych rolnych	5,4	8,3	12,0
Czynności Inspekcji Pracy w tys.				Zlecenia z zakresu ochrony pracy i inne			
Wizytacje	15,0	21,9	21,1		79,9	90,8	87,0
Wizytowane zakłady	11,6	16,7	16,3				
w tym w rolnictwie ^a	0,2	0,1	0,0				

a Uwzględniono tylko zakłady będące w ewidencji Inspekcji Pracy.

TABL. 54. DZIAŁALNOŚĆ FUNDUSZU PRACY W ZAKRESIE ROBÓT PUBLICZNYCH

Województwa Rodzaje robót	Liczba przepracowanych pracowniko-dni ^a				Wydatki na roboty publiczne				
	1934- -1935b	1935- -1936b	1936- -1937c	1937- -1938c	1934- -1935	1935- -1936	1936- -1937	1937-1938	
	w tysiącach				w milionach złotych		w %		
Ogółem	18 138	16 889	19 727d	13 206d	80,2	87,4	95,7	71,6	100,0
według województw									
Centralne	7 707	8 678	6 401	6 401	43,0	45,5	45,8	37,8	52,0
Wschodnie	2 167	2 083	1 135	1 135	6,9	6,9	7,7	5,1	7,0
Poznańskie i pomorskie	2 074	2 898	2 246	2 246	8,0	9,8	14,1	11,3	15,0
Śląskie	1 180	1 783	982	982	8,5	10,3	9,5	5,2	7,0
Południowe	3 761	4 193	2 358	2 358	13,8	14,9	18,6	12,2	17,0
według rodzajów robót									
Studia i proj. techn.	52		92	84	1,2	1,2	0,8	0,9	1,0
Komunikacja	9 607	9 159	6 592	3 274	34,9	38,2	20,6	11,4	15,0
koleje	2 240	472	283		4,4	1,3	1,6		
drogi wodne	1 597	1 396	558	630	5,5	5,9	1,8	1,9	2,0
drogi bite i mosty	5 770	7 291	5 751	2 439	25,0	31,0	17,2	7,4	10,0
Melioracje	2 541	2 497	2 753	1 742	7,8	9,8	9,7	4,9	6,5
Urządzenia między- miastowe (elektryfi- kacja itp.)	151	77	39	26	3,3	0,5	0,2	0,1	0,1
Urządzenia miejskie	4 397	4 249	9 112	7 066	22,3	28,1	54,8	40,9	57,0
w tym:									
kanalizacja i wodoc.	1 522	1 903	2 223	2 490	9,8	16,0	19,2	16,0	22,0
nawierzchnia ulic	1 710	1 879	6 184	3 866	6,3	9,3	29,2	21,5	30,0
Budowle publiczne	1 095	392	699	421	6,3	2,9	3,8	2,6	3,5
Budownictwo mieszk.	144	250	188	436	3,7	5,3	5,0	10,1	14,0
Drobne roboty	151	265	252	157	0,7	1,4	0,8	0,7	1,0

a Na robotach finansowanych przez Fundusz Pracy, b Dniówki przepracowane przez robotników, z wyłączeniem pracowników umysłowych i junaków, c Bez dniówek przepracowanych przez junaków, d Dniówki przy studiach nie są podzielone według województw.

U w a g a. Wydatki i dochody Funduszu Pracy ob. dział XXIV, tabl. 29, str. 390.

TABL. 7. ZAKŁADY OPIEKI CAŁKOWITEJ (ZAMKNIĘTEJ) DLA DOROSŁYCH
Stan w dn. 31.III

Wyszczególnienie		1935	1937	Wyszczególnienie		1935	1937
Zakłady				Pensjonariusze (dok.)			
Ogółem		717	753	w domach pracy przymus.		609	551
Schroniska		666	698	w zakładach rozdzielnio-			
Zakłady specjalne		51	55	obserwacyjnych		—	131
Właściciele za-				Właściciele za-			
kładów				kładów			
Samorząd terytorialny ^b		229	249	Samorząd terytorialny ^b		10 799	11 085
Organizacje społeczne		110	126	Organizacje społeczne		5 566	5 700
Fundacje		155	159	Fundacje		3 554	3 840
Zgromadzenia zakonne		32	39	Zgromadzenia zakonne		2 029	1 788
Związki wyznaniowe		105	171	Związki wyznaniowe		2 390	2 907
Osoby prywatne		8	9	Osoby prywatne		94	149
Właściciel nie podany		78	—	Właściciel nie podany		990	—
Wielkość zakładów				Źródła opłat			
poniżej 20 miejsc		221	253	Skarb Państwa		123	37
20—59 miejsc		250	261	Samorząd terytorialny ^b		12 736	12 415
60 i więcej miejsc		103	115	Organizacje społeczne		2 048	2 468
brak danych		143	124	Fundacje		1 597	1 306
Pensjonariusze				Zgromadzenia zakonne		424	400
Ogółem		25 422	25 469	Związki wyznaniowe		1 250	1 523
Mężczyźni		—	7 105	Pensjonariusze i ich ro-			
Kobiety		—	18 364	dziny		2 274	1 908
W schroniskach		21 581	21 572	Źródło opłaty nie podane		4 970	5 412
W zakł. specjalnych		3 841	3 897	Wiek			
ociemniałi i głuchoniemi		131	132	poniżej 30 lat		2 463	2 230
nieuleczalnie chorzy		1 522	1 532	30—59 lat		5 778	5 794
upośledzeni umysłowo		250	436	60 i więcej lat		14 922	15 449
w domach ochrony kobiet		378	474	wiek nie podany		2 259	1 996
w domach pracy dobrow.		951	641				

a W tablicy nie uwzględniono przytułków gmin wiejskich w woj. poz. i pom.; było ich w 1937 r. 1 301 z 9 619 pensjonariuszami. b Łącznie ze Skarbem Śląskim.

TABL. 8. OPIEKA CAŁKOWITA (ZLECONA) W RODZINACH ZASTĘPCZYCH
DLA DZIECI I MŁODZIEŻY
Stan w dniu 31.III

Wyszczególnienie		1936	1938	Wyszczególnienie		1936	1938
Rodziny zastępcze				Rodziny zastępcze (dok.)			
Ogółem		6 175	8 447	Pracownicy umysłowi		—	431
w miastach		3 354	5 088	Inni i nie podani		—	1 124
na wsi		2 821	3 359	Wychowankowie			
Rolnicy, robotnicy rolni		—	2 681	Ogółem		8 173	10 617
Robotnicy (poza rolnymi)		—	2 954	w miastach		4 404	6 147
Rzemieśln. i inni samodz.		—	1 257	na wsi		3 769	4 470

TABL. 9. NIEKTÓRE FORMY OPIEKI CZĘŚCIOWEJ NAD MATKĄ
I DZIECKIEM NA WSI

Wyszczególnienie	Liczba placówek				Liczba dzieci w opiece			
	1935	1936	1937	1938	1935	1936	1937	1938
Związek Pracy Obywatelskiej Kobiet								
Ogniska Matki i Dziecka	60	95	180	222	2513	3699	6812	8304
Letnie dziecińce sezonowe	374	333	483	651	22991	16145	21510	27782
Organizacja Kół Gospodyń Wiejskich								
Ogniska Matki i Dziecka	32	109	159	234	1028	3305	4430	7217
Letnie dziecińce sezonowe	282	452	833	1443	8450	14294	26072	47325
Inne organizacje kobiet wiejskich								
Ogniska Matki i Dziecka	—	—	7	19	—	—	250	522
Letnie dziecińce sezonowe	—	—	10	15	—	—	406	600

TABL. 10. DOŻYWIANIE DZIECI I MŁODZIEŻY^a

Wyszczególnienie	Rok szkolny		
	1935/36	1936/37	1937/38
Liczba dożywianych w dn. 31.III w tys.	364	655	830
Dzieci przedszkolnych	55	130	147
Dzieci szkolnych	284	474	618
Młodocianych	25	51	65
M. st. Warszawa	35	53	55
Woj.: centralne ^b	121	222	260
wschodnie	34	76	94
zachodnie	108	158	226
południowe	66	144	192
W. M. Gdańsk	—	2	3
Sumy wydatkowane w tys. zł	4 800	9 997	10 875
w tym % ze środków:			
Min. Opieki Społecznej		4,2	.
Funduszu Pracy i Komitetu Pomocy Zimowej ZUS i ubezpieczalni społecznych		66,7	.
ZUS i ubezpieczalni społecznych		4,2	.
samorządu terytorialnego		16,6	.
społeczeństwa		8,3	.

^a Akcja Komitetów Pomocy Dzieciom i Młodzieży, od 1936 r. współdziałających z Komitetem Pomocy Zimowej. ^b Bez m. st. Warszawy.

TABL. 11. LETNIE KOLONIE I PÓLKOLONIE DZIECIĘCE

Wyszczególnienie	1924 ^a	1928 ^a	1932 ^a	1935	1937
Liczba kolonii	195	633	1 013	1 648	2 059
Liczba półkolonii	14	125	234	918	3 288
Dzieci objęte akcją w tys.	26,5	85,7	138,0	237,3	418,5
w tym dzieci bezrobotnych	.	.	.	82,2	106,7
Woj.: centralne	.	48,6	76,3	113,5	180,1
wschodnie	.	6,3	9,7	27,2	38,3
poznańskie i pomorskie	.	16,3	19,7	27,2	39,4
śląskie	.	.	.	13,3	28,8
południowe	.	14,5	32,3	56,1	131,9
Na koloniach: wypoczynkowych	12,1	56,2	69,5	118,8	158,6
lecniczych	7,7	8,8	10,9	7,9	12,8
Na półkoloniach	6,7	20,7	57,6	110,6	247,1
Sumy wydatkowane w tys. zł	2 300	6 573	5 569	6 670 ^b	10 258
Wpłaty z budżetu Skarbu Państwa	.	500	780	984	1 978
Fundusz Pracy	.	—	—	665	896
ZUS i ubezpieczalnie społeczne	.	.	446	140	1 013
Samorząd terytorialny	.	.	835	1 061	1 068
Subsydia społeczne	.	.	.	2 082	3 212
Opłaty rodziców	.	.	3 508	1 649	2 091

^a Bez woj. śląskiego. ^b Brak podziału dla 89 tys. zł.

U w a g a. Tablica nie obejmuje letnich dziecięcych sezonowych uwzględnionych w tabl. 9, str. 290.

TABL. 12. PRZYFABRYCZNE INSTYTUCJE OCHRONY MACIERZYŃSTWA
Stan w dn. 1.1

Wyszczególnienie	1931	1932	1936	1937	1938					1939
					Pol- ska	Województwa				
						centr.	wsch.	zach.	pld.	
Fabryki wykony- wające opiekę państwowe	83	74	121	159	188	132	9	24	23	244
prywatne		40	35	34	35	18	3	9	5	35
Kobiety zatrudn.	22740	20799	51616	68707	85447	72119	1 429	6 687	5 212	98251
Żłobki	32	34	32	30	32	18	—	9	5	32
Dzieci w żłobkach	512	525	518	478	456	279	—	122	55	540
Stacje lotne ^b	69	60	97	138	174	128	9	19	18	224
Dzieci pod opieką stacji lotnych	4 153	3 430	4 239	6 445	7 329	5 172	534	818	805	9 687

a Istniejące na zasadzie ustawy w przedmiocie pracy młodocianych i kobiet z dn. 2.VII 1924. b Liczba fabryk, które zorganizowały stacje lotne.

TABL. 13. POMOC DLA BEZROBOTNYCH

A. Akcja pomocy doraźnej Funduszu Pracy i Pomocy Zimowej^d

Lata Województwa	Rodziny korzystające z pomocy		Doży- wane dzieci ^b z pomocy zimowej	Wartość świadczeń pomocy		
	doraźnej	zimowej		doraźnej	zimowej	
	we wrze- śniu	w marcu		w ciągu roku		
	w tysiącach			w tysiącach zł		
1934/35	143,1	260,0	—	—	31 356	—
1935/36	76,9	260,3	—	—	20 298	—
1936/37	67,4	—	376,0	555,0	11 344	33 103
1937/38 ^c	61,1	—	328,0	750,1	9 636	36 973
M. st. Warszawa	3,6	—	17,9	44,6	1 222	4 210
Centralne ^d	6,1	—	109,8	253,9	1 774	10 589
Wschodnie	1,2	—	18,1	90,3	327	2 286
Poznańskie i pomorskie	11,0	—	87,8	116,2	938	7 295
Śląskie	33,0	—	41,1	79,0	3 845	7 129
Południowe	6,2	—	51,9	153,8	1 096	5 061

a Akcja Ogólnopolskiego Obywatelskiego Komitetu Pomocy Bezrobotnym. b Te same dzieci uwzględniono w zestawieniu w tabl. II, str. 291. c łącznie z liczbami nie rozdzielonymi według województw. d Bez m. st. Warszawy.

B. Źródła dochodów Pomocy Zimowej

Źródła dochodów	1936/37		1937/38	
	w tys. zł	w %	w tys. zł	w %
Ogółem	36 307	100,0	38 150	100,0
Źródła publiczne	5 423	14,9	10 980	28,8
Fundusz Pracy	2 988	8,2	8 550	22,4
ZUS	1 000	2,8	1 000	2,6
Ministerstwo Skarbu	739	2,0	750	2,0
Banki i przedsiębiorstwa państwowe	696	1,9	680	1,8
Źródła społeczne	30 884	85,1	27 170	71,2
Świadczenia od: lokali	2 033	5,6	670	1,8
handlu	4 977	13,7	4 100	10,7
przemysłu	5 761	15,9	9 720	25,5
Od dochodów: fundowanych	4 740	13,1	1 910	5,0
niefundowanych	8 247	22,7	5 620	14,7
Świadczenia rolnictwa	2 766	7,6	2 850	7,5
Zbiórka publiczna	814	2,2	530	1,4
Różne	1 546	4,3	1 770	4,6

TABL. 14. ZAREJESTROWANI INWALIDZI WOJENNI W 1937 R.

A. Według narodowości
Stan w dn. 31.XII

Armie i formacje Województwa	Ogół- tem	W tym narodowości				
		pol- skiej	ukraiń- skiej	biało- ruskiej	nie- mieck.	ży- dowski.
Ogółem	150696	116 359	21 929	3 566	3 303	4 642
Armia polska	19 338	17 938	223	124	337	623
Byłe formacje polskie	1 686	1 663	6	—	—	10
Byłe formacje obce	219	29	170	3	—	1
Była armia rosyjska	19 103	10 617	3 336	3 393	148	1 129
Była armia niemiecka	58 099	55 337	—	1	2 728	33
Była armia austriacka	52 251	30 775	18 194	45	90	2 846
Centralne	21 976	19 416	144	463	441	1 090
Wschodnie	10 595	3 389	3 379	3 058	40	567
Zachodnie	63 578	60 728	11	1	2 750	82
Południowe	54 547	32 826	18 395	44	72	2 903

B. Według stopnia utraty zdolności do pracy

Przyczyny inwalidztwa Województwa	Ogół- tem	Inwalidzi o utraconej zdolności do pracy			
		poniżej 15%	15—44%	45—84%	85— —100%
Ogółem	150 696	32 336	91 914	24 545	1 901
w tym inwalidzi, których upraw- nienia określono na stałe	135 381	29 773	80 958	22 930	1 720
Uszkodzenia kończyn	86 377	15 985	51 380	18 246	766
Uszkodzenia głowy, kręgosłupa itp.	22 484	5 844	13 913	2 464	263
Schorzenia pochodzenia gruźliczego	6 144	1 315	3 934	793	102
Schorzenia psychiczne i nerwowe	7 964	2 154	4 660	935	215
Schorzenia uszu	2 700	627	1 846	222	5
Ślepotą	5 228	9	3 904	872	443
Inne schorzenia	19 799	6 402	12 277	1 013	107
Centralne	21 976	4 653	12 559	4 395	369
Wschodnie	10 595	1 762	6 402	2 270	161
Zachodnie	63 578	15 525	37 699	9 614	740
Południowe	54 547	10 396	35 254	8 266	631

TABL. 15. ZAREJESTROWANI INWALIDZI WOJSKOWI WEDŁUG STOPNIA
UTRATY ZDOLNOŚCI ZAROBKOWEJ W 1937 R.

Stan w dn. 31.XII

Przyczyny inwalidztwa Województwa	Ogół- tem	Inwalidzi o utraconej zdolności do pracy			
		poniżej 15%	15—44%	45—84%	85— —100%
Ogółem	15 195	5 364	8 125	1 570	136
w tym inwalidzi, których upraw- nienia określono na stałe	9 566	3 996	4 785	705	80
Uszkodzenia kończyn	3 780	1 210	2 119	427	24
Uszkodzenia głowy, kręgosłupa itp.	1 566	540	871	144	11
Schorzenia pochodzenia gruźliczego	3 691	1 175	1 871	610	35
Schorzenia psychiczne i nerwowe	616	156	320	106	34
Schorzenia uszu	241	99	120	22	—
Ślepotą	328	—	280	29	19
Inne schorzenia	4 973	2 184	2 544	232	13
Centralne	6 448	2 321	3 313	742	72
Wschodnie	2 120	793	1 106	206	15
Zachodnie	3 358	1 100	1 871	357	30
Południowe	3 269	1 150	1 835	265	19

TABL. 16. ZAOPATRZENIA WETERANÓW POWSTAŃ NARODOWYCH I BYŁYCH SKAZAŃCÓW POLITYCZNYCH

A. Osoby pobierające zaopatrzenia
Stan w dn. 31.XII

Wyszczególnienie	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938
Ogółem	2 363	2 548	2 887	3 064	3 052	3 365	3 701	3 596
Uczest. powstań narod.	1 594	1 406	1 273	1 167	1 047	950	866	849
Weterani	327	264	191	145	107	75	57	55
Wdowy	1 267	1 142	1 082	1 022	940	875	809	794
Byli skazańcy polityczni	769	1 142	1 614	1 897	2 005	2 246	2 328	2 359
Skazańcy	454	731	1 056	1 251	1 315	1 479	1 513	1 530
Wdowy	204	278	364	454	499	565	597	599
Sieroty	111	121	164	152	145	155	168	177
Rodzice	—	12	30	40	46	47	50	53
Uczest. walk o niepodległość	—	—	—	—	—	169 ^a	507 ^a	388 ^a
Uczestnicy	—	—	—	—	—	59	211	179
Wdowy	—	—	—	—	—	36	98	77
Sieroty	—	—	—	—	—	56	149	102
Rodzice	—	—	—	—	—	18	49	30

B. Wydatki z budżetu Skarbu Państwa

Wyszczególnienie	1931-	1932-	1933-	1934-	1935-	1936-	1937-	1938-	1939-
	-1932	-1933	-1934	-1935	-1936	-1937	-1938	-1939 ^b	-1940 ^b
w tysiącach złotych									
Ogółem	2 624	3 040	3 302	3 535	3 584	3 528	3 757	4 975	4 970
Pensje weteranów powstań narod.	1 499	1 291	1 174	921	871	760	635	775	670
Zaopatrzenia:									
b. skaz. polit.	1 125	1 749	2 128	2 614	2 713	2 760	2 916	3 200	3 300
uczestników walk o niepodległość	—	—	—	—	—	8	206	1 000	1 000

^a Stan w dn. 31.III następnego roku. ^b Budżet.

TABL. 17. ZAOPATRZENIA INWALIDÓW WOJENNYCH I WOJSKOWYCH

A. Osoby pobierające renty inwalidzkie
Stan w dn. I.VII

Wyszczególnienie	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938	
								Ogółem	w tym inwalidzi wojskowi
Ogółem	251117	256030	243340	180982	190732	199638	209703	207904	7 089
Inwalidzi	105441	112404	119592	77 756	81 858	87 856	95 896	97 931	7 089
Wdowy	62 777	65 748	66 318	53 078	58 657	61 284	62 850	61 155	—
Sieroty	67 528	62 462	41 830	29 546	28 941	28 032	26 382	24 613	—
Rodzice	15 371	15 416	15 600	20 602	21 276	22 466	24 575	24 205	—

B. Wydatki z budżetu Skarbu Państwa

Wyszczególnienie	1931-	1932-	1933-	1934-	1935-	1936-	1937-	1938-	1939-
	-1932	-1933	-1934	-1935	-1936	-1937	-1938	-1939 ^a	-1940 ^a
w tysiącach złotych									
Ogółem	159 755	127 614	121 821	99 876	99 502	92 810	94 262	101 032	105 046
Renty inwalidów wojennych i wojskowych z 1914 r. i lat następnych	156 846	125 589	120 083	98 377	98 112	91 588	92 904	99 272	103 346
Renty inwalidów wojennych sprzed 1914 r.	1 484	1 269	1 124	1 101	1 046	981	905	960	900
Kapitalizacja rent	1 425	756	614	398	344	241	453	800	800

^a Budżet.

DZIAŁ XVI. ZDROWOTNOŚĆ PUBLICZNA. SPORT

A. Zdrowotność publiczna

Ob. także dział XV, tabl. 4, 11 i 12, str. 288, 291 i 292

TABL. 1. PERSONEL LEKARSKI

Lata	Lekarze ^a	Lekarze- dentyści	Akuszarki	Pielegniarki	Felczerzy
Liczby bezwzględne					
1923 . . .	6 850	1 100	5 954	•	2 257
1938 . . .	12 917	3 686	9 356	6 674	1 403
Na 10 000 mieszkańców					
1923 . . .	2,4	0,4	2,1	•	0,8
1938 . . .	3,7	1,1	2,7	1,9	0,4

^a Bez lekarzy nie zajmujących się praktyką lekarską i nie należących do izb lekarskich.

TABL. 2. LEKARZE W 1938 R.

Województwa Podział admini- stracyjny obo- wiązujący do dn. 31.III 1939 r.	Ogó- łem	w tym ko- biety	Wielkie ^a miasta		Inne miasta		Wieś		Ogó- łem	Wiel- kie ^a mia- sta
			Ogó- łem	w tym ko- biety	Ogó- łem	w tym ko- biety	Ogó- łem	w tym ko- biety		
			liczby bezwzględne							
Polska	12917	2 034	6 853	1 391	4 598	476	1 466	167	3,7	17,3
M. st. Warszawa	2 816	633	2 816	633	—	—	—	—	22,1	22,1
Warszawskie	474	48	—	—	307	23	167	25	2,0	—
Łódzkie	850	131	594	109	213	18	43	4	4,1	8,9
Kieleckie	634	64	174	26	345	30	115	8	2,0	6,6
Lubelskie	479	52	124	12	233	26	122	14	1,8	10,2
Białostockie	427	54	104	16	262	33	61	5	2,3	9,8
Wileńskie	619	147	446	120	66	8	107	19	4,6	21,3
Nowogródzkie	205	37	—	—	133	25	72	12	1,8	—
Poleskie	219	31	—	—	171	24	48	7	1,7	—
Wołyńskie	365	56	—	—	280	45	85	11	1,6	—
Poznańskie	886	96	412	65	395	18	79	13	3,5	15,2
Pomorskie	651	57	198	24	396	25	57	8	3,1	8,5
Śląskie	555	54	222	28	183	16	150	10	4,0	9,1
Krakowskie	1 333	220	767	147	442	57	124	16	5,3	29,8
Lwowskie	1 653	271	996	211	553	53	104	7	4,9	31,3
Stanisławowskie	414	50	—	—	347	45	67	5	2,6	—
Tarnopolskie	337	33	—	—	272	30	65	3	2,0	—

^a Liczące 100 000 i więcej mieszkańców.

Źródło: Obliczenia dra M. Kacprzaka, *Warszawskie Czasopismo Lekarskie*, 1939.

TABL. 3. LEKARZE W NIEKTÓRYCH KRAJACH

Liczba lekarzy na 10 000 mieszkańców

Kraje	Lata	Le- karze	Kraje	Lata	Le- karze	Kraje	Lata	Le- karze
Węgry . . .	1936	11,2	Belgia . . .	1934	7,4	Bulgaria . .	1936	4,5
Szwajcaria .	1937	10,8	Czechosł. . .	1936	7,4	Szwecja . . .	1936	4,3
Włochy . . .	1937	8,3	Niemcy . . .	1937	7,3	Polska . . .	1938	3,7
Łotwa . . .	1937	7,9	Holandia . .	1936	7,0	Jugosławia . .	1936	3,7
Dania . . .	1936	7,9	Francja . . .	1937	6,5	Litwa	1937	3,4
Norwegia . .	1936	7,7	Z. S. R. R. . .	1934	5,0	Finlandia . .	1937	3,4

TABL. 4. APTEKI I PERSONEL APTECZNY

Stan w dn. I.I

Lata	Apteki					Personel		
	Ogółem	na 100 000 mieszkańców	publiczne	ubezpieczalni społecznych	zakładowe i domowe	Ogółem	z ukończonymi studiami	pomocnicy apteczni
1923	1 772	6,3	1 699	23	50	3 564	1 967	1 597
1930	2 042	6,5	1 858	84	100	4 240	2 820	1 420
1937	2 260	6,6	2 064	85	111	5 205	3 582	1 623
1938	2 310	6,7	2 109	85	116	5 425	3 787	1 638

TABL. 5. SZPITALA I ŁÓŻKA W SZPITALACH

Stan w dn. I.I

Lata Szpitale według właścicieli	Szpitale	Łóżka		Województwa Podział administracyjny obowiązujący do dn. 31.III 1938 r.	Szpitale	Łóżka	
		Ogółem	na 10 000 mieszk.			Ogółem	na 10 000 mieszk.
1923 ^a	702	61858	21,9	M. st. Warszawa	63	8 045	63,5
1924	657	55555	19,3	Warszawskie . . .	58	5 867	21,4
1928	673	58836	19,3	Łódzkie	51	5 584	19,8
1929	698	61205	19,8	Kieleckie	42	3 224	10,7
1930	718	64923	20,8	Lubelskie	39	2 812	10,5
1931	718	67342	21,3	Białostockie . . .	34	2 333	12,9
1932	726	70937	22,1	Wileńskie	37	2 506	18,6
1933	710	70763	21,7	Nowogródzkie . . .	18	625	5,4
1934	676	69453	21,0	Poleskie	16	852	6,8
1935	679	70775	21,2	Wołyńskie	31	1 092	4,8
1936	672	70734	20,9	Poznańskie	85	9 540	42,1
1937	669	72247	21,1	Pomorskie	35	5 541	47,0
1938	677	74999	21,7	Śląskie	55	10 174	72,9
Państwowe	72	11873	3,4	Krakowskie	48	8 167	32,7
Samorządowe	283	37659	10,9	Lwowskie	31	6 243	18,6
Spółczn ^b	214	23496	6,8	Stanisławowskie . .	20	1 359	8,6
Prywatne	108	1 971	0,6	Tarnopolskie	14	1 035	6,1

a Stan w dn. I.VII. b łącznie ze szpitalami ubezpieczalni społecznych.

U w a g a. Bez szpitali i sanatoriów wojskowych.

TABL. 6. ŁÓŻKA W SZPITALACH W NIEKTÓRYCH KRAJACH

Liczba łóżek na 10 000 mieszkańców

Kraje	Lata	Łóżka	Kraje	Lata	Łóżka	Kraje	Lata	Łóżka
Niemcy	1936	98,2	Dania	1936	65,8	Z.S.R.R.	1934	28,0
Kanada	1936	93,7	Łotwa	1937	65,2	Polska	1938	21,7
Australia	1935	84,2	Finlandia	1937	63,7	Bułgaria	1936	19,8
Norwegia	1936	84,0	Czechosl.	1936	54,0	Grecja	1935	19,4
Austria	1936	77,3	Węgry	1936	53,2	Jugosławia	1936	18,1
Szwecja	1936	76,1	Francja	1933	30,2	Litwa	1937	16,3

TABL. 7. ŁÓŻKA W SZPITALACH WEDŁUG RODZAJU CHOROÓB
Stan w dn. I.I

Lata	Łóżka na oddziałach									
	we- wnętrz- nych	chirur- giczn- ych	ginek.- położ- niczych	zakaź- nych	wene- ryczno- skórn.	dziecięcych		gruźli- czych ^a	psy- chiatr.	In- nych
						ogół- tem	w tym gruźl.			
Liczby bezwzględne										
1937	13 440	13 004	5 899	5 466	2 959	4 220	1 221	6 658	15 931	4 670
1938	14 058	13 545	6 377	5 520	2 827	4 740	1 571	6 747	16 780	4 405
Na 10 000 ^a mieszkańców										
1937	3,9	3,8	1,7	1,6	0,9	.	.	1,9	4,7	1,4
1938	4,1	3,9	1,8	1,6	0,8	.	.	2,0	4,9	1,3

^a W szpitalach i sanatoriach bez prewentoriów. Łóżka dla chorych na gruźlicę kosztą częściowo zaliczono do pozycji „Inne”.

U w a g a. Bez szpitali i sanatoriów wojskowych.

TABL. 8. ŁÓŻKA DLA CHORYCH NA GRUŻLICĘ W SZPITALACH
OGÓLNYCH, SANATORIACH I PREWENTORIACH
Stan w dn. I.I

Rodzaje zakładów	Zakła- dy	Łóżka	Województwa	Zakła- dy	Łóżka
Polska 1928	227	6 736			
1931	284	9 726	M. st. Warszawa	9	542
1938	211	10 772	Centralne ^b	78	3 791
Szpitalia ^a	137	2 680	Wschodnie	11	376
Sanatoria	45	5 638	Zachodnie	66	2 979
Prewentoria	29	2 454	Południowe	47	3 084

^a Posiadające łóżka dla chorych na gruźlicę. ^b Bez m. st. Warszawy.

TABL. 9. ZAKŁADY DLA UMYSŁOWO CHORYCH
Stan w dn. I.I

Lata	Zakłady specjal- ne	Oddziały szpitali ogólnych	Ł ó ż k a			Chorzy
			Ogółem	w zakł. specjal- nych	w oddziałach szpitali ogólnych	
1923 ^a	20	.	.	9 383	.	.
1925	20	.	.	8 968	.	.
1930	24	.	.	11 920	.	.
1937	35	10	15 931	15 213	718	17 526
1938	35	8	16 780	16 250	530	18 348

^a Stan w dn. I.VII.

TABL. 10. KURACJUSZE W UZDROWISKACH^a ORAZ WYDANE KĄPIELE
I ZABIEGI

Charakter uzdrowisk	1920	1925	1928	1929	1931	1935	1936	1937
Liczba uzdrowisk								
Ogółem	.	11	23	23	23	24	24	24
Państwowe	.	3	3	3	4	5	5	5
Inne	.	8	20	20	19	19	19	19
Kuracjusze w tysiącach								
Ogółem	67,6	128,1	199,8	198,2	187,3	227,2	247,0	267,4
Państwowe	21,7	34,2	60,5	57,7	56,8	61,7	65,8	70,5
Inne	45,9	93,9	139,3	140,5	130,5	165,5	181,2	196,9
Wydane kąpiele i zabiegi w tysiącach								
Ogółem	572,5	1 158,4	1 850,9	1 839,8	1 615,5	1 685,4	1 807,1	1 965,9
Państwowe	422,9	653,6	1 013,7	1 041,1	912,2	885,3	923,2	982,3
Inne	149,6	504,8	837,2	798,7	703,3	800,1	883,9	983,6

^a Posiadających charakter użyteczności publicznej.

TABL. 11. PRZYCHODNIE DLA WALKI Z CHOROBYMI SPOŁECZNYMI

Przychodnie	1925	1926	1928	1929	1931	1932	1934	1935	1936	1937
	Liczba przychodni									
Przeciwgruźlicze	65	122	209	266	351	352	351	391	458	532
Przeciwjaglicze	11	24	197	279	347	366	419	505	590	656
Przeciwwener.	16	26	69	93	125	134	161	175	291	507
Przeciwalkohol.	1	2	6	6	9	7	11	11	10	11
	Osoby będące pod opieką w tysiącach									
Przeciwgruźlicze	.	.	139.5	180.2	273.2	316.5	303.0	292.0	323.1	351.4
Przeciwjaglicze	.	1.7	70.7	99.5	180.6	190.1	216.4	242.0	265.4	292.0
Przeciwwener.	9.8	13.0	16.0	18.8	21.8	23.5	32.2	33.4	90.2	176.5
Przeciwalkohol.	.	.	0.9	1.2	1.3	1.5	2.1	1.5	1.4	1.7

TABL. 12. OŚRODKI ZDROWIA

Wyszczególnienie	1937									
	1931	1935	1936	Pol-ska	M. st. War-szawa	Województwa				
						centr. ^a	wsch.	zach.	płd.	
	Stan w dn. 31. XII									
Liczba ośrodków	205	310	397	482	10	190	99	66	117	
Liczba działów:										
przeciwgruźlicze	193	294	366	436	9	176	81	55	115	
przeciwjaglicze	186	273	362	444	10	179	98	52	105	
przeciwweneryczne	105	154	245	314	8	138	68	34	66	
opieka nad matką	107	156	203	222	16	94	42	30	46	
opieka nad dzieckiem	135	227	287	364	10	146	67	56	85	
Personel:										
lekarze	488	776	996	1 138	158	406	189	164	221	
pielęgniarki	355	544	692	840	113	288	139	154	146	
kontrolerzy sanitarni	78	75	89	115	37	35	23	9	11	
inni	287	433	231	277	18	126	64	29	40	
Osoby pod stałą opieką w tys.	435	705	1 085	1 407	155	524	280	154	294	
	W ciągu roku sprawozdawczego									
Udzielone porady w tys.	981	1 462	2 233	2 664	237	985	592	362	488	
Odwiedziny domowe w tys.	203	283	378	425	45	145	60	84	91	

^a Bez m. st. Warszawy.

TABL. 13. WYDATKI NA OŚRODKI ZDROWIA

Źródła pokrycia wydatków	1937/38									
	1931-1932	1935-1936	1936-1937	Pol-ska	M. st. War-szawa	Województwa				
						centr. ^a	wsch.	zach.	płd.	
	w tysiącach złotych									
Ogółem	4 084	4 681	5 119	5 899	1 144	2 235	842	940	738	
Skarb Państwa	368	678	792	877	16	310	205	131	215	
Związki samorządu terytorialnego ^b	2 963	3 315	3 526	3 896	1 118	1 407	461	583	327	
Ubezpieczalnie społeczne	317	143	198	321	—	100	18	116	87	
Oplaty za świadczenia	197	179	241	323	10	150	100	46	17	
Polski Czerwony Krzyż	—	39	76	68	—	43	8	11	6	
Inne	239	327	286	414	—	225	50	53	86	

^a Bez m. st. Warszawy. ^b Łącznie ze Skarbem Śląskim.

TABL. 14. PRZYCHODNIE DLA MATKI I DZIECKA (STACJE OPIEKI NAD MATKĄ I DZIECKIEM)

Wyszczególnienie	1935	1936	1937					
			Pol- ska	M. st. War- szawa	Województwa			
					centr. ^a	wsch.	zach.	pld.
Liczba stacji. Stan w dn. 31.XII	423	488	570	27	187	103	145	108
w tym przy ośrodkach zdrowia	190	241	303	10	131	54	33	75
w miastach	329	358	402	27	120	60	106	89
na wsi	94	130	168	—	67	43	39	19
Stacje stanowiące własność:								
Skarbu Państwa	8	4	4	—	2	1	—	1
Samorządu terytorialnego	266	323	397	10	122	65	117	83
gmin wiejskich	12	16	21	—	1	6	14	—
miast	77	82	98	10	25	6	45	12
powiat. związków samorz. wspólną z innymi instyt.	128	170	215	—	80	50	27	58
Ubezpieczalni społecznych	49	55	63	—	16	3	31	13
Organizacji społecznych	13	13	15	—	—	—	13	2
Działalność w ciągu roku:								
Liczba stacji uwzględn.	423	453	557	27	180	100	143	107
Dzieci pod opieką w tys.	128,1	163,5	187,9	16,5	53,2	22,5	58,6	37,1
Porady udzielone dzieciom w tys.	493,7	574,4	626,3	79,7	179,1	71,3	208,4	87,8
Kobiety pod opieką w tys.	15,2	17,5	19,9	3,5	5,3	3,7	3,7	3,7
Porady udzielone kobietom w tys.	30,3	33,5	36,2	7,5	9,4	6,2	6,9	6,2
Dokonane wywiady w tys.	293,6	314,7	348,0	31,9	111,2	42,8	112,2	49,9
Wydane mleko w tys. l	2605	2703	3261	251	1130	397	1307	176

a Bez m. st. Warszawy.

TABL. 15. POMOC LEKARSKA DLA FUNKCJONARIUSZÓW PAŃSTWOWYCH I ICH RODZIN

Lata	Liczba wyda- nych kart na leczenie	Porady udzielone			Dni szpital- ne i sana- toryjne	Bada- nia i zabie- gi ^a	Recepty wydane	Koszt po- mocy le- karskiej w tys. zł
		Ogółem	w am- bulato- riach	w domu				
1925/26	.	411,6	.	.	205,0	31,8	.	2 405
1935/36	554,8	1 189,1	.	.	425,2	33,9	797,1	6 784
1936/37	619,8	1 246,6	.	.	523,4	47,4	1 039,2	8 653
1937/38	903,1	1 545,5	1 277,9	267,6	865,2	72,4	1 277,1	10 690

a Pomocnicze badania rozpoznawcze i lecznicze zabiegi fizykalne.

TABL. 16. LECZNICTWO W UBEZPIECZALNIACH SPOŁECZNYCH

Wyszczególnienie	1937	1938						
		Ogółem	w tym ubezpieczalnie społeczne					
			Warszawa	Łódź	Kraków	Lwów	Sosnowiec	Poznań
w tysiącach								
Przec. liczba ubezpiecz.	2 061,8	2 130,0	384,5	194,8	93,6	88,8	88,1	78,1
Liczba lekarzy	3,84	4,24	1,02	0,34	0,20	0,16	0,12	0,15
w tym domowych	2,09	2,22	0,36	0,14	0,09	0,07	0,05	0,07
Liczba ubezpieczonych na 1 lekarza domowego	985,6	959,5	1065,1	1352,8	1101,2	1287,0	1631,5	1084,7
Porady lekarzy	18531,9	21155,2	4405,5	2011,0	952,6	1099,4	1242,3	808,3
domowych	13565,4	15349,1	2474,3	1361,8	618,6	695,9	986,1	510,5
w gabinetach i ambul.	12170,8	13943,9	2224,2	1147,0	578,3	632,6	924,8	467,9
w domu chorego	1 394,6	1 405,2	250,1	214,8	40,3	63,3	61,3	42,6
specjalistów	4 966,5	5 806,1	1931,2	649,2	334,0	403,5	256,2	297,8
w tym: pediatrów	778,7	927,8	535,2	—	72,0	70,3	18,1	60,1
wenerol. i dermatol.	1 232,8	1 385,7	405,6	190,8	66,3	76,5	67,5	66,7
chirurgów i ortoped.	835,4	1 018,8	358,2	116,9	46,1	67,2	54,0	50,9
ginekol. i położników	496,3	585,1	182,4	65,5	28,1	48,0	30,1	28,7
okulistów	731,2	834,6	198,0	112,7	46,6	52,0	43,3	38,6
Wydane leki i środki opatrunkowe	21857,2	24691,0	6005,9	3055,0	947,5	1227,4	1433,9	652,1
Zabiegi leczenia fizykalnego ^a	1 930,4	2 100,1	416,6	373,7	166,8	89,0	58,3	211,8
Zabiegi w zakładach Roentgena	447,1	555,2	151,7	65,0	25,7	46,1	43,4	26,8
prześwietlenia	213,5	263,0	68,5	25,3	8,2	27,4	17,3	13,2
zdjęcia	155,1	201,9	57,7	30,4	11,7	13,6	18,7	6,9
naświetlania	78,5	90,3	25,5	9,3	5,8	5,1	7,4	6,7
Leczenie stomatolog. obowiązkowe:								
plomby	99,7	104,0	3,6	3,5	2,6	1,7	7,8	0,0
znieczulenia zębów	550,1	587,0	149,3	73,6	9,8	12,2	31,7	17,5
usuniecie zębów	692,2	829,6	149,0	54,1	19,5	45,3	66,0	30,6
protezy	5,9	9,0	—	0,3	0,0	—	2,2	1,4
inne zabiegi	136,3	140,1	52,5	1,8	5,9	2,8	0,5	1,0
nieobowiązkowe:								
plomby	226,5	255,0	114,9	17,1	6,8	4,7	14,8	15,5
protezy	7,3	9,2	3,5	—	0,2	1,1	0,2	0,0
Chorzy skierowani do szpitali i sanatoriów:								
własnych	62,5	77,4	7,7	17,3	11,0	12,1	14,0	1,3
obcych	184,2	204,9	44,3	6,5	4,0	5,1	2,0	13,6
Dni: szpitalne ^b	891,2	1 067,8	111,0	254,7	160,7	143,8	192,8	26,4
sanatoryjne ^b	63,9	83,8	—	63,7	—	8,9	—	—
Dni zasiłkowe:								
chorobowe	7 039,5	8 116,9	1460,7	847,5	472,8	322,4	477,3	334,5
pogłowe	762,8	808,8	139,5	162,3	48,8	18,7	23,7	33,3
dla karmiących	6 138,2	6 483,5	833,0	423,4	304,5	204,5	254,9	253,4
Zgony	37,1	39,3	5,9	4,3	1,4	1,3	1,9	1,2
Zasiłki wypłac. w tys. zł:								
chorobowe	12238,7	15947,9	3477,6	1811,2	822,4	653,3	1174,6	569,3
pogłowe	1 118,4	1 420,9	246,8	350,3	75,1	20,8	34,2	51,4
dla karmiących	834,1	881,2	150,5	76,3	55,8	23,3	30,3	29,4
pogrzebowe	1 929,9	2 164,9	483,7	267,0	75,3	70,7	124,0	73,0

^a Naświetlania lampą kwarcową, diatermia, sollux itp. ^b W zakładach własnych.

U w a g a Wydatki na lecznictwo ob. dział XVII, tabl. 7, str. 311.

TABL. 17. SZCZEPIENIA OCHRONNE^a

Szczepienia	1925	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938
	w tysiącach									
Przeciwko:										
ospie	1 825	2 124	2 176	2 250	2 211	2 381	2 263	2 145	1 917	2 295
blonicy		109	118	153	162	242	302	414	471	381
durowi brzuszemu	43	149	189	220	162	493	218	256	360	450
czerwonce	6	17	13	38	7	276	84	252	352	632
plonicy	118	161	111	146	114	180	206	173	159	87
durowi plamistemu	—	—	1	2	5	8	7	13	16	16

^a Bez szczepień wojska.

TABL. 18. WAŻNIEJSZE CHOROBY ZAKAŻNE ZAREJESTROWANE^a

Choroby	1921- -1925	1926- -1930	1931- -1935	1936- -1938	1933	1934	1935	1936	1937	1938
	przeciętne roczne									
Zachorowania										
Dur brzuszny	19295	15 288	15425	15944	12523	18560	13590	15807	17490	14536
Dur osutkowy	23072	2 509	3 462	3 601	3 454	5 127	4 149	3 757	3 477	3 570
Dur powrotny	11519	9	3	2	2	2	1	1	5	1
Ospa	1 783	30	5	0,3	5	5	4	—	1	—
Odra	26043	44 353	28867	37922	38170	38256	23606	40591	40004	33170
Płonica	20373	30 758	20391	21850	21961	20968	17898	21173	24896	19480
Krzyszec	6 412	9 465	8 041	9 314	8 813	9 295	7 523	10997	6 874	10070
Blonica	4 556	10995	18443	19561	17324	23370	17849	19565	21084	18034
Czerwonka	13276	3 252	6 051	7 462	6 75	16717	4 326	7 603	8 375	6 407
Zimnica	15801	573	203	296	222	255	251	263	309	316
Róża	1 627	3 913	4 303	5 845	4 034	4 769	4 934	5 819	6 448	5 268
Zapalenie opon mózgowych	483	645	659	1 620	530	539	1 075	1 322	1 812	1 725
Śpiączka epide- miczna	156	38	14	15	23	12	11	12	13	19
Gorączka poło- gowa	695	1 189	1 492	1 412	1 407	1 588	1 721	1 467	1 493	1 275
Heine-Medina		54 ^b	82	174	69	83	69	252	158	113
Zgony										
Dur brzuszny	1 546	1 179	1 137	1 161	920	1 334	1 108	1 107	1 184	1 193
Dur osutkowy	1 860	190	216	205	200	303	249	234	196	184
Dur powrotny	387	0,4	—	0,3	—	—	—	—	1	—
Ospa	311	3	1	—	1	—	2	—	—	—
Odra	708	750	256	308	309	344	186	327	279	318
Płonica	2 311	2 269	604	467	607	508	482	561	493	346
Krzyszec	466	570	292	476	261	215	291	576	441	411
Blonica	499	801	955	1 051	877	1 088	894	997	1 186	970
Czerwonka	1 894	393	646	809	42	1 753	447	755	969	703
Zimnica	13	3	0,6	1	1	—	—	1	—	2
Róża	95	190	209	235	221	223	204	300	223	183
Zapalenie opon mózgowych	264	224	160	316	134	136	215	251	360	336
Śpiączka epide- miczna	37	14	5	3	8	1	8	4	1	4
Gorączka poło- gowa	251	372	353	366	334	354	366	397	381	321
Heine-Medina		5 ^b	10	18	8	16	7	22	12	20

^a Bez zarejestrowanych w wojsku. ^b Lata 1927—1930.

TABL. 19. ZGONY WEDŁUG PRZYCZYN W MIASTACH LICZĄCYCH 100 000 I WIĘCEJ MIESZKAŃCÓW

Przyczyny zgonów	Zgony		Zgony na 10 000 mieszkańców			
	1937	1938	1925	1930	1937	1938
Ogółem	44 222	43 973	147,1	122,3	113,4	110,9
Dur brzuszny i rzekomy	397	320	1,3	0,9	1,0	0,8
Dur osutkowy	3	8	0,1	0,0	0,0	0,0
Odra	132	102	1,9	1,0	0,3	0,3
Płonica	200	136	2,1	0,9	0,5	0,3
Krztusiec	149	132	1,1	0,5	0,4	0,3
Błonica i dławiec	327	272	1,2	1,2	0,8	0,7
Grypa	478	259	0,9	1,2	1,2	0,7
Czerwonka	36	93	0,6	0,1	0,1	0,2
Inne choroby nagminne	506	494	1,8	1,0	1,3	1,2
Gruźlica narządów oddechowych	5 316	5 305	19,4	17,1	13,6	13,4
Pozostałe postacie gruźlicy	655	616	4,5		1,7	1,6
Rak i inne nowotwory złośliwe	3 975	4 229	9,6	8,6	10,2	10,7
Zapalenie opon mózgowych	461	475	2,4	1,7	1,2	1,2
Udar i rozmięczenie mózgu	1 945	1 948	3,2	4,1	5,0	4,9
Choroby serca	8 126	8 393	16,4	18,2	20,8	21,2
Choroby narządów oddechowych	1 143	826	9,2	5,9	2,9	2,1
Zapalenie płuc	4 406	4 502	13,9	12,1	11,3	11,4
Choroby przewodu pokarmowego (z wyłączeniem raka)	2 177	3 168	11,6	5,9	5,6	8,0
w tym u dzieci do 2 lat	1 419	1 161	8,6	5,2	3,6	2,9
Marskość wątroby	72 ^a	67 ^a	0,3	0,2	0,3	0,2
Zapalenie nerek	628	621	2,9	2,3	1,6	1,6
Choroby ciąży i porodu	328	302	1,1	1,2	0,8	0,8
Wąłość wrodzona i wady rozwoju	2 360	2 314	9,2	6,7	6,1	5,8
Uwład starczy	2 284	2 255	6,1	6,7	5,9	5,7
Inne choroby	4 905	4 068	14,7	16,1	12,6	10,3
Choroby niewiadome	1 271	1 120	6,0	2,0	3,2	2,8
Śmierć gwałtowna	1 061	1 111	3,2	2,8	2,7	2,8
Samobójstwo	881	837	2,2	2,2	2,3	2,1

a W Warszawie zaliczono do „Innych chorób”.

TABL. 20. ZGONY WEDŁUG PRZYCZYN W NIEKTÓRYCH KRAJACH W 1936 R.

Kraje	Ogółem	W tym zgony, których przyczyną były						
		choroby nagminne ^a	gruźlica narządów oddechowych	rak i inne nowotwory złośli.	choroby serca	zapalenie płuc	śmierć gwałtowna	samobójstwo
na 10 000 mieszkańców								
Francja ^b	151,1	6,5	10,9	9,5	14,7	6,8	5,0	2,1
Polska ^c	150,2	13,2	17,6	4,6	8,3	15,5	3,2	0,9
Węgry	143,1	10,4	12,7	11,0	18,4	15,0	3,1	3,1
Włochy	137,1	12,2	6,5	8,4	16,1	20,2	3,4	0,8
Czechosłowacja	133,2	8,9	11,4	12,6	19,4	12,9	3,3	2,8
Belgia	127,7	7,4	5,6	11,0	21,3	8,5	3,4	1,6
Anglia	123,3	7,1	5,9	16,1	30,6	7,2	4,3	1,2
Niemcy z Austrią	119,4	8,9	6,2	15,0	15,7	9,0	4,4	3,0
Szwecja ^b	112,4	8,0	8,5	13,2	11,2	7,5	3,7	1,5
Holandia	86,8	6,0	3,6	13,1	13,7	6,2	2,8	0,8

a Bez gruźlicy i kifu. b 1934 r. c 1932 r.

Źródło: Statistisches Jahrbuch für das Deutsche Reich, Berlin 1938.

TABL. 21. SAMOBÓJSTWA^a
A. Zamachy i zgony według płci w 1938 r.

Lata Miasta Wieś	Ogółem		Mężczyźni		Kobiety		Na 100 000 mieszkańców	
	zama- chy	zgony	zama- chy	zgony	zama- chy	zgony	zama- chy	zgony
Polska . . . 1936	4 458	2 603	2 583	1 777	1 875	826	13,1	7,6
1937	4 347	2 567	2 536	1 737	1 811	830	12,6	7,5
1938	4 377	2 688	2 560	1 854	1 817	834	12,6	7,8
Miasta	2 677	1 247	1 380	796	1 297	451	28,2	13,1
Wieś	1 700	1 441	1 180	1 058	520	383	6,7	5,7

B. Zamachy według płci i wieku w 1938 r.

Płeć	W wieku lat							80 i więcej	niewia- domym
	10-14	15-19	20-29	30-39	40-59	60-79			
	Liczby bezwzględne								
Polska	25	449	1 609	1 009	923	313	26	23	
Mężczyźni	16	187	817	627	649	233	17	14	
Kobiety	9	262	792	382	274	80	9	9	
	Na 100 000 mieszkańców								
Polska	0,6	13,9	27,1	18,4	15,4	12,4	.	.	
Mężczyźni	0,8	11,4	27,9	23,7	23,3	20,7	.	.	
Kobiety	0,5	16,4	26,3	13,4	8,5	5,7	.	.	

C. Zamachy według płci i wyznania w 1938 r.

Miasta Wieś Płeć	Wyznanie					
	rzymskokatolickie		prawo- sławne	ewange- lickie	mojże- szowe	inne i niewia- dome
	obrz. łac.	obrz. gr. kat.				
Polska	3 247	287	291	149	362	41
Na 100 000 mieszkańców	14,4	7,9	7,0	17,1	10,9	.
Miasta	2 088	101	62	83	318	25
Wieś	1 159	186	229	66	44	16
Mężczyźni	1 865	182	185	95	205	28
Kobiety	1 382	105	106	54	157	13

D. Zamachy według sposobu w 1937 r.

Miasta Wieś Płeć	Ogółem	Sposoby zamachu									
		otrue- cie i gazy	po- wie- sze- nie	po- strzał	uto- pie- nie się	rany cięte i klute	rzuce- nie się pod koła	rzuce- nie się z wyso- kości	inne	niewia- dome	
		w liczbach bezwzględnych									
Polska	4 347	1 752	1 106	486	237	295	268	125	69	9	
		w odsetkach									
Polska	100,0	40,3	25,4	11,2	5,4	6,8	6,2	2,9	1,6	0,2	
Miasta	100,0	54,0	15,3	8,9	4,2	7,0	4,8	4,1	1,5	0,2	
Wieś	100,0	17,7	42,2	14,9	7,6	6,4	8,4	0,9	1,7	0,2	
Mężczyźni	100,0	23,9	34,9	16,4	4,2	9,2	7,2	2,2	1,9	0,1	
Miasta	100,0	36,3	22,8	14,4	3,6	10,6	6,6	3,7	1,9	0,1	
Wieś	100,0	8,5	49,9	18,8	5,0	7,5	7,9	0,3	1,9	0,2	
Kobiety	100,0	63,4	12,1	3,9	7,1	3,4	4,8	3,8	1,2	0,3	
Miasta	100,0	72,8	7,3	3,1	4,7	3,2	2,9	4,5	1,1	0,4	
Wieś	100,0	38,6	24,9	6,2	13,3	4,0	9,6	2,0	1,2	0,2	

^a Dane niekompletne; podano tylko wypadki zarejestrowane przez Policję Państwową.

B. Sport, wychowanie fizyczne
 TABL. 22. URZĄDZENIA SPORTOWE^a
 Stan w dn. I.I

Wyszczególnienie	1933	1934	1935	1936	1937	1938	1939
Parki sportowe	38	54	54	54	54	54	60
Boiska do gier wielkich	1 368	1 472	1 586	1 644	1 644	1 693	1 877
w tym urządzone z bieżnią okrężną	418	496	530	547	547	547	562
Boiska: do gier małych	4 258	4 415	6 703	7 244	7 304	7 546	10 678
gimnastyczne	475	535	852	867	867	891	1 061
do hokeju na lodzie	57	65	81	124	126	126	113
Place tenisowe	1 724	1 772	1 853	1 861	1 899	1 899	1 830
Pływalnie	173	217	264	303	340	358	373
w tym baseny zimowe	13	14	14	15	16	20	21
Lodowiska	215	264	538	546	557	587	649
Tory: łyżwiarskie	26	30	38	45	40	40	29
kolarskie	18	18	18	21	23	25	18
Hale sportowe, sale gimnastyczne	999	1 046	1 110	1 149	1 187	1 242	1 234
Skocznie narciarskie	28	31	31	35	46	51	37
Ośrodki narciarskie	2	3	3	3	3	3	3
Schroniska turystyczne	69	86	102	113	118	131	150
Przystanie wioślarskie i kajakowe	171	192	217	238	273	273	326
Ogrody jordanowskie	67	110	167	202	202	202	226
Poradnie sportowo-lekarskie ^b	15	15	65	84	88	92	.
Liczba zbadanych sportowców w tys. (w ciągu roku)	52	96	122	116	118	131	.

^a Urządzenia będące w ewidencji Państwowego Urzędu W. F. i P. W. (bez urządzeń dla wojska i młodzieży szkolnej). ^b Stan w dniu 15.XI.

TABL. 23. FREKWENCJA W SZKOLNYCH SCHRONISKACH WYCIECZKOWYCH

Wyszczególnienie	1931	1932	1934	1935	1936	1937	1938
Schroniska ^a	113	146	162	178	190	202	202
Lóżka w schroniskach ^a	3 223	3 488	4 024	4 300	4 640	5 700	5 871
Wycieczki	2 806	4 916	6 351	7 951	9 896	6 748 ^b	9 298 ^b
Noclegi	64 305	106 260	137 990	164 587	182 154	196 608	213 760 ^b
Osoby korzyst. ze schronisk	.	66 286	87 754	84 179	105 627	120 239	113 204 ^b
w tym kobiety	.	27 528	38 367	37 526	43 435	48 434	49 092
Młodzież szkolna	44 192	49 785	58 928	67 789	78 367	53 101 ^b	86 227 ^b
ze szkół: powszechnych	16 794	13 511	18 111	24 695	23 384	21 402	31 189
średnich	14 584	23 318	30 473	32 919	42 749	24 571	36 063
kształc. nauczyc.	8 839	8 678	5 179	3 980	2 277	1 794	.
zawodowych	3 975	4 278	5 165	6 195	9 957	5 334	10 887
Inni	.	16 501	28 826	16 390	27 260	22 945 ^b	26 977 ^b

^a Stan w dniu 31.XII. Szkolne schroniska wycieczkowe nie są objęte tabl. 22. ^b Dane niekompletne. Brak danych w 1937 r. — z 64 schronisk, w 1938 r. — z 11 schronisk.

TABL. 24. FREKWENCJA TURYSTÓW W NIEKTÓRYCH SCHRONISKACH GÓRSKICH I NIZINNYCH W 1935 R.

Położenie schronisk	Schro-niska	Osoby nocujące	Położenie schronisk	Schro-niska	Osoby nocujące
Schroniska górskie	56	87 957	Schroniska nizinne	24	79 877
Beskid Śląski i Mały	10	7 815	Gdynia	1	28 639
Beskid Zachodni	14	14 319	Pojezierze Suwalsko-Wileńskie	4	3 401
Tatry i Zakopane	9	42 576	Białowieża	1	3 705
Beskid Środkowy	1	343	Polesie	1	134
Beskid Wschodni, Huculszczyzna	22	22 904	Kraków	1	33 132
			Góry Świętokrzyskie	1	4 021
			Ojców	1	1 004
			Wołyń	9	3 864
			Podole	5	1 977

TABL. 25. STOWARZYSZENIA SPORTOWE^a

Wyszczególnienie	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938
Liczba stowarzyszeń	5 259	6 705	7 317	8 081	9 957	9 121	8 188
Członkowie w tys.	289,9	359,6	458,9	473,2	470,7	521,0	469,5
w tym kobiety	34,3	46,8	62,2	91,8	103,1	128,5	90,4
Sportowcy ćwiczący w tys.	197,3	254,3	309,4	312,8	314,1	331,2	305,7
w tym kobiety	26,9	36,8	47,6	54,9	68,1	72,3	60,1
Instruktorzy wychow. fizyczn. w tys.	4,5	5,3	6,4	6,2	6,1	5,9	6,0
w tym kobiety	0,8	1,0	1,3	1,1	0,8	0,8	0,8

a Bez stowarzyszeń wojskowych oraz stowarzyszeń młodzieży szkolnej.

TABL. 26. ZWIĄZKI SPORTOWE

Wyszczególnienie	Klu- by, sek- cje	Członkowie w tys.			Wyszczególnienie	Klu- by, sek- cje	Członkowie w tys.		
		1938	1934	1938			1938	1934	1938
Automobilklub Polski	18	2,5	5,0	Polski Związek (dok.):					
Polski Związek:				Narciarski	270	14,2	23,5		
Atletyczny	56	1,4	1,8	Piłki Nożnej	943	59,2	124,4		
Bokserki	145	4,7	8,0	Piłki Ręcznej	338	6,7	13,4		
Hokeja na Lodzie	93	1,1	2,5	Pływacki	97	3,1	5,5		
Hokeja na Trawie	9	0,5	0,5	Sportu Głuchoniem.	8	0,2	0,3		
Jeździecki	29	1,9	5,5	Szermierczy	1130	5,5	22,6		
Kajakowy	143	3,4	2,3	Tenisa Stołowego	39	0,1	1,1		
Lawn-Tenisa	97	2,3	2,7	Tow. Gimn. „Sokół”	157	1,9	4,3		
Lekko-atletyczny	238	8,6	8,9	Tow. Kolarskich	832	50,6	30,0		
Łuczniczy	200	3,0	6,0	Tow. Wioślarskich	153	4,9	7,4		
ŁyżwiarSKI	38	1,8	2,1	Żeglarski	66	8,6	8,1		
Motocyklowy	62	1,1	3,0		27	0,6	5,3		

TABL. 27. OSOBY^a, KTÓRE ZDOBYŁY PAŃSTWOWĄ ODZNAKĘ SPORTOWĄ

Wyszczególnienie	1932	1934	1935	1936	1937	1938
Ogółem ^a	79 421	230 186	184 226	100 747	90 340	84 474
w tym młodzież szkolna	35 646	41 842	33 955	29 346	32 530	30 671
Mężczyźni	68 953	205 008	166 738	90 601	79 425	75 539
Kobiety	10 468	25 178	17 488	10 146	10 915	8 935
Woj.: centralne	31 113	76 166	65 031	38 042	31 649	28 651
wschodnie	9 698	27 155	19 258	13 040	13 341	12 406
zachodnie	24 903	85 283	67 751	30 095	27 353	26 582
południowe	13 707	41 582	32 186	19 570	17 997	16 835

a Tylko spośród ludności cywilnej.

Źródło tabl. 22, 25—27: Dane Państwowego Urzędu W. F. i P. W.

TABL. 28. SPORT SZYBOWCOWY

Stan w dn. 31. XII

Wyszczególnienie	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938
Liczba:											
szybowisk	2	2	3	10	13	22	37	59	75	98	108
kół	1	2	2	12	25	50	86	112	120	130	150
członków	20	37	57	200	1 000	6 000	8 500	12 000	13 000	15 000	25 000
pilot. kat. A. B. C.	1	3	15	62	295	639	1 191	3 643	6 000	10 000	14 000
pilotów kat. D.	—	—	—	—	—	—	—	19	54	104	160
szybowców	1	2	5	16	77	99	145	360	700	1 000	1 200
lotów w tys.	0,0	0,06	0,69	1,46	14,3	23,0	41,2	125,6	140,5	170,0	200,0
Czas trwania lo- tów w godz.	0,1	3,4	19	115	415	968	1 452	4 380	5 500	9 000	11 000
Przeleciało km ^a	—	—	—	—	100	300	2 000	4 000	8 000	30 000	45 000

a W przelotach wolnych.

Źródło: Dane Aeroklubu Rzeczypospolitej Polskiej.

DZIAŁ XVII. UBEZPIECZENIA. POŻARY

Lekaty długoterminowe zakładów ubezpieczeń ob. dział XII, tabl. 37, str. 231

Emeryci państwowi i samorządowi ob. dział XXII, tabl. 2-4, str. 356-358

Lecznictwo ob. dział XVI, tabl. 16, str. 300.

A. Ubezpieczenia społeczne

TABL. I. ROZWÓJ UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH

Lata	Pol-ska	Województwa					Pol-ska	Województwa				
		cen-tral.	wscho-dnie	poz-n. i pom.	ślą-skie ^a	płd. ^a		cen-tral.	wscho-dnie	poz-n. i pom.	ślą-skie ^a	płd. ^a
Przeciętna liczba ubezpieczonych w tysiącach												
na wypadek choroby						od wypadków w zatrudnieniu lub						
1925	1 881 ^c	637	33	549	233	429	1 209	.	.	278	190	.
1926	1 916 ^c	673	54	543	224	422	1 109	.	.	190	173	.
1927	2 202 ^c	846	75	560	247	474	1 441	.	.	231	186	.
1928	2 518	1 001	112	603	267	535	1 740	.	.	259	217	.
1929	2 662	1 042	136	620	280	584	1 865	.	.	260	222	.
1930	2 580	999	145	586	272	578	1 708	.	.	199	204	.
1931	2 391	953	129	543	238	528	1 479	.	.	170	172	.
1932	2 150	859	118	500	192	481	1 211	.	.	150	130	.
1933	2 068	860	115	444	172	477	1 087	.	.	147	108	.
1934	1 816	843	124	226	178	445	1 829	849	121	242	169	448
1935	1 859	871	131	230	180	447	1 890	888	131	248	172	451
1936	1 957	922	139	249	190	457	1 973	946	140	254	172	461
1937	2 171	1 023	156	278	209	505	2 183	1 049	157	282	187	508
1938	2 254	1 071	161	286	215	521	2 273	1 101	162	292	194	524
w ubezpieczeniu emerytalnym robotników						w ubezpieczeniu emerytalnym pracowników umysłowych						
1925	534 ^d	—	—	339	195	.	80	—	—	28	26	26
1926	572 ^d	—	—	387	185	.	81	—	—	28	27	26
1927	624	—	—	409	204	11	85	—	—	32	27	26
1928	683	—	—	455	217	11	225 ^e	103	13	45	28	36
1929	705	—	—	456	237	12	249	114	19	46	30	40
1930	628	—	—	393	223	12	263	121	19	48	31	44
1931	556	—	—	352	194	10	256	116	19	46	30	45
1932	476	—	—	323	145	8	240	109	18	43	26	44
1933	460	—	—	307	146	7	232	106	17	42	24	43
1934	1 657	722	99	329	130	377	267	122	22	45	24	54
1935	1 684	732	102	330	142	378	279	128	24	47	24	56
1936	1 805	783	110	370	155	387	294	135	25	50	26	58
1937	1 985	874	125	375	181	430	318	147	28	52	27	64
1938	2 064	910	128	398	189	439	343	160	30	55	29	69
w ubezpieczeniu od bezrobocia robotników						w ubezpieczeniu od bezrobocia pracowników umysłowych						
1925	595	304	9	56	151	75	—	—	—	—	—	—
1926	632	314	16	67	149	86	63	32	3	9	11	8
1927	774	401	24	75	171	103	87	42	5	14	14	12
1928	944	475	34	107	191	137	225 ^e	103	13	45	31	33
1929	1 002	490	35	115	209	153	249	114	19	46	34	36
1930	924	451	35	98	203	137	263	121	19	48	34	41
1931	816	414	29	253		120	256	116	19	46	34	41
1932	709	373	26	207		103	240	109	18	43	26	44
1933	699	370	30	191		108	232	106	17	42	24	43
1934	769	404	37	80	124	124	267	122	22	45	24	54
1935	822	431	44	87	128	132	277	127	24	47	28	51
1936	918	471	53	102	139	153	292	134	25	50	30	53
1937	1 060	534	66	118	161	181	315	146	27	52	32	58
1938	1 191	593	76	132	178	212	340	158	30	55	33	64

^a W ubezpieczeniach: na wypadek choroby, od wypadków w zatrudn. oraz emeryt. robotników i prac. umysł. Śląsk Cieszyński łącznie z woj. płd. ^b Dział przemysłowy. W dziale rolnym statystyka ubezpieczonych nie jest prowadzona, ob. uw. ^a pod tabl. 2, str. 307. ^c Dane tylko kas chorych czynnych cały rok sprawozdawczy. ^d Bez Bractwa Górń. w Krakowie i Kasy Brackiej w Borysławiu. ^e Stan w dn. 31.XII.

U w a g a. Dla niektórych lat podział na województwa częściowo szacowany,

TABL. 2. UBEZPIECZENI WEDŁUG WOJEWÓDZTW W KWIETNIU 1938 R.

Województwa	Robotnicy w ubezpieczeniu				Pracownicy umysłowi w ubezpieczeniu			
	na wypadek choroby	na wypadek braku pracy	emerytalnym	od wypadk. w zatrudn. ^a	na wypadek choroby	na wypadek braku pracy	emerytalnym	od wypadk. w zatrudn. ^a
	w tysiącach							
Polska	1 910.7	1 082.0	2 064.1	1 906.3	343.5	340.5	343.4	366.4
M st. Warszawa	344.4	108,3	339.0	345.9	84.4	83.9	84.8	93.0
Warszawskie								
Łódzkie	255.6	429,8	252.5	255.7	28.7	28.0	28.1	30.8
Kieleckie								
Lubelskie								
Białostockie	42.8	22.9	42.5	43.3	7.8	7.4	7.5	8,3
Wileńskie	37.4		37.0	37.8	10.9	10.1	10.2	11.2
Nowogrodzkie	20.1	8.9	19.7	20.0	5.1	5.0	5.0	5.2
Poleskie	24.5	12,7	24.2	24,5	5.5	5.1	5.2	5.6
Wołyńskie	47.6	20,5	46.8	47.8	10.0	9.7	9.7	10.3
Poznańskie	130.6	58,7	424.8	131.7	28.7	30.8	31.1	30.0
Pomorskie	132.3	68,0		134.0	27.1	28.5	28.8	29.0
Śląskie	222.2	170,0	224,6	198.9	34.7	33.9	34.1	36,4
Krakowskie	175.0	82,1	171.3	176.0	24.6	23.0	23.3	25.6
Lwowskie	155.1	69,5	151.6	155.2	28.9	27.3	27.6	29.7
Stanisławowskie	49.5	23,2	47.9	49.6	6.9	6.7	6.8	7.1
Tarnopolskie	32.7	7.4	32.2	32.7	6.6	6.8	6.7	6.7

^a Tylko dział przemysłowy. W dziale rolnym statystyka ubezpieczonych nie jest prowadzona (ubezpieczenie w tym dziale obejmuje według szacunków zakładów ubezpieczeń około 2 mil. osób).

TABL. 3. OSOBY POBIERAJĄCE RENTY LUB ZASIŁKI Z ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH

Lata	Liczba osób pobierających renty w ubezpieczeniu			Liczba osób pobierających zasiłki w ubezpieczeniu na wypadek braku pracy	
	emerytalnym		od wypadków w zatrudnieniu	robotników	pracowników umysłowych
	robotników ^a	pracowników umysłowych ^b			
Stan w dn. 31.XII			Przeciętne roczne		
1925	115 434	3 065	63 097	46 941	—
1926	122 001	3 719	66 411	37 148	1 378
1927	123 086	4 101	70 755	25 293	971
1928	127 428	5 099	86 052	28 260	2 053
1929	142 255	6 232	95 830	53 319	3 628
1930	145 931	7 335	102 785	106 425	9 466
1931	149 695	8 790	109 679	113 613	17 265
1932	152 231	10 564	103 538	91 924	22 602
1933	156 878	14 235	105 365	49 394	14 642
1934	185 341	17 522	108 189	48 468	9 836
1935	203 339	24 479	108 051	58 918	9 189
1936	221 491	26 553	117 235	63 130	9 378
1937	232 462	30 021	125 625	70 591	8 430
Inwalidzi	142 889	12 950	97 541	x	x
Starcy	8 565	4 311		x	x
Wdowy	45 239	7 342	13 484	x	x
Sieroty	35 767	5 418	13 463	x	x
1938	.	32 927	.	79 856	7 967

^a Bez dodatkowego ubezpieczenia kolejarzy i górników. ^b Bez zaopatrzeń na rachunek Skarbu Państwa.

TABL. 4. BILANSE ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH^a

Lata	Aktywa						Pasywa
	Ogółem	w tym					
		kapitały w ban- kach	papiery warto- ściowe	pożyczki hipo- teczne	nierucho- mości	składki zalgte	
w milionach złotych							
Wszystkie rodzaje ubezpieczeń							
1925 ^b	188,0	35,4	3,1	11,2	38,4	60,5	79,2
1926 ^b	267,2	57,4	8,4	23,2	51,7	69,3	107,2
1927 ^b	386,8	76,9	20,1	41,2	76,1	96,1	136,5
1928 ^b	568,6	120,5	51,5	57,4	105,3	129,2	195,1
1929 ^b	749,0	136,4	108,7	74,3	131,3	168,8	237,5
1930 ^b	897,0	163,7	150,8	87,7	165,0	200,7	324,5
1931 ^b	1 055,8	120,8	234,1	99,0	221,1	232,9	417,9
1932	1 137,6	121,6	253,5	104,3	243,1	260,3	505,0
1933	1 190,4	129,9	266,5	111,1	253,3	264,1	516,5
1934	1 291,9	134,0	332,1	134,2	258,0	286,7	496,9
1935	1 415,1	128,9	430,5	109,8	262,9	280,2	380,6
1936	1 506,0	219,3	457,2	143,5	264,9	299,5	443,8
1937	1 656,0	235,9	522,1	152,0	282,1	295,9	422,0
Ubezpieczenie na wypadek choroby							
1927	121,1	13,3	0,8	1,9	24,2	49,6	114,5
1933	289,8	16,8	6,6	2,8	87,1	117,1	287,3
1936	270,4	26,8	4,3	0,8	91,9	94,4	162,2
1937	283,5	32,7	4,3	0,7	97,8	90,7	163,2
Ubezpieczenie od wypadków w zatrudnieniu							
1927 ^b	77,1	17,1	5,2	6,6	3,4	30,8	10,5
1933	158,1	23,2	30,3	18,0	17,2	48,4	28,6
1936	177,2	20,3	35,0	16,6	17,7	68,4	35,6
1937	189,0	28,3	35,7	15,8	16,9	68,1	39,0
Ubezpieczenie emerytalne robotników^c							
1927	77,7	13,5	4,4	7,9	32,1	0,2	2,2
1933	150,6	15,7	34,4	18,0	52,5	0,6	9,7
1936	278,7	43,3	115,3	35,5	49,0	28,1	18,7
1937	355,3	48,6	148,6	43,2	55,8	30,6	26,3
Ubezpieczenie emerytalne pracowników umysłowych							
1927	84,9	21,3	9,7	24,8	16,4	7,9	3,6
1933	548,5	72,6	195,2	72,3	94,8	68,9	12,4
1936	739,2	126,2	302,6	90,6	104,5	75,0	80,1
1937	776,9	122,7	324,0	92,3	109,7	72,8	79,0
Ubezpieczenie na wypadek braku pracy robotników							
1927 ^d	26,0	11,7	—	—	—	7,6	0,2
1933	21,3	1,6	—	—	1,7	12,6	158,3
1936 ^e	14,5	0,3	—	—	1,8	12,4	126,1
1937 ^e	14,9	—	—	—	1,9	13,0	113,2
Ubezpieczenie na wypadek braku pracy pracowników umysłowych							
1927 ^d	—	—	—	—	—	—	—
1933	22,1	—	—	—	—	16,5	20,0
1936	26,0	2,4	—	—	—	21,2	20,7
1937	36,4	3,6	9,5	—	—	20,7	6,5

a Do aktywów lub pasywów nie włączono niedoborów i nadwyżek. b Bez Bractwa Górniczego w Krakowie i Kasy Brackiej w Borystawiu w latach 1925 i 1926; bez Kasy Pensyjnej Pszczyńskiego Bractwa Górniczego w 1925 r.; bez Kasy Chorych Pszczyńskiego Bractwa Górniczego w 1926 r.; bez Zakładu Ubezpieczeń od Wypadków w Rolnictwie w Poznaniu w latach 1925—1931. c Łącznie z ubezpieczeniem dodatkowym kolejarzy i górników. d Ubezpieczenie robotników podane łącznie z ubezpieczeniem pracowników umysłowych. e Stan w dn. 31.III następnego roku. Dane szacunkowe wobec włączenia majątku funduszu zabezpieczenia na wypadek braku pracy do majątku Funduszu Pracy, z którego w bilansie nie jest wydzielony.

TABL. 5. DOCHODY I WYDATKI ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH

A. Wszystkie rodzaje ubezpieczeń społecznych

Lata	Dochody						Wydatki		
	Ogółem	w tym					Ogółem	w tym	
		ze składek ^a				z majątku		świadczenia	koszty administracji
		razem	ubezpieczonych	pracodawców	Skarbu Państwa				
w milionach złotych									
1925	273,3	258,3	96,1	155,3	6,9	.	242,5	194,2	23,1
1926	311,5	284,1	103,2	172,9	8,0	.	262,6	205,3	26,8
1927	416,7	380,9	137,9	230,2	12,8	.	330,9	252,9	34,2
1928	558,1	517,8	193,2	308,6	16,0	14,4	418,4	322,6	41,6
1929	649,7	596,3	224,1	355,2	17,0	27,4	526,3	418,5	49,1
1930	647,0	579,5	219,1	344,4	16,0	38,0	601,7	494,2	54,7
1931	603,1	523,7	197,5	311,9	14,3	50,3	586,9	476,6	53,8
1932	512,2	436,4	161,4	263,6	11,4	48,3	503,7	407,8	46,6
1933	474,1	394,6	145,9	237,8	10,9	49,1	428,3	322,2	42,5
1934	474,3	397,4	173,9	213,1	11,6	48,2	346,6	279,3	43,7
1935	506,4	418,6	176,7	229,1	12,8	50,7	353,4	280,1	38,4
1936	503,3	402,3	166,3	220,9	14,5	53,5	401,5	307,2	35,8
1937	566,0	453,1	186,8	248,3	18,0	58,6	430,3	339,1	.

B. Poszczególne rodzaje ubezpieczeń społecznych

Lata	Dochody			Wydatki		Dochody			Wydatki	
	Ogółem	w tym		Ogółem	w tym świadczenia	Ogółem	w tym		Ogółem	w tym świadczenia
		ze składek	z majątku				ze składek ^a	z majątku		
w milionach złotych										
Ubezpieczenie na wypadek chorób						Ubezpieczenie od wypadków w zatrudnieniu				
1925	156,5	148,8	.	163,8	125,5	29,0	28,0	0,9	16,4	12,8
1926	171,5	161,7	.	177,6	133,9	40,4	35,0	1,8	21,6	16,9
1927	230,8	218,3	.	231,1	172,4	48,3	44,0	3,3	29,7	21,4
1928	297,1	282,5	.	297,9	222,7	54,4	48,4	4,5	33,2	26,2
1929	340,3	322,2	.	349,6	267,1	61,7	55,6	5,7	40,3	32,1
1930	335,8	309,6	.	345,5	269,7	60,7	54,1	6,5	45,4	36,6
1931	293,6	268,3	.	311,3	233,7	61,2	51,6	9,4	47,9	38,1
1932	242,4	218,0	.	246,0	182,6	56,4	48,9	7,2	50,2	38,7
1933	214,4	192,8	.	233,8	159,8	50,6	44,3	6,2	47,6	35,1
1934	142,3	124,3	3,4	150,1	118,7	54,8	43,2	5,2	48,1	37,2
1935	144,2	123,7	2,8	132,7	98,5	65,5	53,9	4,6	52,7	43,1
1936	149,4	125,3	1,5	137,4	101,8	65,5	51,4	4,5	65,8	47,4
1937	170,8	141,4	.	160,0	121,9	71,6	57,3	5,3	63,3	50,7

^a Sumy przypisu składek w okresie sprawozdawczym.

(dok. str. 310)

**TABL. 5. DOCHODY I WYDATKI ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ
SPOŁECZNYCH (dok.)**
B. Poszczególne rodzaje ubezpieczeń społecznych (dok.)

Lata	Dochody			Wydatki		Dochody			Wydatki	
	Ogółem	w tym		Ogółem	w tym świadczenia	Ogółem	w tym		Ogółem	w tym świadczenia
		ze składek ^a	z majątku				ze składek ^a	majątku		
w milionach złotych										
Ubezpieczenie emerytalne robotników (powszechne)^b :										
Polska ogółem										
1925 ^c	24,6	23,4	1,0	17,1	15,7	24,6	23,4	1,0	17,0	15,7
1926 ^c	24,0	22,6	1,2	16,4	14,5	24,0	22,6	1,2	16,4	14,5
1927	29,2	26,4	2,6	18,7	16,9	28,2	25,5	2,6	18,0	16,3
1928	37,5	35,1	2,3	23,9	21,4	36,7	34,3	2,3	22,9	20,6
1929	41,9	38,0	3,4	28,4	25,8	41,0	37,1	3,4	27,2	24,7
1930	40,2	35,3	4,5	28,4	25,6	39,4	34,5	4,5	26,9	24,4
1931	38,0	31,4	5,9	31,4	28,5	37,2	30,6	5,8	30,0	27,3
1932	31,8	25,9	5,5	31,7	29,0	31,0	25,1	5,4	30,4	27,8
1933	29,4	24,5	4,8	32,2	29,2	28,5	23,8	4,7	30,8	28,0
1934	89,1	86,6	4,8	40,2	32,9	.	.	.	.	27,9
1935	105,3	94,6	7,6	46,9	37,9	.	34,3	.	.	29,1
1936	99,6	86,7	8,9	57,9	45,4	.	33,9	.	.	32,3
1937	115,9	98,9	11,5	63,6	48,3	.	37,8	.	.	.
Województwa zachodnia										
1925 ^c	24,6	23,4	1,0	17,1	15,7	24,6	23,4	1,0	17,0	15,7
1926 ^c	24,0	22,6	1,2	16,4	14,5	24,0	22,6	1,2	16,4	14,5
1927	29,2	26,4	2,6	18,7	16,9	28,2	25,5	2,6	18,0	16,3
1928	37,5	35,1	2,3	23,9	21,4	36,7	34,3	2,3	22,9	20,6
1929	41,9	38,0	3,4	28,4	25,8	41,0	37,1	3,4	27,2	24,7
1930	40,2	35,3	4,5	28,4	25,6	39,4	34,5	4,5	26,9	24,4
1931	38,0	31,4	5,9	31,4	28,5	37,2	30,6	5,8	30,0	27,3
1932	31,8	25,9	5,5	31,7	29,0	31,0	25,1	5,4	30,4	27,8
1933	29,4	24,5	4,8	32,2	29,2	28,5	23,8	4,7	30,8	28,0
1934	89,1	86,6	4,8	40,2	32,9	.	.	.	.	27,9
1935	105,3	94,6	7,6	46,9	37,9	.	34,3	.	.	29,1
1936	99,6	86,7	8,9	57,9	45,4	.	33,9	.	.	32,3
1937	115,9	98,9	11,5	63,6	48,3	.	37,8	.	.	.
Ubezpieczenia dodatkowe emerytalne^b										
kolejarzy i górników										
1925	20,0 ^d	19,2	0,6	16,9 ^d	15,7	21,1	18,2	2,6	2,0	1,3
1926	19,9	18,5	1,3	20,0	18,3	24,7	19,1	4,2	3,2	2,3
1927	25,3	22,4	2,8	23,3	21,6	33,8	25,5	5,2	5,5	3,7
1928	27,7	25,3	2,1	24,9	23,3	71,7	63,8	4,9	10,2	6,7
1929	34,4	31,1	2,6	27,9	25,8	95,6	79,7	13,3	17,9	12,4
1930	33,8	30,3	3,0	29,5	27,2	105,1	82,9	21,2	20,9	13,7
1931	32,7	27,9	4,5	31,8	29,7	110,9	82,3	27,4	22,2	16,2
1932	29,6	23,3	6,1	29,8	28,1	99,0	69,5	28,5	25,4	19,6
1933	24,6	18,8	5,6	25,9	24,6	99,0	62,1	29,7	31,0	24,8
1934	26,8	20,5	5,7	29,5	27,9	99,5	64,2	29,0	36,3	29,1
1935	26,5	19,7	5,2	30,4	28,7	102,5	66,8	30,1	46,2	33,4
1936	30,0	20,5	4,7	35,7	29,8	95,6	56,9	33,8	56,9	40,4
1937	28,2	22,8	4,4	31,9	30,4	104,3	59,6	36,9	65,5	46,6
Ubezpieczenia emerytalne										
pracowników umysłowych										
1925	21,1	18,2	2,6	2,0	1,3	21,1	18,2	2,6	2,0	1,3
1926	24,7	19,1	4,2	3,2	2,3	24,7	19,1	4,2	3,2	2,3
1927	33,8	25,5	5,2	5,5	3,7	33,8	25,5	5,2	5,5	3,7
1928	71,7	63,8	4,9	10,2	6,7	71,7	63,8	4,9	10,2	6,7
1929	95,6	79,7	13,3	17,9	12,4	95,6	79,7	13,3	17,9	12,4
1930	105,1	82,9	21,2	20,9	13,7	105,1	82,9	21,2	20,9	13,7
1931	110,9	82,3	27,4	22,2	16,2	110,9	82,3	27,4	22,2	16,2
1932	99,0	69,5	28,5	25,4	19,6	99,0	69,5	28,5	25,4	19,6
1933	99,0	62,1	29,7	31,0	24,8	99,0	62,1	29,7	31,0	24,8
1934	99,5	64,2	29,0	36,3	29,1	99,5	64,2	29,0	36,3	29,1
1935	102,5	66,8	30,1	46,2	33,4	102,5	66,8	30,1	46,2	33,4
1936	95,6	56,9	33,8	56,9	40,4	95,6	56,9	33,8	56,9	40,4
1937	104,3	59,6	36,9	65,5	46,6	104,3	59,6	36,9	65,5	46,6
Ubezpieczenie na wypadek										
braku pracy robotników										
1925	22,1	20,7	0,0	26,3	23,2	—	—	—	—	—
1926	27,6	23,9	0,1	23,2	18,9	3,3	3,2	—	0,8	0,6
1927	42,6	38,4	0,2	21,2	16,1	6,6	5,9	—	1,2	0,8
1928	51,0	48,1	0,2	26,1	20,7	18,7	14,6	0,4	2,2	1,5
1929	52,8	51,1	0,3	55,6	49,8	23,1	18,6	2,1	6,7	5,5
1930	49,0	47,9	0,0	113,5	104,4	22,4	19,4	2,8	18,5	17,0
1931	44,2	42,9	0,1	111,1	101,3	22,5	19,4	3,1	31,3	29,1
1932	35,6	34,3	0,1	78,7	70,2	17,4	16,5	0,9	41,9	39,7
1933	33,9	32,6	0,1	32,6	26,4	22,2	19,5	2,7	25,2	22,4
1934	36,2	34,8	0,1	26,4	20,4	25,6	23,8	0,0	16,0	13,1
1935	48,1 ^e	47,1	0,1	42,9 ^e	38,7	23,1	21,5	0,3	14,6	11,5
1936	43,9 ^f	43,4	0,1	34,9 ^f	31,8	19,3	18,1	0,0	12,9	10,6
1937	54,2 ^f	53,7	0,1	35,6 ^f	32,5	21,0	19,4	0,4	10,4	8,7

a Sumy przypisu składek w okresie sprawozdawczym. b Świadczenia z własnych środków zakładów, bez dopłat Skarbu Państwa. c Bez Bractwa Górniczego w Krakowie i Kasy Brackiej w Borystawiu. d Bez Kasy Pensyjnej Pszczyńskiego Bractwa Górniczego. e łącznie z pierwszym kwartałem 1936 r. (dane częściowo szacowane). f Rok budżetowy (dane częściowo szacowane).

TABL. 6. DOCHODY ZE SKŁADEK I ŚWIADCZENIA ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH NA JEDNEGO UBEZPIECZONEGO

Rodzaje ubezpieczeń	1925	1927	1928	1929	1933	1934	1935	1936	1937
	w złotych								
Dochody ze składek na jednego ubezpieczonego^a									
Na wypadek choroby ^b	78,7	99,1	111,5	119,7	92,5	64,0	62,5	59,9	60,7
Na wypadek braku pracy:									
robotników	36,1	49,6	51,6	50,8	46,9	44,9	46,7	47,3	50,7
pracowników umysłowych	—	68,7	64,7	74,9	84,2	89,1	77,3	62,2	61,7
Emerytalne:									
robotników ^c	27,8	29,6	38,2	40,8	36,6	49,8	51,7	45,5	49,8
pracowników umysłowych	226,4	291,1	283,3	320,5	295,9	239,9	239,7	194,0	187,4
Od wypadków w zatrudn.	10,5	13,4	13,2	14,5	14,2	11,6	14,2	12,7	13,7
Świadczenia na jednego ubezpieczonego									
Na wypadek choroby ^b	64,5	76,2	86,2	97,9	73,8	60,4	46,9	45,9	48,9
Na wypadek braku pracy:									
robotników	40,4	20,7	22,2	49,6	37,9	26,4	31,2	29,2	30,7
pracowników umysłowych	—	9,1	6,8	22,2	96,8	49,1	41,3	36,2	27,5
Emerytalne:									
robotników ^c	18,7	19,0	23,3	27,7	43,5	18,7	20,7	23,8	24,3
pracowników umysłowych	15,9	42,7	29,6	49,7	107,0	108,8	119,9	137,8	146,6
Od wypadków w zatrudn.	4,8	6,5	7,1	8,4	11,3	10,0	11,4	11,7	12,1

a Sumy przypisu składek w okresie sprawozdawczym. b Bez Górnego Śląska. c Bez dodatkowego ubezpieczenia górników i kolejarzy.

TABL. 7. PODZIAŁ ŚWIADCZEŃ UBEZPIECZENIA NA WYPADEK CHOROBY^a

Rodzaje świadczeń	1925	1927	1928	1929	1933	1935	1936	1937	1938
W milionach złotych									
Ogółem	107,5	149,2	194,0	233,1	138,2	78,7	80,9	96,0	114,4
Zasiłki pieniężne	33,6	44,9	63,3	76,6	27,4	10,2	11,2	16,3	20,5
Pomoc lekarska	33,1	42,5	53,0	61,8	49,6	28,9	28,5	31,6	35,2
Leki i opatrunki	20,9	29,2	34,6	40,1	23,2	14,2	13,1	15,8	18,3
Szpitala, zakłady lecznicze, przewóz chorych i lekarzy	19,9	32,6	43,1	54,6	34,7	24,0	24,6 ^b	26,9 ^b	34,8
Profilaktyka i cele sanitarne	—	—	—	—	3,3	1,4	3,5	5,4	5,6
Na jednego ubezpieczonego w złotych									
Ogółem	64,5	76,2	86,2	97,9	73,8	46,9	45,9	49,1	52,9
Zasiłki pieniężne	20,3	22,9	28,2	32,1	14,6	6,1	6,3	8,4	9,5
Pomoc lekarska	19,8	21,7	23,5	26,0	26,5	17,2	16,1	16,2	16,2
Leki i opatrunki	12,5	14,9	15,4	16,9	12,4	8,5	7,6	8,1	8,5
Szpitala, zakłady lecznicze, przewóz chorych i lekarzy	11,9	16,7	19,1	22,9	18,5	14,3	13,9	13,8	16,1
Profilaktyka i cele sanitarne	—	—	—	—	1,8	0,8	2,0	2,6	2,6

a Bez Górnego Śląska. b Wydatki na „przewóz chorych i lekarzy” w latach 1936 i 1937 mieszczą się częściowo również w wydatkach na „pomoc lekarską”.

U w a g a. Lecznictwo w ubezpieczalniach społecznych ob. dział XVI, tabl. 16, str. 300.

TABL. 8. WYPADKI W ZATRUDNIENIU, ODSZKODOWANE PRZEZ ZAKŁADY UBEZPIECZEŃ OD WYPADKÓW

A. Wypadki według przyczyn i następstw

Przyczyny i następstwa wypadków	1928	1929	1930	1932	1933	1935
<i>Przeciętna liczba ubezpieczonych w tys.</i>	3 678	3 833	3 722	3 204	3 078	3 888
Liczba wypadków	19 202	21 881	18 943	13 117	13 370	22 435
Przyczyny wypadków						
Silniki, pędnie, maszyny robocze	4 105	4 338	3 554	2 392	2 492	3 702
Podnośniki, dźwigi itp.	363	387	300	241	250	506
Koleje i kolejki, wózki na szynach	1 421	1 968	1 851	1 057	903	1 626
Samochody, motocykle, rowery itp.						338
Wozy i wózki pociągu zwierz. i ręczn. } Zwierzęta ^a	1 844	2 178	2 648	2 113	2 336	1 143
Transport wodny i powietrzny	47	42	55	19	23	32
Wybuchy, pożary, płomień	194	197	206	136	163	295
Materiały gorące, żrące itp.	1 052	1 264	785	339	346	614
Prąd elektryczny	98	128	84	70	59	76
Upadki osób, uderz. się o przedmioty	2 472	3 977	2 445	1 791	1 922	4 309
Złam., zawał., upadki przedmiotów	3 702	2 969	2 335	2 041	2 122	4 022
Manipulowanie przedmiotami	1 769	1 954	2 288	1 120	1 201	2 534
Narzędzia ręczne	878	1 113	1 189	624	658	1 283
Inne wypadki						962
Choroby zawodowe	1 257	1 366	1 203	1 174	895	65
Następstwa wypadków						
Śmierć	1 098	1 214	963	759	715	915
Niezdolność do pracy	18 104	20 667	17 980	12 358	12 655	21 520

B. Wypadki według następstw w poszczególnych działach pracy w 1935 r.

Działy pracy	Przeciętna liczba ubezpieczonych w tys. b	Ogólna liczba wypadków	Następstwa wypadków	
			Śmierć	Niezdolność do pracy
Ogółem	3 888	22 435	915	21 520
Gospodarstwo rolne, leśne i hodowl.	2 000	5 782	321	5 461
Kopalnie i huty	155	5 504	188	5 316
Przemysł metalowy i maszynowy	120	1 580	25	1 555
Przemysł włókienniczy	165	744	13	731
Przemysł drzewny	75	1 365	36	1 329
Przemysł budowlany	125	1 719	71	1 648
Młyny		233	18	215
Przedsiębiorstwa transportowe	1 248	1 201	84	1 117
Pozostałe działy		4 307	159	4 148

a Do 1933 r. częściowo w „Innych wypadkach”. b Dane szacunkowe.

B. Inne ubezpieczenia

TABL. 9. LICZBA ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ DZIAŁAJĄCYCH W POLSCE

Zakłady	1929	1932	1936	1937	Zakłady	1929	1932	1936	1937
	Ogółem	60	63	74		72	Zakłady kraj. (dok.)		
w tym większe zakłady	42	40	38	34	wzajemne większe	12	9	9	8
Zakłady krajowe publiczne	53	55	66	65	wzajemne mniejsze	18	23	36	38
	8	8	6	6	akcyjne	15	15	15	13
					Zakłady zagraniczne	7	8	8	7

TABL. 10. DZIAŁALNOŚĆ ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ^a

Wyszczególnienie	Ogółem				W tym zakłady zagraniczne			
	1929	1932	1936	1937	1929	1932	1936	1937
Stan ubezpieczeń w końcu roku^b								
Liczba polis w tys.								
W dziale życiowym	128,7	150,7	257,7	261,2	41,6	38,9	44,5	42,2
W działach rzeczowych	7 750,6	6 861,7	5 439,9	5 982,9	59,9	64,1	90,1	106,4
W dziale: ogniowym	4 928,2	4 913,1	5 206,6	5 708,1	33,9	45,2	56,4	66,8
od kradzieży	81,0	52,6	73,1	79,5	13,4	7,0	14,0	15,2
transportow.	2 673,5	1 862,9	108,6 ^c	126,8	10,8	11,1	19,5	24,0
od gradobicia	60,8	31,0	48,6	63,7	1,4	0,8	—	—
W działach innych ^b	7,1	2,1	3,0	4,8	0,4	0,0	0,2	0,4
Suma ubezpieczeń w mil. zł								
W dziale życiowym	1 097,1	927,8	722,4	633,6	531,9	430,0	272,4	221,8
W działach rzeczowych	57940,5	49251,4	38762,7	42023,3	3488,9	3382,9	3777,0	4170,0
W dziale: ogniowym	52765,0	45458,2	35425,1	38028,1	3052,5	2939,3	3307,4	3538,9
od kradzieży	1 258,7	1 105,4	1 083,4	1 168,1	177,8	167,0	212,0	227,1
transportow.	2 941,5	2 211,5	1 844,0	2 280,5	150,4	2,7	219,3	336,7
od gradobicia	822,2	287,3	233,7	324,0	79,0	11,0	—	—
W działach innych ^b	153,1	189,0	176,5	222,6	29,2	48,2	38,3	67,3
Zbiór składek w milionach złotych^d								
Z ubezpieczeń bezpośrednich	234,0	169,4	127,5	133,4	34,7	29,8	20,8	19,2
z tego przekazano reasekuratorom	89,2	55,7	36,7	42,1	12,3	11,8	7,9	7,3
W dziale: życiowym	52,0	42,6	32,9	28,0	24,6	19,6	11,4	9,0
ogniowym	147,6	104,9	73,2	79,5	6,6	6,8	6,0	6,4
od kradzieży	4,8	4,0	3,8	4,2	0,9	0,9	0,9	0,9
transportow.	2,6	2,6	4,0	4,9	0,3	0,7	0,8	1,1
od gradobicia	13,2	5,7	3,8	5,4	0,9	0,1	—	—
W działach innych ^d	13,8	9,6	9,8	11,4	1,4	1,7	1,7	1,8
Z ubezpieczeń przyjętych do reasekuracji z tego retrocedowano	37,6	19,1	15,1	17,9	0,1	0,1	—	—
	7,1	7,8	4,3	5,8	—	—	—	—
Szkody do pokrycia w milionach złotych^d								
Z ubezpieczeń bezpośrednich	151,0	93,6	75,3	78,0	11,7	14,2	12,3	14,7
w tym udział reasekuratorów	64,8	33,7	24,2	28,6	7,0	6,0	4,1	5,8
W dziale: życiowym	8,1	18,9	16,8	12,7	3,4	8,5	7,5	7,2
ogniowym	110,4	60,2	40,8	44,5	5,3	3,7	2,5	5,0
od kradzieży	4,1	2,2	2,0	1,9	1,1	0,6	0,5	0,5
transportow.	1,8	2,1	3,6	4,8	0,1	0,5	0,8	1,1
od gradobicia	18,7	5,2	4,2	5,9	1,1	0,1	—	—
W działach innych ^d	7,9	5,0	7,9	8,2	0,7	0,8	1,0	0,9
Z ubezpieczeń przyjętych do reasekuracji w tym udział reasekuratorów	28,6	13,1	7,7	12,7	0,1	0,1	—	—
	6,1	4,8	2,2	6,1	—	—	—	—

a Bez zakładów wzajemnych mniejszych. b Nie uwzględniono ubezpieczeń szyb, od odpowiedzialności prawnej i od wypadków. c Zmniejszenie się wskutek zaprzestania masowego ubezpieczenia towarów i pakunków podróży. d Łączenie z ubezpieczeniem szyb, od odpowiedzialności prawnej i od wypadków.

TABL. II. BILANSE I RACHUNKI STRAT I ZYSKÓW ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ^a

Wyszczególnienie	Ogółem				W tym zakłady zagraniczne			
	1929	1932	1936	1937	1929	1932	1936	1937
	w milionach złotych							
Bilanse. Stan w dn. 31.XII								
Stan czynny								
Kasa	2,5	2,3	1,9	1,6	0,6	0,9	0,7	0,4
Instytucje kredytowe	24,2	21,9	38,0	44,9	1,0	4,8	4,5	6,9
Papiery procentowe własne	56,5	74,9	92,2	104,1	15,1	23,6	25,8	31,3
Pożyczki hipoteczne i pod zastaw hipotek	16,1	24,6	22,8	21,5	0,6	5,8	5,5	5,8
Pożyczki udzielone związkom samorządowym	4,6	5,1	4,6	0,7	0,7	0,7	0,7	0,4
Dłużnicy	101,8	140,2	109,7	107,4	15,0	12,6	9,0	7,9
w tym zaległe składki	68,7	109,0	90,3	86,1	11,4	10,4	7,8	6,6
Nieruchomości	51,8	75,6	83,9	79,3	10,2	21,2	27,0	26,0
Inne aktywa	52,6	76,7	86,3	74,7	5,2	20,7	27,2	14,6
w tym pożyczki pod zastaw własnych polis	6,0	26,0	26,1	22,7	2,6	12,7	12,9	10,2
Strata	13,2	4,9	9,6	4,0	5,7	1,3	1,5	1,3
Suma bilansowa	323,3	426,2	449,0	438,2	54,1	91,6	101,9	94,6
Stan bierny								
Kapitał zakładowy	27,1	30,2	32,0	33,1	4,3	4,8	6,6	10,6
Inne kapitały własne	64,7	99,8	128,6	126,8	1,1	1,8	3,9	3,0
Fundusz ubezpieczeniowy	78,1	138,1	159,9	146,4	31,0	69,3	77,8	65,6
Fundusze techniczne	35,2	38,1	28,2	24,4	4,1	5,2	5,4	4,5
Długi hipoteczne	5,0	3,2	2,3	2,2	—	—	0,1	—
Wierzyciele	36,2	37,5	22,4	23,5	2,3	0,9	1,6	4,0
Inne pasywa	69,9	73,5	70,6	75,3	11,2	9,5	6,0	6,2
Zysk	7,1	5,8	5,0	6,5	0,1	0,1	0,5	0,7
Rachunki strat i zysków								
Zyski								
Zysk (nadwyżka) w działach: życiowym	0,3	1,9	3,8	1,9	0,1	0,4	2,1	0,5
ogniowym	3,0	13,9	4,0	6,2	0,0	0,0	0,0	0,4
innych	1,1	1,2	0,6	1,0	0,1	0,1	0,1	0,2
Czysty dochód z majątku	6,4	6,0	6,0	6,1	0,6	0,8	0,7	0,7
Zysk na kursie walut obcych i papierów wartościowych	0,3	1,0	0,9	1,6	0,2	0,0	0,4	1,0
Inne zyski	9,9	10,0	19,5	12,2	0,0	2,0	3,5	4,0
Strata (niedobór bilansowy)	13,2	4,9	9,6	4,0	5,7	1,3	1,5	1,3
Ogółem	34,2	38,9	44,4	33,0	6,7	4,6	8,3	8,1
Straty								
Strata (niedobór) w działach: życiowym	5,1	0,2	1,9	0,8	3,5	0,1	0,1	0,7
ogniowym	6,4	1,2	1,6	0,8	0,9	0,8	0,3	0,4
innych	4,4	1,8	2,4	2,1	0,7	0,4	0,6	0,2
Strata na kursie walut obcych i papierów wartościowych	1,6	1,2	2,6	0,5	0,2	0,3	1,4	0,2
Rezerwa (odpisy) na należ- ności wątpliwe	4,6	16,6	9,5	7,2	1,1	1,8	3,4	2,5
Inne straty i odpisy	5,0	12,1	21,4	15,1	0,2	1,1	2,0	3,4
Zysk (nadwyżka bilansowa)	7,1	5,8	5,0	6,5	0,1	0,1	0,5	0,7

^a Bez zakładów wzajemnych mniejszych.

C. Pożary. Straże pożarne
TABL. 12. POŻARY BUDYNKÓW^a

Wyszczególnienie	1932bc	1934bc	1936bc	1937					
				Pol-ska ^b	M. st. War-szawa	Województwa			
						een- tral- ne ^c	wscho- dnię	pozn. i pom.	połu- dniowę
Pożary w tys.	18,1	20,3	19,4	18,2	0,2	7,8	3,6	2,1	4,5
w miastach	1,8	2,0	1,8	2,2	0,2	0,7	0,3	0,4	0,6
na wsi	16,3	18,3	17,6	16,0	x	7,1	3,3	1,7	3,9
Dotknięte pożarem: nieruchomości zabudowane w tys. budynki w tys.	28,9 51,9	33,9 62,5	30,4 54,0	28,3 49,8	0,2 0,3	12,8 24,7	6,2 10,0	2,4 4,3	6,7 10,5
Wartość ubezpieczeniowa budynków dotkniętych pożarem w mil. zł	118,7	116,2	113,5	172,5	43,5	51,1	13,4	29,8	34,7
Szkody pogorzelo- we w budynkach w milionach zł	35,2	32,5	25,5	26,2	0,2	12,9	4,0	4,9	4,2
Stosunek szkód do wartości w odsetkach	29,7	27,9	22,5	15,2	0,4	25,2	29,7	16,5	12,2

^a Pożary zarejestrowane przez Powszechny Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych, a w woj. poznańskim i pomorskim przez Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych w Poznaniu. ^b Bez woj. śląskiego. ^c Bez m. st. Warszawy

TABL. 13. STRAŻE POŻARNE
Stan w dn. 31.XII

Lata Województwa Podział administracyjny obowiązujący do dn. 31.III 1939 r.	Straże ochot- nicze		Straże zawo- dowe (miej- skie i prze- myslowe)		Zasadniczy sprzęt strażacki			Na jedną straż przypa- da km ²
	liczba straży	człon- kowie w tys.	liczba straży	człon- kowie w tys.	samo- chody	moto- pom- py	si- kawki ręczne	
Polska 1937	12 613	305,2	91	3,3	685	1 421	14 421	30,6
1938	13 830	362,4	106	3,6	927	1 600	14 181	27,9
M. st. Warszawa	144	3,0	1	0,5	22	28	2	.
Warszawskie	986	21,7	—	—	98	146	1 191	25,3
Łódzkie	718	19,9	18	0,8	103	91	861	17,3
Kieleckie	1 284	34,2	2	0,0	93	162	1 503	19,9
Lubelskie	1 006	26,1	3	0,1	45	132	1 210	30,9
Białostockie	548	16,4	19	0,6	30	82	610	57,2
Wileńskie	357	10,9	1	0,1	27	56	397	81,0
Nowogródzkie	417	11,4	—	—	23	55	527	55,1
Poleskie	445	8,0	2	0,0	22	41	488	82,0
Wołyńskie	611	12,8	3	0,0	34	59	608	58,2
Poznańskie	2 309	91,0	1	0,1	69	97	1 615	12,2
Pomorskie	1 028	20,2	7	0,3	96	98	1 150	24,8
Śląskie	507	13,1	14	0,2	102	182	437	8,1
Krakowskie	1 004	30,0	6	0,1	69	159	935	17,2
Lwowskie	1 191	17,7	9	0,3	61	112	1 260	23,7
Stanisławowskie	560	9,8	17	0,4	22	63	609	29,3
Tarnopolskie	715	16,2	3	0,1	11	37	778	23,0

U w a g a. Dane o działalności kulturalno-oświatowej Związku Straży Pożarnych R. P. ob. dział XIX, tabl. 25, str. 352.

DZIAŁ XVIII. SZKOLNICTWO. OŚWIATA POZASZKOLNA

A. Szkolnictwo

TABL. 1. WYDATKI NA OŚWIATĘ Z BUDŻETU SKARBU PAŃSTWA,
SKARBU ŚLĄSKIEGO I ZWIĄZKÓW SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO

Wydatki	1928-	1929-	1930-	1932-	1934-	1935-	1936-	1937-	1938-	1939-	1939-
	1929	1930	1931	1933	1935	1936	1937	1938	1939 ^a	1940 ^b	1940 ^b
w milionach, złotych											
Ogółem	572,4	626,1	595,2	423,2	412,1	411,2	417,4	446,6	462,6		
zwyczajne	493,6	535,6	544,2	413,3	397,0	396,2	400,6	419,2	439,0		
nadzwyczajne	78,8	90,5	51,0	9,9	15,1	15,0	16,8	27,4	23,6		
Skarb Państwa^b	416,1	450,2	437,2	321,7	316,3	317,7	319,8	334,1	350,2	373,1	
zwyczajne	380,3	416,3	426,7	321,2	313,8	316,2	318,8	330,8	347,9	369,8	
w tym szkoły:											
powszechnie, spe-											
cjalne i przedszkola	230,0	248,9	261,8	195,8	171,8	179,2	182,2	192,3	205,5	223,8	
średnie ogólnoksz.	33,4	35,4	35,8	24,7	21,2	21,2	22,4	24,6	26,3		
kształcenia nauczy-											
cieli	15,4	16,8	17,1	9,7	7,4	7,1	6,3	4,8	5,1	31,8	
zawodowe	24,2	28,0	27,7	16,4	14,1	13,9	13,6	14,9	15,3	15,7	
wyższe	33,7	37,1	33,8	28,3	24,9	23,8	24,1	24,7	26,2	26,8	
nadzwyczajne	35,8	33,9	10,5	0,5	2,5	1,5	1,0	3,3	2,3	3,2	
Skarb Śląski	39,1	44,0	50,3	26,7	24,0	22,8	25,6	27,4	29,7	39,1	
zwyczajne	38,1	39,7	41,5	26,6	24,0	22,8	25,6	27,4	29,6	39,1	
nadzwyczajne	1,0	4,3	8,8	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	—	
Samorząd terytor.^c	117,2	131,9	107,7	74,8	71,8	70,7	72,0	85,1	82,7		
zwyczajne	75,2	79,6	76,0	65,5	59,2	57,2	56,2	61,0	61,5		
nadzwyczajne	42,0	52,3	31,7	9,3 ^d	12,6	13,5	15,8	24,1	21,2 ^d		

^a Preliminarze budżetowe. ^b Łącznie z wydatkami z funduszy specjalnych Ministerstwa W. R. i O. P., które nie zostały podzielone na poszczególne typy szkół, ^c Bez wydatków na szkolnictwo zawodowe. Wydatki na to szkolnictwo w 1929/30 r. wynosiły: zwyczajne około 15 mil. zł, nadzwyczajne około 5 mil. zł; w 1935/36 r. około 7 mil. zł i około 0,2 mil. zł. ^d Łącznie z wydatkami na kulturę i sztukę.

TABL. 2. LICZBA ETATÓW NAUCZYCIELSKICH^a

Typy szkół	1924- 1925	1928- 1929	1939/40									
			Ogół- tem	Grupy uposażenia								
				IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	
Ogółem	75071	73407	89131	566	396	3809	10289	18509	32877	10233	12452	
Szkoły powszechnie, specjalne i przed- szkola	63886	62807	77693	—	1	742	8030	15223	31190	10098	12409	
Szkoły średnie ogólnoksz. i kształc. nauczycieli	7521	6455	6483	—	73	2410	1326	1773	725	133	43	
Szkoły zawodowe ^b	1528	1846	2386	—	53	435	640	787	471	—	—	
Szkoły artystyczne	97	84	109	—	11	38	22	25	11	2	—	
Szkoły wyższe ^c	2039	2215	2460	566	258	184	271	701	480	—	—	

^a Dane obejmują etaty nauczycielskie (bez nauczycieli płatnych od godzin) przewidziane w preliminarzach budżetowych Ministerstwa W. R. i O. P. ^b Łącznie z ludowymi szkołami rolniczymi. Liczba etatów obejmuje również instruktorów. ^c Profesorowie łącznie z pomocniczymi siłami naukowymi (adwokatami i asystentami).

TABL. 3. NAUCZYCIELE^a I PERSONEL POMOCNICZY W ROKU SZKOLNYM 1935/36

Nauczyciele	Przed- szkola	Szkoły						
		powszech- ne ^b		średnie ogólno- kształ- cące	kształ- cenia nau- czy- cieli	za- wo- do- wec	zawo- dowe do- kształ- cające	wyt- sze
		ogó- łem	w tym pryw.					
Ogółem	2 045	91 224	6 665	11 602	1 791	7 404	4 307	3 409
Mężczyźni	7	46 066	2 845	7 240	1 066	4 594	3 686	3 060
Kobiety	2 038	45 158	3 820	4 362	725	2 810	621	349
Nauczyciele religii	—	12 084	1 128	917	152	343	421	—
Naucz. przedmiot. świeckich	2 045	79 130	5 536	10 676	1 638	6 076	3 886	1 672
Personel pomocniczy	—	10	1	9	1	985	—	1 737
Nauczyciele przedmiotów świeckich w odsetkach według grup wieku								
24 i mniej lat	23,1	8,7	19,1	3,3	1,5	5,5	6,5	0,3
25—29 lat	25,8	27,5	26,8	17,8	13,0	19,7	17,4	3,4
30—39 lat	32,8	40,9	31,8	35,3	35,9	34,0	40,9	18,3
40—49 lat	12,6	17,5	14,0	26,2	32,2	24,6	24,3	31,2
50—59 lat	4,8	5,1	6,1	15,2	15,5	12,3	9,5	32,5
60 i więcej lat	0,9	0,3	2,2	2,2	1,9	3,9	1,4	14,3

a łącznie z nauczycielami płatnymi od godzin. b łącznie ze szkołami specjalnymi. c łącznie z kursami oraz ludowymi szkołami rolniczymi.

TABL. 4. SZKOŁY I UCZNIOWIE

Typy szkół	1922—	1926—	1928—	1930—	1932—	1934—	1936—	1938—
	—1923	—1927	—1929	—1931	—1933	—1935	—1937	—1939
Liczba szkół								
Przedszkola	.	1 185	1 557	1 808	1 724	1 876	1 715	1 506
Szkoły:								
powszechne	27 384	26 579	26 376	26 645	26 839	27 757	28 337	28 881
świecien	95	124	131	139	130	109	61	40
specjalne	36	60	63	72	87	89	98	110
średnie ogólnokształcące ^a	762	796	777	743	765	770	763	789
gimnazja ^b	x	x	x	x	x	768	756	784
licea ^c	x	x	x	x	x	676	682	668
kształcenia nauczycielid	190	218	235	223	205	187	42	74
zawodowe ^e : zakłady	.	.	720	763	747	714	717	.
wydziały	.	.	1 093	1 172	1 236	1 172	1 216	.
ludowe rolnicze	.	.	127	135	138	143	152	.
zawodowe dokształcające	.	.	.	.	670	637	611	641
wyższe	17	19	21	22	24	24	24	28
Uczniowie w tysiącach								
Przedszkola	.	66,6	93,0	101,5	87,2	98,2	87,4	74,8
Szkoły:								
powszechne	3208,4	3344,5	3474,6	3959,0	4510,7	4655,4	4743,0	4953,0
świecien	11,7	13,5	15,9	18,2	20,3	21,5	15,0	10,5
specjalne	2,8	5,3	6,3	6,9	7,3	9,2	11,0	12,6
średnie ogólnokształcące	227,1	215,5	203,9	205,0	186,8	166,1	200,6	234,2
gimnazja ^b	x	x	x	x	x	130,8	158,4	197,5
licea ^c	x	x	x	x	x	35,3	42,2	36,7
kształcenia nauczycielid	26,7	38,1	38,2	35,6	24,6	12,0	2,9	6,6
zawodowe ^e	.	.	67,0	72,7	68,8	70,8	90,8	.
ludowe rolnicze	.	.	5,2	5,1	4,6	5,1	5,8	.
zawodowe dokształcające	.	.	.	.	86,1	84,1	97,6	120,3
wyższe	33,0	40,7	43,6	48,2	51,8	48,0	48,0	50,0

a Ponieważ szkoła, jako zakład, może posiadać równocześnie gimnazjum i liceum, liczba szkół jest mniejsza od sumy składników. b—c Włączono szkoły posiadające klasy dawnego ustroju: b—III-VI, c—VII i VIII. d W latach szkolnych 1922/23, 1926/27 i 1938/39 bez seminariów dla nauczycielek gospodarstwa. e łącznie z kursami.

TABL. 5. ROZMIESZCZENIE SZKÓŁ W ROKU SZKOLNYM 1937/38

Województwa	Przed- szkole	Szkoły							
		początkowe ^a		średnie ogólno- kształcące		kształ- cenia nau- czy- cieli	zawo- do- we ^c	lu- do- we rol- nicze	zawo- do- we do- kształ- cające
		ogó- łem	w tym na wsi	gim- nazja	licea ^b				
Liczba szkół									
Polska	1 659	28 882	25 679	769	691	74	764	169	628
M. st. Warszawa	143	380	x	100	96	7	141	—	52
Warszawskie	120	2 305	2 122	38	32	2	21	18	33
Łódzkie	139	2 032	1 677	62	60	4	48	11	39
Kieleckie	149	2 069	1 835	53	51	5	67	9	31
Lubelskie	58	2 016	1 862	37	33	4	31	11	20
Białostockie	38	1 399	1 250	29	26	2	26	4	10
Wileńskie	55	1 589	1 461	29	27	5	46	9	9
Nowogródzkie	23	1 323	1 257	12	9	1	13	10	5
Poleskie	21	1 309	1 234	13	13	—	20	6	6
Wołyńskie	36	2 091	1 974	27	21	2	35	12	20
Poznańskie	167	2 514	2 226	62	52	6	65	24	114
Pomorskie	163	2 097	1 849	55	48	4	48	13	80
Śląskie	330	692	547	30	28	7	34	9	46
Krakowskie	91	1 890	1 688	84	68	10	78	9	70
Lwowskie	101	2 624	2 362	84	78	10	63	11	59
Stanisławowskie	15	1 173	1 054	30	28	3	17	7	24
Tarnopolskie	10	1 379	1 281	24	21	2	11	6	10
Uczniowie w tysiącach									
Polska	83,3	4877,4	3542,7	181,3	40,1	4,8	106,4	6,7	110,1
M. st. Warszawa	9,4	140,8	x	23,6	6,1	0,6	21,2	—	13,0
Warszawskie	5,4	425,7	337,4	8,1	1,4	0,2	2,4	0,7	3,8
Łódzkie	6,4	420,9	255,9	13,4	2,6	0,2	6,4	0,5	9,8
Kieleckie	7,0	464,4	343,6	12,6	2,5	0,3	10,4	0,4	5,3
Lubelskie	2,5	353,5	288,1	9,6	2,2	0,3	3,6	0,5	3,5
Białostockie	1,2	208,0	155,8	6,7	1,3	0,1	4,0	0,2	1,3
Wileńskie	1,8	181,8	142,7	6,7	1,5	0,3	4,9	0,2	1,5
Nowogródzkie	0,7	170,3	150,5	2,9	0,5	0,0	1,5	0,3	0,6
Poleskie	0,7	194,5	168,8	3,6	0,6	—	2,8	0,2	0,7
Wołyńskie	1,1	294,9	249,8	6,0	1,1	0,1	4,0	0,4	4,0
Poznańskie	8,1	357,4	229,4	14,4	2,8	0,5	7,3	1,1	13,2
Pomorskie	8,3	311,3	189,9	12,1	2,3	0,2	5,8	0,6	10,9
Śląskie	21,0	195,5	138,9	10,1	1,9	0,4	6,8	0,4	13,9
Krakowskie	4,7	339,1	255,6	18,4	4,6	0,7	10,6	0,4	11,7
Lwowskie	4,1	425,9	322,9	21,0	5,8	0,6	11,1	0,4	11,7
Stanisławowskie	0,5	189,4	148,2	6,6	1,6	0,2	2,1	0,2	4,1
Tarnopolskie	0,4	204,0	165,2	5,5	1,3	0,1	1,5	0,2	1,5

a Szkoły powszechne, szkoły ćwiczeń i szkoły specjalne. b i klasa liceum łącznie z VIII klasą dawnego ustroju. c łącznie z kursami.

TABL. 6. JĘZYK NAUCZANIA W SZKOŁACH W ROKU SZKOLNYM 1937/38

Język nauczania	Przed- szkola	Szkoły						zawo- dowec	wyższe
		powszechne ^a		średnie ogólno- kształcące		kształ- cenia nau- czy- cieli			
		ogó- łem	w tym przy- watne	gim- nazja	liceab				
Liczba szkół									
Ogółem	1 659	28 723	1 488	769	691	74	764	28	
Polski	1 524	24 047 ^d	720	671	604	72	733	28	
Polski i ruski (ukr.)	—	3 064	4	2	2	—	—	—	
Polski i niemiecki	5	203	4	—	—	—	1	—	
Polski i żydowski lub hebrajski	20	226	226	38 ^e	34 ^e	—	5 ^f	—	
Polski i inny	4	56	2	1	1	—	—	—	
Ruski (ukraiński)	16	461	41	24	21	1	5	—	
Białoruski	—	—	—	1	1	—	—	—	
Niemiecki	49	394	234	15	13	—	6	—	
Żydowski lub hebr.	40	226	226	12	10	1	14	—	
Litewski	—	23	14	1	1	—	—	—	
Czeski	—	18	13	—	—	—	—	—	
Rosyjski	—	5	4	4	4	—	—	—	
Francuski	1	—	—	—	—	—	—	—	
Uczniowie w tysiącach									
Ogółem	83,3	4 851,5	150,3	181,3	40,1	4,8	106,4	48,0	
Polski	79,0	4 174,5 ^d	61,7	163,3	36,2	4,6	103,0	48,0	
Polski i ruski (ukr.)	—	473,4	0,6	0,9	0,3	—	—	—	
Polski i niemiecki	0,2	36,5	0,1	—	—	—	0,1	—	
Polski i żydowski lub hebrajski	0,8	28,5	28,5	6,8 ^e	1,5 ^e	—	0,6 ^f	—	
Polski i inny	0,1	4,5	0,2	0,1	0,0	—	—	—	
Ruski (ukraiński)	0,5	58,8	6,4	4,7	1,0	0,1	0,6	—	
Białoruski	—	—	—	0,2	0,0	—	—	—	
Niemiecki	1,6	36,3	15,1	2,5	0,4	—	0,3	—	
Żydowski lub hebr.	1,1	36,4	36,4	2,2	0,4	0,1	1,8	—	
Litewski	—	1,1	0,4	0,2	0,1	—	—	—	
Czeski	—	0,9	0,6	—	—	—	—	—	
Rosyjski	—	0,6	0,3	0,4	0,2	—	—	—	
Francuski	0,0	—	—	—	—	—	—	—	

a Dane szczegółowe ob. tabl. 15, str. 324. b I klasa liceum łącznie z VIII klasą dawnego ustroju. c łącznie z kursami. d łącznie ze szkołami, w których nauczany jest inny język jako przedmiot (ob. tabl. 16, str. 325). e język hebrajski dla przedmiotów judaistycznych. f język żydowski dla przedmiotów judaistycznych.

TABL. 7. UCZNIOWIE NIKTÓRYCH TYPÓW SZKÓŁ WEDŁUG WYZNANIA W ROKU SZKOLNYM 1936/37

Typy szkół	Ogół- łem w tys.	Wyznanie					
		rzymskokat.		pra- wo- sławne	ewan- gelic- kie	mojże- szowe	inne
		obrz. łaciń- ski	obrz. gr.kat.				
w odsetkach ogółu uczniów							
Szkoły: średnie ogólno- kształcące ^a	200,6	74,5	3,8	2,2	2,5	16,5	0,5
zawodoweb	88,5	78,1	2,1	3,2	1,8	14,6	0,2
wyższe	48,2	79,3	3,1	2,9	2,6	11,8	0,3

a łącznie gimnazja i szkoły średnie dawnego ustroju (klasy VII i VIII). b łącznie z kursami o wiadomym podziale według wyznania.

TABL. 8. ŚWIADECTWA UKOŃCZENIA SZKÓŁ

Typy szkół	1922—	1926—	1928—	1930—	1932—	1934—	1935—	1936—	1936—
	—1923	—1927	—1929	—1931	—1933	—1935	—1936	—1936	—1937
Szkoły:									
powszechne	188 442	255 189	.	.	238030	278644	277 786	262 728	
średnie ogólnokształc.	8 054	12 947	14 835	16 549	15 844	13 730	13 363	15 160	
w tym eksterni	.	217	1 079	1 419	1 260	910	960	1 150	
kształcenia naucz.	4 854 ^a	5 536 ^b	5 806	5 864	5 815	4 757	4 955	4 410	
w tym eksterni	.	.	.	513	299	177	235	.	
zawodowców	.	.	13 302	23 725	22 306	21 963	24 511	34 500	
ludowe rolnicze	.	.	.	.	.	3 819	4 331	4 552	
zawodowe dokształc.	.	.	.	17 883	18 241	14 006	15 676	18 132	
wyższe—dyplomy:									
niższych stopni nauk. ^d	2 173	3 086	4 212	4 951	6 482	6 118	6 450	6 114	
doktorskie ^e	97	231	121	148	107	148	147	231	
zagraniczne nostryf.	.	.	.	107	140	110	147	89	

^a Dane za 1924/25 r. Bez absolwentek seminariów nauczycielek gospodarstw.

^b Wyłącznie seminaria nauczycielskie. ^c Łącznie z kursami. ^d Łącznie z dyplomami doktorskimi według dawnych przepisów; do roku akademickiego 1926/27 wyłącznie szkoły państwowe. ^e Tylko według nowych przepisów.

TABL. 9. ABSOLWENCI NIEKTÓRYCH TYPÓW SZKÓŁ WEDŁUG WYZNANIA W ROKU SZKOLNYM 1936/37

Typy szkół	Ogółem	Wyznanie					
		rzymskokat.		ewangelic.	prawosławne	możeszowe	inne
		obr. łacińsk.	obr. gr.kat.				
Gimnazja ogólnokształcące	21 915	15 928	870	563	404	4 132	18
Szkoły średnie ogólnokształcące dawnego ustroju	14 015	10 054	601	321	319	2 702	18
Pedagogia	187	161	5	9	4	8	—
Seminaria: dla wych. przedszk. naucz. gospodar.	380	304	15	3	3	55	—
Szkoły zawodowe o poziomie:	93	86	2	1	—	2	—
gimnazjalnym	10 669	8 388	195	217	309	1 522	38
licealnym	1 526	1 375	15	36	27	73	—
Ludowe szkoły rolnicze	4 552	3 707	183	98	547	8	9
Szkoły wyższe—dyplomy:							
niższych stopni naukowych	6 114	4 626	244	138	170	911	23
doktorskie	233	155	7	6	6	59	—
zagraniczne nostryfikowane	89	31	9	4	4	40	1

TABL. 10. PRZEDSZKOLA

Przedszkola	Liczba przedszkoli			Wychowankowie			
	926—	1928—	1937—	1926—	1928—	1937/38	
						—1927	—1929
Ogółem	1 185	1 557	1 659	66 603	92 898	83 338	44 080
w miastach	744	946	1 138	44 530	60 151	58 853	31 007
na wsi	441	611	521	22 073	32 747	24 485	13 073
Państwowe i samorządowe	.	603	486	.	.	32 748	17 153
Prywatne	.	954	1 173	.	.	50 590	26 927
Męskie	.	33	7	.	1 395	153	—
Żeńskie	.	36	8	.	1 347	380	380
Koedukacyjne	.	1 488	1 644	.	90 156	82 805	43 700

TABL. II. DZIECI I UCZNIOWIE W WIEKU 7 — 13 LAT
A. Polska. Poszczególne lata szkolne

Wiek	1932— —1933	1933— —1934	1934— —1935	1935— —1936	1936— —1937	1937— —1938	1938— —1939
Dzieci w wieku 7—13 lat w tysiącach ^{ab}							
Ogółem	4 859,2 ^c	4 987,7	5 074,0	5 143,1	5 150,5	5 164,7	5 296,9
7 lat	839,2	783,0	776,7	777,4	765,5	802,3	756,6
8 lat	785,3	835,0	779,1	772,8	773,5	762,5	798,4
9 lat	785,6	782,0	831,5	775,8	769,5	770,7	759,3
10 lat	748,3	782,6	779,0	828,3	772,9	767,0	767,8
11 lat	679,5	745,7	779,9	776,3	825,4	770,5	764,4
12 ^b lat	552,0	573,3	631,8	664,0	663,8	709,5	768,1
13 ^b lat	442,0	486,1	496,0	548,5	579,9	582,2	682,3
Na 100 dzieci przypada uczniów w wieku 7—13 lat (bez względu na poziom nauki)							
Ogółem	89,5	89,5	88,7	88,3	88,9	90,0	90,6
7 lat	87,1	85,7	84,4	85,8	88,6	88,6	91,2
8 lat	93,5	93,0	92,9	92,7	95,1	98,0	97,3
9 lat	95,6	93,9	93,3	93,6	93,7	96,4	99,2
10 lat	94,5	94,7	92,8	92,2	92,8	93,2	96,0
11 lat	88,5	91,7	90,9	89,3	89,1	90,2	90,6
12 lat	85,3	84,9	86,5	85,9	85,1	85,0	84,5
13 lat	74,6	75,9	73,3	73,9	73,7	74,4	73,8

a Szacunek na podstawie ostatecznych wyników spisu z dn. 9.XII 1931 r.
b Z powodu odmiennego wieku obowiązku szkolnego na terenie woj. południowych podane w tablicy liczby dzieci 12 i 13-letnich (dla 1938/39 r. szk. — wyłącznie 13-letnich) są niepełne. c W tym 27,3 tys. dzieci w wieku 6 lat, podlegających obowiązkowi szkolnemu na terenie woj. śląskiego.

B. Województwa. Rok szkolny 1937/38

Województwa	Dzieciab		Uczniowieb							Na 100 dzieci przypada uczniów						
	w wieku 7 — 13 lat w tysiącach		Ogółem	w wieku lat												
				7	8	9	10	11	12	13						
Polska	5164,7	4647,4	90,0	88,6	98,0	96,4	93,2	90,2	85,0	74,4						
M.st. Warszawa	133,4	137,7	103,1	96,4	110,2	108,3	107,4	107,0	102,1	93,3						
Warszawskie	462,6	407,5	88,1	88,5	97,6	96,2	93,2	90,4	82,2	68,0						
Łódzkie	430,0	406,2	94,5	94,9	101,4	101,1	98,9	97,2	90,8	78,1						
Kieleckie	486,6	446,2	91,7	92,1	99,2	97,6	95,2	93,8	88,4	76,1						
Lubelskie	381,0	344,3	90,4	88,3	100,5	97,6	94,7	91,8	86,1	74,2						
Białostockie	232,2	201,2	86,7	79,8	98,0	96,9	92,1	88,7	82,3	67,9						
Wileńskie	209,0	175,7	84,1	78,4	93,9	96,4	89,9	84,0	78,2	68,9						
Nowogródzkie	202,1	164,5	81,4	73,1	94,6	92,4	87,1	82,6	76,5	62,5						
Poleskie	238,4	190,4	79,9	76,5	89,8	88,3	83,7	79,3	74,2	67,1						
Wołyńskie	399,0	285,7	71,6	62,3	86,7	84,5	80,8	73,2	64,6	49,9						
Poznańskie	366,6	353,7	96,5	99,2	98,9	98,3	97,8	98,1	95,0	88,2						
Pomorskie	321,5	307,5	95,6	96,3	98,6	98,5	98,0	96,5	94,5	86,9						
Śląskie	198,7	197,3	99,3	102,5	100,1	98,9	98,7	98,6	98,2	98,2						
Krakowskie	308,9 ^b	301,4 ^b	97,6	97,8	102,3	100,7	97,3	95,2	82,9	70,6						
Lwowskie	402,2 ^b	374,2 ^b	93,0	92,1	99,7	96,9	94,0	89,0								
Stanisławow- skie	196,6 ^b	170,7 ^b	86,8	87,7	95,1	92,0	83,8	81,6								
Tarnopolskie	195,9 ^b	183,2 ^b	93,5	95,9	101,8	97,8	92,9	86,6								

a Ob. uwagę a do części A. b Liczby dzieci i uczniów 12 i 13-letnich na terenie woj. południowych są niepełne (ob. uwagę b do części A).

U w a g a. Większa liczba uczniów od liczby dzieci w niektórych rocznikach tłumaczy się przyjęciem za podstawę do obliczeń szacunkowej liczby dzieci oraz uczęszczaniem do szkół uczniów z sąsiednich województw.

TABL. 12. SZKOŁY POCZĄTKOWE PUBLICZNE I PRYWATNE

Typy szkół	Liczba szkół				Uczniowie w tysiącach				
	1922- -1923	1928- -1929	1932- -1933	1938- -1939	1922- -1923	1928- -1929	1932- -1933	1938/39	
								Ogół- tem	w tym dzie- cięta
Szkoły powszech.	27 384	26 376	26 839	28 881	3208,4	3474,6	4510,7	4953,0	2 388,2
publiczne	26 653	24 954	25 465	27 370	3132,1	3359,3	4385,3	4797,3	2 318,8
w miastach	2 272	1 987	1 960	2 188	804,3	820,8	1111,5	1200,0	596,0
na wsi	24 381	22 967	23 505	25 182	2327,8	2538,5	3273,8	3597,3	1 722,8
prywatne	731	1 422	1 374	1 511	76,3	115,3	125,4	155,7	66,7
w miastach	433	891	903	864	58,0	89,9	98,0	117,0	47,5
na wsi	298	531	471	647	18,3	25,4	27,4	38,7	18,8
Szkoły ćwiczeń	95	131	130	40	11,7	15,9	20,3	10,5	4,2
państwowe	82	108	97	40	10,0	13,2	16,3	10,5	4,2
prywatne	13	23	33	—	1,7	2,7	4,0	—	—
Szkoły specjalne	36	63	87	110	2,8	6,2	7,3	12,6	4,5
publiczne	—	—	74	95	—	—	6,6	11,8	4,2
prywatne	—	—	13	15	—	—	0,7	0,8	0,3
dla: ociemniał.	5	5	7	10	0,2	0,3	0,3	0,6	0,2
głuchon.	9	15	16	16	0,8	1,0	1,1	1,3	0,5
niedorozw.	13	29	50	68	1,2	3,2	4,8	8,7	3,7
moralnie zaniedb.	9	14	14	16	0,6	1,7	1,1	2,0	0,1

TABL. 13. KOEDUKACJA W SZKOŁACH POCZĄTKOWYCH

Typy szkół Lata szkolne	Liczba szkół				Uczniowie w tysiącach			
	Ogół- tem	mę- skich	żeń- skich	koedu- kacyj- nych	Ogół- tem	w szkołach		
						mę- skich	żeń- skich	koedu- kacyj- nych
Szkoły powszechnie								
1922/23	27 384	505	513	26 366	3 208,4	—	—	—
1936/37	28 337	489	347	27 501	4 743,0	147,6	132,1	4 463,3
publiczne	26 837	219	235	26 383	4 593,0	117,5	119,6	4 355,9
w miastach	2 148	210	226	1 712	1 193,6	113,1	115,5	965,0
na wsi	24 689	9	9	24 671	3 399,4	4,4	4,1	3 390,9
prywatne	1 500	270	112	1 118	150,0	30,1	12,5	107,4
w miastach	929	263	107	559	115,4	29,7	11,9	73,8
na wsi	571	7	5	559	34,6	0,4	0,6	33,6
Szkoły ćwiczeń								
1936/37	61	9	6	46	15,0	1,9	1,0	12,1
w miastach	58	9	6	43	14,0	1,9	1,0	11,1
na wsi	3	—	—	3	1,0	—	—	1,0
Szkoły specjalne								
1928/29	63	14	1	48	6,2	1,6	0,0	4,6
1936/37	98	15	1	82	11,0	1,4	0,0	9,6
publiczne	85	14	1	70	10,3	1,4	0,0	8,9
prywatne	13	1	—	12	0,7	0,0	—	0,7

TABL. 14. PUBLICZNE SZKOŁY POWSZECHNE WEDŁUG STOPNIA
W ROKU SZKOLNYM 1937/38

Województwa	Ogółem	W miastach		Na wsi						
		razem	w tym szkoły III stopnia	razem	szkoły stopnia					
					o liczbie nauczycieli					
					I	II	III	1	2	3
Liczba szkół										
Polska	27 235	2 165	2 027	25 070	12464	5 831	3 213	1 209	2 353	
M. st. Warszawa	173	173	173	x	x	x	x	x	x	
Warszawskie	2 225	134	131	2 091	995	411	296	112	277	
Łódzkie	1 912	242	239	1 670	759	345	260	103	203	
Kieleckie	1 996	166	162	1 830	614	484	271	157	304	
Lubelskie	1 970	112	102	1 858	803	454	281	117	203	
Białostockie	1 290	77	70	1 213	689	303	130	30	61	
Wileńskie	1 449	59	57	1 390	1 022	202	92	27	47	
Nowogródzkie	1 227	25	24	1 202	804	211	102	27	58	
Poleskie	1 167	29	29	1 138	553	338	145	39	63	
Wołyńskie	1 934	72	63	1 862	1 053	435	206	63	105	
Poznańskie	2 380	204	203	2 176	1 296	434	262	75	109	
Pomorskie	2 020	187	176	1 833	1 129	350	207	56	91	
Śląskie	650	122	114	528	43	80	80	39	286	
Krakowskie	1 844	170	155	1 674	676	458	245	93	202	
Lwowskie	2 531	212	190	2 319	1 023	663	321	118	194	
Stanisławowskie	1 119	94	73	1 025	414	297	159	87	68	
Tarnopolskie	1 348	87	86	1 261	591	366	156	66	82	
Uczniowie w tysiącach										
Polska	4701,2	1195,7	1181,5	3505,5	882,1	758,8	612,5	297,5	954,6	
M. st. Warszawa	117,9	117,9	117,9	x	x	x	x	x	x	
Warszawskie	417,1	82,8	82,4	334,3	72,5	52,5	58,1	27,9	123,3	
Łódzkie	406,2	151,0	150,6	255,2	55,5	43,8	48,6	25,4	81,9	
Kieleckie	457,8	114,4	113,7	343,4	46,5	63,9	54,3	39,1	139,6	
Lubelskie	347,5	60,0	59,1	287,5	56,2	58,2	55,2	29,5	88,4	
Białostockie	192,8	39,4	38,4	153,4	52,0	41,2	26,9	8,1	25,2	
Wileńskie	168,3	29,8	29,5	138,5	71,0	26,0	17,4	6,8	17,3	
Nowogródzkie	159,5	13,8	13,8	145,7	62,5	30,0	21,5	7,1	24,6	
Poleskie	181,0	18,0	18,0	163,0	43,3	49,0	31,5	11,0	28,2	
Wołyńskie	278,9	35,7	34,7	243,2	81,8	62,1	41,6	15,6	42,1	
Poznańskie	346,0	118,4	118,2	227,6	80,7	48,8	44,1	16,3	37,7	
Pomorskie	303,2	114,0	113,0	189,2	71,1	39,1	34,0	13,4	31,6	
Śląskie	189,0	52,0	51,4	137,0	1,9	7,1	10,7	7,1	110,2	
Krakowskie	333,7	78,8	77,0	254,9	49,0	59,4	46,5	22,3	77,7	
Lwowskie	417,2	96,0	94,0	321,2	72,3	88,8	60,8	28,8	70,5	
Stanisławowskie	184,8	37,8	35,5	147,0	26,6	40,3	31,1	22,6	26,4	
Tarnopolskie	200,3	35,9	34,3	164,4	39,2	48,6	30,2	16,5	29,9	

TABL. 15. JĘZYK NAUCZANIA W SZKOLACH POWSZECHNYCH
W ROKU SZKOLNYM 1937/38

Województwa język nauczania ^a	Liczba szkół	Ucz- niowie w tys.	Województwa język nauczania ^a	Liczba szkół	Ucz- niowie w tys.
Polska	28 723	4 851,5	Nowogródzkie	1 322	170,1
Polski ^b	24 047	4 174,5	polski ^b	1 263	161,5
Polski i ruski (ukr.)	3 064	473,4	polski i żyd. lub hebr.	15	1,9
Polski i białoruski	5	0,8	żydowski lub hebrajski	44	6,7
Polski i niemiecki	203	36,5	Poleskie	1 308	194,4
Polski i żydowski lub hebrajski	226	28,5	w tym:		
Polski i litewski	44	2,7	polski	1 256	185,6
Polski i czeski	4	0,2	polski i żyd. lub hebr.	28	4,9
Polski i rosyjski	1	0,6	żydowski lub hebrajski	22	3,7
Polski i francuski	2	0,2	Wolyńskie	2 087	293,9
Ruski (ukraiński)	461	58,8	w tym:		
Niemiecki	394	36,3	polski ^b	1 459	202,8
Żydowski lub hebr.	226	36,4	polski i ruski (ukr.)	520	77,0
Litewski	23	1,1	polski i żyd. lub hebr.	12	1,6
Czeski	18	0,9	ruski (ukraiński)	8	1,2
Rosyjski	5	0,6	niemiecki	27	2,0
M. st. Warszawa	359	137,2	żydowski lub hebrajski	37	7,8
w tym:			czeski	18	0,9
polski	295	131,0	Poznańskie	2 501	355,1
polski i żyd. lub hebr.	58	5,2	w tym:		
Warszawskie	2 294	424,1	polski	2 311	331,0
w tym:			polski i niemiecki	68	16,7
polski ^b	2 251	420,1	niemiecki	119	7,2
polski i niemiecki	17	1,3	Pomorskie	2 078	308,6
polski i żyd. lub hebr.	19	1,9	w tym:		
żydowski lub hebrajski	6	0,6	polski ^b	1 942	289,3
Łódzkie	2 013	418,0	polski i niemiecki	62	13,7
w tym:			niemiecki	72	5,5
polski	1 910	402,0	Śląskie	678	193,4
polski i niemiecki	37	3,4	polski	614	183,1
polski i żyd. lub hebr.	42	5,0	niemiecki	64	10,3
niemiecki	20	6,8	Krakowskie	1 883	338,2
Kieleckie	2 060	462,8	w tym:		
w tym polski	2 057	462,6	polski ^b	1 811	331,2
Lubelskie	2 005	351,7	polski i ruski (ukr.)	58	5,5
w tym:			niemiecki	12	0,9
polski	1 991	349,6	Lwowskie	2 612	424,1
żydowski lub hebrajski	10	1,5	polski ^b	1 151	210,2
Białostockie	1 394	206,9	polski i ruski (ukr.)	1 199	183,9
w tym:			polski i niemiecki	8	0,4
polski ^b	1 317	195,5	polski i hebrajski	6	1,2
polski i żyd. lub hebr.	32	5,3	ruski (ukraiński)	214	27,0
polski i litewski	8	0,5	niemiecki	34	1,4
żydowski lub hebrajski	33	5,5	Stanisławowskie	1 171	189,0
Wileńskie	1 580	180,3	w tym:		
w tym:			polski ^b	282	51,6
polski ^b	1 443	166,4	polski i ruski (ukr.)	705	115,3
polski i żyd. lub hebr.	8	0,7	ruski (ukraiński)	146	19,8
polski i litewski	36	2,3	niemiecki	34	1,8
żydowski lub hebrajski	62	8,7	Tarnopolskie	1 378	203,7
litewski	22	1,0	w tym:		
			polski ^b	694	101,0
			polski i ruski (ukr.)	581	91,7
			ruski (ukraiński)	92	10,8
			niemiecki	7	0,2

a Szkoły prowadzące odrębne komplety nauczania w języku polskim i innym (np. niemieckim) zostały zaliczone do szkół dwujęzycznych. b Ob, uwagę d pod tabl. 6, str. 319, oraz tabl. 16, str. 325.

TABL. 16. SZKOŁY POWSZECHNE Z POLSKIM JĘZYKIEM NAUCZANIA I INNYM JĘZYKIEM JAKO PRZEDMIOTEM W ROKU SZKOLNYM 1937/38

Województwa	Liczba szkół					Uczniowie w tys.				
	język nauczany jako przedmiot									
	ruski (ukr.)	biało- ruski	nie- miec- ki	li- tew- ski	cze- ski	ruski (ukr.)	biało- ruski	nie- miec- ki	li- tew- ski	cze- ski
Polska	2 123	44	78	112	18	339.1	8.2	8.1	8.6	1.1
Warszawskie	—	—	2	—	—	—	—	0.2	—	—
Białostockie	—	—	4	21	—	—	—	0.6	1.7	—
Wileńskie	—	8	—	90	—	—	1.9	—	6.8	—
Nowogródzkie	—	36	—	1	—	—	6.3	—	0.1	—
Wołyńskie	853	—	33	—	18	121.5	—	3.2	—	1.1
Pomorskie	—	—	15	—	—	—	—	2.8	—	—
Krakowskie	36	—	—	—	—	3.7	—	—	—	—
Lwowskie	324	—	11	—	—	65.6	—	0.5	—	—
Stanisławowskie	250	—	11	—	—	49.3	—	0.7	—	—
Tarnopolskie	660	—	2	—	—	99.0	—	0.1	—	—

TABL. 17. IZBY LEKCYJNE PUBLICZNYCH SZKÓŁ POWSZECHNYCH

Województwa	1925/26			1936/37			1937/38		
	Ogół- tem	W budynkach		Ogół- tem	W budynkach		Ogół- tem	W budynkach	
		wła- snych	wyna- jętych		wła- snych	wyna- jętych		wła- snych	wyna- jętych
Polska	54 203	31 480	22 723	70 168	46 958	23 210	73 039	49 488	23 551
M. st. Warszawa	869	286	583	1 304	884	420	1 333	922	411
Warszawskie	4 558	1 354	3 204	5 887	2 942	2 945	6 091	3 225	2 866
Łódzkie	4 482	1 410	3 072	5 690	2 771	2 919	5 871	3 009	2 862
Kieleckie	4 096	1 319	2 777	5 922	2 856	3 066	6 355	3 125	3 230
Lubelskie	3 887	1 195	2 692	5 103	2 564	2 539	5 247	2 715	2 532
Białostockie	2 057	564	1 493	2 633	1 187	1 446	2 767	1 269	1 498
Wileńskie	1 851	500	1 351	2 508	902	1 606	2 612	1 174	1 438
Nowogródzkie	1 535	415	1 120	2 153	796	1 357	2 226	872	1 354
Poleskie	981	524	457	2 227	1 174	1 053	2 480	1 279	1 201
Wołyńskie	1 919	1 109	810	3 592	2 284	1 308	3 962	2 508	1 454
Poznańskie	5 462	4 703	759	6 049	5 253	796	6 115	5 305	810
Pomorskie	4 286	3 665	621	5 037	4 574	463	5 212	4 736	476
Śląskie	3 031	2 883	148	3 918	3 818	100	4 029	3 960	69
Krakowskie	4 826	3 815	1 011	5 271	4 605	666	5 476	4 770	706
Lwowskie	5 378	4 229	1 149	6 741	5 650	1 091	6 918	5 769	1 149
Stanisławowskie	2 441	1 687	754	2 978	2 235	743	3 085	2 303	782
Tarnopolskie	2 544	1 822	722	3 155	2 463	692	3 260	2 547	713

TABL. 18. UCZNIOWIE PUBLICZNYCH SZKÓŁ POWSZECHNYCH WEDŁUG KLAS W ROKU SZKOLNYM 1937/38

Stopień szkoły	Ogółem	W klasach						
		I	II	III	IV	V	VI	VII
		w tysiącach						
Szkoła: I st. o 1 naucz. ^a	886,7	223,9	192,4	282,6	187,8	—	—	—
I st. o 2 naucz. ^a	762,6	187,9	160,9	239,2	174,6	—	—	—
II st. o 3 naucz. ^b	615,8	134,5	115,3	113,4	108,4	90,0	54,2	—
II st. o 4 naucz. ^b	300,0	64,1	54,7	51,7	49,5	44,8	35,2	—
III st. o 5 naucz.	223,9	43,2	38,2	36,6	36,3	33,9	22,0	13,7
III st. o 6 i więcej	1912,2	320,7	299,5	292,5	295,1	298,9	237,3	168,2

^a—^b Czas trwania nauki: ^a—w kl. III—2 lata, w kl. IV—3 lata; ^b—w kl. VI—2 lata.

TABL. 19. ABSOLWENCI SZKÓŁ POWSZECHNYCH

Szkoły	1922—	1924—	1926—	1927—	1932—	1933—	1934—	1935—	1936—
	1923	1925	1927	1928	1933	1934	1935	1936	1937
w tysiącach									
Ogółem	188,4	227,4	255,2	254,7	238,0	257,3	278,6	277,8	262,7
w miastach	41,9	50,9	61,4	62,6	65,1	78,6	89,7	97,6	103,2
na wsi	146,5	176,5	193,8	192,1	172,9	178,7	188,9	180,2	159,5
Szkoły publiczne	184,5	222,5	248,7	246,7	229,5	246,5	267,1	264,7	249,9
w miastach	39,2	47,4	57,0	57,3	58,6	69,9	80,4	87,0	92,7
w tym 7-klasowe	28,2	37,7	48,1	50,0	58,3	67,9	77,9	84,9	90,7
na wsi	145,3	175,1	191,7	189,4	170,9	176,6	186,7	177,7	157,2
1 i 2-klasowe					98,7	104,6	106,6	97,3	73,7
3 i 4-klasowe					34,9	32,4	33,0	29,8	29,0
5 i więcej klasowe					37,3	39,6	47,1	50,6	54,5
Szkoły prywatne	3,9	4,9	6,5	8,0	8,5	10,8	11,5	13,1	12,8

TABL. 20. SZKOŁY ŚREDNIE OGÓLNOKSZTAŁCĄCE WEDŁUG PRAW

Typy szkół Właściciele szkół Prawa	Liczba szkół				Uczniowie w tysiącach				
	1935—	1936—	1937—	1938—	1935—	1936—	1937—	1938/39	
	1936	1937	1938	1939	1936	1937	1938	Ogółem	w tym dziewcz.
Gimnazja	753	756	769	784	144,8	158,4	181,3	197,5	86,8
państwowe	303	307	307	310	79,1	85,1	94,0	100,7	33,0
prywatne:									
samorządowe	44	43	41	45	7,9	8,7	9,6	10,6	5,0
z prawami gimn. państwowych ^a	37	37	37	39	7,6	8,2	9,3	10,1	4,7
bez praw	7	6	4	6	0,3	0,5	0,3	0,5	0,3
inne	406	406	421	429	57,8	64,6	77,7	86,2	48,8
z prawami gimn. państwowych ^a	290	295	329	355	46,3	51,6	65,6	77,0	45,3
bez praw	116	111	92	74	11,5	13,0	12,1	9,2	3,5
Licea ^b	682	682	691	668	36,3	42,2	40,1	36,7	14,9
państwowe	281	287	297	290	19,8	22,8	22,6	20,5	6,0
prywatne:									
samorządowe	39	38	34	33	1,9	2,0	1,7	1,5	0,6
z prawami liceów państwowych ^a	36	36	34	30	1,8	1,9	1,7	1,5	0,6
bez praw	3	2	—	3	0,1	0,1	—	0,0	0,0
inne	362	357	360	345	14,6	17,4	15,8	14,7	8,3
z prawami liceów państwowych ^a	288	300	306	254	12,7	15,3	13,9	11,9	7,0
bez praw	74	57	54	91	1,9	2,1	1,9	2,8	1,3
Korpusy kadetów	3	2	2	2	1,0	0,9	1,0	1,0	x

^a W latach szkolnych 1935/36 — 1937/38 prawa pełne i niepełne, ^b Wliczono klasy VII i VIII szkoły średniej dawnego ustroju.

TABL. 21. KOEDUKACJA W SZKOŁACH ŚREDNICH OGÓLNO-KSZTAŁCĄCYCH W ROKU SZKOLNYM 1937/38

Typy szkół Właściciele szkół	Liczba szkół				Uczniowie w tysiącach			
	Ogół-tem	mę-skich	żeń-skich	koedu-kacyj-nych	Ogół-tem	w szkołach		
						mę-skich	żeń-skich	koedu-kac.
Gimnazja państwowe	769	234	236	299	181,3	65,3	50,8	65,2
prywatne: samorząd.	307	135	49	123	94,0	43,1	15,8	35,1
inne	41	7	8	26	9,6	2,6	2,6	4,4
Licea ^a państwowe	421	92	179	150	77,7	19,6	32,4	25,7
prywatne: samorząd.	691	225	210	256	40,1	16,5	11,0	12,6
inne	297	136	47	114	22,6	11,9	3,7	7,0
Ogółem	34	7	9	18	1,7	0,5	0,5	0,7
	360	82	154	124	15,8	4,1	6,8	4,9

a Włączono klasę VIII szkoły średniej dawnego ustroju.

TABL. 22. KANDYDACI I NOWOPRZYJĘCI DO PIERWSZEJ KLASY GIMNAZJÓW OGÓLNOKSZTAŁCĄCYCH

Właściciele gimnazjów	Kandydacia					Nowoprzyjęci ^a				
	1937/38					1937/38				
	1934-1935	1935-1936	1936-1937	Ogół-tem	w tym dziewczęta	1934-1935	1935-1936	1936-1937	Ogół-tem	w tym dziewczęta
	w tysiącach									
Ogółem	44,0	56,4	62,5	72,5	30,8	35,3	42,2	46,1	53,6	23,6
Państwowe	26,0	33,1	35,6	41,8	14,6	19,5	22,5	23,6	25,8	8,5
Prywatne: samorządowe	2,5	3,2	3,6	4,1	1,9	2,0	2,5	2,7	3,0	1,5
inne	15,5	20,1	23,3	26,6	14,3	13,8	17,2	19,8	24,8	13,6

a Bez przeniesień z jednego gimnazjum do drugiego; nowoprzyjęci na początku roku szkolnego.

TABL. 23. UCZNIOWIE SZKÓŁ ŚREDNICH OGÓLNOKSZTAŁCĄCYCH WEDŁUG KLAS

Typy szkół Klasy	1922-1923				1928-1929				1932-1933				1936-1937			
	1922-1923				1928-1929				1932-1933				1936-1937			
	Ogół-tem	w szkołach			Ogół-tem	w szkołach			Ogół-tem	w szkołach			Ogół-tem	w szkołach		
	w tysiącach															
Gimnazja ^a Klasa I	113,7	112,6	103,2	158,4	181,3	94,0	9,6	77,7	35,8	25,1	26,6	51,2	58,2	28,7	3,3	26,2
II	33,2	32,2	30,7	43,6	49,0	25,9	2,6	20,5	33,2	32,2	30,7	43,6	49,0	25,9	2,6	20,5
III	25,3	28,8	23,3	37,3	41,4	22,0	2,1	17,3	19,4	26,5	22,6	26,3	32,7	17,4	1,6	13,7
IV	19,4	26,5	22,6	26,3	32,7	17,4	1,6	13,7	24,1	41,0	40,2	42,2	40,1	22,6	1,7	15,8
Licea ^b Klasa I	14,3	22,0	20,8	24,5	18,5	11,0	0,8	6,7	9,8	19,0	19,4	17,7	21,6	11,6	0,9	9,1
II	9,8	19,0	19,4	17,7	21,6	11,6	0,9	9,1								

a - b Włączono klasy dawnego ustroju: a - III - VI, b - VII i VIII.

TABL. 24. ŚWIADECTWA UKOŃCZENIA GIMNAZJÓW OGÓLNOKSZTAŁCĄCYCH W ROKU SZKOLNYM 1936/37

Płeć	Ogółem	Gimnazja			Eksterni
		pań-stwowe	prywatne		
			samorząd	inne	
Ogółem	22 022	12 799	1 020	8 096	107
Chłopcy	12 191	8 619	460	3 025	87
Dziewczęta	9 831	4 180	560	5 071	20

TABL. 25. ŚWIADECTWA DOJRZAŁOŚCI SZKÓŁ ŚREDNICH OGÓLNOKSZTAŁCĄCYCH DAWNEGO USTROJU

Wyszczególnienie	1922- -1923	1926- -1927	1928- -1929	1932- -1933	1934- -1935	1936/37		
						Ogół- tem	męż- czyźni	ko- biety
Ogółem	6 884	12 947	14 835	15 844	13 730	15 165	9 336	5 829
Abiturienti szkół państwowych	4 996	7 268	7 731	7 654	7 354	7 909	5 790	2 119
prywatnych:								
samorządowych	106	521	636	811	626	635	326	309
innych	2 952	4 941	5 389	6 119	4 840	5 471	2 343	3 128
Eksterni		217	1 079	1 260	910	1 150	877	273

TABL. 26. SZKOŁY KSZTAŁCENIA NAUCZYCIELI

Typy szkół	Liczba szkół			Uczniowie w tysiącach		
	1922/23	1928/29	1937/38	1922/23	1928/29	1937/38
Seminaria nauczycielskie państwowe	174	209	x	26,1	36,8	x
prywatne: samorządowe	112	119	x	18,3	21,2	x
inne	4	90	x	0,6	15,6	x
inne	58		x	7,3		x
Litea pedagogiczne	x	x	38	x	x	1,7
Pedagogia	x	3	11	x	0,2	1,1
Seminaria dla wychow. przedszk. państwowe	16	16	19	0,6	0,8	1,7
prywatne	8	8	8	0,3	0,4	0,9
Seminaria naucz. gospodarstwa państwowe	8	8	11	0,3	0,4	0,8
prywatne		7	6		0,4	0,3
państwowe		3	2			0,2
prywatne		4	4			0,1

TABL. 27. ŚWIADECTWA UKOŃCZENIA SZKÓŁ KSZTAŁCENIA NAUCZYCIELI

Typy szkół	1928- -1929	1932- -1933	1934- -1935	1936/37		
				Ogół- tem	mężczy- źni	ko- biety
Seminaria nauczycielskie w tym eksterni	5 480	5 232	4 184	754	470	284
Pedagogia	215	293	66			
Seminaria dla wychow. przedszk. w tym eksternistki	3	155	161	187	74	113
Seminaria naucz. gospodarstwa	236	254	297	380	x	380
państwowe		6	51		x	
prywatne	87	174	115	93	x	93

TABL. 28. SZKOŁY I KURSY ZAWODOWE

Właściciele szkół Kierunek wykształcenia	Liczba szkół			Uczniowie w tysiącach				
	1928- -1929	1932- -1933	1937- -1938	1928- -1929	1932- -1933	1937/38		
						Ogół- tem	męż- czyźni	ko- biety
Ogółem	720 ^{a)}	747	764	67,0 ^{a)}	68,8	106,4	55,6	50,8
Szkoły	477	474	510	56,3	56,2	91,0	48,3	42,7
Kursy	243	273	254	10,7	12,6	15,4	7,3	8,1
Państwowe	94	117	125	20,9	21,8	32,0	20,9	11,1
Prywatne: samorządowe	28	33	27	5,6	5,4	7,1	3,2	3,9
inne	598	597	612	40,5	41,6	67,3	31,5	35,8
Zakłady posiad. wydziałyb:								
Rolnicze		22	17	1,9	1,7	1,8	1,6	0,2
Przemysłowe i rzemieśl.		396	393	33,5	32,9	48,2	27,2	21,0
Handlowe i administr.		263	261	24,2	24,4	43,6	20,5	23,1
Komunikacyjne		42	47	4,3	4,7	5,7	5,6	0,1
Miernicze i melioracyjne		12	7	0,8	1,0	0,6	0,6	0,0
Gospodarstwa domowe- go i usług osobistych		63	99	2,3	2,8	5,1	0,1	5,0
Służby zdrowia		14	11		1,3	1,4	x	1,4

a Bez szkół służby zdrowia, b Zakłady posiadający 2 lub więcej wydziałów wymienionych w tabelicy, liczony jest parokrotnie.

TABL. 29. WYDZIAŁY I UCZNIOWIE SZKÓŁ I KURSÓW ZAWODOWYCH WEDŁUG KIERUNKU WYKSZTAŁCENIA

Właściciele szkół Koedukacja Kierunek wykształcenia	1928- -1929	1936- -1937	1937/38							Kur- sy.
			Ogół- tem	Wydziały o czasie trwania nauki					Kurs- sy.	
				2-letnim i dłuższym		rocznym				
				o poziomie						
niż- szym	głmna- zjalnym	liceal- nym	I	II						
Liczba wydziałów										
Ogółem	1 093 ^a	1 216	1 320	138	453	104	114	25	486	
W szkołach:										
państwowych		342	360	35	160	57	19	7	82	
prywatnych:										
samorządowych		61	63	2	41	3	10	3	4	
innych		813	897	101	262	44	85	15	400	
męskich		359	366	75	174	48	7	—	62	
żeńskich		529	534	62	143	27	78	10	214	
koedukacyjnych		328	420	1	136	29	29	15	210	
Rolnictwo	29	30	20	—	11	7	—	—	2	
Przemysł i rzemiosło	660	676	723	133	258	30	20	1	281	
w tym: metal. i mechan.	125	156	167	28	82	17	2	1	37	
włókienniczy	57	59	70	2	20	—	3	—	45	
drzewny	78	54	52	31	17	—	—	—	4	
odzieżowy	300	326	351	61	99	1	13	—	177	
budowlany	25	30	32	8	11	10	—	—	3	
Handel i administracja	292	304	352	—	150	38	31	15	118	
Komunikacja	41	42	60	1	18	9	—	—	32	
Miernictwo i meliorac.	14	10	10	—	3	4	—	—	3	
Gospodarstwo domowe i usługi osobiste	57	141	143	4	8	9	63	9	50	
Służba zdrowia		13	12	—	5	7	—	—	—	
Uczniowie w tysiącach										
Ogółem	67,0 ^a	90,8	106,4	10,2	62,6	8,4	4,8	1,1	19,3	
Chłopcy		47,5	55,6	5,2	35,0	5,1	1,1	0,4	8,8	
Dziewczęta		43,3	50,8	5,0	27,6	3,3	3,7	0,7	10,5	
W szkołach:										
państwowych	20,9	28,7	32,0	2,4	21,5	4,4	0,7	0,4	2,6	
prywatnych:										
samorządowych	5,6	6,2	7,1	0,1	5,7	0,4	0,7	0,1	0,1	
innych	40,5	55,9	67,3	7,7	35,4	3,6	3,4	0,6	16,6	
męskich		31,6	34,9	5,2	23,0	3,4	0,3	—	3,0	
żeńskich		28,7	30,9	5,0	15,5	1,9	2,8	0,2	5,5	
koedukacyjnych		30,5	40,6	0,0	24,1	3,1	1,7	0,9	10,8	
Rolnictwo	1,9	2,0	1,8	—	1,2	0,5	—	—	0,1	
Przemysł i rzemiosło	33,5	43,1	48,2	10,0	26,8	2,1	0,8	0,1	8,4	
w tym: metal. i mechan.	11,5	16,0	19,2	3,0	12,1	1,5	0,1	0,1	2,4	
włókienniczy	1,6	2,4	2,7	0,0	1,4	—	0,1	—	1,2	
drzewny	2,4	2,2	2,4	1,4	0,9	—	—	—	0,1	
odzieżowy	11,3	17,6	19,2	5,0	9,6	0,1	0,6	—	3,9	
budowlany	3,0	1,9	1,8	0,4	0,8	0,4	—	—	0,2	
Handel i administracja	24,2	34,7	43,6	—	29,9	3,8	1,9	0,8	7,2	
Komunikacja	4,3	4,3	5,7	0,0	3,3	0,7	—	—	1,7	
Miernictwo i meliorac.	0,8	0,6	0,6	—	0,2	0,2	—	—	0,2	
Gospodarstwo domowe i usługi osobiste	2,3	4,7	5,1	0,2	0,5	0,4	2,1	0,2	1,7	
Służba zdrowia		1,4	1,4	—	0,7	0,7	—	—	—	

a Bez szkół służby zdrowia.

U w a g a. Ob. uwagę pod tabl. 31, str. 330.

TABL. 30. KANDYDACI I NOWOPRZYJĘCI DO KLAS POCZĄTKOWYCH SZKÓŁ ZAWODOWYCH

Płeć Poziom nauki Kierunek wykształcenia	Kandydacia				Nowoprzyjęcia			
	Ogółem		w tym szko- ły państw.		Ogółem		w tym szko- ły państw.	
	1936- -1937	1937- -1938	1936- -1937	1937- -1938	1936- -1937	1937- -1938	1936- -1937	1937- -1938
	w tysiącach							
Ogółem	50.3	60.8	19.2	24.0	34.9	40.4	10.8	12.2
Chłopcy	26.9	33.8	12.8	16.5	17.4	19.9	7.3	8.0
Dziewczeta	23.4	27.0	6.4	7.5	17.5	20.5	3.5	4.2
Wydziały 2 i więcej letnie:								
poziom: niższy	4.3	5.9	1.2	1.2	3.7	4.7	1.0	0.9
gimnazjalny	37.5	41.5	15.3	17.4	23.9	25.1	7.7	7.6
licealny	3.3	6.9	1.5	4.2	2.5	4.8	1.0	2.6
Wydziały roczne: I	4.1	5.3	0.7	0.8	3.9	4.7	0.8	0.7
II	1.1	1.2	0.5	0.4	0.9	1.1	0.3	0.4
Rolnictwo	1.1	1.1	1.0	1.0	0.9	0.7	0.7	0.6
Przemysł i rzemiosło	22.7	28.9	10.0	13.1	15.1	17.2	5.8	6.5
Handel i administracja	19.8	23.4	4.5	6.1	14.4	17.6	2.5	3.3
Komunikacja	2.8	3.1	2.5	2.7	1.2	1.2	0.9	0.9
Miernictwo i melioracja	0.2	0.2	0.2	0.2	0.1	0.2	0.1	0.2
Gosp. dom. i usł. osob.	2.6	3.1	0.5	0.6	2.5	2.9	0.5	0.5
Służba zdrowia	1.1	1.0	0.5	0.3	0.7	0.6	0.3	0.2

a Bez przeniesień z jednej szkoły do drugiej; nowoprzyjęci na początku roku szkolnego.

U w a g a. Ob. uwagę pod tabl. 31.

TABL. 31. ABSOLWENCI SZKÓŁ I KURSÓW ZAWODOWYCH

Właściciele szkół Poziom nauki Kierunek wykształcenia	1928- -1929	1932- -1933	1935- -1936	1936/37		
				Ogółem	męż- czyźni	ko- biety
Ogółem	13 302 ^a	22 306	24 511	34 509	17 273	17 236
Szkoły:						
państwowe	3 897	5 345	6 355	8 430	3 815	4 615
prywatne: samorządowe	1 118	1 630	1 664	1 687	607	1 080
inne	8 287	15 331	16 492	24 392	12 851	11 541
Wydziały 2 i więcej letnie:						
poziom: niższy			1 184	1 446	869	577
gimnazjalny			9 221	10 565	5 582	4 983
licealny			1 515	1 630	896	734
Wydziały roczne: I			2 096	2 855	654	2 201
II			531	648	246	402
Kursy	2 731	8 532	9 964	17 365	9 026	8 339
Rolnictwo	255	483	550	323	281	42
Przemysł i rzemiosło	7 186 ^b	9 471	11 275	15 974	8 636	7 338
Handel i administracja	4 891	7 281	7 449	10 181	4 409	5 772
Komunikacja	848	2 606	2 952	3 942	3 758	184
Miernictwo i melioracja	122	368	240	156	143	13
Gosp. dom. i usługi osob.	^c	1 565	1 502	3 467	46	3 421
Służba zdrowia		532	543	466	—	466

a Bez szkół służby zdrowia. b Łącznie z gospodarstwem domowym i usługami osobistymi. c Podano łącznie z przemysłem i rzemiosłem.

U w a g a. Poziom wydziałów określono na podstawie wymaganego cenzusu od nowowstępujących. W grupie wydziałów 2 i więcej letnich: poziom niższy — wymagany cenzus 4—5 klas szkoły powszechnej, poziom gimnazjalny — 6—7 klas szkoły powszechnej, poziom licealny — gimnazjum ogólnokształcącego (6 kl. szkoły średniej ogólnokształcącej dawnego ustroju). W grupie wydziałów rocznych: poziom I — wymagany cenzus ukończenia szkoły powszechnej bez względu na stopień organizacyjny, poziom II — co najmniej gimnazjum ogólnokształcące (6 klas szkoły średniej ogólnokształcącej dawnego ustroju). Kursy nie określają na ogół warunków wymaganego wykształcenia.

TABL. 36. WYDZIAŁY, STUDENCI I WOLNI SŁUCHACZE SZKÓŁ WYŻSZYCH

Właściciele szkół Kierunek studiów	Liczba wydziałów			Studenci i wolni słuchacze					
	1928- -1929	1933- -1934	1937- -1938	ogółem			w tym kobiety		
				1928- -1929	1933- -1934	1937- -1938	1928- -1929	1933- -1934	1937- -1938
	w tysiącach								
Ogółem	82	88	93	43,6	49,6	48,0	11,9	14,1	13,6
Szkoły: państwowe	59	63	61	37,9	43,0	37,5	10,3	12,0	10,3
prywatne	23	25	32	5,7	6,6	10,5	1,6	2,1	3,3
Teologia i prawo kanoniczne	8	8	8	1,0	1,0	1,0	0,0	0,0	0,0
Prawo i nauki po- lityczne	12	13	14	11,0	15,3	13,2	1,2	2,6	2,4
Medycyna	5	5	5	3,8	4,2	3,9	0,7	0,8	0,8
Farmaceutyka	4	5	5	0,8	1,3	1,2	0,4	0,7	0,6
Weterynaria	2	2	2	0,7	0,9	0,8	0,0	0,0	0,1
Dentystyka	1	1	1	0,4	0,5	0,5	0,4	0,4	0,3
Filozofia	15	18	21	13,6	12,6	12,0	7,5	7,3	6,4
Rolnictwo	7	7	8	1,8	2,6	2,4	0,3	0,5	0,6
Technika	14	11	11	6,3	7,2	7,6	0,3	0,4	0,5
Sztuki piękne	9	10	8	0,7	0,6	0,7	0,2	0,3	0,3
Nauki handlowe	4	5	5	3,4	2,9	4,3	0,9	0,8	1,4
Wychow. fizyczne	1	2	2	0,1	0,3	0,2	—	0,2	0,1
Dziennikarstwo	—	1	1	—	0,2	0,3	—	0,1	0,1
Nauki judaistycz.	—	—	2	—	—	0,1	—	—	0,0

U w a g a. W 1937/38 r. ogólna liczba słuchaczy jest niższa od sumy na poszczególnych kierunkach studiów o 0,2 tys. słuchaczy zapisanych równocześnie na dwu kierunkach studiów (głównie słuchacze studiów specjalnych przy Wydziale Prawa Uniwersytetu Jana Kazimierza we Lwowie).

TABL. 37. WYDZIAŁY, KATEDRY, STUDENCI I WOLNI SŁUCHACZE SZKÓŁ WYŻSZYCH PAŃSTWOWYCH I PRYWATNYCH

Kierunek studiów	Szkoły państwowe					Szkoły prywatne				
	Liczba wydziałów		Liczba katedr		Studenci i wolni słu- chacze wtys.		Liczba wydziałów		Studenci i wolni słu- chacze wtys.	
	1933- -1934	1937- -1938	1933- -1934	1937- -1938	1933- -1934	1937- -1938	1933- -1934	1937- -1938	1933- -1934	1937- -1938
Ogółem	63	61	794	782	43,0	37,5	25	32	6,6	10,5
Teologia i prawo kanoniczne	6	6	62	58	1,0	1,0	2	2	0,0	0,0
Prawo i nauki polityczne	5	5	84	76	12,7	9,6	8	9	2,6	3,6
Medycyna	5	5	121 ^a	117 ^a	4,2	3,9	—	—	—	—
Farmaceutyka	5	5	—	—	1,3	1,2	—	—	—	—
Weterynaria	2	2	23	26	0,9	0,8	—	—	—	—
Dentystyka	1	1	4	4	0,5	0,5	—	—	—	—
Filozofia	9	9	247 ^b	244 ^b	11,7	9,8	9	12	0,9	2,2
Rolnictwo	7	7	83	84	2,6	2,4	—	1	—	0,0
Technika	11	11	138	143	7,2	7,6	—	—	—	—
Sztuki piękne	10	8	32	30	0,6	0,7	—	—	—	—
Nauki handlowe	—	—	—	—	—	—	5	5	2,9	4,3
Wychow. fizycz.	2	2	—	—	0,3	0,2	—	—	—	—
Dziennikarstwo	—	—	—	—	—	—	1	1	0,2	0,3
Nauki judaistycz.	—	—	—	—	—	—	—	2	—	0,1

^a Łącznie z wychowaniem fizycznym i częściowo z farmaceutyką ^b Częściowo łącznie z farmaceutyką.

U w a g a. Ob. uwagi? pod tabl. 36.

TABL. 38. KANDYDACI I NOWOPRZYJĘCI W SZKOŁACH WYŻSZYCH

Właściciele szkół Kierunek studiów	Kandydaci ^a		Nowoprzyjęci ^a					
			Ogółem		w tym			
					kobiety		rozpoczynający studia	
1933— —1934	1937— —1938	1933— —1934	1937— —1938	1933— —1934	1937— —1938	1933— —1934	1937— —1938	
Ogółem	18 439	20 151	13 337	15 580	4 038	4 740	12 312	12 728
Szkoły: państwowe	15 616	14 915	10 925	10 908	3 258	3 261	9 977	8 714
prywatne	2 823	5 236	2 412	4 672	780	1 479	2 335	4 014
Teologia i prawokanon.	340	302	295	296	4	2	269	228
Prawo i nauki polityczne	5 570	5 077	4 552	4 655	804	1 000	4 151	3 595
Medycyna	2 063	2 043	786	790	177	170	715	674
Farmaceutyka	729	637	298	313	149	188	257	235
Weterynaria	351	353	212	218	17	13	201	180
Dentystyka	532	542	117	118	91	87	113	69
Filozofia	4 240	4 863	3 688	4 311	2 088	2 066	3 441	3 578
Rolnictwo	812	889	684	818	150	235	618	683
Technika	2 087	2 491	1 265	1 374	83	93	1 167	1 095
Sztuki piękne	194	240	126	149	48	54	119	141
Nauki handlowe	1 210	2 421	1 116	2 276	334	704	1 065	2 004
Wychowanie fizyczne	203	85	90	62	49	37	88	46
Diennikarstwo	108	172	108	171	44	81	108	171
Nauki judaistyczne	—	36	—	29	—	10	—	29

^a Łącznie z przeniesieniami z innych szkół wyższych.

TABL. 39. STUDENCI PAŃSTWOWYCH SZKÓŁ WYŻSZYCH WEDŁUG KIERUNKU I STANU STUDIÓW

Lata akademickie Kierunek studiów	Studenci odbywający studia				
	bez opóźnie- nia ^a	z opóźnieniami ^a			
		1-rocz- nym	2-letnim	3-letnim	4-letnim i więk- szym
w odsetkach ogólnej liczby studentów					
Ogółem ^{b,c}	1933/34 48,9	26,1	11,0	5,2	8,8
1937/38	42,8	25,2	12,2	7,5	12,3
Teologia ^c	70,7	19,3	6,0	1,0	3,0
Prawo	40,3	31,2	13,3	7,0	8,2
Medycyna	79,6	15,4	3,3	0,8	0,9
Farmaceutyka	57,7	28,2	8,2	2,7	3,2
Weterynaria	64,1	25,1	7,1	1,6	2,1
Dentystyka	74,2	20,9	3,1	0,9	0,9
Rolnictwo	53,8	24,7	8,7	5,2	7,6
Technika	14,1	24,3	18,9	14,6	28,1
Sztuki piękne	48,9	22,8	13,9	5,7	8,7
Wychowanie fizyczne	77,9	21,3	0,8	—	—

^a W stosunku do terminów przewidzianych regulaminami studiów, bez uwzględnienia studentów nowoimmatrykulowanych w danym roku akademickim.
^b Bez filozofii. ^c Bez wydziałów teologii katolickiej i teologii ewangelickiej Uniwersytetu Józefa Piłsudskiego w Warszawie.

TABL. 40. STUDENCI I WOLNI SŁUCHACZE SZKÓŁ WYŻSZYCH WEDŁUG WYZNANIA

Kierunek studiów	Lata akademickie	Ogółem w tys.	Wyznanie ^a					inne
			rzymskokat.		prawosławne	ewangelickie	możeszowe	
			obrz. łac.	obrz. gr.kat.				
w tysiącach								
Ogółem	1928/29	43,6	30,0	2,0	0,8	1,1	8,7	0,2
	1932/33	51,8	37,1	2,0	1,2	1,4	9,7	0,2
	1937/38	48,0	38,9	1,6	1,4	1,2	4,8	0,1
w odsetkach ogółu słuchaczy								
Ogółem	1928/29	43,6	70,1	4,6	1,9	2,5	20,4	0,5
	1932/33	51,8	72,0	4,0	2,3	2,6	18,8	0,3
	1937/38	48,0	80,9	3,3	3,0	2,6	10,0	0,2
Prawo i nauki polit.	1928/29	11,0	64,3	5,2	1,0	1,3	27,7	0,5
	1932/33	15,9	65,2	5,1	1,7	1,5	26,2	0,3
	1937/38	13,2	86,2	3,6	1,8	1,6	6,5	0,3
Medycyna	1928/29	3,8	70,7	6,0	2,3	2,5	17,9	0,6
	1932/33	4,2	71,1	4,0	3,5	2,6	18,4	0,4
	1937/38	3,9	77,6	3,6	4,6	3,0	10,9	0,3
Filozofia	1928/29	13,6	63,9	5,3	1,3	2,5	26,4	0,6
	1932/33	13,3	68,6	3,4	2,0	3,3	22,3	0,4
	1937/38	12,0	74,7	2,7	2,9	3,0	16,4	0,3
Technika	1928/29	6,3	78,9	3,5	2,5	3,1	11,6	0,4
	1932/33	7,7	79,2	2,9	3,0	2,6	12,1	0,2
	1937/38	7,6	81,5	2,8	3,6	2,4	9,5	0,2
Nauki handlowe	1928/29	3,4	78,2	2,1	0,9	3,2	15,4	0,2
	1932/33	3,5	82,3	3,3	0,9	4,1	9,1	0,3
	1937/38	4,3	85,1	4,0	1,1	3,5	6,3	0,0
Inne	1928/29	5,5	81,6	3,9	5,1	3,6	5,6	0,2
	1932/33	7,2	80,8	3,7	3,8	3,3	8,2	0,2
	1937/38	7,2	80,5	3,6	4,7	3,2	7,8	0,2

^a Brak danych o wyznaniu: w 1928/29 r. dla 0,8 tys., w 1932/33 r. dla 0,2 tys. U w a g a. Ob. uwagę pod tabl. 36, str. 332.

TABL. 41. DYPLOMY UKOŃCZENIA SZKÓŁ WYŻSZYCH

Rodzaje dyplomów Kierunek studiów	1922- -1923 ^a	1928- -1929	1932- -1933	1935- -1936	1936/37		
					Ogółem	mężczyźni	ko- biety
Dyplomy niższych stopni nauk. w tym dyplomy doktorskie ^b	2 173	4 212	6 482	6 450	6 114	4 417	1 697
Szkoły: państwowe	2 173	3 946	5 792	5 654	5 333	3 868	1 465
prywatne		266	690	796	781	549	232
Ważniejsze kierunki studiów:							
prawo i nauki polityczne	611	1 560	1 824	2 018	2 027	1 699	328
medycyna	649	788	552	535	520	420	100
farmaceutyka	139	164	193	261	277	122	155
weterynaria	56	59	142	128	136	134	2
dentystyka	194	97	114	136	85	24	61
filozofia	—	491	1 826	1 292	1 301	564	737
rolnictwo	193	236	389	433	361	278	83
technika	252	548	727	834	667	640	27
nauki handlowe	—	170	498	526	448	326	122
Dyplomy doktorskie ^c	97	121	107	147	233	209	24
w tym: prawo	6	19	30	24	40	37	3
filozofia	74	63	32	43	70	58	12
Dyplomy zagran. nostryfikowane			140	147	89	83	6
w tym: medycyna			77	70	33	31	2
dentystyka			8	23	5	3	2
technika			18	34	29	29	—

^a Szkoły państwowe. ^{b-c} Według przepisów: ^b—dawnych, ^c—nowych.

TABL. 42. DYPLOMY UKOŃCZENIA SZKÓŁ WYŻSZYCH WEDŁUG CZASU TRWANIA STUDIÓW

Lata akademickie Kierunek studiów	Dyplomy wydane po latach studiów						
	3	4	5	6	7	8	9 i więcej
	w % ogólnej liczby wydanych dyplomów						
Ogółem ^a	19,5	17,8	17,4	14,4	9,6	21,3	
1932/33	16,6	21,5	18,2	16,3	10,1	17,3	
1936/37	14,0	21,5	18,9	17,2	10,7	17,7	
Szkoły: państwowe	34,8	21,9	13,1	9,7	6,3	14,2	
prywatne							
Ważniejsze kierunki studiów:							
teologia i prawo kanoniczne	21,2	23,9	12,7	7,0	9,1	26,1	
prawo i nauki polityczne	28,6	30,8	18,1	10,7	5,6	6,2	
medycyna	—	0,2	9,0	48,1	21,2	21,5	
farmaceutyka	11,5	56,0	25,6	4,7	1,1	1,1	
weterynaria	—	2,2	30,9	26,5	25,0	15,4	
dentystyka	88,3	9,4	2,3	—	—	—	
filozofia	9,0	18,1	21,8	16,1	10,2	24,8	
rolnictwo	6,1	28,5	28,3	14,1	8,6	14,4	
technika	0,6	3,8	13,0	19,3	19,8	43,5	
nauki handlowe	29,4	20,1	14,7	11,0	8,3	16,5	

^a Łącznie z dyplomami doktorskimi według dawnych przepisów. Przy obliczaniu czasu trwania studiów nie brano pod uwagę przerw w nauce.

TABL. 43. OSOBY, KTÓRE OTRZYMAŁY DYPLOMY UKOŃCZENIA SZKÓŁ WYŻSZYCH, WEDŁUG WYZNANIA

Rodzaje dyplomów Lata akademickie Kierunek studiów	Ogół- tem	Wyznanie					
		rzymskokat.		pra- wo- sław- ne	ewan- gelic- kie	moj- żesz- owe	inne
		obr. łac.	obr. gr kat.				
Dyplomy niższych stopni nauk ^a							
1932/33	6 482	4 560	286	129	139	1 353	15
1935/36	6 450	4 751	236	143	173	1 136	11
1936/37	6 114	4 628	244	170	138	911	23
Szkoły: państwowe	5 333	3 950	215	158	123	866	21
prywatne	781	678	29	12	15	45	2
Ważniejsze kierunki studiów:							
prawo i nauki polityczne	2 027	1 452	89	35	31	414	6
medycyna	520	358	22	29	12	97	2
farmaceutyka	277	211	9	3	9	44	1
weterynaria	136	103	13	5	3	12	—
dentystyka	85	60	4	5	1	15	—
filozofia	1 301	956	42	24	37	233	9
rolnictwo	361	312	18	8	7	13	3
technika	667	546	17	17	18	67	2
nauki handlowe	448	403	19	3	11	12	—
Dyplomy doktorskie ^b							
1932/33	107	84	1	1	5	16	—
1935/36	147	100	5	3	5	34	—
1936/37	233	155	7	6	6	59	—
w tym: prawo	40	19	2	1	1	17	—
filozofia	70	49	1	3	2	15	—
Dyplomy zagran. nostryfikowane ^c							
1932/33	140	13	27	4	2	94	—
1935/36	147	33	8	2	8	95	1
1936/37	89	31	9	4	4	40	1
w tym: medycyna	33	—	2	1	—	29	1
dentystyka	5	2	—	—	—	3	—
technika	29	17	4	1	2	5	—

^a Ob. uwagę ^a pod tabl. 42. ^b Według nowych przepisów. ^c Szkoły państwowe.

TABL. 44. STYPENDIA AKADEMICKIE

Wyszczególnienie	1936-1937	1937/38								
		Ogółem	Szkoły		Miasta					Lwów
			państwowe	prywatne	Warszawa	Lublin	Wilno	Poznań	Kraków	
Stypendia i pożyczki ogółem										
Liczba stypendiów i pożyczek	10286	10275	9 116	1 159	3 347	643	600	736	1 718	3 231
% ^a	21,6	21,9	24,7	11,6	16,6	50,2	18,6	13,2	23,3	35,8
Sumy w tys. zł	2280,3	2539,7	2192,9	346,8	1131,9	98,1	161,7	181,7	391,2	575,1
Fundusz Państwowych Stypendiów Akademickich^b										
Stypendia										
Liczba osób: zgłoszonych	5 764	5 951	5 352	599	2 223	83	481	631	1 163	1 370
uwzględnionych	2 584	2 564	2 312	252	976	29	280	282	454	543
% ^c	44,8	43,1	43,2	42,1	43,9	34,9	58,2	44,7	39,0	39,6
Stypendia: pełne	110	135	115	20	120	—	—	9	5	1
50%	1 590	1 628	1 508	120	617	27	124	128	331	401
25%	884	801	689	112	239	2	156	145	118	141
Sumy w tys. zł	1 339,8	1 358,1	1 233,4	124,7	565,9	16,8	120,3	131,0	240,0	284,1
Przeciętne stypendium w zł	518,5	529,7	533,5	494,8	579,8	579,3	420,6	464,5	528,6	523,2
Pożyczki										
Liczba osób: zgłoszonych	10 863	11 737	11 737	—	3 630	—	814	613	2 292	4 388
uwzględnionych	6 023	5 606	5 606	—	1 702	—	271	351	1 075	2 207
% ^c	55,4	47,8	47,8	—	46,9	—	33,3	57,3	46,9	50,3
Sumy w tys. zł	291,2	287,6	287,6	—	107,9	—	22,0	25,8	56,4	75,5
Przeciętna pożyczka w zł	48,4	51,3	51,3	—	63,4	—	81,3	73,3	52,5	34,2
Inne fundusze^d										
Liczba stypendiów	1 679	2 105	1 198	907	669	614	49	103	189	481
Sumy w tys. zł	649,3	894,0	671,9	222,1	458,1	81,3	19,4	24,9	94,8	215,5
Przeciętne stypendium w zł	387,9	424,7	560,9	244,9	684,8	132,4	395,7	242,5	501,3	448,0

^a Stosunek liczby osób otrzymujących stypendia lub pożyczki do ogólnej liczby studentów danej kategorii szkół lub miast. ^b Bez stypendiów wypłacanych studentom Politechniki Gdańskiej. ^c Stosunek liczby osób uwzględnionych do liczby osób zgłoszonych. ^d Stypendia z innych funduszy państwowych, z funduszy samorządu, fundacji, instytucji społecznych itp.

Uwaga. Stypendia wypłacane z funduszu Państwowych Stypendiów Akademickich są zwrotne; wysokość pełnego stypendium wynosi zasadniczo 1 200 zł.

TABL. 45. SZKOŁY DUCHOWNE NIEKTÓRYCH WYZNAŃ^a W ROKU SZKOLNYM 1935/36

Wyznanie	Szkoły			Alumni		
	Ogółem	o poziomie		Ogółem	o poziomie	
		średnim	wyższym		średnim	wyższym
Wyznanie rzymskokatolickie obrządku: łacińskiego ^b	80	45	35	7 523	4 851	2 672
greckokatolickiego	9	4	5	988	389	599
Wyznanie prawosławne	2	2	—	202	202	—

^a Bez wydziałów teologicznych na uniwersytetach. ^b Brak danych dla 8 zakładów (4 średnich i 4 wyższych). Łącznie z 18 zakładami, mającymi charakter szkół średnich ogólnokształcących.

B. Oświata pozaszkolna

Dane o analfabetyzmie ob. dział II, tabl. 23, 24 i 33, str. 28, 29 i 38

TABL. 46. ORGANIZACJA PRACY OŚWIATY POZASZKOLNEJ

Lata szkolne Okręgi szkolne	Instruktorzy		Komisje oświatowe			Pomoce naukowo-oświatowe ^d		Liczba lamp projekc. i kine- matograf.	Prze- zro- cza i filmy w tys.
	w kura- to- riach	w In- spek- tora- tach	Ogó- łtem	w tym		Biblioteki podręczne			
				po- wia- towe	gmin- ne	Licz- ba	Tomy w tys.		
Polska 1935/36 ^b	40	132	1 350	169	724	829	83,3	408	29,4
1936/37 ^b	40	135	2 091	178	999	492	102,3	423	22,8
1937/38	49	140	2 038	194	1 286	465	111,5	431 ^c	17,8 ^c
Warszawski	4	14	472	25	300	62	9,9	119	4,8
Lubelski	3	12	303	18	293	38	5,8	23	0,1
Wileński	4	21	149	20	222	21	9,7	38	0,3
Brzeski	5	14	197	12	28	160	11,9	69	0,7
Łucki	4	10	105	11	19	31	7,7	12	0,4
Poznański	4	11	300	8	120	45	8,1	.	.
Pomorski	4	10	256	12	184	16	9,1	27	0,4
Woj. śląskie	11	8	15	2	—	42	7,1	94	10,5
Krakowski	4	17	67	32	54	22	15,0	9	0,1
Lwowski	6	23	174	54	67	28	27,2	40	0,5

a Własność władz szkolnych. b Bez m. st. Warszawy. c Bez danych dla Okręgu Szkolnego Poznańskiego.

TABL. 47. KURSY DOKSZTAŁCAJĄCE DLA DOROSŁYCH I MŁODOCIANYCH

Lata szkolne Województwa Podz. adm. obow. do dn. 31.III 1939 r.	Kur- sy	Słuchacze					Nau- czy- ciele ^a	Go- dziny lekcyj- ne ^b
		Ogó- łtem	w tym kobie- ty	wiek — lat				
				18 i mniej	19—21	21 i więcej		
Polska 1935/36 ^c	4 497	92 787	22 959	45 453	28 352	18 982	7 927	413 899
1936/37 ^c	7 309	140 379	23 485	64 641	52 038	23 700	12 026	574 348
1937/38	6 184	131 952	21 651	73 374	35 626	22 952	11 757	604 001
M. st. Warszawa	58	1 373	73	6	795	572	55	8 747
Warszawskie	174	3 531	693	1 390	1 220	921	339	14 848
Łódzkie	167	4 944	689	2 054	1 260	1 630	336	15 399
Kieleckie	404	7 750	1 132	4 092	2 307	1 351	986	52 805
Lubelskie	156	3 740	855	1 534	1 273	883	256	13 654
Białostockie	726	17 930	2 200	8 752	6 136	3 042	1 367	56 794
Wileńskie	406	4 509	647	1 591	2 405	513	765	43 992
Nowogródzkie	686	7 721	716	4 150	2 684	887	1 120	59 323
Poleskie	850	19 012	1 187	10 791	6 115	2 106	1 352	78 875
Wołyńskie	260	14 401	2 198	9 884	2 154	2 363	394	20 360
Poznańskie	730	18 770	4 951	11 781	4 337	2 652	1 537	66 320
Pomorskie	143	3 093	760	1 465	1 012	616	300	13 281
Śląskie	—	—	—	—	—	—	—	—
Krakowskie	350	6 766	1 150	3 113	1 522	2 131	711	45 854
Lwowskie	640	11 214	2 812	7 321	1 475	2 418	1 370	68 793
Stanisławowskie	182	2 913	577	2 321	236	356	348	18 631
Tarnopolskie	248	4 285	1 011	3 079	695	511	521	26 325

a Nauczyciele wszelkich typów szkół, zatrudnieni na kursach dokształcających. b W roku szkolnym. c Bez m. st. Warszawy

TABL. 48. SZKOŁY WIECZOROWE, UNIwersYTETY NIEDZIELNE I POWSZECHNE

Lata szkolne Województwa Podz. adm. obow. do dn. 31.III 1939 r.	Szkoły wieczorowe				Uniwersytety niedzielne	Uniwersytety powszechne		
	Szkoly	Kursy	Słuchacze			Uniwersytety	Kursy i zespoły	Słuchacze
			Ogółem	w tym w wieku 19-21 lat				
Polska 1935/36 ^a	61	128	3 656	1 251	443	115	184	8 538
1936/37 ^a	61	358	6 711	1 484 ^b	599	132	250	10 231
1937/38	226	426	14 646	2 438 ^c	591	139	317	12 660
M. st. Warszawa	30	139	6 649	743	—	8	69	1 050
Warszawskie	21	23	486	227	47	2	—	163
Łódzkie	23	52	1 459	234	70	14	17	1 711
Kieleckie	6	14	383	30	20	5	8	97
Lubelskie	29	34	710	237	106	6	9	479
Białostockie	7	7	573	90	26	14	4	1 502
Wileńskie	14	14	458	87	62	3	4	1 79
Nowogródzkie	10	13	302	44	18	1	2	42
Poleskie	11	31	669	211	10	11	14	864
Wotyńskie	2	2	49	20	11	—	—	—
Poznańskie	31	31	761	228	79	37	56	2 829
Pomorskie	22	23	596	165	41	11	14	616
Śląskie	—	—	—	—	10	16	103	2 527
Krakowskie	3	13	270	122	25	6	7	342
Lwowskie	12	24	983	—	23	5	10	251
Stanisławowskie	5	6	298	—	12	—	—	—
Tarnopolskie	—	—	—	—	31	—	—	—

a Bez m. st. Warszawy. b Bez województw zachodnich, c Bez województwa lwowskiego i stanisławowskiego.

TABL. 49. ŚWIE TLICE, TEATRY LUDOWE, CHÓRY LUDOWE

Lata szkolne Województwa Podz. adm. obow. do dn. 31.III 1939 r.	Świetlice				Teatry ludowe		Chóry ludowe		
	Ogółem	w tym			Zespoły ^a	Imprezy	Ogółem	w tym chóry wielogłosowe	
		powszechnie	organiza-cyjne	międzyorganiza-cyjne				chóry	członkowie
Polska 1935/36 ^b	19370	3 145	14 294	1 795	9 831	51 853	6 149	2 947	70-447
1936/37 ^b	18331	3 194	13 190	1 947	10 146	32 323	6 131	2 869	77 356
1937/38	18636	2 673	13 378	2 585	11 176	36 654	5 978	3 667	101 583
M. st. Warszawa	232	173	53	6	70	268	80	50	1 521
Warszawskie	686	136	432	118	512	1 350	216	87	3 120
Łódzkie	864	162	543	159	520	1 529	395	211	4 837
Kieleckie	1 156	194	886	76	488	1 638	358	97	2 609
Lubelskie	1 124	129	754	241	1 028	2 878	449	195	5 331
Białostockie	789	312	408	69	496	1 281	203	75	1 764
Wileńskie	761	211	476	74	523	1 559	190	62	2 155
Nowogródzkie	947	265	530	152	633	1 606	243	57	1 546
Poleskie	617	341	216	60	332	833	173	93	2 087
Wotyńskie	507	79	404	24	343	1 303	192	179	4 906
Poznańskie	1 026	205	758	63	1 431	2 909	477	343	11 433
Pomorskie	775	131	536	108	803	1 857	355	311	9 064
Śląskie	816	52	545	219	326	1 505	334	250	13 602
Krakowskie	1 347	107	1 178	62	871	3 245	606	350	8 673
Lwowskie	2 394	62	2 086	246	1 141	3 346	666	396	7 240
Stanisławowskie	2 420	58	2 184	178	754	4 225	592	541	15 262
Tarnopolskie	2 175	56	1 389	730	905	5 322	449	370	6 433

a Liczba teatrów ludowych obejmuje również teatry ludowe zrzeszone, które są podane w dziale XIX, tabl. 12, str. 346. b Bez m. st. Warszawy.

TABL. 50. PRZYSPOBIE NIE ROLNICZE

A. Według organizacji prowadzących przysposobienie rolnicze

Organizacja	Przysposobienie rolnicze							
	rozpoczęto		zakończono					
	1937	1938	1933	1934	1935	1936	1937	1938
Liczba zespołów								
Ogółem	9 149	10 863	5 387	5 892	6 796	6 649	7 139	8 938
Kat. Zw. Mł. Męs. i Żeń.	2 536	3 134	1 574	1 526	1 731	1 736	2 020	2 658
Małopol. Zw. Mł. Lud.	245	201	258	181	236	212	198	149
Silski Gospodar	223	403	—	—	92	80	190	306
Wołyński Zw. Mł. Wiej.	375	356	147	164	196	210	244	274
Związek Młodej Wsi	2 696	3 297	1 162	1 442	2 243	2 129	2 203	2 692
Zw. Mł. Ludoweja	27	52	574	605	17	14	28	38
Zw. Mł. Wiej. R.P.—Wici	202	296	88	56	105	146	160	280
Związek Strzelecki	2 033	2 155	1 334	1 551	1 712	1 493	1 469	1 650
Organiz. niemłodzież.	812	969	250	367	464	629	627	891
Uczniowie								
Ogółem	70 935	83 736	39 539	41 893	47 910	45 878	47 756	61 227
Kat. Zw. Mł. Męs. i Żeń.	19 577	23 457	11 740	10 764	12 021	11 652	13 227	17 416
Małopol. Zw. Mł. Lud.	1 946	1 530	2 315	1 722	1 872	1 573	1 412	1 056
Silski Gospodar	2 500	4 327	—	—	773	722	1 678	2 926
Wołyński Zw. Mł. Wiej.	3 267	2 708	837	1 112	1 303	1 446	1 571	1 709
Związek Młodej Wsi	18 834	23 279	7 499	9 122	14 630	13 815	13 642	16 931
Zw. Mł. Ludoweja	212	454	4 241	4 219	94	92	206	263
Zw. Mł. Wiej. R.P.—Wici	1 406	2 229	573	400	689	934	990	1 881
Związek Strzelecki	16 410	17 799	10 418	11 642	12 826	10 835	10 381	12 071
Organiz. niemłodzież.	6 783	7 953	1 916	2 912	3 702	4 809	4 649	6 974

a W 1938 r. połączył się ze Związkiem Młodej Polski.

B. Według stopnia przysposobienia rolniczego

Lata Województwa	Liczba in- struk- to- rów	Przysposobienie rolnicze							
		rozpoczęto		zakończono — stopnia					
		liczba zesp.	ucz- niowie	liczba zesp.	ucz- niowie	liczba zesp.	ucz- niowie	liczba zesp.	ucz- niowie
Polska									
1933	54	7 419	61 497	5 387	39 539	—	—	—	—
1934	75	7 879	64 892	5 431	39 168	461	2 725	—	—
1935	102	8 637	69 557	5 016	37 441	1 470	9 017	310	1 452
1936	154	8 325	65 394	4 275	32 431	1 778	10 668	596	2 779
1937	197	9 149	70 935	4 392	32 680	1 857	10 833	890	4 243
1938	210	10 863	83 736	5 542	42 711	2 259	13 316	1 137	5 200
Warszawskie	23	838	5 727	471	3 494	175	998	102	469
Łódzkie	16	756	5 849	348	2 418	154	848	62	269
Kieleckie	16	879	6 688	420	3 218	201	1 153	106	490
Lubelskie	15	964	7 001	503	3 736	217	1 197	127	506
Białostockie	9	337	2 462	170	1 304	54	290	43	163
Wileńskie	8	487	3 589	279	2 003	91	481	43	201
Nowogródzkie	8	426	3 088	255	1 980	82	468	53	272
Poleskie	10	651	3 890	402	2 306	91	457	20	98
Wołyńskie	12	463	3 493	209	1 473	96	525	43	192
Poznańskie	7	786	5 721	375	2 672	174	978	90	406
Pomorskie	9	558	3 737	254	1 729	153	830	106	417
Śląskie	7	372	2 666	178	1 360	87	473	54	222
Krakowskie	17	885	7 020	366	3 117	242	1 501	99	450
Lwowskie	26	1 207	11 007	493	4 287	252	1 769	140	769
Stanisławowskie	12	445	4 437	311	2 931	55	359	4	23
Tarnopolskie	15	809	7 361	508	4 683	135	989	45	253

TABL. 51. KURSY DLA PRZEDPOBOROWYCH W ROKU SZKOLNYM 1937/38

Województwa Podział admini- stracyjny obo- wiązujący do dn.31.III 1939 r.	Liczba kursów stopnia ^a			Słuchacze na kursach stopnia ^a			Przed- pobo- rowi na kur- sach ogól- nych	Nau- czy- ciele ^b	Go- dziny lek- cyjne ^c
	I	II	III	I	II	III			
Polska	2 169	1 840	399	33 027	21 737	4 016	25 959	10 530	405031
M. st. Warszawa	2	2	—	31	27	—	67	3	193
Warszawskie	119	96	4	1 649	1 550	81	911	404	13 530
Łódzkie	70	51	21	1 011	787	320	632	341	11 174
Kieleckie	49	166	27	827	2 172	479	1 297	614	21 999
Lubelskie	107	322	24	1 250	5 323	424	557	802	31 393
Białostockie	61	188	84	28	59	14	6 293	369	18 687
Wileńskie	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Nowogródzkie	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Poleskie	35	72	11	349	924	107	5 855	180	9 129
Wołyńskie	467	464	117	3 402	3 918	902	710	1 216	67 051
Poznańskie	149	35	1	2 633	596	14	4 509	354	14 217
Pomorskie	862	128	49	19 899	2 816	878	1 898	2 501	85 631
Śląskie	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Krakowskie	45	132	11	472	1 738	195	595	1 382	22 356
Lwowskie	84	119	17	708	1 151	141	1 716	1 332	63 316
Stanisławowskie	99	27	22	566	270	227	429	558	24 851
Tarnopolskie	20	38	11	202	406	234	490	474	21 504

a Stopień według organizacji szkolnictwa powszechnego. b Nauczyciele wszelkich typów szkół, zatrudnieni na kursach. c W roku szkolnym.

TABL. 52. PRACA OŚWIATOWA W WOJSKU

Wyszczególnienie	1929	1931	1933	1934	1935	1936	1937	1938
Nauka czytania i pisania:								
Liczba kompletów						709	805	805
Uczestnicy w tys.	34,5	25,0	25,0	30,0	.	20,0	20,0	20,0
Kursy zawodowe:								
Liczba kursów		67	72	87	58	82	83	90
Uczestnicy w tys.		6,4	9,8	3,6	3,0	4,3	5,1	5,4
Kursy spółdzielcze^a:								
Liczba kursów	—	—	—	—	—	4	12	46
Uczestnicy w tys.	—	—	—	—	—	0,2	0,5	1,9
Liczba świetlic			380	450		480	480	485
Liczba aparatów kinemato- graficznych			165	196	250	300	300	300
Liczba radiodbiorników			980	1376		1597	1655	1660
Biblioteki:								
Biblioteki okręgowe—tomy w tys.					145	145		
Liczba bibliotek oddziałowych	1026	1132	1146	1160	1160	1180	424 ^b	452
Tomy w bibliotekach oddzia- łowych w tys.	487	618	740	791	791	847	1103	1500
Centralna Biblioteka Woj- skowa—tomy w tys. ^c	99	129	142	151	156	160	163	168

a Dla żołnierzy niezawodowych. b Zmniejszenie w związku z komasacją bibliotek oddziałowych. c Tylko księgozbiór skatalogowany.

DZIAŁ XIX. ŻYCIE KULTURALNE. ROZRYWKI. STOWARZYSZENIA

A. Życie kulturalne. Rozrywki

TABL. 1. ZAŚILKI Z BUDŻETU SKARBU PAŃSTWA NA POPIERANIE NAUKI I SZTUKI^a

Przeznaczenie zasiłków	1931/32	1935/36		
		Ogółem	zasiłki na popieranie	
			nauki	sztuki
w tysiącach złotych				
Ogółem	8 232	7 056	5 829	1 227
Instytucje	2 183	2 250	1 833	417
Pracownicy	1 131	1 165	1 015	150
Badania	1 390	1 213	1 213	—
Wydawnictwa	792	928	747	181
Udział w związkach międzynarodowych	157	225	225	—
Zjazdy i kongresy	219	165	159	6
Polskie Tow. dla Zbliżenia Międzynarod.	1 507	55	55	—
Propaganda artystyczna i wystawy	304	300	—	300
Inne	549	755	582	173

^a Tablica obejmuje również wydatki podane w tabl. 2.

TABL. 2. DZIAŁALNOŚĆ FUNDUSZU KULTURY NARODOWEJ
JÓZEFA PIŁSUDSKIEGO

Wyszczególnienie	1928/29— —1938/39	1931— —1932	1933— —1934	1935— —1936	1936— —1937	1937— —1938	1938— —1939
Wydatki w tysiącach złotych							
Ogółem	15 691	1 109	1 118	1 344	1 155	1 078	1 313
Wydatki na popieranie:							
nauki	10 955	729	807	989	851	769	931
w tym stypendia	4 274	351	271	330	303	326	428
sztuki	4 172	346	275	322	268	242	301
w tym stypendia	1 236	90	63	56	71	73	60
kultury polskiej za granicą	250	—	—	—	—	—	—
Wydatki administracyjne	314	34	36	33	36	67	81
Liczba osób, które otrzymały stypendia							
Ogółem	2 808	228	216	285	374	399	507
Na studia:							
w kraju	1 710	153	149	193	181	186	192
za granicą	1 098	75	67	92	193	213	315
matemat.-przyrodnicze	615	47	51	55	94	66	122
humanistyczne	932	64	65	102	137	175	236
nauk stosowanych	399	23	20	28	72	85	69
sztuk pięknych	862	94	80	100	71	73	80

TABL. 3. BIBLIOTEKI SZKOLNE^a

Typy szkół	1929/30		1936/37				
	Liczba bibliotek	Tomy w tysiącach	Liczba bibliotek	% szkół zaopatrzonych w biblioteki	Tomy w tysiącach	Liczba tomów na 1 ucznia	Liczba wypożyczonych tomów na 1 ucznia
Powszechne publiczne	23 084	3 442	24 934	92,8	4 869	1,1	10,7
Średnie ogólnokształcące	756	1 455	743	98,3	2 109	13,5	15,1
Kształcenia nauczycieli ^b	227	435	27	93,1	82	36,3	24,8
Zawodowe	426	306	429	86,6	500	7,8	10,6
Wyższe	20	2 647	22	90,9	2 941	62,6	23,3

^a Własne księgozbiory uczniowskie i ogólne. ^b W 1936/37 r. bez seminariów nauczycielskich.

TABL. 4. BIBLIOTEKI OŚWIATOWE

A. Liczba bibliotek

Lata szkolne Województwa Podz. adm. obow. do dn. 31.III 1939 r.	Samorządowe			Społeczne		
	ruchome		stałe	ruchome		stałe
	centrale	oddziały		centrale	oddziały	
Polska . . . . . 1935/36 ^a	122	2 841	442	194	3 738	7 936
1936/37 ^a	135	4 197	669	216	3 945	8 321
1937/38	149	5 383	884	280	5 139	8 096
M. st. Warszawa	1	63	2	1	252	89
Warszawskie	20	297	108	4	29	397
Łódzkie	8	214	124	7	108	456
Kieleckie	11	266	125	1	6	412
Lubelskie	18	694	58	9	78	541
Białostockie	12	628	91	14	169	150
Wileńskie	9	476	79	11	77	53
Nowogródzkie	8	643	69	10	136	65
Poleskie	9	420	38	12	235	106
Wołyńskie	11	875	12	15	307	195
Poznańskie	19	335	57	29	591	591
Pomorskie	18	338	75	23	333	639
Śląskie	2	65	2	6	192	226
Krakowskie	1	31	24	18	631	641
Lwowskie	1	27	15	72	847	1 604
Stanisławowskie	—	—	2	13	221	853
Tarnopolskie	1	11	3	35	927	1 086

B. Działalność bibliotek

Lata szkolne Województwa Podz. adm. obow. do dn. 31.III 1939 r.	Samorządowe			Społeczne		
	tomy	czytel- nicy	wypo- życzenia	tomy	czytel- nicy	wypo- życzenia
	w tysiącach					
Polska . . . . . 1935/36 ^a	828,9	237,4	1 981,7	4 014,1	718,5	7 613,2
1936/37 ^a	1 057,4	226,4	2 443,9	4 392,8	691,2	8 185,6
1937/38	1 700,1 ^b	357,3 ^b	4 544,1 ^b	4 817,1	617,9	8 675,8
M. st. Warszawa	456,9	31,3	1 384,4	78,4	11,5	233,6
Warszawskie	62,6	16,6	185,1	265,1	21,5	368,7
Łódzkie	203,8	32,7	698,6	325,5	38,7	931,7
Kieleckie	119,2	21,6	320,4	398,7	40,4	143,1
Lubelskie	113,4	39,7	402,8	341,1	28,9	551,4
Białostockie	124,6	30,5	318,5	171,0	16,6	249,3
Wileńskie	64,9	15,6	224,3	73,5	7,9	136,2
Nowogródzkie	85,3	25,4	217,8	55,9	6,8	169,2
Poleskie	52,0	17,1	132,9	111,8	16,5	215,6
Wołyńskie	75,7	34,6	234,9	209,2	20,3	522,2
Poznańskie	44,9	14,9	127,0	282,7	49,8	494,1
Pomorskie	232,5	69,2	243,9	473,6	34,5	543,0
Śląskie	12,1	1,9	8,0	179,6	29,6	542,1
Krakowskie	13,4	2,1	15,8	523,9	50,1	828,9
Lwowskie	37,2	3,4	20,8	581,7	105,2	1 348,4
Stanisławowskie	—	—	—	305,2	60,3	592,0
Tarnopolskie	1,6	0,7	8,9	440,2	79,3	806,3

^a Bez m. st. Warszawy. ^b Bez woj. stanisławowskiego.

TABL. 5. MUZEA PUBLICZNE W 1939 R.
Stan w dn. I.V

Województwa	Muzea	Wyszczególnienie	Muzea
Polska	175	Właściciel muzeum	
Sledziba muzeum		Państwo	29
M. st. Warszawa	30	Związki samorządu terytor.	38
Warszawskie	6	Organizacje społeczne	81
Łódzkie	10	Diecezje	11
Kieleckie	12	Osoby prywatne	16
Lubelskie	2	Charakter muzeum	
Białostockie	5	Wielodziałowe	58
Wileńskie	6	Artystyczne	24
w tym m. Wilno	4	Historyczno-kulturalne	19
Nowogródzkie	3	Przyrodnicze	13
Poleskie	1	Archeologiczne	5
Wołyńskie	5	Etnograficzne	14
Poznańskie	13	Techniczne	7
w tym m. Poznań	5	Wojskowe	2
Pomorskie	13	Ogólne i nie określone	33
Śląskie	4	Typ muzeum	
Krakowskie	23	Centralne	17
w tym m. Kraków	13	Ogólnoświatowe	31
Lwowskie	33	Ogólnopolskie	6
w tym m. Lwów	17	Okręgowe	33
Stanisławowskie	3	Regionalne	33
Tarnopolskie	6	Lokalne	55

TABL. 6. DOMY LUDOWE W 1933 R.

Województwa	Ogół-tem	w tym mające specjalne budynki	W mla-stach	Na wsi	Założone w latach .		
					1919 i wcze-śniej	1920-1928	1929-1933
Polska	927	690	102	825	185	286	456
Centralne	306	247	30	276	40	92	174
Wschodnie	97	66	3	94	2	30	65
Zachodnie	58	36	19	39	23	16	19
Południowe	466	341	50	416	120	148	198

TABL. 7. DRUKI NIEPERIODYCZNE^a WEDŁUG TYPÓW

Typy wydawnictw	Liczba druków					Nakład w tys. egz.				
	1928-1930 ^b	1931-1933 ^b	1934-1936 ^b	1937		1938	1928-1930 ^b	1931-1933 ^b	1934-1936 ^b	1937
				Ogół-tem	w tym tłumaczenia					
Ogółem	6 284	5 582	7 370	7 974	642	8 769	22503,1	15817,1	19346,1	29152,9
Prace naukowe	2 447	2 404	3 292	3 369	77	3 491	3 931,3	2 276,0	2 437,3	1 595,2
Literatura piękna	1 809	1 209	1 472	1 560	360	2 010	6 403,9	3 178,1	3 993,9	6 550,3
Wydawnictwa popularne	1 248	1 478	2 108	2 274	194	2 181	7 701,5	7 166,7	8 987,9	14 112,9
Podręczniki	780	491	498	771	11	1 087	4 466,4	3 196,3	3 927,0	6 894,5

^a Bez nut, map i rycin oraz tzw. dokumentów życia społecznego, jak odezwy, kalendarze, sprawozdania, cenniki itp. ^b Przeciętne roczne.

TABL. 8. DRUKI NIEPERIODYCZNE WEDŁUG TREŚCI I JĘZYKA

Wyszczególnienie	Ogół-tem	W języku						
		pol- skim	ukra- iń- skim	bia- łoru- skim	ro- syj- skim	nie- miec- kim	żydow- skim i hebr.	In- nym ^a
Liczba druków								
Ogółem 1928	5 580	4 370	229	37	45	105	645	149
1932	5 399	4 573	187	21	61	78	331	148
1936	7 968	6 270	305	22	46	321	445	558
1937	7 974	6 373	448	21	39	250	443	400
w tym tłumaczenia	642	513	43	4	10	9	46	17
Prace naukowe	3 369	2 836	64	—	6	178	31	254
w tym:								
matematyka i fizyka	264	80	5	—	—	66	—	105
biologia	236	174	—	—	—	44	—	18
historia	223	180	9	—	—	21	6	7
teoria i historia literat. nauki prawne	116	83	12	—	2	3	5	11
nauki społecz. i ekonom. medycyna	143	122	—	—	—	5	1	15
technika	256	228	2	—	1	2	2	21
rolnictwo	903	876	—	—	—	9	2	16
Literatura piękna	158	150	—	—	—	—	—	8
Wydawnictwa popular. w tym:	219	216	1	—	—	2	—	—
religia	1 560	1 172	164	11	13	4	188	8
nauki prawne	2 274	1 784	198	8	19	46	171	48
nauki społecz. i ekonom. medycyna	779	543	63	1	17	27	107	21
rolnictwo	156	152	—	—	—	2	—	2
Podręczniki	380	325	41	2	—	5	—	7
w tym językoznawstwo	114	98	8	—	—	—	7	1
	228	204	17	1	—	5	—	1
	771	581	22	2	1	22	53	90
	258	118	7	2	—	18	26	87
Nakład w tys. egzemplarzy								
Ogółem 1928	20658,2	18020,7	914,1	88,0	174,9	256,9	905,2	298,4
1932	12780,4	11204,5	510,9	26,5	210,0	106,8	511,2	210,5
1936	16525,6	13959,1	722,5	29,6	119,8	420,1	632,9	641,6
1937	29152,9	26086,2	1362,3	20,3	99,4	297,9	675,7	611,1
w tym tłumaczenia	1 579,2	1 287,8	126,4	2,0	30,8	19,6	61,2	51,4
Prace naukowe	1 595,2	1 402,6	40,2	—	5,6	40,5	32,0	74,3
w tym:								
matematyka i fizyka	52,8	38,4	0,3	—	—	11,3	—	2,8
biologia	72,2	52,0	—	—	—	16,3	—	3,9
historia	96,8	76,6	7,8	—	—	5,1	4,6	2,7
teoria i historia literat. nauki prawne	54,7	45,0	1,7	—	1,1	0,2	5,6	1,1
nauki społecz. i ekonom. medycyna	58,0	52,6	—	—	—	0,3	0,2	4,9
technika	258,7	234,4	1,8	—	1,5	1,3	2,0	17,7
rolnictwo	315,2	308,4	—	—	—	2,1	1,5	3,2
Literatura piękna	79,2	75,7	—	—	—	—	—	3,5
Wydawnictwa popular. w tym:	99,2	97,8	0,8	—	—	0,6	—	—
religia	6 550,3	5 742,1	460,8	7,6	13,9	2,5	313,4	10,0
nauki prawne	14112,9	12830,1	738,9	5,2	77,9	96,9	245,8	118,1
nauki społecz. i ekonom. medycyna	8 644,0	8 064,9	215,1	1,0	77,9	60,7	155,0	69,4
rolnictwo	360,1	355,8	—	—	—	2,3	—	2,0
Podręczniki	1 275,7	1 093,4	156,6	1,2	—	8,7	—	15,8
w tym językoznawstwo	542,3	498,8	27,0	—	—	—	12,5	4,0
	1 253,6	1 151,9	81,3	0,9	—	18,5	—	1,0
	6 894,5	6 111,4	122,4	7,5	2,0	158,0	84,5	408,7
	2 934,5	2 245,4	72,4	7,5	—	150,0	54,5	404,7

a łącznie z drukami w dwóch i więcej językach.

TABL. 9. CZASOPISMA WEDŁUG TREŚCI I JĘZYKA

Stan w dn. 31.XII

Czasopisma	Ogółem	W języku						
		pol-skim	ukra-ińskim	biało-ru-skim	rosyj-skim	nie-miec-kim	ży-dow-skim i he-braj-skim	in-nym ^a
Ogółem 1933	1 855	1 567	67	7	9	95	80	30
1934	1 859	1 567	72	8	11	97	79	25
1935	2 186	1 833	94	13	14	101	102	29
1936	2 583	2 172	116	13	12	105	123	42
1937	2 692	2 255	125	8	9	105	130	60
Naukowe	440	384	17	—	—	1	11	27
Religijne	295	228	19	2	3	33	7	3
Urzędowe, samorządowe	132	132	—	—	—	—	—	—
Gospodarcze	374	338	11	1	—	11	7	6
w tym:								
technika i przemysł	97	91	2	—	—	1	2	1
rolnictwo i leśnictwo	55	49	2	—	—	4	—	—
Organy zrzeszeń za-wodowych	162	155	—	—	—	3	2	2
Ogólno-informacyjne, literackie i artystycz.	885	650	60	3	4	56	94	18
Ilustracyjne, rozrywko-we, humorystyczne	39	34	3	—	1	—	1	—
Wydawane przez mło-dzież	167	154	4	2	—	—	5	2
Sportowe	49	45	3	—	—	—	1	—
Inne	149	135	8	—	1	1	2	2

a Łącznie z czasopismami wydawanymi w dwóch i więcej językach.

TABL. 10. CZASOPISMA WEDŁUG CZĘSTOŚCI WYCHODZENIA W 1937 R.

Stan w dn. 31.XII

Województwa	Ogółem	W tym		Województwa	Ogółem	W tym	
		dzien-niki	ty-god-niki			dzien-niki	ty-god-niki
Polska	2 632	184	422	Wschodnie	163	12	29
M. st. Warszawa	1 121	47	121	Zachodnie	609	62	128
Centralne ^a	296	36	62	Południowe	503	18	82

a Bez m. st. Warszawy.

TABL. 11. DRUKI NIEPERIODYCZNE W NIEKTÓRYCH KRAJACH^a

Kraje	1929	1934	1935	1936	Kraje	1929	1934	1935	1936
	w tysiącach					w tysiącach			
Japonia	19,8		37,6	41,4	Włochy	6,8	10,3	10,5	10,1
Z.S.R.R. ^b	29,5	33,0	32,1	32,2	Polska	6,8	6,7	7,5	8,0
Niemcy, Austria, Szwajcaria					Rumunia		4,5	5,5	6,1
niem.	27,0	20,9	23,2	23,7	Holandia	5,3	5,8	6,1	6,1
Francja	11,1	12,0	10,5	16,7	Dania	3,3	3,2	3,2	3,5
Anglia	14,1	15,6	16,1	16,6	Węgry	3,0	3,9	3,2	3,4
Czechosłow.	7,4	10,0	9,2	11,5	Hiszpania	2,3	2,6	3,2	—
Stany Zj. Am.	10,2	8,2	8,8	10,4	Szwecja	2,6	2,8	2,9	2,9

a Dane częściowo nieporównywalne wskutek odmiennych metod obliczania. b Dane dotyczą tylko Rosyjskiej Socjalistycznej Republiki Rad.

Źródło: *Le Droit d'Auteur*, Bern 1938.

TABL. 12. TEATRY LUDOWE^a

Wyszczególnienie	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938
Liczba: zespołów teatralnych	1 966	1 719	1 364	1 485	1 381	1 367	1 076	1 037
tomów w bibliotekach instruktorskich	8 800	9 534	9 906	10 367	12 767	13 595	13 868	14 769
kostiumów w tys.	17,1	20,4	20,9	21,7	26,0	26,8	28,0	28,2
Dochody w tys. zł	141,0	146,2	129,3	156,2	168,4	142,8	133,7	150,9
Wydatki w tys. zł	154,0	145,0	129,1	153,0	163,7	141,1	132,6	148,1

^a Dane dotyczą zespołów teatralnych zrzeszonych w związkach teatrów ludowych.

U w a g a. Teatry ludowe wykazane w tej tablicy są objęte danymi tabl. 49, działu XVIII, str. 338.

TABL. 13. TEATRY^a W 1936 R.

Język przedstawień	Ogółem	Stałe	Objazdowe	Opera i operetka	Dramat i komedia	Rewla	Mieszane i inne
Ogółem	103	47	56	8	39	15	41
Polski	67	36	31	6	26	14	21
Polski i inny	3	—	3	—	—	—	3
Ruski	14	—	14	1	4	—	9
Rosyjski	21	1	1	—	—	—	2
Niemiecki	2	2	—	—	2	—	—
Żydowski	15	8	7	1	7	1	6

^a Na podstawie liczby koncesji wydanych przez Min. Spraw Wewnętrznych.

TABL. 14. BILETY SPRZEDANE W TEATRACH I NA KONCERTACH W MIASTACH LICZĄCYCH 20 000 I WIĘCEJ MIESZKAŃCÓW

A. Bilety w tysiącach

Miasta	Teatry i teatryki		Koncerty i recytacje	
	1937	1938	1937	1938
Ogółem ^a	5 522	5 669	498	484 ^b
Miasta liczące: 100 tys. i więcej mieszkańców	4 429	4 757	303	284 ^b
w tym:				
Warszawa	1 913	2 275	65	74
Łódź	442	402	42	55
Lwów	379	503	32	15
Poznań	190	236	34	34
Kraków	271	269	29	27
Wilno ^c	610	311	26	
50—100 tys. mieszkańców	384	375	53	65
20—50 ^a tys. mieszkańców	709	537	142	135

^a Z ogólnej liczby 47 miast poniżej 50 tys. mieszkańców brak danych o teatrach dla 8, o koncertach dla 14 miast. ^b Bez m. Wilna. ^c Dla 1937 r. dane za 1936 r.

(dok. str. 347)

TABL. 14. BILETY SPRZEDANE W TEATRACH I NA KONCERTACH W MIASTACH LICZĄCYCH 20 000 I WIĘCEJ MIESZKAŃCÓW (dok.)

B. Cena biletów w tysiącach złotych^a

Miasta	Teatry i teatryzki		Koncerty i recytacje	
	1937	1938	1937	1938
Ogółem ^b	8 089	9 187	576	569 ^c
Miasta liczące: 100 tys. i więcej mieszkańców	7 011	8 187	428	405 ^c
w tym:				
Warszawa	4 272	5 046	153	171
Łódź	513	680	70	75
Lwów	434	523	58	35
Poznań	282	349	40	48
Kraków	418	413	18	14
Wilno ^d	374	239	23	
50—100 tys. mieszkańców	372	357	47	57
20—50 ^b tys. mieszkańców	706	643	101	107

^a Łącznie z podatkiem i opłatami. ^b Z ogólnej liczby 47 miast poniżej 50 tys. mieszkańców brak danych o teatrach dla 8, o koncertach dla 14 miast. ^c Bez m. Wilna. ^d Dla 1937 r. dane za 1936 r.

TABL. 15. KINEMATOGRAFY

Miasta Województwa	Liczba kinematografów				Miejsca w tys.		Dni widowiskowe		
	1929	1937		1938		1937	1938	1938	
		Ogółem	w tym dźwiękowe	Ogółem	w tym dźwiękowe			w tys.	prze- ciętne na 1 kinem.
Polska	727	769	743	807	789	272,8	288,4	199,6	253
Miasta liczące:									
100 tys. i więcej miesz.		205	205	219	219	109,9	116,8	72,6	331
50—100 tys. miesz.		41	41	41	41	18,4	19,1	14,3	349
20—50 tys. miesz.		108	107	119	118	44,7	45,2	36,2	305
poniżej 20 tys. miesz. i wieś		415	390	428	411	99,8	107,3	76,5	187
M. st. Warszawa	57	66	66	68	68	39,9	40,4	21,5	316
Warszawskie	47	62	60	64	63	14,9	19,2	12,2	185
Łódzkie	70	73	72	75	74	27,9	28,6	21,2	282
Kieleckie	60	59	59	61	61	20,9	21,3	13,9	228
Lubelskie	32	36	35	38	37	10,3	10,8	8,2	216
Białostockie	24	23	23	26	26	8,1	9,3	6,7	259
Wileńskie	17	21	21	24	24	6,3	7,4	6,4	268
Nowogródzkie	10	13	12	13	13	3,6	3,4	3,5	270
Poleskie	9	14	14	16	16	3,4	3,9	3,9	247
Wołyńskie	23	33	30	34	33	8,3	8,4	9,5	280
Poznańskie	75	58	54	64	62	20,4	21,1	14,4	225
Pomorskie	70	56	56	57	57	19,5	20,3	14,8	260
Śląskie	73	80	80	82	82	33,4	34,2	23,2	283
Krakowskie	50	55	54	60	60	20,6	22,7	12,5	208
Lwowski	63	71	64	75	69	22,0	23,9	18,6	248
Stanisławowskie	22	25	20	25	21	7,4	7,4	5,5	219
Tarnopolskie	25	24	23	25	23	5,9	6,1	3,6	141

TABL. 16. BILETY SPRZEDANE W KINEMATOGRAFACH W MIASTACH LICZĄCYCH 20 000 I WIĘCEJ MIESZKAŃCÓW

Miasta	Bilety w tysiącach						Cena biletów w tys. zł	Na 1 000 mieszk.		
								1937	1938	
	1928	1932	1934	1936	1937	1938	biletów		miejsce w kin.	
Ogółem ^a	.	.	39452	45586	49406	57165	35077	42134	10371	31
Miasta liczące 100 tys. i więcej mieszkańców ^b	27907	27503	30565	34477	37146	43316	28275	34028	12240	33
w tym: Warszawa	12608	9 733	9 739	11721	12999	14907	11735	14401	12720	34
Łódź	6 192	5 610	5 464	6 051	6 575	7 454	3359	4388	12329	27
Lwów	1 801	2 900	3 287	3 383	3 936	4 150	2600	3224	13293	35
Poznań	2 114	1 850	2 267	2 570	2 678	3 249	2046	2134	13180	32
Kraków	1 755	1 411	2 007	1 857	1 872	2 058	2098	2259	9384	40
Wilno	.	1 716	1 675	1 680	1 680 ^c	2 321	942 ^c	1 193	11896	28
50—100 tys. mieszkańców	.	.	3 741	4 805	5 134	5 918	2793	3515	8 773	28
20—50 ^a tys. mieszkańców	.	.	5 146	6 304	7 126	7 931	4009	4591	6 540	32

a — b Brak danych: ^a — w latach 1934 — 1937 dla 6 miast poniżej 50 tys. mieszkańców, ^b — w 1928 r. dla m. Wilna. ^c 1936 r.

TABL. 17. FILMY OCENZUROWANE WEDŁUG POCHODZENIA

Wyszczególnienie	Liczba filmów					Długość w tys. m				
	1929	1934	1936	1937	1938	1929	1934	1936	1937	1938
Filmy ocenzone	1 472	730	652	619	741	1 753	793	724	817	977
Wytwórnice										
Polskie	308	150	125	127	186	174	70	84	96	127
w tym pełnoprogram. ^{ab}		15	23	25	23		36	57	64	60
Angielskie	50	17	8	16	12	106	40	19	33	27
Czechosłowackie	10	9	2	1	—	9	24	2	2	—
Francuskie	83	29	11	34	53	103	65	28	77	138
Niemieckie	199	32	90	49	68	350	68	144	107	123
w tym z Austrii	42	26	22	14	7	92	54	50	32	17
Stanów Zjedn. Am.	766	483	357	328	337	908	464	409	452	503
w tym pełnoprogram. ^{ab}		170	139	168	189		366	335	399	434
Z. S. R. R.	9	16	2	—	1	19	28	5	—	3
Inne	47	44	57	64	84	84	34	33	50	56
Filmy dozwolone	1 425	769	638	605	710	1 742	774	695	795	904
w tym pełnoprogram. ^a		283	238	286	321		635	576	687	766

a O długości 1 500 m i więcej. b Tylko filmy pełnoprogramowe dozwolone do wyświetlania.

TABL. 18. KINEMATOGRAFY DŹWIĘKOWE W NIEKTÓRYCH KRAJACH W 1939 R.

Stan w dn. 1.1

Kraj	Kinema- tografy	Kraje	Kinema- tografy	Kraje	Kinema- tografy
Stany Zj. Am.	16 228	Australia	1 371	Rumunia	354
Z. S. R. R.	8 000	Brazylia	1 250	Jugosławia	330
Niemcy	6 450	Kanada	1 224	Holandia	297
Anglia	5 300	Argentyna	1 021	Finlandia	285
Włochy	3 800	Belgia	950	Norwegia	247
Francja	3 750	Polska	789	Irlandia	200
Szwecja	1 907	Węgry	483	Portugalia	185
Hiszpania	1 600	Dania	370	Grecja	170
Japonia	1 574	Szwajcaria	354	Bulgaria	110

Źródło: Bureau of Foreign and Domestic Commerce, United States Department of Commerce, Waszyngton 1939.

TABL. 19. RADIOABONENCI

A. Polska Poszczególne lata Stan w dn. I. I		B. Województwa. Rok 1938 Stan w dn. I. IV				
Lata	Ogółem w tys.	Województwa Podział administra- cyjny obowiązujący do dn. 31.III 1939 r.	Ogółem		Posiadający aparaty	
			w tys.	na 1 000 miesz.	lam- po- we	bełam- po- we
					w odsetkach ogółu radioabon.	
1925	0,2	Polska	922,4	29	62,6	37,4
1926	5,2	M. st. Warszawa	121,5	104	85,7	14,3
1927	48,0	Warszawskie . . .	80,3	38	37,5	62,5
1928	119,9	Łódzkie	74,7	37	65,0	35,0
1929	184,3	Kieleckie	62,5	21	57,5	42,5
1930	202,6	Lubelskie	62,6	26	30,4	69,6
1931	245,9	Białostockie . . .	32,0	19	53,3	46,7
1932	310,2	Wileńskie	33,0	26	39,1	60,9
1933	296,3	Nowogródzkie . . .	11,6	11	65,2	34,8
1934	311,3	Poleskie	13,6	12	59,9	40,1
1935	374,0	Wołyńskie	21,4	10	65,9	34,1
1936	491,8	Poznańskie	69,4	30	68,9	31,1
1937	677,4	Pomorskie	74,7	40	75,3	24,7
1938	861,1	Śląskie	96,6	75	95,0	15,0
1939	1 016,5 ^a	Krakowskie	52,6	23	66,2	33,8
Miasta	689,6	Lwowskie	87,0	28	34,1	65,9
Wieś	324,6	Stanisławowskie . .	14,6	10	80,1	19,9
		Tarnopolskie	14,3	9	55,9	44,1

^a Dla 2,3 tys. radioabonentów brak podziału na miasta i wieś.

TABL. 20. STACJE POLSKIEGO RADIA I ICH DZIAŁALNOŚĆ

Rozgłośnie	Data uruchomienia	Moc w an- ten- cie w kW	Dłu- gość fal w m	Zasięg detek- tora w km	Czas trwania audycji w godzinach w 1938 r.			
					Ogó- łem	wła- snych	przepuszczonych	
							z innych rozgłośni krajowych	z zagra- nicy
Polska	×	331	×	×	43250	15396	27355	499
Warszawa I	18.IV 1926	120	1 339,0	300	4 470	3 030	1 380	60
Kraków	15.II 1927	2	239,5	20	4 972	1 323	3 589	60
Poznań	24.IV 1927	16	345,6	60	4 966	1 605	3 301	60
Katowice	22.XI 1927	12	395,8	50	5 127	1 331	3 736	60
Wilno	15.I 1928	50	559,7	140	4 966	1 466	3 440	60
Lwów	15.I 1930	50	377,4	100	5 001	1 493	3 448	60
Łódź	2 II 1930	2	224,0	20	4 957	1 114	3 783	60
Toruń	15.I 1935	24	304,3	60	4 969	1 342	3 567	60
Warszawa II	1 III 1937	5	216,8	30	2 527	2 472	46	9
Baranówicze	31.VII 1938	50	577,0	120	1 295	220	1 065	10

TABL. 21. AUDYCJE RADIOWE

Rodzaje audycji	1931-	1937	1938	Rodzaje audycji	1931-	1937	1938
	-1932 ^a	czas trwania w godzinach			-1932 ^a	czas trwania w godzinach	
Ogółem	22 703	39 638	44 238	Audycje literac.	1 278	2 254	2 953
w tym między- narodowe	235	422	499	Odczyty i komun.	7 695	9 967	11 509
Muzyka	12 305	22 138	24 299	Audycje różne	1 425	5 279	5 477

^a Bez rozgłośni łódzkiej. Okres sprawozdawczy od I.IV 1931 r. do 31.III 1932 r.

TABL. 22. RADIOABONENCI W NIKTÓRYCH KRAJACH
Stan w dn. I.I

Kraje	1939				Kraje	1939			
	1937	1938	Ogół- tem	Na 1 000		1937	1938	Ogół- tem	Na 1 000
	w tysiącach		mieszk.			w tysiącach		mieszk.	
St. Zj. Am.	24260	.	28000	215	Francja	3 219	4 164	4706	112
Dania	652	704	763	201	Łotwa	96	114	135	68
Szwecja	944	.	1 227	195	Japonia	2 711	.	3930	54
Anglia	7 961	8 480	8 878	187	Węgry	365	383	419	46
Niemcy	8 168	9 087	11503	154	Polska	677	861	1016	29
Szwajcaria	464	504	549	131	Litwa	35	48	60	23
Holandia	989	1 072	1 109	127	Włochy	625	795	996	23
Norwegia	240	305	365	125	Rumunia	163	216	270	14
Belgia	890	1 018	.	123 ^a	Jugosławia	74	154	.	11 ^a

^a 1938 r.

B. Stowarzyszenia

TABL. 23. TOWARZYSTWA NAUKOWE^a W 1936 R.
Stan w dn. 31.XII

Siedziba Rok założenia	Towa- rzy- stwa	Zakres pracy	Towa- rzy- stwa
Polska	314	Zakres pracy	
Siedziba		Ogólne	26
M. st. Warszawa	143	Bibliotekarstwo, bibliofilstwo	10
Woj. centralne	31	Religioznawstwo, teologia	3
Woj. wschodnie	20	Filozofia, psychologia, logika	12
w tym. m. Wilno	17	Matematyka, fizyka, chemia	9
Woj. zachodnie	41	Nauki przyrodnicze	25
w tym m. Poznań	23	Filologia, językoznawstwo	8
Woj. południowe	79	Historia i nauki pomocnicze	20
w tym: m. Kraków	33	Geografia, krajoznawstwo, re- gionalizm	14
m. Lwów	38	Literatura, sztuka	10
Rok założenia		Prawo, polityka	24
1900 i wcześniej	42	Ekonomia, nauki społeczne	21
1901—1918	50	Pedagogika	3
1919—1920	37	Medycyna i higiena	55
1921—1925	72	Farmaceutyka, weterynaria	4
1926—1930	63	Handel i przemysł	1
1931—1935	30	Technologia	37
1936	7	Rolnictwo	13
rok nie podany	13	Wojskowość	13
		Różne	6

^a W tablicy uwzględniono tylko centrale i jednostki statutowo samodzielne, ^b Bez m. st. Warszawy.

TABL. 24. NIEKTÓRE STOWARZYSZENIA OŚWIATOWO-KULTURALNE

Wyszczególnienie	1937	1938	Wyszczególnienie	1937	1938
Polska Macierz Szkolna			Katolicki Związek Młodzieży Żeńskiej^a		
Liczba kół	280	270	Liczba kół	5 280	5 502
Członkowie w tys.	26	34	Członkinie w tys.	180	175
Liczba szkół i przedszkoli	316	344	Liczba bibliotek		2 511
w tym szkoły powszechne	254	-	Tomy w tys.	291	275
Uczniowie i wychowankowie w tys.	18	18	Liczba wypożyczeń w tys.	288	275
w tym w szkołach powsz.	12	-	Centralny Związek Młodej Wsi		
Liczba bibliotek i czytelni	2 000	2 400	Liczba kół	4 903	5 500
Tomy w tys.	600	549	Członkowie w tys.	130	170
Czytelnicy w tys.	60	60	Liczba bibliotek	3 285	3 520
Towarzystwo Szkoły Ludowej^a			Związek Młodzieży Wiejskiej R. P. (Wici)		
Liczba: kół	485	513	Liczba kół	2 900	2 850
czytelni	1 775	2 073	Członkowie w tys.	97	92
Członkowie kół i czytelni w tys.	90	110	Liczba bibliotek	1 932	1 840
Liczba szkół i przedszkoli	74	111	Centralna Organizacja Kół Gospodyń Wiejskich^c		
Uczniowie i wychowankowie w tys.	4	5	Liczba kół	2 389	2 852
Liczba kursów	232	440	Członkinie w tys.	45	53
Uczestnicy w tys.	8	14	Liczba kursów oświatow.	221	319
Liczba bibliotek	2 647	3 706	Uczestniczki kursów oświatowych w tys.	4	1
Tomy w tys.	605	681	Liczba bibliotek	386	397
Czytelnicy w tys.	86	101	Związek Strzelecki^d		
Liczba wypożyczeń w tys.	1 590	1 827	Liczba: domów strzeleck.	187	193
Towarzystwo Czytelni Ludowych^a			świećlic własnych	4 206	4 232
Liczba kół	357	396	zesp. świećlicow.	8 387	8 312
Członkowie w tys.	19	22	bibliotek stałych i ruchomych	3 687	4 020
Liczba bibliotek i czytelni	1 651	1 696	Tomy w tys.	233	243
Tomy w tys.	443	466	Liczba: ogniw męskich	8 240	8 969
Czytelnicy w tys.	101	112	ogniw żeńskich	1 370	1 770
Towarzystwo Uniwersytetu Robotniczego			Członkowie kół przyjaciół w tys.	78	77
Liczba oddziałów	218	220	Liczba: drużyn orląt	2 361	2 858
Członkowie w tys.	11	11	kół sport. męskich	1 2974	1 2984
Liczba: bibliotek i czytelni	395	390	kół sport. żeńskich	785	892
odczytów	2 695	2 840	Związek Młodzieży Chrześcijańskiej Polska YMCA^c		
kursów	75	92	Liczba ognisk (ośrodków)	5	11
Katolicki Związek Młodzieży Męskiej^b			Członkowie i uczestnicy w tys.	9	19
Liczba kół	4 432	4 553	Tomy w bibliotekach w tys.	15	16
Członkowie w tys.	129	134	Liczba grup i zespołów kulturalno-oświatowych	188	195
Tomy w bibliotekach w tys.	249	275			

^a Dane za lata 1936 i 1937. ^b Dane za lata 1934 i 1935. ^{c-d} Okresy sprawozdawcze: c—od I.IV do 31.III następnego roku; d—od I.IX do 31.VIII następnego roku.

Źródło: Dane poszczególnych stowarzyszeń.

TABL. 25. NIEKTÓRE STOWARZYSZENIA WYŻSZEJ UŻYTECZNOŚCI

Wyszczególnienie	1937	1938	Wyszczególnienie	1937	1938
Polski Czerwony Krzyż			Związek Harcerstwa Polskiego (dok.) Organizacja Harcerzek^c		
Liczba: oddziałów	332	342	Liczba hufców	236	238
kół	7 272	9 024	Harcerki i zuchy w tys.	62	69
w tym mł. Język szkolnej	5 908	7 484	Liczba obozów i kursów	504	762
Członkowie w tys.	543	784	Uczestniczki w tys.	20	18
w tym:			Towarzystwo Budowy Szkół Powszechnych^c		
rzeczywisci	203	259	Liczba kół	12 356	12 179
wspierający	47	73	Członkowie w tys.	225	232
młodzież szkolna	287	447	Liczba kół uczestników	11 219	13 841
Dochody w tys. zł	3 630	.	Członkowie uczestnicy w tys.	1 001	1 285
Polski Biały Krzyż^a			Liczba wykończonych izb lekcyjnych	1 309	2 005
Liczba okręgów, kół i sekcji	244	599	Dochody w tys. zł	4 666	5 032
w tym szkolnych kół mło- dzieży i kursy:	42	292	Towarzystwo Przyjaciół Młodzieży Akademickiej		
liczba kompletów	934	959	Liczba: komitetów woj. kół lokalnych	15	15
uczniowie w tys.	28	28	Członkowie	220	220
Liczba świetlic	612	654	Dochody w tys. zł	1 397	1 632
w tym dla poborowych	155	163	Wydatki w tys. zł	1 538	1 582
Liczba bibliotek	593	486	w tym:		
Dochody w tys. zł	538	804	na pomoc gospodarzom ^d	652	783
Liga Obrony Powietrznej i Przeciwgazowej			na opiekę i zdrowotność	666	743
Liczba: obwodów	301	303	na kolonie letnie	72	56
kół	16 420	17 464	Związek Straży Pożarnych		
Członkowie w tys.	1 633	1 897	Liczba straży pożarnych	12 705	13 936
w tym:			w tym zawod. miejskich	58	106
rzeczywisci	745	856	Członkowie w tys.	308	366
popierający ^b	886	1 039	Liczba: bibliotek i czytelni świetlic	.	707
Dochody w tys. zł	9 784	10 211	zespołów teatraln. chórów i orkiestr	.	2 561
Związek Harcerstwa Polskiego Organizacja Harcerzyc				1 485	1 020
Liczba hufców	284	306			
Harcerze i zuchy w tys.	103	121			
Liczba obozów i kursów	1 922	1 843			
Uczestnicy w tys.	37	56			

^a Okresy sprawozdawcze od I.VII do 31.VI następnego roku. ^b Głównie młodzież szkolna. ^c Dane za lata 1936 i 1937. ^d Na akcję żywnościową, mleczkaniową, zapomogową.

TABL. 26. LIGA MORSKA I KOLONIALNA

Wyszczególnienie	1918	1937	1938	Wyszczególnienie	1934- -1936	1937	1938
Liczba oddziałów	1 ^a	1 971	2 423	Dochody w tys. zł	10 995	3 665	5 015
Liczba kół szkolnych	—	2 487	3 358	w tym Funduszu Obrony Morskiej	4 907	1 160	1 681
Członkowie w tys.	0 ^a	688	889				

^a Stowarzyszenie nosiło nazwę „Bandera Polska” i liczyło 25 członków.

Źródło: Dane Ligi Morskiej i Kolonialnej.

DZIAŁ XX. ADMINISTRACJA WYZNAŃ

TABL. 1. WYDATKI Z BUDŻETU MINISTERSTWA WYZNAŃ RELIGIJNYCH I OŚWIECENIA PUBLICZNEGO NA WYZNANIA

Wyznania	1927/28	1929/30	1931/32	1933/34	1935/36	1938/39 ^a	1939/40 ^a
	w tysiącach złotych						
Ogółem	22 836	25 273	22 970	22 701	21 417	22 445	23 952
Rzymskokatolickie ^b	21 183	22 422	20 911	20 649	19 258	20 005	20 355
Ewangelickie	165	189	170	163	160	354	404
Prawosławne	1 129	1 895	1 282	1 283	1 364	1 471	2 575
Muzułmańskie	63	65	57	57	57	57	57
Mojżeszowe	192	226	189	180	178	183	186
Inne	104	476	361	369	400	375	375

^a Budżet. ^b Wszystkich obrządków.

TABL. 2. STANOWISKA NIEKTÓRYCH WYZNAŃ PRZEWDZIANE W BUDŻECIE NA 1939/40 R.

Wyszczególnienie	Etaty	Wyszczególnienie	Etaty	Wyszczególnienie	Etaty
Wyznanie rzymskokatolickie ^a	14442	Wyznania ewangelickie	684	Wyznanie prawosławne (dok.)	
w tym:		w tym:		Wikariusze	60
Profesorowie zakładów teologicznych i seminarjów	238	Superintendenci	47	Psalmiści	1 515
Rektorzy kościołów filialnych	6 792	Pastorowie parafialni i filialni	513	Wyznanie muzułmańskie	39
Wikariusze	369	Wyznanie prawosławne	3 185	w tym:	
Alumni	2 910	w tym:		Imami	17
	2 920	Proboszczowie	1 160	Muezini	15
		Rektorzy	340		

^a Wszystkich obrządków.

TABL. 3. KOŚCIOŁ RZYMSKOKATOLICKI W POLSCE W 1937 R.

Wyszczególnienie	Obrządk				Wyszczególnienie	Obrządk			
	łaciński	grecko-katolicki	ormiański	wschodnio-bizantyjski		łaciński	grecko-katolicki	ormiański	wschodnio-bizantyjski
Ustrój terytorialny ^a					Kler świecki (dok.)				
Prowincje	5	1	—	—	kapelani wojskowi	97	7	1	—
Archidiecezje	5	1	1	—	na emigracji	74	12	2	—
Diecezje	15	2	—	—	Alumni	3 456	634 ^c	12 ^c	32 ^c
Dekanaty	456	128	3	1	w tym w seminarjach niższych	1 148	191	—	—
Parafie	5 170	1907	8	56	Kler zakonny i zakonnicy				
Kler świecki					Domy męskie	341	32	—	9
Kardynałowie	2	—	—	—	Zakonnicy	6 430	609	—	86
Arceybiskupi	3	1	1	—	w tym:				
Biskupi	41	6	—	1	kapłani	1 663	159	—	31
Kapłani innych stopni	9 685	2299 ^c	21 ^c	32 ^c	klerycy	2 141	145	—	30
w tym:					Domy żeńskie	1 686	139	1	6
emeryci	460	18	3	—	Zakonnice	16820	1060	11	39
na studiach	113	5	—	—					

^a Nie uwzględniono Biskupstwa Polowego Wojsk Polskich oraz parafii biskupowych różnych obrządków. ^b Polska stanowi okrąg działalności Biskupa Wizytatora. ^c Dane za 1934 r.

Źródła tabl. 3—5: O. M. Pirożyński, C. Ss. R. *Statystyka Kościoła w Polsce*, Lublin 1935, oraz *Rocznik Statystyczny Kościoła Katolickiego w Polsce 1937 r.*, Lublin 1938.

TABL. 4. KOŚCIÓŁ RZYMSKOKATOLICKI OBRZĄDKU ŁACIŃSKIEGO WEDŁUG DIECEZJI W 1937 R.

Stan w dn. I.I

Metropolie i diecezje	Po- wier- chnia w tys. km ²	Ludność wyzn. rzymskokat. obrz. łac. a		Deka- naty	Para- fie	Kapłani b		Alum- ni d
		w tys.	w % ogółu ludn.			Ogó- łem	w tym pro- bo- szczo- wlec	
Polska	388,6	20 670	64,8	456	5 170	9 731	6 800	3 456
Metropolia gnieźn.-poznań.	55,2	3 853	88,6	100	1 191	2 068	1 505	779
Archidiec. gnieźn.-poznań.	27,0	1 903	89,6	52	622	1 024	749	211
Diecezja chełmińska	16,1	958	90,1	29	323	623	478	391
Diecezja wrocławska	12,1	992	85,3	19	246	421	278	177
Metropolia warszawska	74,8	6 483	78,2	107	1 281	2 610	1 835	1 068
Archidiecezja warszawska	12,4	1 883	77,3	18	248	640	394	162
Diecezja płocka	13,1	782	87,1	17	226	370	288	267
Diecezja sandomierska	12,1	993	88,2	20	226	458	343	116
Diecezja lubelska	16,9	1 148	75,4	17	228	427	297	241
Diecezja podlaska	14,3	751	79,6	20	222	395	297	208
Diecezja łódzka	6,0	926	67,7	15	131	320	216	66
Metropolia wileńska	118,0	2 458	49,1	63	614	1 051	683	573
Archidiecezja wileńska	53,9	1 453	58,9	30	343	582	362	153
Diecezja łomżyńska	13,7	630	87,3	15	134	278	210	214
Diecezja pińska	50,4	375	20,6	18	137	191	111	206
Metropolia lwowska	101,8	2 705	31,8	79	935	1 666	1 065	392
Archidiecezja lwowska	38,9	1 160	29,7	28	408	702	432	184
Diecezja przemyska	23,9	1 211	50,2	35	394	737	487	150
Diecezja łucka	39,0	334	15,3	16	133	227	146	58
Metropolia krakowska	38,8	5 171	89,9	107	1 149	2 336	1 712	652
Archidiecezja krakowska	7,2	1 108	91,0	20	272	607	401	120
Diecezja tarnowska	9,1	878	87,2	28	272	560	415	178
Diecezja kielecka	9,9	893	90,2	24	227	372	293	101
Diecezja częstochowska	8,4	1 096	88,5	16	183	364	280	116
Diecezja śląska	4,2	1 196	92,3	19	195	433	323	137

a Według powszechnego spisu ludności z dn. 9.XII 1931 r. b Bez księży zakonnych. c łącznie z wikariuszami. d Alumni seminariów niższych i wyższych

TABL. 5. ZAKONY MĘSKIE I ŻEŃSKIE RZYMSKOKATOLICKIE OBRZĄDKU ŁACIŃSKIEGO W 1937 R.

Stan w dn. I.I

Metropolie (M) Archidiecezje (A) Diecezje (D)	Zakony męskie		Zakony żeńskie		Metropolie (M) Archidiecezje (A) Diecezje (D)	Zakony męskie		Zakony żeńskie	
	L. do- mów	Za- kon- nicy	L. do- mów	Za- kon- nice		L. do- mów	Za- kon- nicy	L. do- mów	Za- kon- nice
Polska	341	6 430	1 686	16 820	M. wileńska	30	454	77	810
M. gn.-pozań.	61	1 521	321	3 110	A. wileńska	22	296	43	525
A. gn.-pozn.	41	1 159	199	2 075	D. łomżyńska	1	16	13	92
D. chełmińska	6	159	84	726	D. pińska	7	142	21	193
D. wrocławska	14	203	38	309	M. lwowska	90	1 078	495	3 992
M. warszawska	64	1 333	267	3 397	A. lwowska	57	638	295	2 545
A. warszawska	27	792	122	2 183	D. przemyska	31	428	185	1 317
D. płocka	7	127	24	290	D. łucka	2	12	15	130
D. sandomierska	3	21	17	79	M. krakowska	96	2 044	526	5 511
D. lubelska	9	193	31	322	A. krakowska	53	1 512	174	2 337
D. podlaska	6	94	23	117	D. tarnowska	13	148	126	823
D. łódzka	12	106	50	406	D. kielecka	4	43	37	211
					D. częstochow.	12	104	43	423
					D. śląska	14	237	146	1 717

DZIAŁ XXI. SEJM I SENAT

TABL. I. WYBORY DO SEJMU

Województwa Podział admini- stracyjny obo- wiązujący do dn. 31.III 1938 r.	1935			1938				
	Złożone karty ^a		%	Upra- wnio- nych do gło- sowa- nia	Złożone karty		Odda- ne głosy waż- ne ^c	%
	Ogó- łem	w tym waż- ne			Ogó- łem	w tym ważne		
	w tysiącach			w tysiącach				
Polska	7 504	7 060	45,9	17 626	11 826	11 324	19 010	67,1
M. st. Warszawa	216	198	29,4	791	433	400	676	54,7
Warszawskie	462	443	37,3	1 335	858	832	1 321	64,3
Łódzkie	505	480	36,7	1 488	888	847	1 311	59,7
Kieleckie	518	493	36,6	1 513	1 011	968	1 567	66,8
Lubelskie	479	464	39,9	1 274	906	878	1 412	71,1
Białostockie	479	464	57,2	885	678	654	1 081	76,6
Wileńskie	273	266	41,7	717	509	497	834	70,9
Nowogródzkie	335	326	63,8	566	388	376	671	68,6
Poleskie	360	351	67,9	593	441	430	760	74,3
Wołyńskie	630	615	64,9	1 079	807	787	1 443	74,9
Poznańskie	433	343	37,4	1 234	795	720	1 071	64,4
Pomorskie	250	210	44,6	620	410	373	569	66,1
Śląskie	578	458	75,7	841	702	613	1 030	83,4
Krakowskie	470	454	42,9	1 144	546	526	848	47,8
Lwowskie	697	684	42,9	1 769	1 129	1 112	1 965	63,8
Stanisławowskie	331	327	41,6	861	568	562	1 012	66,0
Tarnopolskie	488	484	58,0	916	757	749	1 439	82,6

^a Dane nie obejmują wszystkich głosujących, gdyż nie uwzględniono tych, którzy złożyli do urn koperty bez kart do głosowania. ^b Stosunek głosujących do uprawnionych. ^c Wyborca ma prawo złożenia na jednej karcie dwóch głosów na dwóch kandydatów; można z tego prawa nie skorzystać i głosować na jednego kandydata.

TABL. 2. WYBORY DO SENATU

TABL. 3. POSŁOWIE I SENATOROWIE WEDŁUG WIEKU

Wyszczególnienie	1935	1938
Zgromadzenia obwodowe		
Uprawnieni do głosowa- nia w tys. ^a	267	339
Głosujący w tys.	167	237
Stosunek głosujących do uprawnionych w %	62,4	70,0
Wojewódzkie kolegia wyborcze		
Delegaci: wybrani	2 577	3 032
obecni	2 557	3 009
Stosunek obecnych do wybranych w %	99,2	99,2

Wiek	Posłowie		Senato- rowie	
	1935	1938	1935	1938
Ogółem	206	208	96	96
W wieku lat:				
30—34	8	13	—	—
35—39	43	26	—	—
40—44	75	55	15	20
45—49	36	56	24	27
50—54	31	36	22	19
55—59	12	16	16	11
60—64	—	4	6	9
65—69	—	1	6	8
70—74	—	1	4	2
75 i więcej	—	—	3	—

^a Obywatele mający prawo wybierania z tytułu zasługi osobistej lub wykształcenia wciągani są do spisów, jeżeli udowodnią, że im to prawo przysługuje; posiadający to prawo z tytułu zaufania obywateli wciągani są do spisów w przędu.

DZIAŁ XXII. ADMINISTRACJA PUBLICZNA

TABL. 1. STANOWISKA ADMINISTRACJI CYWILNEJ I NAUCZYCIELSKIE PRZEWIDZIANE W BUDŻETACH PAŃSTWA

Kategorie funkcjonariuszów Ministerstwa	1931- -1932	1932- -1933	1933- -1934	1934- -1935	1935- -1936	1936- -1937	1937- -1938	1938- -1939	1939- -1940
	w tysiącach								
Administracja cywilna	67	69.2	70.2	72.4	72.1	76.7	75.8	74.4	75.9
Funkcjonariusze wyżsi	47	46,7	47,7	49,0	48,3	50,2	49,4	51,0	52,0
w tym Ministerstwa:									
Spraw Wewnętrznych	6	6,9	6,1	5,6	5,8	5,7	5,8	5,9	5,9
Skarbu	14	13,8	14,4	17,3	17,3	17,8	18,3	18,4	18,7
Sprawiedliwości	14	13,7	13,8	14,6	14,6	14,3	13,4	13,5	13,7
w tym sędziowie i proku- ratorzy	4	3,6	3,6	3,5	3,5	3,5	3,5	3,5	3,6
Wyznań Religijnych i Oświe- cenia Publicznego	3	3,0	3,3	3,3	2,6	3,3	2,8	2,8	3,0
Funkcjonariusze niżsi	20	22,5	22,5	23,4	23,8	26,5	26,4	23,4	23,9
w tym Ministerstwa:									
Spraw Wewnętrznych	2	1,9	1,7	1,9	2,0	1,8	1,8	1,9	2,0
Skarbu	8	7,6	7,4	7,6	7,6	7,5	7,4	7,6	7,7
Sprawiedliwości	7	6,2	6,0	6,2	6,5	6,3	6,1	6,2	6,3
Wyznań Religijnych i Oświe- cenia Publicznego	3	3,4	3,4	3,6	3,6	3,6	3,7	3,8	3,9
Nauczycielstwo	82	76,8	77,5	77,0	77,2	77,4	84,0	89,1	89,1

a Bez etatów M. S. Wojsk., Korpusu Ochrony Pogranicza i Policji Państwowej. Od 1935/36 r. uwzględniono również pracowników opłacanych poprzednio z kredytów rzeczowych.

U w a g a. Dane o liczbie pracowników Polskich Kolei Państwowych ob. dział XI, tabl. 3, str. 189, Polskiej Poczty, Telegrafu i Telefonu—dział XI, tabl. 32B, str. 207. Dane o uposażeniu miesięcznym ob. dział XIV, tabl. 41, str. 278.

TABL. 2. WYDATKI NA ZAOPATRZENIA EMERYTALNE^a ZE SKARBU PAŃSTWA, PAŃSTWOWEGO ZAKŁADU EMERYTALNEGO ORAZ Z FUNDUSZÓW PRZEDSIĘBIORSTW I MONOPOLÓW PAŃSTWOWYCH

Wyszczególnienie	1928- -1929	1932- -1933	1933- -1934	1934- -1935	1935- -1936	1936- -1937	1937- -1938	1938- -1939 ^b	1939- -1940 ^b
	w tysiącach złotych								
Ogółem	176 428	275 930	266 367	284 541	290 695	271 373	275 622	289 606	305 705 ^c
Skarb Państwa	122 276	163 107	154 171	162 949	172 438	162 073	164 894	175 900	182 860
Państwowy Zakład Emeryt. Przedsiębiorstwa:	—	—	—	253	458	822	1 181	1 603	1 934
Pocztą, Telegrafem i Telefonem	—	15 591	15 263	23 585	19 083	16 386	16 728	17 028	19 071
Lasów Państw. d	—	1 851	1 965	2 068	2 101	2 116	2 191	2 500	—
P.K.K.P. e	50 894	89 610	88 643	89 010	89 868	83 319	83 861	85 180	94 580
Monopole:									
Solny	1 362	2 143	2 646	2 817	2 646	2 608	2 575	2 850	2 710
Spirytusowy	—	49	104	223	369	302	324	375	375
Tytoniowy	1 896	3 579	3 575	3 636	3 732	3 747	3 868	4 170	4 175

a Z sum formalnie zaliczonych w budżetach do wydatków na emerytury i zaopatrzenia uwzględniono wydatki na: emerytury, pensje wdowie i sierocy oraz na zaopatrzenia wyjątkowe, koszty przesiedlenia i odprawy pośmiertne. Dane dla P. K. P. nie obejmują odszkodowań za nieszczęśliwe wypadki w służbie. b Budżet. c Bez wydatków Lasów Państwowych. d Okresy od I.X do 30.IX następnego roku. e Od 1932 r. rok budżetowy pokrywa się z rokiem kalendarzowym.

U w a g a. Dane o zaopatrzeniu uczestników powstań narodowych, b. skazańców politycznych oraz inwalidów ob. dział XV, tabl. 16 i 17, str. 294.

TABL. 3. OSOBY POBIERAJĄCE ZAOPATRZENIA EMERYTALNE ZE SKARBU PAŃSTWA, PAŃSTWOWEGO ZAKŁADU EMERYTALNEGO ORAZ Z FUNDUSZÓW PRZEDSIĘBIORSTW I MONOPOLÓW PAŃSTWOWYCH

Stan w dn. 31. XII

Wyszczególnienie	1933	1934	1935	1936	1937	1938
Ogółem	171825	184791	192967	201205	207554	217449
Emeryci	99 173	109172	114195	118211	120561	121778
Wdowy	46 791	49 065	51 493	54 466	57 225	58 340
Sieroty	25 861	26 554	27 279	28 528	29 768	37 331 ^a
Skarb Państwa	79 453	84 697	89 389	92 931	95 733	103643
Cywilni (administracja)	61 943	65 963	69 208	71 722	73 660	78 487
Państwa Polskiego	49 204	53 886	57 573	60 515	62 911	69 436
Emeryci	32 774	36 374	38 828	40 529	41 377	41 804
Wdowy	9 492	10 370	11 357	12 322	13 327	13 811
Sieroty	6 838	7 142	7 388	7 664	8 207	13 821 ^a
Państw zaborczych	12 739	12 077	11 635	11 207	10 749	9 051
w tym emeryci	3 496	3 328	3 146	3 004	2 841	2 471
Wojskowi	16 117	17 331	18 790	19 857	20 699	23 851
Państwa Polskiego	14 081	15 437	16 990	18 125	19 017	22 261
Eheryci	11 003	12 283	13 619	14 424	14 969	15 633
Wdowy	1 893	2 100	2 348	2 648	2 941	3 133
Sieroty	1 185	1 054	1 023	1 053	1 107	3 495 ^a
Państw zaborczych	2 036	1 894	1 800	1 732	1 682	1 590
w tym emeryci	643	610	585	543	525	512
Zaopatrz. wyjątkowe	1 393	1 403	1 391	1 352	1 374	1 305
Państwowy Zakład Emeryt.	—	371	805	1 288	1 653	2 119
Emeryci	—	214	479	733	903	1 122
Wdowy	—	47	104	200	281	381
Sieroty	—	110	222	355	469	616
Adminstr. (cyw. i wojsk.)	—	220	440	748	948	1 251
w tym emeryci	—	147	287	457	546	707
Poczta, Telegraf i Telefon	—	37	70	90	124	172
w tym emeryci	—	17	27	34	47	59
Lasy Państwowe	—	114	295	450	581	696
w tym emeryci	—	50	165	242	310	358
Poczta, Telegraf i Telefon	9 095	10 163	10 874	10 706	11 114	11 335
w tym państw zaborczych	1 950	1 865	1 805	1 707	1 571	1 435
Emeryci	5 516	6 435	6 944	6 903	7 141	7 224
Wdowy	3 178	3 341	3 448	3 558	3 717	3 831
Sieroty	401	387	482	245	256	280
Lasy Państwowe	1 415	1 568	1 732	1 852	1 834	1 831
w tym państw zaborczych	285	282	285	282	250	244
Emeryci	742	857	953	1 040	1 032	1 032
Wdowy	510	538	568	581	582	590
Sieroty	163	173	211	231	220	209
Koleje Państwowe	74 578^b	80 054^b	82 076^b	86 129	88 694	90 014
w tym państw zaborczych	12 241	12 373	12 306	11 777 ^b	11 418 ^b	10 782 ^b
Emeryci	38 397	41 955	42 455	43 813	44 458	44 760
Wdowy	21 075	22 201	23 389	25 118	26 585	27 741
Sieroty	15 106	15 898	16 232	17 198	17 651	17 513
Monopole	7 284	7 938	8 091	8 299	8 526	8 507
w tym państw zaborczych	2 927	2 908	2 867	2 766	2 536	2 422
Emeryci	5 209	5 713	5 795	5 870	5 941	5 915
Wdowy	1 192	1 304	1 384	1 445	1 523	1 558
Sieroty	883	921	912	984	1 062	1 034

^a Liczba osób; dane z lat poprzednich obejmują liczbę wymiarów. ^b Stan w dn. I.VII.

TABL. 4. LICZBA STANOWISK PRACOWNIKÓW ORAZ ZAOPATRZENIA EMERYTALNE PRZEWIDZIANE W BUDŻETACH SKARBU ŚLĄSKIEGO

Wyszczególnienie	1933-	1938-	1939-	Wyszczególnienie	1933-	1938-	1939-
	-1934	-1939	-1940		-1934	-1939	-1940
Liczba stanowiska ^a	7 659	8 098	10 190	Emeryci . . .	696	1 133	1 147
w tym nauczycielstwo	5 468	5 689	7 322	Wdowy . . .	319	466	494
Liczba osób pobierających zaopatrzenia emerytalne ^b	1 363	2 127	2 159	Sieroty . . .	348	528	518
Państwa Polskiego . . .	1 267	2 074	2 111	Wydatki na zaopatrzenia w tys. zł . . .	3914 ^c	4 912	4 982
Państw zaborczych . . .	96	53	48				

^a Bez etatów policji, oraz przedsiębiorstw i zakładów. ^b Stan z trzeciego kwartału roku poprzedzającego okres budżetowy. ^c Według zamknięć rachunkowych.

TABL. 5. NADANIA NIEKTÓRYCH ODZNACZEŃ PAŃSTWOWYCH

A. Odznaczenia wojenne

Odznaczeni	Order „Virtuti Militari”					Krzyż Walecznych
	I	II	III	IV	V	
	klasy					
Ogółem	6	19	14	50	8300	60 000
w tym cudzoziemcy	5	7	11	44	187	.
Polegli . . .	—	—	—	—	1800	.
Żyjący . . .	6	19	14	50	6500	.

B. Odznaczenia niepodległościowe

Odznaczeni	Krzyż Niepodległości z Mieczami	Krzyż Niepodległości	Medal Niepodległości
Polegli	323	7 917	3 019
Żyjący . . .	1 493	27 341	48 716

C. Odznaczenia cywilne

Rok nadania	Order „Orła Białego”	Order „Odrodzenia Polski”					Krzyż Zasługi			Krzyż Zasługi za Dzielność
		klasy ^a					Złoty	Srebrny	Brazowy	
		I	II	III	IV	V				
1921—1938	24	79	241	1 370	2 729	2 465	15 576	41 900	93 558	377
1921	11	2	8	35	31	—	x	x	x	x
1922	2	3	9	50	95	59	x	x	x	x
1923	—	8	38	226	423	289	—	17	51	x
1924	1	5	11	74	111	51	42	217	467	x
1925	1	3	19	102	213	87	131	323	272	x
1926	1	2	14	29	96	33	69	193	310	x
1927	—	2	18	56	119	21	140	236	248	x
1928	—	2	18	123	308	156	1 025	2 114	2 539	147
1929	—	3	9	103	276	120	579	1 093	1 684	38
1930	—	3	9	72	170	49	443	829	1 355	26
1931	—	4	9	30	82	89	1 012	1 707	1 579	9
1932	2	—	1	28	45	112	642	973	1 292	23
1933	—	6	1	26	52	148	615	1 492	2 408	25
1934	1	4	4	25	67	118	429	1 396	2 672	15
1935	1	11	9	32	65	104	416	1 310	2 482	23
1936	2	6	22	108	105	149	955	2 329	3 696	16
1937	—	5	17	81	138	267	2 835	7 101	12 380	20
1938	2	10	25	170	333	613	6 243	20 570	60 123	35

^a Klasa I—Kawaler Wielkiej Wstęgi, kl. II—Kawaler Krzyża Komandorskiego z Gwiazdą, kl. III—Kawaler Krzyża Komandorskiego, kl. IV—Kawaler Krzyża Oficerskiego, kl. V—Kawaler Orderu.

U w a g a. Dane obejmują wszystkie nadania: poległym, zmarłym i żyjącym, jak również nadania po raz pierwszy i więcej.

TABL. 6. ŚĘDZIOWIE ORAZ CZYNNOŚCI NAJWYŻSZEGO TRYBUNAŁU ADMINISTRACYJNEGO

Wyszczególnienie	1928	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938
Liczba sędziów . . .	33	39	37	37	39	39	39	44	46
Sprawy:									
pozostało z roku ubiegłego	5 467	10664	13716	16655	14061	15333	14250	12361	11484
wpłynęło	5 280	11502	11568	9 948	11372	8 048	7 956	8 524	8 397
załatwiono	4 420	8 487	8 695	12542	10155	9 131	9 845	9 401	9 447

TABL. 7. LICZBA WSZCZĘTYCH SPRAW KARNYCH SKARBOWYCH^a

Wyszczególnienie	1928	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938
	w tysiącach							
Ogółem	109,4	122,2	157,7	200,2	173,4	156,5	126,6	150,8
Za przekroczenie przepisów:								
celnych	18,3	26,8	31,8	36,9	30,6	33,3	26,5	22,6
o monopolach		75,0	99,3	133,4	115,5	99,5	87,0	116,5
w tym: spirytusowym		33,5	41,4	47,5	46,6	41,9	39,9	32,9
tytoniowym		34,4	48,7	62,7	47,6	39,1	25,3	18,1
o akcyzach		4,1	10,1	12,9	11,9	10,8	3,6	2,1
innych		16,3	16,5	17,0	15,4	12,9	9,5	9,6

^a Wskutek zmian prawa karnego skarbowego w latach 1932 i 1936; dane nie są całkowicie porównywalne.

TABL. 8. KARY ADMINISTRACYJNE^a

Wyszczególnienie.	1935/36	1937/38	Wyszczególnienie	1935/36	1937/38
	w tysiącach			w tysiącach	
Ogółem	1 056,2	1 520,1	Przekroc. przepis.:		
Liczba kar na 10 000 mieszkańców	311	439	sanitarnych	85,2	148,7
Wymiar kary:			drogowych	182,7	232,7
grzywna:			o posiad. broni	35,1	27,8
10 zł i mniej	861,0	1 181,0	ustawy przeciw-		
10 — 50 zł	110,7	204,7	alkoholowej	60,8	65,1
powyżej 50 zł	10,3	24,6	ustawy o powsz.		
areszt:			służbie wojsk.	25,9	67,9
7 dni i mniej	63,3	86,9	prawa o wykro-		
powyżej 7 dni	10,9	22,9	czeniach	243,8	233,6
			innych	422,7	744,3
			Odsetek spraw skierowanych do sądu ^b	3,5	4,2

^a Okresy od I.X do 30.IX następnego roku. ^b Odsetek żądań skierowania sprawy do sądu w stosunku do ogólnej liczby kar.

U w a g a. Dane nie obejmują kar administracyjnych, nałożonych doraźnymi mandatami karnymi. Zakres sądownictwa karno-administracyjnego w ciągu okresu ujętego w tablicy uległ pewnemu rozszerzeniu.

DZIAŁ XXIII. SĄDOWNICTWO Powszechne, Przepęczosc WIEZIENICTWO

Sądownictwo administracyjne ob. dział XXII, tabl. 6-8, str. 359.

TABL. I. SĄDOWNICTWO Powszechne

Wyszczególnienie	1929	1937	Wyszczególnienie	1929	1937
Sądy:			Prokuratorzy ^a	411	442
Sąd Najwyższy	1	1	W Sądzie Najwyższym	40	37
Sądy: apelacyjne	8	7	W sądach: apelacyjnych	38	64
okręgowych	51	45	okręgowych	333	341
grodzkie	571	550			
pracy (samoistne)		17	Asesorzy sądowib	76	501
Sędziowie ^a	3 226	3 109	Aplikanci sądowib	882	1 620
W Sądzie Najwyższym	72	74			
W sądach: apelacyjnych	215	214	Komornicy ^b	429	675
okręgowych	977	945	Pisarze hipotecznib	107	133
grodzkich	1 715	1 678	Notariuszeb	820	811
pracy (sam.)		27	Asesorzy notarialnib		137
Sędziowie śledczy	247	171	Aplikanci notarialnib		162

a Etaty. b Stan faktyczny.

TABL. 2. POWIERZCHNIA I LUDNOŚĆ W OKRĘGACH APELACYJNYCH

Wyszczególnienie	Pol-ska	Okręgi apelacyjne Podział terytorialny w dn. I.I 1938 r.						
		war-szaw-ski	lubel-ski	wileń-ski	po-znań-ski	kato-wicki	kra-kow-ski	lwow-ski
Powierzchnia w tys. km ²	388,6	71,0	67,0	101,3	57,2	4,2	36,2	51,7
Ludność w tys. ^a	31 916	7 784	4 871	4 031	4 574	1 295	4 130	5 231

a Ludność według danych spisu z dn. 9.XII 1931 r. (bez wojska skoszarowanego).

TABL. 3. CZYNNOCI SĄDÓW Powszechnych

Sprawy cywilne	Wpłynęło spraw		Sprawy karne	Wpłynęło spraw	
	1936	1937		1936	1937
	w tys.			w tys.	
Sądy I instancji			Sądy I instancji		
Sądy grodzkie			Sądy grodzkie:		
sprawy sporne	1271,5	1298,7	sprawy	866,7	894,4
w trybie: ogólnym	637,8	617,8	karne	848,4	883,6
nakazowym	481,8	501,0	karne skarbowe	18,3	10,8
egzekucyjnym	151,9	179,9	Sądy okręgowe		
sprawy niesporne	376,6	439,4	sprawy	135,2	156,5
w tym: opiekuńcze	87,3	84,0	w tym: karne	58,9	64,5
spadkowe	181,2	138,8	karne skarbowe	15,5	13,5
Sądy okręgowe			karno-admin.	58,7	75,9
sprawy sporne	59,1	56,0	Sądy II instancji		
w trybie: ogólnym	50,3	48,0	Sądy okręgowe:		
nakazowym	8,2	7,5	apelacje	73,7	95,9
upadłościowym	0,4	0,3	w sprawach: karnych	71,6	94,3
układowym	0,2	0,2	karnych-skarbow.		
sprawy niesporne	36,0	38,0	zażalenia ^a	2,1	1,6
Sądy II instancji			zażalenia ^a	20,4	17,7
Sądy okręgowe:			Sądy apelacyjne:		
apelacje	84,2	80,3	apelacje	18,1	24,2
zażalenia ^a	43,7	41,8	zażalenia ^a	6,4	5,5
Sądy apelacyjne:			Sąd Najwyższy		
apelacje	15,0	15,4	sprawy	6,1	9,1
zażalenia ^a	11,4	11,0	Urzędy prokurat.		
Sąd Najwyższy			śledztwa i dochodz.	359,1	359,7
sprawy	10,6	10,2			

a Zażalenia na postanowienia sądów I instancji.

TABL. 4. CZYNNOCI SĄDÓW PRACY^a W SPRAWACH CYWILNYCH

Wyszczególnienie	1930	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938
Wpłynęło skarg	24 807	20 355	16 998	15 532	19 160	22 875	27 128	28 238
pracodawców	1 033	1 004	1 088	1 212	1 436	1 279	1 916	1 866
pracowników umysłowych	4 945	4 970	3 579	3 010	3 874	4 158	4 406	4 454
pracowników fizycznych	18 562	14 206	12 140	11 205	13 705	17 311	20 599	21 691
uczniów	267	175	191	105	145	127	207	227
Zalątwiono skarg	26 134	21 322	17 636	15 044	18 655	21 579	27 662	27 528
w tym:								
ugoda	3 938	3 454	2 882	2 332	3 797	3 332	4 049	4 856
wyrokiem	14 898	12 655	11 101	9 195	9 841	11 110	14 565	13 761
w tym zaocznym	2 900	2 423	2 268	1 422	1 483	1 365	1 714	1 992
Wniesiono odwołań	2 880	2 964	2 729	1 838	2 014	2 657	3 416	3 685
Uwzględniono odwołań	1 415	749	642	379	446	494	670	707

^a Na terenie woj. poznańskiego, pomorskiego i górnośląskiej części woj. śląskiego sądy pracy zostały zorganizowane w dn. I. X 1936 r.

TABL. 5. EGZEKUCJE SĄDOWE

Wyszczególnienie	1936	1937							
		Pol-ska	Okręgi apelacyjne						
			war-szaw-ski	lu-bel-ski	wi-leń-ski	po-znań-ski	kato-wicki	kra-kow-ski	lwow-ski
w tysiącach									
Wpłynęło spraw	1059,5	984,5	243,9	92,3	54,2	251,6	81,0	111,9	149,6
Zalątwiono spraw	1129,0	1029,7	240,9	101,8	60,0	265,9	82,0	120,5	158,6
Liczba skierowań do egzekucji: na ruchomości	783,2	670,5	167,3	98,0	52,9	121,9	41,8	85,1	103,5
według przepisów o nieruchomości	81,3	87,0	12,0	12,8	11,6	7,8	1,9	20,2	20,7
Liczba dokonanych sprzedaży: ruchomości	15,0	14,4	5,6	1,2	0,6	3,6	0,8	1,3	1,3
nieruchomości	3,6	4,2	0,7	0,2	0,6	0,6	0,2	0,9	1,0

TABL. 6. ADWOKACI I APLIKANCI ADWOKACY

Stán w dn. I. I

Lata Okręgi apelacyjne Wielkie miasta	Adwokaci		Apli-kanci adwo-kaccy	Okręgi apelacyjne Wielkie miasta	Adwokaci		Apli-kanci adwo-kaccy
	Licz-ba	Na 10 000 mieszk.			Licz-ba	Na 10 000 mieszk.	
Polska	4 394	1,4	1 470	Apel. wileńska	354	0,9	104
1936	6 957	2,1	3 367	w tym m. Wilno	155	7,4	55
1937	7 211	2,1	3 599	Apel. poznańska	349	1,2	117
1938	7 717	2,2	3 607	w tym m. Poznań	159	5,8	66
1939	7 980	2,3	3 257	Apel. toruńska	290	1,4	65
Apel. warszawska	2 217	2,6	836	w tym: m. Bydgoszcz	55	3,9	14
w tym:				m. Gdynia	36	3,0	10
m. st. Warszawa	1 502	11,6	625	Apel. katowicka	278	1,9	88
m. Łódź	268	4,0	107	w tym:			
m. Sosnowiec	51	3,9	14	m. Katowice	121	9,0	44
m. Białystok	39	3,6	10	m. Chorzów	24	2,2	6
m. Częstochowa	38	2,8	11	Apel. krakowska	1 451	3,2	775
Apel. lubelska	314	0,6	65	w tym m. Kraków	581	22,4	378
w tym m. Lublin	82	6,7	24	Apel. lwowska	2 727	4,8	1 207
				w tym m. Lwów	961	30,2	394

TABL. 7. NIEKTÓRE PRZESTĘPSTWA ZAMELDOWANE POLICJĄ

A. Według rodzajów przestępstw

Wyszczególnienie	1935	1938	Wyszczególnienie	1935	1938
Ogółem	590564	471871	Zabójstwo	1672	1575
Na 10 000 mieszk.	176	137	Dzieciobójstwo	932	614
Zbrodnie stanu	948	1 004	Zabójstwo usiłowane	1 659	1 445
Przestępstwa p-ko władzom i urzędom	26 356	25 263	Ciężkie uszk. ciała	17 215	17 231
w tym:			Podrzucenie dziecka	2 142	2 378
zniewaga władzy lub urzędu	3 418	3 213	Stręczyc. i sutener.	735	592
zniewaga i czynna napisać na urzędnika	10 752	11 657	Handel kobietami i dziećmi	15	1
Przestępstwa p-ko porządkowi publiczn. w tym zniewaga Narodu i Państwa	10 463	5 389	Inne przestępstwa na tle seksualnym	3 112	3 483
Uwolnienie pozbawionych wolności	1 770	1 667	Kradzież	472 287	368 003 ^b
Podpalenie	3 104	2 238	w tym:		
Falszerstwa	9 543	8 279	kasowa z włamaniem	301	264
w tym:			kieszonkowa	11 121	10 204
falsz. pieniądze	121	74	z wozów	7 502	5 911
świadome puszczanie w obieg fałsz. pieniędzy	2 475	788	środków lokomocji	12 795	17 316
falszowanie dokument.	4 168	4 854	kolejowa	8 128	5 308
			mieszaniowa	98 221	75 154
			koni i bydła	3 737	2 452
			z pola i lasu	108 800	35 522 ^b
			Rozbój	1 917	2 002
			Oszustwo	27 584	24 429
			Paserstwo	9 110	6 278

B. Według województw w 1938 r.

Województwa Podział administracyjny obowiązujący do dn. 31. III 1939 r.	Zbrodnie stanu	Przestępstwa przeciwko		Fałsz. stwa	Zabójstwo i dzieciobójstwo	Ciężkie uszkodzenie ciała	Kradzież	Rozbój	Oszustwo
		władzom i urzędom	porządkowi publ.						
Polska	1 004	25 263	5 389	8 279	2 189	17 231	368 003	2 002	24 429
M. st. Warszawy	215	1 935	526	610	55	578	14 910	126	2 575
Warszawskie	12	1 657	168	369	172	1 356	21 010	153	803
Łódzkie	37	1 362	224	568	106	857	23 735	176	1 561
Kieleckie	8	2 589	209	583	184	2 096	34 465	147	1 584
Lubelskie	39	1 177	173	372	183	1 341	27 229	185	902
Białostockie	19	1 643	142	405	140	1 226	15 057	89	927
Wileńskie	26	719	114	476	115	739	11 471	42	836
Nowogródzkie	43	626	124	234	103	639	9 518	19	668
Poleskie	31	480	113	154	90	555	11 179	72	353
Wołyńskie	275	765	625	205	126	617	15 494	89	496
Poznańskie	2	1 177	284	513	109	1 080	24 986	52	1 751
Pomorskie	—	1 712	283	876	102	949	30 252	104	1 932
Śląskie	57	902	569	265	56	562	16 508	75	1 414
Krakowskie	11	3 032	207	733	161	1 608	34 612	167	3 214
Lwowskie	107	2 683	588	858	251	1 758	41 380	221	3 237
Stanisławowskie	88	1 318	406	419	112	601	18 753	107	1 212
Tarnopolskie	34	1 486	634	639	124	669	17 444	178	964

a Dane dotyczą niektórych zbrodni i występów będących przedmiotem dochodzeń policyjnych i obejmują zarówno przestępstwa, których sprawcy zostali, względnie zostaną w następstwie skazani lub uniewinnieni przez sądy, jak i te przestępstwa, w których postępowanie zostało umorzone. Dane powyższe są zupełnie nieporównywalne z danymi o osobach skazanych przez sądy powszechne, zamieszczonymi w tabl. 8—16 tego działu, b Od 1938 r. rejestrowane są tylko poważniejsze kradzieże z pola,

TABL. 8. SKAZANI PRAWOMOCNIE WEDŁUG OKRĘGÓW APELACYJNYCH

Lata	Polska	W tym ko-biety	Okręgi apelacyjne						
			war-szaw.	lubel-ski	wi-leński	po-znań.	kato-wicki	kra-kow.	lwow-ski
liczby bezwzględne w tysiącach									
Ogółem 1932	750,3	128,3	243,5	150,3	79,2	57,2	28,6	72,3	119,2
w tym nieletni ^a	23,4	3,4	8,1	3,9	2,0	2,4	1,0	1,9	4,1
Ogółem 1933	642,7	103,0	198,0	116,9	72,4	59,7	31,6	61,3	102,8
w tym nieletni ^a	20,7	3,2	8,1	3,0	1,4	2,9	0,5	1,4	3,4
Ogółem 1934	668,6	111,8	155,5	92,6	77,0	106,6	33,3	90,1	113,5
w tym nieletni ^a	21,0	2,6	6,5	1,9	1,6	4,4	1,2	2,6	2,8
Ogółem 1935	622,0	103,9	145,2	82,5	65,6	106,3	32,2	89,1	101,1
w tym nieletni ^a	23,2	2,7	6,6	2,3	1,8	5,5	1,3	2,6	3,1
Ogółem 1936	526,1	84,8	124,3	70,0	57,5	93,5	25,5	75,3	80,0
w tym nieletni ^a	26,1	2,6	6,5	2,6	2,3	6,3	1,5	3,4	3,5
na 10 000 mieszkańców									
1932	237	78	315	310	198	126	220	177	229
1933	200	62	252	237	179	130	240	148	195
1934	205	66	195	185	187	228	249	214	212
1935	188	61	180	163	158	225	238	208	187
1936	157	49	152	137	137	196	186	175	146

a Nietelni do ukończonych 17 lat.

U w a g a. Dane za lata 1932—1936 dotyczą skazanych za wszystkie przestępstwa; ze względów metodycznych są one częściowo nieporównywalne między sobą, a ponadto nie są porównywalne z danymi za 1937 r. zawartymi w tabl. 9—13. W sprawie podziału na okręgi ob. uwagę do tabl. 19, str. 368.

TABL. 9. SKAZANI PRAWOMOCNIE WEDŁUG WYMIARU KARY W 1937 R.

A. Nietelni (do ukończonych 17 lat)

Rodzaje kary	Ogółem	W tym dziewcz.	Rodzaje kary	Ogółem	W tym dziewcz.
Ogółem	8 380	789	umieszczenie w zakła-dzie poprawczym . .	5 845	473
Wymiar kary:			grzywna	545	61
więzienie	29	1	5 zł i mniej	247	23
do 1 roku	11	—	5—10 zł	169	16
1 rok i więcej	18	1	powyżej 10 zł	129	22
areszt	1 961	254	Warunkowe zawieszenie wykonania kary . . .	5 609	589
1 mies. i mniej	1 195	133			
1—6 mies.	685	108			
powyżej 6 mies.	81	13			

B. Dorosli

Rodzaje kary	Ogółem	W tym kobiet	Rodzaje kary	Ogółem	W tym kobiet
Ogółem	349 656	58 883	Kary dodatkowe	7 534	631
Kary zasadnicze:			utrata praw publicznych i obywatelskich	7 321	570
kara śmierci ^a	14	—	utrata prawa wykonywania zawodu	24	15
więzienie	99 448	12 897	inne kary	189	46
6 mies. i mniej	54 230	8 520	Środki zabezpieczające	592	41
6—12 mies.	20 524	2 171	umieszczenie:		
1 rok i więcej	24 694	2 206	w zakładzie leczn.	17	1
areszt	206 213	37 411	w domu pracy przymus.	—	—
1 mies. i mniej	148 531	27 923	w zakładzie dla nieopór. dozór policyjny	381	31
1—6 mies.	56 788	9 337	Warunkowe zawieszenie wykonania kary . . .	165 043	35 408
powyżej 6 mies.	894	151			
grzywna	43 981	8 575			
5 zł i mniej	11 064	1 857			
5—10 zł	12 390	2 450			
powyżej 10 zł	20 527	4 268			

a W 1937 r. wykonano 12 wyroków śmierci.

U w a g a do tabl. 9—13. Dane nie obejmują skazań za przestępstwa skarbowe i ścigane z oskarżenia prywatnego oraz za wykroczenia.

TABL. 10. SKAZANI PRAWOMOCNIE WEDŁUG PRZESTĘPSTW I PŁCI ORAZ RECYDYWIŚCI W 1937 R.

Rodzaje przestępstw	Ogółem	W tym recydywistów	Nieletni ^b		Dorośli	
			razem	w tym dziewcz.	razem	w tym kobiety
Ogółem	358036	109 462	8 380	788	349 656	58 883
p-ko Państwu	3 755	641	81	11	3 674	280
w tym zbrodnie stanu	2 945	499	74	11	2 871	257
p-ko zrzeszeniom prawa publ. i głosow. w sprawach publ.	72	2	—	—	72	5
p-ko władzom i urządóm	35 217	9 672	139	40	35 078	9 754
w tym: opór władzy, zmuszanie i napaść na urzędnika	11 389	3 245	83	22	11 306	3 177
znieważ. władzy, urzędu	13 683	3 955	32	10	13 651	3 807
przekupstwo urzędnika	368	56	2	1	366	65
przywłaszczenie władzy	103	39	—	—	103	1
p-ko wymiarowi sprawiedliwości	7 321	3 141	60	15	7 261	1 118
w tym: fałszywe zeznania	2 371	631	38	11	2 333	555
poplecznictwo	326	109	2	—	324	98
fałszywe oskarżenie, tworzenie fałsz. dowodów	1 172	362	2	1	1 170	264
przestępstwa urzędnicze	1 698	181	4	1	1 694	37
w tym: nadużycie władzy	342	22	4	1	338	13
naduż. władzy z chęci zysku	1 079	135	—	—	1 079	19
sprzedajność urzędnicza	53	1	—	—	53	2
p-ko porządkowi publicznemu	51 908	15 164	633	89	51 275	12 291
w tym: udział w zbiegowisku i rozruchu	1 741	331	38	8	1 703	265
paserstwo	21 298	6 423	228	41	21 070	5 228
przestępstwa dewizowe	4 507	769	42	3	4 465	1 217
p-ko dokumentóm	6 150	1 326	73	14	6 077	1 035
w tym fałszowanie dokumentów.	4 820	1 104	63	11	4 757	720
fałsz. pieniędzy, papierów wart., znaków urzęd. i narzędzi miern.	1 651	317	25	3	1 626	302
przest. powszechnie niebezpiecz.	4 858	1 085	145	—	4 713	162
w tym nieleg. przechow. broni	4 255	991	124	—	4 131	63
p-ko uczuciom religijnym	372	96	3	—	369	33
p-ko życiu i zdrowiu	28 263	5 665	608	22	27 655	2 955
w tym: zabójstwo	1 330	364	24	1	1 306	138
b. ciężkie uszkodz. ciała	742	110	54	1	688	93
ciężkie uszkodzenie ciała	6 298	1 366	131	1	6 167	398
udział w bójkę	16 272	3 220	330	9	15 942	880
p-ko wolności	18 756	4 143	83	5	18 673	2 962
p-ko moralności	1 489	414	100	3	1 389	230
w tym: zgwałcenie	424	125	36	—	388	1
stręczycielstwo, sutener.	252	88	—	—	252	149
p-ko prawóm familijnym	1 172	179	6	6	1 166	850
w tym: dwużeństwo	88	32	—	—	88	10
porzucenie	888	105	6	6	882	804
p-ko mieniu	182 213	65 426	6 404	570	175 809	22 439
w tym: kradzież	43 697	21 603	4 198	307	39 499	4 448
kradzież mniejszej wagi	83 874	25 363	1 161	177	82 743	12 807
rozbój, wymuszenie	1 484	805	42	1	1 442	28
przywłaszczenie	2 754	797	32	—	2 722	385
sprzeniewierzenie	6 790	2 019	93	9	6 697	626
oszustwo	6 656	2 839	67	21	6 589	874
szalbiertwo	22 745	8 112	525	48	22 220	2 219
przestępstwa w stosunkach handlowych i kredytowych	13 141	2 010	16	9	13 125	4 430
w tym udarem. egzek. i licyt.	12 808	1 970	15	9	12 793	4 382

^a Skazani poprzednio za jakiekolwiek przestępstwo. ^b Nieletni do uk. 17 lat.
U w a g a. Ob. uwagę do tabl. 9—13, str. 363.

TABL. II. SKAZANI PRAWOMOCNIE WEDŁUG PRZESTĘPSTW I WYZNANIA W 1937 R.

Rodzaje przestępstw	Wyznanie					
	rzymskokat.		pra-wosła-wne	ewan-geli-ckie	moj-żesz-owe	Inne
	obrz. fac.	obrz. gr.kat.				
Ogółem	250 519	45 472	31 957	5 899	23 131	1 058
Na 10 000 mieszkańców	113	127	78	68	72	63
p-ko Państwu	926	185	1 982	42	485	135
w tym zbrodnie stanu	372	126	1 833	17	471	126
p-ko zrzeszeniom prawa publ. i glosow. w sprawach publ.	18	2	1	—	51	—
p-ko władzom i urzędom	25 757	3 911	2 324	414	2 721	90
w tym: opór władzy, zmuszanie i napaść na urzędnika	8 212	1 198	1 000	95	856	28
znieważ. władzy lub urzęd. przekupstwo urzędnika	10 784	1 088	882	183	708	38
przywłaszczenie władzy	112	35	31	10	178	2
p-ko wymiarowi sprawiedliwości	77	9	8	2	2	5
w tym: fałszywe zeznania	4 775	1 106	871	86	459	24
poplecznictwo	1 455	249	400	33	225	9
fałszywe oskarżenie, tworzenie fałsz. dowodów	219	46	41	8	12	—
przestępstwa urzędnicze	721	201	122	12	114	2
w tym: nadużycie władzy	1 384	139	114	14	43	4
nadużycie władzy z chęci zysku	278	32	21	4	6	1
sprzedajność urzędnicza	906	73	82	6	9	3
p-ko porządkowi publicznemu	36	2	4	2	9	—
w tym: udział w zbiegowisku i rozruchu	36 433	4 103	2 074	2 118	6 977	203
paserstwo	1 073	356	253	21	32	6
przestępstwa dewizowe	15 459	3 001	781	283	1 746	28
p-ko dokumentom	2 229	161	161	544	1 395	17
w tym fałszowanie dokumentów	4 211	635	403	111	773	17
fałsz. pieniędzy i papierów wart. znaków urzęd. i narzędzi miern.	3 296	501	251	91	670	11
przestępstwa powszechnie niebezpiecz.	1 098	165	92	20	269	7
w tym nieleg. przechow. broni	2 862	1 361	508	64	46	17
p-ko uczuciom religijnym	2 503	1 292	367	55	26	12
p-ko życiu i zdrowiu	240	24	61	11	21	15
w tym: zabójstwo	20 797	2 723	3 779	375	476	113
b. ciężkie uszkodzenie ciała	904	102	270	23	22	9
ciężkie uszkodzenie ciała	481	70	150	15	24	2
udział w bójce	4 327	846	898	71	139	17
p-ko wolności	12 524	1 282	2 041	193	156	76
p-ko moralności	12 930	1 708	2 820	262	988	48
w tym: zgwałcenie	1 119	84	104	35	143	4
stręczycielstwo, sutenerstwo	314	29	55	13	12	1
p-ko prawom familijnym	153	9	5	6	79	—
w tym: dwużeństwo	871	86	98	19	98	—
porzucenie	62	7	10	4	5	—
p-ko mieniu	675	64	57	11	81	—
w tym: kradzież	129 117	27 254	15 577	2 069	7 834	362
kradzież mniejszej wagi	31 472	4 935	5 143	513	1 532	102
rozbój, wymuszenie	57 759	17 134	6 744	931	1 187	119
przywłaszczenie	1 148	147	149	15	25	—
sprzeniewierzenie	2 088	271	173	41	174	7
oszustwo	5 082	567	401	100	626	14
szalbierstwo	4 882	495	366	109	795	9
przest. w stosunkach handl.i kredyt.	16 779	1 258	1 473	143	3 016	76
w tym udaremnienie egzekucji ilicyt.	7 981	1 986	1 149	259	1 747	19
	7 809	1 966	1 138	245	1 631	19

U w a g a. Ob. uwagę do tabl. 9—13, str. 363.

TABL. 12. SKAZANI PRAWOMOCNIE WEDŁUG MIEJSCA POPEŁNIENIA PRZESTĘPSTWA I WYZNANIA W 1937 R.

Płeć Województwa Największe miasta	Ogółem	Wyznanie						Na 10 000 miesz- kań- ców
		rzymskokat.		pra- wo- sław- ne	ewan- gelic- kie	moj- żesz- owe	Inne	
		obrz. łac.	obrz. gr. kat.					
Ogółem	358 036	250 519	45 472	31 957	5 899	23 131	1 058	106
Nieletni	8 380	6 476	692	662	75	462	13	.
chłopcy	7 592	5 863	626	612	68	413	10	.
dziewczęta	788	613	66	50	7	49	3	.
Dorośli	349 656	244 043	44 780	31 295	5 824	22 669	1 045	.
mężczyźni	290 773	202 573	37 935	26 792	4 834	17 782	857	.
kobiety	58 883	41 470	6 845	4 503	990	4 887	188	.
M. st. Warszawa	16 643	11 774	45	113	182	4 506	23	136
Warszawskie	26 933	24 570	35	80	433	1 800	15	101
Łódzkie	25 008	21 807	22	51	951	2 129	48	90
w tym m. Łódź	5 034	3 526	4	16	260	1 216	12	79
Kieleckie	30 595	28 571	25	49	78	1 849	23	99
Lubelskie	18 709	15 619	65	1 490	108	1 372	55	72
Białostockie	16 587	12 274	15	3 051	239	850	158	95
Wileńskie	12 246	7 774	7	3 303	28	754	380	90
w tym m. Wilno	2 319	1 754	2	159	14	344	46	112
Nowogródzkie	7 744	3 258	12	4 091	13	334	36	69
Poleskie	8 728	1 404	16	6 796	21	475	16	72
Wołyńskie	18 509	3 907	285	12 405	279	1 545	88	83
Poznańskie	29 237	27 139	39	27	1 752	239	41	131
w tym m. Poznań	2 937	2 849	1	6	49	22	10	113
Pomorskie	19 503	18 181	45	44	936	264	33	170
w tym m. Gdynia	2 702	2 471	14	14	63	129	11	268
Śląskie	22 398	20 565	102	22	664	976	69	163
w tym m. Katowice	1 628	1 429	9	5	32	144	9	124
Krakowskie	32 611	30 096	965	120	22	1 388	20	135
w tym m. Kraków	2 676	2 264	30	8	5	364	5	112
Lwowskie	38 394	15 878	19 635	141	68	2 647	25	116
w tym m. Lwów	3 227	1 571	944	15	17	679	1	102
Stanisławowskie	15 988	2 059	12 729	31	66	1 090	13	103
Tarnopolskie	17 793	5 399	11 418	72	29	866	9	106
Zagranica	410	244	12	71	30	47	6	x

a Nieletni do ukończonych 17 lat.

U w a g a. Ob. uwagę do tabl. 9—13, str. 363.

TABL. 13. RECYDYWIŚCI W 1937 R.

Wyszczególnienie	Nie- let- ni ^a	Dorośli					
		Ogółem	w tym wyznanie				mojże- szowe
			rzymskokat.		pra- wo- sław- ne	ewan- gelic- kie	
obrz. łac.	obrz. gr. kat.	obrz. łac.	obrz. gr. kat.				
Ogółem	1 184	108 278	80 154	15 528	6 467	1 078	4 704
w tym kobiety	54	9 636	7 481	986	464	115	549
Skazani poprzednio 1 raz	807	48 074	33 984	7 125	3 786	584	2 398
w tym kobiety	37	4 899	3 664	563	236	58	352
w tym za to samo przest.	.	18 582	12 756	3 228	1 267	210	1 048
Skazani poprzednio 2 i więcej razy	377	60 204	46 170	8 403	2 681	494	2 306
w tym kobiety	17	4 737	3 817	423	228	57	197
w tym za to samo przest.	.	36 985	28 372	5 130	1 568	286	1 541

a Nieletni do ukończonych 17 lat.

U w a g a. Ob. uwagę do tabl. 9—13, str. 363.

TABL. 14. NIELETNIA; WOBEC KTÓRYCH ZASTOSOWANO ŚRODKI WYCHOWAWCZE W 1937 R.

Wyszczególnienie	Ogółem	W tym dziewcz.	Wyszczególnienie	Ogółem	W tym dziewcz.
Ogółem	21 004	2 083	p-ko dokumentom w tym fałszowanie dok. i świad. tożsamości	159	34
Środki wychowawcze:			powszechnie niebezp.	209	10
upomnienie	11 296	.	p-ko życiu i zdrowiu . . .	1 101	121
oddanie pod dozór	8 584	.	w tym: zabójstwo	5	1
umieszczenie w zakładzie wychowawczym	1 124	.	ciężkie uszkodzenie ciała	145	6
Wyznanie:			udział w bójce	213	10
rzymskokatolickie:			p-ko moralności	81	7
obr.: łacińskiego	15 523	1 574	p-ko mieniu	17 164	1 585
grekokat.	2 345	213	w tym: kradzież	14 932	1 444
prawosławne	1 736	135	rozbój	25	—
ewangelickie	370	46	przywłaszczenie i sprzeniew.	433	50
mojżeszowe	1 003	111	oszustwo	113	20
inne	27	4	szalibierstwo	636	48
Rodzaje przestępstw:			inne przestępstwa	1 384	200
p-ko państwu	13	1			
p-ko władzom i urzęd.	390	88			
p-ko porząd. publ.	503	37			
w tym paserstwo	431	36			

a Nieletni do ukończonych 17 lat.

TABL. 15. UWOLNIENI OD KARY^a W 1937 R.

Wyszczególnienie	Ogółem	Wyszczególnienie	Ogółem
Ogółem	7 888	Rodzaje przestępstw:	
w tym kobiety	2 558	uszkodzenie ciała	126
Wyznanie:		naruszenie nietykalności osobistej	2 403
rzymskokatolickie:		zniesławienie i obraza	2 167
obrządek: łaciński	5 819	kradzież	2 507
grekokatolicki	1 076	przywłaszczenie i sprzeniewierzenie	343
prawosławne	566	inne	342
ewangelickie	129		
mojżeszowe	293		
inne	5		

a Za przestępstwa ścigane z urzędu, jak i z oskarżenia prywatnego.

TABL. 16. SKAZANI PRAWOMOCNIE ZA PRZESTĘPSTWA ŚCIGANE Z OSKARŻENIA PRYWATNEGO^a W 1937 R.

Wyszczególnienie	Ogółem	Wyszczególnienie	Ogółem
Ogółem	48 695	Wyznanie:	
w tym kobiety	15 258	rzymskokatolickie:	
Wymiar kary:		obrządek: łaciński	32 250
więzienie	265	grekokatolicki	7 285
6 miesięcy i mniej	205	prawosławne	5 747
powyżej 6 miesięcy	60	ewangelickie	799
areszt	28 925	mojżeszowe	2 508
tydzień i mniej	6 847	inne	106
1—2 tyg.	8 804		
2 tyg.—1 mies.	8 791	Rodzaje przestępstw:	
1—3 mies.	3 887	uszkodzenie ciała	14 873
powyżej 3 mies.	596	naruszenie nietykalności osobistej	14 731
grzywna	15 159	zniesławienie i obraza	17 302
5 zł i mniej	1 680	wtargnięcie do cudzego mieszkania, ogrodu itp.	255
5—10 zł	3 458	uszkodzenie cudzego mienia	1 507
10—50 zł	9 173	inne	27
50—100 zł	747		
powyżej 100 zł	101		
uwolnienie od kary	4 346		

a Dane dotyczą tylko dorosłych (powyżej 17 lat).

**TABL. 17. WIĘZIENIA I INNE
ZAKŁADY PENITENCJARNE**
Stan w dn. 1. I

Wyszczególnienie	1938	1939
Liczba więźni	344	376
w tym:		
zakł. zabezpiecz.	3	4
zakł. dla nieletnich	22	30
Liczba więźni posiadających warsztaty pracy	111	107
Liczba warsztatów pracy	298	324
Robotniko-dni w warsztat. w tys. ^a	1155,0	2411,9 ^b
Liczba więźni posiadających biblioteki	141	153
Tomy w bibl. w tys.	115,0	129,4
^a W ciągu roku. ^b Łącznie z karnymi i ruchomymi ośrodkami pracy.		

**TABL. 18. WIĘZNIOWIE WEDŁUG
TERMINU KAR**
Stan w dn. 1. I

Wyszczególnienie	1935	1938 ^a	1939 ^a
Ogółem	55895	68735	71316
Karni	41173	53641	57308
Dorośli	40822	51851	55140
Skazani: do 6 miesięcy	15574	16710	16557
od 6 mies. do 1 roku	7 380	11899	12371
od 1 roku do 3 lat	8 947	11806	13179
powyżej 3 lat	8 310	10351	11685
bezterminowo	611	665	724
na umieszczenie w zakładach zabezpiecz.		420	624
Nieletni ^b	351	1 790	2 168
Śledczy	14722	15094	14008

^a Łącznie z więźniami przebywającymi w zakładach niepaństwowych. ^b Do ukończonych 17 lat w momencie popełnienia przestępstwa.

**TABL. 19. WIĘZNIOWIE ORAZ ZAŁUDNIENIE WIĘZIEŃ I INNYCH
ZAKŁADÓW PENITENCJARNYCH**
Stan w dn. 1. I

Płeć	Liczba więźniów						Załudnienie ^b				
	Okręgi apelacyjne ^d	1928	1932	1934	1936	1938	1939		1928	1938	1939
							Ogółem	w tym kobiety			
									w odsetkach		
Polska	29796	37992	48444	55336	66008	70520	6 042	73	164	140	
w tym nieletni		377	539	745	1 022	1 306	—	x	97	122	
mężczyźni	26613	34761	44443	50693	62367	64478	x	x	x	x	
kobiety	3 183	3 231	4 001	4 643	5 641	6 042	6 042	x	x	x	
Apel.: warszawska	9 647	11 013	10 795	11 580	13 238	12 870	1 304	86	155	151	
lubelska	3 710	5 145	6 591	6 904	8 404	8 572	665	88	206	205	
wileńska	4 130	5 535	6 804	6 449	7 854	8 898	877	110	180	183	
poznańska	3 896	5 118	9 285	12 174	15 625	16 215	1 341	48	155	128	
katowicka	1 143	1 328	2 037	2 115	2 759	3 185	221	55	136	111	
krakowska	2 884	3 632	4 901	7 522	9 300	9 513	933	74	153	133	
lwowska	4 386	6 221	8 031	8 592	10 828	11 267	701	59	127	89	

^a Dane dla istniejącego do 1934 r. okręgu toruńskiego wliczono do danych okręgu poznańskiego; innych zmian, które nastąpiły w podziale na okręgi nie uwzględniono. ^b W stosunku do liczby miejsc.

^c U w a g a. Dane obejmują tylko więźniów przebywających w zakładach państwowych.

TABL. 20. WIĘZNIOWIE WEDŁUG WIEKU I WYZNANIA W 1939 R.
Stan w dn. 1. I

Wiek	Ogółem	Karni	Śledczy	Wyznanie	Ogółem	Karni	Śledczy
Ogółem	70520	56512	14008	Rzymskokatolickie:			
17 lat i mniej	977	754	223	obrządek: łaciński	44363	36187	8 176
18—21 lat	7 029	4 946	2 083	greckokat.	8 284	6 405	1 879
22—30 lat	34 871	28 112	6 759	Prawosławne	12 193	9 874	2 319
31—45 lat	22 469	18 441	4 028	Ewangelickie	926	632	294
46 lat i więcej	5 174	4 259	915	Mojżeszowe	4 445	3 167	1 278
				Inne	309	247	62

U w a g a. Ob. uwagę pod tabl. 19,

TABL. 21. NIELETNIA POZBAWIENI WOLNOŚCI
Stan w dn. 1.1

Wyszczególnienie	1938	1939	Wyszczególnienie	1938	1939
Nieletni pozbawieni wolności	2 060 ^b	2 496 ^c	w zakładach państwowych .	1 022	1 306
chłopcy	1 790	2 170	dla chłopców	1 022	1 306
dziewczęta	270	326	dla dziewcząt	—	—
Nieletni umieszczeni w zakładach wychowawczych i popraw.	1 749	2 102	w zakładach niepaństw. ^d .	727	796
dla chłopców	1 525	1 847	dla chłopców	503	541
dla dziewcząt	224	255	dla dziewcząt	224	255
			Nieletni, zatrzymani tymczasowo	270	328
			chłopcy	224	272
			dziewczęta	46	56

a Do ukończonych 17 lat w momencie popełnienia przestępstwa. b—c W tym nieletnich tymczasowo przebywających w więzieniu do czasu przeniesienia do zakładu wychowawczego lub poprawczego: b—41, c—66. d Na koszt Ministerstwa Sprawiedliwości.

TABL. 22. PRZEDTERMINOWE ZWOLNIENIA Z WIĘZIEŃ

Wyszczególnienie	1937	1938	
		Ogółem	w tym kobiety
Ogółem	5 886	9 639	809
Przerwa w wykonaniu kary	4 891	6 365	606
Warunkowe zwolnienie	964	3 026	199
Ułaskawienie	31	248	4

TABL. 23. SZPITALI I IZBY CHORYCH W WIĘZIENIACH
Stan w dn. 1.1

Wyszczególnienie	1938	1939
Liczba szpitali	52	58
Liczba izb chorych	67	77
Łóżka w szpitalach	2 280	2 644
Łóżka w izbach chorych	391	372

TABL. 24. LECZNICTWO W WIĘZIENIACH

Wyszczególnienie	1933	1935	1936	1937			
				Ogółem	Dorośli		Nieletnia
					mężczyźni	kobiety	
Przybyło chorych w ciągu roku	16 759	23 146	22 969	28 520	24 520	2 839	1 161
w tym nowych ^b	13 739	18 613	18 777	23 730	21 179	1 896	655
do szpitali: więziennych	11 945	14 801	14 418	16 581	14 108	1 873	600
pozawięziennych	280	546	407	497	404	82	11
do izb chorych	4 534	7 799	8 144	11 442	10 008	884	550
Pozostało chorych w końcu roku	1 587	1 962	2 054	2 499	2 265	215	19
w szpitalach: więziennych	1 340	1 594	1 689	1 825	1 644	169	12
pozawięziennych	8	13	10	10	9	1	—
w izbach chorych	239	355	355	664	612	45	7
Liczba dni przebytych w tys.	524,1	693,6	678,6	773,2	682,4	80,6	10,2
w szpitalach: więziennych	444,9	575,2	563,1	624,7	554,9	63,8	6,0
pozawięziennych	5,8	8,7	6,0	5,8	5,0	0,6	0,2
w izbach chorych	73,4	109,7	109,5	142,7	122,5	16,2	4,0

a Do ukończonych 17 lat w momencie popełnienia przestępstwa. b Chory w szpitalach więziennych i w izbach chorych leczenia przez władze więzienne po raz pierwszy w danym przypadku chorobowym.

DZIAŁ XXIV. FINANSE SKARBU PAŃSTWA, SKARBU ŚLĄSKIEGO I SAMORZĄDU

TABL. I. ZADŁUŻENIE DŁUGOTERMINOWE SKARBU PAŃSTWA, SKARBU ŚLĄSKIEGO I SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO

Stan w dn. I.I lub 31.III

Dług	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938
W milionach złotych							
Ogółem ^a	6 170	6 127	5 146	5 471	5 482	5 423	5 671 ^c
wewnętrzne ^a	1 351	1 371	1 384	1 915	1 990	2 246	2 951 ^c
zagraniczne	4 819	4 756	3 762	3 556	3 492	3 177	2 720
Skarb Państwa (1.I)	5 142	5 094	4 105	4 402	4 371	4 339 ^b	4 539 ^{bc}
wewnętrzne	572	580	561	1 057	1 089	1 362	1 981 ^c
zagraniczne	4 570	4 514	3 544	3 345	3 282	2 977	2 558
Skarb Śląski (31.III)	96	95	95	105	107	107	72
wewnętrzne	—	—	2	13	17	19	21
zagraniczne	96	95	93	92	90	88	51
Samorząd terytorialny^a(31.III)	932	938	946	964	1 004	977	1 060
wewnętrzne ^a	779	791	821	845	884	865	949
zagraniczne	153	147	125	119	120	112	111
Na jednego mieszkańca w złotych							
Ogółem ^a	192	188	156	164	162	166	174
wewnętrzne ^a	42	42	42	57	59	69	91
zagraniczne	150	146	114	107	103	97	83
w tym:							
Skarb Państwa (1.I)	160	156	124	132	129	133 ^b	139 ^b
wewnętrzne	18	18	17	32	32	42	61
zagraniczne	142	138	107	100	97	91	78
Samorząd terytorialny^a(31.III)	29	29	29	29	30	29	31
wewnętrzne ^a	24	24	25	25	26	26	28
zagraniczne	5	5	4	4	4	3	3

^a Bez zadłużenia gmin wiejskich; zadłużenie to w dn. 31.III 1938 r. wynosiło 42 mil. zł. ^b Stan w dn. I.IV. ^c W tym 54 mil. zł z tytułu częściowej konwersji 7% pożyczki dolarowej Skarbu Śląskiego i 7% pożyczki dolarowej m. st. Warszawy; skonwertowaną sumę pożyczki obsługują Skarb Śląski i m. st. Warszawa. Ponieważ termin konwersji upłynął dopiero dn. 31 maja 1938 r., skonwertowane sumy w zadłużeniu Skarbu Śląskiego i samorządu terytorialnego zostały wykazane w długach zagranicznych.

U w a g a. Dane dla Skarbu Państwa nie obejmują długu z tytułu emisji biletów skarbowych i zadłużenia w Banku Polskim, które nie mają charakteru zadłużenia długoterminowego. Ponadto ob. uwagę a do tabl. 6, str. 373.

TABL. 2. DOCHODY Z DANIN PUBLICZNYCH SKARBU PAŃSTWA, SKARBU ŚLĄSKIEGO I SAMORZĄDU

Daniny publiczne	1928- -1929	1930- -1931	1932- -1933	1933- -1934	1934- -1935	1935- -1936	1936- -1937	1937- -1938
W milionach złotych								
Ogółem	3293 ^a	2920	2021	1 999	1 995	2038	2 274	2 524
Podatki od: dochodu	.	.	294	260	268	325	528	579
majątku ^b	.	.	266	315	322	321	321	344
obrotu	.	.	415	376	364	353	410	462
spożycia	.	.	839	861	859	884	881	925
w tym monopole	890	805	625	628	624	641	638	665
Cło	424	258	108	94	80	83	92	168
Podatki różne	.	.	99	93	102	72	42	46
Skarb Państwa	2627	2271	1610 ^g	1 595	1 588	1640	1 850	2 049
Podatki od: dochodu	259	275	201	179	188	248 ^c	427 ^{cd}	464 ^{cd}
majątku ^b	175	138	131	165	163	160	162 ^d	165 ^d
obrotu	535	463	292	265	258	255	301 ^d	344 ^d
spożycia	1072	988	788	809	808	830	835	872
w tym monopole	890	805	625	628	624	641	638	665
Cło	424	258	108	94	80	83	92	168
Podatki różne ^e	162 ^f	149 ^f	90	83	91	-64	33 ^d	36 ^d
Skarb Śląski	131	139	78	69	72	69	79	93
Podatki od: dochodu	54	67	33	28	30	30	37	48
majątku ^b	2	2	2	2	1	2	1	1
obrotu	63	58	34	31	32	30	33	34
spożycia	9	9	6	6	6	6	6	8
Podatki różne	3	3	3	2	3	1	2	2
Samorząd terytorialny	531 ^a	503	328	328	327	321	337	374
Podatki od: dochodu	.	.	60	53	50	47	64 ^c	67 ^c
majątku ^b	.	.	132	145	154	155	154	174
obrotu	.	.	85	76	70	64	72	80
spożycia	.	.	45	46	45	48	40	45
Podatki różne	.	.	6	8	8	7	7	8
Samorząd gospodarczy	4	7	5	7	8	8	8	8
Podatki od: majątku ^b	1	2	1	3	4	4	4	4
obrotu	3	5	4	4	4	4	4	4
Na jednego mieszkańca w złotych								
Ogółem	106,5 ^a	92,2	61,9	60,5	59,7	60,2	66,4	73,1
Podatki od: dochodu	.	.	9,0	7,9	8,0	9,6 ^c	15,4 ^{cd}	16,8 ^{cd}
majątku ^b	.	.	8,2	9,5	9,6	9,5	9,4 ^d	9,9 ^d
obrotu	.	.	12,7	11,4	10,9	10,4	12,0 ^d	13,4 ^d
spożycia	.	.	25,7	26,1	25,7	26,1	25,7	26,8
w tym monopole	28,8	25,4	19,1	19,1	18,7	19,0	18,6	19,3
Cło	13,7	8,1	3,3	2,8	2,4	2,4	2,7	4,9
Podatki różne	.	.	3,0	2,8	3,1	2,2	1,2 ^d	1,3 ^d
Skarb Państwa i Skarb Śląski	89,2	76,0	51,7	50,4	49,7	50,5	56,4	62,1
Samorząd terytorialny	17,2 ^a	16,0	10,0	9,9	9,8	9,5	9,8	10,8
Samorząd gospodarczy	0,1	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2

a Łącznie z opłatami administracyjnymi, które w latach następnych ze względów metodycznych wyłączono z danin samorządowych; opłaty te w 1930/31 r. wynosiły 11 mil. zł. b Do podatków wymierzonych od majątku wliczono: podatek gruntowy, od nieruchomości, daniny majątkowe oraz podatek spadkowy i od darowizn, a ponadto w samorządzie terytorialnym opłaty drogowe, podatek wyrównawczy, dopłaty itp. c Łącznie ze specjalnym podatkiem od wynagrodzeń wypłacanych z funduszy publicznych. d Z powodu zmian w systemie podatków dane te są nieporównywalne z danymi za lata poprzednie. e 10% i 15% dodatek do danin publicznych oraz odsetki zwłoki i grzywny od podatków bezpośrednich. f Łącznie z należnościami egzekucyjnymi. g W tym 10 mil. zł zwrotów nadpłat podatków.

A. Finanse Skarbu Państwa
TABL. 3. DŁUGI PAŃSTWOWE^a
Stan w dn. 1. I

Długi	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1936 ^b	1937 ^b	1938 ^b
	w milionach złotych											
Ogółem . . .	4 304	4 311	4 212	4 549	5 162	5 184	4 303	4 691	4 757	4 660	4 762	4 973 ^c
Wewnętrzne . . .	442	501	521	557	592	670	759	1 346	1 475	1 739	2 130	2 458 ^c
emisyjne . . .	274	335	357	421	439	450	540	1 012	1 103	1 366	1 747	2 046 ^c
inne . . .	168	166	164	136	153	220	219	334	372	373	383	412
Zagraniczne . . .	3862	3810	3691	3 992	4 570	4 514	3 544	3 345	3 282	2 921	2 632	2 515
emisyjne . . .	1261	1263	1212	1 168	1 369	1 316	1 010	926	875	744	549	470
inne . . .	2601	2 547	2 479	2 824	3 201	3 198	2 534	2 419	2 407	2 177	2 083	2 045

^a W długach wewnętrznych nie uwzględniono bonów Funduszu Inwestycyjnego (I.X 1938 r. — 0,7 mil. zł). Ob. uwagi ^a i ^d do tabl. 6, str. 373. ^b Stan w dn. I.X. ^c Ob. uwagę ^c do tabl. 4.

TABL. 4. WEWNĘTRZNE DŁUGI
PAŃSTWOWE^a W 1938 R.
Stan w dn. I.X

Długi	Sumy w mil. zł
Ogółem	2 458
Pożyczki emisyjne	2 046
5% konwersyjna 1924 r.	157
5% konwers. kolejowa 1926 r.	23
3% renta ziemiska seria I i II	60
7 ¹ / ₂ % kolejowa 1930 r.	8
4% prem. dolar. 1931 r. s. III ^b	66
4% konwersyjna kol. 1933 r.	15
6% wewnętrzna (Poż. Nar.)	190
3% premjowa inwestycyjna 1935 r. emisja I i II	230
4% renta złota seria I, II i III	147
4% konsolidacyjna	479
4 ¹ / ₂ % wewnętrzna 1937 r. ^c	308
Bilety skarbowe	359
Inne emisyjne	4
Inne długi wewnętrzne	412
Zadłużenie w Banku Polskim (bezprocentowe)	45
Zadłużenie w B. G. K.:	
5 ¹ / ₂ % (dawn. 8%) obl. komunal.	32
5 ¹ / ₂ % (dawn. 7%) obl. komunal.	94
3 ¹ / ₂ % skrypt z tytułu wypłaconych rat poż. Ulenowskich	12
Zadłużenie w P. K. O. z tytułu: wymiany papierów wartościowych w walutach obcych	95
przerach. wkładów oszczędn.	12
Dług wobec m. st. Warszawy	12
Zadłużenie z tytułu finansowania niektórych inwestycji	78
Zadłużenie z tytułu skryptów dłużnych F. O. N.	32

TABL. 5. ZAGRANICZNE DŁUGI
PAŃSTWOWE^a W 1938 R.
Stan w dn. I.X

Długi	Sumy w mil. zł
Ogółem	2 515
Pożyczki emisyjne	470
6% dolarowa 1920 r. 12 689 tys. dolarów	68
7% włoska 1924 r. 203 mil. lir	57
8% amerykańska 1925 r. 7 677 tys. dolarów	41
7% stabilizacyjna 1927 r. 13 702 tys. dolarów ^d i I III tys. funtów szterlingów	127
6 ¹ / ₂ % dolarowa 1930 r. 30 022 tys. dolarów	160
3% bony Skarbu Państwa 3 160 tys. dolarów	17
Zadłużenie wobec rządów państw	1 624
Stany Zjednoczone Ameryki 206 057 tys. dolarów	1 098
Francja 2 533 mil. franków francuskich	366
Anglia 4 515 tys. funtów szterlingów	116
Czecho-Słowacja 17 100 tys. franków szwajcarskich	21
Włochy 38 068 tys. lir	11
Norwegia 6 768 tys. koron i 0,6 tys. funtów szterlingów	8
Inne państwa	4
Długi poaustriackie i powęgierskie 179,8 mil. kor. złot.	324
Inne długi zagraniczne: 441 mil. franków franc., 5 944 tys. dolarów i 50 tys. funtów szterlingów	97

^a Ob. uwagę ^a do tabl. 6, str. 373. ^b Według parytetu: 1 \$ = 8,914 zł. ^c W tym 59 mil. zł z tytułu częściowej konwersji 7% poż. dolar. Skarbu Śląskiego i 7% poż. dolar. m. st. Warszawy; skonwertowaną sumę obsługuje Skarb Śląski i m. st. Warszawa. ^d Łącznie z 3% bonami skarbowymi dla poż. stabilizacyjnej.

TABL. 6. DŁUGI PAŃSTWOWE ZACIĄGNIĘTE^a W LATACH 1928, 1930—1938

Długi	1928	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937 ^b	1938 ^c
	w milionach złotych									
Ogółem	705	439	750	39	119	639	174	294	508	484
Długi wewnętrzne	59	61	24	33	116	629	174	273	409	401
pożyczki emisyjne	59	61	24	33	116	508	126	269	384 ^d	314 ^d
w tym bilety skarbowe	—	—	—	—	108	91	100	0	—	59
inne długi	—	—	—	—	—	121	48	4	25	87
Długi zagraniczne	646	378	726	6	3	10	—	21	99	83
pożyczki emisyjne	639	—	243	—	—	—	—	—	0	18
inne długi	7	378	483	6	3	10	—	21	99	65

^a Do stanu długów Państwa niektóre zobowiązania zostały wciągnięte nie zawsze w roku faktycznego ich powstania, np. niektóre długi wojenne wciągnięto do stanu zadłużenia po 1924 r., 3% premiowa pożyczka inwestycyjna emitowana w 1935 r. została wciągnięta w 1936 r. Pożyczki o charakterze konwersyjnym w tych samych rodzajach zadłużenia uwzględniono w sumach stanowiących zwłęknięcie poprzednio istniejącego zadłużenia. ^b Za okres od 1.I do 30.IX 1937 r. ^c Za okres od 1.X 1937 r. do 30.IX 1938 r. ^d Zadłużenie powstałe przeważnie w związku z konwersją niektórych pożyczek zagranicznych (państwowych, samorządowych) i konsolidacją innych tytułów długu wewnętrznego.

TABL. 7. OBSŁUGA DŁUGÓW PAŃSTWOWYCH^a I WYPŁATY Z TYTUŁU GWARANCJI PAŃSTWOWYCH

Długi i ich obsługa Gwarancje (wypłaty)	1928—1929	1930—1931	1931—1932	1932—1933	1933—1934	1934—1935	1935—1936	1936—1937	1937—1938
	w milionach złotych								
Ogółem	228	266	243	188	175	204	225	183	225
spłata: odsetków	129	167	168	123	113	126	142	127	158
kapitału	99	99	75	65	62	78	83	56	67
Długi wewnętrzne	37	63	48	51	44	73	98	86	126
spłata: odsetków	26	41	33	33	29	57	72	76	96
kapitału	11	22	15	18	15	16	26	10	30
Pożyczki emisyjne	—	55	48	43	40	70	80	74	104
w tym bilety skarbowe	—	—	—	—	—	14	15	17	17
Inne długi wewnętrzne	—	8	—	8	4	3	18	12	22
Długi zagraniczne	190	201	193	135	123	119	117	87	89
spłata: odsetków ^b	102	125	134	89	84	69	70	51	62
kapitału	88	76	59	46	39	50	47	36	27
Pożyczki emisyjne	—	72	128	128	100	98	96	76	72
Inne długi zagraniczne	—	129	65	7	23	21	21	11	17
Wypłaty z tytułu udzielonych gwarancji państwowych	1	2	2	2	8	12	10	10	10

^a Bez obsługi dokonywanej z budżetu przedsiębiorstw, monopolów i funduszy państwowych. ^b Od 1930/31 r. łącznie z prowizją i innymi kosztami.

TABL. 8. DŁUGI PAŃSTWOWE NIEKTÓRYCH KRAJÓW

Stan w końcu roku budżetowego lub kalendarzowego

Kraje Rodzaje zadłużenia	Wa- luta	1924	1928	1932	1936	1937	na 1 mieszk. w jedn. waluty
		w milionach jednostek waluty danego kraju					
Anglia	£	7 708	7 631	7 648	7 902	7 910	167
wewnętrzne	£	6 582	6 536	6 557	6 865	6 877	145
zagraniczne	£	1 126	1 095	1 091	1 037	1 033	22
Belgia	fr.	40 680	53 783	55 852	54 686	57 548	6 900
wewnętrzne	fr.	31 410	25 563	28 956	34 080	36 633	4 392
zagraniczne	fr.	9 270	28 220	26 896	20 606	20 915	2 508
Bulgaria	lewa	.	21 704	22 693	22 425	22 202	3 514
wewnętrzne	lewa	.	4 905	6 289	8 422	8 447	1 337
zagraniczne	lewa	.	16 799	16 404	14 003	13 755	2 177
Dania	kor.	1 257	1 201	1 265	1 341	1 323	353
wewnętrzne	kor.	712	655	574	698	653	174
zagraniczne	kor.	545	546	691	643	670	179
Estonia	kor.	.	124	122	126	126	111
wewnętrzne	kor.	.	14	12	13	13	11
zagraniczne	kor.	.	110	110	113	113	100
Francja	fr.	407 500	468 512	459 745	518 285	532 902	12 703
wewnętrzne	fr.	275 000	288 665	284 315	323 125	337 760	8 051
zagraniczne	fr.	132 500	179 847	175 430	195 160	195 142	4 652
Holandia	flor.	3 283	2 821	3 092	3 545	4 066	471
wewnętrzne	flor.	3 283	2 821	3 092	3 545	4 066	471
zagraniczne	flor.	—	—	—	—	—	—
Japonia	jen	4 770	5 398	6 412	10 308	11 019	155
wewnętrzne	jen	3 256	3 945	4 939	8 976	9 702	136
zagraniczne	jen	1 514	1 453	1 473	1 332	1 317	19
Łotwa	łat	93	84	107	107	142	72
wewnętrzne	łat	1	1	1	36	19	10
zagraniczne	łat	92	83	106	71	123	62
Niemcy	RM	.	7 891	12 137	14 439	16 126	238
wewnętrzne	RM	.	6 989	8 918	12 761	14 684	217
zagraniczne	RM	.	902	3 219	1 678	1 442	21
Polska ^a	zł	1 746	4 311	5 184	4 660	4 762	139
wewnętrzne	zł	145	501	670	1 739	2 130	62
zagraniczne	zł	1 601	3 810	4 514	2 921	2 632	77
Rumunia	leu	.	188 186	.	149 181	148 039	7 578
wewnętrzne	leu	.	20 190	.	34 293	34 595	1 771
zagraniczne	leu	.	167 996	.	114 888	113 444	5 807
Stany Zjedn. Am.	\$	21 251	17 604	19 487	33 545	36 427	282
wewnętrzne	\$	21 251	17 604	19 487	33 545	36 427	282
zagraniczne	\$	—	—	—	—	—	—
Szwajcaria	fr.	2 304	2 153	2 089	2 848	2 933	701
wewnętrzne	fr.	1 796	1 782	1 921	2 848	2 933	701
zagraniczne	fr.	508	371	168	—	—	—
Szwecja	kor.	1 744	1 826	2 155	2 387	2 237	356
wewnętrzne	kor.	1 390	1 826	2 155	2 387	2 237	356
zagraniczne	kor.	354	—	—	—	—	—
Włochy	lira	93 163	88 287	97 268	.	.	.
wewnętrzne	lira	93 163	86 446	95 572	.	.	.
zagraniczne	lira	—	1 841	1 696	.	.	.

^a Ob. uwagi do tabl. 3, str. 372; dla lat 1936 i 1937 stan w dn. I.X.Źródło: *Annuaire Statistique de la Société des Nations 1937/38*, Genewa 1938.

TABL. 9. GWARANCJE FINANSOWE SKARBU PAŃSTWA^a
Stan w dn. I. I

Przedmiot gwarancji	1929	1930	1932	1934	1936b	1937b	1938b
	w milionach złotych						
Ogółem	894	1 111	1 537	1 571	1 705	1 707	1 807
Zobowiązania miast	0	2	25	41	37	34	35
w tym m. Gdyni	—	2	25	33	29	27	28
Zobowiązania z tytułu emisji pa- pierów wartościowych	816	1 012	1 387	1 303	1 292	1 319	1 378
w tym: B. G. K.	565	650	835	827	905	934	951
P. B. R.	155	261	338	282	241	219	210
tow. kredytowych	77	83	63	48	38	36	118
tow. komunikacyjnych	19	18	151	146	104	78	62
Zobowiązania inne	72	93	81	227	376	354	394
w tym: przedsiębiorstw i fundu- szów państwowych	26	43	17	83	262	267	273
banków prywatnych	15	20	16	51	40	24	16
weksle eksportowe	—	—	—	55	6	0	—
Gwarancje różnych instytucji	6	4	44	0	0	—	—

^a Gwarancje wykorzystane. ^b Stan w dn. I.X.

U w a g a. Gwarancje w walucie zagranicznej przeliczono do 1934 r. według parytetu.

TABL. 10. BILANSE FUNDUSZÓW OBROTOWYCH SKARBU PAŃSTWA
Stan w dn. 31. III

Główne pozycje	1929	1932	1934	1935	1936	1937	1938	1939
	w milionach złotych							
Stan czynny								
Gotowizna	465	108	105	93	57	36	108	53
w tym: na kontach P. K. O.	28	31	35	20	14	7	42	19
na rachunkach żyrowych w Banku Polskim	255	9	22	9	1	1	37	8
Papiery procentowe	135	260	167	235	213	84 ^a	79	69
w tym własność Skarbu Państwa	114	228	131	192	175	41 ^a	35	27
Lokaty w bankach państwowych	182	127	101	100	41	41	41	41
w B. G. K.	132	53	39	38	1	1	1	1
w P. B. R.	50	74	62	62	40	40	40	40
Sumy zwrotne	114	152	143	90	88	80	79	77
w tym zaliczki specjalne	110	150	142	88	87	80	79	77
Inne aktywa	262	82	181	125	145	140	86	74
w tym sumy przechońnie i sumy w drodze	42	82	181	125	145	140	86	74
Suma bilansowa	1 158	729	697	643	544	381	393	314
Stan bierny								
Fundusze obce	236	197	221	268	220	230	236	242
w tym: sumy komunalne	26	12	22	25	16	21	26	27
sumy Skarbu Śląskiego	29	11	17	24	20	21	27	32
depozyty	70	91	96	103	97	105	107	110
Fundusze na cele przewidziane w ustawach o pożyczkach państw. w tym ze sprzedaży akcji Banku Polskiego II emisji	220	201	113	75	138	35	17	14
Inne pasywa	75	75	75	75	75	—	—	—
17	23	103	60	168	66	9	9	
Nadwyżka funduszy skarbowych	685	308	260	240	18	50	131	49

^a Zmniejszenie się wskutek odsprzedaży Bankowi Polskiemu akcji II emisji tego banku oraz przeznaczenia części papierów na cele odciążenia rolnictwa.

TABL. II. WYDATKI I DOCHODY PAŃSTWOWEGO BUDŻETU BRUTTO

Wyszczególnienie	Wydatki				Dochody			
	1928- -1929	1934- -1935	1936- -1937	1937- -1938	1928- -1929	1934- -1935	1936- -1937	1937- -1938
	w milionach złotych							
Ogółem ^a	5377	4 094	4128	4551	5627	3 969	4107	4595
Administracja	2821	2 182	2198 ^b	2404 ^b	2013	1 422	1508 ^b	1663 ^b
w tym:								
Min. Spraw Wojskowych	851	762	760	771	7	3	5	1
Min. W. R. i O. P.	432	308	345 ^b	360 ^b	5	2	3 ^b	35 ^b
Min. Spr. Wewnętrznych	250	206	197	212	18	16	14	16
Min. Skarbu	171	121	122 ^b	183 ^b	1812	1 270	1281 ^b	1431 ^b
Przedsiębiorstwa i zakłady ^c	1956	1 245	1311	1507	2085	1 290	1348	1605
w tym:								
Koleje Państwowe	1570	894	881	976	1590	898	838	988
Poczta, Telegraf i Telefon	188	163	161	179	212	186	187	205
Lasy Państwowe	130	164	222	312	232	186	288	374
Monopole	600	410	437	464	1529	1 028	1071	1132
w tym:								
Spirytusowy	235	129	150	160	682	327	385	418
Tytoniowy	260	164	165	183	670	501	486	513
Fundusze	— ^d	257	182 ^b	176 ^b	— ^d	229	180 ^b	195 ^b
w tym:								
Fundusz Pracy	—	122	165	153	—	110	162	172
Fundusz Kwaterunku Woj- skowego	—	25	17	23	—	23	18	23
Fundusz Obrotowy Reformy Rolnej	—	29	— ^b	— ^b	—	21	— ^b	— ^b

a W układzie każdorocznego budżetu, wskutek tego niektóre dane różnią się od danych tabl. 12. 14 124—29. b Fundusz obrotowy reformy rolnej i inne fundusze oddzielnie w tablicy nie wymienione zostały włączone do administracji. c Nie wyodrębnione w tablicy przedsiębiorstwa skomercjalizowane (wojskowe, przemysłowe, handlowe, górniczo-hutnicze) uwzględniono jedynie w sumach wpłat do Skarbu Państwa lub dopłat ze Skarbu Państwa. d W roku tym fundusze nie wchodziły do budżetu ustalanego w drodze ustawodawczej.

U w a g a. Wynikające z tablicy nadwyżki lub deficyty różnią się od nadwyżek lub deficytów z tabl. 12 i 14, gdyż niektóre przedsiębiorstwa i fundusze posiadały bądź nadwyżki nie wpłacone do Skarbu Państwa, bądź deficyty pokrywane z funduszy własnych, a nie z dopłaty Skarbu Państwa.

TABL. 12. WYDATKI I DOCHODY BUDŻETOWE PAŃSTWA

Wydatki	Rzeczywiste								Budżet
	1928- -1929	1932- -1933	1933- -1934	1934- -1935	1935- -1936	1936- -1937	1937- -1938	1938- -1939	1939- -1940
	w milionach złotych								
Wydatki	2 841	2 245	2231 ^a	2 302	2 337	2 213	2 411	2458 ^{cd}	2526
Administracja	2 821	2 238	2213	2 299	2 331	2 207	2 404	2452 ^d	2520
M. S. Wojsk.	851	761	762	768	768	768	771	825	800
Min. W. R. i O. P.	432	322	321	341	342	345	360	361 ^d	401
Zaopatrzenia	279	295	281	268	277	261	266	286	297
Długi państwowe	228	188	175	201	225	183	225	196	226
Inne	1 031	672	674	718	719	650	782	784 ^d	796
Przedsiębiorstwa ^e	20	7	8	3	2	6	7	6	6
Fundusze ^e	—	—	10	—	4	—	—	—	—

U w a g a. Ob, uwagi do tabl. 12, str. 377,)

(dok. str. 377)

TABL. 12. WYDATKI I DOCHODY BUDŻETOWE PAŃSTWA (dok.)

Dochody	Rzeczywiste								Budżet
	1928-1929	1932-1933	1933-1934	1934-1935	1935-1936	1936-1937	1937-1938	1938-1939	1939-1940
	w milionach złotych								
Dochody	3 008	2 000	1860 ^a	2 194 ^b	2 030	2 217	2 432	2 474 ^d	2 526
Administracja	2 013	1 338	1188	1 531 ^b	1 325	1 508	1 663	1 664 ^d	1 696
Daniny publiczne	1 737	975	967	964	999	1 212	1 384	1 420	1 359
Zaopatrzenia	29	54	46	49	40	40	39	42	44
Inne	247	309	175	518 ^b	286	256	240	202 ^d	293
Przedsiębiorstwa ^e	105	37	39	39	64	71	104	89	105
Monopole ^e	890	625	628	624	641	638	665	721	725
Fundusze ^e	—	—	5	—	—	—	—	—	—

^a Prócz tego 56 mil. zł — wydatki i dochody z tytułu rozrachunku z B.G.K. ^b W tym 175 mil. zł — zachowanie Pożyczki Narodowej. ^c Bez wydatków okresu ulgowego przewidywanych w wysokości 5,5 mil. zł. ^d Bez wydatków i dochodów funduszy: obrotowe reformy rolniej (Min. Roln. i Ref. Roln.), opłat studenckich i taksy administracyjnej (Min. W. R. i O. P.). ^e Dopłaty ze Skarbu Państwa lub wpłaty do Skarbu Państwa.

U w a g a. Dane za lata 1934/35 — 1938/39 zestawiono w układzie budżetu 1939/40 r.; są one częściowo nieporównywalne z danymi za lata poprzednie z powodu zmian w układzie budżetu.

TABL. 13. WYDATKI I DOCHODY BUDŻETOWE NIEKTÓRYCH KRAJÓW

Lata budżetowe	Wydatki				Dochody		
	Ogółem	w tym			Ogółem	na 1 mieszk. w jedn. waluty	
		oświata	opieka społeczna	armia			obsługa długów
w milionach jednostek waluty danego kraju							
Anglia ^a (£)							
1928/29	818	50	77	113	369	836	21
1932/33	859	53	140	103	309	827	21
1936/37	902	60	162	186	224	897	22
Belgia (fr.)							
1928	10 747	949	643	848	4 442	12 448	1 562
1932	11 603	1 025	2 451	1 035	2 501	10 457	1 277
1936	13 085	1 269 ^b	1 593 ^b	1 418 ^b	4 313 ^b	11 194	1 346
Bułgaria (lewa)							
1928/29	6 494	919	165	1 039	879	7 174	1 276
1932/33	5 340	911	108	829	1 218	4 751	802
1936	6 274	919	188	1 339	1 537	6 020	971
Estonia (kor.)							
1928/29	96	10	4	19	4	97	87
1932/33	69	8	5	13	3	66	59
1936/37	90	9	7	20	3	91	80
Francja (fr.)							
1928	44 248	3 037	1 151	9 343	20 878	48 177	1 174
1933	54 945	3 999	3 095	13 502	16 002	43 436	1 037
1936	55 217	3 762	3 669	15 548	16 573	36 139	862
Holandia (flor.)							
1928	838	149	65	87	274	717	93
1932	1 079	165	159	86	106	1 175	145
1936 ^b	799	153	129	78	122	623	73

^a Z Walii i Szkocja. ^b Preliminarz.

(dok. str. 378)

TABL. 13. WYDATKI I DOCHODY BUDŻETOWE NIEKTÓRYCH KRAJÓW (dok.)

Lata budżetowe	Wydatki				Dochody		
	Ogółem	w tym			Ogółem	na 1 mieszk. w jedn. waluty	
		oświata	opieka spo- łeczna	armia			obsługa długów
w milionach jednostek waluty danego kraju							
Japonia (jen)							
1928/29	1 815	135	.	517	192	2 006	31
1932/33	1 950	148	.	686	242	2 045	30
1936/37	2 282	143 ^a	.	1 060 ^a	383 ^a	2 372	34
Jugosławia (dinar)							
1928/29	7 301	854	204	2 429	860	7 541	561
1932/33	6 881	852	196	1 971	1 010	6 149	430
1936/37	6 516	870	200	2 066	686	10 253	676
Litwa (lit)							
1928	281	36	6	49	4	320	139
1932	273	40	7	46	11	292	121
1936	288	40	8	77	8	303	120
Niemcy^b (RM)							
1928/29	8 376	40	1 065	758	630	6 568	103
1932/33	5 735	25	1 501	830	526	5 042	78
1936/37	.	.	.	.	.	.	.
Polska^c (zł)							
1928/29	2 841	432	62	851	228	3 008	97
1932/33	2 245	322	101	761	188	2 000	61
1936/37	2 213	345	44	760	183	2 217	65
Rumunia (leu)							
1928	35 224	6 256	1 529	7 589	5 815	32 768	1 884
1932	18 949	3 524	494	3 222	5 840	17 848	969
1936/37	23 056	4 224 ^a	840 ^a	8 034 ^a	4 590 ^a	24 505	1 268
Stany Zjedn. Am. (\$) 							
1928/29	3 849	36	55	690	1 279	4 033	33
1932/33	5 307	43	82	668	1 155	2 624	21
1936/37	8 125	35 ^a	471 ^a	966 ^a	1 240 ^a	5 294	41
Szwajcaria (fr.)							
1928	359	8	51	91	128	383	96
1932	444	12	83	98	104	420	102
1936	540	10	60	117	125	514	123
Szwecja (kor.)							
1928/29	792	136	95	150	87	788	129
1932/33	1 067	155	145	142	92	1 069	173
1936/37 ^a	1 238	160	176	190	115	1 238	198
Włochy (lira)							
1928/29 ^a	20 990	1 485	463	4 561	5 321	21 428	531
1932/33 ^a	23 003	1 765	543	5 302	5 507	18 901	453
1936/37 ^a	23 703	1 804	431	4 913	6 051	22 830	529

^a Preliminarz. ^b Budżet Rzeszy bez budżetów krajów związkowych. ^c W układzie każdorocznego budżetu; wydatki na oświatę obejmują wydatki Min. W. R. i O. P., wydatki na opiekę społeczną—Min. Op. Społ., wydatki na armię—Min. Spraw Wojsk.

U w a g a. Z powodu różnic w strukturze budżetów dane dla poszczególnych krajów nie są całkowicie porównywalne.

Źródło: Statistisches Jahrbuch für das Deutsche Reich, Berlin 1938.

TABL. 14. WYDATKI I DOCHODY BUDŻETOWE PAŃSTWA WEDŁUG GRUP I CZĘŚCI BUDŻETU

Wyszczególnienie	Wydatki				Dochody			
	Rzeczywiste			Bu- dżet	Rzeczywiste			Bu- dżet
	1936- -1937	1937- -1938	1938- -1939	1939- -1940	1936- -1937	1937- -1938	1938- -1939	1939- -1940
w milionach złotych								
Ogółem	2 213	2 411	2458 ^{ab}	2 526	2 217	2 432	2 474 ^a	2 526
Administracja	2 207	2 404	2452 ^a	2 520	1 508	1 663	1 664 ^a	1 696
w tym fundusze	88	102	64 ^a	127	107	101	47 ^a	119
Władze naczelne	15	16	16	17	0	1	1	1
Ministerstwa:								
Spraw Zagranicznych	37	39	41	42	6	8	8	9
Spraw Wojskowych	768	771	825	800	5	1	3	1
Spraw Wewnętrznych	196	201	222	212	14	15	15	16
Skarbu	122	183	152	132	1 281	1 431	1 467	1 420
w tym fundusze	6	6	7	7	19	14	15	21
Sprawiedliwości	86	95	97	95	37	37	38	39
Przemysłu i Handlu	47	50	52	55	27	31	30	31
Komunikacji	42	51	74	76	26	22	27	38
w tym fundusze	25	29	50	47	24	20	25	28
Rolnictwa i Ref. Roln.	59	91	61 ^a	97	28	36	2 ^a	40
w tym fundusze	25	34	— ^a	42	28	34	— ^a	39
Wyzn. Rel. i Ośw. Publ.	345	360	361 ^a	401	37	35	9 ^a	33
w tym fundusze	32	33	7 ^a	31	36	33	7 ^a	31
Opieki Społecznej	44	54	67	68	7	7	22	24
Poczt i Telegrafów	2	2	2	2	0	0	0	0
Emerytury	163	166	180	185	40	39	42	44
Renty inwalidzkie i pensje	98	100	106	112	—	—	—	—
Długi państwowe	183	225	196	226	—	—	—	—
Przedsiębiorstwa ^c	6	7	6	6	71	104	89	105
Koleje państwowe	—	—	—	—	10	29	7	12
Poczta, telegraf i telefon	—	—	—	—	24	25	28	26
Lasy państwowe	—	—	—	—	32	46	47	61
Przedsiębiorstwa przemysłowo-handlowe i górniczo-hutnicze	—	—	—	—	5	4	7	6
Inne	6	7	6	6	0	0	0	0
Monopole ^c	—	—	—	—	638	665	721	725
Solny	—	—	—	—	44	47	45	47
Tytoniowy	—	—	—	—	322	332	349	353
Spirytusowy	—	—	—	—	236	250	294	291
Zabawczy	—	—	—	—	12	13	10	11
Loteryjny	—	—	—	—	24	23	23	23
Fundusze ^c	—	—	—	—	—	—	—	—

^a Bez wydatków i dochodów funduszy: obrotowego reformy rolnej (Min. Roln. i Ref. Roln.) oraz opłat studenckich i taksy administracyjnej (Min. W. R. i O. P.). ^b Bez wydatków okresu ulgowego przewidywanych w wysokości 5,5 mil. zł. ^c Dopłaty ze Skarbu Państwa lub wpłaty do Skarbu Państwa.

U w a g a. Dane w układzie budżetu 1939/40 r.

TABL. 15. DOCHODY SKARBOWE Z DANIN PUBLICZNYCH I MONOPOLÓW
 A. Podatki budżetowane w dziale danin publicznych oraz wpłaty monopolów

Wyszczególnienie	Rzeczywiste					Budżet
	1934- -1935	1935- -1936	1936- -1937	1937- -1938	1938- -1939	1939- -1940
	w milionach złotych					
Ogółem	1 588	1 640 ^a	1 850	2 049	2 141	2 084
Podatki bezpośrednie	539	522	646	723	830	803
gruntowy	58	56	60	59	58	58
od nieruchomości	77	74	82	86	88	90
przemysłowy	174	172	225	262	301	290
dochodowy	183 ^c	192 ^c	246	279	343	325
od kapitałów i rent	5	4	5	5	5	5
od elektryczności	6	6	6	6	7	7
od uboju	7	8	8	9	9	9
inne podatki	0	0	0	—	—	—
odsetki zwłoki i grzywny	29	10	14	17	19	19
Podatki pośrednie	170	175	182	192	214	213
od wina	2	2	2	2	3	2
od piwa	8	8	8	10	11	11
od cukru	125	122	131	141	157	157
od drożdży	11	13	14	13	16	15
od olejów mineralnych	21	23	20	20	21	22
akcyzowe opłaty patentowe	2	2	2	2	2	2
inne podatki	1	5	5	4	4	4
Cło	80	83	92	168	152	155
Opłaty stemplowe	88	88	84	89	91	92
w tym podatek spadkowy i od darowizn	4	5	7	7	8	7
Daniny majątkowe	25	25	14	13	2	—
Podatek od wynagrodzeń	—	52	175	180	108	78
10% i 15% dodatek do danin publicznych	62	54	19	19	20	16
Podatki zniesione	—	—	0	0	3	2
Monopole	624	641	638	665	721	725

B. Podatki i opłaty celowe pobierane na rzecz funduszy specjalnych

Wyszczególnienie	Rzeczywiste				Budżet	
	1934- -1935	1935- -1936	1936- -1937	1937- -1938	1938- -1939	1939- -1940
	w milionach złotych					
Ogółem	106	118	121	133	139	152
Podatek od lokali	21	23	22	23	22	24
Opłaty na Fundusz Drogowy	16	16	16	17	21	26
opłaty: od wagi samochodów	6	6	6	6	7	8
materiałów pędnych	8	8	8	9	10	15
inne	2	2	2	2	4	3
Opłaty na Fundusz Pracy	69	79	83	93	96	102
opłaty: od uposażeń	58	67	71	79	84	88
w tym Skarb Państwa	10	12	12	12	12	12
od biletów na widowiska	3	3	3	4	3	4
inne	8	9	9	10	9	10

a Po uwzględnieniu sprostowań i zwrotów nadpłat. b Wobec zmian w systemie podatków dane za lata 1936/37—1939/40 są nieporównywalne z danymi za lata poprzednie. c Łącznie z podatkiem od niektórych zajęć zawodowych. d Łącznie z dodatkiem do podatku od cukru. e Wyplacanych z funduszy publicznych. f Wydatki i całość dochodów ob. tabl. 29, str. 390. g Przelew Skarbu Państwa tytułem wpłaty za pracowników państwowych.

TABL. 16. OBCIĄŻENIE NIEKTÓRYCH ARTYKUŁÓW PODATKAMI SPOŻYWCZYMI^a

Wyszczególnienie	Jed- no- stka	1928	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938
		obciążenie podatkowe w złotych									
Wino gronowe:											
do 16°	l	1,40	1,40	1,40	1,26	1,26	1,26	1,26	1,26	1,26	1,26
ponad 16°	l	2,80	2,80	2,80	2,80	2,80	2,80	2,80	2,80	2,80	2,80
Wino owocowe	l	0,28	0,28	0,28	0,70	0,70	0,70	0,70	0,70	0,28	0,28
Moszcz owocowy	l	0,14	0,14	0,14	0,35	0,35	0,35	0,35	0,35	0,14	0,14
Miód do picia	l	0,28	0,28	0,28	0,28	0,28	0,28	0,28	0,28	0,28	0,28
Piwo ^b : pełne	hl	8,40	8,40	8,40	11,62	11,62	11,87	11,87	11,87	11,87	11,87
dubeltowe	hl	12,60	12,60	12,60	17,43	17,43	17,68	17,68	17,68	17,68	17,68
mocne	hl	16,80	16,80	16,80	23,24	23,24	23,49	23,49	23,49	23,49	23,49
Cukier kontyng.	q	38,50	38,50	38,50	38,50	38,50	39,00	44,00	37,50	37,50	37,50
Drożdże: krajowe	kg	1,25	1,25	1,25	1,25	1,88	1,88	1,88	2,31	2,31	2,31
zagan.	kg	1,63	1,63	1,63	1,63	1,88	1,88	1,88	2,31	2,31	2,31
Oleje mineralne											
gęstości do:											
790° (benzyna)	q	15,40	15,40	15,40	15,40	15,40	27,40	27,40	27,40	20,76	20,76
810°-865° (nafta)	q	11,55	11,55	11,55	11,55	11,55	11,55	8,80	8,80	8,80	8,80
865°-880° (oleje											
gazowe)	q	1,98	1,98	1,98	1,98	1,98	5,98	5,98	5,98	5,98	5,98
ponad 890° (smar- ry)	q	7,70	7,70	7,70	7,70	7,70	7,70	7,70	7,70	7,70	7,70

^a W tabelicy wykazano stawki obowiązujące w dniu 1.I każdego roku; stawki te obejmują również dodatki pobierane na rzecz funduszy specjalnych i samorządu terytorialnego. ^b Pierwsze 2 000 hl; stawki podatku od dalszej produkcji ulegają zwiększeniu od 0,45 zł do 1,80 zł od hl.

TABL. 17. WYMIAR PODATKÓW GRUNTOWEGO I OD NIERUCHOMOŚCI

Lata Izby skarbowe ^a Podział administracyjny ob- owiązujący w dn. 1.IV 1938 r.	Podatek gruntowy		Podatek od nieruchomości		
	Liczba pozycji wymia- rowych w tys.	Wymie- rzony podatek w milio- nach zł	Liczba pozycji wymia- rowych w tys.	Podsta- wa wy- miar ^b w milionach zł	Wymie- rzony podatek
Polska	1928	4 496	70	516	48
	1932		69	558	79
	1936	4 738	67	546	84
	1938	4 969,7	65,1	589,0	85,5
Warszawska Grodzka		0,7	0,0	10,7	23,8
Warszawska Okręgowa		31,1	6,8	32,5	26,3
Łódzka		17,5	2,8	40,0	11,2
Kielecka		36,5	5,2	51,8	5,2
Lubelska		36,5	5,0	30,1	2,3
Białostocka		41,2	3,4	30,8	2,2
Wileńska		100,2	1,8	19,2	2,6
Nowogródzka		77,9	1,4	11,3	0,4
Poleska		79,2	1,2	15,4	0,6
Wołyńska		9,6	2,8	33,1	1,5
Poznańska		155,9	9,1	53,5	7,9
Pomorska		118,3	7,7	47,5	6,7
Wydział Skarbowy Śląski ^c		98,7	1,2	x	x
Krakowska		964,2	3,4	69,1	7,0
Lwowska		2 421,0	10,7	100,8	9,6
Stanisławowska		781,2	2,6	43,2	1,7

^a Z wyjątkiem okręgu izby lwowskiej, która obejmuje obszar woj. lwowskiego i tarnopolskiego, okręgi izb skarbowych pokrywają się z terenem odnośnych województw. ^b Podstawą wymiaru jest czynsz lub wartość czynszu w stosunku rocznym. ^c W woj. śląskim podatek od nieruchomości nie jest pobierany.

TABL. 18. PŁATNICZY PODATKU DOCHODOWEGO WEDŁUG WYSOKOŚCI DOCHODU

A. Podatek dochodowy od osób fizycznych, osób prawnych i spadków wakujących

Lata Izby skarbowe ^a Podz. adm. obow. w 1936 r.	Ogółem	Wysokość dochodu rocznego tysięcy złotych							
		ponad 1,5 do 2,6	2,6- -3,6	3,6- -6,0	6,0- -12,0	12,0- -24,0	24,0- -36,0	36,0- -60,0	pó- wyżej 60,0
Polska 1929	653 423	319334	117217	106456	67901	27317	7 240	4 548	3 410
%	100,0	48,9	17,9	16,3	10,4	4,2	1,1	0,7	0,5
1936 ^b	385 294	193753	67833	64194	39141	13849	3 259	1 858	1 407
%	100,0	50,3	17,6	16,7	10,1	3,6	0,8	0,5	0,4
Warszawska Grodzka	53 275	20 254	9 795	9 948	7 574	3 679	964	622	439
Warszawska Okręg.	35 456	21 554	5 695	4 769	2 553	656	129	63	37
Łódzka	48 474	25 016	8 332	8 027	4 718	1 606	392	203	180
Kielecka	24 245	12 390	4 335	4 144	2 428	667	153	74	54
Lubelska	18 550	10 242	3 298	2 959	1 576	353	62	33	27
Białostocka	18 010	10 563	3 139	2 598	1 254	373	49	23	11
Wileńska	10 470	5 301	1 828	1 752	1 075	370	76	40	28
Nowogródzka	6 662	3 806	1 197	1 002	503	109	20	21	4
Poleska	6 667	3 670	1 302	1 058	508	101	21	4	3
Wołyńska	18 322	10 946	3 065	2 538	1 350	331	51	22	19
Poznańska	30 942	15 388	5 492	5 225	3 114	1 117	266	199	141
Pomorska	17 193	8 169	3 179	3 074	1 730	658	177	106	100
Wydz. Skarb. Śląski	23 823	9 226	4 132	4 612	3 519	1 530	390	219	195
Krakowska	23 726	10 818	4 406	4 519	2 689	879	209	107	99
Lwowska	39 382	21 057	6 771	6 269	3 676	1 183	251	111	64
w tym: woj. lwowskie ^c	29 292	15 087	5 122	4 874	2 914	964	209	91	31
woj. tarnopol. ^c	10 011	5 963	1 646	1 382	754	206	36	13	11
Stanisławowska	10 097	5 353	1 867	1 700	874	237	49	11	6

B. Podatek dochodowy od uposażeń, emerytur i wynagrodzeń za pracę najemną^d

Lata Izby skarbowe ^a Podz. adm. obow. w dn. I.IV 1938 r.	Ogółem	Wysokość dochodu rocznego tysięcy złotych							
		ponad 1,5 do 2,5	2,5- -3,6	3,6- -6,0	6,0- -12,0	12,0- -24,0	24,0- -36,0	36,0- -60,0	po- wyżej 60,0
Polska 1929	580 787	x	283 809	203 832	75 404	14 750	1 824	823	345
%	100,0	x	48,9	35,1	13,0	2,5	0,3	0,2	0,0
1938	738 280	380 623	197 945	115 124	35 731	6 835	1 271	547	204
%	100,0	51,6	26,8	15,6	4,8	0,9	0,2	0,1	0,0
% ^e	100,0	x	55,3	32,2	10,0	1,9	0,3	0,2	0,1
Warszawska Grodzka	129 459	58 261	36 696	23 321	8 614	1 939	400	168	60
Warszawska Okręg.	31 126	15 720	7 933	5 537	1 676	228	23	8	1
Łódzka	104 860	71 574	17 961	10 578	3 512	898	196	94	47
Kielecka	86 821	49 939	22 369	10 232	3 426	652	137	52	14
Lubelska	12 332	6 529	3 391	1 763	544	90	14	—	1
Białostocka	11 407	7 236	2 770	1 081	292	26	1	—	1
Wileńska	8 369	4 767	1 963	1 240	326	67	6	—	—
Nowogródzka	2 811	1 540	850	337	75	5	4	—	—
Poleska	2 881	1 548	683	510	135	2	2	1	—
Wołyńska	8 003	4 938	1 963	837	241	17	5	2	—
Poznańska	39 530	22 834	9 375	5 072	1 811	366	45	24	3
Pomorska	47 038	27 696	11 445	5 459	2 015	356	41	19	7
Wydz. Skarb. Śląski	148 420	51 917	51 790	34 707	8 230	1 376	237	107	56
Krakowska	52 405	29 842	13 145	6 454	2 422	428	82	30	2
Lwowska	44 022	21 365	13 330	6 764	2 087	353	70	41	12
woj. lwowskie	40 836	19 548	12 480	6 365	1 975	346	69	41	12
tarnopolskie	3 186	1 817	850	399	112	7	1	—	—
Stanisławowska	8 796	4 917	2 281	1 232	325	32	8	1	—

a Ob. uwagę a do tabl. 17, str. 381. b Dane częściowo nieporównywalne z danymi za 1929 r. wskutek różnic w metodach opracowania. c Bez płatników opodatkowanych przez oddział bilansowy. d Bez pracowników państwowych. e W stosunku do liczby płatników, których dochód wyniósł ponad 2 500 zł.

TABL. 19. WYMIAR PODATKU DOCHODOWEGO OD DOCHODÓW FUNDOWANYCH OSÓB FIZYCZNYCH, OSÓB PRAWNYCH I SPADKÓW WAKUJĄCYCH

Wyszczególnienie	1928	1932	1934	1936 ^a
Liczba płatników w tysiącach	597,5	617,2	567,4	385,3
Dochód ustalony w mil. zł	3 490,2	2 804,0	2 276,1	1 956,3
Podatek wymierzony w mil. zł	301,9	172,7	156,1	202,3
Dochód ustalony według źródeł ^b :				
z nieruchomości gruntowych ^c	822,4	343,9	279,8	186,3
z budynków	323,9	351,0	378,1	284,8
z przedsiębiorstw przemysł. i handl.	2 022,9	1 562,6	1 300,3	1 207,9
z zajęć zawodowych i zatrudnień zarobkowych	188,3	174,3	166,1	153,3
z kapitałów i praw majątkowych	70,0	92,2	94,8	70,9
z tantiem	7,4	8,5	24,5	16,5
z innych źródeł		21,1		26,0
na podstawie zewnętrznych znamion zamożności	55,3	30,7	32,5	10,6

^a Dane częściowo nieporównywalne z danymi za latopoprzednie wskutek różnic w metodach opracowania. Nie uwzględniono dochodów tych płatników, którzy zostali całkowicie zwolnieni od podatku wskutek zastosowania zniżek z art. 27 i 29 ustawy o podatku dochodowym; suma tych dochodów wynosi 44,6 mil. zł. ^b W podziale według źródeł dla 1932 r. nie uwzględniono Wydziału Skarbowego Śląskiego. Dochód ogólny na tym terenie wynosił w 1932 r. 219,7 mil. zł. ^c Łącznie z 1/6 dochodu z nadzwyczajnego wyrębu lasu.

TABL. 20. WYMIAR PODATKU PRZEMYSŁOWEGO OD OBROTU
A. Zestawienie ogólne^a

Rodzaje przedsiębiorstw Kategorie świadectw przemysłowych	Liczba płatników		Obrót ustalony ^b		Podatek wymierzony	
	1928	1935	1928	1935	1928	1935 ^c
	w tysiącach		w milionach złotych			
Ogółem	601,8	627,6	25 141,1	14 559,3	413,3	172,8
Przedsięb. przemysłowe	134,4	180,7	9 798,7	5 548,4	179,6	82,2
Kategorii: I	0,3	0,2	2 736,1	1 284,0	47,7	21,0
II	0,1	0,1	894,8	397,2	15,7	5,5
III	0,4	0,4	1 090,7	573,5	20,0	8,1
IV	2,6	1,9	1 960,8	884,5	36,4	12,4
V	4,6	3,1	966,6	470,4	18,6	6,9
VI	7,9	7,1	599,4	384,2	10,7	5,3
VII	15,3	11,2	521,8	343,9	10,3	4,7
VIII	103,2	152,7	1 028,5	991,9	20,2	12,1
niewiadomej	—	4,0	—	218,8	—	6,2
Przedsiębiorstwa handl.	446,3	419,6	15 079,6	8 807,3	227,9	86,4
Kategorii: I	1,1	0,6	2 349,8	716,7	32,3	7,5
II	35,6	18,4	6 178,7	3 464,2	98,4	31,3
III	219,0	100,5	4 942,1	2 499,8	76,0	26,3
IV	190,6	294,2	1 609,0	2 049,8	21,2	20,5
niewiadomej	—	5,9	—	76,8	—	0,8
Zajęcia przemysłowe	2,9	2,2	42,6	32,0	1,4	0,8
Samodzielne wolne zajęcia zawodowe	18,2	25,1	220,2	171,6	4,4	3,4

^a Dane za 1935 r. są częściowo nieporównywalne z danymi za 1928 r. wskutek różnic w metodach opracowania. ^b Nie uwzględniono obrotów zwolnionych od podatku (wewnętrznych i innych). ^c Podatek zasadniczy; dodatki na rzecz Skarbu Państwa wynosiły 72,5 mil. zł.

TABL. 20. WYMIAR PODATKU PRZEMYSŁOWEGO OD OBROTU (c. d.)
B. Przedsiębiorstwa przemysłowe — za 1935 r.

Izby skarbowe Podział administracyjny obowiązujący w 1936 r. Gałęzie przemysłu	Obroty ustalone ^a				Przeciętny obrót na 1 opodatkowany zakład			
	Ogółem	w tym w zakładach kategorii			Ogółem	Zakłady kategorii		
		I-V	VI-VII	VIII		I-V	VI-VII	VIII
	w milionach złotych				w tysiącach złotych			
Polska	5548,4	3609,6	728,1	991,9	30,7	633,7	39,8	6,5
Izby skarbowe ^b								
Warszawska Grodzka	1330,4	874,0	145,3	161,7	81,5	994,4	84,1	11,9
Warszawska Okręgowa	213,0	102,3	35,4	68,9	15,3	335,5	34,3	5,6
Łódzka	986,3	745,2	108,5	124,4	52,6	897,9	48,5	8,1
Kielecka	432,9	303,2	47,2	79,6	33,3	705,1	33,7	7,3
Lubelska	118,6	35,7	26,4	52,3	9,2	227,6	18,4	4,7
Białostocka	125,2	52,2	31,2	38,6	15,4	298,3	40,9	5,4
Wileńska	64,4	24,8	16,8	22,6	15,1	306,0	25,7	6,4
Nowogródzka	37,3	13,3	11,3	12,7	11,2	241,1	22,0	4,6
Poleska	32,1	7,2	10,4	14,5	9,0	189,5	25,2	4,6
Wotyńska	69,3	25,7	18,2	25,3	9,7	172,1	22,0	4,2
Poznańska	398,2	253,9	47,9	89,3	21,1	432,6	32,9	5,4
Pomorska	193,3	93,9	29,7	51,3	20,3	335,5	35,2	6,3
Wydz. Skarbowy Śląski	770,0	640,9	39,7	84,4	63,5	927,5	48,8	8,1
Krakowska	400,5	256,8	60,9	75,3	28,8	583,6	56,6	6,5
Lwowska	310,3	149,2	86,5	69,2	17,1	308,4	34,4	4,9
w tym: woj. lwowskie ^c	157,9	48,4	48,7	56,6	11,9	155,0	30,1	5,3
woj. tarnopolskie ^c	39,1	13,3	12,6	12,3	8,4	142,8	16,0	3,4
Stanisławowska	66,6	31,3	12,7	21,8	9,9	272,1	22,0	3,7
Gałęzie przemysłu								
Górnictwo i kopalnictwo	323,5	262,6	53,2	3,0	223,4	1739,1	77,0	6,4
Mineralny	205,8	151,3	25,4	26,3	32,2	237,5	31,2	5,4
Metalowy	755,8	631,6	46,1	75,6	39,7	1140,1	50,3	4,4
Elektrotechniczny	76,7	64,3	4,6	7,8	63,8	974,1	49,0	7,6
Chemiczny	534,4	413,1	57,5	45,6	115,2	1571,0	127,7	11,8
Włókienniczy	975,4	829,7	81,5	54,2	123,4	1171,9	60,3	9,4
Papierniczy	150,0	133,2	8,5	7,6	154,1	1268,8	60,7	10,5
Skórzany	138,1	82,6	30,6	23,2	41,1	676,8	100,1	8,1
Przewny	252,0	111,5	70,4	61,1	15,7	160,2	33,6	4,7
Spożywczy	1248,2	575,9	183,1	340,4	30,2	391,0	23,0	10,9
Odzieżowy	273,2	25,6	64,7	177,7	6,6	281,0	63,3	4,5
Poligraficzny	80,0	37,0	17,2	24,2	20,3	253,5	44,2	7,4
Budowlany	240,2	131,0	56,4	50,1	26,7	301,8	50,0	7,0
Wyroby z różnych ma- teriałów	31,0	13,5	5,3	11,4	16,7	236,6	43,0	7,0
Inne i nie określone	264,1	146,7	23,6	83,7	12,0	756,3	30,1	4,1

^a Nie uwzględniono obrotów zwolnionych od podatku (wewnętrznych i innych). ^b Ob. uwagę ^a do tabl. 17, str. 381. ^c Bez wymiarów dokonanych przez oddział bilansowy. (dok. str. 385)

TABL. 20. WYMIAR PODATKU PRZEMYSŁOWEGO OD OBROTU (dok.)
C. Przedsiębiorstwa handlowe — za 1935 r.

Izby skarbowe Podział administracyjny obowiązujący w 1936 r. Branże handlu	Obroty ustalone ^a				Przeciętny obrót na 1 opodatkowany zakład					
	Ogółem	w tym w zakładach kategorii				Ogółem	Zakłady kategorii			
		I	II	III	IV		I	II	III	IV
	w milionach złotych				w tysiącach złotych					
Polska	8807,3	4180,9	2499,8	2049,8	21,0	220,0	24,9	7,0		
Izby skarbowe ^b										
Warszawska Grodzka	1897,5	1295,3	405,7	180,2	62,5	358,3	38,9	11,4		
Warszawska Okręgowa	453,4	72,2	187,3	191,7	12,2	105,6	21,0	7,0		
Łódzka	1095,2	654,4	236,8	191,2	26,9	322,2	25,7	6,6		
Kielecka	520,9	154,9	165,5	195,8	14,2	171,5	24,7	6,8		
Lubelska	365,7	75,3	129,5	158,1	11,8	131,9	23,5	6,4		
Białostocka	259,7	68,4	93,7	97,3	14,4	124,0	21,8	7,4		
Wileńska	253,6	103,5	78,0	72,0	19,8	167,2	25,0	7,9		
Nowogródzka	109,3	26,1	37,4	45,6	12,5	128,0	21,6	6,7		
Poleska	114,1	27,5	41,7	44,4	12,5	113,1	21,2	6,4		
Wołyńska	273,0	62,2	88,7	121,3	13,3	131,5	23,4	7,5		
Poznańska	766,1	357,6	276,9	129,4	23,3	173,8	23,6	6,9		
Pomorska	430,4	237,2	123,3	65,7	23,7	191,6	21,2	6,1		
Wydz. Skarbowy Śląski	705,7	420,4	197,7	82,1	31,7	177,1	22,9	7,7		
Krakowska	650,0	298,3	177,7	163,6	20,0	193,7	26,4	7,0		
Lwowska	744,7	283,9	203,2	245,1	14,1	184,6	23,4	6,0		
w tym: woj. lwowskie ^c	536,9	208,6	149,3	171,4	14,6	170,6	23,6	6,1		
woj. tarnopolskie ^c	142,2	22,3	44,4	73,6	9,0	105,5	20,9	5,7		
Stanisławowska	168,0	43,7	56,7	66,3	10,5	121,3	17,5	5,5		
Branże handlu										
Handel towarowy	7972,3	3624,0	2340,1	1941,3	21,5	238,0	27,8	7,3		
Skup towarów	666,7	147,3	178,1	333,7	20,6	182,5	57,0	12,0		
Sprzedaż towarów	7305,6	3476,7	2162,0	1607,6	21,6	241,1	26,7	6,7		
Surowce rolne i artykuły dla rolnictwa	237,2	126,5	75,7	33,4	40,6	236,5	58,1	8,6		
Artykuły żywnościowe	2905,5	785,1	1049,4	1049,9	13,8	183,8	23,4	6,6		
Artykuły odzieżowe	2040,9	1196,8	527,3	298,2	29,9	275,2	32,7	6,4		
Meble, sprzęty, naczynia	189,8	99,5	54,0	32,9	22,2	168,6	24,2	5,8		
Artykuły chemiczne	444,6	292,0	123,5	27,3	44,7	229,7	22,1	9,1		
Papier i wyr. z papieru	147,5	99,5	34,6	13,1	45,5	330,8	29,4	7,5		
Książki, czasopisma i dzieła sztuki	80,6	41,8	29,4	8,8	26,6	459,5	31,3	4,5		
Żelazo, metale, wyroby	621,9	453,8	124,5	36,8	57,8	261,0	27,8	8,2		
Materiały budowl. i opał.	513,9	308,4	109,9	91,0	36,5	324,6	36,0	9,2		
Artykuły różne i nie określone	123,7	73,3	33,7	16,2	29,5	224,1	28,6	6,2		
Inne zakłady handlowe	835,0	556,9	159,7	108,5	17,2	147,6	9,7	4,0		
Zakłady gastronomiczne i wynajem pomieszczeń	267,3	92,8	100,9	72,0	7,7	51,0	7,6	3,7		
Handel pieniężny i ubezp.	161,0	149,7	0,7	9,8	138,8	404,7	13,8	14,4		
Biura wszelkie i wypożyczalnie	86,3	66,3	9,4	9,1	13,8	146,3	9,4	2,0		
Transport, komunikacja, ekspedycja	188,7	165,0	17,3	2,5	78,4	277,3	16,8	4,9		
Przedsięb. rozrywkowe	30,8	22,9	5,8	1,7	30,0	86,2	18,0	4,1		
Lecznictwo i higiena	17,9	10,4	6,0	1,2	24,6	96,8	18,0	4,5		
Inne i nie określone	83,0	49,8	19,6	12,2	37,8	307,6	40,3	8,3		

a Nie uwzględniono obrotów zwolnionych od podatku (wewnętrznych i innych). b Ob. uwagę a do tabl. 17, str. 381. c Bez wymiarów dokonanych przez oddział bilansowy.

TABL. 21. OGÓLNE ZAMKNIĘCIE RACHUNKÓW PODATKÓW
BEZPOŚREDNICH

Lata budżetowe Podatki bezpośrednie	Należności			Wpłaty na po- czet na- leżności	Należno- ści z koń- cem okre- su spra- wodaw- czego
	z począt- kiem okresu sprawo- zdaw- czego	za okres sprawo- zdawczy	ogółem		
	w milionach złotych				
Ogółem 1936/37	775,6	865,7	1 641,3	854,8	786,5
Podatek:					
gruntowy	58,4	58,9	117,3	60,0	57,3
od nieruchomości	56,2	80,9	137,1	81,4	55,7
przemysłowy	278,1	224,9	503,0	224,4	278,6
dochodowy	259,6	255,8	515,4	246,2	269,2
wojskowy	0,3	0,4	0,7	0,2	0,5
od kapitałów i rent	2,5	5,4	7,9	5,4	2,5
od elektryczności	0,1	6,1	6,2	6,1	0,1
od uboju	0,0	8,4	8,4	8,4	0,0
Odsetki zwłoki i grzywny	52,6	19,4	72,0	14,1	57,9
Podatki nadzwyczajne	67,8	205,5	273,3	208,6	64,7
Ogółem 1937/38	784,0^a	897,2	1 681,2	936,1	745,1
Podatek:					
gruntowy	57,3	65,5	122,8	58,7	64,1
od nieruchomości	55,7	79,1	134,8	85,8	49,0
przemysłowy	278,6	231,1	509,7	262,0	247,7
dochodowy	268,5 ^a	278,8	547,3	279,3	268,0
od kapitałów i rent	2,5	4,6	7,1	5,1	2,0
od elektryczności	0,1	6,3	6,4	6,3	0,1
od uboju	0,0	8,9	8,9	8,8	0,1
Odsetki zwłoki i grzywny	57,9	12,5	70,4	16,8	53,6
Podatki nadzwyczajne	63,4 ^a	210,4	273,8	213,3	60,5

^a Niezgodność z należnością z końcem poprzedniego okresu tłumaczy się dokonaniem odpisów i sprostowań.

TABL. 22. PODZIAŁ WPŁYWÓW Z CEŁ MIĘDZY POLSKĄ
I W. M. GDAŃSKIEM^a

Wyszczególnienie	1929- -1930	1931- -1932	1932- -1933	1933- -1934	1934- -1935	1935- -1936	1936- -1937	1937- -1938
Wpływy celne do podziału:								
miliony złotych	368,2	143,0	100,2	82,5	70,1	82,0	98,5	179,7
miliony guldenów	32,8	16,6	11,1	10,1	10,0	5,9	0,0	1,8
Udział Polski:								
miliony złotych	338,4	131,8	93,1	76,7	65,1	76,2	91,5	167,0
miliony guldenów	30,2	15,3	10,3	9,4	9,3	5,5	0,0	1,7
% ^b	92	92	93	93	93	93	93	93
Udział W. M. Gdańska:								
miliony złotych	29,8	11,2	7,1	5,8	5,0	5,8	7,0	12,7
miliony guldenów	2,6	1,3	0,8	0,7	0,7	0,4	0,0	0,1
% ^b	8	8	7	7	7	7	7	7

^a Sposób podziału określa umowa z dn. 24.X 1921 r. ^b W stosunku do całości wpływów podlegających podziałowi.

TABL. 23. ZWROTY CEŁ^a WYPŁACONE PRZY WYWOZIE TOWARÓW KRAJOWYCH

Towary wywiezione	1928-	1931-	1932-	1933-	1934-	1935-	1936-	1937-	1938-
	1929	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938	1939
w milionach złotych									
Ogółem	8,8	57,2	49,0	60,0	75,7	81,8	78,6	18,0	32,2
Produkty spożywcze	—	32,5	34,6	41,6	62,6	70,8	67,2	5,3	18,8
Zboża, produkty przemiału i słód	—	15,5	21,7	36,6	61,9	65,8	65,9	4,0	17,4
w tym: żyto	—	—	11,7	23,9	29,7	18,9	13,5	0,1	4,5
jęczmień	—	—	6,0	8,2	18,7	17,8	20,1	3,2	8,2
mąka	—	—	2,6	3,8	9,2	17,0	17,5	0,4	2,7
Bekony i szynki	—	15,9	12,4	4,5	0,0	—	—	—	—
Inne produkty spo- żywcze	—	1,1	0,5	0,5	0,7	5,0	1,3	1,3	1,4
Wytwory hutniczo- metalowe	5,3	12,3	6,3	10,4	9,3	8,2	8,8	9,8	10,9
Maszyny	0,2	0,5	0,2	0,4	0,5	0,4	0,4	0,5	0,4
Wyroby włókiennicze	3,1	11,5	7,6	7,2	1,1	0,8	0,9	0,9	0,5
w tym wyroby gotowe	2,7	10,0	6,1	6,2	—	—	—	—	—
Produkty chemiczne	0,2	0,3	0,2	0,3	0,7	1,2	1,3	1,5	1,6
Spirytus etylowy	—	—	—	—	1,4	0,3	—	—	—
Inne towary	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0

^a Sumy, które zostały wypłacone jako zwrot cła uiszczanego od zagranicznych surowców, półfabrykatów, narzędzi, maszyn i materiałów pomocniczych.

TABL. 24. WYDATKI I DOCHODY LASÓW PAŃSTWOWYCH^a

Wydatki Dochody	1931-	1932-	1934-	1935-	1936-	1937-
	1932	1933	1935	1936	1937	1938
w milionach złotych						
Wydatki	108,9	129,5	158,6	172,0	221,8	311,9
Administracja	32,3	32,1	32,6	31,9	37,3	50,3
w tym podatki	5,2	6,5	6,5	6,4	8,1	11,1
Koszty pozyskania i przerobu drewna	48,8	57,8	87,2	100,1	135,4	200,7
w tym wartość surowca asygn- owanego do przerobu	17,2	15,9	29,0	31,2	49,8	76,7
Koszty eksploatacji innych źródeł dochodu	3,5	3,3	7,2	8,3	10,3	11,8
Koszty odnowienia lasu	4,2	3,9	4,1	4,4	5,2	5,9
Różne wydatki i odpisy	20,1	32,4	27,5	27,3	33,6	43,2
w tym inwestycje	8,0	8,9	11,8	10,0	14,6	21,1
Dochody	120,2	128,4	181,3	210,0	287,6	374,1
Administracja	0,6	0,7	0,6	—	—	—
Dochód z drewna wszelkiego	91,7	108,1	154,7	189,2	261,3	339,6
w tym wartość surowca asygn- owanego do przerobu	17,2	15,9	29,0	31,2	49,8	76,7
Dochód z eksploatacji innych źródeł dochodu	12,3	11,8	15,4	16,5	19,9	22,9
Różne dochody i odpisy	15,6	7,8	10,6	4,3	6,4	11,6

^a Okresy od I.X do 30.IX następnego roku.

U w a g a. Dla wyprowadzenia zysku handlowego należy z wydatków potrącić kwotę wydatków na inwestycje. Eksploatacja lasów państwowych ob. dział VI, tabl. 24, str. 89.

TABL. 25. WYDATKI I DOCHODY PRZEDSIĘBIORSTWA POLSKIE KOLEJE PAŃSTWOWE

Wydatki Dochody	Rzeczywiste							Budżet
	1931	1932	1934	1935	1936	1937	1938	1939
w milionach złotych								
Eksploatacja kolei								
Wydatki	1 169	932	782	761	742	787	851	847
w tym emerytury	94	94	93	93	87	87	93	98
Dochody	1 294	1 009	895	892	833	964	955	949
w tym przewozy:								
osób i bagaży	318	255	214	215	214	232	249	258
towarów i poczty	869	664	602	594	529	624	618	636
Długi i gwarancje kolei								
Wydatki	25	69	32	32	43	65	68	73
Dochody	2	0	0	0	0	0	1	0
Fundusz inwestycyjny kolei								
Wydatki	115	65	64	75	76	102	93	.
budowa nowych linii	26	3	18	21	19	15	11	.
zakup taboru	28	19	22	18	18	47	25	.
inne inwestycje	61	43	24	36	39	40	57	.
Lotnictwo cywilne								
Wydatki	7	11	13	15	16	17	17	17
Dochody	0	1	0	0	0	0	0	0
Komunikacja samochodowa								
Wydatki	—	—	2	4	4	5	6	7
Dochody	—	—	2	4	4	5	6	7

U w a g a. Stan i praca P. K. P. ob. dział XI, tabl. 3, str. 189.

TABL. 26. WYDATKI I DOCHODY PRZEDSIĘBIORSTWA POLSKA POCZTA, TELEGRAF I TELEFON

Wydatki Dochody	Rzeczywiste							Budżet
	1931— —1932	1932— —1933	1934— —1935	1935— —1936	1936— —1937	1937— —1938	1938— —1939	1939— —1940
w milionach złotych								
Wydatki i dochody zwyczajne (eksploatacja)								
Wydatki	172	156	142	140	139	152	173 ^a	183 ^b
w tym emerytury	11	16	24	19	16	17	18	19
Dochody	215	189	185	175	187	205	227	237
w tym: opłaty pocztowe	137	115	97	103	109	124	137	140
opłaty telegraficzn. ^c	12	9	8	8	9	9	10	10
opłaty telefoniczne	53	46	53	45	52	54	60	66
Wydatki i dochody nadzwyczajne (Inwestycje)								
Wydatki	21	20	21	19	22	27	26	28
Dochody	2	1	1	1	—	—	—	—

a—b W tym na amortyzację ruchomości i nieruchomości: a—6,6 mil. zł, b—7,4 mil. zł. c Łącznie z opłatami radiotelegraficznymi.

U w a g a. Ruch pocztowy, telegraficzny i telefoniczny ob. dział XI, tabl. 32, str. 206—207.

TABL. 27. WYDATKI I DOCHODY MONOPOLÓW PAŃSTWOWYCH^a

Wydatki Dochody	Rzeczywiste					Budżet	
	1932- -1933	1934- -1935	1935- -1936	1936- -1937	1937- -1938	1938- -1939	1939- -1940
	w milionach złotych						
Monopol solny							
Wydatki	46	40	35	35	36	38	41
Koszty eksploatacji	45	40	34	33	34	36	39
w tym: koszty produkcji własnej	16	12	10	10	11	11	12
koszty zakupu soli	2	2	2	2	2	2	2
koszty sprzedaży ^b	23	20	17	17	17	18	19
Wydatki na poczet zysku handlo- wego	1	0	1	2	2	2	2
w tym inwestycje	1	0	1	1	1	1	2
Dochody	90	88	82	79	81	83	87
Sprzedaż soli	89	86	81	78	80	82	86
Inne dochody	1	2	1	1	1	1	1
Monopol tytoniowy							
Wydatki	210	164	159	165	183	168	181
Koszty eksploatacji	192	162	153	150	157	153	161
w tym: koszty produkcji	108	89	84	84	88	89	93
koszty sprzedaży ^b	64	54	54	54	57	52	55
Wydatki na poczet zysku handlo- wego	18	2	6	15	26	15	20
w tym inwestycje	3	2	2	1	6	11	8
spłata pożyczki włoskiej	15	—	4	12	5	4	11
Dochody	532	501	499	486	513	513	534
Sprzedaż wyrobów tytoniowych	530	469	475	483	512	512	533
Inne dochody	2	32	24	3	1	1	1
Monopol spirytusowy							
Wydatki	150	129	129	150	160	164	190
Koszty eksploatacji	146	127	126	139	151	158	182
w tym: koszty produkcji	78	63	63	69	77	81	98
koszty sprzedaży ^b	41	40	40	45	48	51	55
Wydatki na poczet zysku handlo- wego	4	2	3	11	9	6	8
w tym inwestycje	2	0	1	1	1	4	7
Dochody	320	329	349	385	418	433	481
Eksploatacyjne	320	327	336	385	418	433	481
w tym: sprzedaż spirytusu kon- sumcyjnego	292	297	308	354	383	401	439
sprzedaż spirytusu skażo- nego oraz dla celów na- pędowych	10	15	15	15	17	17	27
Inne dochody	—	2	13	—	—	—	—
Monopol loteryjny							
Wydatki	53	77	83	86	84	86	86
Koszty eksploatacji	53	77	83	86	84	86	86
w tym: koszty sprzedaży losów	7	10	11	11	11	11	11
wyplata wygranych	46	66	72	74	72	74	74
Wydatki na poczet zysku handlo- wego	0	0	0	0	0	0	0
Dochody	67	98	106	109	107	109	110
Sprzedaż losów	57	84	91	92	92	94	94
Prowizja od wygranych	9	13	14	15	14	14	15
Inne dochody	1	1	1	2	1	1	1

^a Państwowy monopol zapalczany pozostaje w dzierżawie Sp. Akc. do Eksploatacji Monopolu Zapalczanego w Polsce. Wpłaty do Skarbu Państwa, ob. tabl. 14, str. 379. ^b Opakowanie, transport, prowizje sprzedawców.

TABL. 28. WYDATKI I DOCHODY FUNDUSZU KWATERUNKU WOJSKOWEGO

Wydatki Dochody	Rzeczywiste						Budżet
	1927- 1928 ^a	1934	1935	1936	1937	1938	1939
	w milionach złotych						
Wydatki	33,4	24,7	21,2	16,9	23,5	34,8	27,9
Administracja	0,3	0,3	0,4	0,4	0,5	0,6	0,5
Utrzymanie budowli	—	1,7	1,4	1,5	1,7	1,9	1,9
Nowe budowle	32,8	15,5	17,3	12,7	16,8	30,6	21,0
w tym budowlę zlecone	0,4	9,4	10,1	6,5	11,3	22,5	15,0
Splata długów	0,2	6,4	1,2	1,4	3,8	0,9	3,5
Inne wydatki	0,1	0,8	0,9	0,9	0,7	0,8	1,0
Dochody	28,5	23,5	19,3 ^c	17,6 ^c	22,5 ^c	33,1 ^c	27,9
Podatek od lokali	18,2	10,9	8,3	8,3	9,7	11,1	9,0
Czynsze z domów	0,1	2,1	2,2	2,3	2,5	2,6	2,4
Wpłaty za roboty zlecone	—	10,5	4,8	7,0	10,3	19,4	16,5
Pożyczki	10,0	—	4,0	—	—	—	—
Inne dochody	0,2	—	0,0	—	—	0,0	—

a Okres od 1.VII 1927 r. do 31.XII 1928 r. b Dane obejmują również koszty robót wykonanych na kredyt. c łącznie z pożyczkami nie objętymi budżetem.

TABL. 29. WYDATKI I DOCHODY FUNDUSZU PRACY

Wydatki Dochody	1933- -1934	1934- -1935	1935- -1936	1936- -1937	1937- -1938	1938- -1939
		w milionach złotych				
Wydatki	85,7	121,6	152,4	164,9	152,7	200,0
Roboty publiczne	49,9	80,2	87,4	95,7	72,4	93,1
Zatrudnienie młodzieży	—	2,0	7,2	9,2	10,0	10,0
Pomoc doraźna	32,1	32,0	20,3	13,9	17,4	12,4
Akcje specjalne	1,4	3,7	1,6	3,4	4,7	8,2
przysposobienie zawodowe i orga- nizacja podstaw samodzielnej egzystencji	0,7	1,1	0,5	0,6	1,3	4,0
ogrody działkowe	—	1,0	0,4	0,5	1,2	1,6
akcja kulturalno-oświatowa	—	0,6	0,6	0,4	0,2	0,3
zatrudnienie pracowników umysł.	0,7	1,0	0,1	1,9	2,0	2,3
Zabezpieczenie na wypadek bezro- bocia pracowników fizycznych	—	—	27,0	31,8	32,5	37,9
Administracja	0,3	1,7	6,2	6,6	6,6	7,3
Koszty poboru opłat i wkładek	1,2	1,5	1,8	1,5	1,4	1,4
Inne	0,8	0,5	0,9	2,8	7,7	29,7 ^a
Dochody	88,3	109,7	152,9	161,8	172,0	195,0
Obciążenie dochodów prywatnych w tym pracowników i warsztatów pracy	51,8	58,6	68,2	71,7	80,6	89,1
Obciążenie spożycia	51,1	57,6	67,2	70,7	79,5	87,8
w tym: widowisk	8,7	10,2	10,9	10,8	12,3	13,7
mieszkań	2,9	3,2	3,4	3,4	3,9	4,4
cukru	1,2	2,3	2,6	2,2	2,4	2,7
żarówek	1,4	1,5	1,6	1,7	1,9	2,1
żarówek	1,2	1,4	1,4	1,5	1,9	2,0
Wpływy ze Skarbu Państwa	19,2	30,0	31,9	3,7	—	—
Zabezpieczenie na wypadek bezro- bocia pracowników fizycznych ^b	—	—	27,7	31,4	36,5	62,8
Zaległe podatki uiszczone w natu- rze	0,9	2,9	3,1	0,9	0,9	0,6
Inne	7,7	8,0	11,1	43,3	41,7	28,8

a W tym 19,9 mil. zł z tytułu zwrotu zadłużenia b. Funduszu Bezrobocia wobec Skarbu Państwa. b W dziale XVII, tabl. 5, str. 309, podany jest przypis składek i dopłat Skarbu Państwa.

Źródło: Sprawozdania Funduszu Pracy.

B. Finanse Skarbu Śląskiego
 TABL. 30. ZADŁUŻENIE DŁUGOTERMINOWE SKARBU ŚLĄSKIEGO
 Stan w dn. 31.III

Źródła kredytu	1932	1934	1936	1938	1939
	w tysiącach złotych				
Ogółem	95 954	95 489	107 607	72 471	71 090
Skarb Państwa ^a	—	—	—	—	33 438
Fundusz Pracy	—	—	13 206	16 732	15 349
Fund. Emer. Ubezpie. Prac. Umysł.	—	2 212	4 196	4 158	4 158
7% pożyczka dolarowa (amerykańska) ^b	95 954	93 277	90 205	51 531	18 145

^a Konwersja części 7% pożyczki dolarowej (amerykańskiej) na 4½% obligacje pożyczki wewnętrznej 1937 r.; skonwertowaną pożyczkę w dalszym ciągu obsługuje Skarb Śląski. ^b W latach 1932, 1934 i 1936 przeliczono według parytetu: 1 \$ = 8,914 zł.

TABL. 31. WYDATKI I DOCHODY SKARBU ŚLĄSKIEGO

Wydatki Dochody	Rzeczywiste				Budżet	
	1932— —1933	1934— —1935	1936— —1937	1937— —1938	1938— —1939	1939— —1940
	w tysiącach złotych					
Wydatki ogółem	82 464	65 830^a	73 727^b	92 415^c	86 334	102 484
w tym zwyczajne	77 341	62 330	70 419	78 276	80 202	96 534
Administracja	82 464	65 830	73 727	92 415	86 334	102 484
Sejm Śląski	843	860	379	336	349	400
Administracja ogólna	4 935	4 352	5 469	5 417	6 340	7 440
Policja	10 702	9 361	9 215	9 427	10 139	13 148
Opieka społeczna i zdrowotność	11 484	9 652	12 179	13 413	12 436	14 742
Urzędy robót publicznych	7 624	5 496	6 135	16 493	9 985	9 926
Administracja skarbowa	19 575	10 776	13 155	17 448	15 360	15 324
w tym: udział Państwa w dochodach Skarbu Śląskiego	6 500	—	2 000	—	—	—
emerytury i zaopatrzenia	3 754	4 101	4 183	4 339	4 940	5 011
długi	4 266	1 760	1 802	2 108	3 791	2 961
Oświata	26 701	23 987	25 665	27 400	29 705	39 147
Inne wydatki	600	1 346	1 530	2 481	2 020	2 357
Dochody ogółem	84 842	76 313	83 183^d	97 966^e	86 337	102 485
w tym zwyczajne	84 842	76 160	83 113	97 819	86 321	102 469
Administracja	84 799	76 288	83 156	97 939	86 313	102 460
Daniny publiczne	78 542	71 887	78 602 ^d	93 306 ^e	82 598	98 236
Podatki bezpośrednie	63 448	57 458	66 125	79 698	69 971	84 140
w tym: gruntowy	1 193	1 375	1 197	1 215	1 100	1 250
przemysłowy	25 583	22 803	25 703	31 577	27 560	31 000
dochodowy	33 999	29 433	36 695	44 352	39 051	49 300
od kapitałów i rent	496	411	470	468	400	450
Podatki pośrednie	5 780	5 517	6 149	7 557	6 675	8 198
w tym: od wina	179	150	167	170	140	160
od piwa	2 300	1 878	1 778	2 157	2 100	3 000
od cukru	1 119	1 438	1 650	1 758	1 724	1 724
od olejów mineralnych	1 736	1 776	1 839	2 743	2 000	2 800
akcyzowe opłaty patent.	404	222	243	248	240	100
Opłaty stempelowe	9 314	8 912	6 328	6 051	5 952	5 898
w tym podatek spadkowy i od darowizn	791	191	192	168	124	120
Różne dochody administracyjne	6 257	4 401	4 554	4 633	3 715	4 224
Przedsiębiorstwa (wpiaty)	43	25	27	27	24	25

^a—^c Oprócz tego na cele inwestycyjne: ^a—571 tys. zł, ^b—8 290 tys. zł, ^c—9 307 tys. zł. ^d—^e Po potrąceniu nadpłat danin publicznych zwróconych podatnikom: ^d—6 885 tys. zł, ^e—6 938 tys. zł.

C. Finanse związków samorządu terytorialnego

TABL. 32. ZADŁUŻENIE DŁUGOTERMINOWE ZWIĄZKÓW SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO^a

Typy związków samorządowych	1930- -1931	1931- -1932	1932- -1933	1933- -1934	1934- -1935	1935- -1936	1936- -1937	1937- -1938
Liczba związków samorządowych								
Ogółem	897	897	880	880	846	846	846	846
Uwzględnionych	889	870	870	878	846	846	846	846
w tym:								
posiadających długi	751	764	761	763	757	768	768	804
zaciągających pożyczki	358	280	195	287	385	374	480	478
Stan zadłużenia w końcu roku budżetowego w milionach złotych^b								
Ogółem	883,2	932,1	937,9	945,5	964,3	1003,7	977,3	1060,1
Miasta	771,8	816,8	813,0	817,3	836,9	872,6	844,9	926,1
Powiat. związ. samorz.	93,0	96,2	103,9	107,0	108,7	102,7	103,5	105,7
Wojew. związ. samorz.	18,4	19,1	21,0	21,2	18,7	28,4	28,9	28,3
Pożyczki zaciągnięte w okresie budżetowym w milionach złotych^c								
Ogółem	98,3	82,8	46,6	63,1	63,3	82,6	117,7	136,9
Miasta	85,3	71,8	38,4	52,5	51,2	59,7	100,5	125,1
Powiat. związ. samorz.	9,0	10,3	7,0	10,1	11,5	-11,8	16,2	11,4
Wojew. związ. samorz.	4,0	0,7	1,2	0,5	0,6	11,1	1,0	0,4

^a Bez danych dla gmin wiejskich, których zadłużenie długoterminowe wynosiło według stanu w dn. 31.III: w 1936 r.—33,3 mil. zł, w 1937 r.—36,7 mil. zł, w 1938 r.—42,2 mil. zł. ^b Łącznie z zadłużeniem długoterminowym przedsiębiorstw samorządowych. ^c Łącznie z konwersją (ob. tabl. 34, str. 393).

TABL. 33. ODDŁUŻENIE ZWIĄZKÓW SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO PRZEZ KOMISJE ODDŁUŻENIOWO-OSZCZĘDNOŚCIOWE^a

Wyszczególnienie	Ogółem	Gminy wiejskie	Miasta			Powiat. zw. samorz.
			razem	niewydzielone	wydzielone	
Liczba oddłużonych zw. samorząd.	2 427	1 801	461	410	51	165
Zobowiązania długo- i krótkoterminowe w milionach złotych						
Zobowiązania przed oddłużeniem ^b	1093,5	60,8	914,6	186,6	728,0	118,1
Umorzone zobowiązania wobec wierzycieli publ.-praw. grupa ^c : A	348,5	21,9	281,0	57,2	223,8	45,6
B	327,4	20,3	263,2	48,6	214,6	43,9
C	216,8	11,4	184,0	22,1	161,9	21,4
wobec wierzycieli prywatnopraw.	41,8	1,0	33,7	11,7	22,0	7,1
wobec wierzycieli prywatnopraw.	68,8	7,9	45,5	14,8	30,7	15,4
w odsetkach zobowiązań danej grupy	21,1	1,6	17,8	8,6	9,2	1,7
Umorzone zobowiązania						
wobec wierzycieli publ.-praw. grupa ^c : A	31,4	38,4	30,7	30,7	30,7	33,1
B	34,9	42,9	34,1	31,5	35,0	40,7
C	76,0	90,0	75,0	50,0	80,0	87,0
wobec wierzycieli prywatnopraw.	8,3	10,0	7,7	14,5	6,0	12,0
wobec wierzycieli prywatnopraw.	56,0	32,0	53,0	46,0	57,0	55,0
wobec wierzycieli prywatnopraw.	12,3	12,2	12,0	26,6	7,9	16,2
Obsługa zobowiązań powstałych przed oddłużeniem w milionach złotych						
Wykonana w 1933/34	65,7	5,0	50,6	10,4	40,2	10,1
Przewidywana na 1938/39	39,9	3,6	30,9	6,5	24,4	5,4

^a Oddłużenie przeprowadzone indywidualnie w latach 1934-1937; dla gmin wiejskich uwzględniono ponadto oddłużenie ogólne z mocy ustawy, dotyczące 1500 gmin. ^b Zobowiązania oddłużonych związków samorządu terytorialnego. ^c Grupa A—Skarb Państwa, Fundusz Pracy, inne fundusze państwowe; B—B. G. K., P. B. R., banki komunalne, K. K. O., Z. U. S.; C—Komunalny Fundusz Poż.-Zapom., P. Z. U. W., Pożyczkowy Fundusz Drogowy, koszty leczenia i inne.

TABL. 34. ZADŁUŻENIE DŁUGOTERMINOWE ZWIĄZKÓW SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO^a WEDŁUG ŹRÓDEŁ I PRZEZNACZENIA POŻYCZEK

Stan zadłużenia Pożyczki zaciągnięte	1930- -1931	1937/38						Po- wła- towe związki samorząd.	Woje- wódz- kie
		Ogó- łem	Miasta				w tym naj- więk- sze ^b		
			ra- zem	nie- wy- dzie- lone	wy- dzie- lone	w tym naj- więk- sze ^b			
Liczba związków samorządowych									
Ogółem	897	846	603	550	53	5	241	2	
<i>w tym:</i>									
<i>posiadających długi</i>	751	804	564	511	53	5	238	2	
<i>zaciągających pożyczki</i>	358	478	344	291	53	5	132	2	
Stan zadłużenia w końcu roku budżetowego w milionach złotych ^c									
Ogółem	883,2	1060,1	926,1	123,1	803,0	481,8	105,7	28,3	
Skarb Państwa	49,3	80,7	75,2	14,1	61,1	28,1	4,2	1,3	
<i>w tym Fundusz Pracy</i>	—	73,4	68,9	11,8	57,1	27,4	3,2	1,3	
Banki państwowe	420,4	418,5	359,1	36,5	322,6	150,6	38,5	20,9	
<i>w tym B. G. K.</i>	418,9	411,9	355,3	35,8	319,5	148,4	35,7	20,9	
Skarb Śląski	30,4	23,0	19,8	4,5	15,3	—	3,2	—	
Banki komunalne	50,1	80,0	49,2	23,6	25,6	6,6	26,4	4,4	
<i>w tym Fundusz Pożyczko- wo-Zapomogowy</i>	—	21,9	15,3	7,8	7,5	1,9	6,6	—	
Komunalne kasy oszczędn.	29,1	89,2	71,4	16,0	55,4	42,0	17,6	0,2	
Zakłady ubezpiecz. publiczn.	33,2	62,6	53,3	13,9	39,4	16,9	8,7	0,6	
Instytucje i osoby prywatne	19,8	30,2	28,6	10,1	18,5	7,2	1,6	—	
Pożyczki obligac. wewn.	114,3	151,6	151,4	—	151,4	148,7	—	0,2	
Pożyczki zagraniczne	135,5	111,4	110,5	1,4	109,1	80,5	0,2	0,7	
<i>w tym obligacyjne</i>	88,8	86,6	85,9	—	85,9	75,7	—	0,7	
Inne źródła	1,1	12,9	7,6	3,0	4,6	1,2	5,3	0,0	
Pożyczki zaciągnięte w okresie budżetowym w milionach złotych ^{cd}									
Ogółem	98,3	136,9	125,1	15,4	109,7	79,2	11,4	0,4	
Inwestycje	76,6	67,1	63,4	9,1	54,3	34,0	3,7	0,0	
<i>działów administracyjnych</i>	32,3	35,9	33,3	4,0	29,3	19,6	2,6	0,0	
<i>przedsiębiorstw</i>	44,3	31,2	30,1	5,1	25,0	14,4	1,1	—	
Splata pożyczek	18,2	62,8	56,2	6,0	50,2	40,2	6,2	0,4	
<i>w tym konwersja</i>	—	54,9	51,2	4,1	47,1	39,5	3,7	—	
Inne	3,5	7,0	5,5	0,3	5,2	5,0	1,5	—	

^a Ob. uwagę ^a do tabl. 32, str. 392. ^b Liczące 200 000 i więcej mieszkańców. ^c Łącznie z zadłużeniem przedsiębiorstw samorządowych. ^d Łącznie z konwersją.

TABL. 35. DZIAŁALNOŚĆ ŚLĄSKIEGO KOMUNALNEGO FUNDUSZU POŻYCZKOWO-ZAPOMOGOWEGO

Wyszczególnienie	1928	1932	1934	1936	1938			
					Ogół- łem	Gmi- ny więk- skie	Mia- sta	Pow. zw. sa- morz.
Sumy do dyspozycji	492	551	863	1 199	1 581	x	x	x
Stan na początku roku	—	157	175	171	204	x	x	x
Wpływy	492	205	549	913	1 219	x	x	x
Sumy pożyczek spłaconych	—	189	139	115	158	88	34	36
Sumy pożyczek wypłaconych	74	407	527	610	889	354	499	36
Liczba pożyczek wypłaconych	6	20	19	16	38	25	11	2
Sumy pożyczek nie spłaconych	—	—	—	—	—	—	—	—
<i>w końcu roku</i>	74	1 776	2 475	3 467	2 658	1 387	1 133	138
Sumy zapomóg wypłaconych	3	6	78	121	171	151	—	20
Liczba zapomóg wypłaconych	1	2	11	13	18	17	—	1

TABL. 36. DZIAŁALNOŚĆ KOMUNALNEGO FUNDUSZU POŻYCZKOWO-ZAPOMOGOWEGO^a

Wyszczególnienie	1928	1930	1932	1934	1936	1937	1938
	w tysiącach złotych						
Pożyczki							
Sumy do dyspozycji	5 351	6 032	5 470	7 018	8 301	10 380	8 069
Stan na początku roku	1 118	964	160	947	2 588	1 317	1 382
Wpływy	4 038	3 318	3 549	4 107	4 604	5 817	5 378
Sumy pożyczek spłaconych	195	1 750	1 761	1 964	1 109	3 246	1 309
Sumy pożyczek wypłaconych	4 411	5 263	4 445	6 184	6 984	7 559	6 409
Miasta	1 220	2 308	2 305	3 099	4 933	5 515	4 108
Powiatowe związki samorządowe	3 191	2 955	1 825	3 005	2 001	1 744	2 301
Związki międzykomunalne ^b	—	—	315	80	50	300	—
Liczba pożyczek wypłaconych	59	172	244	221	247	331	404
Miasta	15	82	130	113	174	238	290
Powiatowe związki samorządowe	44	90	109	105	72	92	114
Związki międzykomunalne ^b	—	—	5	3	1	—	—
Sumy pożyczek nie spłaconych w końcu roku	4 216	12 218	18 174	26 587	23 641 ^c	21 477 ^d	25 801 ^e
Miasta	1 130	5 257	9 005	13 792	13 020	14 227	17 282
Powiatowe związki samorządowe	3 086	6 961	8 854	12 023	9 835	6 547	7 895
Związki międzykomunalne ^b	—	—	315	772	786	703	624
Zapomogi							
Sumy do dyspozycji	161	1 104	2 000	1 563	1 038	7 677	7 056
Stan na początku roku	—	553	1 077	604	1 080	1 195	849
Wpływy	161	551	923	959	9 258	6 482	6 207
Sumy zapomóg wypłaconych	—	—	749	1 145	9 143	6 525	5 960
Miasta	—	—	469	547	6 293	4 531	3 332
Powiatowe związki samorządowe	—	—	280	598	2 070	1 598	2 628
Związki międzykomunalne ^b	—	—	—	—	780	396	—
Liczba zapomóg wypłaconych	—	—	39	90	647	554	630
Miasta	—	—	25	39	466	376	366
Powiatowe związki samorządowe	—	—	14	51	176	166	264
Związki międzykomunalne ^b	—	—	—	—	5	12	—

a Bez Śląskiego Funduszu Pożyczkowo-Zapomogowego (ob. tabl. 35, str. 393).
b Łącznie z centralnymi zrzeszeniami samorządowymi. c — e Bez pożyczek umorzonych: c—11 808 tys. zł; d—6 477 tys. zł; e—2 tys. zł.

U w a g a. Dane dla 1938 r. dotyczą pożyczek i zapomóg przyznanych.

TABL. 37. DOTACJE I POŻYCZKI FUNDUSZU PRACY, UDZIELONE ZWIĄZKOM SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO

Wyszczególnienie	1935— —1936	1936— —1937	1937/38				
			Ogółem	Gminy wlej- skie	Miasta	Po- woje- w. wódz.	
						związków sa- morządowe	
w tysiącach złotych							
Ogółem	38 606	73 737	52 997	160	46 031	6 652	154
Dotacje	19 391	46 852	28 641	134	22 716	5 637	154
Pożyczki	19 215	26 885	24 356	26	23 315	1 015	—
Studia i projekty techniczne	1 050	472	593	18	461	10	104
Komunikacja	5 466	14 810	6 891	46	1 777	5 068	—
w tym drogi bite oraz mosty	4 706	13 786	5 223	46	1 09	5 068	—
Melioracje	3 790	4 961	3 700	—	3 007	643	50
Urządzenia miast	25 953	50 915	40 337	68	39 647	622	—
w tym: wodociągi i kanalizacja	14 159	17 167	15 943	—	15 543	400	—
nawierzchnia ulic	9 580	28 680	21 495	68	21 235	192	—
Budowle publiczne	909	2 002	1 281	28	1 060	193	—
w tym szkoły	220	768	465	28	419	18	—
Inne	1 436	577	195	—	79	116	—

TABL. 38. RACHUNKI ZAMKNIĘCIA SUM POZABUDŻETOWYCH ZWIĄZKÓW SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO

Stan w końcu roku budżetowego

Wyszczególnienie	1932- -1933a	1937/38						Po- wła- towe związki sa- morządowe	Woje- wódz- kie
		Ogół- em	Gmi- ny wiejs- kie	Miasta			w tym najwięk- szeb		
				ra- zem	nie- wy- dzielone	wy- dzielone			
Liczba związków samorządowych									
Ogółem	878	3970	3124 ^c	603	550	53	5	241	2
w tym związki, które wy- kazały w roku sprawo- zdawczym:									
nadwyżkę				344	315	29	3	200	1
niedobór				216	200	16	1	31	1
Sumy w milionach złotych									
Stan czynny									
Kasa	4,0	9,8	3,1	4,7	1,2	3,5	2,1	1,8	0,2
Instytucje finansowe	19,1	62,0	10,8	29,1	7,4	21,7	13,9	21,7	0,4
Weksle obce	1,4	1,2	0,2	0,7	0,1	0,6	0,4	0,3	—
Depozyty walorowe	28,9	43,3	1,5	36,1	3,5	32,6	24,8	5,5	0,2
Zaliczki zwrotne	7,3	7,5	1,0	5,1	1,0	4,1	2,5	1,3	0,1
Dłużnicy różni	33,0	33,2	5,2	19,7	4,4	15,3	8,8	8,1	0,2
Fundusze obrotowe i spe- cjalne	0,0	0,5	—	0,3	0,0	0,3	—	0,2	—
Sumy przechodnie	2,2	14,2	0,1	13,6	0,5	13,1	12,8	0,5	—
Różni za wydane kaucje i depozyty	1,1	11,1	0,3	10,5	0,2	10,3	9,7	0,3	—
Zaliczki budżetowe	13,4	13,2	1,0	11,0	1,0	10,0	9,1	1,0	0,2
Przedsiębiorstwa i zakła- dy własne	16,5	16,7	0,3	15,3	1,4	13,9	11,2	1,1	0,0
Inne	—	0,5	—	0,2	0,1	0,1	—	0,3	—
Niedobory budżetowe	227,9	45,6	17,9	23,8	9,3	14,5	6,0	3,7	0,2
z lat ubiegłych	—	35,5	15,0	18,1	7,0	11,1	4,1	2,4	—
z roku sprawozdawczego	—	10,1	2,9	5,7	2,3	3,4	1,9	1,3	0,2
Ogólna suma zamknięć rachunkowych	354,8	258,8	41,4	170,1	30,1	140,0	101,3	45,8	1,5
Stan bierny									
Sumy przechodnie	49,9	49,1	4,6	36,0	2,3	33,7	30,5	8,2	0,3
Deponenci	17,6	42,1	1,7	35,0	3,7	31,3	24,5	5,2	0,2
Weksle własne	48,9	8,4	0,8	7,0	1,4	5,6	0,6	0,6	—
Pożyczki krótkoterminowe	44,7	6,9	0,7	4,0	1,3	2,7	1,8	2,2	—
Rachunki otwartego kre- dytu	28,4	3,5	0,5	2,8	0,1	2,7	2,2	0,2	—
Zaliczki zwrotne	—	0,0	—	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	—
Wierzyciele różni	120,2	64,8	19,8	35,9	10,9	25,0	16,3	8,7	0,4
Fundacje	0,0	2,5	—	2,5	0,1	2,4	2,4	0,0	—
Depozyty walorowe	15,8	11,6	0,4	10,5	0,4	10,1	9,8	0,7	—
Fundusze obrotowe i spe- cjalne	12,2	26,3	3,1	17,1	3,4	13,7	6,3	5,5	0,6
Przedsiębiorstwa i zakła- dy własne	6,8	8,4	0,8	6,6	1,3	5,3	4,3	1,0	0,0
Inne	—	1,1	—	0,6	0,2	0,4	0,0	0,5	—
Nadwyżki budżetowe	10,3	34,1	9,0	12,1	5,0	7,1	2,6	13,0	0,0
z lat ubiegłych	—	12,2	2,6	4,3	2,2	2,1	1,3	5,3	0,0
z roku sprawozdawczego	—	21,9	6,4	7,8	2,8	5,0	1,3	7,7	0,0

a Bez gmin wiejskich i wojewódzkich związków samorządowych. b Liczące 200 000 i więcej mieszkańców. c W tym 168 gmin wiejskich nie prowadzących rachunku zamknięcia sum pozabudżetowych.

TABL. 39. WAŻNIEJSZE RODZAJE WYDATKÓW I DOCHODÓW ZWIĄZKÓW SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO

Na podstawie zamknięć rachunkowych budżetów administracyjnych oraz budżetów szpitali i zakładów opiekuńczych

Rodzaje wydatków i dochodów	1928-	1930-	1932-	1934-	1936-	1937-	1938-	1928-	1937-	
	-1929	-1931	-1933	-1935	-1937	-1938	-1939 ^a	-1929	-1938	
w milionach złotych								w odsetkach		
Wydatki										
Ogółem	1175,9	1031,3	722,3	682,1 ^b	762,7 ^b	842,0 ^b	777,2 ^b	x	x	
Zwyczajne	684,5	769,6	610,3	563,3	550,1	600,9	605,7	100,0	100,0	
w tym:										
Zarząd ogólny	166,6	178,3	142,1	125,3	130,7	138,4	141,2	24,3	23,0	
Majątek	12,9	15,3	12,1	11,1	10,3	11,3	11,2	1,9	1,9	
Spłata długów	64,6	107,9	96,4	80,3	61,8	66,0	69,9	9,4	11,0	
Drogi i place publ. oraz pomiary i plany roz-budowy	111,0	109,9	65,9	76,1	83,3	95,7	81,1	16,2	15,9	
Oświata ^c	87,5	75,9	65,5	59,2	56,2	61,1	61,5	12,8	10,2	
Kultura i sztuka	24,3	20,6	5,8	6,6	8,3	8,7	9,2	3,6	1,5	
Zdrowie publ. i opieka społeczna	155,6	171,9	146,8	135,7	128,4	140,3	148,9	22,7	23,3	
Popieranie rolnictwa ^d	9,2	14,3	10,4	9,8	10,3	12,0	15,0	1,3	2,0	
Bezpieczeństwo publ.	38,1	42,2	31,3	28,3	26,1	28,6	30,5	5,6	4,8	
Nadzwyczajne	491,4	261,7	112,0	118,8	212,6	241,1	171,5	100,0	100,0	
w tym:										
Majątek	56,0	34,0	9,0	11,9	14,9	20,5	15,9	11,4	8,5	
Przedsiębiorstwa	153,6	52,7	18,9	23,1	45,6	62,7	39,7	31,2	26,0	
Spłata długów	31,7	14,5	24,6	13,6	42,1	13,9	2,7	6,4	5,8	
Drogi i place publ. oraz pomiary i plany roz-budowy	110,4	78,2	23,9	37,6	66,3	73,3	63,0	22,5	30,4	
Oświata ^c	46,0	31,6	10,7	12,6	15,8	24,1	21,1	9,4	10,0	
Kultura i sztuka	5,3	2,4		1,2	2,7	5,4		1,1	2,2	
Zdrowie publ. i opieka społeczna	61,8	26,1	10,0	10,9	16,2	22,4	19,3	12,6	9,2	
Dochody										
Ogółem	1179,2	970,2	645,3	696,2 ^e	816,6 ^e	914,4 ^e	771,2 ^e	100,0	100,0	
zwyczajne		801,6	555,4	585,9	592,9	648,1	628,3		70,9	
nadzwyczajne		168,6	89,9	110,3	223,7	266,3	142,9		29,1	
w tym:										
Majątek	52,8	60,4	43,8	40,3	30,6	31,4	29,8	4,5	3,4	
Przedsiębior. (wpłaty)	47,2	91,3	66,5	71,9	69,2	74,2	75,1	4,0	8,1	
Subwencje i dotacje	33,7	54,1	23,9	40,3	80,6	68,3	66,9	2,8	7,5	
w tym nadzwyczajne		36,0	14,1	20,6	62,2	49,5	46,5		5,4	
Zwroty	48,4	37,6	33,6	45,1	68,0	70,1	66,7	4,1	7,7	
Oplaty za korzystanie z urządzeń i zakład.	58,1	76,3	56,0	58,2	51,5	56,6	61,5	4,9	6,2	
Daniny samorządowe	530,5	514,1	333,2	338,9	352,7	390,2	380,3	45,0	42,7	
w tym:										
udziały i dodatki do podatków państwowych			219,8	210,0	225,9	247,0	235,5		27,0	
podatki samoistne			99,8	113,1	107,4	119,9	126,1		13,1	
Sprzedaż i likwidacja majątku i przedsiębiorstw	7,9	9,1	4,1	6,8	10,3	9,4	9,0	0,7	1,0	
Pożyczki (łącznie z konwersyją)	378,6	103,7	58,5	64,5	123,3	146,4	60,0	32,1	16,0	

a Preliminarze budżetowe. b Bez pokrycia niedoborów budżetowych z lat ubiegłych. c W 1928/29 r. łącznie z wydatkami na szkolnictwo zawodowe i rolnicze. d W 1928/29 r. bez wydatków na szkolnictwo rolnicze. e Bez nadwyżek budżetowych z lat ubiegłych.

TABL. 40. WYDATKI I DOCHODY ZWIĄZKÓW SAMORZĄDU
TERYTORIALNEGO WEDŁUG TYPÓW ZWIĄZKÓW SAMORZĄDOWYCH
Na podstawie zamknięć rachunkowych budżetów administracyjnych oraz budżetów
szpitali i zakładów opiekuńczych

Typy związków samorządowych	1928- -1929	1930- -1931	1932- -1933	1934- -1935	1935- -1936	1936- -1937	1937- -1938	1938- -1939 ^a
Wydatki w milionach złotych								
Ogółem	1175,9	1031,3	722,3	682,1^b	707,6^b	762,7^b	842,0^b	777,2^b
Gminy wiejskie	153,1	160,9	114,2	110,1	102,0	107,1	129,2	119,8
Miasta	766,6	641,9	463,2	414,3	435,8	496,1	529,9	481,6
Powiat. związ. samorząd.	225,8	203,1	125,3	139,3	141,4	142,3	165,4	142,4
Wojew. związ. samorząd.	30,4	25,4	19,6	18,4	28,4	17,2	17,5	33,4
Wydatki zwyczajne	684,5	769,6	610,3	563,3	553,8	550,1	600,9	605,7
Gminy wiejskie	113,7	125,2	105,9	98,6	92,3	94,1	106,1	104,7
Miasta	408,4	471,7	378,0	332,9	329,9	329,5	355,0	362,7
Powiat. związ. samorząd.	140,7	151,4	107,8	115,4	115,1	110,4	123,4	114,2
Wojew. związ. samorząd. ^c	21,7	21,3	18,6	16,4	16,5	16,1	16,4	24,1
Wydatki nadzwyczajne	491,4	261,7	112,0	118,8	153,8	212,6	241,1	171,5
Gminy wiejskie	39,4	35,7	8,3	11,5	9,7	13,0	23,1	15,1
Miasta	358,2	170,2	85,2	81,4	105,9	166,6	174,9	118,9
Powiat. związ. samorząd.	85,1	51,7	17,5	23,9	26,3	31,9	42,0	28,2
Wojew. związ. samorząd.	8,7	4,1	1,0	2,0	11,9	1,1	1,1	9,3
Dochody w milionach złotych								
Ogółem	1179,2	970,2	645,3	696,2^d	737,8^d	816,6^d	914,4^d	771,2^d
Gminy wiejskie	152,5	154,4	103,6	112,0	102,8	112,0	133,0	120,7
Miasta	777,5	603,4	407,2	422,9	455,0	529,1	592,7	475,2
Powiat. związki samorząd.	218,4	187,1	116,4	142,8	151,4	158,2	171,5	141,1
Wojew. związki samorząd.	30,8	25,3	18,1	18,5	28,6	17,3	17,2	34,2
Dochody zwyczajne	801,6	555,4	585,9	580,6	580,6	592,9	648,1	628,3
Gminy wiejskie	129,8	96,8	103,0	95,7	100,7	115,1	109,2	109,2
Miasta	490,2	336,6	341,6	343,0	351,4	376,1	369,3	369,3
Powiat. związ. samorząd.	160,4	104,7	123,8	125,3	124,8	140,5	125,6	125,6
Wojew. związ. samorząd. ^c	21,2	17,3	17,5	16,6	16,0	16,4	24,2	24,2
Dochody nadzwyczajne	168,6	89,9	110,3	157,2	223,7	266,3	142,9	142,9
Gminy wiejskie	24,6	6,8	9,0	7,1	11,3	17,9	11,5	11,5
Miasta	113,2	70,6	81,3	112,0	177,7	216,6	105,9	105,9
Powiat. związ. samorząd.	26,7	11,7	19,0	26,1	33,4	31,0	15,5	15,5
Wojew. związ. samorząd.	4,1	0,8	1,0	12,0	1,3	0,8	10,0	10,0
Na jednego mieszkańca w złotych								
Wydatki ogółem	43,71	32,75	22,94	21,36^b	22,15^b	23,87^b	26,36^b	24,33^b
Gminy wiejskie	7,66	7,06	5,02	4,76	4,40	4,63	5,59	5,18
Miasta	111,10	73,88	53,06	46,99	49,39	56,22	60,08	54,64
Powiat. związ. samorząd.	9,69	7,57	4,67	5,20	5,28	5,31	6,17	5,31
Wojew. związ. samorząd.	10,48	7,94	6,12	5,75	8,87	5,37	5,47	10,44
W tym wydatki zwyczajne	25,45	24,44	19,38	17,64	17,34	17,22	18,81	18,96
Gminy wiejskie	5,69	5,49	4,65	4,26	3,98	4,07	4,59	4,53
Miasta	59,19	64,29	43,30	37,76	37,39	37,35	40,25	41,15
Powiat. związ. samorząd.	6,04	5,65	4,02	4,31	4,29	4,12	4,61	4,26
Wojew. związ. samorząd. ^c	7,48	6,65	5,72	5,12	5,15	5,03	5,12	7,53

^a Preliminarze budżetowe. ^b Bez pokrycia niedoborów budżetowych z lat ubiegłych. ^c W latach 1928/29, 1930/31 i 1932/33 dla szpitali i zakładów opiekuńczych uwzględniono tylko dopłaty. ^d Bez nadwyżek budżetowych z lat ubiegłych.

**TABL. 41. WYDATKI I DOCHODY ZWIĄZKÓW SAMORZĄDU
TERYTORIALNEGO WEDŁUG WOJEWÓDZTW**

 Na podstawie zamknięć rachunkowych budżetów administracyjnych oraz
budżetów szpitali i zakładów opiekuńczych

Województwa	Wydatki				Dochody			
	1932/33		1937/38		1932/33		1937/38	
	Ogół- tem	w tym zwy- czajne	Ogół- tem	w tym zwy- czajne	Ogół- tem	w tym zwy- czajne	Ogół- tem	w tym zwy- czajne
W milionach złotych								
Gminy wiejskie								
Polska	114,2	105,9	129,2	106,1	103,6	96,8	133,0	115,1
Woj.: centralne	43,9	40,9	52,1	42,9	36,2	34,5	53,7	47,5
wschodnie	21,1	19,8	26,1	20,7	18,0	17,4	27,1	23,4
poznań. i pomor.	8,8	8,6	12,2	10,7	8,7	8,5	12,4	10,7
śląskie	19,4	17,4	20,6	15,4	21,0	18,0	21,0	16,0
południowe	21,0	19,2	18,2	16,4	19,7	18,4	18,8	17,5
Miasta								
Polska	463,2	378,0	529,9	355,0	407,2	336,6	592,7	376,1
M. st. Warszawa	129,8	104,7	171,2	112,8	101,1	92,6	227,2	116,7
Woj.: centralne ^a	105,4	90,4	126,1	80,2	96,4	77,8	126,9	85,7
wschodnie	24,3	20,5	26,3	16,9	21,9	18,9	28,2	19,4
poznań. i pomor.	82,6	66,7	82,8	58,0	70,0	53,9	85,2	62,2
śląskie	31,7	27,1	36,0	26,7	32,4	27,4	36,0	29,3
południowe	89,4	68,6	87,5	60,4	85,4	66,0	89,2	62,8
Powiatowe związki samorządowe								
Polska	125,3	107,8	165,4	123,4	116,4	104,7	171,5	140,5
Woj.: centralne	56,4	46,6	72,2	53,1	49,6	44,0	75,6	61,0
wschodnie	15,5	13,3	22,2	14,9	15,6	14,0	22,8	19,1
poznań. i pomor.	23,8	21,1	26,0	21,0	21,8	19,6	26,9	22,6
śląskie	5,9	5,0	10,3	6,2	6,3	5,2	10,2	6,1
południowe	23,7	21,8	34,7	28,2	23,1	21,9	36,0	31,7
Na jednego mieszkańca w złotych								
Gminy wiejskie								
Polska	5,02	4,65	5,59	4,59	4,55	4,25	5,75	4,98
Woj.: centralne	4,91	4,57	5,84	4,81	4,05	3,86	6,02	5,33
wschodnie	4,41	4,14	5,49	4,35	3,77	3,64	5,70	4,92
poznań. i pomor.	5,65	5,52	6,09	5,34	5,58	5,46	6,19	5,34
śląskie	21,60	19,37	23,52	17,58	23,38	20,04	23,97	18,26
południowe	3,19	2,92	2,77	2,50	2,99	2,80	2,86	2,66
Miasta								
Polska	53,06	43,30	60,08	40,25	46,63	38,54	67,20	42,64
M. st. Warszawa	110,09	88,80	145,21	95,67	85,75	78,54	192,71	98,98
Woj.: centralne ^a	32,24	27,65	38,22	24,33	29,49	23,80	38,49	25,99
wschodnie	31,64	26,69	33,21	21,34	28,51	24,61	35,61	24,49
poznań. i pomor.	69,24	55,91	69,06	48,37	58,68	45,18	71,06	51,88
śląskie	79,25	67,75	85,31	63,27	81,00	68,50	85,31	69,43
południowe	46,47	35,65	45,29	31,26	44,39	34,30	46,17	32,51
Powiatowe związki samorządowe								
Polska	4,67	4,02	6,17	4,61	4,27	3,84	6,40	5,24
Woj.: centralne	5,41	4,47	6,95	5,11	4,76	4,22	7,28	5,87
wschodnie	3,00	2,57	4,30	2,89	3,02	2,71	4,42	3,70
poznań. i pomor.	9,01	7,99	9,92	8,01	8,25	7,42	10,26	8,62
śląskie	5,52	4,68	9,85	5,93	5,90	4,87	9,75	5,83
południowe	2,97	2,74	4,58	3,72	2,90	2,75	4,75	4,18

a Bez m. st. Warszawy.

TABL. 42. WYDATKI ZWIĄZKÓW SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO
Na podstawie zamknięć rachunkowych budżetów administracyjnych

Lata budżetowe Rodzaje wydatków	1936- 1937	1937/38							Po- wła- towe związki sa- morządowe	Woje- wód- kie
		Ogół- tem	Gmi- ny wiejs- kie	Miasta			w tym naj- więk- sze ^a			
				ra- zem	nie- wy- dzie- lone	wy- dzie- lone				
w milionach złotych										
Ogółem ^b . . . 1936/37	728,2	x	107,1	476,3	81,1	395,2	256,6	134,1	10,7	
1937/38	x	803,3	129,2	507,2	90,8	416,4	265,0	156,2	10,7 ^c	
Wydatki zwyczajne . . .	515,6	562,2	106,1	332,3	64,2	268,1	176,0	114,2	9,6^c	
Zarząd ogólny	130,7	138,4	41,0	78,2	17,7	60,5	40,8	18,2	1,0	
wydatki osobowe	105,2	111,0	30,4	68,0	14,4	53,6	37,2	11,8	0,8	
wydatki rzeczowe	25,5	27,4	10,6	10,2	3,3	6,9	3,6	6,4	0,2	
Majątek	10,3	11,3	1,1	9,4	2,2	7,2	4,6	0,7	0,1	
Przedsiębiorstwa (deficyty)	2,6	2,9	0,2	2,6	0,3	2,3	1,7	0,1	0,0	
Spłata długów	61,8	66,0	3,9	51,7	7,1	44,6	28,5	8,4	2,0 ^c	
Drogi i place publiczne	79,4	90,6	8,1	24,5	5,2	19,3	14,1	54,8	3,2	
Pomiary i plany rozbud.	3,9	5,1	0,1	4,8	0,4	4,4	3,5	0,2	—	
Oświata	56,2	61,1	26,7	32,8	8,4	24,4	15,1	1,5	0,1	
Kultura i sztuka	8,3	8,7	0,3	7,9	0,2	7,7	6,4	0,3	0,2	
Zdrowie publiczne	53,5	58,2	8,1	40,4	6,0	34,4	22,1	9,4	0,3	
w tym dopłata do szpitali	4,7	3,5	—	2,4	0,1	2,3	1,7	0,8	0,3	
Opieka społeczna	40,4	43,4	5,9	33,1	5,5	27,6	18,2	2,0	2,4	
w tym dopłata do zakładów opiekuńczych	7,2	7,3	—	5,3	0,3	5,0	3,2	0,1	1,9	
Popieranie rolnictwa	10,3	12,0	1,4	0,8	0,3	0,5	0,5	9,6	0,2	
Popieranie przemysłu i handlu	6,1	6,6	0,1	6,2	1,0	5,2	3,7	0,3	0,0	
Bezpieczeństwo publiczne	26,1	28,6	3,1	23,9	6,4	17,5	10,2	1,6	—	
Świadczenia na rzecz in- nych związków samorz.	9,1	9,1	2,6	2,5	1,0	1,5	0,9	4,0	0,0	
Różne	16,9	20,2	3,5	13,5	2,5	11,0	5,7	3,1	0,1	
Wydatki nadzwyczajne	212,6	241,1	23,1	174,9	26,6	148,3	89,0	42,0	1,1	
Zarząd ogólny	2,5	4,8	0,5	1,9	0,2	1,7	0,9	2,4	—	
Majątek	14,9	20,5	1,9	18,0	1,9	16,1	10,9	0,6	0,0	
Przedsiębiorstwa	45,6	62,7	0,5	59,2	6,5	52,7	38,9	3,0	—	
Spłata długów	42,1	13,9	0,5	11,8	2,2	9,6	3,8	1,6	—	
Drogi i place publiczne	64,9	69,9	2,8	41,8	7,2	34,6	15,9	24,8	0,5	
Pomiary i plany rozbud.	1,4	3,4	0,1	3,2	0,4	2,8	1,9	0,1	—	
Oświata	15,8	24,1	12,9	10,1	3,9	6,2	3,5	1,1	—	
Kultura i sztuka	2,7	5,4	0,1	5,0	0,0	5,0	4,4	0,2	0,1	
Zdrowie publiczne	11,8	15,1	1,2	12,2	2,5	9,7	4,1	1,6	0,1	
Opieka społeczna	4,4	7,3	1,8	4,7	1,1	3,6	1,4	0,8	0,0	
Popieranie rolnictwa	2,3	4,5	0,1	0,6	0,1	0,5	—	3,7	0,1	
Popieranie przemysłu i handlu	0,2	0,4	0,0	0,3	0,1	0,2	0,0	0,1	—	
Bezpieczeństwo publiczne	1,3	1,6	0,4	1,1	0,3	0,8	0,5	0,1	—	
Różne	2,7	7,5	0,3	5,0	0,2	4,8	2,8	1,9	0,3	
Pokrycie niedoborów bu- dżetowych z lat ubiegłych	50,8	76,8	3,9	67,5	5,1	62,4	58,7	5,4	—	

a Liczące 200 000 i więcej mieszkańców. b Bez pokrycia niedoborów budżetowych z lat ubiegłych. c W tym 1,2 mil. zł spłata rat i procentów od pożyczki zaciągniętej przez Pomorską Elektryczność Krajową w Grodu.

TABL. 44. WYDATKI ZWIĄZKÓW SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO
Na podstawie preliminary budżetów administracyjnych

Lata budżetowe Rodzaje wydatków	1937- -1938	1938/39							
		Ogółem	Gmi- ny wiel- skie	Miasta				Po- wia- towe	Woje- wódz- kie
				ra- zem	nie- wy- dzie- lone	wy- dzie- lone	w tym najwięk- sze ^d		
w milionach złotych									
Ogółem ^b 1937/38	691,7	x	107,1	447,5	76,4	371,1	248,6	121,6	15,5
1938/39	x	735,1	119,8	458,1	81,3	376,8	235,4	132,8	24,4
Wydatki zwyczajne	528,1	563,6	104,7	339,2	65,2	274,0	180,7	104,6	15,1
Zarząd ogólny	132,5	141,2	43,2	79,1	17,8	61,3	41,6	17,6	1,3
wydatki osobowe	110,4	117,0	34,1	69,8	14,9	54,9	38,2	12,0	1,1
wydatki rzeczowe	22,1	24,2	9,1	9,3	2,9	6,4	3,4	5,6	0,2
Majątek	10,2	11,2	1,0	9,3	2,2	7,1	4,5	0,8	0,1
Przedsiębiorstwa (defi- cyty)	2,8	2,8	0,2	2,6	0,3	2,3	1,9	0,0	—
Spłata długów	66,7	69,9	5,2	54,3	8,5	45,8	29,7	8,3	2,1
Drogi i place publiczne	77,1	75,6	5,3	23,6	4,1	19,5	14,2	39,5	7,2
Pomiary i plany rozbudowy Oświata	4,7	5,5	0,1	5,1	0,4	4,7	3,7	0,3	—
Kultura i sztuka	62,6	61,5	24,1	35,6	9,2	26,4	16,2	1,7	0,1
Zdrowie publiczne	7,7	9,2	0,5	8,1	0,3	7,8	6,4	0,4	0,2
Opieka społeczna	52,7	60,7	8,5	41,5	6,0	35,5	22,9	10,2	0,5
Popieranie rolnictwa	44,4	46,0	6,5	33,9	5,7	28,2	18,8	2,8	2,8
Popieranie przem. i handlu	11,5	15,0	2,1	1,0	0,2	0,8	0,7	11,4	0,5
Bezpieczeństwo publiczne	4,5	5,2	0,1	4,8	0,7	4,1	2,9	0,3	0,0
Świadczenia na rzecz in- nych związków samorz.	27,9	30,5	3,4	25,1	6,5	18,6	10,7	2,0	—
Różne	6,5	8,4	0,1	2,5	1,0	1,5	0,7	5,8	0,0
Wydatki nadzwyczajne	163,6	171,5	15,1	118,9	16,1	102,8	54,7	28,2	9,3
Zarząd ogólny	1,3	1,9	0,3	1,1	0,1	1,0	0,5	0,4	0,1
Majątek	15,5	15,9	2,5	12,7	2,0	10,7	4,6	0,7	—
Przedsiębiorstwa	55,6	39,7	0,1	37,7	3,5	34,2	23,4	1,9	—
Spłata długów	2,9	2,7	0,2	1,4	0,3	1,1	0,8	1,1	0,0
Drogi i place publiczne	46,5	61,0	1,4	31,7	3,7	28,0	13,1	19,0	8,9
Pomiary i plany rozbudowy Oświata, kultura i sztuka	1,6	2,0	0,0	1,9	0,4	1,5	0,8	0,1	—
Zdrowie publiczne	17,8	21,1	8,9	11,3	2,5	8,8	3,4	0,9	—
Opieka społeczna	11,9	16,7	0,6	14,7	2,6	12,1	4,9	1,2	0,2
Popieranie rolnictwa	3,4	2,6	0,2	1,5	0,2	1,3	0,6	0,8	0,1
Popieranie przem. i handlu	1,4	0,8	0,1	0,1	0,1	0,0	—	0,6	—
Bezpieczeństwo publiczne	0,7	1,1	0,0	1,0	0,1	0,9	0,9	0,1	—
Różne	1,5	1,5	0,1	1,3	0,3	1,0	0,6	0,1	—
Pokrycie niedoborów budżetowych z lat ubiegłych	3,5	4,5	0,7	2,5	0,3	2,2	1,1	1,3	0,0
Pokrycie niedoborów budżetowych z lat ubiegłych	7,1	5,4	2,4	1,7	1,1	0,6	—	0,6	0,7

a Liczące 200 000 i więcej mieszkańców. b Bez pokrycia niedoborów budżetowych z lat ubiegłych.

TABL. 45. DOCHODY ZWIĄZKÓW SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO
Na podstawie preliminarzy budżetów administracyjnych

Lata budżetowe Rodzaje dochodów	1937— —1938	1938/39						Po- wła- stowe związki sa- morządowe	Woje- wódz- kie związki sa- morządowe
		Ogó- łem	Gmi- ny wiel- skie	Miasta					
				ra- zem	nie- wy- dzie- lone	wy- dzie- lone	w tym naj- więk- sze ^a		
w milionach złotych									
Ogółemb 1937/38	694,3	x	107,8	449,2	78,1	371,1	248,5	121,8	15,5
1938/39	x	729,0	120,7	451,6	81,8	369,8	235,4	131,5	25,2
Dochody zwyczajne	544,7	586,1	109,2	345,7	67,7	278,0	182,1	116,0	15,2
Majątek	28,4	29,8	2,9	24,1	6,8	17,3	10,6	2,6	0,2
Przedsiębiorstwa (wpłaty)	69,7	75,1	0,7	73,4	11,8	61,6	41,9	0,7	0,3
Subwencje i dotacje	17,2	20,4	4,1	9,7	5,1	4,6	2,3	4,5	2,1
Zwroty ^c	53,7	55,5	6,3	35,1	6,5	28,6	16,7	7,1	7,0
Oplaty administracyjne	11,6	13,1	4,4	7,2	1,7	5,5	3,5	1,5	—
Oplaty za korzystanie z urzędzeń i zakładów	17,7	19,4	2,7	13,5	2,9	10,6	7,4	2,8	0,4
Dopłaty ^d	3,4	4,2	0,3	1,5	0,3	1,2	0,3	2,4	0,0
Udziały w podat. państw. dochodowym	99,7	104,8	5,9	89,3	14,4	74,9	51,3	9,6	—
od lokali	32,1	35,0	1,6	29,7	3,4	26,3	19,6	3,7	—
od lokali	14,0	16,7	0,0	16,7	3,2	13,5	9,1	—	—
przemysłowym od obrotu specjaln. od wynagrodzeń	37,5	47,9	3,6	39,1	7,1	32,0	20,6	5,2	—
16,1	5,2	0,7	3,8	0,7	3,1	2,0	0,7	—	—
Dodatki do podat. państw. w tym do podatku:	120,8	130,7	26,6	68,3	14,2	54,1	33,8	35,8	—
gruntowego	36,4	38,0	16,6	1,1	0,9	0,2	0,0	20,3	—
od nieruchomości	32,7	35,1	0,6	33,6	3,0	30,6	23,4	0,9	—
od świadectw przem. i kart rejestracyjnych	9,7	9,9	1,6	7,4	2,7	4,7	2,6	0,9	—
od spożycia, zużycia lub produkcji	13,9	15,8	2,9	6,0	2,5	3,5	1,6	6,9	—
opłat stemplowych od prze- niesienia własności nie- ruchomości	9,3	10,1	2,2	5,1	1,1	4,0	2,7	2,8	—
dochodowego	15,5	18,0	2,3	12,2	3,4	8,8	2,1	3,5	—
Podatki samoistne	110,4	120,6	53,0	15,4	3,3	12,1	7,5	47,4	4,8
w tym:									
opłaty drogowe	40,5	46,8	—	0,1	—	0,1	—	46,7	—
wyrównawczy	44,5	48,1	48,1	—	—	—	—	—	—
od publicznych zabaw, roz- rywek i widowisk	6,4	6,6	0,2	6,4	0,4	6,0	4,6	—	—
Różne	12,1	12,5	2,3	8,2	0,7	7,5	6,8	1,6	0,4
Dochody nadzwyczajne	149,6	142,9	11,5	105,9	14,1	91,8	53,3	15,5	10,0
Sprzedaż i likwidacja ma- jątku i przedsiębiorstw	7,6	9,0	1,3	6,2	3,0	3,2	1,4	1,0	0,5
Subwencje i dotacje	41,0	46,5	4,6	33,4	3,5	29,9	15,8	8,1	0,4
Zwroty ^c	3,2	11,2	0,3	1,2	0,5	0,7	—	1,4	8,3
Pożyczki	68,6	60,0	2,2	54,7	5,8	48,9	30,7	2,3	0,8
Dopłaty ^d	1,5	1,4	0,1	0,7	0,3	0,4	—	0,6	—
Podatki inwestycyjne	0,8	1,1	0,1	0,7	0,1	0,6	—	0,3	—
Podatki od kopalń	3,5	4,4	2,0	1,4	0,4	1,0	—	1,0	—
Różne	23,4	9,3	0,9	7,6	0,5	7,1	5,4	0,8	0,0
Nadwyżki budżetowe z lat ubiegłych	3,0	4,4	1,6	0,9	0,5	0,4	—	1,9	—

^a Liczące 200 000 i więcej mieszkańców. ^b Bez nadwyżek budżetowych z lat ubiegłych. ^c—^d Ob. uwagi ^d—^e do tabl. 43, str. 400.

TABL. 46. WYDATKI I DOCHODY ZWYCZAJNE ZAKŁADÓW OPIEKUŃCZYCH I SZPITALI ZWIĄZKÓW SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO

Lata budżetowe Wydatki Dochody Typy zakładów	Ogółem	Miasta				Po- wła- towe związki sa- morządowe	Woje- wódz- kie
		raz- em	nie- wy- dzie- lone	wy- dzie- lone	w tym naj- więk- sza ^a		
	Na podstawie	zamknięć	rachunkowych				
Wydatki	1932/33	32,9	0,8	32,1	25,6	11,4	.
	1936/37	46,5	28,3	1,0	27,3	20,2	9,4
	1937/38	49,7	30,6	1,3	29,3	21,3	10,2
Zakłady opiekuńcze		10,1	6,5	0,4	6,1	4,9	0,6
Szpitale		39,6	24,1	0,9	23,2	16,4	9,6
Dochody	1932/33	13,3	0,4	12,9	8,6	7,4	.
	1936/37	34,7	19,7	0,7	19,0	13,1	8,4
	1937/38	39,1	22,8	0,9	21,9	15,3	9,5
Zakłady opiekuńcze		2,8	1,2	0,1	1,1	0,7	0,5
Szpitale		36,3	21,6	0,8	20,8	14,6	9,0
	Na podstawie	preliminarzy	budżetowych				
Wydatki	1937/38	48,3	29,2	1,0	28,2	20,6	9,2
	1938/39	54,1	32,7	1,3	31,4	21,9	10,0
Zakłady opiekuńcze		12,5	7,8	0,4	7,4	5,0	0,7
Szpitale		41,6	24,9	0,9	24,0	16,9	9,3
Dochody	1937/38	37,3	21,1	0,8	20,3	14,1	8,7
	1938/39	42,2	23,6	1,1	22,5	15,2	9,6
Zakłady opiekuńcze		4,2	1,6	0,3	1,3	0,8	0,7
Szpitale		38,0	22,0	0,8	21,2	14,4	8,9

^a Liczące 200 000 i więcej mieszkańców.

TABL. 47. WYDATKI I DOCHODY ZWYCZAJNE PRZEDSIĘBIORSTW MIEJSKICH MIAST LICZĄCYCH 20 000 I WIĘCEJ MIESZKAŃCÓW W 1937/38 R.
Na podstawie zamknięć rachunkowych

Typy przedsiębiorstw	Liczba przed- się- bior.	Wydatki			Nadwyżka			Niedobór	
		Ogółem	w tym odpisy na fundu- sze	Do- cho- dy	Liczba przed- się- bior.	Su- my	w tym prze- lew do budż. admin.	Liczba przed- się- bior.	Sumy w mi- lionach zł
Ogółem	383	248,0	37,3	306,6	297	61,9	56,9	49	3,3
Komunikacja	12	50,6	5,8	58,6	7	8,6	8,6	4	0,6
w tym tramwaje i au- tobusy	8	50,4	5,8	58,3	3	8,5	8,5	4	0,6
Elektryczność i gaz ^a elektrownie ^a	74	103,2	22,7	134,1	70	30,9	28,7	—	—
gazownie	50	70,5	19,9	94,9	48	24,4	22,9	—	—
Zdrowotn. i higiena	24	32,7	2,8	39,2	22	6,5	5,8	—	—
w tym wodociągi i kanalizacja	89	55,9	6,5	70,2	58	15,9	14,1	19	1,6
Budownictwo	52	41,4	5,8	57,1	44	15,8	14,0	5	0,1
w tym: cegielnie	25	2,9	0,0	2,9	17	0,1	0,1	5	0,1
betoniarnie	4	0,6	—	0,5	2	0,0	0,0	2	0,1
aprowizacja	12	0,9	0,0	0,9	7	0,0	0,0	2	0,0
targowiska	134	24,0	1,7	28,5	112	5,4	4,7	8	0,9
Rolnictwo	69	16,8	1,2	21,6	65	4,8	4,3	1	0,0
Inne	53	1,2	0,1	1,4	39	0,2	0,2	3	0,0
	23	8,4	0,3	8,9	18	0,6	0,6	4	0,1
	26	3,0	0,3	3,4	15	0,4	0,1	9	0,0

^a W wydatkach i dochodach nie uwzględniono [jednej] elektrowni.

U w a g a. Ob. uwagę do tabl. 49, str. 404.

TABL. 48. WYDATKI I DOCHODY ZWYCZAJNE PRZEDSIĘBIORSTW ZWIĄZKÓW SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO

Na podstawie preliminarzy budżetowych

Wydatki Dochody Typy przedsiębiorstw	1933— —1934	1937— —1938	1938/39						Po- wia- towe	Woje- wódz- kie
			Ogół- em	Gmi- ny wiel- skie	Miasta			w tym naj- więk- sza ^a		
					ra- zem	nie- wy- dzie- lone	wy- dzie- lone			
w milionach złotych										
Wydatki	260,1	278,9	307,7	2,2	295,4	41,3	254,1	193,0	10,0	0,1
Elektrownie	58,8	83,2	91,4	0,6	89,7	18,4	71,3	47,6	1,1	—
Gazownie	45,9	37,3	36,9	—	36,9	5,0	31,9	26,6	—	—
Wodociągi i kanał.	40,7	44,2	50,5	0,1	48,7	4,4	44,3	30,8	1,7	—
Zakł. komunikac.	55,1	50,1	56,2	—	52,7	0,1	52,6	48,9	3,5	—
Rzeźnie	19,3	23,2	25,5	0,6	24,9	7,9	17,0	9,7	0,0	—
Inne	40,3	40,9	47,2	0,9	42,5	5,5	37,0	29,4	3,7	0,1
Dochody	325,3	340,1	372,4	2,7	358,6	51,5	307,1	229,6	10,7	0,4
Elektrownie	81,7	108,5	119,7	0,9	117,5	23,4	94,1	61,1	1,3	—
Gazownie	56,4	43,8	44,1	—	44,1	5,7	38,4	31,8	—	—
Wodociągi i kanał.	52,3	58,3	63,6	0,1	61,7	4,9	56,8	39,5	1,8	—
Zakł. komunikac.	63,8	58,9	64,8	—	61,1	0,0	61,1	57,8	3,7	—
Rzeźnie	29,6	28,8	31,2	0,7	30,5	10,3	20,2	10,8	0,0	—
Inne	41,5	41,8	49,0	1,0	43,7	7,2	36,5	28,6	3,9	0,4

a Liczące 200 000 i więcej mieszkańców.

TABL. 49. PRZEDSIĘBIORSTWA ZWIĄZKÓW SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO W 1938 R.

Stan w dn. 31.III

Typy przedsiębiorstw	Ogół- em	Wy- dzier- żawio- ne oso- bom trze- cim	Eksploatowane we własnym zakresie				Po- wia- towe	Woje- wódz- kie
			Miasta			w tym naj- więk- szeb		
			ra- zem	nie- wy- dzie- lone	wy- dzie- lone			
Ogółem ^c	1904	64	1728	1413	315	53	111	1
Komunikacja	32	1	16	4	12	3	15	—
w tym: tramwaje i autobusy	13	1	9	1	8	2	3	—
kolejki	12	—	—	—	—	—	12	—
Elektryczność i gaz	386	8	369	311	58	9	9	—
elektrownie	290	6	275	236	39	4	9	—
gazownie	96	2	94	75	19	5	—	—
Zdrowotność i higiena	225	6	216	140	76	13	3	—
w tym wodociągi i kanaliz.	151	1	148	105	43	7	2	—
Budownictwo	117	13	73	51	22	3	31	—
w tym: cegielnie	41	8	25	22	3	—	8	—
betoniarnie	49	2	32	22	10	—	15	—
Apropowizacja	969	17	947	843	104	13	5	—
w tym: rzeźnie	521	9	509	457	52	5	3	—
targowiska	423	1	422	382	40	3	—	—
Rolnictwo	108	7	65	44	21	7	36	—
Inne	67	12	42	20	22	5	12	1

a Bez gmin wiejskich. b Liczące 200 000 i więcej mieszki. c Bez przedsiębiorstw nieczynnych, będących w likwidacji lub w budowie i koncesjonowanych oraz bez przedsiębiorstw, w których związki samorząd. mają udziały, natomiast łącznie z przedsiębiorstwami dzierżawionymi przez związki samorząd. od osób trzecich.

U w a g a. Dane nieporównywalne z danymi za lata poprzednie ze względu na: 1. wydziałanie przez związki samorządowe jako przedsiębiorstw działów gospodarki, które w roku poprzednim ujmowane były w budżecie administracyjnym; 2. łączenie lub rozdziałanie poprzednio istniejących przedsiębiorstw.

D. Finanse samorządu gospodarczego

TABL. 50. WYDATKI I DOCHODY IZB ROLNICZYCH, PRZEMYSŁOWO-HANDLOWYCH I RZEMIEŚLNICZYCH

Wydatki Dochody	Izby rolnicze			Izby przemysłowo-handlowe			Izby rzemieślnicze		
	Zamknięcia rachunkowe		Bu- dżet	Zamknięcia rachunkowe		Bu- dżet	Zamknięcia rachunkowe		Bu- dżet
	1936- -1937	1937- -1938	1938- -1939	1936	1937	1938	1936	1937	1938
	w tysiącach złotych								
Liczba izb . . .	13	13	13	10	10	10	17	17	17
Wydatki	9 072	11 208	11 833	4 995	5 704	5 819	2 252	2 577	2 543
Zwyczajne . . .	8 954	10 886	11 565	4 633	5 046	5 217	2 027	2 182	2 399
Administracja . .	1 550	1 657	1 723	3 267	3 796	3 861	1 018	1 106	1 170
Oświata	908	983	1 115	174	229	315	76	65	80
Popieranie prze- mysłu i handlu .	—	—	—	492	506	661	595	628	680
w tym koszty egzaminów dla majstrów i cze- ladników . . .	x	x	x	x	x	x	335	343	325
Popieranie rol- nictwa	6 277	7 971	8 482	—	—	—	—	—	—
Splata długów .	67	59	71	507	265	213	61	44	138
Inne	152	216	174	193	250	167	277	339	331
Nadzwyczajne . .	118	322	268	362	658	602	225	395	144
Administracja . .	11	29	2	100	321	343	—	—	4
Splata długów .	—	—	4	—	6	6	—	—	—
Inne	107	293	262	262	331	253	225	395	140
w tym splata kosztów budowy Wyższej Szkoły Handlowej w Poznaniu . . .	x	x	x	241	246	243	x	x	x
Dochody	9 404	11 071	11 728	5 498	6 363	5 855	2 112	2 467	2 377
Zwyczajne . . .	9 390	10 996	11 511	5 012	5 994	5 597	1 995	2 314	2 251
Podatki	4 404	4 540	4 703	2 985	3 206	3 161	526	580	755
Opłaty	1 391	1 542	1 624	1 802	2 558	1 976	1 300	1 474	1 248
Subwencje i za- silki	3 394	4 733	4 992	—	—	—	—	—	—
Inne	201	181	192	225	230	460	169	260	248
Nadzwyczajne . .	14	75	217	486	369	258	117	153	126
Pożyczki	—	—	145	131	—	—	31	103	124
Subwencje i za- silki	2	—	—	241	247	245	86	50	—
Inne	12	75	72	114	122	13	—	—	2

SKOROWIDZ ALFABETYCZNY

Liczby oznaczają strony. Liczby bez gwiazdek dotyczą tablic z zakresu stosunków polskich, liczby z gwiazdkami dotyczą przeglądów międzynarodowych i światowych. Kreski oznaczają powtórzenie wyrazów poprzedniego hasła; liczba kresek odpowiada liczbie kolejno powtarzających się wyrazów.

A

Abonenci radia 349, 350*
 — telefonów 206, 207
 Absolwenci szkół powszechnych 326
 — — według wyznania 320
 — —, kursów zawodowych 330
 — — ob. Dyplomy, Świadectwa dojrzałości
 Administracja cywilna, liczba stanowisk 278, 356, 358
 — —, uposażenia 278, 279
 Administracyjne kary 359
 Administracyjny podział 11—14, 18
 Adwokaci, adwokacy aplikanci 361
 Agrarna struktura 69*
 Air-France Towarzystwo 206
 Akademickie stypendia i pożyczki 336
 — szkoły ob. Szkoły wyższe
 Akademickiej Młodzieży Przyjaciół Towarzystwo 352
 Akceptacyjny Bank 230
 Akcje, kursy 6*, 238*
 Akcyjne spółki ob. Spółki akcyjne
 Akuszerki 295
 Aluminium, ceny hurtowe 253*
 —, produkcja 147*, 149*
 Analfabetyzm 28, 29, 38
 Aparaty radiowe, zainstalowane 349, 350*
 — telefoniczne, liczba 206, 207, 208*
 Apelacyjne okręgi, ludność, powierzchnia 360
 Aplikanci adwokacy, sędziwi 360, 361
 Apteki, apteczny personel 296
 Artystyczne szkoły 331
 Asesory sądowi i notarialni 360
 Audycje radiowe 350
 Autobusy, autobusowa komunikacja 199
 Azbest, produkcja 147*
 Azotniak, ceny hurtowe 251
 —, produkcja 141, 147*, 151*
 Azotowe związki, ceny hurtowe 251
 — —, produkcja 140, 147*

B

Bank Akceptacyjny 230
 — Gospodarstwa Krajowego, bilanse 216
 — — —, kredyty budowlane 229
 — — — — krótkoterminowe 226
 — — —, liczba oddziałów 209
 — — —, mieszkania wybudowane z kredytów Banku 64
 — — —, rozdział kredytów 228
 — — —, wkłady 233
 — Polska Kasa Opieki, bilanse 221
 — — — —, liczba oddziałów 209
 — Polski, bilanse 213
 — —, kredyty krótkoterminowe 226
 — —, liczba oddziałów 209
 — —, obieg biletów 210
 — —, obroty na rachunkach żyrowych 211
 — —, stopy procentowe 215
 — —, wkłady 233
 — Rolny Państwowy, bilanse 217
 — — —, kredyty krótkoterminowe 226
 — — —, liczba oddziałów 209
 — — —, wkłady 233
 — Związku Spółek Zarobkowych, bilans 224
 Banki biletowe, bilanse 214*
 — —, stopy procentowe 215, 215*
 — — ob. Bank Polski
 — komunalne, bilanse 218
 — —, liczba 209
 — —, kredyty krótkoterminowe 226
 — —, wkłady 233
 — prywatne, bilanse 219
 — —, kredyty krótkoterminowe 226
 — —, liczba 209, 210
 — —, wkłady 233
 Banknoty 210, 213, 214*
 Bankowe domy, bilanse 220
 — —, kredyty krótkoterminowe 226
 — —, liczba 209, 210
 — —, wkłady 233

Bauxyt, produkcja 147*
 Bawełna, ceny hurtowe 250, 253*
 —, przywóz, wywóz 175, 177, 179—
 182, 185*, 186*
 —, spożycie 2*
 —, zasiewy, zbiory 83*, 86*
 Bawełniana przędza, ceny hurtowe 250,
 253*
 —, produkcja 141, 159
 Bawełniany przemysł, wrzeczona i
 krosna 2*, 145, 146*
 Bekony, ceny hurtowe 253*
 —, wywóz 176, 178, 179, 184*
 Benzyna, ceny hurtowe 251
 —, produkcja 129
 Bezrobocie Fundusz ob. Fundusz Bez-
 robocia, Fundusz Pracy
 Bezrobocie, wskaźniki 268*
 Bezrobotni 259, 268, 268*
 —, pomoc doraźna, zimowa 292
 —, środki do życia 280
 Biały Krzyż Polski 352
 Biblioteki oświatowe szkolne 341, 342
 — stowarzyszeń 351, 352
 — w więzieniach 368
 — w wojsku 340
 Bilans Banku Związku Spółek Zarob-
 kowych 224
 — handlowy 162, 163*
 — płatniczy 239—244*
 — wymiany towarów i usług 241
 Bilanse banków biletowych 214*
 — — komunalnych 218
 — — prywatnych 219, 220
 — Banku Gospodarstwa Krajowego 216
 — — Polska Kasa Opieki 221
 — — Polskiego 213
 — central gospodarczych spółdzielni
 związkowych 119
 — — kredytowych spółdzielni zwią-
 zkowych 223
 — Centralnej Kasy Spółek Rolniczych
 224
 — domów bankowych 220
 — funduszów obrotowych Skarbu
 Państwa 375
 — gminnych kas pożyczkowo-oszczęd-
 nościowych 225
 — instytucji kredytowych 216—225
 — kantorów wymiany 225
 — komunalnych kas oszczędności 222
 — Państwowego Banku Rolnego 217
 — Pocztowej Kasy Oszczędności 221
 — spółdzielni niezwiązkowych 120
 — spółdzielni związkowych 117, 118
 — — — kredytowych 223
 — spółek akcyjnych krajowych 109—111
 — — — zagranicznych, działających w
 Polsce 113*
 — zakładów ubezpieczeń 314
 — — — społecznych 308
 Biletowe banki ob., Banki biletowe

Biletowe banki ob. Bank Polski
 Biletów bankowych obieg 210, 214*
 Bilon, obieg 210
 Biura pośrednictwa pracy 267, 268
 Blacha, ceny hurtowe 251, 253*
 Bób, zasiewy, zbiory 80
 Budowlane kredyty 229
 Budowlany przemysł, mężczyźni, ko-
 biety, młodociani 263
 — —, obrót robotników 265
 — —, strajki 284, 285
 — —, umowy zbiorowe 272
 — —, zakłady 97, 133, 138
 — —, zarobki 270, 272, 274, 275
 — —, zatrudnienie 124, 133, 138,
 262, 263, 265
 — ruch w miastach 62—64, 65*
 Budynki, kubatura 62—64
 —, nadbudowy i dobudowy 62—64
 —, opodatkowanie 383
 —, pożary 315
 — w miastach 57, 62—64
 Budżet Państwa 294, 316, 341, 376,
 377*, 379
 Budżety domowe pracowników umy-
 słowych 282, 283, 283*
 — — robotników 161*, 281, 283, 283*
 Buhaje 91, 92
 Buraki cukrowe, powierzchnia za-
 siana 77, 79, 85*
 — —, wartość produkcji 82
 — —, zbiory 77, 79, 82*, 85*
 Bydło, ceny miejscowe płacone pro-
 ducentom 249
 —, obrót na targowiskach 157
 —, pogłowie 91, 92, 92*
 —, ubój 158

C

Cegła, ceny hurtowe 251
 —, produkcja 139
 Celuloza, produkcja 2*, 142, 147*, 152*,
 159
 —, spożycie 159
 —, wywóz 184*
 Cement, ceny hurtowe 251
 —, produkcja 2*, 139, 147*, 151*
 —, spożycie 159
 Centralne gospodarce spółdzielni zwią-
 zkowych, bilanse 119
 — kredytowe spółdzielni związkowych,
 bilanse 223, 224
 Centralna Kasa Spółek Rolniczych,
 bilanse 224
 — — —, kredyty 227
 — — —, liczba oddziałów 209
 — — —, wkłady 233
 — Małopolska Kasa Oszczędności, kre-
 dyty 226
 — — —, wkłady 233
 Ceny detaliczne 246, 254, 256, 257

Ceny giełdowe zbóż 252^a
 — hurtowe 2^a, 3^a, 245, 247^a, 248^a,
 249—251, 253^a, 256
 — miejscowe płacone producentom
 rolnym 246, 249, 256
 —, rozwój 245, 254, 256
 — w obrotach handlu światowego 162^a,
 248^a
 — ziemi 76
 Chałupnicy ob. Robotnicy
 Chemiczny przemysł, mężczyźni, ko-
 biety, młodociani 263
 —, obrót robotników 265
 —, produkcja 140
 —, silniki zainstalowane w zakła-
 dach 124
 —, strajki 284, 285
 —, umowy zbiorowe 272
 —, urlopy robotników 266
 —, zakłady 97, 131, 136
 —, zarobki 272, 274, 275
 —, zatrudnienie 123, 131, 136, 262,
 263, 265
 —, zużycie paliwa i prądu elektrycz-
 nego 125
 Chleb, ceny detaliczne 254, 256
 Chlewnie zarodowe 92
 Chmiel, wartość produkcji 82
 —, zasiewy, zbiory 80
 Choroby zakaźne, szczepienia ochron-
 ne 301
 —, zachorowania i zgony 301
 Chorzy umysłowo, zakłady, pensjona-
 riusze 297
 Chóry ludowe 338
 Cielęta, obrót na targowiskach 157
 —, pogłowie 91
 —, ubój 158
 Clearing ob. Obroty bezgotówkowe
 Cło, dochody skarbowe 380
 —, podział wpływów 386
 —, zwroty 387
 Cudzoziemcy, ruch w miastach i uzdro-
 wiskach 56
 Cukier, ceny detaliczne 255—257
 —, ceny hurtowe 249, 253^a, 256
 —, produkcja 83^a, 87^a, 143
 —, spożycie 159
 —, sprzedaż 158
 —, wywóz 176, 178, 180, 182, 183, 184^a
 Cukrownie 143
 Cygara, produkcja 145, 152^a
 Cyna, ceny hurtowe 253^a
 —, produkcja 147^a, 149^a
 —, przywóz, wywóz 180, 181, 184^a
 Cynk, ceny hurtowe 251, 253^a
 —, produkcja 129, 147^a, 149^a, 159
 —, spożycie 159
 —, wywóz 176, 178, 180—182
 Cynkowa ruda, produkcja 129, 147^a
 Cywilne sprawy w sądach 360
 Czasopisma 345

Czasopisma związków zawodowych 285
 Czekowy obrót Pocztowej Kasy Osz-
 czędności 211
 Czeresnie, zbiory 90
 Czerwony Krzyż Polski 298, 352

D

Daniny ob. Dochody
 Dentysty lekarze 295
 Deprecjacja walut, daty 236^a
 Deski, ceny hurtowe 250
 —, produkcja 142
 Detaliczne ceny 246, 254, 256, 257
 Dewaluacja walut, daty 236^a
 Dewiz kontrola 236^a
 — kursy 236^a, 237
 Diamenty, produkcja 147^a
 Diecezje 353, 354
 Długi mniejszych gospodarstw rolnych
 74
 — państwowe nowozaciągnięte 373
 —, obsługa 373, 377^a
 —, stan 370, 372, 373, 374^a
 — rolnicze, odciążenie 230
 — Skarbu Śląskiego 391
 — związków samorządu terytorial-
 nego 392, 393
 Dochody Funduszu Kwaterunku Woj-
 skowego 390
 — Pracy 390
 — izb rolniczych, przemysłowo-han-
 dlowych i rzemieślniczych 405
 — Lasów Państwowych 387
 — mniejszych gospodarstw rolnych
 74, 75^a
 — Monopolów Państwowych 389
 — państwowe 6^a, 371, 376, 377, 377^a
 379, 380
 — Polskich Kolei Państwowych 388
 — Polskiej Poczty, Telegrafu i Tele-
 fonu 388
 — przedsiębiorstw miejskich 403
 — — związków samorządu terytorial-
 nego 404
 — Skarbu Śląskiego 371, 391
 — stowarzyszeń opiekuńczych 288
 — — wyższej użyteczności 352
 — zakładów opiekuńczych i szpitali 403
 — — ubezpieczeń społecznych 309, 310
 — związków samorządu terytorial-
 nego 371, 396—398, 400, 402
 Dochód społeczny 66, 66^a, 67, 67^a
 Dodatki funkcyjne, służbowe i lokalne
 279
 Doksztalcające kursy 337
 — szkoły zawodowe 331
 Dominia, powierzchnia, ludność 15^a
 Domy bankowe, bilanse 220
 —, liczba 209, 210

Domy ludowe 343
 — składowe 155, 156
 Dorzecza, powierzchnia 7
 —, zasoby sił wodnych 126, 126*
 Dotacje dla gospodarstw rolnych
 dotkniętych klęskami 227
 — udzielone związkowi samorządu terytorialnego 394
 Dożywanie dzieci i młodzieży 291
 Drewno, ceny hurtowe 250
 —, produkcja ob. Wyrąb
 —, przywóz, wywóz 171, 172, 176,
 178—183, 184*
 Drogi bite 188, 197
 —, wydatki 198
 — wodne śródlądowe 202, 202*
 Drogowy Fundusz 198
 Drożdże, produkcja 159
 —, spożycie 159
 —, sprzedaż 158
 Druk nieperiodyczne 343, 344, 345*
 — periodyczne 345
 Drzewa ob. Drzewostan lasów
 Drzewna miazga, ceny hurtowe 253*
 —, produkcja 142, 147*, 152*, 159
 Drzewny przemysł, mężczyźni, kobiety,
 młodociani 263
 —, obrót robotników 265
 —, produkcja 142
 —, silniki zainstalowane w zakładach 124
 —, strajki 284, 285
 —, umowy zbiorowe 272
 —, zakłady 97, 133, 137
 —, zarobki 270, 272, 274, 275
 —, zatrudnienie 123, 133, 137,
 262—265
 —, zużycie paliwa i prądu elektrycznego 125

Drzewo opałowe, wyrąb i sprzedaż 89
 Drzewostan lasów 88
 —, użytkowanie 89
 Duchowieństwo 353, 354
 Duchowne szkoły 336
 Dyplomy szkół wyższych 334, 335
 Dyskonto 215, 215*
 — ob. Bilanse

E

Egzekucje sądowe 361
 Eksport ob. Wywóz
 Elektrotechniczny przemysł, mężczyźni,
 kobiety, młodociani 263
 —, obrót robotników 265
 —, produkcja 140
 —, silniki zainstalowane w zakładach 124
 —, strajki 284, 285
 —, umowy zbiorowe 272
 —, urlopy robotników 266

Elektrotechniczny przemysł, zakłady
 97, 130, 136
 —, zarobki 272, 274, 275
 —, zatrudnienie 123, 262, 263, 265
 —, zużycie paliwa i prądu elektrycznego 125
 Elektrownie 127
 Elektryczna energia, ceny detaliczne 255
 —, produkcja 2*, 3*, 127, 128*
 —, spożycie w miastach 160
 —, zużycie na produkcję 125
 Elektryczne instalacje w budynkach
 mieszkalnych miast 57
 — silniki zainstalowane w zakładach
 przemysłowych 124, 125*
 Elektryfikacja kolei 190
 Emeryci 356—358
 — ob. Rencjści
 Emerytalne ubezpieczenie ob. Ubezpieczenie
 emerytalne
 — zaopatrzenie 356—358
 — ob. Ubezpieczenia społeczne
 Emerytalny Zakład Państwowy 356,
 357
 Emigracja 52—54, 55*, 240, 241
 Emisje kapitałów akcyjnych 6*, 108,
 114*
 — listów zastawnych i obligacji 231
 — państwowe 372, 373
 — samorządowe 393
 Emisyjne banki ob. Banki biletowe
 Emisyjne długi i kredyty zagraniczne
 ob. Bilans płatniczy
 Energia elektryczna ob. Elektryczna
 energia
 — wodna, zasoby 126, 126*

F

Fasola, zasiewy i zbiory 80
 Felczerzy 295
 Filmy 348
 Finanse samorządowe ob. Samorząd terytorialnego
 związek
 — Skarbu Państwa 372—390
 — Śląskiego 391
 Finansowe gwarancje Skarbu Państwa
 373, 375
 Flota handlowa, stan 200, 201, 201*
 Frachty morskie 205*
 Fundacje opiekuńczo-lecznicze 288
 Fundusz Bezrobocia 198
 — Drogowy 198
 — Komunalny Pożyczkowo-Zapomogowy
 393, 394
 — Kultury Narodowej 341
 — Kwaterunku Wojskowego 390
 — Pracy 198, 276, 286, 292, 390, 394
 — ob. Pośrednictwo Pracy
 Fundusze obrotowe Skarbu Państwa,
 bilanse 375

Funkcjonariusze państwowi, lecznictwo, 299
 — —, liczba etatów, uposażenie 278, 279, 356
 Funkcyjne dodatki 279

G

Gaz świetlny, ceny detaliczne 255
 — —, produkcja 140
 — —, spożycie 159, 160
 — ziemny, produkcja 129
 Gazolina, produkcja 129
 Gazowe instalacje w budynkach mieszkalnych miast 57
 Gdańsk port, obrót towarów 204
 — —, ruch pasażerów 204
 — — — statków 203, 204
 — —, udział w przywozie i wywozie 165, 170, 171
 — —, urzędnicy 204
 Gdynia port, obrót towarów 204
 — —, ruch pasażerów 204
 — — — statków 203, 204
 — —, udział w przywozie i wywozie 165, 170, 171
 — —, urzędnicy 204
 Geograficzne położenie Polski 7
 Gęstość zaludnienia 10, 12—14, 16*, 17*
 — — mieszkań 59—61, 61*
 Giełdy i kursy 235—238
 — krajowe, kursy papierów procentowych 237
 — — — walut 237
 — —, obroty płodami rolnymi 157
 — — — pieniężne, obroty 235
 — — zagraniczne, kursy polskich pożyczek 238*

Gimnazja ob. Szkoły średnie
 Gminne kasy pożyczkowo-oszczędnościowe ob. Kasy
 Gminy wiejskie 11, 18
 — —, finanse ob. Samorządu terytorialnego związku
 Gorzelnie, liczba, produkcja 144
 Gospodarstwa rolne 68, 69, 69*
 — —, mniejsze, koszty produkcji i dochody 74, 75*
 — —, powierzchnia zasiana ziemiopłodami 78—80, 83*—86*
 — —, produkcja mleka 93
 — —, użytkowanie gruntów 68, 72, 73*
 — —, zbiory 78—81, 83*—86*

Gospodyń Wlejskich Centralna Organizacja Kół 351
 Górnictwo, mężczyźni, kobiety, młodociani 263
 — —, produkcja 128, 147*, 148*, 152*
 — —, strajki 284, 285

Górnictwo, urlopy robotników 266
 — —, zakłady 97, 128
 — —, zarobki 270, 274, 275
 — —, zatrudnienie 123, 128, 258, 260, 261, 265
 — —, złoża węgla i rud żelaza 125*
 Granice lądowe i morskie 10
 Groch, wartość produkcji 82
 — —, zasiewy i zbiory 80
 Gromady, liczba 11
 Grunty 69, 69*, 72, 73, 73*
 Grusze, zbiory 90
 Gryźlica, łożka, zakłady 297
 Gryka, wartość produkcji 82
 — —, zasiewy, zbiory 80
 Gwarancje finansowe Skarbu Państwa 373, 375

H

Handel, rozmieszczenie 155
 — — zagraniczny 162—187
 — — — obroty 2*, 5*, 16.*
 — — — światowe 163*, 164*, 184*
 — — — procentowy wzajemny udział krajów 168*, 169*
 — — — według krajów 166, 167, 177—182
 — — — stopnia obrobienia 172, 173, 174*
 — — — ważniejszych towarów 175, 176, 179—182, 184*—187*
 — — — wytworami rolniczymi i wyrobami przemysłu rolnego 183
 — — — z uwzględnieniem portów Gdyni i Gdańska 165, 170, 171
 — —, zarobki robotników 270
 Handlowe przedsiębiorstwa ob. Przedsiębiorstwa handlowe
 — — statki nowozbudowane 153*
 — — zakłady, liczba 95, 98—105, 155
 Handlowy bilans 162, 163*
 Herbata, ceny hurtowe 253*
 — —, produkcja 83*
 — —, przywóz i wywóz 175, 177, 179, 181, 184*

Hipsometria 7*, 8
 Hodowle zarodowe 92
 Hurtowe ceny 2*, 3*, 245, 247*, 248*, 249—251, 253*, 256
 Hutnictwo, mężczyźni, kobiety, młodociani 263
 — —, obrót robotników 265
 — —, produkcja 129, 147*, 148*—152*
 — —, strajki 284, 285
 — —, urlopy robotników 266
 — —, zakłady 128, 129
 — —, zarobki 270, 274, 275
 — —, zatrudnienie 128, 129, 261, 265
 Hydrografia 7

I

- Import ob. Przywóz
- Indeksy cen ob. Wskaźniki cen
- Inspekcja pracy 286
- Instruktorzy oświaty pozaszkolnej 337
- Inwalidzi pracy 307
- wojenni i wojskowi 293, 294
- Izby lekcyjne szkół powszechnych 325
- nowozbudowane w miastach 62—64, 65*
- przemysłowo-handlowe, wydatki i dochody 405
- rolnicze, wydatki i dochody 405
- rozrachunkowe, obroty 211, 212*
- ziemieśniczne, wydatki i dochody 405
- wybudowane z kredytów Banku Gospodarstwa Krajowego 64
- wybudowane z kredytów Towarzystwa Osiedli Robotniczych 65

J

- Jabłonie, zbiory 90
- Jaja, ceny detaliczne 255, 256
- — hurtowe 249, 253*, 256
- — płacone producentom 249, 256
- , wywóz 176, 178—182, 184*
- Jarmarki ob. Targi
- Jedwab naturalny, ceny hurtowe 253*
- —, produkcja 83*, 87*
- —, przywóz, wywóz 184*—186*
- sztuczny, ceny hurtowe 250, 253*
- —, produkcja 147*, 152*
- —, wywóz 184*
- Jedwabnictwo, hodowla 90
- Jedwabny przemysł, wrzeczona i krosna 145
- Jęczmień, ceny hurtowe 252*
- — płacone producentom 249, 256
- , obroty giełdowe 157
- , przemiał w młynach 143
- , wartość produkcji 82
- , wywóz 176, 178—182, 184*
- , zasiewy, zbiory 77, 78, 82*, 84*
- Język czasopism i druków 344, 345
- nauczania w szkołach 319, 324, 325
- ojczysty ludności 22, 23, 26, 37
- przedstawień w teatrach 346
- Juta, ceny hurtowe 250, 253*
- , zasiewy, zbiory 83*, 86*
- Jutowa przędza, tkaniny 141
- Jutowy przemysł, wrzeczona i krosna 145

K

- Kadm, produkcja 147*
- Kanalizacja w budynkach mieszkalnych miast 57
- Kantory wymiany, bilanse 225

- Kantory wymiany, liczba 209
- Kapitały akcyjne, emisje 6*, 108, 114*
- — ob. Spółki akcyjne, Banki
- mniejszych gospodarstw rolnych 74
- zakładowe spółek z o. o. 114
- Kara śmierci 363
- Karne sprawy skarbowe 359
- — w sądach 360
- Kartele 122
- Kartofle ob. Ziemniaki
- Kary administracyjne 359
- Kasy bezprocentowych pożyczek, liczba 209, 210
- gminne pożyczkowo-oszczędnościowe, bilanse 225
- — — —, kredyty krótkoterminowe 226
- — — —, liczba 210
- — — —, wkłady 233
- oszczędności komunalne ob. Komunalne kasy oszczędności
- Oszczędności Pocztowej, bilanse 221
- —, wkłady oszczędnościowe 234, 235*
- Katolicki Związek Młodzieży 351
- Kauczuk, ceny hurtowe 251, 253*
- , produkcja 82*
- , przywóz, wywóz 170, 172, 175, 177, 181, 184*, 186*, 187*
- , spożycie 2*
- Kawa, ceny hurtowe 253*
- , produkcja 83*
- , przywóz, wywóz 175, 177, 179, 181 184*
- Kinematografy 347, 348, 348*
- Kier świecki i zakonny 353, 354
- Kluby sportowe 305
- Knury zarodowe 92
- Koblety czynne zawodowo poza rolnictwem 260
- Koedukacyjne szkoły 322, 327
- Kokony jedwabne, produkcja 90
- Koks, produkcja 140, 147*
- , wywóz 181, 182, 184*
- Koleje, długość linii 188—190, 196*, 197*
- , elektryfikacja 190
- , linie nowowybudowane 188
- , opłaty przewozowe 195
- , motoryzacja 190
- , personel 189, 278
- , przewóz pasażerów 189—191, 196*
- — towarów 2*, 5*, 189, 190, 192, 193, 196*
- , stan i praca 189, 190, 196*
- , tabor 189, 190, 196*
- , tranzyt 192—194
- , uposażenia 278, 279
- , wydatki i dochody 388
- , wypadki 195
- Kolonie letnie dziecięce 291
- , powierzchnia, ludność 15*

Komasacja ob. Scalenia
 Komisje oddłużeniowo-oszczędnościowe 392
 — opieki społecznej 288
 — powiatowe oświaty pozaszkolnej 337
 Komitet Ogólnopolski Obywatelski Pomocy Bezrobotnym 292
 Komornicy 360
 Komunalne banki ob. Banki
 — kasy oszczędności, bilanse 222
 — — —, kredyty krótkoterminowe 226
 — — —, liczba 209, 234
 — — —, obroty na książeczkach oszczędnościowych 234
 — — —, wkłady 233
 Komunalny Fundusz Pożyczkowo-Zapomogowy 393, 394
 Komunikacja autobusowa 199
 Koncerty, bilety sprzedane 346
 Konie, pogłowie 91, 92*
 —, ubój 158
 Konopie, ceny hurtowe 250
 —, wartość produkcji 82
 —, zasiewy, zbiory 80, 82, 83*, 86*
 Konopny przemysł, wrzeciona i krosna 145
 Konwersja długów rolniczych 230
 Kooperatywy ob. Spółdzielnie Kopaliny, zasoby 125*
 Kopalnie ropy naftowej 128
 — rudy, cynku i ołowiu 129
 — — żelaza 128
 — soli kamiennych 128
 — — potasowej 128
 — węgla 128
 Koszty produkcji mniejszych gospodarstw rolnych 74, 75*
 — urlopów robotników w przemyśle 266
 — utrzymania 4*, 245, 246, 248*, 256
 — żywności 246, 248*, 255
 Kościół rzymskokatolicki 353, 354
 Kozy, obrót na targowiskach 157
 —, pogłowie 91
 —, ubój 158
 Kredytowe centrale spółdzielni związkowych, bilanse 223, 224
 — instytucje, bilanse 216—225
 — —, kredyty 226, 227
 — —, sieć 209, 210
 — —, wkłady 233
 Kredyty Banku Gospodarstwa Krajowego, rozdział 228
 — budowlane Banku Gospodarstwa Krajowego 229
 — — Państwowego Funduszu Budowlanego 229
 — — Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych 229
 — — Towarzystwa Osiedli Robotniczych 229

Kredyty dla gospodarstw rolnych dotkniętych klęskami 227
 — długoterminowe ob. Długi
 — krótkoterminowe, zobowiązania i wierzytelności zagraniczne 232
 — — w instytucjach kredytowych i oszczędnościowych 226, 227
 — na spłaty rodzinne udzielone przez Państwowy Bank Rolny 227
 — Państwowego Banku Rolnego, rozdział 228
 — zagraniczne ob. Bilans płatniczy
 — — zobowiązania i należności 232
 — zbożowe 227
 Krosna 145
 Krowy, ceny płacone producentom 249, 256
 —, mleczność 93
 —, pogłowie 91—93
 Książeczki oszczędnościowe, wkłady 233, 234
 — — ob. Bilanse
 — — ob. Druki nieperiodyczne
 Kukurydza, wartość produkcji 82
 —, wywóz 184*
 —, zasiewy, zbiory 80, 82*, 85*
 Kulturalno-oświatowe stowarzyszenia 351
 Kultury Narodowej Fundusz 341
 Kursy akcji przemysłowych 6*, 238*
 — dla przedpoborowych 340
 — dokształcające dla dorosłych i młodocianych 337
 — papierów procentowych 237, 238, 238*
 — walut 236*, 237
 — wieczorowe 338
 — zawodowe 328—330
 Kwas siarkowy, produkcja 141, 151*
 Kwaterunku Wojskowego Fundusz, dochody i wydatki 390

L

Lasy, eksploatacja 89, 90*
 —, gatunki drzew 88
 —, powierzchnia 72, 73, 73*, 87, 88, 90*
 —, użytkowanie drzewostanu 89
 —, według rodzajów drzewostanu 88
 —, wydatki i dochody 387
 —, wyrąb 89, 90*
 Leczniczo dla funkcjonariuszów państwowych 299
 — w ubezpieczalniach społecznych 300
 — w więzieniach 369
 Lecznicze fundacje 288
 Lekarze 295, 295*
 Len, ceny hurtowe 250
 —, wartość produkcji 82
 —, wywóz 176, 178, 183

Len, zasiewy, zbiory 80, 82*, 83*, 86*
 Letnie kolonie dziecięce 291
 Licea 317
 Licytacje, ruchomości i nieruchomości 361
 Liga Morska i Kolonialna 352
 — Obrony Powietrznej i Przeciwważowej 352
 Listy, przesyłki 206, 207*
 — zastawne, emisje 231
 — —, kursy 237
 Lniana przędza, tkaniny 141
 Lniane siemie, wywóz 184*
 Lniany przemysł, wrzeciona i krosna 145
 Lokalne dodatki 279
 Lokaty długoterminowe zakładów ubezpieczeń 231
 — ob. Wkłady
 Lokauty 284, 285*
 Lokomobile zainstalowane w zakładach przemysłowych, liczba, moc 124
 Lombardy ob. Zakłady zastawnicze „Lot” Linie Lotnicze ob. Polskie Linie lotnicze
 Loteryjny Monopol, wydatki i dochody 389
 Lotnictwo na liniach pasażerskich 205, 206, 206*
 Ludność 10, 11—14, 15*—17*, 18, 19
 —, analfabetyzm 28, 29, 38
 —, gęstość zaludnienia 10, 12—14, 16*, 17*
 —, język 22, 23, 26, 37
 —, miejska 10, 11, 18, 22—25, 28, 29, 34—38, 39*, 44, 49, 302
 —, migracje 40
 —, płeć 18, 20*, 21*, 37
 —, przyrost — naturalny 41—44, 45*, 46*
 —, — rzeczywisty 10, 40, 41
 —, rozwój 10, 15*, 19, 40
 —, stanowisko społeczne 31, 32
 —, struktura 19
 —, tablice wymieralności 51, 51*
 —, wiejska 11, 18, 22—25, 28, 29, 46—49, 68
 —, wiek 18, 19, 20*, 21*, 37
 —, wyznaczenie 24—26, 27*, 31, 32, 37
 —, zawód 30, 33*, 38
 —, źródła utrzymania 29, 31, 32
 Ludowe chóry 338
 — domy 343
 — szkoły rolnicze 317, 331
 — teatry 338, 346

Ł

Łąki i pastwiska 73*
 —, powierzchnia 72
 Łąkowej produkcji wartość 82

Łodzie rybackie 94
 Łóżka dla gruźlików 297
 — — umysłowo chorych 297
 — w schroniskach 304
 — — szpitalach 296, 296*, 297

M

Macierz Szkolna Polska 351
 Macierzyństwa ochrony Instytucje przyfabryczne 292
 Maciory zarodowe 92
 Madapolam, ceny detaliczne 254, 256, 257
 Majątki rolne państwowe, powierzchnia 74
 Majatkowe daniny ob. Dochody
 Małżeństwa 21*, 42—44, 46*
 Mandaty, powierzchnia, ludność 15*
 Masło, ceny detaliczne 255, 256
 —, ceny hurtowe 249, 253*, 256
 —, wywóz 176, 178, 179, 181, 183, 184*
 Maszyny, produkcja 140
 —, przywóz, wywóz 170—172, 175, 177, 179—182, 184*
 — wytwarzające energię w przemyśle 124
 Mąka, ceny detaliczne 254, 256
 — — hurtowe 249, 253*, 256
 —, obroty giełdowe 157
 —, wywóz 179—181, 183, 184*
 Melioracje 70
 Melioracyjne obligacje 217, 228
 Metale, przywóz, wywóz 170—172
 Metalowy przemysł, mężczyźni, kobiety, —, obrót robotników 265
 — —, produkcja 139
 — —, silniki zainstalowane w zakładach 124
 — —, strajki 284, 285
 — —, umowy zbiorowe 272
 — —, urlopy robotników 266
 — —, zakłady 97, 130, 135
 — —, zarobki 272, 274, 275
 — —, zatrudnienie 123, 130, 262—265
 — —, zużycie paliwa i prądu elektrycznego 125
 Meteorologia 8, 9
 Metropolie 354
 Miasta 11, 34, 39*
 —, powierzchnia 36
 — ob. Ludność
 — ob. Samorządu terytorialnego związków
 Miazga drzewna, ceny hurtowe 253*
 — —, produkcja 2*, 142, 147*, 152*, 159
 — —, spożycie 159
 — —, wywóz 184*

Mieź, ceny hurtowe 251, 253*
 —, produkcja 147*, 149*
 —, przywóz, wywóz 175, 177, 182, 186*, 187*
 Miejska ludność ob. Ludność
 Miejskie powiaty grodzkie II
 — przedsiębiorstwa, wydatki i dochody 403
 Miernicze narzędzia zgłoszone do legalizacji 153
 Mieszkalne budynki w miastach 57, 62—64
 Mieszkania 59, 60, 61*, 62—65, 65*
 — nowowbudowane w miastach 62—65
 —, zaludnienie mieszkań 59—61, 61*
 Mięso, ceny detaliczne 254, 256
 — — hurtowe 245, 253*
 —, produkcja 158, 159
 —, spożycie 159, 160
 —, wywóz 176, 178—181, 183, 184*
 Migracje ob. Wychodztwo
 Migracyjne straty 40
 Mineralny przemysł, mężczyźni, kobiety, młodociani 263
 — —, obrót robotników 265
 — —, produkcja 139
 — —, silniki zainstalowane w zakładach 124
 — —, strajki 284, 285
 — —, umowy zbiorowe 272
 — —, urlopy robotników 266
 — —, zakłady 97, 130, 134
 — —, zarobki 270, 272, 274, 275
 — —, zatrudnienie 123, 130, 134, 262—265
 — —, zużycie paliwa i prądu elektrycznego 125
 Mleczność krów 93
 Mleko, ceny detaliczne 254, 256
 — — hurtowe 249, 256
 — — płacone producentom 249, 256
 —, produkcja 93
 Młodociani w przemyśle, udział 263
 — —, zarobki 270—272
 Monetarne złoto, zapasy 6*, 212*
 Monopole, dochody Skarbu Państwa 380
 —, emeryci 357
 —, wydatki i dochody 389
 — — na zaopatrzenie emerytalne 356
 Morska i Kolonialna Liga 352
 Morskie statki nowozbudowane 153*
 — —, ruch i pojemność 5*
 — —, stan 201, 201*
 — — rybołówstwo 94, 94*
 Motocykle 199, 200*
 Motorowe statki morskie, staż 201, 201*
 — — nowozbudowane 153*
 — — rzeczne 200
 Motoryzacja kolei 190

Muzea publiczne 343
 Mydło, ceny detaliczne 257
 — — hurtowe 251
 —, produkcja 141, 159
 —, spożycie 159

N

Nafta, ceny detaliczne 255—257
 — — hurtowe 251
 —, produkcja 129, 159
 —, spożycie 159
 —, wywóz 184*
 Naftowa ropa ob. Ropa naftowa
 Naftowych przetworów produkcja 129
 Najwyższy Trybunał Administracyjny 359
 Należności zagraniczne 232, 242
 Nauczyciele, etaty 278, 316, 317, 356, 358
 —, uposażenia 278, 279
 Nauczycieli kształcenia szkoły 317, 328
 Naukowe towarzystwa 350
 Nawozy sztuczne, ceny hurtowe 251
 — —, produkcja 140, 141, 147*, 151*
 — —, wywóz 176, 178, 180, 182
 Nieletni pozbawieni wolności 369
 — skazani prawomocnie 363, 364
 Nieruchomości 58
 Nieużytki, powierzchnia 72, 74
 Nikiel, produkcja 147*, 150*
 Notariusze 360
 Noworodka przeciętne trwanie życia 51, 51*
 Nowożeńcy według wieku 46, 47*

O

Obieg pieniężny 210
 — wekslowy 232
 Obligacje, emisje 231
 — państwowe, oprocentowanie 215*
 Obory zarodowe 92
 Obroty bezgotówkowe 240
 — central gospodarczych spółdzielni związkowych 119
 — czekowe Pocztovej Kasy Oszczędności 211
 — giełd pieniężnych 235
 — giełdowe płodami rolnymi 157
 — handlu światowego 163*, 164* 184*
 — — zagranicznego ob. Handel zagraniczny
 — izb rozrachunkowych 211, 212*
 — na rachunkach żyrowych Banku Polskiego 211
 — oszczędnościowe w Pocztovej Kasie Oszczędności i Komunalnej Kasie Oszczędności 234
 — warrantowe 156

- Ochrona macierzyństwa, instytucje przyfabryczne 292
- Odbiorniki radiowe, produkcja 140
- Oddzielenie związków samorządu terytorialnego 392
- Oddzieleniowa akcja w rolnictwie 230
- Odzieżowy przemysł, mężczyźni, kobiety i młodocianci 263
- , obrót robotników 265
- , strajki 284, 285
- , umowy zbiorowe 272
- , zakłady 97, 132, 138
- , zarobki 272, 274, 275
- , zatrudnienie 124, 132, 138, 262, 263, 265
- Odnaczenia wojenne, niepodległościowe i cywilne 358
- Ogólnopolski Obywatelski Komitet Pomocy Bezrobotnym 292
- Ogrody i sady, powierzchnia 72
- Okupacje zakładów przy zatargach pracy 284, 285
- Ołów, ceny hurtowe 251, 253*
- , produkcja 129, 147*, 150*, 159
- , spożycie 159
- Ołowiane rudy, produkcja 129, 147*
- Opady 8, 9
- Opieka nad Matką i Dzieckiem 290, 299
- społeczna całkowiata zamknięta 289, 290
- — — zlecona w rodzinach zastępczych dla dzieci i młodzieży 290
- —, fundacje opiekuńczo-lecznicze 288
- —, komisje 288
- —, wydatki 287
- Opiekuńcze stowarzyszenia 288
- Opiekunowie społeczni 288
- Opłaty pobierane na rzecz funduszy specjalnych 380
- przewozowe na Polskich Kolejach Państwowych 195
- stemplowe, dochody skarbowe 380
- Ordynariusze, płace robotników 269
- Orne grunty, powierzchnia 69*, 72, 73, 73*
- Oszczędności, komunalne kasy ob. Komunalne kasy oszczędności
- Poczta Kasa ob. Poczta Kasa Oszczędności
- Oszczędnościowe instytucje, kredyty krótkoterminowe 226, 227
- książeczki 234
- obroty Komunalnej Kasy Oszczędności 234
- — Pocztovej Kasy Oszczędności 234
- wkłady 233, 234, 235*
- Oświata pozaszkolna, wydatki 316
- Oświatowa praca w wojsku 340
- Oświatowe biblioteki 342
- Oświatowo-kulturalne stowarzyszenia 351
- Owce, obrót na targowiskach 157
- , pogłowie 91, 92, 92*
- , ubój 158
- Owies, ceny giełdowe 252*
- , ceny hurtowe 249, 256
- — płacone producentom 249, 256
- , daty rozpoczęcia siewu 81
- , obroty giełdowe 157
- , wartość produkcji 82
- , zasiewy, zbiory 77, 79, 82*, 84*
- Owoce, zbiory 90
- , przywóz, wywóz 175, 177, 179, 180, 182, 184*

P

- Państwowa Odznaka Sportowa 305
- Państwowe Banki ob. Bank Gospodarstwa Krajowego, Państwowy Bank Rolny, Poczta Kasa Oszczędności
- Zakład Emerytalny 356, 357
- Papier, ceny hurtowe 251, 253*
- , produkcja 142, 147*, 152*, 159
- , przywóz, wywóz 170—172, 175, 177, 179—182, 184*
- , spożycie 159
- Papierniczy przemysł, mężczyźni, kobiety i młodocianci 263
- , obrót robotników 265
- , produkcja 142
- , silniki zainstalowane w zakładach 124
- , umowy zbiorowe 272
- , zakłady 97, 132, 137
- , zarobki 272, 274, 275
- , zatrudnienie 123, 132, 137, 262, 263, 265
- , zużycie paliwa i prądu elektrycznego 125
- Papierosy, produkcja 145, 152*
- Papiery procentowe, kursy 6*, 237, 238, 238*
- Parafie 353, 354
- Parcelacja 70, 71
- Parowe maszyny 124
- silniki, moc 124, 125*
- statki 200, 201, 201*
- Parowozy, produkcja 140
- , stan 189, 190, 196*
- Parytety walut 236*
- Pasażerowie, przewóz na Polskich Kolejach Państwowych 189—191, 196*
- — na polskich liniach lotniczych 205
- — w autobusach 199
- — w tramwajach 198
- , ruch w portach Gdynia i Gdańsk 204
- Pastwiska, powierzchnia 72, 73*
- Pasza, zbiory 81
- Patenty na wynalazki 154, 154*

- Penitencyjne zakłady 368
 Pielęgniarki 295
 Pleniężny handel ob. Banki, Spółki akcyjne
 — —, upadłości 107
 — obieg 210
 Piryty, produkcja 147*
 — przywóz, wywóz 185*, 187*
 Pisarze hipoteczni 360
 Piwo, produkcja 142, 159
 —, spożycie 159
 —, sprzedaż 158
 Polskie Koleje Państwowe ob. Koleje
 Plony z ha ziemiopłodów 77—80, 83*—86*
 Piace robotnicze nominalne 4*, 276*
 — — ob. Zarobki, Uposażenia
 Płatniczy bilans 239-244
 Płeć ludności ob. Ludność
 Płodność kobiet 48, 48*
 Plody rolne ob. Ziemiopłody
 Pobory ob. Uposażenia
 Poczta Polska, Telegraf, Telefon, działalność 206, 207
 — — — —, etaty 207, 278
 — — — —, uposażenia 278, 279
 — — — —, wydatki i dochody 388
 Poczta Kasa Oszczędności, bilanse 221
 — — —, kredyty krótkoterminowe 226
 — — —, liczba oddziałów i zbiornic pocztowych 209
 — — —, obrót czekowy 211
 — — — — oszczędnościowy 234
 — — —, wkłady 233
 Poczta Instytucje 188, 206
 Podatek dochodowy, płatnicy 382
 — —, wymiar 383
 — gruntowy od nieruchomości, wymiar 381
 — przemysłowy od obrotu, wymiar 383—385
 Podatek specjalny 279
 Podatki bezpośrednie, wymiar 381, 383—385
 — —, zamknięcie rachunków 386
 —, dochody skarbowe 380
 — —, spożywcze, obciążenie artykułów 381
 — ob. Dochody
 Pojazdy mechaniczne 199, 200*
 Policja Państwowa, etaty 278
 — —, uposażenia 278, 279
 Poligraficzny przemysł, mężczyźni, kobiety i młodociani 263
 — —, obrót robotników 265
 — —, silniki zainstalowane w zakładach 124
 — —, umowy zbiorowe 272
 — —, zakłady 97, 133, 138
 — —, zarobki 272, 274, 275
 — —, zatrudnienie 124, 133, 138, 262, 263, 265
 — —, zużycie paliwa i prądu elektrycznego 125
 Polska Macierz Szkolna 351
 — YMCA 351
 — Biały Krzyż 352
 — Czerwony Krzyż 298, 352
 Polskie linie lotnicze 205
 — Radio, abonenci 349
 — —, audycje 350
 — —, stacje 349
 — związki sportowe 305
 Połowy morskie 94, 94*
 Położenie geograficzne Polski 7
 Pomoc doraźna Funduszu Pracy 292
 — lekarska dla funkcjonariuszów państwowych 299
 — — ob. Lecznictwo
 — zimowa 292
 Porty, ruch statków 203, 203*, 204
 — ob. Gdańsk, Gdynia
 Poszukujący pracy, 267
 Pośrednictwo pracy, działalność 267, 268
 Potasowe sole, produkcja 128, 147* 151*
 Powiatowe związki samorządowe ob. Samorządu terytorialnego związki
 Powiaty 11—14
 Powierzchnia dorzeczcy 7
 — krajów 15*—17*
 — lasów 72, 73, 73*, 87, 88, 90*
 — łądów stałych 7*, 8
 — majątków państwowych rolnych 74
 — miast 36
 — Polski 10—12
 — użytków rolnych 68, 69, 69*, 72, 73, 73*
 — zastana ob. Zasiewy
 Powrót wychodźców 52
 Pozaszkolna oświata 337—340
 Poziom cen ob. Wskaźniki cen
 Pożarne straże 315
 Pożarnych Straży Związek 352
 Pożary budynków 315
 Pożyczki akademickie 336
 — ob. Kursy, Kredyty, Długi
 Półkolonie letnie dziecięce 291
 Pracownicy umysłowi, bezrobotni 259
 — —, budżety domowe 282, 283, 283*
 — —, gałęzie pracy 130—133, 258
 — —, liczba 130—133, 258—261
 — —, płeć, wiek 260
 — —, pobierający renty lub zasiłki 307
 — —, ubezpieczeni 261, 262*, 306, 307
 — —, w związkach zawodowych 285
 — —, zarobki 276—279
 — państwowi ob. Funkcjonariusze państwowi
 Pracy Fundusz ob. Fundusz Pracy
 Pracy wydajność 266, 267, 267*
 Prąd elektryczny ob. Elektryczna energia
 Prewentoria, łózka dla gruźlików 297
 Procentowa stopa ob. Stopa procentowa

- Procentowe papiery, kursy 6*, 237, 238, 238*
 Produkcja górnicza 128, 147*—152*
 — hutnicza 129, 147*—152*
 — przemysłowa 1*, 3*, 139—142, 146*—152*, 159
 — rolna ob. Zbiory, Ubój
 — —, wartość 82
 Produkcji koszty mniejszych gospodarstw rolnych 74, 75*
 Prokuratorzy, etaty, uposażenia 278, 360
 Proso, wartość produkcji 82
 —, zasiewy i zbiory 80
 Protektoraty, powierzchnia, ludność 15*
 Protesty weksli 232
 — — ob. Bilanse
 Przedsiębiorstwa handlowe 95, 98—105, 155
 — —, upadłości 107
 — — przemysłowe 96, 97
 — — związków samorządu terytorialnego, liczba 404
 — — —, wydatki i dochody 403, 404
 Przedszkola 317, 320
 Przemysł budowlany ob. Budowlany przemysł
 — chemiczny ob. Chemiczny przemysł
 — drzewny ob. Drzewny przemysł
 — elektrotechniczny ob. Elektrotechniczny przemysł
 — metalowy ob. Metalowy przemysł
 — mineralny ob. Mineralny przemysł
 — odzieżowy ob. Odzieżowy przemysł
 — papierniczy ob. Papierniczy przemysł
 — poligraficzny ob. Poligraficzny przemysł
 — skórny ob. Skórny przemysł
 — spożywczy ob. Spożywczy przemysł
 — włókienniczy ob. Włókienniczy przemysł
 Przemysł ob. Ludność, Produkcja, Zakłady, Zatrudnienie, Zarobki
 Przemysłowe akcje ob. Akcje
 — artykuły, ceny 245, 246, 247*, 250, 251, 253*, 257
 — —, produkcja 139—145, 147*—152*
 — świadectwa 95—105
 Przemysłowo-handlowe izby, wydatki i dochody 405
 Przestępcy ob. Włókienniczy
 Przestępstwa 362
 —, kary 363
 —, skazani 363—367
 Przesyłki handlowe 193, 194
 Przesyłki listowe 206, 207, 207*
 — pocztowe 206, 207
 Przewozy kolejowe 2*, 5*, 189—193, 196*
 — —, opłaty 195
 — — pasażerów 189—191, 196*
 Przewozy kolejowe towarów 2*, 5*, 189, 190, 192, 193, 196*
 — —, tranzyt 192—194
 — —, wypadki 195
 — pasażerów drogami wodnymi 202, 203
 — — na liniach lotniczych 205, 206
 — — w autobusach 199
 — — w portach Gdynia i Gdańsk 204
 — — w tramwajach 198
 — towarów drogami wodnymi 202, 202*, 203
 — — na liniach lotniczych 205, 206
 — — w portach Gdynia i Gdańsk 204
 Przędza, ceny 250, 253*
 —, produkcja 140, 141, 159
 —, przywóz, wywóz 175—182, 184*
 —, spożycie 159
 Przędzalnie, wrzeciona 145, 146*
 Przychodnie dla matki i dziecka 299
 — — walki z chorobami społecznymi 298
 Przychody rodzin robotniczych 280
 — ob. Dochody
 Przyrost naturalny ludności 41—44, 45*, 46*
 — rzeczywisty ludności 10, 40, 41
 Przywóz 159, 162, 163*, 165—167, 168*, 169*, 170, 172, 173, 174*, 175, 177, 179—183, 185*
 Psychiatryczne zakłady 297
 Pszenna, ceny giełdowe 252*
 — — hurtowe 249, 253*, 256
 — — płacone producentom 249, 256
 —, obroty giełdowe 157
 —, papiernia w młynach 143
 —, wartość produkcji 82
 —, wywóz 184*
 —, zasiewy, zbiory 77, 78, 82*, 83*

R

- Rachunki strat i zysków ob. Bilanse
 — zamknięcia sum pozabudżetowych związków samorządu terytorialnego 395
 Radioabonenci 349, 350*
 Radio Polskie, audycje 350
 — —, stacje 349
 Recydyciści 364, 366
 Reemigracja 52
 Reforma rolna 70, 71
 Regulacja rzek i kanałów 70
 Renciści ubezpieczeń społecznych 307
 Renty ob. Zakłady Ubezpieczeń Społecznych, Zaopatrzenia
 Repatriacja 52
 Robotnice i chałupnice poza rolnictwem 260
 Robotnicy bezrobotni 259
 —, budżety domowe 161*, 281, 283, 283*
 —, dni pracy 264

Robotnicy bezrobotni, liczba 128, 129, 258, 261
 —, mężczyźni, kobiety, młodociani 260, 263
 —, obrót 265
 —, przychody rodzin 280
 —, renciści 307
 —, rolni 258, 259, 269
 —, strajki 284, 285
 —, umowy zbiorowe 272
 —, urlopy 266
 — w związkach zawodowych 285
 —, wiek 260, 263
 —, zarobki 269—276, 276*
 —, zatrudnienie 4*, 123, 128—138, 261—265
 Robotniczego Uniwersytetu Towarzystwo 351
 Robotniczych Osiedli Towarzystwo 65, 229
 Robotniko-dni przepracowane w przemyśle 130—138
 Robotniko-godziny przepracowane w przemyśle 265
 Roboty polowe, daty rozpoczęcia 81
 — publiczne, działalność Funduszu Pracy 286
 — —, płace robotników 276
 — —, zatrudnienie 276
 Rolne gospodarstwa ob. Gospodarstwa rolne
 — plody ob. Ziemiopłody
 Rolni robotnicy 258, 259, 269
 Rolnictwo, akcja oddłużeniowa 230
 —, strajki 284, 285
 — ob. Ludność, Zasiwy, Zbiory, Plony
 Rolnicze długi, konwersja, uporządkowanie, oddłużenie 230
 — izby, wydatki i dochody 405
 — przysposobienie 339
 — spółdzielnie ob. Spółdzielnie
 — szkoły ludowe 317, 331
 — zespoły 68
 Rolny Państwowy Bank, bilanse 217
 — — —, rozdział kredytów 228
 Rolnych majątków państwowych powierzchnia 74
 Ropa naftowa, ceny hurtowe 250, 253*
 — —, produkcja 1*, 128, 147*, 148*
 — —, przywóz, wywóz 184*, 185*, 187*
 Rowery 199
 Rozdział kredytów 228
 Rozjemcze urzędy, uporządkowanie długów rolniczych 230
 Rozmowy telefoniczne 206, 207, 208*
 Rozmównice telefoniczne 207
 Rozrachunkowe izby ob. Izby rozrachunkowe
 Rteć, produkcja 147*, 150*
 Ruch budowlany w miastach 62—64, 65*
 — ludności 10, 40—44, 45*, 46*

Rudy cynkowe, produkcja 129, 147*
 — żelaza, ceny hurtowe 250
 — —, produkcja 128, 147*, 148*
 — —, przywóz, wywóz 184*, 185*, 187*
 — —, zasoby 125, 125*
 Rybacy morscy 94
 Rybołówstwo morskie 94, 94*
 Ryż, ceny giełdowe 252*
 — — hurtowe 249, 256
 —, spożycie 159
 —, wywóz 180, 184*
 —, zasiewy, zbiory 82* 85*
 Rzeki spławne i żeglowne 202, 202*
 Rzemieślnicze izby 405
 Rzemiosło, wydane karty rzemieślnicze 106
 Rzepak i rzepik, zasiewy, zbiory 80
 — —, wartość produkcji 82
 Rzymskokatolicki kościół 353, 354

S

Sady i ogrody, powierzchnia 72
 Samobójstwa 303
 Samochody, produkcja 2*, 147*, 151*
 —, stan 199, 200*
 —, wywóz 184*
 Samoloty komunikacyjne 205
 Samorząd gospodarczy, wydatki dochody 405
 Samorządu terytorialnego związki, dochody 371, 396—398, 400, 402, 404
 — — —, dotacje i pożyczki udzielone przez Fundusz Pracy 394
 — — —, oddłużenie 392
 — — —, przedsiębiorstwa 404
 — — —, rachunki zamknięcia sum pozabudżetowych 395
 — — —, wydatki 396—399, 401, 404
 — — — i dochody zakładów opiekuńczych i szpitali 403
 — — — na opiekę społeczną 287
 — — — — oświatę 316
 — — —, zadłużenie długoterminowe 392, 393
 — — — instytucje kredytowe i oszczędnościowe ob. Banki Komunalne, kasy oszczędności komunalne, gminne kasy pożyczkowo oszczędnościowe
 Sanatoria, łózka dla gruźlików 297
 Sądowe egzekucje 361
 Sądowi aplikanci 360
 Sądownictwo, etaty 278, 360
 Sądownictwo, uposażenia 278, 279
 Sądy, liczba 360
 — powszechnie, czynności 360
 — pracy, czynności 361
 Scalenia gruntów 70
 Schroniska 304
 Sejm, Senat, posłowie senatorowie 355

- Sejm, Senat, wybory 355
 Serwituty ob. Służebności
 Sędzowie eraty 278, 360
 —, uposażenia 278, 279
 Siano, ceny płacone producentom 249, 256
 —, wartość produkcji 82
 —, zbiory 81
 Sianokosy daty rozpoczęcia 81
 Siarka, produkcja 147*, 150*
 Siarkowy kwas, produkcja 141, 151*
 Sieci rybackie 94
 Sieroty ob. Zaopatrzenia emerytalne
 Siewy owsa i żyta, daty rozpoczęcia 81
 Silniki elektryczne zainstalowane w zakładach przemysłowych 124,
 —, moc 124 125*
 Skarb Państwa, bilanse funduszy obrotowych 375
 — — ob. Dochody, Wydatki, Długi, Zaopatrzenia, Gwarancje państwowe
 — —, fundusze administrowane ob. Bank Gospodarstwa Krajowego, Państwowy Bank Rolny
 — Ślaski ob. Dochody, Wydatki, Długi, Zaopatrzenia
 Skarbowe karne sprawy 359
 Skazani prawomocnie 363—367
 Skazańców byłych politycznych zaopatrzenie 294
 Składowe domy 155, 156
 Skóry, ceny hurtowe 251, 253*
 —, produkcja 142, 159
 —, przywóz, wywóz 170—172, 175, 177, 179—183, 184*
 —, spożycie 159
 Skórzany przemysł, mężczyźni, kobiety, młodociani 263
 — —, obrót robotników 265
 — —, produkcja 142
 — —, silniki zainstalowane w zakładach 124
 — —, umowy zbiorowe 272
 — —, zakłady 97, 132, 137
 — —, zarobki 272, 274, 275
 — —, zatrudnienie 123, 132, 137, 262, 263, 265
 — —, zużycie paliwa i prądu elektrycznego 125
 Słoma, ceny płacone producentom 249, 256
 —, wartość produkcji 82
 —, zbiory 81
 Służba domowa, robotnicy 258
 — publiczna ob. Funkcjonariusze państwowi, samorządowi
 Służbowe dodatki 279
 Służebności, likwidacja 70, 88
 Soczewica, zasiewy, zbiory 80
 Soja, wywóz 184*
 —, zasiewy, zbiory 82*, 85*
 Sole potasowe, ceny hurtowe 251
 Sole potasowe, produkcja 128, 147*, 151*
 Solny Monopol, sprzedaż wyrobów 158
 — —, wydatki i dochody 389
 Sól, ceny 257
 —, produkcja 128, 147*, 148*, 159
 —, spożycie 159
 —, sprzedaż 158
 Spirytus, produkcja 144, 152*
 —, spożycie 159
 —, sprzedaż 158
 Spirytusowy Monopol, sprzedaż wyrobów 158
 — —, wydatki i dochody 389
 Społeczna Opieka ob. Opieka Społeczna
 Społeczne ubezpieczenia ob. Zakłady Ubezpieczeń Społecznych
 Sportowa Odznaka Państwowa 305
 Sportowe kluby 305
 — stowarzyszenia 305
 — urzędnienia 304
 — związki 305
 Spożycie artykułów na 1 mieszkańca 159, 160
 — — na jednostkę konsumcyjną 161*, 281, 282, 283
 Spożywców spółdzielnie ob. Spółdzielnie
 Spożywcze podatki, obciążenia artykułów 381
 Spożywczy przemysł, mężczyźni, kobiety, młodociani 263
 — —, obrót robotników 265
 — —, produkcja 142
 — —, silniki zainstalowane w zakładach 124
 — —, strajki 284, 285
 — —, umowy zbiorowe 272
 — —, urlopy robotników 266
 — —, zakłady 97, 133, 137
 — —, zarobki 270, 272, 274, 275
 — —, zatrudnienie 124, 133, 137, 262—265
 — —, zużycie paliwa i prądu elektrycznego 125
 Spółdzielnie, bilanse 117, 118, 120
 —, członkowie 116, 120, 121*
 —, działalność 117
 — kredytowe, bilanse 223
 — —, kredyty 227
 — —, liczba 210
 — —, wkłady 233
 —, liczba 115, 120, 121*
 —, obroty central gospodarczych 119
 —, według typów 118
 Spółki akcyjne, bilanse 109—111, 113
 — —, emisje kapitałów akcyjnych 6* 108, 114*
 — —, liczba, 108, 109, 113
 — —, podział czystego zysku 112
 — —, ruch 108

- Spółki akcyjne, udział kapitału zagranicznego 108
 — —, upadłości 107
 — —, zakłady 101, 102
 — firmowe, zakłady 101, 102
 — komandytowe, zakłady 101, 102
 — z ograniczoną odpowiedzialnością, liczba 114
 — — —, udział kapitału zagranicznego 114
 — — —, zakłady 101, 102
 Sprzedaż niektórych artykułów 158
 Srebro, produkcja 147*, 150*
 Stacje opieki nad matką i dzieckiem 299
 Stal, produkcja 2*, 3*, 129, 139, 147*, 149*, 159
 Statki morskie handlowe nowozbudowane 153*
 — —, ruch 2*, 5*, 203, 203*, 204
 — —, stan 201, 201*
 — rzeczne 200
 Stemplowe opłaty, dochody skarbowe 380
 Stopa procentowa banków biłotowych 215, 215*
 — — od dyskonta i od wkładów 215
 Stowarzyszenia opiekuńcze 288
 — oświatowo-kulturalne 351
 — sportowe 305
 — wyższej użyteczności 352
 Strajki 284, 285, 285*
 Strat i zysków rachunki ob. Bilanse
 Straty migracyjne 40
 Straże pożarne 315
 Strzelecki Związek 351
 Studenci szkół wyższych 317, 331—334
 Stypendia akademickie 336
 Superfosfat, ceny 251, 257
 —, produkcja 141, 147*, 151*
 Surówka odlewnicza, ceny hurtowe 250, 253*
 — —, produkcja 129, 139, 147*—149*, 159
 — —, przywóz, wywóz 186*, 187*
 Szczepienia ochronne 301
 Szkolne biblioteki 341
 — schroniska wycieczkowe, frekwencja 304
 Szkolnictwo, etaty 278, 316
 —, uposażenia 278, 279
 Szkoły, absolwenci 320, 326
 — artystyczne 331
 — ćwiczeń 317, 322
 —, duchowne 336
 —, dzieci i uczniowie w wieku 7—13 lat 321
 —, izby lekcyjne 325
 —, język nauczania 319, 324, 325
 — kształcenia nauczycieli 317, 328
 — licea 317
 — ludowe rolnicze 317, 331
 —, Ludowej Towarzystwo 351
 Szkoły męskie, żeńskie i koedukacyjne 322, 327
 — powszechne 317, 322—325
 —, rozmieszczenie 318
 — specjalne 317, 322
 — średnie ogólnokształcące 317, 326—328
 —, uczniowie 317, 326, 327, 329
 — wieczorowe 338
 —, wyznanie uczniów 319
 — wyższe 317, 332—335
 — zawodowe 317, 328—331
 Szkół Powszechnych Towarzystwo Budowy 352
 Szpitale, liczba 296
 —, łóżka 296, 296*, 297
 — w więzieniach 369
 — związków samorządu terytorialnego, wydatki i dochody 403
 Szybocowy sport 305
 Szynki, wywóz 176, 178, 179, 182
- §
- Śledzie, połów 94, 94*
 Śliwy, zbiory 90
 Ślubne urodzenia 47
 Śluby ob. Nowożeńcy, Małżeństwa
 Średnie szkoły 317, 326—328
 Świadectwa dojrzałości szkół średnich ogólnokształcących 328
 — przemysłowe zakładów handlowych 95, 98—105
 — — — przemysłowych 95—97
 — ukończenia szkół 320, 327, 328
 — — — ob. Dyplomy
 Świetlice 338
 Świnie ob. Trzoda chlewna
- T
- Tabor kolejowy 189, 190, 196*
 — tramwajowy 198
 Targi gospodarcze 157
 — małe i wielkie 156
 — międzynarodowe 156
 Targowiska, obrót zwierzętami rzeźnymi 157
 Teatry 346
 — ludowe 338, 346
 — stałe i objazdowe 346
 Tektura, produkcja 142, 147*, 152*
 Telefon 206—208, 208*
 Telefoniczne aparaty, liczba 206, 207, 208*
 — rozmowy 206, 207, 208*
 Telegraf 206, 207
 Telegramy 206, 207, 208*
 Temperatura powietrza 8, 9
 Tkalnie, krosna 145
 Towarzystwa naukowe 350
 Towarzystwo Air France 206

Towarzystwo Budowy Szkół Powszechnych 352
 Towarzystwo Czytelni Ludowych 351
 — Kredytowe ob. Emisje listów zastawnych i obligacyj
 Towarzystwo Osiedli Robotniczych 65, 229
 Towarzystwo Przyjaciół Młodzieży Akademickiej 352
 Towarzystwo Szkoły Ludowej 351
 Towarzystwo Uniwersytetu Robotniczego 351
 Tramwaje, przewóz pasażerów 198
 —, stan i praca 198
 Transport i komunikacja, zakłady handlowe 100
 — — —, zatrudnienie 258, 260
 — — —, zarobki robotników 270
 Tranzyt kolejowy 192—194
 Trybunał Najwyższy Administracyjny, sędziowie, czynności 359
 Tryki zarodowe 92
 Trzoda chlewna, ceny miejscowe płacone producentom 249
 — —, obrót na targowiskach 157
 — —, pogłowie 91, 92, 92*
 — —, ubój 158
 — —, wywóz 176, 178, 181, 183
 Turbiny parowe i wodne w zakładach przemysłowych, liczba, moc 124
 Turystów frekwencja w schroniskach górskich i nizinnych 304
 — przewozy na Polskich Kolejach Państwowych 191
 Turystyka ob. Bilans płatniczy
 Tytoniowy Monopol, sprzedaż wyrobów 158
 — —, wydatki i dochody 389
 Tytoń, ceny detaliczne 257
 —, produkcja 145, 159
 —, przywóz, wywóz 175, 177, 180—182, 184*
 —, spożycie 159
 —, sprzedaż 158
 —, wartość produkcji 82
 —, zakłady 145
 —, zasiewy, zbiory 80

U

Ubezpieczenia emerytalne, ubezpieczenia 270, 271, 276, 277, 306, 307
 — lokaty zakładów ubezpieczeń 231
 — —, na wypadek braku pracy 306, 307, 310, 311
 — — — choroby 306—309, 311
 — — życie 313, 314
 — od ognia 313, 314
 — — wypadków w zatrudnieniu 306—309, 311, 312
 — społeczne 306—312
 — —, dochody i świadczenia 311
 — —, łącznictwo 300

Ubezpieczenia emerytalne, osoby pobierające renty lub zasiłki 307
 — —, ubezpieczeni 4*, 262*, 306, 307
 — ob. Zakłady ubezpieczeń
 Ubój zwierząt gospodarskich 158
 Uczelnie ob. Szkoły
 Uczniowie ob. Szkoły
 Umowy zbiorowe w przemyśle 272
 Umysłowi pracownicy ob. Pracownicy umysłowi
 Umysłowo chorzy, zakłady, pensjonariusze 297
 Uniwersytety niedzielne 338
 — powszechne 338
 — ob. Szkoły wyższe
 Upadłości 107, 107*
 Uposażenia funkcjonariuszów państwowych 278, 279
 — ob. Płace, Zarobki
 Upraw powierzchni ob. Zasiewy
 Urlopy robotników w przemyśle 266
 Urodzenia 42—44, 45*, 46*, 47
 — nieślubne 47
 — ślubne 47
 — według wyznań 43, 47
 Urządzenia sportowe 304
 Urzędnicy państwowi ob. Funkcjonariusze Państwowi
 Urzędy rozjemcze, uporządkowanie długów rolniczych 230
 Usłonecznienie rzeczywiste 8, 9
 Utrzymania koszty 4*, 245, 246, 248*
 Uzdrowiska, kuracjusze, kąpiele, i zabiegi 297
 —, liczba 297
 —, ruch cudzoziemców 56
 Użytki rolne, powierzchnia 68, 69, 69*, 72, 73, 73*
 Użytkowanie drzewostanu w lasach 89
 — gruntów 69, 69*, 72, 73, 73*

W

Wagony, produkcja 140
 —, stan 189, 190
 Walcowane wyroby, produkcja 149*
 Waluty, kursy, parytety 236*, 237
 —, zmian walutowych daty 236*
 Warrantowe składy ob. Domy składowe
 Warsztaty włókienne 368
 Warzelnie i kopalnie soli kamiennej 128
 Wexle, obieg i protesty 232
 Wexle ob. Dyskonto
 Wełna, ceny hurtowe 250, 253*
 —, produkcja 83*, 87*
 —, przywóz, wywóz 175, 177, 179, 180, 183, 184*—186*
 Wełniana przędza, ceny hurtowe 250
 — —, produkcja 141, 359
 — —, spożycie 159
 Wełniany przemysł, wrzeciona i krosna 145

- Weteranów zaopatrzenie, 294
 Węgiel brunatny, produkcja 147*, 148*
 — —, zasoby 125*
 — kamienny, ceny detaliczne 255—257
 — — — hurtowe 250, 253*
 — —, produkcja 1*, 128, 147*, 148*, 159
 — —, przywóz, wywóz 176, 178—182, 184*, 185*, 187*
 — —, spożycie 159
 — —, wydajność pracy w kopalniach węgla 267, 267*
 — —, zbyt 158
 — —, zasoby 125*
 Wici Związek Młodzieży Wiejskiej R. P. 351
 Wiejska ludność ob. Ludność
 Wiejskie gminy 11, 18
 Wiek ludności ob. Ludność
 — nowożeńców 46, 47*
 — pracowników najemnych 260
 — robotników 260, 263
 — uczniów 321
 — włóźniów 368
 Wleprz, ceny hurtowe 249, 256
 —, ceny płacone producentom 249, 256
 Wierzytelności zagraniczne instytucji kredytu krótkoterminowego 232
 — ob. Bilanse, Bilanse płatnicze
 Więzienia 368
 —, lecznictwo 369
 —, przedterminowe zwolnienia 369
 Węglenne biblioteki 368
 — warsztaty 368
 Włóźniowie 368
 Wino, produkcja 83*, 87*, 142
 —, wywóz 184*
 Wiśnie, zbiory 90
 Wkłady oszczędnościowe w kasach oszczędności 234, 235*
 —, stopa procentowa 215
 — w bankach 233
 — w Centralnej Małopolskiej Kasie Oszczędności 233
 — w centralnych kasach spółek rolniczych 233
 — w gminnych kasach pożyczkowo-oszczędnościowych 233
 — — w Instytucjach kredytowych i oszczędnościowych 233
 — w komunalnych kasach oszczędności 233
 — w Pocztovej Kasie Oszczędności 233
 — w spółdzielniach kredytowych 233
 — ob. Bilanse
 Włókiennicze surowce, przywóz, wywóz 170—172
 — — ob. Bawełna, Wełna, Juta, Len, Konopie, Jedwab
 Włókienniczy przemysł, mężczyźni, kobiety, młodociani 263
 — —, obrót robotników 265
 — —, produkcja 141
 — —, silniki zainstalowane w zakładach 124
 — —, strajki 284, 285
 — —, umowy zbiorowe 272
 — —, urlopy robotników 266
 — —, zakłady 97, 131, 136
 — —, zarobki 270, 272, 274, 275
 — —, zatrudnienie 123, 131, 136, 262—265
 — —, zużycie paliwa i prądu elektrycznego 125
 Woda, spożycie w miastach 160
 Wodne silniki, wytwarzające energię w przemyśle, moc 125*
 — siły, zasoby, moc 126, 126*
 — zakłady, liczba, moc 126
 Wodociągi w budynkach mieszkalnych miast 57
 Wojskowi i wojenni inwalidzi, liczba 293
 — — — —, zaopatrzenia 294
 — zawodowi, uposażenia 278, 279
 Wół, ceny hurtowe 249, 256
 —, pogłowie 91
 Wrzeczona, stan 2*, 145, 146*
 Wskaźniki bezrobocia 268*
 — cen detalicznych w Warszawie 246
 — — hurtowych 2*, 3*, 245, 247*, 248*, 256
 — — płaconych producentom rolnym 246
 — — dochodów skarbowych 6*
 — — emisji kapitałów akcyjnych 6*
 — — frachtów morskich 205*
 — — handlu zagranicznego 5*
 — — kosztów utrzymania 4*, 245, 246, 248*, 256
 — — żywności 246, 248*, 255
 — — kursów akcji przemysłowych 6*, 238*
 — — liczby wrzecion w przemyśle bawełnianym 2*
 — — obiegu wekslowego 232
 — — obrotów handlu światowego 2*, 5* 162*
 — — płac robotniczych 4*, 274, 275, 276*
 — — produkcji przemysłowej 1*, 2*, 3*, 146*
 — — przewozów kolejowych 2*, 5*
 — — ruchu statków morskich 2*, 5*
 — — wydajności pracy 266
 — — zapasów surowców przemysłowych 1*
 — — złota monetarnego 6*
 — — zatrudnienia robotników 4*, 262*
 — — życia gospodarczego 1*—6*
 Wybory do Sejmu i Senatu 355
 Wychodztwo 40, 52—54, 54*, 55*
 Wydajność pracy w kopalniach węgla, w przemyśle 266, 267, 267*

Wydajność z ha ob. Pionę z ha
 Wydatki budżetowe Państwa 394, 396,
 377, 377*, 379
 — Funduszu Kwaterunku Wojskowe-
 go 390
 — Funduszu Pracy 390
 — izb rolniczych, przemysłowo han-
 dlowych i rzemieślniczych 405
 — Lasów Państwowych 389
 — Monopolów Państwowych 389
 — na budowę, przebudowę i utrzy-
 manie dróg 198
 Wydatki na emerytury 356, 358
 — — opiekę społeczną 287
 — — oświatę 316, 341
 — — urządzenie i prowadzenie ośrod-
 ków zdrowia 298
 — Polskiej Poczty, Telegrafu i Tele-
 fonu 388
 — Polskich Kolei Państwowych
 388
 — przedsiębiorstw miejskich 403
 — — związków samorządu terytorial-
 nego 404
 Wydatki Skarbu Śląskiego 391
 — zakładów opiekuńczych i szpitali
 związków samorządu terytorial-
 nego 403
 — zakładów ubezpieczeń społecznych
 309, 310
 — związków samorządu terytorialnego
 396—399, 401
 Wjazdy z Polski za granicę 56
 Wymiar kar 367, 368
 — podatków bezpośrednich 381, 383—
 385
 Wymieralności tablice 51, 51*
 Wynalazki, patenty 154, 154*
 Wypadki na kolejach 195
 — przy pracy 312
 Wyrab lasów 89, 90*
 Wystawy i targi gospodarcze 157
 Wywóz 159; 162, 163* 165, 167
 168*, 169*, 171—173, 174*, 176
 178—182, 183, 184*, 186*, 187*
 Wyznania, wydatki Ministerstwa Wyz-
 nania Religijnych i Oświecenia Pu-
 blicznego 353
 Wyznanie absolwentów szkół 320
 Wyznania dyplomantów szkół wyż-
 szych 353
 —, etaty duchownych 353
 — ludności ob. Ludność
 —, ruch naturalny ludności 43
 — skazanych prawomocnie 365, 369
 — studentów szkół wyższych 334
 — uczniów 319
 — więźniów 368
 — właścicieli zakładów handlowych
 103—105
 Wzory użytkowe zgłoszone i udzielo-
 ne 154, 154*

Y

YMCA Polska 351

Z

Zabawkarski przemysł, zakłady, za-
 trudnienie 124, 138
 Zachmurzenie i opady 8
 Zachorowania na choroby zakaźne 301
 Zadużenie długoterminowe Skarbu
 Państwa 370
 — — — Śląskiego 370, 391
 — — — związków samorządu terytorial-
 nego 370, 392, 393
 — zagraniczne 232, 242
 Zakaźne choroby, szczepienia ochron-
 ne 301
 — —, zachorowania i zgony 301
 Zakład Emerytalny Państwowy 356, 357
 Zakłady dla umysłowo chorych 297
 — handlowe, liczba 95, 98—105, 155
 — jednoosobowe 101, 102
 — opieki całkowitej 289, 290
 — opiekuńcze związków samorządu
 terytorialnego, wydatki i docho-
 dy 403
 — penitencjarne 368
 — przemysłowe 95—97
 — przemysłowe według liczby robot-
 ników 134
 — ubezpieczeń, bilanse 314
 — —, działalność 313
 — —, liczba 312
 — —, lokaty długoterminowe 231
 — — społecznych 307—312
 — — —, bilanse 308
 — — —, dochody i wydatki 309, 310
 — — —, lokaty długoterminowe 231
 — — —, osoby pobierające renty i za-
 siłki 307
 — — —, świadczenia 311
 — — —, ubezpieczeni 4*, 262*, 306
 307
 — — —, wypadki odszkodowane 312
 — wodne, liczba, moc 126
 — zastawnicze 209, 225
 Zakonnicy 353, 354
 Zakony 353, 354
 Zaludnienie, gęstość 10, 12—14, 16*,
 17*
 — mieszkań, gęstość 59—61, 61*
 — więzień 368
 Zamachy samobójcze 303
 Zamknięcia ogólne rachunków podat-
 ków bezpośrednich 386
 Zamknięcie sum pozabudżetowych
 związków samorządu terytorialne-
 go 395
 Zaopatrzenia emerytalne 356—358
 — inwalidów wojennych i wojsko-
 wych 294

- Zaopatrzenia weteranów i byłych skazańców politycznych 294
 Zapałki, produkcja 144, 159
 —, spożycie 159
 —, zakłady 144
 Zapasy kopalin 125*
 — surowców przemysłowych 1*
 — złota monetarnego 6*, 212*
 Zarobki pracowników umysłowych 276—279
 — robotników 270—275, 276*
 — — na robotach publicznych 276
 — — rolnych 269
 Zarodowe hodowle, zwierzęta gospodarskie 92
 Zasiwy 77—80, 83*—86*
 Zastawnicze zakłady 225
 Zatręgi pracy 284, 285, 285*
 — —, okupacje zakładów 284, 285
 Zatrudnienie robotników w przemyśle 4*, 123, 130—138, 261, 262, 262*, 264
 — — — —, udział męczyzn, kobiet i młodocianych 263
 — — — — według wieku 263
 — więźniów w warunkach więzennych 368
 —, wypadki 312
 Zawodowe kursy 328—330
 — szkoły 317, 328—331
 — związki 285
 Zawód ludności ob. Ludność
 — członków spółdzielni związkowych 116
 — wychodźstwa 53
 Zbiory owoców 90
 — pasz i słomy 81
 — ziemiopłodów 77—80, 83*—86*
 Zboża, ceny giełdowe 252*
 — chlebowe, produkcja na 1 mieszkańca 81
 —, obroty giełdowe 157
 —, opłaty przewozowe na kolejach 195
 —, przemiał w młynach 143
 —, przewóz na kolejach 193
 —, wartość produkcji 82
 —, wywóz 183
 —, zasiwy, zbiory 77—80, 83*—86*
 Zbożowe kredyty 227
 Zdrowia ośrodki 298
 Zgonów prawdopodobieństwo 51
 Zgony 42—44, 45*, 46*
 — na choroby zakaźne 301
 — w miastach 44
 — — według przyczyn 302
 — według płci 49, 50*
 — — przyczyn 302, 302*
 Zgony według wieku 49, 50*
 — — wyznania 43, 49
 Ziemiopłody, ceny giełdowe 252*
 — — płacone producentom 246*
 —, obroty giełdowe 157
 —, wartość produkcji 82
 —, zasiwy, zbiory 77—80, 83*—86*
- Ziemiaki, ceny detaliczne 254
 — — hurtowe 253*
 — — płacone producentom 249, 256
 —, produkcja na 1 mieszkańca 81
 —, wartość produkcji 82
 —, zasiwy, zbiory 77, 79, 82*, 84*
 Złoto monetarne, zapasy 6*, 212*
 —, produkcja 147*, 150*
 Znaki towarowe udzielone i zgłoszone 154
 Zobowiązania zagraniczne 232, 242
 Związek Centralny Młodej Wsi 351
 Związek Harcerstwa Polskiego 352
 Związek Katolicki Młodzieży 351
 Związek Młodzieży Chrześcijańskiej, Polska YMCA 351
 Związek Młodzieży Wilejskiej R. P. (Wici) 351
 Związek Straży Pożarnych 352
 Związek Strzelecki 351
 Związki rewizyjne, spółdzielnie związkowe 117
 — samorządu terytorialnego ob. Samorządu terytorialnego związków
 — sportowe 305
 — zawodowe 285
 Zwierzęta gospodarskie, pogłowie 91, 92, 92*
 — —, ubój 158
 — rzeźne, obrót na targowiskach 175
 — żywe, przewóz na kolejach 193
 — —, przywóz, wywóz 171, 172, 183, 184*
 Zyski i straty ob. Bilanse
 Zysku czystego podział w krajowych spółkach akcyjnych 112

Z

- Żaglowe statki morskie 201*
 Żegluga, przedsiębiorstwa morskie 203
 Żelastwo, przywóz 175, 177, 179—182
 Żelaza ruda ob. Rudy żelaza
 Żelazo, ceny hurtowe 250, 253*
 —, produkcja 129, 139
 —, sprzedaż 158
 — i stal, przywóz i wywóz 176, 178—182
 Żniwa, daty rozpoczęcia 81
 Życia trwanie przeciętne 51, 51*
 Żyto, ceny giełdowe 252*
 — — hurtowe 249, 256
 — — płacone producentom 249, 256
 —, daty rozpoczęcia siewu i żniw 81
 —, obroty giełdowe 157
 —, przemiał w młynach 143
 —, wartość produkcji 82
 —, wywóz 176, 178—182, 184*
 —, zasiwy, zbiory 77, 78, 82*, 83*
 Żywność, ceny hurtowe 245, 249, 253*, 256
 —, koszty 246, 248*, 255
 —, roczne spożycie w budżetach rodzin 161*, 281, 282

WYDAWNICTWA GŁÓWNEGO URZĘDU
STATYSTYCZNEGO

MAŁY ROCZNIK STATYSTYCZNY

Ukazuje się w czerwcu

Oddzielne wydania: polskie, francuskie pt. *Petit Annuaire Statistique de la République Polonaise*, angielskie pt. *Concise Statistical Year-Book of Poland*.

WIADOMOŚCI STATYSTYCZNE

Czasopismo przeznaczone jest dla najszerszych kół społeczeństwa, interesujących się życiem gospodarczym i społecznym; zawiera najbardziej aktualne informacje liczbowe ze szczególnym uwzględnieniem zagadnień życia gospodarczego. Wiadomości ukazują się dnia 5 i 18 każdego miesiąca.

HANDEL ZAGRANICZNY RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ I W. M. GDAŃSKA

Miesięcznik i Rocznik.

STATYSTYKA PRACY

Kwartalnik poświęcony zagadnieniom pracy najemnej.

STATYSTYKA POLSKI

Zawiera wyniki liczbowe badań statystycznych w postaci najbardziej szczegółowej oraz analizę tych wyników. Wydawnictwo ukazuje się w zeszytach poświęconych poszczególnym zagadnieniom. W Statystyce Polski ogłoszone zostały m. in. wyniki spisów powszechnych ludności z 1921 r. oraz z 1931 r.

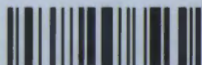
A/35808

154613

~~Cena 6.- 22~~

Cena 1 złoty

CENTRALNA BIBLIOTEKA
STATYSTYCZNA - GUS

081388